

163562
Argon
B.A.R. II 63562
V. ALECSANDRI

SCRISORI

I.

CATRE T. MAIORESCU, I. NEGRUZZI,
AL. PAPADOPOL-CALLIMACH ȘI PAULINA ALECSANDRI

PUBLICAȚIE ÎNGRIJITĂ

DE

IL. CHENDI și E. CARCALECHI

BUCUREȘCI

Editura Librăriei SOCECŪ & Comp., Calea Victoriei, 21.

1904

Prețul Lei 3.50

www.dacoromanica.ro

V. ALECSANDRI

SCRISORI

I.

CATRE T. MAIORESCU, I. NEGRUZZI,
AL. PAPADOPOL-CALLIMACH ȘI PAULINA ALECSANDRI

PUBLICAȚIE ÎNGRIJITA

DE

IL. CHENDI și E. CARCALECHI

BUCURESCI

Editura Librăriei SOCECŪ & Comp., Calea Victoriei, 21.

1904

72278. Atelierele grafice **I. V. Socecă**, București.

P R E F A Ț Ă

Acest volum este o parte din materialul necesar pentru scrierea unei monografii asupra lui Vasile Alecsandri. Am început cu scrisorile către Maiorescu, Negruzzi, Papadopol-Callimach și D-na Alecsandri, fiindcă ne erau mai la îndemână, cele-lalte trebuind a mai fi traduse din franțuzește și căutate prin arhivele particulare, unde se păstrează.

Numai greutatea cu care se pot procura autografele, atât de ezlețite și de multe, ne-a împiedicat a renunța la planul de a face o ediție cronologică a scrisorilor. Credem însă că scopul principal va putea fi atins și în forma de acum, rămânând ca un indice general, la sfârșitul publicațiunei, să dea cetitorului toate îndrumările.

La transcrierea și adnotarea scrisorilor, ne-am condus de interesul biografic și cel literar-istoric. Am suprimat deci părți ce ni s'aun părut absolut de prisos și n'am mai crezut de lipsă a respecta ortografia, de alt-fel inconsecventă, a poetului.

În capul volumului așezăm o bibliografie, relativ completă, a operelor lui Alecsandri și notițe despre resunetul ce l-au avut în presă și în opinia publică.

Mulțumim la acest loc d-lui Maiorescu, care a dăruit Academiei scrisorile, pentru a le putea întrebuința și noi; d-lui I. Negruzzi, fiindcă ne-a permis reproducerea notelor sale din «Convorbiri» și în special d-lui Socecă, pentru buna-voința cu care s'a angajat la o editură pe cât de utilă, pe atât de costisitoare.

Il. Chendi și E. Carcalechi.

Bibliografia edițiilor separate și complete.

1. **Farmazonul din Hirleu.** Comedie în trei acte, *prelucrată* de A*** V***. Iași 1840, 1 br. 8° mic. pp. 50. Repertoriul teatrului național din Iași, No. 1.

Infățișată pentru întâia dată la deschiderea teatrului național din Iași, Lună în 18 Nov. 1840. — Vezi pe larg deslușirea dată de N. A. Bogdan în *Arhiva* din Iași pe 1904, No. 2 p. 94.

2.* **Spătarul Hațmațuki.** Comedie în versuri.

Cf. Bengescu V. *Aleksandri*, în *Conv. Lit.* XXII, p. 39. și Prefața la «Teatru» I. (Ed. Socec 1903) p. VI.

3. **Cinovnicul și modista.** Comedie într'un act, *prelucrată* de A*** V*** Iași 1841. 1 br. 41 pp. — Repertoriul teatrului național din Iași, No. 7.

Infățișată pentru întâia dată pe Teatrul național din Iași, Sîmbătă în Ianuarie 1841.

4. **K. K. Iorgu de la Sadagura saă Nepotu-î salba dracului** Comedie în 3 acte, *Iașii*. 1844, 1 br. 8° mic. 83 p.

În Post-script, cu data de Iunie 1844: «Aceasta este o piesă *de circonstance*; o compunere improvizată; o scriere aruncată pe hîrtie în două, trei zile». Autorul mărturisește că neavînd nici decum pretenția de a fi *autor dramatic*, el a compus piesa «pentru plăcerea a cliș-va prietenî».

Vezi și D. C. Ollănescu, *Teatru la Romîni* II p. 116 și 117 nota 1.

5.* **Creditoriî.** Comedie 1 act, 12 p. Iași 1845.

D. Iarcu. «Bibliografia cronologică», ed. II, București 1873, p. 49 *Ollănescu*, T. I, R. p. 116, 117 nota 5.

6.* **Un rămășag.** Comedie 1 act, 8 p. Iași, 1845.

Iarcu, ed. II. p. 51.

7. **Peatra din casă.** Partea I. Comedie cu cîntece în 1 act, *Iași* 1847, 1 br. 8⁰, 50 p.

Reprezentată în Iași în folosul arșilor din București în 3 Mai 1847.

8. **Deșteptarea Romîniei** Foaie volantă.

Fără iscălitură și cu titlul: *Cătră Romîni*, (Vezi dosarul Fot volante No. 4 al Academiei).

9. **Protestație în numele Moldovei, a omenirii și a lui Dumnezeu.** Mai 1848, 1 br. 8⁰, 20 pp.

Autorul iscălește: Vasili Alecsandri, mădular al comitetului ales de obștie pentru redacția cererilor sale.

10. **O nuntă țărănească**, scene naționale în 1 act, *Iași*, 1850 1 br. 8⁰ 28 p. Codrescu editor.

Piesa aceasta a fost reprezentată în folosul săracilor, în 3 Febr. 1848, de către cite-va persoane ale societății din Iași. «Rolurile acestui tablou de obiceiuri naționale, improvisat de autor pentru o așa de frumoasă ocazie, au fost jucate de cătră D-na E. Mavrocordatu și d-nii A. Mavrocordat, V. Alecsandri, K. Negruzzi, N. Russo ș. a.» (Nota edit.)

11. **Teatru romînesc. Repertoriul dramatic.** Tom. I. Cuprinde piesele: *Iorgu de la Sadagura sau nepotu-i salba dracului*, comedie în 3 acte. *Creditorii*, comedie în 1 act. *Iași în Carnaval*. Tablou în 3 acturi. *Rămășagul*, proverb cu cîntice în 1 act. *Piatra din casă, partea I*, comedie cu cîntice în 1 act. *Nunta țărănească*, tablou național în 1 act. *Scara mișei*. Operetă în 1 act. *Șoldan Viteazul*, cînticel comic. *Mama Anghelușa doftoroaia*, cînticel comic. *Herșcu boccegiul*, cînticel comic. *Chirișa în Iași sau două fete ș'o neneacă*. Comedie cu cîntice în 3 acturi. *Crai-noi* operetă în 1 act. *Dot morfi vii*, vodevil în 2 acturi. *Chir Zuliaridi*, comedie în 1 act. *Chirișa în provincie*, comedie cu cîntice în 2 acturi. *Iași* 1852, 1 vol. 18⁰ paginație deosebită pentru fie-care piesă.

— Cu o scurtă introducere a lui Alecsandri despre teatru. — Dăry de seamă: Anonim. «*Cucoana Chirișa în provincie*». «Țăranul rom.» I (1861) p. 31.

— Spinx. «*Chirișa în Iași sau două fete s'ud neneacă*», comedie cu cîntice în 3 acte de V. Alex. «*România liberă*», 1886 No. 2769.

Han d'Islande. «*Cucoana Chirișa și o importantă întrebare în teatru*». «*Voința naș.*» 1886, No. 674.

— Anonim. *Corbul român*, vodevil într'un act de V. Alecsandri «Țăranul rom.» I (1861 pp. 38—40.

— Anonim. «Cucoana Chirița în Iași». *Doina*, II pp. 17—18,

— Anonim. «*Kir Zuliaridis*», cronică teatrală, «Naționalul» 1858 No. 101.

12.* *Poezii nouă, Iași (Paris) 1852.*

Indicația lui Iarcu, p. 63.

13. *Poésie roumane. Les doïnas. Poésies moldaves* de V. Alecsandri. Traduites par I. E. Voinesco, Paris 1852—53 1 vol. 111 pp.

Cu o scrisoare către Alecsandre Weil.

14. *Poezii populare. Balade* (cîntice bătrînești), adunate și îndreptate. Partea I. (Cu o prefață: «Poezia populară a Romînilor») Iași 1852. Tip. Bucium rom. 1 vol. 8°, 100 pp.

15. *Poezii populare. Balade* adunate și îndreptate. Partea II Iași 1853.

Cu următoarea notiță a editorului Codrescu: «D-l V. Alecsandri aflîndu-se acum în Paris și lipsindu-l acolo documentele istorice trebuincioase pentru scrierea notelor ce se cuvin acestor nouă balade, sîntem siliți a publica partea a II-a a cîntecelor bătrînești fără note. Putem însă făgădui că D-l Alecsandri le va compune după întoarcerea sa în țară și le va tipări odată cu a III-a colecție de balade ce tipărește pentru completarea acestor interesante publicații».

16. *Doine și Lăcrămioare*, 1842—1851. Iași 1853, 1 vol. 8°, 248 p.

17. *Aceeaș operă* adăugită cu *Suvenire și Mărgăritarele*. Paris 1853, 1 vol. 8° mic, 436 pp.

Inchinat «Prea iubitului meu părinte Vornic V. Alecsandri, cu iubire și recunoștință». — Vezi: Em. Crețulescu «Doine și lăcrămioare» în *Revista Romîni* pe 1862 pp. 771—795, reprodus în *Columna lui Traian*, V p. 109—116. — Rosetti C. A. «Doine și lăcrămioare de V. Alecsandri Paris, 1852». În *Steaua Dunării* II, (1856) pp. 59, 68, 72, 80, 96, 108. Sfîrșitul în *Romînul*, 1857, No. 9, unde au fost reproduse capitolele 4—9 ale studiului. Capit. III a fost reprodus în *Romînul literar* 1891, pp. 98—99.

18. *Potpuri literar* de V. Alecsandri și M. Millo. Iași 1854. Editată de C. Codrescu 1 br. 8° 55 p. De-ale lui Alecsandri: *Șoldan Viteazul*, *Mama Anghelușa*, *Herșcu Boccegiu*. Scena VIII din *Iași în Carnaval*. Scena VI din *Scara mîșii*. Scena I-II din *Kirița în Iași*. Scena a II din *Doi morfi vii*. Scena I-II, din *Kirița în provincie*.

19.* *Balade (Cîntece bătrînești)*. I-II. Iași, 1855.

Cf. Iarcu, p. 72.

20. *Littérature roumaine*. «Les dolnas, poésies moldaves de V. Alexandri, traduites par I-F Voinesco. Précédées d'une introduction par W. Georges Bell et augmentées de trois nouvelles pièces et de deux morceaux en prose. Deuxième édition, in 12, 161 p. Paris 1855 — Joël Cherbuliez editeur.

Cu o scrisoare a traducătorului, către A. Weil. La finele ediției acesteia are o altă scrisoare către Michelet, un mic articol «Coutumes du pays roumain» (nunta de la țară) și «Alexandre Lapuchneano», tradus tot de Voinesco după C. Negruzzi.— V. Bengescu *Pastels* Introd. p. X.

21. *Ballades et chants populaire de la Roumanie. (Principautés danubiennes). Recueillis et traduits par V. Alecsandri. Avec une introduction par M. A. Ubicini*. Paris 1855. E. Dentu édit. — in 8° de XLVI + 199 pp.

În introducere, după ce afirmă origina romană a poporului român, Ubicini dă o scurtă schiță a evenimentelor istorice prin care au trecut Români de la Traian încoace și a mișcării literare, de la jumătatea sec. XVII până la Alecs.

Grün (A.) *Ballades et chants populaires de la Roumanie* (principautés danubiennes) recueillis et traduits par V. Alecsandri, avec une introduction par A. Ubicini. Paris 1895, in 18°, Dentu. XLXI + 199 pp. 1 br. 8 p. (Extrait de *P' Athenaeum français*, 1885, Juin 6.

Dora d'Istria, «La nationalité roumaine d'après les chants populaires. Ballades de la Roumaine recueillis (Jassy première et deuxième parties. 1852 et 1853) et traduites (Paris 1855) par Basile Alecsandri. «Revue des deux-mondes» 1859, tome II, p. 429—459.

22. *România literară*, foaie periodică sub direcția D-lui V. Alecsandri. Anul I 1855. Iași, tipogr. francezo-română 1 vol. in-4° pp. 549.

A apărut de la 1 Ianuarie — 15 Nov. 1855, avînd de colaboratori pe Gr. Alexandrescu, V. Alexandrescu, Bolintineanu, Bălcescu, A. Callimach, Cogălniceanu, K. Negruzzi, Odobescu, etc.

Iarcu afirmă — greșit — că revista a apărut 7 ani, adică de la 1852—1859 (V. Iarcu. pp. 66, 76, 79.)

23. Henry Stanley. «*Rouman Anthology, or, Selections of rouman poetry, ancient and modern*. Hertford. 1856. 1 vol. XX + 226 pag. ilustrat.

(În primele 166 pp. sînt — în text rom. poeziile de Bolintinianu, Crețianu, etc.) — apoi, traduceri în engleză și franțuzească de Al.: *Mioara*. *Făt-Logofăt*, *Biondinetta*, *Veneția*, *Erculeanu*, *Inelul și naframa*, *Blestem*, *Meșter Manole* și *Adio Moldovei*.

24. **Moldova în 1857** (poezie) foaie volantă. (Foi volante în dosarul No. 4 al Acad.).

25. **Păcală și Tîndală**. Dialog politic. 1857, 1 br. 8⁰, 14 pp.

26. **Aceiaș operă**. Fără dată, 14 p.

27. **Romänische Volkspoesie**. Gesammelt und geordnet von *B. Alecsandri*. Deutsch von W. v. Kotzebue. Berlin 1857. 1 vol. 178 p. + XVI.

Dedicată lui Alecsandri. În introducere se vorbește de Romîni, trecutul și literatura lor și deosebit de importanța literaturii populare. În adaus se mai publică traduceri din Sion, Konaki, Bolintineanu, Crețianu, etc. De-ale lui Alecsandri: *Miorișa*. — *Constantin Brîncoveanu*. — *Toma Alimoș* — *Codreanu*. — *Soarele și luna*. — *Mînistirea Argeșului*. — *Ștefăniță Vodă*. — *Mihu Copilu*. — *Holera*. — *Grue Grosavanu*. — *Blestemul*. — *Vidra*. — *Novac și fata Cadiului*. — *Doine*. — *Biserica din Podoleni*. — *Înșirăte Mărgărite* — Traduse textual, unele cu metru schimbat.

28. **Cetatea Neamțului său Sobiețki și plășii romîni**. Tablou istoric în 3 acturi. Ediția a doua. Iassy 1857. 1 br. 66 pp. în-8⁰ mic.

29. **Salba literară**. *Istoria unui galbin*. *Buchetiera de la Florența*. — *O primblare la muni*. — *Borsec* — *Iași în 1845* — *Balta albă*. — *Un salon din Iași*. — *Călătoria de la Baiona la Gibraltar*. *Critica*: — *Romîni și poezia lor* — *Cinel-Cinel*. — *Vivandiera*. — *Sobiețkii și plășii*. *Pîculă și Tîndală*. Iași 1857. 1 vol. 408 pp. în-8⁰.

Notă introductivă: «Toate articolele cuprinse în acest volum, afară de piesele de teatru, au fost scrise la deosebite epoce și tipărite în publicațiile literare din țările românești, precum: Dacia literară, Propășirea, Albina, Bucovina, Zimbru, România literară, Steaua Dunării și mai multe calendare.

Înșirîndu-le astăzi la un loc, ca mărgelele reschirate a unei salbe, le retipăresc sub titlul de «Salba literară», titlu național și potrivit cu felul acestor scrieri ușoare, căci salbele Romîncelor sînt alcătuite de mărgele fără preț mare».

30. **Vioara teatrului românesc**. Culegere de cîntice și de cupleturi din repertoriul dramatic al D-lui *B. Alecsandri*. Publicate de D-l *Lukianu*, director teatrului Național din Iași. 1 br. 8⁰ mic 71 pp. *Iași*. 1857. Ed. A. Bermann.

Cuplete din: *Iași în Carnaval*, *Rămășagul*, *Peatra din casă*, *Nunta fără-nească*, *Scara mișii*, *Kirișa în Iași*, *Craț noi*, *Doi morșii vii*, *Kirișa în provincie*, *Șoldan Viteazul*, *Mama Angelușa*, *Herșcu Boccegiu*, *Cinel-Cinel*, *Vivandiera*, *Cetatea Neamțului*

31. «Conto populare moldavo, posto în versi da Basilo

Alecsandri tradotto da G. Vegezzi-Ruscalla e offerto alla sua cara figliuola Ida, nel suo onomastico dell' anno 1858. Torino (1858), 1 br. 8° pp. 17)

Traducerea poeziei «Înșiră-te Mărgărite».

32 I. C. Schuller. *Rumaenische Volkslieder*. Hermannstadt 1859.

Din colecția lui Alecsandri: *Inelul și năframa, Cucul și turturica, Soarele și luna, Miorița, Herculean, Minastirea Argeșului*.

33. **Clevetici ultra-demagogul și Timofte Napoila ultra-retrogradul.** Cînticele comice cîntate de D. N. Lukianu. Iași 1861, 1 br. 8°, 7 p.

34.* **Balade**, adunate și îndreptate, în două părți. Iași 1862. Tip. Bucium. rom.

Anonim. *Colecția de cîntece populare ale D-lui Alecsandri*. În *Țăranul român* Buc. 1862, p. 249.

— Anonime. «*Literatura poporand*. Harăzirea poeziilor pop. ale D-lui V. Alecsandri». *Țăranul rom.* Buc. 1862, I, p. 247.

— Bolinteanul D. **Prefață la poeziile poporane ale D-lui V. Alecsandri** în broșură *Reforma* 1862, pp. 194—96.

— Cîteva concluzii din studiul baladelor lui Alecsandri vezi la d-l Philpide despre *Caracterul, proprietatea și familia după poezie*, Iassy 1881.

35.* **Moara de vînt.** (Poezie). Publicată în foi volante și răspîndită în țară — în 1863.

Cf. «*Lumina*», (1863) No. 13-14, pag. 22, nota la «*Moara de vînt*»,

36. *Repertoriul dramatic* **Lipitorile satului.** Dramă în 3 acte și 2 tablouri. **Ultra-demagogul și ultra-retrogradul**, Cîntecele comice. Iași, Bermann Pileski, 1863, 1 vol. 134+11 p.

Cu paginație deosebită pentru fie-care

37. *Repertoriul dramatic*. Tom. II. **Lipitorile Satului. Vrubaliile. Sgircitul Risipitor. Ultra-demagogul. Ultra-retrogradul.** Iassy 1863. Tip. Berman-Pileski.

Un singur volum. Fie-care piesă cu paginație deosebită. Aceleași sînt anunțate ca apărute în același an, fie-care deosebit.

••• «*Rusaliile în satul lui Creminu*, comedie în un act de V. A.» În *Dacia* 1861 No. 15, 16, 17, 18 și 19.

— Anonim. *Lipitorile satului din Moldova*, vodevil în patru acte de V. A. Țăranul rom. I. (1861) p. 24.

Anonim. *Rusaliile Domnului V. Alecsandri* (Cronică dramatică sub formă de epistolă către autor). *Țăranul român* II. (1863) p. 388.

— U. M. (Ulysse de Marsillac) *Rusaliile*, Vaudeville en un acte de M. B. Alecsandri. *La voix de la Roumanie* III (1863) p. 53.

— Pantazi-Ghica «A. Mr. le Redacteur en chef de la «Voix de la Roumanie». *La voix de la Roumanie*, 1863, p. 87

38. *Repertoriul dramatic*. Sgîreitul risipitor. Dramă în 4 acturi, Iași 1863, Editori: Th. Codrescu și D. Gusti. I vol. 8° 148 p.

39. *Doine și lăcrimioare. Suvenire și Mărgăritărele*.

Ediția II. I vol. în 16 pp. 436, Iași 1863, Editura Hermann Pileski.

Pantazi Ghica «Cea din urmă serie a lui Alecsandri. Mărgăritărele». *Independența rom.* 1863, p. 159 sq.

40. *Grammaire de la langue roumaine* par V. Mircesco, précédée d'un aperçu historique sur la langue roumaine, par A. Ubicini — I vol. 8° pp. 176 XXVI. 1863. Paris, Maisonneuve.

Cf. notița lui Adolphe d'Avril «Des récentes études sur la langue roumaine Grammaire de la langue roumain par V. Mircesco» in *Revue des deux-mondes* 1863, I. p. 1021-22.

Pe vol. de la Acad.: «Aceasta, gramatică a limbii române a fost scrisă de V. Alecsandri cu A. Ubicini și Al Papadopol-Callimach în München, în Hotelul Bavaria, în 1862.»

41. Stauffe, L. A. *Romaenische Poeten in ihren originalen Formen und metrisch übersetzt*. Wien 1865.

Din Alecsandri: *Doina*; *Lăcrimioare*; *Dulce înger*; *Adio Moldovei*; *Adio*; *Dorul româncet*; *Despărțirea*; *Altarul mîndstirei Putna*; *Romanță* (De-aș fi iubit); *Desrobirea Țiganilor*; *Pe malul mării*; *Hora*; *Mîndrulița de la munte*; *Tătarul*; *Ursiți*; *Cîntec ostășesc*; *Vezi în vulturul*; *Visul*; *La umbra lui N. Ghica*; *Marioara Florioara*.

42. *Poezii populare ale românilor coordonate* (pe a doua foaie de titlu: *adunate și întocmite*). Se vinde în profitul azilului Elena Doamna. București 1866, I vol. 8° pp. 415.

O scisoare cu dedicația «Măriei Sale Doamna Elena» [Cuza], răspunsul acesteia și prefața ediției din 1852.

— Anonim. *Despre poeziile populare de V. Alecsandri*, notiță literară. *Conv. Lit.* I, p. 132-34.

— Maiorescu T. Poeziile populare române adunate de D. V. Alecsandri. *Conv. Lit.* I, p. 301-308.

— Virnav-Liteanu G. Poeziile populare culese și întocmite de V. Alecsandri. studiu. *Convorbiri lit.* III, p. 415-16.

— Crețulescu Em. Balade și cînturi populare culese de V. Alecsandri. *Columna lui Traian* Buc. 1874, p. 201-205.

— Acelaș articol, de acelaș autor, în limba franceză. *Journal de Bucarest* 1875, No. 453, 456, 457, 461 și 465.

— Șcharwtzfeld M. Poeziile populare colecția Alecsandri, sau cum trebuiesc culese și publicate cîntecele populare. Iași 1889, 1 vol. IV+104 pp. (Extras din *Contemporanul* 1887, p. 80 sy.

— Schwartzfeld M. Vasile Alecsandri sau Meșterul drege-strică și apărătorii săi. Cercetare critică pe țărmul estetic și folkloristic. (Extras din *Revista olteană* II No. 4, 5 și 6) I br. 36 p. Craiova 1889. Tip. Ralian și I. Samitca.

— Tiklin H. Darea de seamă despre broșura lui Schwartzfeld: Poezia populară colecția Alecsandri, etc. Iași 1889 *Arhiva* I. p. 82-85.

— Cozma A. Schwartzfeld și V. alecsandri. Ochiire critică, *Conv. Lit.* an. XXIII p. 141-152.

— Demetrescu Traian. Folclorul și V. Alexandri notă critică. - *Revista Olteană* 1889 p. 116-121.

— Graf, Arturo, Della poesia popolare rumena *Nuova Antologia* 1875. Sept. p. 5 sy.

— Craiinesco J. Le peuple roumain d'après ses chants nationaux. Essai de littérat, et de morale. 1 vol. în 120, de 328 pp. Paris 1874. Hachette et Cie (cu extrase la p. 327-8 — din scrisorile lui Alecsandri privitoare la poezia populară).

— Michelet J. Légendes démocratiques du nord Paris 1854, (p. 279-366 vorbește de poeziile lui Alecs. și traduce pe Mihai Copîlu și Miorița).

— Rocaresco Légendes et doines roumaines, imitées de M. B. Alecsandri.. et poésies diverses par... Paris, *Moquet*, 1864, 80 p. 239.

— * Idem ed. III și apărute la Lemerre, în 1868 și 1879 (Cf. Bengescu. Pasteles, etc. Introd. p. XVII, în notă. — Conține Cîte-va poezii traduse din Alecsandri, restul de Rocarescu).

— Robin Francis Légendes et doines roumaines par Rocarescu *Trompeta Carpaților* 1865, p. 127 (1335).

43.* Millo director sau mania posturilor. Comedie cu cîntece în 1 act. Cernăuți 1867, prețul 30 cr.

Vezi anunțul de la sfîrșitul Calendarului din Bucovina pe 1875.

44. Hartă Răzeșul Operetă comică într'un act. Extras din «Convorbiri lit.» Editor Th. Balassan, Iași, 1871, 1 br. 8° mic, pp. 46.

45. Dumbrava roșie (1497) poem istoric. Dedicat «amicului meu C. Negre.» Iași 1872, Tipo-lit. națională, 1 br. 8° pp. 44.

Are o notă: «S'au ținut trei conferințe în Iași, în luna Aprilie, pentru a con-

tribui la subscripțiile ce se fac în favoarea eliberării teritoriului francez : cea d'întîi de D-l Iorgu Vărnăv-Liteanu, asupra poeziilor : Doine și Lăcrămioare. Cea a doua de D. M. Ionescu asupra «Năvălirii Tătarilor». În cea de pe urmă, D. V. Alecsandri a cetit poemul «Dumbrava roșie». Pe copertă (la fine) scrie : «Se vinde pentru a contribui la subscripțiile ce se fac în favoarea eliberării teritoriului francez».

Densușanu Ar. *Dumbrava-roșie* (poem istoric de V. Alecsandri) Iași 1872. — *Cercetări literare*, Iași 1887, p. 143—165.

— Vărnăv-Liteanu G. *Dumbrava-roșie*. Cercetare critică. *Conv. Lit.* VIII pp. 153—162.

— Densușanu Arone. «Dumbrava-roșie, poem istoric de V. Alecs. (notiță critică) *Familia* VIII (1872) pp. 347—48 (extras).

— Panăzi-Ghica. *Dumbrava-roșie* de V. Alecsandri *Romînul* 1872, No. 459, 474, 409.

— Anonim. *Dumbrava-roșie*, poem de D-l V. Alecsandri. *Telegraphul* 1872, No. 86.

46.* *Boerî și Ciocoî*. Comedia în 5 acte, 1 br.

Cf. scrisoarea lui Alecs. către I. Negruzzi, cu data de 27 Mai 1874.

— R. C. *Boerî și Ciocoî* Critică teatrală. *Orientul latin* 1875, pp. 13—14.

— *Lăcrîșu*. *Boerî și Ciocoî*, comedie în cinci acte de V. Alecs. (revistă teatrală) *Telegraphul*, 1874, No. 776, 777.

— B. Teatrul rom. *Boerî și Ciocoî*. *Romînul*. 1874, p. 917.

47. Opere complete. Poezii. Vol. I-IV, 2 vol. 8°; 1. *Doine și Lăcrămioare*, 251 pp.; 2. *Mărgăritarele*, 200 p., 3. *Pasteluri și legende* 193+14 p. București 1875.

Teatru. Vol. I. *Canțonete comice. Scene și operete*. Vol. II. *Comedii, Drame*. Vol. III-IV *Comedii, Drame*, București, 1875; 2 vol. 8° 1781 pp.+XXIX. Cu prefață de Alecsandri, glosar și nota editorului. Ediția Socec, îngrijită de autor și de I. Negruzzi.

Nota editorului: Repertoriul dramatic al D-lui Alecsandri, fiind scris într'un sir de mai mult de 30 ani, el reprezintă, pe lîngă tipurile variate, pe lîngă diferitele faze prin care a trecut societatea romînă și jargourile limbistice ce s'a strecurat prin graiul public de la 1840 și pînă astăzi. Multî din terminii roștiți de personajele pieselor acestui repertoriu sunt acum dispăruți și neînțeleși; prin urmare s'a găsit de cuviință a se adăogi la finele acestor volume, un *sof de glosar* explicator a cuvintelor care sunt necunoscute generațiilor de astăzi și cele străine.

— Maiorescu T. în «*Critice*» p. 287—88. (Despre Pasteluri) București 1874. Ed. Socec.

— Negruzzi Iacob. *Poeziile D-lui Alecsandri* în noua edițiune a bibliotecii Socecu et Comp. *Conv. Lit.* IX (1875—76) pp. 323-25.

— Acelaș. *Vasile Alecsandri. Opere complete. Partea I. Teatru*. București 1875 *Conv. Lit.* IX, (1875—76) pp. 39—40.

— Rosetti C. A. Ghicî ghicitoare mea. (Cinel-cinel) vodevil național într'un act de V. Alecs. Revistă dramatică *Romînul literar*, 1891, p. 101--102. (Nu se spune de unde e reproduc.).

— U. M. (Ulysse de Marsillac) «Les chansonnettes de V. Alecsandri Gura Casca et Paraponisitul. Causerie. *Voix de la Roumanie* 1865, No. 12.

— Idem. Première représentation du Pâtissier de la poste de Cismegiu. scène comique de V. Alecsandri». *La voix de la Roumanie*. Buc. 1865 No. 4.

48.* Răpirea Bucovinei. 1875, 1 br. 8°.

Cf. Scrisoarea LXVII^a către I. Negruzzi.

49. *Opere complete. Proză*. 1 vol. 8° pp. 614, Buc. 1876 Ed. Libr. Socer et Comp.

50. Cîntecul gîntei latine.

Publicat întâia oară în «Pressa» 1878. No. 108 și «Răsboiul» 1878, No. din 17 Mai. Cu următoarele traduceri:

Cîntul gîntei latine, prezentat societății limbelor romane de la Montpellier, pentru concursul din Mai 1878. Text românesc însoțit de traducerea franceză și italiană. «Apa trece, pietrele rămîn». (Urmează traducerea titlului în franțuzește și italinește), 1 br. 8°, p. fără dată. Roma, tipogr. di Propagande.

O relatare asupra acestei broșuri vezi: Petra-Petrescu: «Cîntecul gîntei latine». *Observatorul* 1878, No. 45, 49.

— *Chant de la race latine. Tradus în versuri languedociene de A. Langlade, provensale de Liétaud și franceze de Ernest Hamelin. Traduceri menționate de A. Roque-Ferrier: în «La Roumanie dans la litter. du Midi de la France», p. 9 în notă, fără a indica locul publicării.

— Cîntecul gîntei latine. Versiune franceză de Nathalia Sutz. *Peleșul* (Buc. 1884) I, p. 6.

— *Le chant du latin par A. de Gagnand.

Lou cant dou latin, revira de V. Alecs. (în provensal), de acelaș: *Revue du monde latin*. 1885, p. 382—85.

Cîntecul gîntei latine, în rom. și franțuzește de V. Alexandri, în *Revue des langues romanes*. 1878, p. 262—63.

Le chant de la race latine, tr. par. Aug. Clavel. *Steaua Romîniei*. Iași 1878 II, No. 114.

Il canto della razza latina, tr. de Domenico Muti, *Steaua Romîniei*. Iași 1878, No. 129. (Reprodus din «Gazzetta di Napoli»).

Hymne der lateinischen Rasse. trad. de L. V. Fischer. *Romänische Revue* an. 1890, p. 446—7.

Latelnsche Abstammung, în «Poezii patriotice» de Fr. Bergamenter. București 1900, p. 189.

A latin népfej éneke de Rapolty Karoly. «Deșteptarea» 1881, No. 6.

A latin népök dala de I. Vulcan și publ. în «*Vasárnapi Ujság*», No. 27 din 1878. «Traducerea e însoțită de un rezumat simpatic al istoricului acestei poezii, cu care I. Vulcan o introduce în Soc. Kisfaludy.» (V. «Familia» 1878, p. 312). Reprodusă în P. Dulf: Alexandri Vazul működése, etc. Kolozsvárt. 1881, p. 115.

traducere în limba polonă, de C. E. Lewakowski, doctor în drept și procurator al căilor ferate Lemberg-Cernăuți-Iași, — înștonată de «*Familia*» 1878, p. 270.

Cîntecul gînteî latine, tr. în limba latină de Demetriu Fekete. *Gazeta Transilvaniei* 1878, No. 52.

— *2 trad. limba hebraică; una de rabinul A. Taubes din Birlad, alta de M. S. Rabener, directorul orfelinatului I. Neuschotz din Iași. (V. scrisorile de mulțumire ale lui Alecsandri, din *Presă*, 1878, No. 143 și 146).

Himnuri de la naziuni latine, tr. în retho-romană de D-l Tuor. *Transilvania*, XXVII p. 37.

Le chant du latin, poésie couronnée au concours de Montpellier, traduit en vers par Frédéric Damé. 1 br. în 32°, 16 pp. Bucarest 1878. Imprimerie de l'Orient.

— *Idem* Bucarest (Szölösy) 1878, 1 br. 8°, p. 15.

Marco Antonio Canini. «La Roumanie, inno e traduzione del canto La gente latina» di B. Alecsandri (Romania, imn, și traducerea cîntului Gînta latină al lui B. Alexandri) 1 br. 8°, pp. 16, cu o prefață a traducătorului. Bucuresc, 1878, tip. Th. Mihăiescu.

Deșpre cîntecul gînteî latine și serbările de la Montpellier citește:

Papadopol-Callimach Al. Mișcarea literară provenșală. *Conv. Lit.* XVI, p. 405—19.

Ardeleanu I. C. Banchetul din București, în onoarea D-lui V. Alecsandri.

Familia. XIV p. 278.

Vulcan Josif. Serbarea Alexandri. Conversare cu cetitoarele. *Familia* XIV (1878) p. 285—86.

Broșteanu P. Vasile Alexandri. *Tribuna*. 1884. p. 682. (Traducere din «Magazin für die Litteratur des In- und Auslandes». No. 43 din 25 Oct. 1884)

Vezi și următoarele notițe anonime:

Cîntecul gînteî latine. *Conv. Lit.* an. XII, p. 110—113. — Un eveniment literar. *Familia* an. XIV, p. 247. — Vasile Alecsandri. *Familia* an. XIV, p. 270. — «Banchetul Alexandri». «*Globul*» 1878, pp. 612—15. — Fără titlu. (Articol de fond). *Presă* an. 1878, No. 113. — Națiunile de gîntă latină. Națiunea romînă. Concursul societ. limbilor romane. Premiul repurtat de V. Alecsandri. Cîntecul Latinului. *Presă* 1878, No. 113, 114. — Fără titlu *Presă* an. 1878, No. 113. — Fără titlu. *Presă* 1878, No. 114. (Articolul «Banchetul dat de amicii literaturii poetului Vasile Alecsandri». *Presă* 1878, No. 123, 124. — Societatea studiului limbilor romane. Ședința cîntului Latinului. *Presă* 1878, No. 129. — Scrisoarea lui Mistral către Alecsandri, însoțită de cîte-va rînduri ale Redacției. *Presă*, 1878, No. 144. — Traducere după epistola adresată D-lui V. Alecsandri de către A. Roque-Ferrier, secretarul Societății pentru studiul limbilor romane. *Presă* 1878, No. 129.

— Telegrama junimei hușene și răspunsul tot telegrafic al lui Alecsandri, cu ocazia Cîntului gînteî latine. *Presă*, 1878, No. 114.

Fără titlu, (articolul de fond.) *Răsboiul* (Grandeia 1878, No. 297.

Sărbătorile latine de la Montpellier. *Răsboiul* (Grandeia) 1878, No. 297.

Sărbătorile latinității. *Răsboiul* (Grandeia) 1879, No. 305, 310.

Banchetul dat de amicii literaturii, poetului V. Alecsandri. *Răsboiul* (Grandeia) 1878, No. 318, 319.

Cronica locală. (Dare de seamă a reprezentației dată în onoarea lui Alecsandri la teatrul naț. din Iași, în 6 Iunie 1878). *Stațeta* 1878, No. 122.

«Telegrama adresată de studenții din Iași, D-lui V. Alecsandri» *Stațeta*, 1878 No. 108.

Telegrama lui Neculaș Clătinoasu, bărbier. Ibidem,

Propunerea lui D. Gusti, de a se numi o stradă din Iași «*Vasile Alecsandri*» și alta *Grișița. Stafeta* 1878, No. 111

Muzică: «*Cîntecul gînteii latine*», coronat la concursul de la Montpellier, muzica de Marchetti (autorul operei *Ruy-Blas*) Buc. 1878, în foaie volantă. Cf. *Timpu*, 1878 No. 226.

Același cînt, armonizat de Mezetti... (V. scrisoarea de mulțumire a lui Alecs. *Stafeta*, 1878, No. 123.

Și de Caudella, V. «*Album macedo-romin*», Supliment, pp. 8—11.

51. **Generalului Ioan Emanuel Florescu**, (Mircești 4 Ianuarie 1878), București 1878. Ed. Göbl, 1 br. de 6 pp.

Scrisoare în versuri.

52. **Ostașii noștri**, poezii. Două edițiuni: una pentru public și alta proprie pentru ostași, în 16 și 32° 47 pp. București 1778, ed. Socec et Comp.

«*Ostașii noștri*» de V. Alecsandri, *Pressa* 1878, No. 105.

53. **Peneș der Curcan**, von V. Alecsandri, aus dem rumänischen ins deutsche übertragen von einer hochgestellten Dame. In 18°, pp. 11, Bucarest 1878. Druk v. Thiel et Weiss. Cf. Degenmann p. 6.

«*Peneș Curcanul* (*Peneș der Curcan*) poemă de V. Alecsandri și tradusă în limba germană, în versuri, de Măria Sa Doamna, a eșit de sub tipar într'un format elegant, și se află de vânzare la toate librăriile și la biroul ziarului «*Epoca*», cu prețul de 1 lei și 50 b. Această frumoasă poemă s'a publicat întâi în «*Epoca*» și apoi a retipărit în broșură. *Pressa* 1878, No. 122, p. 2.

54. **Discurs ținut în ședința Senatului de la 10 Oct. 1879** cu ocazia reviziei art. 7 al Constituției, București 1879, 1 br. 8°.

55. **Despot-Vodă**. Legendă istorică în versuri, 5 acturi și două tablouri, 1558—1561. (Reprezentată în București, 8 Oct. 1879), București 1880. Ed. Socec, pp. 152+XXXVII.

La începutul volumului, e o scrisoare către prințul A. Cantacuzin, în care Alecs. spune datele istorice pe care și-a clădit legenda dramatică. O altă către I. Ghica, — atunci Director general al teatrelor —, ca mulțumire pentru concursul dat. În fine, scrisoare răspuns a lui Ghica și a lui Cantacuzin.

Cf. Sarcină A. **Despot-Vodă**, dramă istorică, critică. *Aurora rom.* 1884, pp. 49—57.

— Papadopol-Calimach, A. **Despot-Vodă** în istorie și în drama D-ului V. Alecsandri. *Conv. Lit.* XVI (1882).

— *Fra-Barbaro* (Delavrancea) **Despot-Vodă**, dramă în versuri de D-l V. A.; sistemul D-ului A. de a face drame în versuri; în loc gîndire, figură retorice; stilul

safii; factura versurilor; o mică probă despre această factură facilă; cum a primit lumea reluarea pe scenă a lui Despot-V.» *Epoca*, 1886, No. 43.

— Anonimă. Interpretarea lui Despot de către Manolescu, *Literatorul* II, No. 7 p. 7—9.

— Anonim. *Despot-Vodă*, dramă națională în versuri, în cinci acte și 2 tablouri de V. Alecs. *Pressa*, 1879, No. 217, 225.

— Fortunio. *Despot-Vodă*, dramă naț. în versuri, în cinci acte și 2 tablouri de V. Alecs. *Pressa*, 1879, No. 249—256.

— Șoimescu N. Analiza critică a dramei *Despot-Vodă* de V. Alecsandri. *Pressa*, 1879, No. 249—256.

— Ascaniq. *Despot-Vodă*, dramă în cinci acte, în versuri, de V. Alecs. *România liberă*, 1879, No. 704, 711, 713, 715, 716, 717.

— Sphinx. *Despot-Vodă*, dramă în 6 acte (versuri) de V. Alecsandri, reprezentată luni, 6 Ianuarie, pe scena Teatrului național. *România liberă*, 1886, No. 2532.

— Fr. D. (Damé Fréd) Teatrul național: *Despot-Vodă*, dramă în cinci acte, în versuri de V. Alecsandri. *Românul* 1879, pp. 936—937.

— Fr. D. (Fred, Damé). *Despot-Vodă*, dramă în cinci acte în versuri de V. Alecsandri, cronică dramatică. *Românul*, 1879, pp. 952, 956, 960, 976, 984.

— Anonim *Despot-Vodă*, dramă în cinci acte de V. Alecs. *Țîmpul*, 1879, No. 242.

— Allan Georg. «Ein rumänisches drama, *Despot-Vodă*, historische Legende in Versen, 5 Acten und 2 Bildern, von V. Alecsandri». *Magazin für die Lit. des Auslandes* 1880, p. 43 sg. (Cf. Dulf. P. «Alecsandri Vazul müködese etc. p. 97, în notă).

56. Alecsi Teochar. *Rumaenische Kunstdichtungen*. Kronstadt 1880, 1 br. 8°. (De Alecsandri, *N. Bălcescu murind, Stelele, Adio, Groza, Pescarul Bosforului, Făt logofăt*).

57. *Opere complete* (vol. IX). *Poezii* (vol. III). Legende nouă, Ostașii noștrii, 1 vol. 8°, 158 pp. Ed. Libr. Socec și C-nie București 1880.

— Densușanu Ar. *Epistole literare*. Despre Legendele lui Alecsandri, (neterminată) *Orientul latin* 1875, p. 243—244.

14

58. *Ostașii noștrii*. Edițiune proprie pentru ostași, București 1880, 1 br. 8°, 47 pp.

Afară de poezii, cuprinde și *La Turnu-Măgurele*, scenă în versuri.

59. *Carmen Sylva, Rumaenische Dichtungen*. Zweite Auflage. Herausgegeben und mit weiteren Beiträgen versehen von Mite Kremnitz, Leipzig 1881. VIII+214 pp. — Aceeaș operă a mai apărut în alte două ediții în 1888-1889 în Bonn. (Gh. Bengescu, *Carmen Sylva* 1961 p. 6).

Din Alecsandri: *Mioara*. — *Toma Alimos*. — *Inelul și naframa*. — *20 de doine*. —

Rodică. — Sfârșit de toamnă. — Sania. — Puntea. — Flori de nufăr. — Tanelul. — Secerișul. — Fântâna. — Peneș Curcanul. — Ana Doamna. — Înșir' te mărgărite. — Legenda ciocârliței. — Dan Căpitan de plai. — Ghioaga lui Briar. — Dor de bras. — De la mine pîn' la tine. — Soare de iarnă. — De-aș fi iubit. — Stelele. — Vintul. — Două Suflète. — Cîntec de iarnă. — Frumoasă Copilișă.

60. **Hora Unirei.** Lou cours de l'Union. Traducien *Francés* Vidal Dicho ei Jue flourau de Fourcauquié, en Mai 1882. Ais-de Prouvenco, empremarie felibrenco véuso Remondet Aubin, 2 foi.

61. **Les bonnets de la Comtesse.** Comedie en un act, en vers. par V. Alecsandri, Bucarest 1882. Ed. Socec, 1 br. 8°, pp. 78.

62.* **Les bonnets de la comtesse**, imitată în dialect lan. guedocian de *A. Roux*.

Cf. «L'Iou de Pascas», Armanac rouman per, 1883, p. 82.

63.* **Oda la Statua lui Ștefan cel mare**, tipărită pe foi volante în 200 exemplare.

(V. scrisoarea CXLV, către I. Negruzzi, p. 136).

64. **Il canto della stirpe latina** di B. Alexandri, tradotto in versi italiani da Gaetano Carlo Mezzacapo. Versione coronata dalla società delle lingue romanze di Montpellier, nel concorso del Maggio 1883, 1 br. 34 pp. Roma 1883. Tip. Fratelli Pallotta.[†]

(Are la început o încercare critică asupra Cîntului giniei latine și o biografie a lui Alecsandri. Are de asemenea o versiune literară a aceluiași cînt, făcută de *Obedenaru*, pe atunci prim-secretar al Legațiunei rom. din Roma).

65.* **Centenaire de Faure. Le chant du latin de V. Alexandri.** Traduit en français par Frédéric Mistral. Montpellier, impr. Boehm et fils. 1884, în 8°.

(V. Bengesco : «Pastels etc.» Introd. p. XXII, în notă).

66. **Das Blumenmädchen von Florenz** v. B. Alexandri. Aus dem Rumänischen v. *Leon Schönfeld* (Wien). Separat-Abdruck aus der «Romän. Revue». 1 broșură 30 pg. Resicza. (fără dată). Selbstverlag der «Romänischen Revue».

67. **Grui-Singer.** Ein episches Gedicht von B. Alexandri Aus dem Rumänischen v. L. V. Fischer. Leipzig 1883. Wilhelm Friedrich. 1 br. 8°, 30 pp. + 1 foie.

68. **Fîntîna Blanduziei**. Piesă în 3 acturi și în versuri. **Varia** (poezii). București 1884, 1 vol. 8°. pp. 216. Ed. Socec. (Vol. X al operelor complete. Vol. V al teatrului). Cu dedicația: *Iubitului meu frate Locot-colonel Iancu Alecsandri, fost agent diplomatic al României la Paris*, dedic această piesă **Fîntîna Blanduziei**, compusă la Mircești în anul 1883 și reprezentată la București în 22 Martie 1884. **V. Alecsandri**.

Cf. Densușanu Ar. **Fîntîna Blanduziei**, de V. Alecs. București 1884, cercetare critică. In volumul: *Cercetări literare* (Iași 1887), p. 219-244

Anonim. **Fîntîna Blanduziei**. *Cronică dramatică. Cîmpoiul*, 1884, p. 165—67.

Verax. **Blandusie ori Blandusia**. *Contemporanul* III (1883), p. 582—84.

Clasicus. **Ignoranță clasică**. *Contemporanul*, III (1883) p. 513.

Zantip (fără titlu). *Vocea Prahovei* 1884. Cf. *Contemporanul* III (1883) p. 582.

A. C. De prin lume. *Cronică. Doina*, I (1884) N. 12.

Odobescu A. **Alecsandri și Fîntîna Blanduziei**. *Epoca* 1887. No. 569.

Anonim. **Fîntîna Blanduziei**. *Gazeta Transilv.*, 1884, No. 40.

Arutnev (Ventura) **Fîntîna Blanduziei**. *Chronique théâtrale. L'Indépendance roum.* 1884, No. 1946, 1947, 1948, 1949.

Russu I. **Ovidiu, Fîntîna Blanduziei**. *Lumina pentru toți*. 1887, p. 257-60.

Sg. «De la Teatrul Național». *Națiunea*, 1887, No. 1360.

Donariciu. **Critica teatrală**. *Națiunea*, 1890, No. 2372.

Anonim. **Fîntîna Blanduziei** «Cronică teatrală». *România*, 1884, No. 9.

Ascanio. **Fîntîna Blanduziei**. Comedie în 3 acte de Dl. V. Alexandri. *România liberă*, 1884, No. 2017, 2021, 2022, 2023, 2024, 2027, 2028.

Konaki. **Fontîna Blanduzia**, piesă în 3 acte, în versuri de V. Alexandri. *Telegraphul*, 1884, No. 3588.

Don Caprice. **Fontîna Blanduziei**. Comedie în 3 acte și în versuri de V. A. *Telegraphul*, 1884, No. 3707.

Nenișescu S. Un nou dar făcut literaturii rom. din partea d-lui V. Alexandri. *Țara nouă* (1884), p. 179—81.

69. **Ronsard a Toulouse**, balada en rouman de Roumania Legîda lou VII de Mai MDCCCLXXXII per V. Alecsandri, davans La court d'amour de Clapiès, e virada en verses Mount-Pelleirencs per *Albert Arnavielle*. 1 broșură 8°, de 10 pagini. Mount-Peliè. 1885, Emprimariè centrala. dan Miejour (Hamelin Fraires).

70. **Am Blandusischen Quell** (Fontîna Blanduziei). Dramatische Dichtung in drei Aufzügen von B. Alexandri. Aus dem Rumänischen übersetzt von Edgar v. Herz, Wien. 1885. E. U. Sachse. 1 vol. 122 pp.

71. **Ovid**. Schauspiel in vier Aufzügen von V. Alecsandri,

aus dem Römischen, von Adolf Stern. 1 broșură, in-8° 79 p. Hermannstadt. Druck der Typographischen Anstalt, 1886.

72. Ovidiu. Dramă în 5 acturi și în versuri. București 1890. Ed. Socec. 1 vol. 8° 166 pp. (Vol. XI al operelor complete și IV al Teatrului).

Publ. mai întâi în *Convorbiri* XIX (1885) p. 1 sq. Act. V, prin care se completează, în *Almanahul României June* din 1888 p. 13 sq.

Don Remi. — Ovidiu, noua piesă a Domnului V. Alecsandri. Doina, II, 1885), p. 3-4.

— D. R. R. Ovidiu (cronică teatrală) *Epoca* 1887, No. 547.

Demeurescu Anghel. — Ovidiu, piesă în 4 acte și în versuri de Vasile Alecsandri. *Epoca* 1888. No. 903, 910.

Arc. Ovide, drame en cinq actes en vers de M-r B. Alecsandri. Chronique théâtrale. *L'étoile roumaine* 2887, No. 212.

Vulcan Iosif. Ovidiu, Piesă în 4 acte de V. Alecsandri, reprezentată pentru prima oară în teatrul național din București, la 9/21 Martie 1885. *Familia*, XXI (1895) pp. 130-31.

C. A. Ovide. *L'Indépendance roumaine*, 1887, No. 3913.

Laëte *L'ouverture. Première représentation d'Ovide, drame en cinq actes, en vers, de V. Alecsandri*, (cronică teatrală). *L'Indépendance roumaine*, 1887 No. 3015.

Russu I. Ovidiu, Fintina Blanduziei. Cronică teatrală. *Lumina pentru toți*, 1887, pp. 237-60.

Mille Const. Ovidiu, de Vasile Alecsandri. *Lupta*, 1887, No. 359.

Mille Const. Dramă istorică. Ovidiu de Vasile Alecsandri. *Critică față cu D. Alecsandri*. — *Lupta*, 1887, No. 372.

L. «Un nouveau drame d'Alecsandri». *Revue du monde latin*, 1885, pp. 526-27.

Un privitor. Ovidiu. Cronică teatrală. *România*, 1885, No. 85 (312).

Gion. *Teatrul Național*. Ovidiu, piesă în 4 acte și în versuri de V. Alecsandri. *Românul*, 1885, pp. 230, 238.

Gion. Ovidiu, piesă în 5 acte de V. Alecsandri, reprezentată pentru prima oară după remaniere, Sîmbătă 26 Sept. 1887, pe scena teatrului din București. *Românul*. — 1887, p. 39.

Sphinx. Ovid. (Cronică Dramatică). *România liberă*, 1887, No. 328.

Dulfu P. Ovidiu, dramă în 5 acte și în versuri de V. Alecsandri. *Tribuna* 1887, p. 806-807.

Anonim. Ovid, piesă în 4 acte și în versuri de D-nu V. Alecsandri. *Voința Națională*, 1885, No. 196.

73. Poezii eroice. Dumbrava roșie. Pasteluri. Ed. I (Tipărite în biblioteca: Autorii români vechi și contimp.) Ed. școlară. București 1894. Ed. Lib. Socec, 1 vol. 8° mic, pp. 175. (Cu o scurtă biografie). Aă mai apărut cinci ediții.

74. — Poezii populare, culese de V. Alecsandri. (Biblioteca

«Autoriî români vechi și contemporani». Edit. școlară). București 1894, Ed. Socec, 1 vol. 8° mic. pp. 137.

Cu prefața scrisă de Alecsandri la ediția din 1862. Au mai apărut 4 ediții.

75. **Poezii eroice, Dumbrava roșie. Pasteluri.** (Bibl. «Autori rom. vechi și contemporani». Ediția școlară), București 1896. — Ed. Socec, 1 vol. 8° mic. pp. 176. (Cu o scurtă biografie).

76. **Opere complete. Poezii.** Vol. I. Doine-Lăcrimioare. Suvenire. Mărgăritărele. București 1897, Ed. Lib. Socec. 1 vol. 8°, pp. 452.

77. — **Opere complete. Poezii.** Vol. II. Pasteluri, Legende Ostașii noștri, Altele. — București, 1897. Ed. Lib. Socec. 1 vol. 8°, pp. 667.

78. **Ovidiu.** Dramă în cinci acturi și în versuri. Cu o prefață de I. Bianu, în 8° mic. pp. 180. «Biblioteca pentru toți», No. 180 181, București 1900. Ed. Lib. L. Alcalay.

79. **Doine.** 1842—1852. (Cu o prefață de I. Bianu). 1 vol. 8° mic, pp. 120 («Biblioteca p. toți», No. 182). București 1901. Ed. Libr. Alcalay.

80. **Lăcrimioare.** (Cu o prefață de I. Bianu). 1 br. 8° mic, pp. 72. («Bibl. p. toți», No. 183). București 1901. Ed. Libr. Alcalay.

81. **Suvenire.** Cu o prefață de I. Bianu. «Biblioteca p. toți» No. 184. 1 br. 8° mic, pp. 60. București 1901. Edit. Libr. Alcalay.

82. **Mărgăritărele.** 1852—1862. (Cu o prefață de I. Bianu). «Biblioteca p. toți», No. 185—186. 1 vol. 8° mic, pp. 204. București 1901. Ed. Libr. Alcalay.

83. **Pasteluri.** 1862—1874. (Cu o prefață de I. Bianu). 1 vol. 8° mic, 108 pp. «Bibliot. p. toți», No. 187. București 1901. Ed. Libr. L. Alcalay.

84. **Poezii. «Varia».** Cu o prefață de I. Bianu. 1 br. 8° mic. pp. 96. («Biblioteca pentru toți», No. 188). Buc. 1901. Ed. Libr. Alcalay.

85. **Poezii. Altele** (1881-1888). (Cu o prefață de I. Bianu). 1 vol. 8° mic. pp. 184. — «Bibliot. p. toți», No. 189-190. Buc. 1901, Ed. Libr. Alcalay.

86. Poezii. **Ostașii noștri**. (Cu o pref. de I. Bianu). 1 br. 8° mic, pp. 87. («Biblioteca p. toți», No. 191). Ed. Libr. Alcalay. Buc. 1901.

87. **Dumbrava roșie**. Poem istoric. 1497. (Cu o prefață de I. Bianu). 1 br. 8° mic, 48 pp. («Bibl. p. toți», No. 192). Ed. Libr. Alcalay, București 1901.

88. **Legende**. Cu o prefață de I. Bianu. 1 vol. 8° mic, pp. 200. «Bibl. p. toți», No. 193—194 București 1901. Edit. Libr. Alcalay.

89. **Despot-Vodă**. Legendă istorică în versuri, 5 acturi și 2 tablouri. (Bibl. «Autori români vechi și contemporani». Edițiune școlară). București 1901. Ed. Soccec. 1 vol. 8° mic, pp 153 (cu o scurtă biografie).

Maî multe ediții.

90. Dydaki Jan. **Monaster W. Ardzeszu**. Legenda rumunska z poezatku XVI Wieku Podluc V. Alexandri, ego. — 1901 Lwów. 1 br. 8°, pp. 38.

91. Mica Bibliotecă Carmen Sylva. **Poezii române**, traduse de *Carmen Sylva*. București 1898. 1 vol. 160.

Din Alexandri: *Înșiră-te mărgărite*. — *Inelul și năframa*. — *Dan Căpitan de plai*. — *Peneș Curcanul*.

Prelucrări în proză a baladelor lui Alexandri, de aceeași autoare, vezi în *Aus Carmen Sylva's Königreich*, Band I—II, *Durch die Jahrhunderte*, Leipzig 1885, ed. II, 1887. Operă dedicată «Unserm geliebten und verehrten Dichter Vasili Alexandri, dem unermüdlichen Sammler rumänischer Volkspoesie».

92. Bergamenter Fr. **Poezii patriotice de autori români**, **Vaterländische Gedichte rumänischer Autoren**, in deutscher Sprache. București 1900. 1 vol. 80.

Din Alecsandri: *Banul Mărdăcine*. — *Tătarul*. — *Constantin Brincoveanu*. — *Oda ostașilor români*. — *Sergentul*. — *Romîna de la Grivița*. — *Căpitanul Romano*. — *Ploconul lui Peneș*. — *Incununarea steagului*. — *Hora Unirei*. — Cîntecul gîitei latine.

93. **Fîntâna Blanduziei**. Piesă în trei acte și în versuri. Ed. II. București 1901, 1 vol. 8° pp. 147. Cu o biografie a lui Horațiu, de Olănescu D. C.

94. Ovidiu. Dramă în cinci acturi și în versuri. Vol. XI al Operei complete și IV al teatrului. București 1901. Ed. Socec. 1 vol. 8°, pp. 140.

95. Opere complete. Biblioteca scriitorilor români. Ed. Minerva. București 1901—1904.—Vol. I. Poezii. (Cu o prefață de Al. Vlahuță). 1 vol. 8°, 344 pp. Vol. II. Teatru I. pp. 392. (Cu o prefață de Il. Chendi). Vol. III. Teatru II. p. 776 1 vol. 8° pp. Vol. IV. Proză. 1 vol. 8°, 399 pp. [Ed. îngrijită de Il. Chendi și E. Carcalechi. Cuprinde mai multe bucăți inedite] Vol. I. Poezii Ed. II. (Cu un adaos de poezii inedite, București 1904, 1 vol. pp 358 Ediție îngrijită de Il. Chendi și E. Carcalechi).

96. Bengescu Georges. *Pastels, poésies roumaines de V. Alexandri, traduites en vers français*. 1902. Lacomblez. Edit. Bruxelles. H. Le Soudier-Paris. 1 vol. 8°. pp. XXXIX + 117 (Cu o introducere a traducătorului).

97. Teatru. Cetatea Neamțului. Cinel-Cinel. («Bibl. p. toți».) București 1903. Ed. libr. L. Alcalay. No. IV° — 199.

98. Opere complete. Teatru. Ediția II. Ne varietur. Vol. I—IV. (Al operelor complete, vol. III—VI. București, 1903, 4 vol 8°. Ed. Socec).

99.* *Legende și alte scrieri*. Caransebeș. (Biblioteca noastră. Director: Enea Hodoș. No. 38—39).

100. Sinziana și Pepelea. (Scenariu) Iași, 1904. 1 br. 8°.

Bonifaciu Florescu. *Povestea Sinzianei, și Pepelea, feerie de V. Alexandri*. Revista teatrală, *Portofoliul român*, An. I. p. 148—150. Buc. 1891.

Fr. Damé *Povestea Sinzianei și Pepelea de V. Alexandri în Românul* din 1881, p. 298.

101.* *Movila lui Burcel*. 1 br. apărută în Biblioteca «Foiș poporului». Sibiu 1904.

Studii 'și notițe critice și biografice

1. Anonime (necroloage).

Archiva soc. șt. și lit. 1890, p. 193-95. — *Bucarest* 1890, No. 186 (29 Aug). *Constituționalul* 1890, No. 349, 351, 357. — *Curierul (Balassan)* Iași 1890, No. 92, 93. — *Curierul rom.* 1890, No. 31. — *Era nouă* 1890, No. 47, 48. — *Familia*, XXVI, p. 416-23; XXXVI, p. 407. — *Gazeta Transilvaniei*, 1890, No. 192, 237. — *Generația nouă*, II, p. 190-210. — *Generația viitoare*, II. (Buc. 1890), p. 202-210. — *L'Indépendance roum.* 1890, No. 3877, 3879, 3909. *Lupta*, 25 August 1890. — *România*, 1890, No. 186, 188, 189. — *Românul*, 1890, p. 913, 925, 926, 929. — *Telegraful rom.* 1890, p. 362. — *Transilvania*, XXI, p. 261. — *Tribuna*, 1890, No. 195. — *Universul*, 1890, No. 195, 197. — *Vocea Botoșanilor*, 1890 No. 31. — *Voința naț.* 1890, No. 1771, 1772, 1774.

Necroloage și dărf de seamă despre înmormintare; scrisori și telegrame de condoleanță, v. Mss. Acad. No. 1686.

2. Anonime, (notițe biografice și critice).

«Vasile Alecsandri evreu». *Anuar p. Israeliti.* 1893, p. 185.

«Ultimul cânt al lebedei de la Mircești», (o ceartă politică).

Apărătorul, 1875, No. 13.

«Vasile Alecsandri» *Familia* I, p. 105-106. —

«A zecea aniversare a morții lui Alecsandri». *Familia* XXXVI, p. 397. —

«Alecsandri în Franța sudică». *Gazeta Trans.* 1882 p. 55. —

«Le banquet à Mr. V. Alecsandri». *L'Indépendance roumaine* 1882 No 1395.

«A zecea aniversare a morții lui Alecsandri». *Noua rev. rom.* 1900, No. 16 supl. p. 70. —

«Conferința de la Ateneu, ținută de V. Alecsandri în folosul săracilor» (dare de seamă). *Pressa* 1872, No. 284. —

«Serbarea de la Montpellier. Portofoliul român», I, (1882) p. —
263-68. —

«Vasile Alecsandri». *România* 1890, No. 181, 186. = —

«Conferința V. Alecsandri», *România Liberă*, 1877, No. 147.
(După «Vocea Covurluiului»).

«Conferința D-lui V. Alecsandri de la Ateneu». *România li-*
1884, No. 2026.

«Vasile Alecsandri. Biografie». *Românul*, 1890, No. 913.

«Antisemitismul bardului de la Mircești». *Revista israelită*,
1887, p. 466-467

«Alecsandri Vasile». *Romänische Revue*, 1890, p. 435-45

«Les disparus. Basile Alecsandri». *La Roumanie illustree*,
1897, p. 7. N° 30,

«Basile Alecsandri» *La Roumanie illustrée*, 1882, p. 172.

«Vasile Alecsandri». *Tribuna*, 1890, No. 195 —

«Alecsandri batjocorit de observatorul D-lui G. Barițiu».
Telegraful rom. 1878, p. 287-288.

«Vasile Alecsandri». *Tutova*, 1890 No. 338

— Fără Titlu. (Polemică asupra cuvîntului «Blanduzia») *Vocea*
Prahovei, 1884, No. din 26 Februarie. (Cf. Contemporanul), III,
(1884), p. 582.

Conferința D-lui V. Alecsandri. *Răsboiul*. (Weiss) 1884, No.
2417. (Dare de seamă a conferinței lui Alecsandri despre poezia pop.)

3. **Lui Vasile Alecsandri**. Iubire și admirațiune, 1 vol. 160 pg).

Direcția Monitorului Oficial și Imprimeriei Statului. Personalul
lucrător. București 1890. Imprimeria Statului.

Cuprinde câte-va extrase din operele lui Alecsandri; extrase din ziare cu im-
presiuni produse la știrea morței, descrierea ceremoniei funebre și discursurile rostite;
telegramele și coroanele trimise.

4. **Vasile Alecsandri**, cel mai mare poet al Românilor.
br. 16⁰ pp. 72. Din Biblioteca populară. «*Minerva*» No. 10. Bu-
curești 1901 Editura «Minerva».

5. Adamescu Gh. **Vasile Alecsandri**. Notițe biografice *Al-*
bina I, pp. 1030-34, Idem: «**Vasile Alecsandri** (In «Biografiile scrii-
torilor români» Ed. II, p. 91.

6. Aricescu C. D. **Poetul Alecsandri**, *Retorma*, — 1859, p. 132.

(Câte-va rînduri cu care însoțește republicarea poeziei «Moldova în 1857»).

— Aricescu C. D. Poetul Alecsandri. *Steaua Dunărei*. Iași 1860 No. 3.

Aurelian P. S. și D. Sturdza. Monumentu lui Vasile Alecsandri. Apel. (Decisiunea Academiei române, de la 18 Aprilie 1903 pentru ridicarea monumentului). Foaie volantă.

8. Bădescu Sc. *Biografia lui Alecsandri și cîte-va poezii* trad. din Doine și lăcrămioare. Publ. in Vasárnapi Ujság din 1874. Cf. Pressa 1878 No. 136.

9. Bîrseanu Andrei. *Alecsandri. Vorbire ținută în societ. «Romînia jună», cu prilejul serbării din 4 Iulie n. 1881. Gazeta Transilvaniei.* 1881, No. 88, 89.

10. Bîrseanu Andrei *Vasile Alecsandri.* (Cuvînt ținut la serbarea dată în 14 Oct. 1890, în Brașov, în memoria lui V. Alecsandri). *Gazeta Transilv.* 1890, No. 248, p. 3—5

11. Bîrseanu A. *Vasile Alecsandri* (biografie). *Amicul tinerimii* 1895, pp. 1—4.

12. Bengescu G. *Vasile Alecsandri, Convorbiri Lit.* XXI, pp. 841, 951, 1033, și XXII, p. 27 sq.

13. Bengescu C. *Amintiri despre viața intimă a lui Alecsandri*, din timpul misiunii sale diplomatice la Paris. Scrisori și versuri inedite, 1885—1890. *Conv. Lit.* XXV (1891—92). Număr jubilar, pp. 960—985

Reprodus și amplificat în «*Suvenire ale carierei mele*», Bruxelles, 1899.

14. Bengescu G. *Alecsandri patriot.* Cîte-va cuvinte cu prilejul monumentului lui Vasile Alecsandri. Extras din «*Revista Idealistă*», București 1904, 1 br. 8° 18 p

15. I. Bianu. *Sorierile lui Alecsandri. Familia XXXVI*, pp. 402—403

16. Bolliac Cesar. *D-nul V. Alecsandri. Transilvania*, VIII, p. 203.

Dare de seamă a unei serate de la Atheneu, în care Alecsandri a citit poeziile : «*Răsbunarea lui Statu-Palmă*» și «*Concertul în luncă*».

17. Broșteanu P. Studiu asupra lui Alecsandri în *Magazin für die Literatur des In und Auslandes* din 1884. Cf. *Romînul* 1884 p. 999

18. Camiliu C. *Fabula Curcele* de V. Alecsandri. *Athe-neul*, I, (1884) pp. 84—85.

19. Carmen Sylva. *Basile Alecsandri. V. Bibliothèque internationale de l' Alliance scientifique universelle*, tome II fascicule Ier, București, 1895 ; pp. 7—37.

20. Clavel August B. (Arc). *Vasile Alecsandri*. Mircești (schite și impresiuni). O broșură de 70 pag. cu două portrete București 1890.

(Amănunte asupra poetului, morței și casei lui, cu reproduceri din versuri, din discursurile funebre, etc. O schiță : capul poetului pe catafalc ; alta, catafalcul întreg. Recensie asupra acestei broșuri vezi în *Constituționalul* din 1890 No. 377.

21. Crețianu G. *Mișcarea lit. din anul 1861, în țările române*. *Revista Română* 1861, p. 839 sg.

22. Cocyte. V. Alecsandri. (*Studiu*) *Doina*, III, No. 56.

23. Em. Crețulescu. *Vasile Alecsandri*. *Revista Română*, Buc. 1862. An. II p. 771—95

24. Demetrescu Tr. *Vasile Alecsandri. Portrete din literatura română*. — *Revista Olteană*, 1889, pp. 26—31.

25. Dengi János. Alecsandri. *Ungaria* IV, (1895) pp. 17, 40.

26. Densușanu Ar. *Poeziile lui Bolintineanu*, articol din vol. «Cercetări literare». Iași, 1887, pp. 228—356.

La sfârșitul articolului, se face o comparație între Bolintineanu și Alexandri.

27. Dimitriade Mircea. *Discurs la înmormântarea lui Alecsandri*. *Romînul* 1890, p. 925

28. Djuvara T. G. *Incercări asupra literaturii române*. *Revista literară* 1886, p. 608—11.

29. Dulfu Peter. **Alecsandri Vazul működése a Román irodalom terén.** Kolozsvárt. Nyomatott Stein János, M. K. Egyetemi Nyomdásznál. 1881, 1 vol. în 8° mare, pp. 132.

30. Dulfu Petru. **Conferința D-lui V. Alecsandri**, ținută la 1/13 Aprile, în sala Ateneului român din București. *Familia*, XX (1884), pp. 192—94, —

Se face rezumatul conferinței, care tratează despre poporul român.

31. Floresco B. **Funérailles de Basile Alecsandri.** «Bucarest», 1890, No. 189, 190.—

32. Hașdeu B. P. **Mișcarea literelor în Eșl.** *Lumina* (1863), pp. 90—104. De la pp. 94—104 analizează piesa: «*Sgîrcatul risipitor*» a lui Alexandri.

32. Hașdeu B. P. **Alecsandri linguist.** *Columna lui Traian.* VIII (1877), pp. 83—91.—

33. Hurmuzaki A. V. **Alecsandri în Cernăuți.** *Foaia soc. din Bucovina.* 1867, pp. 20—24.—

34. Ionescu-Gion. **Discursuri la înmormîntarea lui Alecsandri.** *Romînul* 1890, p. 925.

35. Idem. **Basile Alecsandri.** Necrolog în *L'indépendance roum.* 1890, No. 3875.

36. N. Iorga. **Vasile Alecsandri.** *Revista nouă.* București, 1890. An. III, p. 201, 242, 293. Reprodus în volumul de «*Schițe din literatura romînă*». Vol. 1. Iași. (Ed. Șaraga),

37. Iorgulescu P. **Patriotismul lui V. Alecsandri.** *10 Mai.* Număr ocașional, 1898.

38. Kalinderu I. **Monumentul lui Alecsandri.** Circulară adresată agenților domeniilor coroanei. (*Conservatorul* — și alte ziare — din 7 Febr. 1904)

39. Lahovari Alecs. «**Discurs rostit la înmormîntarea lui Vasile Alecsandri.**» *Curierul* (Balassan) 1890, No. 94.—

40. Luciliu. **Notiță biografică**, (urmată de scrisoarea către Macedonschi și de act. IV. Scena IV din Despot). *Literatorul* II, p. 562.

41. Macedonski Al. «Alexandri», analiză critică. *Literaturul*, an. III (1882) pp. 449, 537, 591.
42. Maiorescu T. *Despre «Pastelurile» lui Alecsandri*. «*Critice*», vol. I, p. 287—88.
43. Maiorescu T. *Poeți și critici*. *Conv. Lit.* XX (1886) p. 1—9.
Un răspuns celor ce făceau comparație între Alecsandri și Eminescu, punând mai presus pe acesta din urmă.
44. Mille Const. *Eminescu și Alecsandri, Teoria d-lui Maiorescu. Pentru ce Eminescu e superior lui Alecsandri. Lupta*, 1887, p. No. 244.
45. Emil (Mille). *Alecsandri & Al. A. Macedonski. Contemporanul II* (1882) pp. 424—429.
46. Nosievici St. *Tătarul*. (Cîntic vechi, de V. Alecsandri). *Foaia soc. din Bucovina*. IV (1868) pp. 235—239
47. Nenitescu Ioan: *Vasile Alecsandri*. Necrolog în *La Liberté Roumaine*, 8 Sept. 1890.
48. Niger N. R. *Alecsandri improvizator*. *Tribuna lit.* II (1901), p. 178—179.
49. Odobescu Al. *Raport asupra scrierilor d-lui Vasile Alecsandri: Poezii*, vol. III, *Legende nouă, Ostașii noștri și Despod Vodă*, legendă istorică în versuri. *Analele Academiei rom. Seria II*, vol. III, p. XXXIV—LXXXVI. Reprodus și în *Scrieri*, vol. II, p. 517. sq.
50. Olănescu D. C. *Vasile Alecsandri*. Discurs de recepțiune, rostit în ședință solemnă sub președinția M. S. Regelui, la 25 Martie 1894, cu răspunsul d-lui I. Negruzzi. «*Discursuri de recepțiune*». Vol. I.
51. Onițiu Virgil. *Ceva despre epica lui Alecsandri*. *Transilvania* XXI, p. 237, 262
52. Onițiu Virgil. *O variantă a lui Grui-Sânger*. *Transilvania*, XXVIII, p. 167—159.
53. Onițiu Virgil *Vasile Alecsandri*. Schiță biografică. *Transilvania* XXI, p. 399—406.

54. Pătrașcu N. V. *Alecsandri*. Studiu critic. 1 vol. 8°, pp. 302 București 1894

55. N. Pătrașcu. *A zecea aniversare a morții lui Alecsandri Literatură și artă română*. An. IV, pp. 609—615

56. V. D. Păun. *Alecsandri*. Revista *Tinerimea rom.* p. 109—113. —

57. Petru Petrescu. Croquis. *Alecsandri* apărut în «Tele. romîn». «Observatoriul», 1878, No. 54.

58. Popea R. *Inmormântarea lui V. Alecsandri*. (Dare de seamă și discursurile D-lor Lahovari, Sturdza, Ionescu-Gion, N. Ionescu, *Națiunea*. 1890, No. 2343.

59. Porumbescu Eraclie. *Amintiri despre Vasile Alecsandri*. *Romînul*. 1890, pp. 1198, 1202, 1206, 1215

60. Predescu Nicolae. *Poeți și artiști*. (*Vasile Alecsandri*, D. Bolintineanu, Gr. Alex. etc.). București. —

61. Putnoky Miklós. «Alecsandri Vazul a magyarokról». «Ungaria». IV (1895) p. 169, 185.

62. Racoviță-Sphinx. *Vasile Alecsandri și teatrul național*. *Romînia liberă*, 1884, No. 2176.

68. Schrattenthal Karl, **Vasile Alecsandri und die rumänische Litteratur**, Leipzig 1885, I br. 8° p. 23. —

— Dare de seamă de I. Lăzăriciu în *Familia* XXI, 66.

69. Scurtu I. **Eminescu și Alecsandri**. *Semănătorul*, 1904 p. 70.

70. Simu Ion. **Grui-Singer**, (declamat în reuniunea Lessing-Verste din Lipsca). *Luminatorul* 1882, No. 100. —

71. Stemil (St. R. Michăiescu), **Vasile Alecsandri scriitor dramatic**. *Tinerimea română*, An IV (1885), pp. 61—64. —

72. Strajan M. **Vasile Alecsandri**, *Transilvania*. XXVIII, pp. 7—17.

73. Sturdza D. A. Discurs la înmormântarea lui Alecsandri, *Voința Națională*, 1890 No. 1774.

74. Urechia V. A. **Carmen Sylva despre V. Alecsandri**, *Universul literar*, 1901 No. 34.

75. Urechia, V. A. **Șuba lui Alecsandri**, (amintire) *Familia*. XXX, pp. 218—219.

76. Urechia V. A. **Matilda și V. Alecsandri**. *Universul literar*, 1901, No. 32, 33. —

77. Urechia V. A. **Cum am cunoscut pe Alecsandri**. Conferință ținută în sala din palatul administrativ de la Bacău, în profitul fondului pentru ridicarea monumentului Poetului V. Alecsandri, în ziua de 22 Ianuar 1894. București, 1894, o br. de 15 pp

78. Vellescu St. Discurs rostit la înmormântarea lui V. Alecsandri. *Constituționalul*, 1890, No. 351

79. Vărnăv-Liteanu G. **Scrierile teatrale ale lui Alexandri**. (Cercetare critică). *Conv. Lit.* IX, (1875—76), pp. 382—394.

80. Vărnăv-Liteanu G. **Alexandri**, (studiu). *Conv. Lit.* VI, (1873). pp. 365—378.

81. Vărnăv Lăteanu G. **Operele complete ale lui Alecsandri.** *Conv. Lit.* X, (1876—77) pp. 57, 98, 158.

82. Ventura Grigorie. **Vasile Alecsandri.** Necrolog în *Adevărul*, 25 Aug. 1890.—

83. Verax. **Agachi Flutur** comedie cu cîntice, în trei acte, de V. Alecsandri.

84. Voiculescu Cr. **Amintiri plăcute de la Mîrcești.** *Pri-măvara.* I, (1896), p. 43—44.

85. Iosif Vulcan. **Vasile Alecsandri** — În *Panteonul Ro-mân*, Pesta 1869, p. 48—50.

86. (Zamfirescu Duiliu). Don Padil. **Ŭ scurt Ŭ reposat.** Banchetul dat în onoarea D-lui Alecsandri pentru a cincea re-prezentatie a Blanduziei. *România liberă*, 1884, No. 2024.

87. Xenopol Adela. **Bardul de la Mîrcești.** (Scurtă notiță). *Dochia* I. p. 131.

88. Schițe biografice în următoarele manuale de istoria li-teraturii romîne: *Adamescu Gh.* Noțiuni de istoria limbii și li-teraturii romînești. București, 1894. p. 200. *Vasile Alecsandri* p. 252—257 și o bibliografie la finele volumului. (Edițiile următoare neschimbate — *Densușianu Aron.* Istoria limbei și literaturii ro-mîne. Iași 1885. *Vasile Alexandri* p. 252, 263 sq. — Idem ed. II, Iași 1894. — *Hodoș Enea.* Manual de istoria literaturii romîne. Ca-ransebeș 1893. *Vasile Alecsandri*, p. 111—150. — *Lazariciu Ioan.* Istoria literaturii romîne. Sibiu 1884. *Vasile Alecsandri*, p. 158—163. *Nădejde Ioan.* Istoria limbei și literaturii romîne. Iași 1886, p. 467 și următoarele. — *Pop Vasile.* Conspect asupra literaturii romîne. București, 1875, p. 202—210. — *Rudow Dr. W.* Geschichte des rumaenischer Schrifttums. Wernigerode 1892, p. 67 scl. *Șăineanu.* Autorii romîni moderni. Buc. 1891, p. 90—91.

Manuscrisele autografe din colecția Academiei

Ms. 765. 2 scrisori către Al. Papadopol Callimach.

La p. 345, scrisoare din 1 Mai 1887; la p. 441, Paris 12 Dec. 1887. — Ibidem o procură dată lui Papadopol în chestia procesului cu Eufrosina Drăgănescu.

Ms. 803—807. *Scrisori către Ion Ghica*. 5 volume: I, 1842 — 26 Dec. 1881; II, 7 Ian. 1882 — Dec. 1884; III, 3 Ian. 1885 — 28 Dec. 1886; IV, 2 Ian. 1887 — 30 Dec. 1888; V, 3 Ian. 1889 — 90 și fără dată, p. 282+213+176+142+195.

La 803, p. 5. O scris. din Iași, Martie 1844, către Gr. Alexandrescu, pp. 41—44. 2 scris. către Bălcescu, pp. 46—47, către același, p. 70. 1 către Bălăceanu, p. 125 către Pantazi-Ghica.

Ms. 808. *Scrisori către Iacob Negruzzi*. 1 vol. nenumărat. Cuprinde 172 scrisori de la 2 Sept. 1867—3 Ian. 1889.

Publ. și în *Convorbiri Literare* pe 1895.

Ms. 809. *Diverse*. 1 vol. 158 p.

1. Domnului și Doamnei Jacques Lahovary. 23 Ian. 1887. — 2. Domnișoarei Lila Whit 3. A la Princesse Bibescu, Paris 2 Avril 1887. 4. Unul anonim. 5. A Mademoiselle Hélène Vacaresco. 6. Primul abuz. 7. Démona de Carmen Sylva. (Un început de traducere română). 8. Démona, d'après Carmen Sylva. 9. Démona Vrăjitoarea. Un alt început al aceleiași traduceri românești. Cînt 1 și continuarea în franțuzește pînă la sfîrșit. 10. La nuit de St. André. 11. Soleil d'hiver, trad. 12. Alda (tot în franțuz.). 13. Sonet adresat reginei. 14. O regină în mansardă. 15. Puii clociți. 16. Poclonul lui Peleş. 17. R. D. V. P. Doamnei V. Boerescu. 18. Raza. Pe albimul D-nei Crețeanu. 19. Dămelor române. 20. Creangă de stejar. 21. Cireșile. 22. Principesa Maria Știrbey. 23. Strofe scrise în cabinetul Regelui, la Sîmbia. 24. Faptul zilei. 25. Cîntecul lui Noe Iunior. 26. Romanță de toamnă. 27. Odă la statuia lui Ștefan cel mare. — Toate poezii.

28. Scrisoare către V. Mangra. 8 Iunie 1878. 29. Adresa omagială a Românilor din Arad. 30. Șatraru lui Timoftei Năpoia Retrogradul. Cîntecul comic. 31. Cle-

veticî demagogul. Cînticel comic. 31. Satul lui Cremin. Farsă într'un act, 1860. 32. Sgîrcitul risipitor. Dramă în 4 acturi 1860 (29—32 cu litere cirilice). 33. «Sfredelul dracului. Farsă de Carnaval, imitată din franțuzește de D-ra X». 34. Doamnei Maria Șturza, născută Ghica (poezia din 1837).

Ms. 810. 1858—186 (sic.) *Legenda lui Despot-Vodă*, dramă în versuri. 5 acte — 10 tablouri. Mircești 1878. 1 vol. 92 p.

Pe aceeași foaie de titlu: *Despot-Vodă*. Legendă în cinci acte și în versuri, — dramă istorică în cinci acturi.

Neterminat. Foile de la Scena II, Actul IV, încolo tăiate. Multe ștersături și îndreptări.

Ms. 811. 1558—1561 *Legenda lui Despot*, dramă în versuri, 5 acturi. Mircești 1878. 1 vol. 160 p.

Complet, dar cu adăugiri și corecturi.

Ms. 812. *Fontîna Blanduziei*. Piesă în 3 acte și în versuri. Mircești 1883. (Acțiunea se petrece în timpul Împăratului August C. Iulius, Caesar, cu 10 ani înainte de Hristos).

Exemplar compl., dăruit Academiei de Ion Ghica. 1894, April 29. Pe pagina cu titlul următoarea dedicație: «Amicului meu Ion Ghica ofer acest manuscris împreună cu urările mele de viață lungă, fericită și roditoare de epistole prețioase». Data: Mircești 1883. La sfîrșit o variantă pentru «finele actului II», Scena XIII.

Ms. 813. *Fontîna Blanduzia*. Comedie în 3 acturi și în versuri. 1 vol. 4°, nepaginat.

Exemplar din primele redacțiuni. «Iubitului meu frate Colonel Iancu Alecsandri, fost agent diplomatic al Romîniei la Paris, dedic această piesă: Fontîna Blanduziei, compusă la Mircești, în anul 1883 și reprezentată la 22 Mart. 1884 în București».

Ms. 814. *Balade și cîntice populare* culese în România de V. Alecsandri. 1 vol. folio mic, nepaginat.

Manuscris anterior ediției de la 1866. Ordinea poeziilor schimbată. Notele diferite. Are la început o pagină: *Note asupra ortografiei adoptate pentru publicarea poeziei populare*. «Poeziile cuprinse în acest volum fiind culese din gura poporului, sînt dedicate nației romine ca o dreaptă avere a sa etc., etc.

Ms. 815. *Sinziana și Pepelea*, poveste națională în 5 acturi. 1880, — nepaginat.

Dăruit Academiei de Ion Ghica, 1894, Aprilie 29. Exempl. compl.

Mss. 816. *Călătorie în Africa*, 1853. Tanger. Maroc. Partea II (continuare de la partea I cuprinsă în România literară 1855),

ordinea cronologica e observată 1 Oct. 1853—9 Oct. 1853, p. 1—66. Ibidem. Anul 1883.

Călătoria în una din primele redacții, «Anul 1883» conține amintiri despre împrejurările în care a compus «Întîlna Blanduziei» și cinci scrisori de la Regina, iscălite: Elisabeth.

Ms. 817. *Novela: Mărgărita*, (1870)—1848. 1 Dridri. 1 caet, 47 p.

Vezî: Alecsandru. Proză, București. (Ediția tip. Minerva).

Ms. 818. *Poezie* 1875—1882. 1 caet, 160 pp.

1. Răpirea Bucovinei, (cu deosebiri). 2. Dorul de brazi. Romanșă. 3. Ghioga uî Briar. Legendă. 4. Noaptea albă 5. Murad Gazi Șeitanul și Becri Mustafa. Legendă orientată, (cu note explicative). 6. Vîntul de la Miază-zi. 7. Guarda saraiului. 8. Balcanul și Carpatul. 9. 24 Nov. 1877. Odă ostașilor romîni. 10. Sergentul din al XIII-lea regiment de Dorobanți. 11. Peneș Curcanul. XIII regiu.ent de Dorobanți. 12. Căpitanul Romano. 13. Păstorî și plugari. 14. Hora de la Plevna. 15. Hora de Grivița. 16. Frații Jderi. 17. Cîntecul gînteî latine. 18. Soare de iarnă. 19. Strofe improvizate la moartea lui Rolla. 20. Hodja Murad Pașa. 21. Prier și fața erniî. 22. Poeana fărmeătoare. 23. Dedicăție Domnișoareî A. 24. Epistolă Generalului Florescu. 25. Eroii de la Plevna. 26. Stroe Plopan. Baladă populară. Urmează nota: Poeziile de pînă aciî afară de piesa intitulată Eroii de la Plevna, au fost publicate într'un volum, de Socec anul 1880—27. Raza pe albuul D rei Lea Cretziann. 28. După doi seculi. Vis de iarnă. 29. Mărgărita. 30. Hora Dobrogeană. 31. Erin. 32. Creangă de stejar. 33. R. S. V. P. Doamnei V. Boerescu. 34. Poclonul lui Peneș Curcanul. 35. 10 Mai 1881. 36. Imnul Coroanei. 37. Cuvinte adaptate pe imnul național compus de Hübsch. 37. Zilele babeî. 38. Două române. 39. Faptul zileî. 40. Ronzard, la Tuluza. 41. Poetulul Mistral. 42. Brînd. 43. Patru reginî. Cetit la adunarea literară din Alby. 44. Versuri improvizate la Forcalquier. 45. Poetulul Louis Roumieux. 46. Domnului Gabriel Azaiz. 47. Regina Sylva. 48. O regină într'o mansardă. 49. Sonet trimis reginei. 50. Puiî Cloștei. 51. Pe albumul Princesei Maria Știrbei. 52. Pe un album. 53. Inscripție destinată Castelului de la Sinaia. 54. În mezul erniî. 55. Cînticul lui Noe Junior. 56. Două hore. 57. Damele romîne. 58. Versuri scrise în Cabinetul regelui. 59. Soarele (fragment).

Ms. 819. «*Poezii populare*».

Titlul dat de Alecs. nu corespunde conținutului acestui carnet. Multe file tăiate. «Hora lui Cuza Vodă». Cîntec șterse cu cerneală. «Expresii din povești» o culegere de fraze populare, făcută de Al. în cursul lecturii. La sfîrșit strofe răslețe ca :

Nu e destul de a fi frumoasă
Plăcută, jună, radioasă
Și de-a produce încîntare,
Un suflet nobil, cu simțire
Frumuseții dă'ndumnezeire
Și 'nspiră lumeî adorare.

Fiŭ-mulŭumită de-a ta parte,
 Acel ce bunurile 'mparte
 Ți-a dat cu mîna sa divină
 Tot ce atrage și răpește
 Frumusețea care ne uimește
 Și bunătatea ce ne'nchină.

Vezi și Ms. No. 821.

Ms. 820. *Poezii scrise în Castelul Peleş, Sinaia și la Mircești, 1 caet, 57 pp.*

Pe versul copertei autograful reginei: *Castel Peleş-Sinaia «Un petit caché — désordre de perles fines ! Elisabeth, 6 Nov. 87.»*—Cuprinde : 1. Fluerul. 2. Imn către soare. 3. Podul. 4. Legenda crinului. 5. Florile de la Sinaia. 6. Te un album. 7. Țara. 8. Iarna la Sinaia. 9. Plugul blăstămat. 10. Pe albumul Regelui. 11. Incununarea steagului. 12. Hora de la Sinaia. 13. Primele obuze. 14. Balada Peșului. 15. Adio la plecarea mea din castelul Peleş. 16. O notă incomp. despre Oda către Curtea de Argeș. 17. Unor critici. 18. Cyclonul. 19. Romîncea de la Grivița.

Ms. 821. *Fragmente. Cugetări.*

Din 1882. Cuprinde fragmente de poezii populare și originale, strofe și versuri răslețe. Printre ele și o copie de pe bilețul scris de Giuseppina buchetiera din Florența, bileț ce întovărășea buchetul de flori trimis de ea pentru ca să fie depus pe mormîntul lui Costaki Negri în tîrgul Okneŭ:

Prego il signore Colonello Piszki e lo scongiuro di farmi un grand favore, di depozze questo Buché di fiori co il presente biglietto sulla tomba del defanto mio caro amico Costantino Negri, come sacro souvenir da parte di sua amica.

Giuseppina.

Firenze 12 Marzo 1877.

La sflrșit poezia «Brind», textul romînesc și alătura cel franțuzesc.

Ms. 822. *Souvenir din viața mea. Notă. Mircești, Mai 1865—1859 1861—1863. Istoria misiilor mele polititice în Franca, Englitera și Italia.*

Fragmentul biografic 3 pagini. Vorbește de originea italiană a familiei și de începuturile copilăriei pînă la sflrșitul anului 1854. Istoria misiilor, asemenea fragment, (p. 1—13 in-8°) diferă de alte texte.

Ms. 823. *Souvenir, 1843—184... 1 album, 47 pp.*

Cu cirilice. Titlul de mai nainte, (șters și înlocuit cu «Souvenir») era: *Poezii felurite*. Dăruite Academiei de D-ra Felicia Racovița 8 Ian. 1894. Conține: 1. O noapte la țară. 2. 31 Ianuarie 1844. 3. Vezi și vulturul falnic. 4. Visul. 5. Frumoasă copilă. Romanță. 6. De-aș fi, iubito... 7. Adio Moldovei. 8. Pe malul mării. 9. Lăcrămioare. 10. Pescariul Prosoforului. 11. Biondina. 12. Barcarola venețiană. 13. Căntoneță siciliană. 14. Gondoleta. 15. Adevărul și minciuna. 16. Pe două albumuri.

(Publ. numai a doua). 17. Maiorului Iancu Bran. 18. Odă către Bahlui. 19. Zimbrul și vulpea. 20. Păsărica. 21. Adio la mormîntul lui Grigori Romalo, Lipsesc cite-va foî, pe care, după indicație din «Scara» de la finele carnetului, a fost scrisă poezia «Domnului Costaki Negri».

Ms. 824—825. *Scrisori către Al. Papadopol-Calimach.* 2 vol. 8°.

Vol. corespondența de la 14 Nov. 1379—30 Decembre 1886. Vol. II, de la 25 Ianuarie 1887, 15 Iunie 1890. La sfîrșitul vol. II. «Versuri improvizate la via lui Mavrojeni în ziua de 25 Mai 1856» și o altă «Procură» în procesul cu Eufrosina Drăgănescu la tribunalul din Bacău, 1887.

Ms. 1497. *Doine. I—XXV. Poezii. I—XLI.*

Cu cirilice. Are dedicația: «Lui K. Negri. V. Alecsandri, 1851». Scrise caligrafic, fără corecturi, toate date. — Exemplar dăruit Academiei de D. A. Sturdza. Cuprinde următoarele: 1. Doina. 2. Baba Cloanța. 3. Crai noî. 4. Strunga. 5. Cinel-cinel. 6. Făt-Logofăt. 7. Tătarul. 8. Mîndruța de la munte. 9. Andrii Popa. 10. Groaza, hoțul. 11. Hora. 12. Cîntecul ostașilor cîldrești. 13. Sora. 14. Altarul mînăstirei Putna. 15. Urșiții. 16. Maghiara. 17. Sburătorul. 18. Dorul Romîncei. 19. Crucea pîrăsiu. 20. Hora Ardealului. 21. Hora Ilenușei. 22. (Doina iubirei). Poezii: 1. Visul. 2. Păsărica. 3. Maiorului Iancu Bran. 4. 31 Ghenar 1844. Desrobirea țiganilor. 5. Fumoasă copilă, romanță. 6. De-aș fi iubită... 7. Zimbrul și Vulpea. 8. Curcele. Fabulă. 9. Odă către Bahlui. 10. Pe albumul d-șoarei E... A. 11. Pe albumul d-nei K. E. 12. *Serenada lui Schubert*. 13. Fragment din noaptea Bairamului. Poem oriental. Bosforul. 14. Pe malul mării. 15. *Fiind bolnav la Prințipo*. 16. Păscăria Bosforului. 17. O noapte la Blîna. 18. Mart 1845. 19. Vezi tu vulturul falnic. 20. *Elena*. 21. De crezi în poezie. 22. *Pe albumul E... I și II*. 23. Te duci. 24. Dulce înger de blîndețe. Rugăciune. 25. *Sînt ceasuri fericite*. 26. Dorul. 27. Cîntec de fericire. 28. Așteptarea. 29. Gondoleta. 30. O seară la Lido. 31. Barcarola *Ninișei*. 32. Veneția. 33. Biondina. 34. Canțonetă napolitană. 35. Lăcrimioare. 36. *Mai 1847*. 37. Cătră Romîni. 38. Adio Moldovei. 39. La mormîntul lui Gr. Romalo. 40. *Inturnarea în țară*. 41. La moartea lui P. Cazimir.

Ms. 1668. p. 431. 432. Două scrisori către p. V. Grigoriu, publicist în Iași, p. 765, și *Moara de vînt*.

Din anii 1881 și 1883.

Ms. 1674. *Ovidiu*. Piesă în 5 acturi și în versuri. 1885. 1 vol. folio,

Nu mai actele 1, 2 și 4. — Urmează însă aceeași piesă, în două exemplare, tradusă în franțuzește tot de Alecsandri: *Ovide, pièce roumaine en 5 actes et en vers*.

¹ Strigoini.

² Contopită în poezia 8 Mart.

³ Despărțirea.

⁴ Adio.

La sfârșit o transcriere caligrafică străină a traducerei franceze. Urmează și câte-va pagini tipărite, cu corecturile autografe.

Ms. Acad. No. 1686. Dosar cu telegrame, scrisori, extrase din ziare române și străine, toate priv. la moartea lui Alecsandri.

Printre aceste două telegrame ale Regelui și următoarea scrisoare regală autografă: *Doamne!*, Astăzi când țărina acoperă rămășițele marelui nostru Pnet, în a Vă arăta că împărtășesc cu inima strînsă, împreună cu toată suflarea românească, durerea crudă ce ați încercat. Prin geniul și patriotismul său, prin o activitate care s'a sfârșit o dată cu dînsul, Alecsandri 50 de ani înșirați a fost fala României. Să fie o dulce mîngîiere pentru voi și familie că amintirea falnicului fruntaș iubit al vostru soț, ră-mîne vecinic neștearsă în cugetarea și simțirea Voastră și a poporului Român. Pri-miți, Vă rog, asigurarea simțimentelor Mele.

Carol.

1890. August 27. Weinberg.

1699. *Despot Vodă.*

Exemplar tipărit. Cuprinde însă îndreptările autografe făcute de Alecsandri cu scopul de a le introduce în o nouă ediție.

Ms. 1786. Scrisori către D. C. Olănescu. 16 Martie 1879 — 4 Iunie 1889.

Cu totul 34, dintre care 28 în românește și 6 în franțuzește.

Ms. 2230. *Fîntîna Blanduziei.* Piesă în 3 acturi și în versuri.

Manuscrisul dăruit d-lui Olănescu. La început o scrisoare către același cu data de 2 Iunie 1884.

Ms. 2231. *Boerii și Ciocoi.* Comedie în 5 acturi. 1871.

Dedicația: «Amicului meu G. Steriadi-Suvenir de la Mîrcești, 1 Mart. 1874 V. Alexandri». De la pag. 20—24 (verso) un început din «*Țiganii*» piesă în 3 acturi.

Ms. 2254. Diverse. I vol. 425 p.

Proverburi.—Fragmente de poezii și notițe.—La București. Cîntecul comic — Suvenire din 1885 Lui Ion Ghica (două exemplare). — O misie politică în Franția. Englltera și Italia 1859.—Sfîrșitul inedit din «Didri». — *Turnul Balamucului*, asmodie în 1 act. 1 foaie. — Năvălirea jidanilor. Piesă în 4 acte și un prolog, (9 scene). — *Legenda lui Zolde sau trei domni sub o coroană.* Inceput de piesă. Numai personagiile și câte-va versuri la început. — «Desrobirea Țiganilor». Act. I, 2 scene. — Autografe culese de Alecs. de la literați și particulari. — Corespondența intimă a lui C. Negri în afacerile agenției, 1861.—Alte documente diplomatice.

2300. *Scrisori către soția lui.* I vol. p. 203.

Corespondența de la Aprilie 1867 pînă la 33 Oct. 1888.

Ms. 2539. La p. 37 și 32, două scurte poezii franțuzești de Alexandri, fără titlu, dedicate d-rei Henriette Dimaki.

Ms. 2619, 23 scrisori franțuzești către Pantazi Ghica, (6 Iulie 1865 — 4 Maiu 1870). — 3 scrisori franțuzești către C. Negri (1876. — 14 scrisori către T. Maiorescu.

Ms. Acad. fără număr. Corespondența lui Ion Alecsandri. p. 76 — 112 scrisori de la V. Alecsandri, 8/24 Febr. 1881 pînă la 23 Mai 1884.

Nouă scrisori franțuzești. Alăturat o pagina de corectură din «Fîntîna Blanduziei» și «Oda la Hebé» din aceeași piesă.

Scrisori. Mircești 23 August 1867. — Mircești 17 Iulie 1871. — Mircești 27 Ianuarie 1881. Archiv. Academiei. Dosarele pe ani respectiv.

Floricele rătăcite. Un album ilustrat al d-nei Maria G. Sturza. Cuprinde *Marioara Florioara*, transcrisă de Alecsandri și iscălită. Cu cadru ilustrat.

I.

Către G. L. Maiorescu.

Iubite Domnule Maiorescu, Venind la București pentru puține zile, mi-a părut foarte rău de-a nu vă găsi pentru ca să vă felicit de postul important la care ați fost chemat ²⁾. Instrucția publică fiind specialitatea D-Voastre, veți ști a o îndrepta pe calea ei adevărată, și a înfrîna avîntul balamutic ce a luat limba romînă sub impulsul pedanților sterili din epoha noastră. Totodată vă veți interesa și de bîetul teatru romînesc, care a devenit un *tréteau de foire*, sub direcția unor exploataitori șarlatani. Pînă a nu lua însă o măsură radicală în privirea lui, fie-mi permis a interveni pe lîngă D-Voastre în favorul lui Millo. Am reușit a face ca Comitetul teatral să-i acordeze două zile pe lună în tot cursul stațiunii viitoare zile, de care Millo va dispune cum va voi, supunîndu-se reglementului, și nefiind atîrnat de nime. — El va avea trupa lui deosebită, se va bucura de o independență absolută vis-à-vis de celelalte direcții romîne și străine și va fi scutit de tacsă de 300 franci, la care erau obligați directorii în anii trecuți. — Aceste condiții fiind admise de întreg Comitetul teatral, rămîne acum ca să binevoiți D-Voastre a le aproba, și a menține dreptul lui Millo înaintea unor încercări de intrigă, care poate vor sbura prin prejurul Ministrului... după anticul obicei.

Orică veți decide în favoarea lui Millo, va fi un act de dreptate, și cît pentru mine, voi fi mulțumit de-a vedea că știți nu numai a recunoaște merite, dar și a le recompensa.

Primiți, vă rog, asigurarea simțirilor mele de înaltă considerare și sinceră amicie.

V. Alecsandri.

¹⁾ Autograf inedit. Manuscrisele Academiei Romîne.

²⁾ Numit Ministru al Instrucțiunii Publice la 7 Aprilie 1874.

II ¹⁾

Mircești, 27 Iunie 1874.

Iubite Domnule Maiorescu, Vă mulțumesc înainte de toate pentru înlesnirea ce ați făcut lui Millo, acordându-i două zile pe lună pentru reprezentații, în teatrul cel mare. Dorința lui este astfel satisfăcută, fără nici un prejudiciu pentru direcția care se va bucura de subvenția teatrală, și publicul va rămânea mulțumit de concurența ce-și vor face ambii directori pentru a se întrece în alegerea repertoriului și în ecsecutarea lui.

Pentru anul acesta nu este alta de făcut, dar pentru viitor eu cred că ar fi prea necesar de a se lua alte dispoziții, privitoare la progresul artei dramatice române: Noi avem direcții de teatru, care se preocupă numai de exploatarea publicului: avem diletanți ce se cred și se zic artiști și care nu au cea mai slabă idee de artă; avem conservatoriu de declamare fără profesori capabili de-a crea elevi... într'un cuvânt avem de toate, împodobite cu titluri mari, cu etichete sonore, dar în fond nu avem nimic care să fie la înălțimea numelui pompos ce poartă... Cum să facem dar, ca să avem un conservatoriu cu *profesori*, un teatru cu *artiști*? Eată opinia mea:

1. De la anul viitor, subvenția teatrală, în loc de-a fi dată exploatorilor de scenă română, va fi consacrată la educarea artistică a patru tineri, aleși dintre elevii Conservatoriilor, sau dintre elevii altor școli. Acești opt *fenicsi*, luați atât din Moldova, cât și din Valahia, vor fi trimiși la Paris și încredințați unui artist de renume, precum Got de la *théâtre français* (care este în strînse relații amicale cu fratele meu). Ei vor primi acolo lecții de arta dramatică, vor asista la reprezentații din diverse teatru, vor juca însuși pe scene înadins destinate pentru elevi, și după un timp de trei, patru sau cinci ani, vor reveni în țeară ca să formeze simburile unei bune trupe române. Totodată, judecându-se și apreciindu-se talentele lor, vor fi numiți profesori și profesoare de declamare la Conservatorii.

Astfel, și numai astfel, vom putea dobîndi o trupă serioasă care să fie pătrunsă de importanța carierei artistice și să înobileze scena română. Trupa fiind bună și bine condusă, piesele bune nu vor lipsi, căci autorii compun (? Alecs.) opere potrivite cu interpretii

¹⁾ Autograf inedit.

scrierilor dramatice: *On écrit le Tartuffe pour le théâtre français et Tabarin pour le théâtre de la foire*, zicea St. Marc de Girardin.

Aşa dar pe timp de cinci ani, liber fiecare de a exploata teatrul, însă *fără subvenție*, subvenția avînd o altă destinație decît aceea de a încuraja paiașeriile actuale; — Conservatoriul de declamare, va fi închis, fiind că lipsit de profesori, nu poate produce nimic folositor; cît pentru cel de muzică, trebuie menținut.

Iată în puține cuvinte, iubite Domnule Maiorescu, opinia mea asupra teatrului nostru. Vi-o exprim în grabă, fiind în ajunul plecării mele la Paris, dar îmi rezervez plăcerea de-a vă desvolta gîndurile mele cînd ne vom întîlni. Atunci voi răspunde și la celelalte propuneri ce'mî faceți. — Eū cred că D-Voastre sînteți chemat a opera salutare reforme în instrucția publică, în forma limbei și în arta dramatică, și dar, cît pentru mine, voi fi totdeauna gata a vă da mîna de ajutor... în marginile posibilității. — Al D-Voastre servitor devotat și amic sincer.

V. Alecsandri.

III ¹⁾

Mircești, 3 Sept. 1874.

Iubite Domnule Maiorescu, Nainte de toate viū să vă complimentez pentru nimerita măsură ce ați luat în privirea cărților didactice, înființînd o comisie esaminateoare acestor cărți. Ast-fel numai se va putea stabili un sistem regulat și logic în studii, ear copii romîni vor scăpa de fantasmagoria gramaticilor, ortografiilor, etc., eșite din crierii prea înferbîntați ai unor pedanți ridicoli. Sper că, grație inițiativei și energiei D-Voastre, instrucția publică va intra în curînd pe o cale mai netedă și mai roditoare.

Permiteți-mi dar, în calitatea mea de membru onorific al zisei comisii, să atrag luareaminte D-Voastre asupra unei *Geografii fizică și politice a Romîniei*, ²⁾ lucrată după noul program școlar pentru clasa III primară, de D-I D. Frunzescu. Această carte mi-a părut bine compusă, practică, instructivă, și prin urmare cred că merită de a se încuviința pentru scoalele primare precum și pentru cele normale. — D-I Frunzescu e un lucrător neobosit și fiind încurajat de D-Voastre, sint încredințat că va continua să se ocupe cu lucrări folositoare pentru tinerime.

Am primit în zilele aceste alte două cărți, asemenea menite

¹⁾ Autograf inedit.

²⁾ Ediția I apărută la București 1870.

pentru copii: 1. Metodă nouă de scriere și citire; 2. Învățătorul copiilor de D-nii Grigorescu, *Creangă* și Receanu. Amîndouă sînt bune, *însă* au defectul de-a fi prea mult împrestrițate cu *iune* și ortografia lor prea mult presărată cu *ă*

Bine ar fi să puneți capăt unei atare deformări a limbei și să contribuiți prin influența D-Voastre la curățirea ortografiei de acea literă parazită, care servă de umplutură netrebnică. Sînt încredințat că dacă veți pretinde serios de la autorii didactici ca să se desbare de uritul obiceiului ce au adoptat a se închina orbește lui *iune* și lui *ă*, ei vor face fără împotriviri (!) acest sacrificiu în favoarea armoniei limbei și în privirea simplificării ortografiei.

Acum îmi mai rămîne a vă ruga ca (să) acoperiți pe artistul nostru Millo cu protecția D-Voastre, pentru de a-l apăra în contra intrigilor Pascaliane și altele. El mi-a scris pentru ca să-mi încunoștințeze noua decizie luată în privirea teatrului, și mi-a cerut autorizarea de a reprezenta comedia mea *Boerț și Ciocot*¹⁾. Nu cer mai bine de cît să-i vii în ajutor și să-i acordez această învoire, *însă* cu condiția ca opera mea să nu fie nici decum ciuntită de Comitetul teatral. Dacă gîndiți că piesa mea poate să fie jucată fără nici un inconvenient, vă rog să o apărați în contra foarfecilor Comitetului, ear de nu... prefer mai-bine să rămîie comedie afară de scenă.

Primiți, iubite Domnule Maiorescu, încredințarea simțirilor mele de înaltă considerare și de sinceră amicie.

V. Alecsandri.

IV²⁾

Mircești, 25 Mart. 1875.

Iubite Domnule Maiorescu, Vroiți să ascultați istoria unei biserici de țeară? Iat-o! — În satul Mircești ecsista o bisericuță veche, durată în lemn de stejar și ornată cu arabescuri foarte frumoase pe care le săpase un sculptor necunoscut de-alungul grinzilor. Acel templu modest, cap d'operă pierdut în cîmp și încunjurat de mormînturi, era deservit de un preot care printre alte daruri avea și darul beției. Intr'o Duminică, or fi acum cîțiva ani, preosfințitul, doritor de a schimba potirul pe stacană și de-a pă-răsi mai de grabă altarul pentru ca să se ducă la tarăba crîșmei,

¹⁾ Publicată în «Conv. Lit.» an VII (1873), pp. 365, 405. 437.

²⁾ Publ. de aceeași editor în rev. *Sămănditorul* 1903 No. 3.

ceti liturgia din fugă și alergă la jupînul Moisi, uitînd să stingă lumînările în biserică. Era vînt mare în acea zi; vîntul suflînd printr'un geam stricat, găsi de cuviință a filfii perdeaoa și a o apropia de para unei lumînări. Indată perdeaoa luă foc și dete foc bisericeî... Palalae!! Templul centenar arse într'o clipă din strașină pînă'n temelie, și să înălța la cer ca fumul unei gigantice cădelnițe. Tot ce se găsia în el, icoane, vestminte, scule sacre, prapure, lampe și cărți, se prefăcură în cenușe; chiar clopotul se topi împreună cu argintul potirului... dar nu se mai găsi nici bucățică de metal printre ruine, căci peste noapte niște pravoslavnicî Țigani, arheologi de soiul lui B., făcuseră *des fouilles* pe seama jupînului Moise. În urma acestui sinistru, satul Mircești rămase fără biserică și fără preot, căci cea d'întîi dispăruse de pe pămînt ca să se retragă într'o lume mai pioasă și cel de al doilea să retrăsese... fără mustrare de cuget... în codrii Vasluiului pe lângă Sionești? — De-atunci sărmanii locuitori se găsiră fără adăpostul Domnului și consacrară crășmei toate zilele însemnate cu roș în calendarul ortodox. Beția se desvoltă în sat cu o răpegiune și cu o proporție spăimîntătoare, ear jupînul Moisi se îngrășă ca un vițel de aur. — Mortalitatea prin urmăre progrese cu mîseria, încît satul Mircești, care înainte era unul din cele mai îmbelșugate din județul Roman, se prefăcea zilnic într'o aglomerare de bordee ticăloase și de infirmî năruiți, otrăviți prin influența corosivă a vitriolului.

Un singur om ducea dorul bisericeî!.. Dascălul! Sărmanul, lipsit de sacra mulțumire de-a ținea isonul, se stîngea pe picioare, oftînd și jălind pe poporenî. — Ear ceilalți locuitori își aduceau aminte de Dumnezeu numai cînd moartea bătea la ușa lor. Atunce se simțea nevoe de preot și pe orî ce timp trebuia să aducă de pe la alte moșii cîte un popă, căzut de bătrînețe, pentru ca să-l împărtășască și să-l îngroape. Adeseori însă sfintele daruri nu sosiau la vreme și bietul creștin murea fără împărtășanie.

Temerea iadului făcu în fine pe sătenî să dorească a avea o biserică. Ei se adresară lui Cogălniceanu, pe cînd era Ministru, și cerură să le dea de pomană o hardughie părăsită din nu știu care sat, obligîndu-se ei a o transporta la Mircești și a o reclădi pe locul bisericeî celei arsă. Autorisarea li se acordă și într'o bună dimineată, locuitorii, cu mic cu mare, se duseră, noii Argonauți, să ridice pe sus materialul zisei hardughii. Acolo ei găsiră o serioasă împotrivire din partea proprietarilor ei; o luptă homerică

se încep, luptă în care armele lui Achil erau înlocuite prin cio-megă, și după câteva preschimbări de argumente *ad hominem*, Mirceștenii, susținuți prin sacralitatea avântului credinței, luau în triumf obiectul expediției lor.

Eată dar materialul adus!.. Dascălul uimit, varsă lacrimi de bucurie, lacrimi care negreșit se vor găsi la judecata cea de pe urmă, înșirate ca niște mărgăritare, și fiind el dulgher, se apucă de clădit noul locaș al lui Dumnezeu. Un an întreg de zile el nu lasă barda din mână și în sfârșit el vede monumentul în picioare. Cine poate spune simțirea lui de mândrie! Numai arhitectul Partenonului și dl Garnier, arhitectul operei din Paris, ar putea să-și dea seama de satisfacerea dascălului Constandin!

Însă!.. ast-fel e lumea! Nică o fericire fără acel teribil însă! Aici începe o nouă serie de mahniri pentru bietul dascăl. — Clopotnița e ridicată dar îi lipsește clopot. Altarul e gata, dar îi lipsesc scule!.. Și satul e sărăcit de jupinul Moisi și jupinul Moisi vede fără entuziasm clădirea unei biserici, care e menită a-l smomi o parte din mușterii. Ce să facă? Aleargă la proprietarul moșiei, face un cuvânt elocvent prin care se înalță mai pe sus de Bossuet și proprietarul, fiind poet, se simte pătruns și dăruiește clopotul împreună cu sculele necesare.

Însă!.. iar însă... usul cere ca să se sfințească biserica și pentru aceasta trebuiesc cărți, adică 12 Miniș, 1 Triod, 1 Penticostar, 1 Cazanie, 1 Tipicon, etc. și toate aceste imprimate cu litere cirilice, căci dascălul nu știe să citească pe acele latine. — În asemenea caz se află și preotul adus în Mircești, ca unul ce nu s'a adăpat de gramatica lui Cipar și de alte parascovenii academice. — Unde să se găsească o asemenea bibliotecă paleo-ortodoxă?

Dascălul se înarmează cu toiagul călătorului și apucă a cutria satele de pe năpăstie. El descopere în mai multe locuri, cărți părăsite care nu mai servesc, dar care fiind proprietatea statului, decind cu secularizarea averii bisericești, nimeni nu se poate atinge de ele... cele sfinte! — El mai descopere și alte cărți de vândut... însă!!! prețul lor e mai pre sus de puterea sătenilor — 27 napoleoni — și prin urmare dascălul se întoarce disperat. Toate, toate gata, și să lipsească tocmai ce-i mai indispensabil! Bietul dascăl suferă de un Ohțoic ascuns, care îi roade inima. Sfintele Paști se apropie și el să nu cînte un Hristos a înviat! Această idee îl usucă pe picioare.

Ce este acum de făcut pentru ca să scăpăm pe acest nou

apostol de moarte și pe locuitorii de cîrcimă?... Un simplu ordin al Ministrului de Culte către Episcopul de Roman sau chiar către Mitropolit, ar face fericirea unui popor, care simte nevoia de a reveni la obiceiuri mai creștinești. Acel ordin ar autoriza pe capiî religiei să pue gratis la dispoziția bisericeî din Mircești o colecție întreagă de cărți, alegînd din cele multe care stau în părăsire. Chiar în satul Gherăești, spune dascălul Constandin, sînt două rînduri de cărți, prin urmare după preceptele lui Hristos, s'ar putea face parte dreaptă, înzestrînd cu un rînd, templul, Partenonul primitiv care atrage admirarea tuturor trecătorilor pe la stația Mircești. Eată, iubite Domnule Maiorescu, odisea Bisericeî de aici. Fiți bunî de recompensați ostenelele meritorie a dascălului Constandin și a contribui prin darul de cărți necesare, la scăparea sufletului al unui popor de oameni din 'ghiarele lui... Moisi... vreați să zic a lui Satan. — Numele D-Voastre va fi pomenit în toate zilele alături cu ale ctitorilor și negreșit veți simți o adîncă mulțumire, gîndind că ați dat viață nouă isonului ce de mulți ani șede înădușit în peptul interesantului dascăl Constandin din Mircești.

În încredere că veți lua în considerare această cerere a locuitorilor cu care trăesc în cea mai bună armonie și că veți pune la cale înzestrarea bisericeî lor cu cărțile de rugăciune înainte de Florii, vă rog să scuzați lungimea acesteî scrisori și să primiți simțirile mele de sinceră amicie.

V. Alecsandri.

V¹⁾

Mircești, 12 Ianuar 1876.

Iubite Domnule Maiorescu, Îmîi iați libertate²⁾ să intervin în favoarea unui vechiî profesor... (nu de economie politică³⁾)... care după opt ani de serviciu aî fost victima unui primar țifnos. Numele lui este Costaki Mitici, catedra lui era o modestă catedruță de scoală primară în satul București — Comuna Podurile — Plasa Tuzleului de sus — județul Bacău. Sărmanul! În fine ș'aî găsit Ba-căul! Și astăzi este pus în disponibilitate din cauză de negligență...⁴⁾.

Eată istoricul acesteî lamentabile tragedii cîmpenești. Acum

¹⁾ Mscris inedit.

²⁾ Greșală gramaticală frecuentă în scrierile lui Alecsandri.

³⁾ Alușie la proiectul de reforme a învățămîntului public, prin care d. Maiorescu desființa catedra de economie politică.

⁴⁾ Urmează descrierea pe larg a destituireî învățătorului în chestie.

se așteaptă desnodământul final. Cine este chemat a-l decide? Ministrul. Decî mă adresez la Ministru, cu rugămintă ca să reintegreze pe pacient în funcția de profesor și chiar dacă acesta ar fi oare cum culpabil de ceva negligență, să fie ertat pentru astă oară, în considerarea slăbăciunei naturei omenești și mai cu seamă românești. — Eu răspund pentru dînsul, că'n viitor el se va feri de asemenea păcat ca dracul de tămîie și ca Bucureșteanul de slujbă fără leafă...

Complimente respectuoase D-nei Maiorescu.

V. Alecsandri.

VI ¹⁾

Mircești, 6 Februar 1876.

Iubite Domnule Maiorescu, Starea sănătăței obligîndu-mă a asista de diparte la luptele ce ai susținut și susții cu atîta demnitate și energie contra neîmpăcaților adversari ce s'au ridicat deodată spre a te combate cu armele personalității, viū să-ți adresez și felicitările și expresia simpatiilor mele. — Ai căzut din Minister (dacă retragerea d-tale se poate numi cădere) însă ai căzut pe picioare, cînd mulți din adversarii d-tale, cercînd a te îmbrînci, au căzut în brînci ²⁾).

Profesorilor-deputați, care au scos țipete de larmă în fața proiectului de Instrucție publică ce l'ai prezentat Camerii, li s'ar putea aplica cu drept cuvînt frasa cunoscută din Molière: *Vous êtes orfèvre Mr Josse*; Ear avocaților le va rămînea mult timp calificarea ce le-ai aruncat în obraz: de *exploatatori ai poporului*.

Încă odată, iubite Domnule Maiorescu, priimește felicitările mele și o călduroasă strîngere de mînă.

Al D-tale amic,

V. Alecsandri.

Te rog să arăți complimentele mele respectuoase D-nei Maiorescu.

VII ³⁾

Mircești, 14/26 Maiu 1881.

Iubite Domnule Maiorescu, Ieri am priimit depeșa de felicitare a Societăței literare ce se adună la D-Voastre în fie-care

¹⁾ Autograf inedit.

²⁾ Demisionat la 26 Ianuarie 1876, în urma agitației profesorilor în contra proiectului de reformă a învățămîntului. (Vezi Maiorescu, Discursuri I. p. 448 sq.)

³⁾ Autograf inedit.

săptămână, și am răspuns câteva cuvinte de mulțumire prin telegraf. Nu mă simt înse destul de achitat către grațioasele dame care au subscris depeșa și pentru ca să le arăt și mai bine a mea recunoștință, vă rog să le dați lectură baladei intitulată *Poclonul lui Peneș*¹⁾, pe care am dedicat-o M. Sale Regelui.

Închis la Mircești de apele Siretului și ale Moldoviî, care au inundat văile și mai cu seamă frumoasa mea luncă, n'am putut să merg la București ca să asist la serbarea încoronărei. Fiind tot odată și cam răcit, n'am îndrăznit a mă expune la drum, pe linia întreruptă a drumului de fer. Cum să mă mîngăi și să mă vindec? Am luat câteva hapuri de poezie și astfel, întărindu-mă, m'am dus de-am ascultat concertul privighitorilor ce cîntau nebune în virful copacilor, pe cînd Siretul clocotea la picioarele lor. Acum sînt sănătos și sper a veni în curînd la București, pentru ca să vă dau o frățiască strîngere de mină.

Al D-Voastre coleg și amic

V. Alecsandri.

Vă rog a prezenta complimentele mele Doamnei și Domnișoarei Maiorescu, precum și Doamnei Kremnitz. [Urmează poesia *Poclonul lui Peneș* și următorul P. S.:] Mi se anunță chiar acum, o nouă inundație a luncei. Siretul crește earăș cu o repegiune de potop! Pagubile sînt mari, dar spectacolul e măreț!

VIII²⁾

Paris, 31 Ianuarie 1886.

Iubite Domnule Maiorescu, Recomandatul D-Voastre nu s'a prezentat încă la mine, nici nu-l cunosc almintere, decît prin expulsarea sa din țeară. El nu avea nevoie să vă supere cu cerere de intervenire pe lîngă mine pentru ca să vie și să'mi spue păsurile sale, fiind-că primesc pe toți Romîniî fără deosebire de culoare politică. Fie reacționar, progresist, liberal-național, național-liberal, moderat, turmentat, chiar iredentist, în ochii mei în sinul Parisului, ei sînt numai studenți, sau paseri trecătoare, cari vin să-și mănince baniî cu plăcerile parisiene. Cît pentru d-l³⁾ * * *) 'ce voește? Să-î fac o pensiune din fondul Legațiunei saî din punga mea? Cel dintîi nu există, cea de-adoua abie o poate scoate'n

¹⁾ Publ. în «Conv. Lit.» XV, 1881, p. 123.

²⁾ Autograf inedit.

³⁾ Suprimat de editori.

capăt cu cheltuelile impuse unui Ministru plenipotențiar. Să cer un ajutor de la guvern pentru el? Nu cred că d-l Sturdza ar lua în considerație argumentele mele; să scriu lui Brătianu? Ar fi de prisos. Să mă adresez Regelui? Nu îmi vine nicîdecum la îndemînă. Prin urmare ce este de făcut? Să cerșetoresc de la Decanul Facultății de medicină de aici, ca să-î acordeze inscripții fără plată? Nu mă iartă demnitatea poziției mele. Videți în ce dilemuri (sic!) multiple și spinoase mă găsesc față cu nenorocitul * *.

S'aũ trecut vremea, pe cînd în Franța expulsații aveau oarecare prestigiu și erau îmbrățișați de toți acei care făceau opoziție monarhiei. Poloniĩ aũ abuzat așa de mult de ospitalitatea franceză, încît nu aũ mai rămas nici umbră de considerare (?) pentru expulsații politici de orĩ ce neam ar fi.

Cu toate acestea voi vedea ce va fi cu puțință de făcut cînd D-l * * îmi va expune mai lămurit dorințele sale.

Trecînd acum dela * * la Densușianu, îl plîng dacă îți va cădea sub condeĩ. Ați nimicit scoala pernicioasă a lui Bărnuiũ; pe succesorul lui îl veți face să reintre în întunericul din care s'au încercat să iasă cu Negriada. Toată furia lui provine din păcatul ce am făcut la Academie, de a nu cunoaște sublimitatea poemului său și de a nu-ĩ da un premiu.

Am observat că în tinereimea de astăzi s'au format un grup de ciocli literari, care și-aũ impus misiunea de-a mă îngropa de viu. Macedonski aũ început săparea groapei și Densușianu urmează a da cu sapa pentru a o face mai adîncă. Atîta supărare numai să-mĩ dee D-zeũ!

Singurul lucru ce mă îngrijește, este influența fatală bunului gust, ce poate să aibă pedantismul unui prost asupra unei generații întregi, condamnată a-l asculta. *Regularisiți-l* și pe acest trîntor ce s'aũ vîrît în stupul Academiei Ieșane. El mînîncă miere și scoate fiere. Nu merită nici o milă. — Vestile ce mi-ați dat despre mișcarea noastră literară nu m'aũ bucurat de loc. Teatrul merge ca racul; politica? nu am nici o idee cum se în-deletnicește. Pe aice și literatura și politica se află în periodul unei triste decăderi. Chestia cea mai importantă este proiectul de vînzare a juvaerelor Coroanei. Chestie de mofluz.

Al D-Voastre amic

V. Alecsandri.

Vă rog să presentați complimentele mele D-nei și D-șoarei Maiorescu.

IX ¹⁾

Castel-Peleș, 10 Oct. 1887.

Iubite Domnule Maiorescu, Deabie azi am priimit copia actului I din Ovidiū, pe care mi-ai cerut-o pentru Călimdarul tinerilor studenți de la Viena ²⁾. Am avut dreptate să cer acea copie pân'a nu ți-o trimite, căci eram sigur că trebuia să cuprindă mulțime de greșeli. — Eat'o acum corectată; dispune de dînsa cum îi vroî.

Eu voiū ședea aice încă vr'o două săptămîni, apoi voi veni la București, pân'a nu mă întoarce la Paris. Dorind să te găsesc sănătos, te rog să presinți complimentele mele D-nei Maiorescu și să primești o călduroasă strîngere de mînă.

V. Alecsandri.

Bine-voește a-mi face cunoscut, dacă manuscrisul a ajuns în bună stare.

X ³⁾

Castel Peleș, 19 Oct. 1887.

Domnule Maiorescu, Eată două novele ale Reginei care nu au fost încă publicate. Sînteți autorizat a alege care va plăcea mai bine și a o traduce pentru Calendarul studenților de la Viena. ⁴⁾ Totodată însă sînteți rugat a înapoia aceste două manuscrise Maestății Sale, fiind-că nu posedă copie de pe ele.

Cum oi veni la București, voi avea plăcerea de-a veni să vă văd și să mai vorbim despre literatură.

Al D-Voastre devotat.

V. Alecsandri.

¹⁾ Autograf inedit.

²⁾ «Almanachul societății academice social-literare Romînia Jună» II. Viena 1888. Actul apare cu următoarea notă: «Drama d-lui Alecsandri, «Ovidiū» a fost la început scrisă și reprezentată în 4 acte. Însă la noua reprezentare a lui «Ovidiū» în 26 Sept. 1887 pentru începerea actualei stagiuni a teatrului național din București, d-l Alecsandri a scris un al 5-lea act, care în dramă sub forma ei de acum, figurează ca actul întii. Acesta este actul, care pentru primaoră se publică în Almanachul de față».

³⁾ Autograf inedit.

⁴⁾ «Scăpată de suferință», nuvela aleasă dintre cele două, a apărut în fruntea «Almanachului» Soc., «Romînia Jună» pe 1888. Aceeaș nuvelă, în o altă traducere, sub titlul «Fără dureri» s'a publicat în *Literatură și Artă rom.*, III p. 419.

XI ¹⁾

Mircești, 6 Sept. 1888.

Iubite Domnule Maiorescu, Aveam de gînd a veni la București pe la începutul lunei, însă am fost împedecat de o mică indispunere, care negreșit mă va ținea pe loc încă vre-o cîteva zile. Însărcinez dar pe colegul nostru, d-l Al. Papadopolu-Callimah, ca să vă aducă această scrisoare împreună cu amicalele mele complimente.

Viū să vă vorbesc de scoala comunală din Mircești, a carei profesor aflu că a părăsit-o pentru cauza de leafă nesuficientă. Nu-mi pare rău de acest pas al lui, căci nu prea avem încredere în competența sa de profesor. Această școală a fost cîțiva ani condusă de preotul de aici, Pascal, care avînd șapte băcți ai lui, între elevi, se îngrijea prea bine de toți. El e un om *pacinic*, neatins de boala socialismului, și precum se cuvine, cu frica lui D-zeu. E foarte capabil de-a preda primele patru clase, și ca preot să propoveduiască copiilor simțirii creștinești.

V'aș fi foarte îndatorit, iubite Domnule Maiorescu, dacă ați bine-voi să-l numiți profesor școlii din Mircești, mai cu seamă că lipsind în sat o casă de școală, el adună copii în casa lui și astfel locuitorii nu se lenevesc de a-l trimite la învățătură.

În așteptarea unui răspuns conform cererei mele și a plăcerii de-a vă revedea în curînd, vă rog să prezentați complimentele mele D-nei Maiorescu și să primiți asigurarea simțirilor mele de amicie.

V. Alecsandri.

XII ²⁾

Mircești, 4/16 Nov. 1888.

Iubite Domnule Maiorescu, Cînd ne-am întîlnit la hotel Boulevard, am uitat să vă comunic dorința Maiestăței Sale Reginei de a decora ³⁾ cu medalia Bene-Merenti I-a clasă pe d-na Mourgomery care i-a adresat un manuscris ilustrat cu desinuri de vestita Rosa Bonheur. Avînd a pleca mină de la Mircești, mă grăbesc acum a vă ruga ca să binevoiți a prezenta M-Sale Regelui brevetul spre a-l subsemna, și pe urmă a mi-l expedia

¹⁾ Autograf inedit.

²⁾ Autograf inedit.

³⁾ D-l M., Ministru de instrucție publică, 23 Martie 1888—30 Martie 1889.

împreună cu medalia la Paris, la adresa Legațiunei 33 Avenue Montaigne.

Papadopulo-Callimah se află la mine. Venit de la Tecuci pentru ca să-mi zică adio, i-am comunicat promiterea ce mi-ați dat de-al însărcina cu studiul istoric a Vrancei și a mai multor localități interesante din țeară, înlesnindu-i lucrările și cercetările prin o subvențiune de șase mii franci pe an. Colegul nostru s'a bucurat foarte mult de-a fi pus în poziție de-a urma studiile sale historice și arheologice, și până a nu veni la București ca să vă mulțamească din viū graiū, m'aū rugat ca să fiū pe lingă D-Voaștre interpretul simțirilor sale de gratitudine.

Găsindu-mă la Sinaia am vorbit și Regelui de misiunile sciințifice cu care ar trebui însărcinat Papadopulo, ca unul ce cunoaște limbile elină și slavonă, și știe a descifra fără dificultate hrisoavele vechi. — Maiestatea sa a dat înalta sa aprobare acestei idei și mi-a promis chiar de-a vă întreține asupra acestei folositoare misiuni.

Vă rog să presentați respectuoasele mele complimente D-nei Maiorescu și să primiți asigurarea afecțiunilor mele sincere.

V. Alecsandri.

XIII¹⁾

Paris 4/16 Iannarie 1889.

Iubite Domnule Maiorescu. Nu-mi este permis a răspunde în mod oficial la nota d-tale din 23 Decembrie anul trecut No. 17441, fiind-că nu mă cred îndestul autorizat a face parte din Comisia ce ai numit pentru restaurarea bisericei noastre din Paris. Ori-că misiune mi se încredințează trebue mai întâi să fie aprobată și apoi comunicată mie, de ministrul afacerilor străine sub a căruī direcție se găsesc Legațiunile din străinătate. Îți scriū dar în mod intim pentru a-ți da oarecare lămuriri exacte asupra stărei cum se află monumentul istoric cumpărat de guvernul romin din Strada Jean de Beauvais și asupra lucrărilor neapărate ce reclamă restaurarea precum și împodobirea lui. O mare parte din aceste informări sînt cuprinse în numeroasele raporturi a Legațiunei, trimise de mult cu planurile făcute ad-hoc de Ministrul afacerilor streine. Te rog să ai curajul și răbdarea de a le ceti cu de-amăruntul spre a te con-

¹⁾ Autograf inedit.

vinge de dificultățile ce sînt de întîmpinat și de cheltuelile ce sînt de făcut pentru a ajunge la un rezultat satisfăcător.

Biserica Dominicanilor a fost aleasă cu scop de a fi mai la îndemînă coloniei romîne din cartierul latin, compusă în mare parte de studenți, scop laudabil însă greșit, căci în general studenții nu merg să asiste de cît la slujbele religioase de la zi întîiu a anului și de la Paști; cît pentru colonia flotantă care locuiește mai în centrul orașului, ea se duce de preferință la teatru și cite odată la frumoasa și confortabila capelă rusească; ast-fel că de-alungul anului mica sacristie ce este lipită de biserica cea mare și schimbată în Paraclis, rămîne mai mult goală și afirmă zicerea poporală: *Romînul nu e dus la biserică.*

Poate că dispozițiunile compatrioților noștri vor lua un avînt mai religios cînd monumentul istoric căpătat cu mari sacrificiuri bănești, va fi frumos împodobit în cît rugăciunile lor (sic!) să aibă destul spațiu spre a se înălța la ceruri împreună cu parfumul tămîiei într'un local măreț, confortabil și demn de cuvioasele lor simțuri... însă aice începe greu.

Biserica Dominicanilor poseda împrejur grădină întinse, iar după isgonirea lor, ea a căzut în minile unui Evreu, (tot Evreii), care după ce a vîndut grădinele și a rezervat ultimul gheșeft pe seama Romînilor (tot ei mai cu cap!) vînzîndu-le păreții goi și degradați ce poartă numele pompos de monument istoric. Alături de acesta era un locșor îngust pe care s'a construit în urmă Presbiteriul actual, adică o hulubărie în trei caturi sau mai bine zicînd un soi de moară de vînt cu trei odăi așezate una d'asupra alteia. Pe împrejurul bisericeii se încovoiaie un pasaj strîmt închis, întunecos, veșnic umed și glodos, din cauză lipsei totale de soare. El servește la sărbătorile Paștilor pentru purtarea sfîntului aer, dar e așa de îngust, că persoanele însărcinate cu plimbarea aerului își lovesc și își sgîrie minile de ziduri.

În acel moment solemn, spectacolul ce presintă grupul credincioșilor purtători de luminări, și care urmează pe preotul deservant prin sinuositățile pasagiului pomenit, are un caracter lugubru și înfiorător; el dă o adevărată imagine de o stranie și misterioasă înmormîntare. Vecinii dela casele alăturate cred că asistă, de la ferestrele lor, la una din acele ceremonii fantastice de pe timpul persecutării creștinilor, cînd ei erau obligați a se ascunde sub pămînt pentru ca să le celebreze în taină.

Biserica, precum am spus, e situată în strada Jean de Beau-

vais. Trebuie să adaog că se găsește tot odată între două cîrcume a căror consumatori unesc glasurile lor răgușite și obscene cu cîntările religioase ale preotului în timpul leturgiei, și depun murdăriile lor de-alungul fațadei locașului dumnezeesc. În zadar cernicul părinte Severin a adresat plîngerî comisarului de poliție al cartierului, i s'a răspuns că nu poate să mărginească libertățile cetățenilor, sub regimul Republicei. — Va fi prin urmare neapărată trebuință de așezarea unor ostrețe de fier pe dinaintea fațadei, pentru a o feri de abuzul acelor libertăți, căci nu ar ajunge măsura adoptată în Italia, unde e scris cu litere mari pe zidurile bisericilor : *Rispetate la chiesa!*

Ceva însă mai grav și care nu se poate îndrepta. Biserica a fost cumpărată cu preț mare, dar rămîne tot proprietatea orașului și nici de cum a noastră. Ea este pusă la o vecinică șerbire ce ne oprește să o distrugem dacă am voi să clădim o alta construcție pe locul ei, sau să-i dăm o alta destinație de cît aceea ce are acum. Mai mult! acea șerbire ne obligă a face toate reparările și schimbările ce ar vroi să ne impue Direcția monumentelor istorice a Parisului. În timpul de cînd mă aflu aicea, am cheltuit peste 2000 fr., pentru ca să ne conformăm cerințelor zisei direcții și este de prevăzut că acelaș caz se va prezenta în multe rînduri — Fie! Să videm însă în ce consistă proprietatea noastră, care nu-i a noastră și pentru care sîntem dispuși a face încă mari cheltuieli, ca să nu fie în veci a noastră?

După părerea mea, ea este o vastă hardughie prinsă din trei părți între case particulare, — cu o fațadă degradată pe o stradă mică, — lipsită de aer, lipsită de soare, lipsită de ornamente arhitecturale, — cu pardoseala din lăuntru mai joasă de cît nivelul stradei, cu cinci ferestre ogivale, dintre cari una astupată cu cărămizi, două închise cu geamuri ordinare, iar două împodobite cu vitrajuri colorate... (ce au devenit cele-l'alte vitrajuri? Nu se știe). Pe sub dînsa sînt beciuri boltite care au fost inundate în mai multe rînduri, comunicînd păreților o răceală foarte greu de combătut. Ea este prin urmare umedă ca o fîntînă și rece ca o ghețarie și are nevoie de un sistem de calorifere fără de care nu poate corespunde la destinația ei. — Pentru sărbătorile Paștilor, actualul deservant, părintele Severin, face foc cu cîte o săptămînă de zile înainte pentru ca să o încălzească și încă frigul e atît de simțitor că părintele, de și om tare, este obligat a celebra slujba cu galoși de pîslă groasă în picioare și cu blană pe sub vestmintele; iar cît pentru

evlavioșii ce vin să asiste la ceremonia Învierii, junghiurile, reumatismele și guturailă îi amenință într'una și se cred fericiți, dacă scapă teferi. Eu m'am îmbolnăvit de două ori până acum și am decis a [nu] mă mai expune la noue încercări, care m'ar face martirul evlaviei mele.

Eată dar ce posedăm pentru suma de peste 35.000 fr. cheltueli până acum: patru păreți înalți, reci, înegriți, sub un acoperământ care lasă încă de dorit, cu o pardosală de lespezi, a căror nivel e mai pe jos decît al stradei, și cu o fațadă degradată; o adevărată hardughie, precum am numit-o fără exagerare, goală de ornamente bisericesti, lipsită de sculpturi artistice și care cere încă mari sacrificii pentru ca să merite de a fi vizitată. — Voim să facem acele sacrificii? prea bine!.. Vorba Românului: unde a mers suta meargă și mia. — Recunosc necesitatea de-a nu mai lăsa biserica în halul de tristă părăsire în care zace de atîta amar de ani!

Spre a realiza această dorință simțită de toți, să facem dar o recapitulare de lucrările cele mai importante pe care bunul simț, ajutat de experiență, le declară absolut trebuincioase:

1. Curățirea și dregerea păreților, pe din lăuntru și pe din afară.
2. Repararea acoperemîntului și facerea stranelor după cum se obișnuște în bisericile ortodoxe.
3. Destuparea ferestrei zidite și înlocuirea geamurilor albe prin vitrajuri colorate, pentru armonia monumentului.
4. Dregerea ușelor, spre a feri lăuntru bisericeii de curenți de aer.
5. Punerea în bună stare a cafasului unde se ține darul.
6. Așezarea unui grilaj artistic, care să despartă biserica de stradă.
7. Nivelarea pardosalei cu linia pavagiului stradei.
8. Acoperirea lespezilor cu un parchet.
9. Restaurarea fațadei și împodobirea ei cu sculpturi admise de Direcția monumentelor istorice.
10. Construirea, în beciuri, a unui calorifer destoinic de a încălzi sala în toată întinderea ei.
11. Poate să fie nevoie a înlocui actuala catapiteasmă de piatră prin alta de lemn în stil oriental.
12. Asfaltarea pavagiului care încunjiură biserica, etc.

Aceste odată săvîrșite, trebuie să ne gîndim la înzestrarea monumentului cu policandre, sfeșnice, lampe, etc. pe modelul celor de la Metropolia din Iași sau de la Doamna Bălașa, cu icoane

proportionate înălțimei bisericeî, — cu veșminte nouă, — cu un personal bisericesc, precum : preot, diacon, psaltî, clisiarh, — și în fine un cor mai numeros și mai bun decît acel ce cîntă în paraclisul actual.

Partea această -a doua se va îndeplini cu timpul, dar acea dintîi a reparărilor nu mai suferă nici o întîrziere. Să ne întrebăm dar acum prin care mijloace și de cine să se efectueze lucrările de masonerie, de ferărie, de stolerie, de sculptură, etc.? Vrea să zică sub a cui punere la cale și conducere? Se înțelege de la sine că nu oameni ne competenți în materie de construire și de artă, precum părintele Severin, D-l Racoviță și eu pot fi chemați a îndeplini o asemenea sarcină, ci o comisie compusă din persoane cu științe speciale ad-hoc, sau un arhitect cunoscut, care urmînd după un plan admis de guvern, să trateze cu antreprenorii, care vor lucra sub privigherea sa. Sîntem noi oare în stare, noi membrii comisiei actuale, să luăm asupra-ne o așa mare responsabilitate, cînd nu posedăm cunoștințele tehnice necesare?.. Nu! Prin urmare concursul nostru ar putea produce un rezultat deplorabil cu toată buna-voința noastră de a face bine; în consecință ne-am expune la tot soiul de acuzări și de calomnii nemeritate, însă foarte probabile, și te-am expune chiar pe D-ta la interpelări displăcute din partea unor deputați în viitor. Ne-am pune bunî teferî capul sub Evanghelie, după cum zice Românul.

Ce este dar de făcut?

Eată opinia mea pe care am comunicat-o părintelui Severin și D-lui Racoviță : în loc de a ne adresa noi trei la un arhitect cunoscut, sau chiar recomandat de Ministerul lucrărilor publice de aicea, și care fără îndoială ne va cere mult pentru facerea unui plan și pentru concursul său de privighetor al restaurărei, mai simplu îmi pare să apelăm la D-l Leconte de Nouy, un om pe cît competent pe atît onest, ca să ne vié în ajutor cu experiențe ce a dobîndit în materie de restaurări. Domnia-sa va lua planurile și devizurile ce se găsesc la Ministerul afacerilor străine, și venind cu ele aicea, va examina biserica în detail. Vă va adresa în urmă un raport exact despre starea lucrurilor precum și despre suma necesară pentru repararea deplină a monumentului, și obținînd aprobarea și împuternicirea ministrului de culte, va trata însuși cu un arhitect cunoscut de D-lui, și cu antreprenorii de masonerie, ferărie, sculptură, etc. care s'ar și apuca îndată de lucru. Apoi D-l Leconte de Nouy, după ce va pune totul la cale, se va întoarce în România spre a continua restaurarea bisericeî Trei Ierarchi din Iași

și va fi în stare a vă da toate lămuririle care acum îmi scapă mie din vedere.

Părintele Severin, ca unul ce locuște la Presbiter și D-l Racoviță cu bunavoința ce-au manifestat de a corespunde dorinței d-tale, vor fi rugați a priveghia cît mai de aproape și cît prin putință felul și mersul lucrului; iar cît pentru mine (care nu prea pot eși din casă în urma unei răceli ce am căpătat de cum m'am întors la Paris) voi fi însărcinat de D-l Ministru (al) afacerilor străine a subscrie contractele architectului și a diverșilor antreprenori, în numele guvernului, după ce ele vor fi aprobate la București; a primi sumele ce mi se vor trimete de acolo la legațiune, — a le plăti mi se cuvine conform condițiunilor acelor contracte, — a lua chitanțele de primire și a le trimite în țară.

E de prisos să mai adaug, că interesîndu-mă la restaurarea bisericei noastre, voi merge din cînd în cînd la strada Jean de Beauvais, ca să arunc o privire asupra lucrărilor, și-ți voi comunica impresiile mele.

Domnul Leconte de Nouy nu are multe ocupații în timpul erni, și cred ar primi să vie la Paris, mai cu seamă cînd ar fi îndemnat de M. S. Regele; și D-lui care posedă cunoștinți speciale asupra stilului de arhitectură orientală, va putea mai bine decît orîcine altul să deo oare-care consilii avantagioase pentru împodobirea bisericei noastre. Voiajul său la Paris în aceste condiții este, după convingerea mea, mijlocul cel mai sigur de a videa în fine ajunsă la bun capăt deciderea ce ai luat în privirea restaurării unui monument, a căruî stare de degradare compromite astăzi demnitatea țerii noastre.

Aceste zise, îmi rămîne a adăogi, că nu-mî pare posibil de-a acoperi toate cheltuelile restaurării și ale înzestrării bisericei din Paris cu suma de opt-zece de'mii franci de cari poți dispune acum, și sfîrșesc această lungă, prea lungă scrisoare, rugîndu-te să primești asigurarea simțirilor mele de amicie devotată.

V. Alecsandri.

P. S. Un detail important pe care l'am uitat cînd am vorbit despre biserica cea mare. Ea se deschide numai odată pe an, la sărbătorile Paștilor. Atunci, pentru o sumă de 60 și mai bine de franci, un tapițer îmbracă pe jumătate pereții cu stofă roșie, și împrumută sfeșnice mari ce se aprind la ușa altarului. După treț.

zile biserica reintră în starea sa de goliciune și de părăsire până la anul viitor. Cele-l'alte zile însemnate, precum zi întâi, — zioa la 10 Maiu, etc. se serbează în paraclis, unde numai un mic număr de persoane pot găsi loc, iar cea mai mare parte sînt obligate a sta în coridorul ce precede sacristia ¹⁾).

¹⁾ Alecsandri s'a mai interesat și înainte de biserica romînească din Paris. Vezi articolul «Capela romînească» din *Romînia literară* 1855 p. 138.

II.

Către J. Negruzzi,

XIV¹⁾.

Mircești, Septembrie 1867.

Domnule Redactor, Fie-care generație produce naturi felurite de oameni, tipuri caracteristice de un mare interes pentru studiul social și istoric a fiecărei epoci. Acele figuri serioase sau comice, mărețe sau ordinare, nobile sau timpite, frumoase sau urâte, blinde sau fioroase, etc., poartă întipărirea secolului lor și compun tabloul original al societăților ce se succed și se prefac cu timpul.

Dacă vijeliile necurmăte, la care au fost expuse țările noastre, nu ar fi stabilit desvoltarea literaturii și a frumoaselor arte în sînul lor; dacă, pe lângă Cronicarii ce s'au ocupat cu descrierea faptelor istorice, am avea și alți autori cari să ne fi lăsat portretele străbunilor, precum și schițe amănunte despre obiceiurile trecutului, noi astăzi ne-am putea face o idee esactă de societatea romînă cu fisionomia sa particulară, cu spiritul ei, cu tendințele sale, în epocile de mai înainte și ast-fel am fi înlesniți în lucrările literare ce am întreprinde; însă asemenea prețioase cunoștințe ne lipsesc!

Ce importanță nemărginită ar avea pentru noi o scriere de pe timpul lui Ștefan cel mare, care ne-ar arăta ca într'un album fotografic chipurile și caracterele energice ai (sic!) contemporanilor acestui Domn măreț!

Tot Romînul care se mîndrește cu trecutul patriei sale, simte dorința de-a ști ce soiuri de oameni au fost acei viteji, care ne-au lăsat așa de glorioasă moștenire; cum era portul, graiul, chipul lor oțelit în focul războaelor, inima lor mărită prin adevărata iubire de moșie; cum era poporul care trăia în frăție cu coasa, cu toporul, cu codrul și cu calul său, pentru apărarea vetrei părintești; ce fisionomie aveau locuitorii orașelor, breslașii, funcționarii, negustorii de pe atunci și ce aspect aveau însuși orașele noastre,

¹⁾ Către Redactorul *Convorbirilor lit.* Publ. în Conv. pe 1867, 15 Oct.

astă-zî înghesuie de ovrei; cum viețuia Domniî în curțile lor și cum era traiul patriarchal al boerilor, până nu se introduce luxul străin în țară... etc... etc... etc.

Zadarnice întrebări! Tipurile cele mai interesante s'aû stins în umbrele trecutului, fără a lăsa nici o umbră vederată și numai un geniû profund ar putea să le întrevadă prin vâlul întunericului și să le scoată eară la lumină. Inșă unde este acel geniû?

S'a observat cu multă justetă că societatea romînă este una din cele mai setoase de schimbări, fie bune, fie rele. Reformele care se introduc în alte părți ale lumii cu greutate și cumpănire, găsesc calea deschisă în țara noastră și năvălesc fără împiedecare. Legile se înoesc pe tot anul, datinile vechi sînt părăsite cu o nepăsare întristătoare, iară în locu-le prind rădăcină obiceiurile străine ca în pămîntul lor și dau o fisionomie străină, atît orașelor cît și orășenilor. Cine astăzi recunoaște societatea romînă de acum două-zeci de ani? Cine mai întâlnește tipurile acele originale de boeri cu frica lui Dumnezeu, de cucoane gospodine, de slugi credincioase și îmbătrînite în casele stăpînilor, de lăutari nelipsiți la sărbători, de meseriași și negustori romîni cu calfele lor, ce formaû un fel de *tiers état* prin orașe? Unde și unde se mai zărește cîte una din acele umbre rătăcite în lumea nouă?

În prezența unei asemenea prefaceri ce se realizează atît de grabnic, am socotit că nu ar fi poate o lucrare greșită de-a compune pentru curiozitatea urmașilor noștri, o galerie de tipuri contemporane, eară spre a da acestor figuri o ecpresie mai vederată am adoptat pentru ele forma dramatică și le-am presintat publicului, amator de teatru, sub denumirea de *Cînticele comice*. Eată partea I a acelei galerii:

*Șoldan Viteazul*¹⁾, *Mama Anghelușa doftoroaea*, *Herșcu boccegiul*, *Piciu cîrcîmarul*, *Șatrarul Napoîlă — ultra-retrogradul*, *Cleveticî*, — *ultra-demagogul*, *Parașonisitul — funcționar vechiu*, *Gură Căscată — om politic*, *Cocoana Chirița în Paris*, *Barbu lăutarul*, *Ion Păpușeriul*, *Surugiul*, *Kera Năstasia*, *Stan Covrigariul*.

Această galerie, din care o parte s'aû publicat, o pun la dispoziția foaei ce redigeați sub titlul de «Convorbiri literare» și însărcinez pe Stan Covrigariul să o presinte amatorilor, ca unul

¹⁾ «Șoldan Viteazul», «Mama Anghelușa doftoroaea» și Herșcu boccegiul,» aû fost publicate în «Pot-pouri literar» de V. Alecsandri și M. Millo. Iași, 1854.

ce chiar prin meseria lui este deprins a se înfățișa cu colacî, după datina strămoșească.

Primiți, Domnul meu, amicitie mele.

V. Alecsandri.

XV. ✕

Mircești, 2 Sept, 1867.

Iubite Domnule Negruzzi ¹⁾, Am primit scrisoarea d voastre împreună cu numerile din *Convorbirile literare* ce au apărut pân'acum și pe care ați avut amabilitate a mi le trimite. Le am cetit cu luare aminte și multă plăcere ... lucru ce mi se întîmplă cam rar cu scrierile românești de astă-zî; și acum viû a vă mulțumi pentru adevărata bucurie ce mi-ați ocazionat în iubita mea singurătate.

Publicarea întreprinsă de D-Voastră o apreciez cu atît mai mult că ea tinde a combate gustul pocit al noilor încercători pe cîmpul literaturii. Puținele numere care au eșit pînă acum la lumină, cuprind articole bune și bine scrise (mai cu seamă *Flora Romînă* ²⁾) a venerabilului meu amic C. Negruzzi) și poezii plăcute ce denotază adevărate talente. Nu vă vorbesc de proverbul D-Voastre: *Impăcarea*, ³⁾) pentru ca să nu gîndiți că m'am crezut obligat a vă face complimente. Însă nu mî voiû opri de-a vă zice: curaj! Inceputul este bun. Urmați dar înainte cu încredințare că faceți un mare serviciu literaturii noastre.

Eû sînt atît de încîntat, văzînd calea ce ați apucat, că vă promit să vă întovărășesc pe cît îmi va permite slăbirea pasurilor; și ca o probă de bună-voință, vă alătur o mică poezie romînă ... nu *rumînă*. (Aș dori mult să știu pentru ce d-l Maiorescu vroiește să facă din poporul romîn un popor colorat, rumîn. Îmi place a crede că d-lui nu are de scop a trata de *Peaux rouges* pe compatrioții d-sale.)

În curînd, adică îndată ce voiû găsi timp ca să prescriu manuscriptul meu de *Comedia Ciocoilor*, ⁴⁾) voiû trimite actul I care va

¹⁾ Scrisorile următoare către Iacob Negruzzi s'au publicat în «Convorbiri literare», începînd cu numărul din 1 Martie 1895. Autografele se găsesc la Acad. Romînă. Mss. 808.

²⁾ «Conv. Lit.» an. I, pp. 92, 206.

³⁾ «Conv. Lit.» 1867. pp. 45-53.

⁴⁾ E vorba de comedia «Boeri și Ciocoi», publ. în «Conv. Lit.» an VII (1873) pp. 365, 405, 437.

fi treptat urmărit de cele-lalte acturi. Ear în cursul erniî, de va fi să o petrec la Mirceşti, voi scrie pentru foaia D-Voastre călătoria mea la Maroc ¹⁾, sau' acea în Italia pe timpul războiului între Fran-
cezi cu Austriei.

Eată, iubite Domnule Negruzzi, răspunsul meu la propunerea ce-mî faceţi de a fi colaboratorul *Convorbirilor literare*. Această publicare fiind sora *României literare*, ²⁾ şi tot, odată avînd cua-
lităţile necesare unei foi ce ţinteşte a desvolta gustul frumosului
şi a distrage spiritele din rătăcirea politiceî, sînt gata a vă da
mîna cu toată inima. — Al D-Voastre devotat amic,

V. Alecsandri.

Trimit frăţeştile mele îmbrăţişări vechiului meu amic, care s'a
dat în dragoste cu Doamna Florineasca, ³⁾ şi îl îndemn să nu se
facă a uita că mî-au promis de-a veni să petreacă cîte-va zile cu
mine în raiul Mirceşti.

Dacă vă este cu putinţă, bine-voiţi a-mi trimite prin poştă
scrierea D-lui Maiorescu: *Poesia rumînă* ⁴⁾ (*sic*) urmată de o ale-
gere de poezii, precum şi dramul lui Hajdeu: *Răzvan-Vodă*. ⁵⁾
Asemine vă rog şi pentru numerile viitoare a foii D-Voastre.

XVI.

Mirceşti, Sept. 1867.

Iubite Domnule Negruzzi, În urma apelului ce mî-aţi făcut prin
scrisoarea D-Voastre, v'am trimis o poezie intitulată *Tînăra Creolă*
şi o scenă dramatică: *Covrigarul* ⁶⁾. Nu ştiu însă dacă le-aţi primit.

Acum, avînd a pleca la Paris, unde voiû zăbovi cît-va timp,
vă espeduesc de la ţeară un pachet, cuprinzînd patru tipuri din

¹⁾ Călătoria la Maroc a fost publ. în «Conv. Lit.» VIII, 1874, pp. 41 107,
sub titlul: «Călătorie în Africa». Cea din Italia nu a fost scrisă şi asupra ei avem
numai o scrisoare a lui Alex. către Ubicinî. V. *Steaua Dunărei*, Iaşi 1859, p. 475.

²⁾ «Romînia literară» revistă apărută sub direcţia lui Alecsandri, în Iaşi, 1855.

³⁾ Alusie la articolul lui C. Negruzzi: «Flora Romîna.» («Conv. Lit.» I, pp.
92, 106,) publicat sub forma de scrisori între *Onisim Cerenţelu* şi D-na *Angelica*
Florineasca.

⁴⁾ «Poesia rumînă.» Cercetare critică de Titu Maiorescu, în Iaşi, 1867.

⁵⁾ În numărul din Nov. al «Convorbirilor» a urmat darea de seamă a lui P. P.
Carp despre «Răzvan şi Vidra».

⁶⁾ Poezia a fost publicată în «Conv. Lit.» I, p. 193, iar sceneta tot acolo,
pp. 214-218, sub titlul: «Stan Covrigarul.»

galeria contimporanilor : *Kirișa la Paris*, *Ion Păpușarul*, *Gură-Cască* și *Surugiul*, ¹⁾ căci nu cred să fiu dispus în străinătate a mă ocupa de lucrări literare.

Dacă asemenea scrieri pot găsi gazdă în coloanele foii D-Voaștre, oî fi prea mulțumit de ospeția ce li s'ar da ; în cas contrar vă rog să-mi înapoiați manuscrisele la *Mircești*, poșta Skee, județul Roman.

Sper să viû în cîte-va zile la Iași și atunci voiû avea plăcere de a vă felicita din viû graț pentru nimerita întreprindere, ce ați făcut prin scoaterea la lumină a *Convorbirilor literare*.

Al D-Voastre amic,

V. Alecsandri.

XVII.

Mircești, 30 Ghenar 1868.

Iubite Domnule Negruzzi. De cît-va timp politica Romînilor, (adică a guvernului actual) pare a avea tendință de a se bismarcui și de a lucra *pour le Roi de Prusse*. Fie ! oamenii de stat ce se găsesc astă-zî la cîrmă aû ideile lor, planurile lor, convîngerile lor bune sau rele, și nu voiesc a-mî da osteneala de a le analiza. Un lucru însă mă supără : simptomul vederat de nerecunoștință al Romînilor către Împăratul Napoleon, căruî ei sunt datorî cu tot ce aû și tot ce sînt.

Pentru a combate dar acest început de îngratitudine sînt silit a publica suvenirile mele din 1859, unde voiû împrăpăta amintirea bine-facerilor guvernului francez, descriînd *pre cît se poate* detaiurile și rezultatele misiilor mele politice în Francia, Englitera și Italia. Scrierea însă nu va fi exclusiv politică, ea va desemna portretele oamenilor mari ce am văzut la acea epocă, va păstra forma unei relatări de călătorie și va cuprinde materie pentru un șir de mai multe articole.

Viîndu-mî această idee, m'am gîndit îndată la foaia ce redigeați. Voiți să publicați în coloanele sale *Suvenirile mele din 1859* ?).

¹⁾ «Cocoana Chirișa la Paris» publ. în «Conv.» an. II, p 141, iar «Ion Păpușarul», «Gură-Cască om politic» și «Surugiul», în «Conv.» an. I, pp 280, 294, 328.

²⁾ Aû apărut în «Conv.» an. XI, XII, sub titlul generic «Extract din istoria misiilor mele politice, și diferite subtitluri.» V. «Conv.» XI, pp 429, XII, pp. 41, 81.

Scrie-mi două rînduri cu cel întîi curier și voiu trimite începutul uvrăgiului.

Sănătate și veselie. Al D-tale amic : V. Alecsandri.

Multe amicii familiei vechiului meu contimporan, care astăzi își ascunde lenea după talentul copiilor săi.

Destinasem pentru *Convorbiri Literare* voiajul meu la Maroc, însă vă mărturisesc că l-am trimis *Foaiei Societății din Bucovina*, după cererea amicului meu A. Hurmuzaki¹⁾.

XVIII.

Mircești, 14 Februarie 1868

Iubite Domnule Negruzzi, V'am scris, acum zece zile, pentru ca să vă anunț, că aș dori să public în *Convorbiri literare* o scriere intitulată *Suvenir de 1859*, în care intră călătoria mea în Italia pe timpul războiului. Nu am primit nici un răspuns până acum, de-aceea nu v'am trimis manuscriptul meu.

En attendant, vă comunic un articol asupra unei colecții de poezii care datează de pe la începutul secolului nostru²⁾. Dacă vă cuvine, publicați-l în unul din numerele viitoare și în curînd voi ține la dispunerea D-voastre *Suvenirile din 1859*.

Amicii părintelui D-voastre. Amicul D-voastre :

V. Alexandri.

XIX.

Mircești, 28 Februarie 1868.

Iubite Domnule Negruzzi, Vă mulțumesc pentru volumul I, al *Convorbirilor literare* și pentru poeziile D-lui Cavaler Stamati³⁾, ce ați avut bunătate de a-mi trimite, și îmi place a profita de această ocazie spre a vă felicita și ca redactor și ca poet. Întreprinderea D-voastre au avut meritul de a oferi un cîmp de dezvoltare talentelor noiei generații și acum aveți mulțumirea de a prezenta publicului un buchet de produceri intelectuale cari promit un frumos viitor literaturii noastre.

¹⁾ Vezi nota 1 din p. 28.

²⁾ Articolul intitulat, «Tabla mișelilor», a fost publicat în «Conv.» an II, pp. 6-12.

³⁾ «Musa românească», Compuneri originale și imitații din autori Europei de Cavalerul Const. Stamati. Iași 1868.

D-l Maiorescu cu studiile sale serioase și interesante ; D-nii Pogor, Corne, Scheletti, Pruncu, Șerbănescu, etc. cu plăcutele lor cercări poetice ; d-l Leon Negruzzi cu talentul său de romanțier, d-l Ianov cu spiritualele sale cînticele și D-voastre cu ingenioasele proverburî teatrale și cu gîngașele versuri ce ați publicat în foaia Convorbirilor . . . formați o pleadă nouă cărei nu-î lipsește nici inspirarea, nici armonia, nici știința, nici avantajul de a videa în rîndul D-voastre o tînră musă, D-ra Matilda Cugler, care cîntă cu multă fragezime.

Eă, pustnicul din Mircești, mă simt fericit de-a vă privi căl_cînd cu pasuri atît de repezi pe calea înflorită și roditoare ce a-ți apucat. Sînteți în *dulcea lună Mai*⁹⁾ (o poesie pe care o cetesc ades) ; lăsați dar inimilor voîe să-și îea sborul spre țermurile lunei ideale și feriți-le de crivățul vîrtejitor al patimilor politice.

Cît pentru poesiile D-lui Stamati, deși un critic posomorît ar putea găsi în ele oare-carî neglijări de rime, mărturisesc că eu le-am cetit cu mult interes. E lucru rar de a auzi glasuri romîne resunînd dincolo de Prut și esprimînd simțiri patriotice ; meritul bătrînului bard basarabean este mare că a avut curagiul a cînta în umbra fioroasă a pajurei rusești și noi care ne-am bucurat de lîumină și de libertate trebuie să ținem seamă de singurătatea săr-manului cîntăreț.

Lesne-î de-a se descuragia și de a muți cînd se vede cine-va departe de ai săî, condamnat a trăi între străini apăsători ; prin urmare eu admir pe d-l Stamati că și-a păstrat sufletul ne-atins de rugina muscălească, și sînt dispus a descoperi multe frumuseți în poesiile sale.

Așa de pildă, în *Fiica lui Decebal*, îmi plac tablourile cuprinse în aceste strofe :

Decî pe-a noaptei frunte
Cînd discul de aur al lunei plutia
Ș-a lacului unde
Dulcele ei raze tremurînd clătia
De pe deal cetate
Pe mal copaci deși
Umbre culca noaptea
Pe luciul apei ca marî urieși
.....

1) «In dulcea lună Mai», poezia D-lui I. Negruzzi. V. «Conv. Lit.» I, p. 193

Ă murit Minvana
Deci cînd pe văi, ape, negura cădea
 Și ca prin fum toamna
Luna făr de raze roșie plutea
 Atunci gemănite
 Două umbre vin
 Saltă 'ntrulocate . . .
Stejarul se mișcă, afară sună lin.

Nu mai puțin îmi pare frumoasă această strofă din *Sentinelă
taberit dela Copu* :

 In a sa vînoasă mină greă buzdugan resucia
 A lui coapsă era 'ncinsă cu pala urieșească
 Ear pe cap el purta coiful peste care strălucia
 Doi lei ținînd cap de zimbru sub o corcană domnească.

Asemene alergarea calului din Ciubăr Vodă este descrisă
cu penă măiastră :

 Ear în vârtejul de colb
 Ale lui picioare iuțe
 Se văd numai fluturînd
 Ca patru albe aripi
 Și toate în urma sa
 Se tupilă prea încet
 Ca o dungă înegrind
 Departe în orizon etc.

Pe lîngă aceste și altele mai adaug frumosul articol în prosă,
Suceava și Alexandru cel Bun și zic că bardul basarabean a bine-
meritat de la patrie — dar mă opresc, căci nu-mi rămîne loc decît
să te îmbrățișez.

V. Alexandri.

XX.

Mircești, 20 Martie 1868.

Iubite Domnule Negruzzi, Am primit chiar acum scrisoarea
D-Voastre din ¹⁵/₂₇ a lunei și vă mulțumesc înainte de toate pen-
tru asigurarea ce-mi dați că părintele D-Voastre merge spre bine.
Dacă drumurile nu ar fi nepracticabile precum sînt, m'aș rezezi îna-
dins la Iași ca să văd pe vechiul meu amic și să-i spun din gură
ceea ce simt în inimă. În neputința în care mă aflu însă de-a mă
urni din Mircești, vă rog să-i arătați din parte-mi frățeștile mele

amicii și să-î spunetî că am însărcinat pe o bătrîna vrăjitoare ca să-î facă de leac prin discintice. Sper că la venirea mea în Iași îl voi găsi sănătos.

Am cetit cu multă plăcere poesioarele lirice cuprinse în scrisoarea D-Voastre și nu pot să vă zic mai bine, decît să urmați înainte pe calea poetică în care ați intrat; să cultivați balada ca una ce se ține de familia poemelor și... *să îngrijești de rimă*, ca să fie naturală și bogată. Imi permit acest consiliu în calitatea mea de om cu părul alb.

Veștile ce-mi dați despre viitorul «Convorbirilor literare» m'au bucurat. Fiți perseverent, și dacă în adevăr concursul meu vă este necesar, vi-l promit din toată inima.

D-l Maiorescu va face un mare serviciu limbei și literaturii noastre, combătînd tendința transilvană de a le poci sub cuvînt de-a le latinisa orbește, sau mai bine zicînd, de-a le brașoveni. D-lui care este înzestrat cu un spirit analitic și ajutat de cunoștințe variate, ar nimeri foarte mult, dacă ar cerceta asemenea lucrările literare din București, care mi se par cam *hop de-o parte*, după cum zice Românul.

V'am trimis prin poștă un nemol de poesii, — le-ați primit?

Al D-Voastră amic: V. Alecsandri.

P. S. Intr'un cuvînt ținut de D-l Hăjdău în camera deputaților asupra teatrului, oratorul a pretins că în Comedia mea *Concina*,¹⁾ aș fi *poetisat adulterul* — adevărat să fie? Care-î opinia D-Voastre? Bătrîna princesă povestește Doctorului că a făcut o plimbare noaptea pe mare cu un necunoscut și către urmă nu l'a mai văzut. Putea oare să comită ea un adulter într'o barcă îngustă și legănată pe valurile mării? Nu s'ar fi expus a răsturna barca în delirul voluptății? etc. Cu toate aceste D-l Hăjdău găsește în acea situație periculoasă un pericol pentru morală publică... *inde irae!*

XXI

Mircești, 10 Aprilie 1868.

Iubite Domnule Negruzzi, Viu să vă mulțumesc pentru grabnica ospetie ce ați primit *Pastelurile* în Convorbirile Literare. Această grațiositate este de natură a mă îndemna ca să vă comunic o nouă serie de aceleași poesii, însă nu oî cădea în acest

¹⁾ Publ. în «Revista contemporană» a. II. (1874) t. I. pp. 165-182. Discursul lui Hajdeu în *Monitorul Oficial*, 1868 p. 127-72.

păcat, până ce nu m'oi încredința de impresia ce au produs *ernaticele*¹⁾ mele din numărul III. Mă tem să nu fi insuflat fiori, acelor care le-au cetit, de și li s'au acordat locul de onor în foaia D-voastră.

Orî cum să fie, ca părinte îmi este permisă îngrijirea pentru copiii mei, prin urmare vă semnez două greșeli de tipar în poesia *Primă-vara*: Versul care începe strofa a doua trebuie îndreptat ast-fel: «El vine, se înalță, în *cercuri* line sboară!» Versul al doilea din strofa a treia zice: «Pe crengile pădurei un *raiu* de păsărele». Eu scrisesem *roiă* în loc de *raiu*, însă dacă vi se pare că *raiu* prezintă o imagină mai expresivă nu-l strămutați din locul său.

Cetit-ați în Foaia societăței din Bucovina începutul voiajului meu la Maroc²⁾? Acolo greșelile de tipar foesc ca un furnicar, dar nu numai atîta, chiar limba, chiar stilul articolului este schimonosit. Redactorul Foaiei a găsit de cuviință a mă face cu de-a sila adeptul *jiunilor* și a *ciunilor*, atribuindu-mi cuvintele *împresiune*, *confusiune*, *variaciune*, *onoare* în loc de *onor*, etc. Această bună-voință din partea *redacțiunei* bucovinene m'au făcut a lua *decisiunea* de a mă feri în viitor de *inserșiunea elucubrăciunilor* mele în columnele Foaiei Societăței. — Pentru mine, o foaie menită a răspîndi gustul literaturii și care comite cacofonii în soiul *Fundăciunei Pumnuliane* este o foaie condamnată.

Ardelenii nu produc nimic frumos și poetic pentru-că spiritul lor s'a inciunit și nu poate lua sborul mai pre sus de cît aberăciunile gramaticale. Mă tem că și Bucovinenii vor cădea în aceeaș meteahnă.

Tot Moldova, sărmana, păstrează simțul bun și gustul estetic în privirea literaturii. De aceea am o adevărată plăcere să scriu pentru Convorbirile noastre, și să strîng mîna frățește Redactorului.

Al tău amic: V. Alecsandri.

Amicii vechiului meu confrate, căci sper că acum este ridicat de pe boală.

XXII

Mircești 18 Aprilie 1868.

Iubite confrate, Orașele se ocup de politică, ear noi țărani am început munca de primăvară. Plugarii brăzduesc, sămănătorii arunc sămînța în pămînt și natura întinerește, văzînd-o cu ochii.

¹⁾ Pastelurile acestea («Conv.» II, pp. 33—36) sînt intitulate «Sfîrșitul de toamnă, Earna, Viscolul, La gura sobei, Sania, Sfîrșitul iernei, Primă-vara».

²⁾ Publicat sub titlul: «*Jurnalul meu de căldători*», V. «*Foaia sof. din Bucovina*» 1868, p. 86, 109.

În *consecință* (sic?) îți trimet o nouă baniță de versuri, adică urmarea *Pastelurilor*¹⁾ ca poesiî *de circonstance*. După aceasta promit să te las în pace până când voi afla opinia adevăraților cunoscători asupra galeriei mele.

Cum merge părintele D-tale? Bine-voește, te rog, a mă înștiința îndată; vei îndatora mult pe al D-tale amic: V. Alecsandri.

XXIII

Mircești, 24 Aprilie 1868.

Iubite Domnule Negruzzi, Scrisoarea D-tale din 14 a lunii m'au mîhnit mult prin vestea ce-mî dai de boala părintelui d-tale. Vechiul meu amic a trecut prin grele încercări, însă curajul ce a arătat în tot cursul boalei, denotă o putere morală care va înrîuri asupra organizărei sale și-l va face a trece criza cea periculoasă. Eu îi doresc din suflet să poată merge la băi, pentru ca să urmeze o cură radicală și favorabilă sănătăței sale și am buna sperare că Dumnezeu ne va păstra, D-tale un scump părinte și mie un amic prețios. În curînd voi veni însu-mi la Iași ca să-l văd și să-l mai îmbărbătez dacă va fi trebuință.

Mă întreb cum îmi pare începutul anului II al Convorbirilor? El promite o frumoasă roadă literară și cred că importanța acestei publicări va merge tot crescînd, însă evitează pe cît vei putea de-a te face editorul unor articole confuze ca acel al D-lui Eraclid²⁾, căci asemenea scrieri serioase pot să fie mult apreteuite de un public luminat ca acel din Germania sau din Franța, unde filosofia este o știință pricepută, dar în țările noastre ele nu sunt nici înțelese, nici gustate. — Scopul foarei D-tale este de a răspîndi iubirea de cetire ș'a desvolta literatura; și prin urmare trebuie să dai publicului nostru materii pe care să le mistue ușor și cu plăcere.

Articolul D-tale intitulat *Primblări*³⁾ răspunde foarte nimerit acelui scop, căci este spiritual și potrivit cu natura noastră glumeață. Eu am avut mare plăcere a-l ceti și doresc să urmez înaintea, căci nimic nu-mi pare mai interesant de cit descrierile de voiajuri cînd ele sunt făcute de un om *du monde*. Primblările D-tale formează, ceea-ce Francezii numesc une *agréable causerie* și zău,

¹⁾ V. «Conv. Lit.» an. II, pp. 81—84.

²⁾ Articolul intitulat «Reflecțiuni asupra prelecțiunilor D-lui C. Măiorescu» de C. Eraclide, a fost publ. în «Conv.» II, pp. 27, 36, 85.

³⁾ «Primblări» de I. Negruzzi, ibidem, pp. 49, 65, 84, 105, 119, 129, 149, 169.

o asemenea convorbire e lucru rar la noi, de cînd politica aŭ strechiet lumea și ne-aŭ înzestrat cu o mulțime de palavragii serioși și uricioși.

Te felicitiez dar pentru soiul plăcut ce ai adoptat în descrierea primblărilor D-tale și sunt încredințat că va fi bine-venit de cetitorii foaiei. — Asemenea îți fac complimente pentru *Ultima lacrimă*¹⁾, o poezie bine simțită și armonios exprimată. Permite-mi o singură observare : Versul al doilea din strofa de pe urmă ar trebui schimbat, căci cetindu-l repede el produce o frază confusă : *Grabnic lacrima va trece pe cer cum trece un nor*. Urechia aude trecînd lacrima pe cer și mintea nu se dumerește îndată în prezența unei asemenea imagine.

Fiindcă mi-am permis o primă observare, voi continua întrebîndu-te dacă d-ta care simți cu atîta căldură armonia limbei, ai îndrăzni a întrebuița în poezie *terminațiune* în *iune*. Nu cred și am dovadă la aceasta că în toate versurile ce ai scris până acum, te-ai ferit de acest păcat. Apoi dar pentru ce mă faci să-mi ține urechia amestecînd în stilul D-tale ușor și elegant *fiuni*, care le-ai putea da lesne dracului pomană. Lasă pe Beoțienii-Ardeleni să creadă că aŭ descoperit cuadratura cercului, fiindcă unul din ei, într'o oră de *aberăciune* a suferit de facere în *elucubrăciunea ciunelui* și a hultuit pe biata limbă romînă cu această monstruositate. Beoțienii nu aŭ produs nimica în domeniul adevăratei literaturii și nu aŭ nici cel mai mic drept de-a se constitui legislatorii limbei romîne ; ei sunt condamnați a pătîmi de *ciune* și de *fiune* ca de boale fără leac, dar d-ta, dar D-I Maiorescu, dar Junimea să cadă în hăugașul beoțian — aceasta nu vine țării la socoteală. Eliad nu admite pe *ciune* nici pe *fiune* și Eliade are mai multe drituri a fi ascultat de cît Cipariu-Pumnul-Barnuț și Laurian.

Va fi o zi frumoasă pentru mine, cînd oî vedea că te-ai lepădat de Satana ardelean și că *Junimea* noastră are destulă independență pentru a se ridica de sbîrciturile Ciuniștilor de peste Carpați.

Vă mulțumesc la toți pentru complimentele ce-mi adresați apropo de *Pasteluri* și vă trimet din parte-mi cele mai sincere îmbrățișări.

V. Alecsandri.

¹⁾ V. «Conv.» II, p. 79.

Te felicitiez că în *Primblări* ai întrebuițat cuvîntul *răsboiă* în loc de *rezbel*. Mult aș dori să adoptezi și cuvîntul *onor* în loc de *onoare*, fiind mai sonor, mai bărbătesc.

Nu s'ar putea întocmi poeziile populare ce ați primit din Bucovina? Poate că cercetînd bine s'ar găsi ceva frumos în colecția de care mi-ai vorbit. Aș dori să o văd.

XXIV¹⁾

Mircești, 21 August.

Iubite Domnule Negruzzi, Vă scriu în grabă pentru ca să vă întreb cum se află părintele D-Voastre?

Nu am primit încă numărul Convorbirilor din 15 August. Sper că numai poșta e de vină, căci ea ne joacă ades feste de soiul acesta.

Ce mai face societatea Junimea? Îți trimet multe amiciei.

Al d-voastră devotat amic V. Alecsandri.

Nu ai de gînd să tragi o raită pe malurile Siretului?

XXV.

Mircești, Septembrie 1868.

Iubite Domnule Negruzzi, Cînd am văzut pentru ultima oară pe părintele D-tale, am rămas sub o impresie foarte amară. Vechiul meu amic era într'o stare desperată asupra căreia nu-mi puteam face nici o iluzie. Și însă cînd am aflat că s'aû săvîrșit din viață, am fost cuprins de o tristeță adîncă, căci e trist de-a vedea restrîngîndu-se cercul contemporanilor săi. E dureros de-a-ți perde amiciei cu care ai pîtrecut în tinerețe, ai lucrat la renașterea unei țări iubite și te-ai deprins a-î prețui. Costaki Negruzzi este un nume scump Romîniei și va rămînea în pleiada pionerilor intelectuali ai neamului nostru; el și cu Hrisoverghi aû fost cei dintîi în Moldova care aû dat semne de independență literară, ferindu-se de formele stilului mitologic, plin de Afrodite, de Apolonî, etc., adoptînd drapelul școalei romantice. Scrierile sale, deși nu multe, aû însă un caracter nou în literatura noastră, deosebindu-se prin eleganță, limpezire de stil, energie și adevărat romînism. *Alexandru Lăpușneanu* este un model neimitat pînă astăzi și stă în fruntea literaturii noastre.

¹⁾ Autograf inedit.

Eū aplaud cu bucurie hotărîrea ce ai luat de a aduna toate operiile părintelui D-tale spre a le publica într'o ediție complectă, și în curînd ți-o comunica un manuscript al său, care acum se află la Cernăuți și care cuprinde un catalog botanic.¹⁾ Flora romînă se arată în el cu vestmintele sale naționale, și este o adevărată comoară de numiri poetice ale plantelor noastre.

Eată cum se află acest manuscript în mîinele mele. De cîte ori mă întîlneam cu părintele d-tale, îl certam că nu mai scrie nimic de mulți ani; el îmi răspundea, rîzînd :

Cucul cîntă sus pe nuc,
Și tu vrei să mă apuc
Ca să scriu de flori de cuc!

Adevărul este că sub regimul de politică seacă care domnește în țară de la 1848 încoace, bieții literatori erau ca niște cucii rătăciți. Cu toate acestea, într'o zi, i-am dus acasă un cațet de hîrtie albă și liniată și l-am amenințat de-a nu-l da răgaz pînă ce nu mi-a umplea cațetul cu cerneală. Peste o săptămînă, ca să scape de mine, amicul meu mi-a trimis Flora romînă. Acest manuscript îl voi pune în curînd la dispoziția d-tale, însă cu condiție ca să mi-l înapoiezi după ce vei scoate o copie, căci țiū foarte mult a-l păstra ca un autograf prețios și ca un suvenir iubit.

În scrisoarea D-tale am surprins oare care simptome de descurajare pentru viitorul Convorbirilor literare. Lipsa de colaboratori și preocupările D-tale casnice sunt într'adevăr motive serioase de îngrijire, însă nu trebuie să te lași învins de o greutate momentană. *Funînea*, distrasă de plăcerile verei, va reveni cu earna la ocupări mai serioase și va da iar semne de viață; cît pentru mine, care am de gînd a nu părăsi Mircești pînă în primăvara viitoare, îți promit tot concursul meu. Doresc ca reușirea victorioasă a Convorbirilor să fie cel mai bun răspuns atît la atacurile ardeleni, cît și la tăcerea bucureșteană.

Am citit *maximele* și *ideile* în versuri²⁾ ce mi-ai trimis și mi-au plăcut. Urmează înainte și răspunde prin forma epigramatică celor care ar bănuî. Lucrul nou, neusitat, deșteaptă totdeauna răutatea spiritelor micî. — Adio. Te îmbrățișez frățeste.

V. Alexandri.

¹⁾ Catalogul s'a publicat în «Conv. Lit.» III (1869), pp. 97-100

²⁾ «Idei și Maxime» de I. Negruzzi, «Conv. Lit.» II, pp. 313, 378, p. 219-21.

XXVI.¹⁾

Mircești, 1 Noembrie 1868.

Iubite amice, Aducătorul acestui răvaș este un tânăr cetățean din cetatea Mircești care ar dori să dobândească luminele academice pentru a se face profesor (și a scăpa ast-fel de serviciul militar.)

Cum să fie admis între externii Academiei? Cătră cine să se adreseze? *That is the questiou.*

Am gîndit să'l recomand D-tale cu rugăminte ca să faci ce vei găsi de cuviință spre a înduioșa pe Directorul Academiei. Cine știe, dacă îndeplinind această cerere a mea, nu vei avea norocul de a pregăti pentru patrie un *futur* mare profesor de Universitate, împiedecîndu-l de a se face astăzi un prost soldat?

Orî cum să fie, te rog să te interesezi de recomandatul meu, și crede că vei îndatora mult pe al D-tale amic :

V. Alexandri.

Îți trimit scenele din *Femmes savantes*.

XXVII:

Mircești, 25 Novembrie 1868.

Iubite Domnul Negruzzi, (Cum am primit răvașul D-tale am și scris lui Cogălniceanu, lui A. Golescu și lui M. Iora (doi miniștri și un deputat) spre a le recomanda cu căldură cererea respectabilei D-tale maice. Am bună sperare că dorința sa va fi realizată fără nici o greutate, căci fie cît de politică, Camera e ținută de-a fi și politicoasă către persoanele care merită respect și considerațiune²⁾).

Acum viû și răspund la amanul ce mi-ai adresat atît prin glasul elocuent al lui Carp cît și prin scrisoarea d-tale. Am vrut îndată să mă arăt bun platnic și să mă achitez de o datorie contractată, *însă*... *însă*... cînd am cercetat buzunarul literar, nu am găsit nimica în el!! Adevărul e că de la începutul ernîi mă simt cuprins de o sfință de lene care mă face a privi cîndeiul ca un instrument falcoiănesc.

Cu toate aceste, tot am de gînd a îndeplini promiterea ce

¹⁾ Autograf inedit.

²⁾ Pasajul din paranteze lipsește în „Conv.”

Ți-am dat și de voi mai găsi vre-o scîntee în cenușa închipuirii mele, voi da zor *Ciocoilor*, a căroră cele întîi două acturi sînt gata.

Imi vine să ți le trimit pentru ca astfel să fiu obligat a scrie cele-lalte trei, cari vor completa comedia.

Cît pentru pasteluri... Mi-aũ înghețat penelul și colorile s'aũ sleit pe paletă. Dacă aș fi mai tînăr, le-aș apropie de focul ochilor a vre unei copile... dar știi proverbul lui Ioan :

— Dragi Ți sînt fetele ?

— Dragi

— Dar tu lor ?

— Și ele mie !

M'am bucurat de propunerea ce ți s'aũ făcut a trimite *Convorbirile* în Basarabia. Frații noștri de peste Prut vor considera această foaie ca o mană de care va profita simțul Romînismului ce aũ început a se deștepta în vecinătatea Moldovei¹⁾.

Popoarele tinere primesc mai lesne impresia frumosului și a renașterii prin glasul armonios a poeziei decît prin acel răgușit a politicei. Copilul e legănat cu cîntice nu cu discursuri străchiete.

Am cetit începutul *Evreiceii*²⁾ și aștept cu nerăbdare urma novejlei, care promite de-a fi interesantă. Ziua de dimineață se cunoaște.

Al D-tale amic : V. Alecsandri.

Te rog să binevoiești a-mi traduce alăturatul răvaș și a-mi trimite îndată traducerea. Mă vei obliga foarte mult³⁾.

¹⁾ «Inercarea de a trimite «*Convorbirile*» abonaților romîni din Basarabia (venise o listă de abonați de pe la Chișinău, Bălți, Hotin, Orhei, etc.) n'a isbutit. Deși prin mijlocirea Consulului general din Iași, d. *de Lex*, obținusem de la guvernatorul din Odesa autorizarea de a introduce *Convorbirile* în Rusia, toate numerele expediate mi-aũ fost înapoiate din Sculeni, pe motiv că trebuiaũ mai întîi supuse censurii. Tot-odată am fost înștiințat că censori pentru limba romînă se găsesc numai la Petersburg și Varșovia. Am trimes atunci tot pachetul cu numerele *Convorbirilor* la Varșovia, însă peste cite-va luni mi s'a înapoiat, cu indicarea că censorul, care știa romînește, ar fi murit. N'am pierdut curajul, ci am trimes broșurile la Petersburg. De acolo însă nu m'a venit nici-odată vre-un răspuns». Nota D-lui I. N. din Conv.

²⁾ «*Evreica*» nuvelă de Leon Negruzzi, «Conv. Lit.» II, pp. 285, 307, 317, 341, 349.

³⁾ *Post-scriptum*-ul lipsește în «*Convorbiri*».

XXVIII.

Mircești. 21 Decembrie 1868.

Iubite Domnule Negruzzi, Trimit Junimeî, de anul nou, o nouă serie de Pasteluri¹⁾ și îi doresc toate fericirile și succesele, atât literare, cât și amoroase. Eu îmi voi petrece sărbătorile la țeară, regretînd de-a nu mă putea găsi în mijlocul veselei Junimî, și mai cu seamă regretînd juniea ce sboară atât de repede pe aripele anilor cari trec.

Adio și sincere amicîi familiei D-tale, precum și D-lor Maiorescu, Pogor, Corne, etc.

V. Alecsandri.

Pentru anul al treile a Convorbirilor, adică de la 1 Martie 1869, vă promit urmarea Pastelurilor și un roman intitulat *Dridri*²⁾.

XXIX.

Mircești, 20 Genar 1869.

Iubite Domnule Negruzzi, Ți-am promis un roman pentru începutul anului III a Convorbirilor. Iată partea I. Pentru ca să urmez mai înainte aștept ca să o citești și să-mi spui cu francheță dacă ți se pare potrivită cu spiritul și tendințele foaei Junimeî. În cazul acesta te-aș ruga să mi faci cunoscut dacă fiecare capitol poate să intre într'un număr a foaei și pentru cite numere crezi că ai găsi materie în manuscriptul ce-ți trimit?

Orî cum să fie, eu sînt decis să scriu înainte *istoria ade-vărată* ce am început, pentru ca să o public în volum. Partea II va cuprinde descrierea unor evenimente din 1848³⁾.

Ți-am vorbit, mi se pare, de un proiect ce am de a publica întregul meu repertoriu dramatic. Caut pentru aceasta un editor

¹⁾ Publicate în «Conv.» an II, p. 365-67.

²⁾ Romanul, probabil, nu a fost scris în întregime și nici n'a fost publicat în «Conv.» Partea I, intitulată «*Dridri*», a apărut în «*Revista contemporană*» (Buc. 1873) pp. 189, 287. Partea II-a în «Conv.» 1869, însă cu totul independentă de roman. Între manuscrise s'au mai găsit două scrisori care ar fi ținut de partea III-a.

Tot ce s'a găsit — editat și inedit, se află în vol. «*Alexandri. Prosd.*» (Ed. Minerva Buc. 1904) sub titlul «*Dridri*» pp. 125-174.

³⁾ Această parte a II-a, nu întreagă însă, a fost publ. în «*Conv. Lit.*» III, (1869), sub titlul: «*Un episod din 1848*», ca o pagină de amintiri.

căruî aş lăsa tot beneficiul vînzărei dar tot odată şi toată cheltuiala şi osteneala tipăririi. Nu ai putea să-mî găseşti un asemenea giuvaer?

Trimite-mî, te rog, un exemplar din Calendarul Scrînciobului. La ţeară, viaţa fără cîlindar e ca nunta fără lăutarî.

Cetit-ai Traianida lui Bolintineanu? Ce ziceţi la Junimea despre dînsa? Multe amicii la toţi. Al D-tale amic.

V. Alecsandri.

XXX.

Mirceşti, 6 Februarie 1869.

Iubite Domnule Negruzzi, Ți-am trimis partea I a romanului intitulat Dridri, cu o scrisoare la care aştept răspunsul, avînd nevoie de unele informări. Nu ştiu dacă ai primit manuscriptul meu, căci regularitatea postală a Romîniei nu-mî pare să fi ajuns la acel grad de perfecţie, care este visul oamenilor noştri de stat. Cu toate aceste să sperăm că manuscrisul nu a avut aceiaş soartă ca baniî ce au motivat ilustrarea zelosului Fălcoianu de schingiuitoare pomenire.

Am primit No. 23 a Convorbirilor şi am constatat în Pasteluri cîte-va greşeli de tipar care sînt de natură a schimba chiar înţelesul unor versuri, de exemplu: În portretul sub No. XXI ¹⁾ la începutul ultimei strofe, versul întîi nu rimează cu cel al doile, fiindcă în loc de el ar fi trebuit să se tipărească după manuscript:

«Nici o mîndrie mare, nu'ntrece — a ta mîndrire.

Asemine în portretul sub No. XXII ²⁾, versul al doilea din ultima strofă e greşit, căci în loc de:

«Că-ţi vede veselia ş'amorul dulce'n faţă»
ar fi trebuit să fie:

«Că-ţi ride veselia ş'amorul dulce'n faţă.»

Cuvîntul *ride*, precît îmi pare, produce o imagine mai vie şi este chiar o expresie romînească din cele mai nimerite. Adeseori am auzit zicînd: *îi rîd ochii de bucurie*; *îi ride veselia în faţă*, etc.

Am observat chiar în ideile şi maxsimile D-tale cîteva greşeli de tipar, care ar trebui îndreptate şi de aceea cred că ar fi bine să adoptezi în foaia Convorbirilor un colţ destinat pentru *errata*.

Acum mă presint iar cu o mîna plină de Pasteluri, care aş

¹⁾ «Conv. Lit.» a. II, p. 367, intitulat: «Portret.»

²⁾ Ibidem; cu acelaşi titlu.

dori să figureze la începutul anului al treilea, adică în numărul de la 1 Martie¹⁾ Este cam indiscret din parte-mi a vă năvăli astfel cu poesi, însă n'am ce face, căci am promis D-nei M. Docan, că se va publica *Buchetul* la acea dată.

Un proverb francez, zice: *Faut dela vertu, pas trop n'en faut*, asemenea am putea zice: *Faut dela poésie, pas trop n'en faut* — ; de aceea promit să vă mai slăbesc cu versurile până mai încolo în vară, pe timpul secerișului.

Te rog să arăți amiciile mele fratelui D-tale și tuturor membrilor Junimei.

Al D-tale amic : V. Alecsandri.

XXXI.

Mircești, 10 Februarie 1869.

Iubite Domnule Negruzzi, Christof Columb a descoperit America, d-ta ai făcut o descoperire și mai rară și mai neașteptată. Ai descoperit un editor de opere literare. Glorie d-tale și glorie Junimei, care primește a edita scrierile mele. Eu din parte-mi mă învoesc bucuros cu condițiile enumerate în scrisoarea d-tale și cum voi veni la Iași, vom regula împreună modul acestei publicări. Deocamdată socot că ar fi bine a se face în foaia Convorbirilor un mic anunțiu despre viitoarea întreprindere tipografică spre a încunoștința publicului ce se interesează de literatura noastră.

Ediția Charpentier este nimerită și îmi convine foarte bine ; operele mele, atît poezie, prosă, cît și piese dramatice poate să formeze vr'o 6 volumuri, afară de acele ce cu ajutorul sfintei lene voi mai produce în viitor. Scopul meu fiind de-a publica toate scrierile mele într'o singură și aceeaș ediție, Junimea va avea preferință fără nici o contestare pentru editarea operelor mele viitoare.

Numărul Pastelurilor se va sui până la 40. Avînd vre-o 35 gata, îmi rămîne încă un număr mic de compus pentru a completa volumul acestor poesi ușoare.

Încît privește romanul Dridri, recunosc că fiind prea lung nu poate apărea într'un șir de numere prea disproporționat cu soiul publicărilor obișnuite până acum în foaia Convorbirilor. Interesul romanului, s'ar perde cu vreme și lectorii s'ar osteni. Prin urmare

¹⁾ Aș și fost publicate în «Conv.» an III, pp. 10-12.

găsesc mai nimerit a-l publica în deosebire, și dar te rog să-mi înapoiezi manuscriptul.

Ți-oi trimite în locu-î un *proverb* și un *episod interesant* extras din romanul Dridri — care nu va reclama mult spațiu în foaie. Înțeleg că pentru o foaie ce ese numai de două ori pe lună, și care nu scoate decît 2 coale la fiecare 15 zile, articolele trebuie să fie scurte, căci altminteri ele devin ostenitoare.

Mulțumindu-ți pentru bunavoința ce mi-ai arătat întru căutarea și descoperirea juvaerului, te îmbrățișez și tot păstrez sperarea de-a te vedea într-o zi la Mircești.

Al D-tale amic: V. Alecsandri.

Vestea ce mi-ai dat despre moartea copilului D-lui Pogor¹⁾ m'a întristat. Te rog să-î arăți din parte-mi că mă asociez din suflet la durerea ce simte. Amicii fratelui D-tale și întregii Junimi.

XXXII.

Mircești, 8 Martie 1869.

Iubite Domnule Negruzzi, Am primit volumul Convorbirile literare pe anul II, și mă grăbesc ați scrie pentru ați trimite mulțumirile mele. Acest volum, împreună cu fratele lui mai mare: No. I, au luat loc în biblioteca mea, alături cu *Romînia literară*, și așteaptă pe ceilalți frați care se vor naște în viitor.

Am primit totodată și No. I din volumul III, purtînd pe Decebal în frunte²⁾. Am cetit cu luare aminte această producere eșită din pana D-lui Florentin și am avut o impresie... curioasă, pe care ți-o comunic-o după ce voi lua cunoștință de urmarea articolului. Cît pentru *Poeticalele* D-tale te complimentez cu sinceritate; e o critică serioasă și spirituală a maniei versificării ce domnește la noi, și mai cu seamă a ușurinței cu care ne credem poeți și întreprindem opere *à la vapeur*, mai pre sus de puțințele

¹⁾ D-l V. Pogor, membru al *Junimei*.

²⁾ Numărul I, din anul III-a al «*Con.*» (1869-70), începea cu nuvela «Decebal», de S. P. Florantin.

³⁾ «Poeticale», de I. Negruzzi, publ. în «*Conv.*» III (1869, pp. 13—18; articol în care se ridiculizează încercările de reformă a limbei, ale Bucovinenilor, a lui Heliade-Rădulescu, etc. *Invocațiune la destin*, e o poezie scrisă în limba etimologiștilor, iar «*Romînia, trecutul, prezentul și viitorul ei*, Poemă epică, istorică, religioasă, morală și comercială», e o parodie a poemei lui Bolondineanu: *Traianida*.

noastre. *Invocarea la Destin* e o parodie plină de umor și începutul poemului *România* e o imitare nimerită *Traianidei*; îmi pare rău pentru nasul amicului meu Bolintineanu, însă sfirla e bine aplicată. Asemene lecții sînt bune de dat literatorilor cu duzina, pe care părintele D-tale îi numea lătrători, cu toate că nu cred să producă vre-un efect salutar asupra lor, fiind ajunși în acel grad de presumpție, unde orî ce critică cît de justă li se pare pornită din invidie.

Ți-am promis urmarea Pastelurilor; o vei avea pentru numărul de 1 Maiu. În curînd ți-oî trimite un articol intitulat: un epizod din 1848 și apoi un proverb... toate aceste pînă a nu pleca la București.

Apropo de București, îți mărturisesc că am cedat propunerii făcute mie de Cogălniceanu, ca să primesc mandatul de deputat. Sînt curios să mai văd o adunare romînă, pentru ca să fac oare-care studii de care am trebuință pentru... Voi merge dar ca să asist la deschiderea Camerei și voi șede în Capitală vr'o 15 zile (zile de primăvară), iar cît pentru sesia din Iarna 1869—1870, mă voi închina cu plecăciune, avînd de gînd a mă duce în Egipt ca să mă prăjesc la soare.

Mă întreb dacă știu cînd și de cine s'aû jucat pe teatru scenele din *Femmes savantes*, traduse de părintele D-tale?¹⁾ Nu-mî aduc nici decum aminte, dar te poîi adresa la d-l T_h Codrescu, sau la Lukian, care poate să aibă mai bună memorie.

În *Dacia literară* s'a tipărit un voiaj la Borsek, a lui Danieł Scavinski, cu o prefață biografică scrisă de părintele D-tale. Această mică biografie e foarte interesantă și humoristică. Cred că ea se găsește și în *Păcatele tinerețelor*²⁾.

Vei găsi în *Lumina*³⁾ publicată de D. Hajdeu un articol asupra teatrului național, tot de părintele D-tale.

Aștept să-mî trimită Hurmuzaki *Flora romînă* pentru ca să ți-o comunic.

Al D-tale amic: V. Alecsandri.

¹⁾ Aû fost publicate în «*Conv.*» III (1869), pp. 46-51, sub titlul: «Scene din actul III din «*Les femmes savantes*» de Molière,» trad. de C. Negruzzi.

²⁾ Voiajul lui Scavinski lipsește din *Dacia literară*. Biografia lui Scavinski e publicată în «*Păcatele tinerețelor*,» vol. I. p. 205-9.

³⁾ În «*Lumina*,» C. Negruzzi, nu are nici un articol.

XXXIII.

Mircești, 12 Martie 1869.

Iubite Domnule Negruzzi, Ingrozitoarea perspectivă a potopului, care de trei săptămîni a întreprins peirea lumei, mă grăbește a mă plăti de o datorie contractată către D-ta. Îți trimit episodul din 1848 promis, împreună cu un Dicționar de cuvinte bălțate ¹⁾, ce s'aū furișat în limba noastră ca trîntorii în stup. Acolo vei întîlni și o mică disertare asupra lui *fiune*, mult iubitul *fiune* a Junimeî; îmi place însă a crede că nu va fi expus la *ostracism*, căci o asemenea aspră măsură ar fi contrară chiar titlului de *Convorbiri literare* a foei.

A lovi fără cruțare în ceata chiloasă a pedanților, este a face un act creștinesc: *C'est chasser les vendeurs du temple*. Te îndemn dar foarte mult să mă ajuți ai biciui prin seria de copii de pe natură ce ai început a publica și a cărei început mi-a plăcut.

Neștiind cînd și dacă voiū putea să viū la Iași, te rog să încredințezi feciorului meu manuscriptul *Dridri*.

Adio. Multe amicii Junimiî: V. Alecsandri.

XXXIV²⁾.

Mircești, Martie 1869.

Iubite Domnul Negruzzi. De o bucată de vreme ești bombardat de scrisorile mele; mă iartă de această bombardare ce-mî produce mare mulțumire. Acum însă îți scriū numai cîte-va rînduri pentru ca să te rog a omite din dicționarul grotesc notița asupra cuvîntului *partid*, la cas cînd acest dicționar ar fi a se republica în *Convorbiri*.

Voiesc să dau întîi desvoltare acestui *cuvînt*, ce va figura în partea viitoare a dicționarului.

Al D-tale amic: V. Alecsandri.

XXXV.

Mircești, 20 Martie 1868.

Iubite Domnule Negruzzi. Primind în fine de la A. Hurmuzaki manuscriptul părintelui D-tale, *Flora romîna*, mă grăbesc a țî-l trimite pentru ca să tragî o copie de pe dînsul. Te rog însă foarte mult ca să mi-l păstrezi, pentru că țîū mult la el ca la un suvenir de mare preț pentru mine.

¹⁾ Publ. sub titlul de «*Dicționar grotesc*», în «*Conv.*» III, (1869), pp. 173, 305.

²⁾ Autograf inedit.

Nu știu cum ți-ai părut *Dicționarul meu grotesc*; cred că l-ai cetit Junimeî; aş dori să cunosc opinia ei şi a d-tale.

Până a nu pleca la Bucureşti ți-oî trimite urma Pastelurilor în care figurează: *Coasa*, *Secerişul*, etc. şi pe care aşi fi mulţumit să le văd publicate în numărul de 1 Mai a *Convorbirilor*¹⁾.

După întoarcerea mea din Bucureşti, poate că oî mai prinde de coadă vre-o inspiraie, şi cum oî face acel yinat, l-oî trimite cuî se cuvine.

Adio — să ne vedem sănătoşi. Amicii Junimeî.

V. Alexandri.

XXXVI.

Mirceşti, Aprilie 1869.

Iubite Domnule Negruzzi. Pentru ca să scap de-o grijă, vă trimit urma pastelurilor până la No. XXXVIII, care vor fi publicate în luna lui Maiu; cît pentru restul acestor poezii le vom păstra pe eara viitoare, căci v'am prea inundat cu versuri de-o bucată de vreme şi simt că este nevoie de ieşătură în contra unei asemenea inundări.

Revenind deci la prosă, fiindcă v'aţi decis a publica episodul din 1848, precum şi *dicționarul grotesc*, vă rog să binevoiţi a omite din articolul *Onoare* micul dialog în care un june Don Juan Bucureştean se jura pe *onoare* că a sedus o fată după ce i-a promis să o ia de nevastă. Acest *pasaj român* îmi pare cam... nepotrivit cu estetica şi cam riscat, aşa dar lipsască din foaia *Convorbirilor*.

Asemena aş dori să nu tipăreşti articolul *partid*, fiindcă vreaî să-i dau o mai mare desvoltare în numărul viitor al *Dicționarului*.

Am cetit cu multă plăcere protretul Părintelui Gavril²⁾ şi l-am găsit depins de mîna de artist. Urmaţi înainte cu galeria ce aţi început, căci îmi pare foarte interesantă şi merită a deveni un album de preţ. Generaţiile viitoare vor fi curioase de a cunoaşte tipurile societăţii actuale şi *copiile de pe natură* a d-voastre vor fi un izvor important pentru lucrările literare a urmaşilor noştri.

¹⁾ Dorinţa poetului s'a îndeplinit; pastelurile au fost publ. în «*Conv.*» (1869 III, pp 73—75 numărul de 1 Mai).

²⁾ V. *Părintele Gavril. Conv. Lit.* III. (1869-70) p 41-45, în seria «*Copii de pe natură*» de I. Negruzzi.

Am de gînd a pleca la București la începutul lui Mai. Adio poesie. Politica mă așteaptă ca să mă desguste pentru mai mulți ani.¹⁾ O știu dinainte, însă n'am ce face. Am cedat unui apel călduros ce mi s'aû făcut din mai multe părți și m'am decis la acest ultim sacrificiu.

Biata luncă de la Mircești! Are să rămîie în urmă-mî cu toate încîntările sale de primă-vară! A revedere peste două luni.

Al D-tale amic. V. Alecsandri. .

XXXVII.

Mircești, 26 Aprilie 1869.

Iubite Domnule Negruzzi. Profitez de trecerea lui Cocrița ²⁾ pe aice pentru ca să vă scriu aceste rînduri. Am primit scrisoarea D-voastre împreună cu frumoasa poesie ce mi-ați dedicat și pe care aş avea de mare mulțumire a o videa reprodușă în foaia Convorbirilor ³⁾.

Fără nici o parțialitate vă declar că ați avut o frumoasă inspirare cînd ați scris versurile ce mi-ați trimis și care cuprind atît imagini cît și idei de o natură cu totul poetică. Sînt mîndru că eu am fost cauza acelei inspirați și vă mulțumesc acest plăcut suvenir.

Voiu căta să răspund în versuri până a nu pleca la București, dacă până atuncea vre-o rază poetică îmi va pătrunde sufletul.

Vă mulțumesc asemenea pentru portretul d-voastre, pe care l-am așezat alături cu acel a părintelui D-voastre; aş dori să am și pe al lui Leon, pentru ca să completez familia iubită a lui C. Negruzzi.

A revedere pentru o lună, căci nu cred să se prelungească mai mult de o lună osînda șederei noastre în București. În luna lui Iunie sper că veți veni pe-o zi două ca să gustați desfătările luncei de pe malul Siretului.

Al D-voastre amic: V. Alexandri.

Complimente familiei D-voastre și Junimei.

¹⁾ Alecsandri fusese ales deputat al Colegiului al treilea de Iași, împreună cu Cogălniceanu, N. Ceaur, Aslan și C. Constantinescu. *Monitorul Oficial* 1869 No. 70.

²⁾ Const. Cazimir. (Nota din «Convorbiri»).

³⁾ A fost tipărită în «Conv.» III (1869), p. 89, sub titlul «Lui Alexandri».

XXXVIII.

Mircești, 25 Octombrie 1869.

Iubite Domnule Negruzzi, Ziua plecării mele în străinătate apropiindu-se, nu vreau să mă despart de Junimea, fără a-î trimite cele mai amicale salutări.

Astăzi este ziua destinată pentru serbarea aniversării a Societății ce ați fundat. Neertîndu-mi împrejurările a mă repezi la Iași, pentru ca să iaș parte la acea veselă serbare, profit de venirea D-lui C. Catargiu ca să vă trimit urmarea *Dicționarului grotesc*.

Binevoiți a crede că îmi pare foarte rău că sînt obligat a face zîmbre, departe de festinul amicilor mei. Înțeleg ce a trebuit să sufere bietul Tantaescu, zic Tantaescu, pentru că sîntem într'o epocă de romanizare.

C. Bolliac a descoperit că Teodoros, regele Abisiniei, era român din satul Voevoda, în districtul Teleorman, și că se rudia cu Tudor Vladimirescu.

H. Granda a probat în *Monitor* că este nepot lui Lord Byron, fiind ca Lord Byron era fiul lui Haralamb Gheorghiu, care era fiul lui Gheorghiu Byron, care era fiul frumoasei Janta, nevasta lui Haralamb Granda, a căruî oseminte zac în cimitirul bisericei Vergo. (Vezi în *Monitor* articolul intitulat: Lord Byron¹⁾).

După aceasta nu mai este nimic de zis. Sfirșesc dar, îmbrățișînd *Junimea* în persoana D-tale.

V. Alecsandri.

XXXIX.

Mircești, 1 Noembrie 1869.

Iubite Domnule Negruzzi, Grație viscolului ce s'aû ridicat de vr'o trei zile, mă aflu încă tot pe loc și drept mîngăere am avut mulțumirea de-a primi scrisoarea d-tale din 29 Oct. Descrierea ce-mî faceți despre banchetul Junimei aû mărit părerea mea de rău (*regresul*) că nu am putut merge la Iași ca să iaș parte la veselia amicilor mei. Știți cît mă interesez la existența acestei societăți; rolul la care ea este chemată pe scena literară va lua cu timpul o importanță, care se și presimte de pe acum. Ea va realiza adevărata Academie în privirea gustului, în privirea armo-

¹⁾ Art. lui Gr. H. Granda, a fost publicat în *Monitorul oficial* 1869, No. 208, 238 sub titlul. «Lord Byron». În acel articol, el afirmă că tatăl lui Granda, Haralamb, a fost fiul lui Lord Byron și al frumoasei Janta voscopoleana.

niei și a esteticei, care trebuie să prindă la formarea limbei noastre, căci după părerea mea, pedanteriile Academiei Bucureștene vor rămînea de rîsul generațiilor viitoare.

M'am bucurat decî foarte mult, cînd am aflat din scrisoarea d tale că v'ați decis a intra în lupta științifică cu pedantismul. Nu mă îndoiesc de victorie, fiind-că niște simpli gramatici care nu au produs nimic în literatură nu pot să stea față cu adevărații literați. Publicul se va da negreșit cu acei, ce-l încîntă prin producerile lor și va rîde de acei ce caută să-l năucească cu niște stropsituri ridicule. Curaj dar, scumpii mei amici; aveți o frumoasă campanie de făcut, aveți de apărut tezaurul cel mai scump ce ați moștenit de la strămoși, limba, adică simbolul sacru al naționalității noastre.

Ardelenii, sub masca romanismului, lucrează la desfrățirea romînilor, cătînd a rupe acel lanț puternic ce leagă strîns pe Romîni din diferitele provincii, limba strămoșască.

Cînd locuitorii de peste Carpați or învăța a grăi ca Cipariu, Laurian, Macsim et *tutti-quantî*, ei nu se vor mai înțelege cu romîni din Principate și cu cei din Basarabia, și în acea zi glorioasă pentru pedanți, Nemți și Ruși vor bate în palme. — Însă sper că ne-a feri Dumnezeu de-o asemenea calamitate.

În zilele aceste am mai descoperit două cuvinte pocite. Țile trimit ca să le adaogi la dicționarul grotesc, după cuvintele *regres* și *negles*. Adresa mea la Paris este 64 Avenue de l'Imperatrice. Trimite-mi acolo ori ce-î vrei să-mi scrii.

Adio iubite Domnule Negruzzi, arată amicitia mea D-lor Maiorescu, Pogor, Leon, Caragiani, Raicu, etc. Al D-tale amic devotat.

V. Alecsandri.

Am citit în Monitor lista articolelor cuprinse în No. din 15 Oct. al *Albinei Pindului*¹⁾. Între ele figurează balada D-tale Mervan²⁾ și Dicționarul grotesc pe care d-l Grădeanu binevoeste a-l cualifica de: glume asupra unor cuvinte nouă.—Dacă s'ar întîmpla să vezi acel număr și dacă acea calificare ar figura și în foaia Albinei, te-aș ruga să bine-voiești a face o mică notă în Convorbiri pentru a spune verde în ochi D-lui Grădeanu, că Dicționarul grotesc nu e o colecție de glume, ci o critică foarte serioasă.

¹⁾ Revista „Albina Pindului,” sub direcțiunea lui Gr. H. Grădeanu, a apărut în București, în 1868-71 și 1875. (Vezi No. din 15 August 1869 și *Monitorul*, 1869 p. 1054).

²⁾ V. „Conv. Lit. III. (1869,) p. 155.

XL.

Nisa, 4 Mai 1870. Hotel du Luxembourg.

Iubite Domnule Negruzzi, Sînt astăzi șase luni în capăt de cînd am plecat de la Moldova și de șase luni mă aflu fără nici o știre de *Funimea* și de lucrările sale. Toate numerile *Convorbirilor literare* au rămas în urma mea la Mircești și formează negreșit o frumoasă piramidă pe biurul meu. La întoarcerea mea voi avea mult de cetit și această perspectivă mă bucură, însă până atunci curiozitatea mea rămîne în cuiu; te rog dar să bine-voiești a o satisface prin o scrisoare care să mă înștiințeze și despre sănătatea amicilor mei și despre mișcarea literară din țeară; îmi vei produce o mare, foarte mare mulțumire.

Eă, de la plecarea mea am fost și sunt chiar astăzi în luptă cu mici mizerii ale sănătății, ceea-ce părinții noștri numiau *zaiflu* și, lucru mai grav, nu am scris nici măcar două rînduri. O sfîntă lenă m'a cuprins în străinătate și mai cu seamă pe malul mării mediterane. Se vede că influența învecinatei Italie m'a făcut un ferbinte adorator al dulcelui farniente; sper însă că revenind la Mircești și așezîndu-mă pe fotoliul biuroului meu, voi recăștiga timpul pierdut și voi da ear probe de viață. În vreme de jumătate de an am făcut un voiaj foarte original *à la recherche du soleil* și pretutindene am găsit eamnă, ger, ploae, vînturi, camere în forma de mori de vînt și cămine, care produceau mai mult fum decît căldură. De-abia aici am dat de mult doritul soare, însă și aici razele lui sînt adeseori răcorite peste măsură de răsuflarea vîntului Mistral, care turbură marea și liniștea celor ce trăesc pe malurile ei. Cu toate aceste, nimic nu e frumos, atrăgător, nimic nu absoarbe gîndirile cu o mai deplină încîntare ca privirea acelei întinse albăstrimi a Mediteranei. Aș fi în stare să șed ani întregi a o privi fără ca să mă satur de acest spectacol măreț. Dela ferestrele mele văd trecînd în depărtare pe linia orizontului vapoarele și vasele cu vîluri, care fac voiajul orientului și pentru un vechiu călător ca mine, trecerea lor îmi fură mințile și mă îndeamnă a mă lua pe urmele lor.

Proiectul meu este de-a trece pe la Neapoli, Roma și Veneția cînd a fi să mă întorc în țeară, adică în cursul lunei lui Iunie; dacă în acest interval mă va visita vre-o inspirație, oî căta să o opresc din sbor pentru ca să o trimit *Convorbirilor Literare*; până atunci însă trimit redactorilor acelei foi cele mai sincere amicitii.

Al D-tale amic: V. Alecsandri.
www.dacoromanica.ro

XLI.

Paris, 1 Iunie 1870.

Iubite Domnule Negruzzi, Scrisoarea D-tale m'a bucurat foarte mult prin ştirile ce cuprinde despre mişcarea literară din Moldova. Deşi *Funimea* a pierdut câţiva din membrii săi, totuşi văd cu mulţumire că foaia *Convorbirilor* îşi urmează calea cu o perseverenţă care va fi apreciată la timp. Nu te îndoi că va veni o zi când meritul adevărat se va recunoaşte de toţi şi atunci lucrarea folositoare a *Funimei* va dobîndi aplausele oamenilor de conştiinţă şi de bun simţ.

Nebunia politică a smintit la noi cei mai mulţi creeri, epidemia e generală. Când dar în mijlocul unei asemenea epidemii se găsesc tineri feriţi de dînsa şi cari conlucrează serios la o operă de regenerare a minţilor, acei tineri păşesc pe adevărata cale, ce duce la un viitor ferice şi glorios pentru ei şi pentru ţeara lor.

Curaj dar şi noroc bun.

Sînt foarte doritor de-a cunoaşte idila ce ai compus şi sînt încredinţat că este bună, de vreme ce este rodul unei inspiraţi poetice şi a suvenirilor din copilărie. Te rog să-mi trimiţi aici măcar numerele ce vor eşi în timp de-o lună, căci am de gînd a mai întîrzia în Franţa până la finele lui Iunie. Adresa mea este *Hôtel du Pavillon de Rohan*, rue de Rivoli. 172. Paris.

Mă înştiinţezi că ai primit din partea Mareşalului Curţii o poezie a mea: *Bărăganul*¹⁾, dedicată Domnitorului. Eată în cîteva cuvinte istoria acestui pastel:

Găsindu-mă la Bucureşti, Măria sa a binevoit a-mi oferi o frumoasă fotografie ce reprezintă cîmpiile Valahiei. La această graţiositate am răspuns prin promiterea de-a face în versuri descrierea aceluî tablou şi de-a o *presenta* Măriei Sale. În adevăr am întîrziat cam mult de-a-mi împlini făgăduinţa, însă la Nisa am avut o oră de bună dispunere şi am scris *Bărăganul*. Am trimis acea poezie Domnitorului cu o scrisoare, însă *fără nici o dedicaţie* (alăturez aici copia acelei scrisori pentru curiozitate). Aceasta a fost din parte-mi un act de curtuasie către Măria Sa, care s'a arătat totdeauna cătră mine de-o amabilitate foarte graţioasă. Cu toate aceste *Columna Traianului*, redigată de Hajdeu, atribue

¹⁾ *Conv. Lit.*, IV 1870), pp. 65-66.

purtarea mea unei simțiri de lingușire¹⁾. Fie-îi columna ușoară!.. Cit pe ce era să scriu calomnia în loc de columna!

Aceste le înșir aici numai și numai pentru ca să vezi că oamenii de litere, chiar cei mai independenți, sînt supuși a fi mușcați de năpîrci, însă ei trebuie să răspundă cu dispreț la cei ce se încearcă a-î stropi cu veninul lor.

Adio, te îmbrățișez: **V. Alecsandri.**

Multe amicii fratelui D-tale și D-lor Maiorescu, Pogor, etc.

XLII²⁾.

Mircești, 4 Maiu 1871.

Iubite Domnule Negruzzi. Aflu din jurnale și din scrisori particulare că Bolintineanu se găsește în cea mai tristă stare a sănătăței și în cea mai completă miserie. Din cauza lipsei, poetul cel mai poet din Valahia este amenințat a-și închide ochii la spital. Ar fi o rușine pentru noi să lăsăm a fi pradă miseriei un om care a vărsat pe altarul patriei sale toate comorile sufletului, intelegenței și geniului său.

D-l Iorgu Sion a deschis o loterie în favorul nenorocitului nostru confrate. El mî-a trimis un număr de bilete, cu rugămintă de a le imparte cît mai curînd, căci gradul de sărăcie al lui Bolintineanu nu îngăduie întîrziere. Însă cum pot răspunde la apelul său cînd mă găsesc în singurătate? Am trimis D-lui Zanne, care găzduiește pe Bolintineanu 30 ₰ pentru înlesnirea celor mai neapărate cheltuieli și cît pentru biletele de loterie am crezut că fac bine trimițîndu-le *Junimeî*, care mai bine decît orî cine va ști să aprețuiască datoria ce au toți Romîniî către Bolintineanu.

Trebuie numai decît ca aceste 99 de bilete să fie împărțite și banii adunați cît mai curînd espeduiți d-lui Zanne. Acest ajutor amical va ușura suferințele unui om care prin lucrările sale a meritat o soartă mai bună în lume și este în drept de-a aștepta din partea compatrioților săi adevărate probe de simpatie și de recunoștință.

Al D-tale amic: **V. Alecsandri.**

Eü voü sosi în curînd la Iași și voü da tot ajutorul pentru plasarea biletelor.

¹⁾ Vezi nota din «Columna» de la 23 Aprilie 1870 p. 4, coloana 3 și 4 și *Notița* cu răspunsul din «Convorbiri» IV (1870) pag. 120.

²⁾ Publ. independent de celelalte scrisori, în *Convorbiri* XXV p. 898.

XLIII.

Mircești, 8 Ghenar 1872.

Iubite Domnule Negruzzi, Intorcându-mă de la Iași la Mircești, am găsit scrisoarea D-tale din 26 Decembrie, anul trecut, prin care îmi faci cunoscută decidera ce ai luat a vă întruni câțiva membri ai Junimei, pentru regularea unor dificultăți ortografice¹⁾. Neputînd să mă mai reped la Iași pînă după întoarcerea mea dela București, unde am să plec în curînd, voesc a vă espune opinia mea asupra punctelor nelămurite încă.

Înainte de toate, sînt de părere a se adopta o ortografie simplă, pe care să o poată învăța și deprinde lesne atît Romîni cît și străini. Aș dori ceva care să se fixeze în minte a *prima vista*, pentru a evita astfel elevilor o pierdere de timp prețios, pierdere regretabilă și recunoscută de toți filologii greci și francezi. Cine a fost osîndit a studia limba elenă, știe cîtă bătaie de cap a suferit pentru ea să (se) familiarizeze cu regulile ortografiei acelei limbi. Asemine și acel ce a învățat limba franceză a blăstămat de o mie de ori încurcătura ortografiei care l'a făcut a perde ani întregi în labirintul ei.

Ortografia trebuie să fie un mecanism inteligent pentru scrierea unei limbi, ear nu o știință adîncă, încîlcită, nesuferită, ce absoarbe o mare parte din capitalul inteligenței și întîrzie studiile serioase și folositoare. Asemine știință, la care s'au dedat mai cu deosebire frații noștri din Transilvania, e de natură a face chiar din Apolon un pedant grotesc și *anost*, cum zic la București.

Să ne ferim dar de mânia celor ce voiesc a împodobi limba romînă cu un vâl de pedantism și (să) ne gîndim că trăim într'un secol, unde avem multe de învățat, într'un secol de activitate producătoare pentru binele comun al omenirii, ear nu în acel timp de trîndăvie în care filosofi din Byzanț se cufundă în certe asupra ortografiei, pe cînd Otomanii erau sub zidurile orașului.

La 1848 și cu câțiva ani mai înainte era nevoie de-a cîmbate notele din Petersburg, care ne atribuiau o origine slavă; atuncî ori-ce armă a fost bună: Istorie, geografie, etnografie, poezie populară, datine strămoșești, limba mai ales, limba purificată de slavonisare, de slove, și chiar ortografia cît de latinisată, cît de încurcată... toate au fost întrebuițate cu succes pentru a proba că sîntem de neam latin, că ne coborîm din Traian. Și lumea în fine ne-a crezut.

¹⁾ «Ortografia *Junimei* este din 1865. În 1872, de cînd e această scrisoare, directorul *Convorbirilor* propuse o revizuire parțială a regulilor stabilite în 1865». (Nota din *Conv.*)

Acum însă că am dobândit diplomul nostru de naționalitate, acum dar cînd toată Europa ne numește Romîni și țara noastră România, e timp să ne mai discărcăm de atîtea arme apăsătoare, să ne mai ușurăm umerele, pentru ca să pășim cu pas mai grabnic pe valea deschisă.

Am cîștigat procesul nostru în lume, am redobîndit numele nostru adevărat de Romîni, să probăm acum că sîntem Romîni înțelepți, practici, spirituoși, ear nu grei de minte, pedanți, uricîoși.

Plecînd de la acest punct de vedere, eū sînt de părere să respectăm armonia limbei, să ne conducem de notele ei melodioase, și să ne ferim de tot ce ar produce cacofonii în concertul ei. Așa, trebuie să lepădăm pe *ciune* și *fiune*, ca niște sunete disgrațioase care înmulțindu-se, prefac armonia limbei noastre într'o țiuitură chinezească.

Sînt de părere să înlăturăm pe *qu* și să lăsăm pe *c* în cuvîntul *cerere*... (să-l păstrăm însă în nume proprii sau tehnici: *Sixt quint*). Cît pentru ofticosul *ph* să-l trimetem la *Eaux bonnes*.

a) Cuvîntul *care* nu trebuie modificat la declinare; el este nevariabil ca și cuvîntul *qui* în limba franceză. *Carî*, pl. de la *care*, dacă s'ar adopta, ar da loc la culamburi (sic), de care negreșit că ar profita D-l Paicu; *carî* este și pl. de la *car*, verme; *carî* este și un timp al verbului a *căra*.

b) — *x* — să se scrie *cs*... *Alecsandri*, căci litera *x* e formată de un *s* și un *c* lipite de spinare și cu dreptul ar trebui să se pronunțe *sc*, *scaun*,

c) *ç* și *z* după cuvînt: *çioa*, *Zoe*, *çic*, *zadar*, *çece*, *aședă-mînt*, *magazie*.

d) Duplicarea consoanelor trebuie respinsă, ca una ce aduce confuzie în mintea elevului și produce ades monstruosități ridicole pe hîrtie. Am văzut scris astfel cuvîntul *addăppătturră*.

e) — La imperfectul conjug. 4 să se scrie *gîndiam* pentru că verbul este în *i*, a gîndi, — însă la subjonctiv să se scrie *socotească*, pentru că derivă din *socotesc*.

f) Apostroful nefînd întrebuintat decît spre a ținea locul unei vocale eliminate, găsesc că e mai rațional a se scrie: *gîndit-ă*, decît *gîndi'ă*, *datu-mi-s'a* de cît *datu'mis'a*, etc.

g) Cît pentru *ș*, știți că i-am fost totdeauna dușman neîmpăcat¹⁾, căci l'am considerat ca pe un parazit ce a înlocuit pe slavonescul *ѣ*, adăogat de părinții noștri la finitul cuvintelor. Il admit numai ca semn de plural la verburî... eū *merg*, ei *mergû*

¹⁾ Vezi *Romînia literară* 1855 p. 56.

și—eă făceam, noă făceamă; iar cît pentru substantive, îl declar o aninatură grotescă, ca și cînd un Român și-ar anina cozî de frac la mintean; asemine pentru adverbe, adăogirea lui este o insultă pentru inteligența Românului. Ori-care strănepot al lui Traian este înzestrat cu destulă isteție de spirit pentru ca să priceapă că *un om perfect* se bucură de un *adjectiv* măgulitor și că *lucrînd perfect*, el produce un adverb demn de un perfect. Nu are nevoie Românul ca să-î băgăm pe *ă* în ochi, pentru ca să înțeleagă sensul unui adjectiv și al unui adverb, și prin urmare e de prisos a-l lănțui în regule ortografice, pe cît complicate, pe atît sterile.— După părerea mea, năvălirea lui *ă* în scriere este fatală în mai multe priviri: el oprește replegiunea scrisului și a tiparului; dă paginilor scrise sau tipărite un aspect uricios în care domnește un *ă, ă, ă, ă, ă* nesfîrșit, ca un urlet de rău augur; face pe Român a nu ști cum să citească, căci el în vorbă zice ades *omu cela*, în loc de *omul cela*, și cînd citește *unu omu*, îi vine să pronunțe toate literele; în fine *ă* produce și o dificultate regretabilă pentru cetirea versurilor. De pildă.

M'amu dusu să vădu pe cîmpu unu calu. Iată un vers pe care declar că eă însu-mi, cu toată deprinderea ce am de a ceti versuri, mi-e greu a *prima vista* să-î ghicesc armonia, cînd, de ar fi scris ast-fel:

M'am dus să vād pe cîmp un cal, nu aș simți nici o sfială ca să-l rostesc.

Prin urmare sînt de părere a se scrie: *un om perfect, lucrează perfect* — *Recunoscînd—făcut și făcutu-l'ai, văzutu-l'ai—dîndu-i-se.*

Pentru ce acest *ă* în făcutu-l'ai?

Pentru că românul are urechie armonioasă și îi sună mai bine așa, de cît *făcut-l'ai*, precum îi sună mai bine *calul*, de cît *cal'l*.— După socotința mea, adevăratul articol bărbătesc—nu este *lu ci ul*—corumpere de *il* italianesc și *el* spaniol... Așa, cînd românul zice *calul*, el pronunță *cal* (fără *ă*) și adaogă articolul *ul*.

Ergo... Vade retro ă.

h) De vreme ce scriu *nasc*, e logic să scriu *nascî*, însă românul ce posedă armonia în ureche și pe vîrfu limbei, va pronunța *naștî*, fiind mai puțin aspru la auz.

i)—Pentru *ș* și *ț*, trebuiesc păstrate semnele *î*, *ă*, pentru-că sînt unele cuvinte imitative precum *vîjîe*, *fîlfîe*, care sînt de o mare importanță pentru poezia descriptivă.

Aceste sînt ideile mele nestrămutate asupra puncturilor de

ortografie ce mi-ai expus în scrierea D-tale. Acum faceți, hotărîți, cum vă va lumina simțul bun și armonia.

Articolul părintelui D-tale despre literatură, cred că-l puteți publica în *Convorbiri*¹⁾, căci mai nimeni nu-l cunoaște. *Lumina* lui Hajdeu, a avut un număr foarte restrîns de abonați și de cettori. Acel articol este mai cu seamă interesant prin notițele sale despre începutul teatrului nostru Național și sînt încredințat că ar produce plăcere.

Cît despre foaia *Convorbirilor*, planul de a o publica odată pe lună este bun, însă numărul coalelor îmi pare puțin pentru o publicare mensuală. Bine ar fi, dacă fiecare număr ar avea măcar șapte coale, fiindcă astfel ar cuprinde materii mai dezvoltate și mai variate. Nu dau însă nici un sfat, căci multe condiții sînt necesare pentru o publicare voluminoasă și la noi acele condiții cu greu se pot împlini. Orî cum să fie, iubite Negruzzi, poți conta pe concursul meu, chiar dacă nu ți-ai da pe Dridri.

După întoarcerea mea din București sper să mă apuc de condei cu amîndouă mîinile, ear până atunci voi căta a termina *prefața*¹⁾ și a ți-o trimite drept mulțumire la urările amicale ce mi-ai adus de anul nou.

Al D-tale amic : V. Alecsandri.

XLIV.

Mircești, 12 Ghenar 1872.

Iubite Negruzzi, Eată prefața promisă pentru volumul operelor părintelui D-tale. Am descris în ea timpul de acum 30 de ani în care C. Negruzzi a compus cele mai frumoase din *Păcatele tinereților*, timp de *hasmodie* și de sterilitate literară.

Operele create în asemenea epohă au un merit mult mai strălucit decît acele ce se nasc în mijlocul unei societăți dezvoltate. Gloria lui C. Negruzzi este dar mai bine dobîndită.

Sînt unele notițe biografice care mi-au lipsit și pe care le-am neglijat. Ar fi deci nimerit ca D-ta să adaugi cîte va note complectătoare în privirea anului nașterii și a morții amicului meu. Asemene în privirea diverselor esiluri ce a suferit sub domnia lui A. Sturdza.

A revedere după întoarcerea mea din București.

Al D-tale amic : V. Alecsandri.

¹⁾ E vorba de prefața la operele lui C. Negruzzi. S'a publicat în *Convorbiri*, (1872), pp. 1-15, sub titlul : «Introducere la scrierile lui Constantin Negruzzi».

XLV.

Mircești, 14 Ghenar 1872.

Iubite Negruzzi, Am profitat de întârzierea plecării mele la București pentru ca să resfoiesc *Povestea vorbii* a lui Anton Pann, și am început a face o culegere mai sumară din toate proverbele publicate de el.

De voiești să te folosești de acest articol pentru a umplea ultimele două numere a *Convorbirilor*, îți trimit jumătate din lucrarea mea, promițându-ți să-ți trimit în curînd și cealaltă jumătate.

De socoți însă să păstrezi întregul articol pentru anul VI, pune-l deoparte și-l vei publica la timp. Cît pentru prefață aș dori mult ca să se publice neîntreruptă, prin urmare te rog să o publici în No. I al anului VI.

Am văzut reformele ce ați făcut în ortografie și mă împac destul cu ele. Să ne ținem de simplitate, e lucru cel mai nimerit.

Al D-tale amic : V. Alecsandri.

Respunde-mi îndată ce ai decis în privirea articolului asupra lui Anton Pann¹⁾. Urmarea articolului aici alăturat va fi tot așa de lungă ca și partea ce vă trimit acum.

XLVI

Mircești, 26 Ghenar 1872.

Iubite Negruzzi, Eată și restul articolului asupra *Poveștii vorbii* lui Anton Pann. Am ales proverburile cele mai caracteristice și drept să spun, de și lucrul a fost cam negaios, el mi-a produs o mare mulțumire, arătîndu-mi ca o panoramă morală acel diamant cu multe fețe, cuminția Romînului. — Cred că e o materie destul de interesantă pentru ultimele numere ale anului V din *Convorbiri*; și totodată destul de bogată pentru ca să ocupe coloanele acelor numere. Fă însă cum ți-a veni mai la socoteală, numai să chibzuiești ca prefața scrisă pentru operele părintelui D-tale să apară în întregul ei, cu începutul anului VI.

Anton Pann nu a fost pînă acum prețuit la adevărata lui valoare, ba încă în Valahia meritele sale sînt chiar disprețuite de majoritatea *literaților moderni*. Eă unul doresc ca foaia ce redigî

¹⁾ «Conv.» V, (1872), pp. 361, 377.

să facă parte dreaptă aceluî autor, care a consacrat mulți ani pentru scăparea de uitare a proverbelor noastre. *Povestea vorbiî* e un monument național, o carte prețioasă pe care fie care din noi trebuie să o avem în bibliotecă și pe care adese-orî vom avea nevoie a o consulta. În ea întîlnim spiritul și înțelepciunea Rominului, două ființe cu care mulți din autorii noștri n'am făcut cunoștință. — Aceste zise, te îmbrățișez și adaug să ne videm sănătoși și s'auzim de bine.

Al D-tale amic. V. Alecsandri.

Am găsit în bibliotecă o mică broșură scrisă de părintele D-tale. Ți-o trimit, deși negreșit, o cunoști și o ai. — Un mare adevăr e cuprins în acea scriere.

XLVII

Mircești, 19 Februarie 1872.

Iubite D-le Negruzzi, N'am putut pleca la București pînă acum, și nu cred să plec înainte de opt zile. Te rog să-mi faci cunoscut dacă adunările Junimei se fac tot Vinerea la Dl Pogor, căci aș dori să mă reped pe o zi la Iași, pentru ca să vă citesc un mic poem: *Dumbrava Roșie*¹⁾, pe care l'am scris în zilele aceste.

Al D-tale amic: V. Alecsandri.

XLVIII

Mircești, 1 Aprilie 1872.

Iubite Negruzzi, De-abia aseară am primit răvașul ce mi-ai scris în privirea poemului: *Dumbrava Roșie*; o probă mai mult de esactitudinea postei romine. Îți trimit astăzi acel poem corectat din fugă, pentru ca să apară după dorința D-tale în numărul de 1 Maiu al Convorbirilor... însă îmi rezerv dreptul de-a face ultima corectură pînă a nu se pune sub teasc. Veî avea dar bunătatea a regula ca să mi se trimită aici paginele zețuite și corectate, pentru ca să le examinez înainte de-a fi scoase la lumină.

Îmi pare cu atît mai rău că plec la București în curînd, că n'oî avea mulțumire de-a te avea față cu mine în ziua conferenței

¹⁾ «*Dumbrava Roșie*, poem istoric», în «*Conv.*» VI (1872) pp. 50—60

mele. Acea conferență era să o fac Miercuri, însă din cauza unui aces de friguri catarale și a unei tuse cu urechile lungi care îmi sdrobește peptul decînd am plecat din Iași, sînt silit a întîrzia conferența mea pe Duminica viitoare. Până atunci poate că m'oi însănătoșa îndestul ca să pot face lectura promisă, fără a a fi hăcuită de tusă.

Nu ai găsi mijloc de-ați amîna plecarea peste Milcov până la 10 Aprilie? Mulțumirea mea ar fi mare.

Al D-tale amic : V. Alecsandri.

Fiind-că plecî la București, te rog să dai în primire D-lui Gradovici alăturatul răvaș și alăturatul pachet ce cuprinde trei ștergare dela munte.

Te rog asemenea să binevoiești a trimite lui Negri, la Ocna, un exemplar din Convorbiri, anul V, cît pentru anul VI, cred că vei fi regulat trimiterea numerelor la adresa amicului meu.

Binevoiți a întreba pe dl Socecă din parte-mî pentru ce nu s'a ținut de cuprinsul contractului încheiat între noi; pentru ce până acum nu a început publicarea scrierilor mele, cînd eu de mult i-am trimis materia pentru volumul I.

XLIX.

Mircești, 3/15 Iunie 1872.

Iubite Negruzzi, In momentul de-a pleca în străinătate, doresc a lăsa un suvenir Convorbirilor literare și îți trimit pe Statu-palmă¹⁾, ca să-ți aducă un amical a revedere din parte-mî.

Te rog să îngrijești de tipărirea și corectarea lui, pentru-că măcar de sub presă să iasă mai puțin diform decît a eșit din imaginația poporului.

Vei observa că unele perioade sînt despărțite prin linii mai largi. Aș dori ca să se urmeze tot ast-fel și cu zețuirea. Dacă mi s'ar întîmpla să scriu ceva în voiaj, ți-oî trimit productul vagabondajului meu. Până atunci însă îți trimit o strîngere de mînă frățască.

Al D-tale amic : V. Alecsandri.

¹⁾ «Răsbunarea lui Statu-Palmă», legendă, în «Conv.» III, (1872), pp. 137—138.

L.

Mircești, Martie 1873.

Iubite Domnule Negruzzi, Eram să viū de mult la Iași pentru ca să vă citesc comedia mea : Ciocoli¹⁾, dar am fost împedecat prin deosebite visite ce am primit și care mi-aū luat tot timpul. Lucrările mele aū fost astfel întrerupte. Prin urmare nu am putut termina prefața (? Edit.) la scrierile mele, ce ți-am promis pentru unul din numerele Convorbirilor.

Acum sînt liber și îmi propun să viū la Iași ca să vă dau lectura comediei Sîmbătă. Aș dori să fie adunați membri Junimei cît mai de vreme, căci piesa fiind în 5 acte, va reclama mai multe ore de lectură. Nu s'ar putea să inviți și pe d-l Ianov, ca să asiste la acea întrunire? Cine știe? ar găsi vre-un sujet de canțonetă comică între numeroșii personaje a comediei mele.

Fiind-că o operă dramatică este menită a fi reprezentată, am de gînd a o încredința lui Aslan; de aceea mi-am luat voie a-l invita pe Sîmbătă la D-ta, ca să asculte comedia Ciocoilor în calitatea sa de director (al) teatrului național.

Mi-ai spus că ai fi mulțumit să publici piesa mea în Convorbiri..., însă cum îi face ca să tipărești 5 *acturi* în puținele numere ce mai rămîn până la 1 Martie viitor? Nu crezi că ar fi o măsură nimerită de-a publica Ciocoii sub forma de suplement, ast-fel ca în numerele de la Decembre, Ghenar și Fevruar să apară piesa întreagă? Foile fiind imprimate deosebit, ar forma la sfîrșitul anului o broșură. Gîndește-te la aceasta și-mi dai opinia D-tale Sîmbătă.

Îmi pare rău că nu oiū să am printre ascultători pe Pogor și Maiorescu. Aș fi fost bucuros să aud observările lor... fie cît de aspre. Acum nu-mi rămîne decît să te îndemn ca să te rogi la Dumnezeu pentru continuarea timpului frumos... căci dacă nu mai sînt rău de muscă... hélas!... sînt foarte rău de frig.

Al D-tale devotat amic: V. Alecsandri.

Sper că ocupațiile fratelui D-tale Leon, îi vor permite să vie Sîmbătă.

¹⁾ Pentru genesa piesei *Ciocoii* vezi și scrisorile către I. Ghica, citate la Ollănescu, Discurs p. 58. —

LI.

Mircești, 4 Octombrie 1873.

Iubite Domnule Negruzzi, Intorcându-mă din străinătate am găsit pe biuroul meu numerile Convorbirilor, sosite în lipsa mea și am cetit anunțul publicării scrierilor părintelui D-tale, precum și a unei colecții de poezii a D-tale. Ambele uvrajuri au și apărut. Aș dori să le am. Viu dar a te ruga ca să binevoiești a mi le procura, trimițându-le prin poștă la Mircești, și când voi veni la Iași voiû mulțemi din viu graiû pentru această amabilitate. Am fost bolnav de friguri în Franța și m'am întors acasă cam slab. Aștept să mă întăresc puțin și îndată voi veni să vă dau o frățască strângere de mână. Multe amicii Junimeî și complimente respectoase D-neî Negruzzi.

Al D-tale devotat amic : V. Alecsandri.

LII.

Mircești, 17 Ghenar 1874.

Iubite Negruzzi, Cetind mai cu luare aminte cele întâi două acte ale piesei mele ¹⁾ din Convorbiri, am început a face triste reflecții asupra gradului de înapoiare la care se află în Iași arta tipografică ; pe urmă, după obiceiul meu, am râs de natura greșelilor răspîndite în No. 10 ; negligența corectorului a fost asta-dată la înălțimea nemernicieî zețarului.

Înțeleg acuma, frate, cât necaz și osteneală trebuie să-ți dai pentru ca să publici foaia Convorbirilor.

Fiind însă că răul este comis, ceea-ce putem face mai cu-minte, este să-l îndreptăm pe cât se poate și dar te rog să publici în No. 11 alăturatul pomelnic de *errata*, pentru ca frații noștri de peste Milcov să nu rîdă de noi.

Apropo de acești frați, știu că nu ne prea iubesc pe noi. Ei se agită ca niște umbre chineze pe o scenă politică imaginară și se iaû în serios . . . pretenție ce îi acopăr de un ridicol vederat. Prin urmare nebunia lor naivă îi depărtează din ce în ce mai mult de domeniul literaturii. Nu mă mir dar nici decum de onorul ce-mi fac de-a mă puni în rînd cu [M.] Zamfirescul. Le mulțumesc că bine-voiesc încalte a nu mă coborî și mai jos.

Noi, după vorba Romînului, să ne cătăm de treabă. Să ne

¹⁾ Comedia «Boeri și Ciocoi».

urmăm drumul înainte, liniștiți, gustînd mulțumirile vieții intelectuale și ferindu-ne de meschinele patimi zise politice, care a devenit o tristă monomanie dincolo de Milcov.

Mă întreb de am vre-o poezie nouă în portofoliu? Nu, căci mă ocup să completez diverse scrieri în prosă începute și neterminate. Acum sfîrșesc relația călătoriei mele în Africa și apoi am de gînd a descrie voiajul meu în Crim pe timpul războiului.

Săvîrșind și acest articol, voi căta să mintuesc romanul Dridri, pentru-ca d-l Socec să nu mă poată acuza că nu i-am dat material la timp, cînd va ajunge cu tipărirea la volumul consacrat prozei.

D-l Socec are mare dreptate să-î fie rușine, căci negligența d-sale de editor e cel puțin pe aceeaș linie ca negligența corectorului pe care l'aŭ lăsat în locul d-tale, cînd aŭ plecat la București. Îmi vine să rup contractul încheiat între noi și să opresc continuarea ediției operelor mele. Vom vedea.

Al D-tăle amic : V. Alecsandri.

(Urmează o lungă erată la «Boeri și Ciocoî».

LIII.

Mircești, 25 Febr. 1874.

Iubite Negruzzi, Cred că zețuirea ultimelor două acte din piesa «Boeri și Ciocoî» este acum terminată. Te rog dar să bine-voești a remite manuscriptul în mîinile nepotului meu George Duca.

De cînd am fost la Iași ca să asist la repetiția generală a Comediei mele, am căpătat un guturaiu tătăresc care m'a obligat să șed la căldură și ast-fel să lipsesc de la reprezentațiile ce s'au dat în șir, de trei ori. Această succedare neîntreruptă mă autoriză a crede că piesa a avut oare-care succes. Însă sînt curios a ști ce impresie ea a produs asupra persoanelor inteligente, atît ca studiū al unei epoce trecute, cît și ca operă dramatică. Ca autor care nici odată n'am fost orbit de meritele producerilor mele, doresc să aflu adevărul *adevărat*, fie cît de aspru. Care este natura criticelor în diversele grupe a Societății? Care sînt defectele ce reclamă o corectare neapărată? Fiind-că această comedie are să facă parte din repertoriul meu dramatic care chiar acum se publică la București, aș dori să-î dau cea mai de pe urmă poleială.

Eată pentru ce te rog să-mi scrii, cînd îi avea timp, și să-mi

comunicî impresiile D-tale şi ale amicilor noştri, precum şi cancanurile la care a trebuit negreşit să dea loc o comedie locală ca a mea.

Până acum am primit o scrisoare anonimă plină de înjurii, care m'a făcut să rîd cu hohot şi mă aştept şi la altele, care toate vor avea aceeaş soartă, convingîndu-mă că persoanele ce le scriu 'şi-au văzut portretele pe scenă. — Curios lucru, cît de nătîngă e prostia omenească! — În piesa mea sînt două categorii de caractere: *Ciocoii*, adică *canaliile mizerabile* şi *boerii cum se cade*. Cum se face dar că, avînd a alege între aceste două categorii, sînt oameni care prefer a se pune în rîndul ciocoilor şi prin urmare a se mîniea foc în contra autorului? Nime nu i-a oprit de-a trece în clasa boerilor oneşti şi patrioţi.

Eată un nou subiect de piesă şi zău îmi vine să o şi compun, sub titlul: *Critica piesii Boerii şi Ciocoii* sau *Ciocoii paraponisiţi*. Vom vedea cum mî-a merge gutunarul. De-oî scăpa în curînd de el, Ciocoii adevăraţi n'or scăpa de mine. Aşteptîndu-ţi răspunsul, te îmbrăţişez.

V. Alecsandri.

Te rog să publicî în «Curierul de Iaşi» alăturata notiţă.

LIV.

Mirceşti, 12 Mart. 1874.

Iubite Negruzzi, Ai dreptate de-a te plînge de puţinul concurs ce-ţi dă Junimea pentru susţinerea foaiei Convorbirilor. Fenomenul e curios şi demn de observat. Cum? O societate romînească de oameni inteligenţi, profesori, jurişti, poeţi, etc., se adună regulat în fiecare săptămînă, fumează, ie dulcele, bea ceaî sau cafe cu lapte, critică orî ce product intelectual cu destulă justeţă, ades şi totdeauna cu puţină indulgenţă... şi ce produce?... Să esaminăm tabla de materii a anului trecut: Cîte-va poezioare de amor, tot de amor şi iar de amor! Cîte-va traduceri din poeţi francezi şi germani... cîte-va articole de critică şi iar critică şi tot critică, un roman, o novelă, o piesă de teatru şi un cîntecel comic. Eată tot! Eată productul unui an întreg de mişcare literară! E puţin, prea puţin pentru o societate numeroasă ce poartă numele de *Junime* şi care se adună regulat de 52 de orî pe an ca să fumeze, să ie dulcele, să bea ceaî, etc. Mi se va întîmpina, o ştiu, că cei mai mulţi nu pot să dispună de timpul lor, fiind acel timp ocupat cu lupta în contra nevoei, cu căştigarea mijloacelor de vieţuire, cu îndeplinirea datoriilor de servitori ai statului... Cum se face însă că în Ger-

mania și în Franța, unde traiul e cu mult mai dificil ca la noi. Junimele produc neconținut și cu abundență?

Le lipsește *tandurul*!.. eată cheia problemului... tandurul, adeca lenea, această drăgălașă divinitate, nu romană dar românească.

Îți mărturisesc, că cu multă părere de rău constat slăbiciunea mișcărei noastre literare, slăbiciune care merge crescînd și ie treptat caracterul de neputință. Am observat că unii din membrii Junimei din Iași, cari au debutat cu entusiasm și cu foc, acum s'au condamnat la o tăcere comodă și par indiferenți de soarta copilului născut, de biata foaie a Convorbirilor. Care să fie cauza unei asemenea triste amuțiri?... Politica... Afacerile? etc. Nu admit aceste scuze și le consider numai ca pretexturi.

Tandurul, tandurul... sau secarea izvorului.

Te felicit dar, iubite Negruzzi, de curajul și perseverența ce ai de a continua publicarea *foiei Junimei*, și cît pentru mine, nu oî înceta de ați da mîna de ajutor... de și această mîna e lipsită acum de juneță. Mergi înainte cu lucrul și fă ca al 8-le an în care intră foaiea, să fie urmat de alți douăzeci. O nouă generație crește; să sperăm că din sînul ei va eși o nouă junime mai harnică și mai puțin tandurie.

Îți mulțumesc pentru volumul anului VII, ce mi-l păstrez, și te rog să mi-l trimiți la țeară împreună cu manuscriptul *Boeri* și *Ciocoli*. Apropo de această piesă, oiu ținea cont de observările ce mi-ai făcut. În adevăr sînt unele pasagiuri cam lungi, dar lungimea lor se lungește încă mai rău în bafta actorilor răi. Pe scenă talentul unui artist schimbă chiar defectele în calități și vice-versa, cînd artistul e un păpușer.

Iorgu Liteanu nu a venit pe aici; regret că nu s'a abătut pe la Mircești, căci e foarte inteligent și-mi place să convorbesc cu el. Cînd l-am întîlnit la Iași mi-a spus că a compus ceva pentru Convorbiri; cred că în curînd va părea scrierea lui în coloanele foaielor.—Aș dori să am o idee despre conferința d-lui Panu asupra poeziei populare. — Pentru ce nu vă decideți a publica în Convorbiri prelegerile ce faceți cu atita succes la Universitate? Publicul ar câștiga mult, și acei care, ca mine, stau departe de Iași, nu ar perde nimic.

Până a nu termina această lungă scrisoare vreui să-ți atrag luare-aminte asupra corecturii foiei Convorbirilor. Ea este deplorabilă, și atît de deplorabilă încît se taie gustul de-a publica ceva în Iași. Te rog dar să adimiți ca să fac eu însu-mi ultima corec-

tură a articolelor mele. Trimițându-mi coala prin poștă, îți promit că chiar a doua zi o vei primi corectată.

Am primit volumul: *Mihaï Vereanu* ¹⁾, îl voi citi *à loisir*, și-ți voi da opinia mea asupra acestui roman.

Al d-tale amic: V. Alecsandri.

LV.

Mircești, 27 Mai 1874.

Iubite D-le Negruzzi, Cu poșta de astăzi îți mai trimit 5 exemplare din comedia *Boeri și Ciocoși*, destinate pentru D-nii Xenopol, Panu, Lambior, Bodnărescu și Bengescu. Necunoscând adresele D-lor, te rog să binevoiești a le împărți broșurele la cea întâi întâlnire a D-voastre.

Am primit răvașul ce mi-ai scris și te-am admirat că ai refuzat postul ce ți s'a oferit la Curtea de Casație, numai ca să nu fi astfel obligat de-a părăsi foaia Convorbirilor pe mîini străine. E rar de a găsi în țările noastre asemenea frumoasă abnegare și eu unul sînt fericit de-a vedea pe fiul lui C. Negruzzi, preferînd cîmpul deschis și înflorit al literaturii la visunia labirintică a justiției. Fii dar sigur de concursul meu și pe viitor. Cît pentru prezent cerneala mi s'a uscat în calimare. Nu sînt de părerea lui Heine în privirea efectului produs de căldura veriî asupra scrierilor. În loc de-ai înferbînta, îi topește.

Nu zic însă că nu voi scrie nimic în cursul veriî acestia. Sper să mîntuiu legenda lui *Becri Mustafa* ²⁾, care e gata pe o jumătate și cum oi sfîrși-o, ți-o voi trimite-o bucuros.

Iorgu Liteanu a fost erî la mine și mi-a vorbit de satira ce ai compus în cinstea lui Hașdeu ³⁾, încredințându-mă că e foarte bună și ascuțită. Nu mă îndoesc, căci ai talentul satirei și de mult te-am îndemnat să-l cultivezi mai cu deosebire. Sînt curios să o citesc. Hașdeu are negreșit să răspundă și prin urmare întrevăd o luptă care o se ție cît campania de șapte ani din Germania. Nu negligia însă Academia brașovenească din București, acea fabrică de brașoave limbistice, condusă de Laurian și Maxim. Ascuțeti condeiul și-l prefă în stremurare pentru pedanții grecești, care precît sînt înflăcărați de nulitatea lor literară, pe atît sînt de

¹⁾ Mihaï Vereanu, roman de Iacob Negruzzi, Iași, Tip. naț. 1873.

²⁾ A fost publ. cu mult mai tîrziu, în «Conv.» an. XI (1877) pp. 1—6.

³⁾ Conv. VIII, (1874) p. 118.

ridicoli ca persoane. Dă-le bani pe miere, deși ei nu sînt decît niște trîntori, ce să hrănesc din stupul răposatului Zappa.

Poate voi veni în săptămîna aceasta la Iași, ca să-ți zic adio până a nu pleca în străinătate.

Te îmbrățișez și te rog să presinți complimentele mele D-nei Negruzzi.

V. Alecsandri.

LVI.

Mircești, 10 Octomvrie 1874.

Iubite Negruzzi, Am primit un pachet de cărți, zise didactice, pe cari mi le-ai trimis ca să le citesc, ca unul ce sînt membru al societăței examinătoare de asemenea scrieri¹⁾. Mi-am făcut datoria și le-am deschis, . . . însă dînd de ortografia D-lor Eliad și Maxim, le-am închis pe loc, găsind că trebuie ferită tinerimea romînă de ast-fel de bazaconii, menite a le tulbura crierii. — Ţelul autorilor acelor opere nu a fost de-a contribui la adevărata educare a generației nouă, ci sub un pretext didactic, a respîndi în public limba pocită și ortografia burlescă a sapienților Ardeleni în Academie . . . Prin urmare, eu unul le dau în lături și le declar mai mult vătămătoare decît folositoare copiilor.

Pachetul e mare și indigest, noroc însă că în el am găsit volumul D-tale: Copii de pe natură; și astfel m-am mîngîiat. Această colecție de tipuri originale și bine fotografiate, e de natură a place nu numai compatrioților noștri, dar și străinilor, dacă s'ar traduce, precum a plăcut cartea lui Turghenief *Les recits d'un chasseur*. Ai reușit a produce pe nesimțite un volum întreg, care va ocupa loc bun în biblioteca oamenilor de gust și de apreciere sănătoasă. Primește complimentele mele cele mai sincere și mă lasă ați mai repeta, că ai descoperit vîna literară pe care ești chemat a o exploata cu succes, vîna *satiro-umoristică*. Mergi înaintea că bine ai apucat-o.

Îți mulțumesc că nu ai publicat în Convorbiri biografia mea cea ungurească. E prea prea *moghior basama terentetem*. Primii-ai partea I a legendei orientale Becri-Mustafa? Cum îți place?

Te îmbrățișez. V. Alecsandri.

¹⁾ Vezi nota din *Convorbiri* XXIX p. 582.

LVII.

Mircești, 16 Octombrie 1874.

Iubite Negruzzi, Imi pare bine căți place Becri-Mustafa și găsesc că ai dreptate de-a voi să publici legenda întreagă, spre a-i conserva interesul și înțelesul deplin. Îți voi trimite negreșit partea a doua în una din zile, însă înainte ca să sfârșesc un poem intitulat: *Dan Căpitan de plaiu*, care s'a legat de mine ca scaiul și nu-mi dă răgaz. Acest poem va fi lung de vr'o 300 de versuri și lucrezi la el cu plăcere... imi rămîne numai descrierea unei lupte cu tătarii și cum oî scăpa de el, m'oî apuca de alte batzaconii. Se poate dar întâmpla ca să publici pe Dan¹⁾ înaintea lui Becri, ceea-ce nu cred că va supăra pe vestitul bețiv din Analele orientale.

A fost Negri în zilele aceste la Mircești și am citit împreună mai multe pagini din volumul *Copii de pe natură*. Am rămas încântați amîndoi, căci în adevăr acele copii, sau acei copii, sînt foarte drăgălași. Bine ai face să trimiți un exemplar vechiului meu amic din tîrgul Ocnei; i-ai produce o mare mulțemire.

Mă întrebî ce s'a întîmplat cu reprezentarea piesei mele *Boeri și Ciocoi*? Succes mare; s'a jucat de patru ori de-a rîndul într'aceeaș săptămînă și a produs adîncă impresie, după știrea ce-mi dă Millo. Mulți Ciocoi însă s'au cam paraponisit și Evreii sau jurat să nu mai calce la teatru rominesc. Cred însă că dacă li s'ar acorda intrarea fără parale... și ar călca jurămîntul fără nici o dificultate. Am promis să scriu o farsă pentru beneficiul lui Millo: *Cocoana Chirița în Balon*... Cum voi eși din ghiarele lui Dan și lui Becri, m'oî lega ear de Chirița.

Imi scrii despre un raport ce-ar trebui să fac în privința cărților didactice ce mi-ai trimis; te rog însă, dragă Negruzzi, să mă scapi de această lucrare supărătoare și să redactezi raportul în locul meu, după ce ne vom întîlni la Iași, adică Duminică sau Sîmbătă, și după ce vom preschimba ideile noastre asupra acelor broșuri grele de mistuit. Mi-î îndatora foarte mult, căci acum sînt împlîntat în versuri pînă în gît și simt că-mi e cu neputință să abordez prosa pe cît de neînsemnată.

În încredințare că mi-î împlini cererea, te îmbrățișez frățeste.

V. Alecsandri.

¹⁾ «Dan, căpitan de plai», a fost publ. în «Conv.» VIII, (1874), pp. 377 382.

Manuscrisul biografiei mele ungurești l-am dat lui Negri ca o curiozitate literară din cele mai comice.

LVIII.

Mircești, Noembrie 1874.

Iubite Negruzzi, Ți-am trimis prin poștă pe *Dan Căpitan*; te rog să mă înștiințezi de l-ai primit. Aș fi venit eu însu-mi să-l aduc, însă am pățit ca jidanul, care a vroit să se pue la drum și s'a întâmplat Sîmbăta. M'am îmbolnăvit, nu de vre-o boală serioasă, dar cît trebuia pentru ca să mă oprească de-a eși din casă. Acum îmi-e mai bine mult, și sper să vin la Iași pe Sîmbăta viitoare, ca să-ți aduc *Legenda rîndunicel* și celelalte bazaconii, ce am scris în zilele din urmă.

Aprobez ideia Junimei de-a scoate o carte de cetire pentru licee și sînt încredințat că ea va întruni toate condițiile cerute. La lucru dar și Doamne ajută!

Te îmbrățșez: V. Alecsandri.

PS. Aș dori mult să fac însu-mi ultima corectură a lui Dan. Te rog dar să-mi trimiți foaia pînă nu se pune definitiv sub tipar, pentru ca să o esaminez. Fii încredințat că ți-oî întoarce-o cu viitorul curier.

LIX.

Mircești, 10 Ghenar 1875.

Iubite Negruzzi, Primind scrisoarea D-tale din București, vin ați mulțumi pentru urările de anul nou și ați promite un șir de legende, etc., pentru Convorbiri, încît sănătatea m'a ajuta să țiiu condeiu în mîină, fără a simți greutatea lui.

Pentru începutul volumului IX ți-oî trimete *Legenda Rîndunicăi*¹⁾, sperînd că ne va aduce primăvara pe aripele sale.

Prin poștă îți espeduesc 15 broșuri de ale lui Rîureanu pentru ca să le esaminezi și să faci raportul obligat asupra lor. Sper însă că vei fi indulgent în privirea lor, căci Rîureanu pare a fi un om animat de multă bună-voință. — Îmi pare bine că ai convins pe Zizin²⁾ de a schimba stilul și ortografia Monitorului.

¹⁾ «Legenda rîndunicăi» a fost însă publicată în *Revista Contimp.* an. III (1875), pp. 289—295.

²⁾ I. A. Cantacuzino, traducătorul lui Schopenhauer în franțuzește, pe atunci Directorul Monitorului-Oficial. (Nota D-lui Negruzzi).

Această foaie oficială, apărînd sub o nouă formă, va avea o mare influență asupra clasei impiegaților și-i va îndemna a imita atît stilul cît și ortografia, întrebuițată în cancelarii, și unii din membrii Academiei vor prinde gălbîinare de ciudă.

Am aflat că ai să faci o conferință asupra influenței franceze în România. Sarcina e foarte delicată și spinoasă. Cunoscînd însă bunul simț și dreapta judecată ce posedezi, am buna încredere că vei lăsa de o parte orîce prevenție *germană* în contra Franciei, și că vei da lui Cesar ce e a lui Cesar. — Pentru noi Romîni, verî primari cu francezii, ar fi o necuviință și o îngratitudine de-a stupi în fîntîna din care am băut apă și ne-am potolit setea. — Eû plec peste zece zile la București și socot să fiû întors în vizunia mea pe la începutul lui Fevruar.

Te îmbrățișez. V. Alecsandri.

LX.

Mircești, 28 Martie 1875.

Iubite Negruzzi, Scrisoarea D-tale din 10 Martie am primit-o în București, tocmai pe cînd îmi făceam pregătirile de plecare. Ai aflat negreșit din svon public și Pogor îți va povesti cu de-a mînuntul cum am fost noi Moldovenii blocați în Capitală de asprimea ernii, timp de patru săptămîni. Eû care mă dusesem în acel oraș șugubeț pentru 12 zile, am șezut pe loc 50, din cauza întreruperii comunicațiilor. După ce am fost blocat în București prin troean, am fost blocat în otel prin disgheț, căci stradele deveniseră spăimîntătoare... În sfîrșit mi-am luat inima în dinți și am plecat... însă am ajuns bolnav acasă... răcit, gutunărit... și acum de patru zile sînt robul nasului meu. Sper însă că în curînd voiû scăpa de această nouă sclăvie.

Aveam de gînd să viû îndată la Iași, dar nu șcred că voiû putea să mă pun la drum înainte de sosirea cocostîrcilor... adică a primăverei și până atunci, fiind că mă gîndesc la Convorbirile noastre și la statua lui Ștefan cel Mare, îți trimet pentru foaie o mică legendă, iar în aceea ce privește statua, o scrisoare a lui Got, pe care te rog s'o citești prințului G. Sturdza și comitetului.

Ai făcut bine să menții formatul Convorbirilor și te îndemn să nu-l schimbi nici după ce se vor împlini 10 ani de publicare, căci judecînd după celelalte publicații literare, formatul în 8° nu este cu noroc.

Voiu trimite în curînd mai multe exemplare din repertoriul meu dramatic. Aştept un mare transport de la Socecă şi îndată voi îndeplini dorinţa ce mi-ai manifestat. Te rog să bine-voieşti a trece pe la librăria lui Levandovski şi să-l întreb, dacă primeşte ca să scriu lui Socecă, să-i adreseze de a dreptul 200 de exemplare? D-lui mi-a propus să fie debitantul operelor mele şi ne-am înţeles oare-cum despre asta. Eu cred că ar face bine să tipărească afişă mare, pe care să o lipească la fereastra magaziei lui, anunţînd publicarea teatrului meu.

Articolul ce ai scris apropo de serbarea nemţo-jidovească din Cernăuţi a produs efect şi în Bucureşti ¹⁾. Eu am promis lui Pogor să fac o poezie asupra serbării funebre, ce este a se celebra în Iaşi... însă nu ştiu dacă *zaiflicul* meu îmi va permite să produc ceva bun. *Speramo*.

Cumnatele D-tale ți-au scris despre conferinţa mea lucruri foarte măgulitoare pentru mine. Ştii pentru ce? Pentru că tustrele sunt foarte amabile şi graţioase.

A revedere — complimente respectuoase D-nei Negruzzi şi amiciei *Junimei*.

LXI

Mirceşti, 20 Aprilie 1875.

Iubite Negruzzi, Recunosc păcatul ce am comis în privirea Convorbirilor şi pentru ca să mă spăl de dinsul am compus în grabă o nouă legendă: *Grui-Sînger*, ²⁾ destinată de-a părea în numărul de Iunie. — Ceteşte-o cu luare aminte şi te rog să-mi comunici atît impresia cît şi observările D-tale. — Lucrarea e făcută în fugă şi poate să mai aibă nevoie de a fi trecută sub gîlău. În acest cas, mi-i înapoia manuscrisul, pentru ca să-l las a se mai odihni în saltar după obicei şi apoi să-l ieş la depănat.

Am trimis chiar astăzi lui Pogor poezia făcută pentru ziua de 11 Maiu. Cetiţi-o la viitoarea seanţă a Junimei şi îmi comunica impresia generală. Mai avem încă 20 de zile pînă în ziua serbării; prin urmare este tot timpul necesar pentru corecturi sau schimbări.

Negreşit mă voiu afla cu D-voastră la 11 Maiu, şi tot cam pe atunci voiu ţine conferinţa în folosul fondului menit pentru

¹⁾ Articolul este intitulat «Serbarea din Bucovina, îndreptată contra Romînilor» şi a fost tipărit în «Conv.» VIII (1875) pp. 446—48.

²⁾ V. «Conv.» IX (1875) pp. 81—85.

statua lui Ștefan. Până atunci însă vreă să asist la înfrunzirea luncii din Mircești și să termin pe *Becri-Mustafa* și poate chiar să scriu și legenda *Ciocîrliei*, care de mult îmi ciripește prin minte. — Văzînd și făcînd, — sănătate să fie, lucrul va merge strună, căci în publicarea poeziilor mele, aş dori să iasă patru volume; 1. Doine și lacrămioare; 2. Mărgăritărele; 3. Pasteluri; 4. Legende.

Ast-fel operele mele complete vor forma un total de 10 volume, cu prosă cu tot, încît, de mi-a ajuta D-zeu să mai găsesc în mine o materie de 2 volume, voi îndeplini o duzină. Atunci voi avea dreptul a mă odihni, culcîndu-mă, de nu pe lauri, dar cel puțin pe un pat de hîrtie moale și inspiratoare de visuri poz-nase. Aștept răspunsul D-tale și te îmbrățișez.

V. Alecsandri.

PS. D. Petrino a publicat în Czernăuți un mic poem *Raul*, care coprinde pasagiuri frumoase, de exemplu: strofa de la finele paginei 15 și versurile cari la pag. 20 încep astfel:

Cînd de pe tronu-î splendid al lumii născător

Cred că foaia Convorbirilor ar trebui să-î consacre o critică încuragatoare, pe care Petrino o merită ca primul și singurul poet al Bucovinei.

Apropo de serbarea dela 11 Maiu, eată un fragment de cîntec popular ce am găsit între hîrtilele mele. E cîntîcul Bucovinei. Cred că l-aî putea pune în numărul Convorbirilor ce are să iasă.

Plină'î plină de straini
Ca cel cîmp de mărăcinî,
Plina'î plină de dușmanî
Ca Putna de bolovanî.
Decînd sora¹⁾ m'a lăsat
Multe lacrămî am vărsat,
S'aû făcut fîtină 'n sat
Pe dușmanî de adăpat!
etc, etc.

LXII.

Mircești, 2 Maiu 1875.

Iubite Negruzzi, Ți-am trimis legenda lui Grui-Sînger, asemenea am trimis lui Pogor o poezie intitulată: 11 Maiu 1875, însă neprimind nici un răspuns, nu știu dacă pacheturile mele au

¹⁾ Moldova. (Al,

ajuns la adresele lor. Ori cum să fie, eu am de gînd să viû la Iaş Vineri, 9 Maiu, pentru că să asist la serbarea de Duminică¹⁾. Şi fiindcă nu voiû putea să şed mai mult de treş zile, adică până Luni, aş dori să-mi fac conferinţa Sîmbătă 10 Maiu. Vă rog să binevoiţi a organiza cele necesare împreună cu Beizade Grigori²⁾, pentru ca receta să poată fi cît mai fructuoasă, fiind destinată a contribui la edificarea monumentului lui Ştefan cel Mare. Cred că nu e timp de perdut, aşa dar faceţi anunţuri şi împărţiţi bilete, ca nişte demni strănepoţi ai marelui Domn.

Te îmbrăţişez : V. Alecsandri.

Am scris legenda Ciocîrliei³⁾, şi voiû aduce-o cu mine.

LXIII.

Mircea, 21 Maiu 1875.

Iubite Negruzzi, Becri Mustafa nu s'a deşteptat încă din beţia lui şi nici cred că se va deştepta cît va ţinea timpul frumos. Prin urmare el nu va face parte din seria poeziilor care se publică acum, ci din viitoarele scrieri a mele . . . dacă D-zeu mi-a lungi viaţa şi'mi va păstra facultăţile în starea lor de astăzi.

Ştii sau ştii, că pe lîngă florile primăverii este una care pentru mine se deschide *con amore* : floarea lenii ! O cultivez toată vara şi o parte din toamnă.

Cum soseşte drăgălaşa luna Maiu, eu închid dughiana şi nu mă mai apropii de tarabă . . . vreau să zic de biuro. Răsturnat pe un jilţ american în verandă, gust de dimineaţă până'n seară cea dulce şi fericită îndobitocire care se rudeşte cu cheful oriental ; şi mă ghiftui de verdeaţa cîmpului.

Je me mets au vert sau pe romîneşte : mă dau la imaş.

Mare minune ar fi să mai compun ceva până la eamnă, căci uit cu totul meşteşugul de-a face versuri.

Te rog să-mi trimiţi ultimul volum al Convorbirilor şi coalele care cuprind pe Grui-Sînger şi Legenda Ciocîrliei, pentru ca să le examinez şi să anotez prin erată greşelile de tipar, ce s'ar fi strecurat în ele.

¹⁾ Se organizase o serbare publică, pentru a aduna fonduri, din care să se ridice o statuie lui Ştefan cel Mare la Iaşi. Scopul, precum se ştie, a fost atins.

²⁾ Prinţul Gr. M. Sturdza.

³⁾ S'a tipărit în «Conv.» IX, (1875 p. 84—88.

Nu mă trage inima nici decum să mă duc la București. Ear D-ta n'ai de gînd să tragi o raită la Mircești?..

Ai putea veni dimineța la 11 ore și să te întorci seara acasă. Complimente D-nei Negruzzi.

Te îmbrățișez : V. Alecsandri.

LXIV.

Mircești, 7 Sept. 1875.

Iubite Negruzzi, Imi pare bine că ai făcut un frumos voiaj în Franția și în Svițera, unde negreșit că ai undit inspirații, ce se vor traduce la eamnă în articoli interesanți pentru foaia Convorbirilor. Nu mai puțin mă bucur că în interesul acestei foi te-ai întors în *cara patria*, deși aice te așteaptă deplăcerile baroului și neajunsurile redacției. Este, zeu, de îngrijit cum se leapădă de ușor de literatură, ca de satana, oamenii ce au dat probă de iubire pentru litere ; și dar meritul unui redactor crește cu cît cercul de izolare se lărgeste împrejurul lui, merit plătit înadevăr cu multe necazuri și lupte. Orî cum să fie, te îndemn să mergi înainte, pășind cu energie peste dificultăți, căci ar fi de jălit de-a videa foaia Convorbirilor apucînd pe urmele bieteî răposate *Revista Contemporană*.

Dar imi vei zice cu drept cuvînt : In locul acestor mîngăierî banale, mai de folos mi-ar fi un articol, o legendă, o descriere de călătorii, ceva însfîrșit care să umple golul coloanelor Convorbirilor. Așa este, o recunosc, însă... Nu posed nimic gata, căci, precum știî, nu lucrez nimic vara, nici de frică, ci numai iarna cînd viscolește pe afară, mă așez la biurou și iau pana în mîină. Acum nu cred să se găsească nici măcar destulă cerneală în călimară pentru ca să pot termina această scrisoare. Tot așa se întîmplă și cu ideile în capul meu... Secetă grozavă.

Iată ce m'am gîndit spre a te scăpa de numărul din Octombrie. Fiind-că la 4 acelei luni are să aibă loc serbarea jidovească din Bucovina, ar fi foarte natural ca să publicî un vechi articol al lui Kogălniceanu intitulat : *Trei zile din Istoria Moldovii*¹⁾, în care este descrisă chiar moartea lui Ghica Vodă. Acel articol istoric, de mare interes actual, se găsește în *foaia Științifică și literară*.

¹⁾ Nu s'a reproduș.

Tot în numărul din Oct. ai putea publica și o poezie a mea *Răpirea Bucovinei*, trimisă de mult lui Pogor, dar pe care am remaniat-o și ți-o-iu trimite-o în curînd¹⁾.

Pe urmă, în privirea numerelor viitoare, te sfătuiesc să ceri dela Maiorescu două volume ale lui Guillaume Kotzebue, date de mine, care cuprind în limba germană diverse schițe naționale, pe care ai putea pune pe cineva să le traducă²⁾. Acele tablouri, scrise acum 30 (?) de ani au meritul de-a prezenta obiceiurile de la acea epocă și cred că lectorii din ziua de astăzi s'ar interesa de-a le citi. — Eată dar un isvor bogat de unde Convorbirile s'ar putea adăpa la timp de lipsă și ast-fel sarcina D-tale s'ar mai ușura, însă îți trebuie un traducător bun și cu stil ușor.

Acum, în sperare de-a mă pune pe lucru pentru ca să'ți îndeplinesc dorința, te înștiințez că în adevăr poeziile mele au văzut lumina și că în curînd voi avea mulțumirea de-a ți le trimite. Aștept numai un ocașion sigur.

Cît despre Dl Cihac, este fiul bătrînului Doctor Cihac și tot odată autorul: *Elementelor străine a limbii romîne*³⁾, și acum locuște la Mayence. Prin scrisoarea ce mi-ai trimis îmi cere să-î trimit operele mele.

Am de gînd să plec la Paris pe la sfîrșitul lunei și mă întorc îndărăt pe la sfîrșitul lui Noembre, însă sper a te videa înainte de plecare.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

Dacă tot aveți de gînd a organiza ceremonia funebră pentru moartea lui Ghica Vodă, te rog să publici și în foii volante poezia mea *Răpirea Bucovinei*, așa cum am remaniat-o.

LXV.

Mircești, 15 Sept. 1875.

Iubite Negruzzi, Iată poezia destinată a se publica cu ocașia serbării jidovești din Cernăuți. Veți constata o deosebire între ea cum este acum și manuscriptul ce l-am trimis de mult lui Pogor... Doresc însă, că dacă este a se pune sub tipar, să apară astfel cum am prelucrat-o.

¹⁾ Poezia intitulată «Răpirea Bucovinei», a fost tipărită în «Conv.» IX, (1875), pp. 280 sub pseudonimul Ștefan Molna.

²⁾ Această carte s'a și tradus în Romînește de d-na Ana Maiorescu și s'a publicat în vol. XVI Conv. Lit.; mai tîrziu a apărut în volum (Nota lui I N.).

³⁾ Dictionaire d'etymologie Daco-roumain (Nota lui Al.).

Ce știți despre serbarea centenarului *răpirea Bucovinei*? Va avea loc sau ba? Jidanii vor avea curajul a ecseca planul lor de răsbunare în contra Românilor?

În scrisoarea lui Cihac nu am găsit adresa lui detaliată, ci numele orașului *Mayence*. Se vede că acea adresă e cunoscută la poștă. Eată numele lui: A. de Cihac.

Recetind scrisoarea D-tale, m'am mirat de procedeul lui Maiorescu în privirca foaiei Convorbirilor și mai cu seamă de ideea ficsă ce au avut de-a trimite la Paris pe Panu, Lambrior și Slavici, cînd noi avem nevoie de oameni care să cunoască limba slavă. Atîtea documente stau ascunse și neexaminate în bibliotecile din Polonia și Rosia. Chiar în Moscova și la Kiew se găsesc o mulțime, foarte importante pentru noi și pe care guvernul Rusiei ar învoi să le consultăm... și cu toate astea un singur literat avem în toată țara, care să cunoască limbă slavă... Hajdeu... și Hajdeu nu poate să pună piciorul în Rosia de frica de-a nu merge mai departe. Păcat de timpul pierdut și de lucrare zădarnică pentru bieții bursieri. Cînd m'oi întîlni cu Maiorescu am să-i fac observările mele.

Al D-tale amic: V. Alecsandri.

În ediția poeziilor am rugat pe Socecu să tragă 50 exemplare pe hîrtie mai groasă; astfel uvrajul a eșit în trei volume: 1. Doine și Lăcrămioare. 2. Mărgăritarele. 3. Pasteluri și Legende, far din acest de pe urmă lesne se pot face două tomuri, unul intitulat Pasteluri și celalalt Legende.

Eu am urmat ast-fel cu legatul lor și am obținut 4 volume de poezii, potrivit la proporție. Aștept un prilej sigur ca să-ți trimit un gros pachet de acele poezii, un exemplar pentru D-ta, al doilea pentru N. Gane, al treilea pentru Pogor și al 4-lea pentru Bibliotecă. Nu știu dacă Petrino posedă uvrajul?

Am fost la Iași și m'am dus la tipografie ca să fac o înserare de anuniuri în *Curier* pentru vînzarea pădurei mele din Pătrășcani. Am și plătit ce a trebuit, însă am spus D-lui... ca să nu publice acel anuniu, pînă a nu-i da eu de știre. Acum fiind-că doresc ca să apară, te rog să-i spuî din partea mea D-lui... ca să însere în numerele viitoare a *Curierului* rîndurile ce i-am lăsat scrise de mine.

Dacă se inseră poezia alăturată, doresc ca să fac însu-mi ultima corectură.

NB. Cum socoți că e mai bine de zis :

«Prin fraudă *infamă* și-a Turcului vinzare»

sau :

«Prin fraudă *vicleană* și-a Turcului vinzare.»

Cum îți pare versul de pe la sfârșit :

De clopote, de innumări, de crâncenă serbare

Nu crezi c'ar fi mai nimerit a se zice :

De clopote, de innumări, de lungă detunare.

LXVI.

Mircești, 20 Septembrie 1875.

Iubite Negruzzi, Ți scriu în grabă căci plec chiar în moment ca să merg la Tupilați. În privirea serbării din Cernăuți, eată programul afișat în Monitorul Bucovinei. Neștiind nemțește nu pot înțelege cuprinsul lui. Dar D-ta vei afla ce au de gând să facă Jidovii în ziua de 4 Oct.

Cugetările D-tale asupra caracterului român (*foc de pae*) sînt foarte exacte. Trebuie dar stimulată molăitatea ce urmează după entusiasm în apucăturile Romînului. Gane¹⁾ s'a legat a organiza o ceremonie funebră în memoria lui Ghica; trebuie să se ție de cuvînt. Cît despre discurs, îl rog să mă scutească, căci nu sînt orator și urăsc de-a vorbi în public.

Nu știam că Nemții aū aruncat anatema asupra broșurei intitulate *Răpirea Bucovinei*. Prin urmare, în interesul Convorbirilor. ai putea intitula poezia mea *1 Oct. 1775*, sau *Moartea lui Ghica-Vodă*. Doresc însă, pentru resoane ce ți-oî comunica din viū graiū, că acea poezie să apară sub numele lui *Ștefan Molna*. *Numele meu rămîne de-o-camdată înlăturat*; aceasta o pretind, precum și în privirea manuscriptului meu, te rog să'l păstrezi la D-ta.

Găsit-ai articolul lui Cogălniceanu: trei zile *din Istoria Moldovei*? Eū ți-oî trimite în curînd un nou articol intitulat *Albumul unui bibliofil*, care se poate prelungi în mai multe articole.

În curînd voiu sosi la Iași și îți voi aduce poeziile mele.

Al D-tale amic : V. Alecsandri.

P. S. Poezia mea se va publica sub simplele inițiale: S. M.

¹⁾ Pe atunci primar al Iașilor.

LXVII.

Mircești, 10 Octombrie 1875.

Iubite Negruzzi, D-ra Matilda Cugler mi-a trimis volumul poeziilor sale; aş dori să răspund la această amabilitate prin o politeţă usitată între autori; nu cunosc însă adresa D-sale. Vă rog dar să-mi indicaţi chipul cel mai sigur de-aî trimite colecţia mea de poezii.

Mi-a părut foarte rău că n'am putut asista la ceremonia funebră din 1 Oct.¹⁾; însă am fost cam bolnav, precum sînt şi acum. Schimbarea timpului are asupra-mi o influenţă pernicioasă şi fiindcă earna vine cu pas grabnic, nu cred să am curajul de-a mă pune la drum ca să merg la Paris. Mă simt mult mai dispus a sta lîngă sobă.

Trimit un articol : Albumul unui bibliofil²⁾. Faceţi cu el ce-ţi voi.

Al D-tale amic : V. Alecsandri.

LXVIII.

Mirceşti, 14 Octombrie 1875.

Iubite Negruzzi, Imi pare bine că articolul meu a plăcut Junimei; te rog dar să-l publici așa cum este. Cît pentru urmare, va veni la timpul ei, adică nu ştiu cînd, căci cugetările şi notele ce se înscriu într'un album, se nasc din întîmplare, în urma unei cetiri sau unui incident. Îţi promit să notez de-acî înainte diverse cugetări ce-mi trec prin gînd la colţul sobei, şi să ți le comunic cînd vor forma o cîtime prezentabilă. Pîn'atunci mă voi ocupa cu descrierea călătoriei mele la Crim în timpul războiului de la 1854—1855 ... pentru coloanele Convorbirilor³⁾.

Credeam că Revista Contimporană au reposat de tot, dar ştirea că ear a înviat mă bucură; căci e de regretat de-a videa cum lîncezeşte biata literatură a Capitalei. Columna lui Traian⁴⁾ s'a suspendat asemenea, precum şi Revista Junimei. Se vede că a dat un soi de Cholera-morbus în litere.

Politica, eată boala care seacă isvoarele imaginaţiei şi a

¹⁾ La 1 Octombrie 1875 a avut loc în Iaşi ceremonia funebră pentru pomenirea Domnului Moldovei, Grigore Ghica-Voevod, ucis de Turci la 1 Oct. 1777.

²⁾ Articolul : *Din albumul unui bibliofil* a fost publicat în «Conv.» a. IX (1875—76) pp. 333, 420 şi an. X, (1876—77) pp. 361, 188.

³⁾ Descrierea aceasta nu a fost publicată.

⁴⁾ «Columna lui Traian», revista D-lui Haşdeu şi-a întrerupt apariţia numai de la 1878—81; iar Revista Junimei a apărut numai în 1875 (Bucureşti).

bunului simț în București. Feriți-vă măcar în Iași de-așa cumplită epidemie. Eu voi da tot ajutorul putincios pentru susținerea Convorbirilor.

Apropo... sîto de Convorbiri, cred de cuviință să-l primiți pe D-l Petrino între colaboratori și să-i faceți o primire cît mai amicală ca unui român care a venit să găsească ospetire între noi și ca unui om ce are talent. Arătați-vă mai puțin aspri și greoi în privirea lucrărilor sale; aș dori mult să afle în Junime încurajare și amicie.

Sper să viu de sf. Dumitru la Iași și atunci voi aduce însu-mi poeziile mele pentru D-ra M. Cugler.

Amicii sincere : V. Alecsandri.

LXIX.

Mircești, 30 Noembrie 1875.

Iubite Negruzzi, Eată legenda promisă pentru anul nou. Numele de *Briar* nu este închipuit. Am cunoscut pe la 1840, la Moșia unui moș al meu în Munți un bivolar numit Briarul, un soi de uriaș care apuca bivoli de coarne și-i răsturna la pămînt. Suvenirul acestui om trăit departe de lume mi-a inspirat legenda aici alăturată. Las filologilor să constate rudirea bivolarului meu cu *Briarul* (sau *Egeon*) din mitologie, unul din giganții ce au atacat cerul și care avea o sută de brațe și cincizeci de capete. Eu mă mărginesc a face legenda, a le trimite foaiei Convorbirilor și a îmbrățișa pe radactorul ei.

V. Alecsandri.

Care titlu socoți c'ar fi mai potrivit pentru această legendă ? *Briar bivolarul* sau *Ghieaga lui Briar*¹⁾ ? Alege dintre amîndouă care ți-a plăcea mai bine.

Sper să plec luni 1 Decembrie dacă s'a domoli gerul. Dacă'i vroi să-mi răspunzi, trimite scrisoarea la *Mircești*.

LXX.

Mircești, 10 Ghenar 1876.

Iubite Negruzzi, Te cred acum întors acasă din Capitala gheșefurilor; vei fi găsit deci pe biurou o mică colecție de cîntice

¹⁾ S'a tipărit sub titlul «*Ghieaga lui Briar*» «*Conv.*» IX (1875) p. 369—371.

populare de peste Olt ce ți-am trimis pentru Convorbiri¹⁾. Pe lângă frumusețile poetice cuprinse în ele, ceea ce este de însemnat e asemănarea limbei din Valahia mică cu limba grăită la noi.

Îți trimit în acest plic de bună venire poezia intitulată : *Noaptea albă*²⁾ până când voiui da colb lui *Becri-Mustafa* care trebuie să se fi deșteptat din somnul beției, decînd șede culcat în portofoliul meu. În *Ghiaoga lui Briar* s'aŭ strecurat două greșeli destul de mari, pentru ca să reclam o errată în numărul ce este acum sub tipar, — în loc de : «se pune drept în cale-î, se prinse de-a lui coarne», trebuie cetit : «se puse drept în cale-î» etc. Și în loc de «Căci zioa nu mai vine...» trebuie cetit «Căci zina nu mai vine...»

Tot cu această ocazie te rog să faci o mică notă în privirea împrumuturile ce face *Curierul Bucureștilor*, din foaia D-tale, fără a-și da măcar osteneala de-a pomeni de ea. Astfel în unul din numerii săi, *Curierul* a publicat *Ghiaoga lui Briar*, făr'a menționa că-î luată din *Convorbiri*, încît ar crede cineva că sînt unul din colaboratorii foaiei *Bucureștene*... lucru ce nu-mă convine nici de cum.

Dă-î o sîrlă bună lui D-l Haralamb Grandea, pentru ca să-l aducă pe calea buneî-cuviinți.

Îți doresc toate fericirile: V. Alecsandri.

LXXI.

Mircești, 22 Ianuarie 1876.

Iubite Negruzzi, Te felicitiez, înainte de toate, că ai scăpat din București cu ochii ne-scoși, căci în acest oraș... vreau să zic în acest Cafarnaum de patimi, oamenii nu aŭ mai activă ocupație decît aceea de-ași scoate ochii unui altora și văd că chiar bulgăriî de omăt s'au molepsit de aceea tristă boală...³⁾ În fine ai eșit de-acolo întreg... dă laudă lui D-zeu și nu te mai îngriji de accesul de friguri ce te-aŭ așteptat la Iași, cînd te-ai întors acasă. Un dascăl grec ce-am avut în copilărie făcuse și el două versuri pe care le rostea pretutindenî, cît a trăit. Iată-le:

Frigurile vino, frigurile trec
Si eŭ tot boeri remuno si... grec !

¹⁾ S'aŭ publicat în «Conv.» X, pp. 207—216.

²⁾ V. «Conv. Lit.» IX, (1876) pp. 449.

³⁾ Directorul *Conv. Lit.* fusese accidental lovit la ochi, printr'un bulgăre de omăt, mergînd în sanie. (Nota lui I. N.)

Nota bene: el era caftanit de Șuto pe la 1820 și-î zicea lumea: Caminaraki... să urmău filosofia lui. — Eu însu-mi până mai dăunăzî am suferit de bronșită ciștigată la București, și desvoltată în Tecuci unde am stat închis patru zile din cauza viscolului și a troeanului care a ilustrat sărbătorile Crăciunului. Am tușit, am strănutat de credeam că-mi va sări capul de pe umeri și va servi de minge vestitului Gogu, cățelul meu, dar în fine acea stare de lucruri a încetat și acum m'am pus iar pe lucru... însă am perdut cîte-va săptămîni, ocupindu-mă exclusiv de nasul meu, care în acest timp a făcut o mare consumație de basmale. Omenire ticăloasă!.. în zădar te făleşti că împărățești asupra lumei, căci adeseori ești umila sclavă a unui mic sfirc ce poartă titlul pompos de nas!

Sper că în curînd ți-oî mai trimite vre-o două legende. Nu știu pentru ce și cum am prins gust la acest soi de poezie și mai cu seamă nu pot să-mi dau însu-mi seamă dacă nimeresc sau ba, să mă țin furcă de dînsa. M'ai îndatori mult dacă mi-ai comunica părerea D-tale în acest *predmet*.

În una din zilele nefaste, cînd eram îndemnat la strănutarea neîntreruptă de care ți-am vorbit, mi-a căzut la mină cea de pe urmă broșură a lui Ion Ghica și am avut o mare mulțumire cînd descrierea Bucureștilor de-acum o sută de ani. Tabloul e viu, bine colorat, original, și, decî m'am gîndit că ar putea foarte bine figura în Convorbiri... dacă a-î împărtăși ideea mea, m'aș însărcina să-ți trimit un extract din acea broșură întovărășit de-o mică introducere ¹⁾.

Mă întrebî dacă am de gînd a mă întoarce la București în earna aceasta? O nu, nu, nu, și de o mie de ori nu! M'am săturat și de tușit și de strănutat, prin urmare am și cerut un concediū. Doar să vie în discuție chestia Jidanilor, ca să mă decid a-mî părăsi cuibul pentru ca să redevin oaspele d-lui Brofft... Cameră pentru Cameră, prefer pe a mea și las pe acea din dealul Mitropoliei lui Agarici ²⁾.

Aș fi dorit însă să asist la discuția proiectului de instrucție publică prezentat de Maiorescu, dar îți mărturisesc că nu am curajul să mă expun la nouî viscolî și la nouă aventuri de earnă. Proiectul va trece căci majoritatea Camerei este guvernamentală,

¹⁾ Broșura amintită e: «*Convorbiri economice de Ion Ghica, Broșura No. 6*». București 1875. Extractul nu a fost însă publicat.

²⁾ I. Agarici, fost deputat de Roman și V.-președinte al Camerei. (Nota lui I. N.)

însă cred că poziția lui Maiorescu va deveni din ce în ce mai dificilă, față cu animozitățile ce a deșteptat în corpul profesoral. El însă este om de luptă și nu se va da cu una cu două, căci îmi pare înzestrat cu destulă energie. Voi ceti în Monitor cuvintele lui cu plăcere, fiind-că vorbește bine și întrebuințează o limbă elegantă.

Aștept numărul din Februarie ca să citesc ultima satiră ce ai scris. Nu mă îndoesc de calitatea ei, căci precum ți-am mai spus, acesta este filonul, sau pe românește vîna ce ești chemat a exploată cu un succes necontestabil. Aș dori tot-odată ca să nu părăsești de tot șirul copiilor de pe natură, care sunt foarte interesante.

Complimente D-nei Negruzzi și amicii D-tale,

V. Alecsandri.

Îmi lipsesc vol. VIII și IX din Convorbiri. Este cu putință să mi le procur pentru ca să-mi îndeplinesc colecția?

LXIX.

Mircești, 4 Februarie 1876.

Iubite Negruzzi, Unul din colegii mei de la Cameră mi-a vorbit în privirea unui manuscris de Istoria Romînilor pentru clasele primare, prelucrat de D-l profesor Alexandrescu Puiu, manuscris trimis de Ministerul Instrucțiunei publice, comisiei de examinare din Iași. El m'a rugat ca să îndemn pe membrii acestei comisii ca să cerceteze acea lucrare și s'o înapoiască Ministerului cît mai îngrabă.

Precît îmi aduc aminte, mi se pare că ți-am scris de la București în această chestie, rugîndu-te ca să faci a se realiza cît mai curînd dorința colegului meu. Se vede însă că lucrul nu s'a putut face până acum, căci am primit chiar astăzi o scrisoare din București prin care mi se vorbește de zisul manuscris și mi se renoește cererea trimiterei lui la București.

Te rog dar să binevoiești a da zor lucrării comisiei examinătoare pentru ca Puiu să nu ajungă cocoș în timp deo prea lungă așteptare; și în sperare că vei lua în considerație intervenirea mea în favoarea sa, îți vestesc că am terminat trei legende orientale: *Guardia saraiului*, a doua: *Visirul lui Sultan Selim* ¹⁾ și a treia

¹⁾ «Conv.» X (1876) pp. 1—4. Cea de-a doua are însă titlul: «*Hadja Murad Pașa, Visirul Sultanului Ahmet*, 1604».

vestitul *Becri Mustafa*. Acum îmi rămîne a le lăsa să se odihnească cîte-va zile, apoi a le revedea, a le ciopli, a le gielui și în fine a veni la Iași, ca să vi le citesc la Junimea. — În curînd sper să încep legenda *Deleanului*, pentru care aștept cîte-va notiți de la Cneaz A. Cantacuzino. Subiectul îmi surîde, căci caracterul Deleanului are o mărime cam sălbatică și de o rară energie.

Te-am întrebat în ultima mea scrisoare, nu-mă mai aduc aminte ce; și încă nu mi-ai răspuns; sper că nu frigurile te-au oprit să-mi răspunzi, căci prefer mai bine să fie cauza tăcerii provenită din lipsa de timp.

Nu ți-ar veni la socoteală să faci începutul anului X-lea al Convorbirilor cu una din legendele mele? În cazul acesta, alege pe care ți-a conveni mai bine, judecînd după titluri; și eu ți-o prescrie pe curat.

Eșit-a numărul din Februarie al foaiei? Sint foarte curios să-ți citesc satira.

Ce zici de catastrofa lui Maiorescu? Nu mă așteptam să cadă atît de ușor. Ce înverșunare din partea profesorilor!

Tant de fiel entre-t-il dans l'âme des savants!

Ce are are de gînd să facă acum amicul nostru? Are să revie la Iași sau să șadă tot în București?

Te salută frățeste, V. Alecsandri.

LXX.

Mircești, 18 Februarie 1876.

Iubite Negruzzi, Am primit de abea astă-zî scrisoarea D-tale și m'am mirat de descurajarea ce zici că te-a apucat în prezența numeroșilor dușmani a foaiei Convorbirilor. Aceea dușmănie ridicolă ce provine dintr'un exces de amor propriu atins al unor persoane pe cari critica nu i-a menajat, este o probă vederată de importanța ce a luat și ia pe fie-care an foaea ce redigezi. Pe cînd alte încercări de publicații literare făcute în așa zisul centru intelectual al Romîniei (sau mai sadea în București) au trăit două zile și au murit a treia zi, Convorbirile au ajuns la al 10-lea an al existenței sale; această vitalitate neobișnuită sub cerul Romîniei, escită turbarea neputincioșilor și-i îndeamnă a se asocia pentru a împedeca pe alții de-a face ceea-ce ei sunt incapabili a

lucra. Să-î lăsăm dar să latre ca ciniî la vînt și noi să ne cătăm de treabă, fără a ne tulbura de acel lătrat.

Eû unul nu mă descurajez pe cît vād că nu ne lipsesc elementele necesare pentru întreținerea foiî și îî promit să-î trimet toate legendele ce am scris în'anul acesta, fără ca să mă las a asculta propunerî ce mi s'ar face.

Am cetit un mic articol în Vocea Prahovei întitulat *Al doilea rămășag*, subscris de Hajdeû, în care dă pe față mistificarea ce a făcut foaeî Convorbirilor ¹⁾ Însă găsesc că mistificatorul astădată e mai ridicol decît mistificatul, căci în loc de-o glumă isteată, el a făcut o insultă mojicească... și insultele de acest soi cad totdeauna pe obrazul nespălat al impertinentului, decî încă odată îî zic : curaj ! la copacul încărcat mulî aruncă pietre.

Te îmbrățișez și 'î doresc sănătate, V. Alecsandri.

Nu înteleg pentru care motiv Hașdeû mi-a dedicat mie articolul său : Rămășagul. Este oare un mijloc îndirect de-a mă face părtaş la batjocurile adresate foaeî Convorbirilor ? Se poate. Și n'am decît a rîde.

LXXI

Mircești, 10 Februarie 1876.

Iubite Negruzzi, Îî scriû în grabă cîte-va rînduri ca să-î vestesc că am compus chiar acum o nouă bucată de poezie, întitulată *Vîntul de la Miază-zi*, care este urmarea legendei *Noaptea-albă*. Acest vînt vine de scapă din închisoare primăvara ascunsă în fag și tot-odată pune cap supliciului lui bietul *Statu-palmă-barbă-cot*. Aș dori ca această poezie să se publice odată cu *Noaptea-albă*, fiind-că una se completează prin cea-l'altă. Spune-mî dacă este chip dea le cuprinde pe amîndouă în acelaș număr, ca să-î trimit îndată manuscriptul²⁾.

Grație timpului care mă oprește de-a eși, am sfîrșit legenda lui Becri Mustafa ! E lungă ; are peste 400 de versuri și multe note estrase din Cantemir. Căci nu aî timp să te repezi până la Mircești ! Plecînd dimineața de la Iași aî sosi aice la 11 ore, te-aș hrăni bine, te-aș îndopa cu poezii proaspete, din anul acesta, și apoi te aș trimite ghiftuit înapoi cu trenul de 5¹/₄ după amiază.

¹⁾ Articolul a fost tipărit în loc de prefată, în *Rev. lit. și științ.* 1876, p. 1.

²⁾ Aî fost publicate împreună în *Conv.* IX, pp. 449—452.

Astfel ai ajunge acasă în aceeași zi, strigînd aman, și cu chîca topor!

Cum mergi cu frigurile?.. Sper că dacă ele te-au chinuit și D-ta nu mai puțin le-ai *chinăit*, prin urmare cred că sunteți cînt unul către altul. Am cetit ultima satiră ce ai scris¹⁾. E bună și cu atît mai bună că a apărut foarte la timp și ca un argument puternic adus în ajutor la cuvintele lui Maiorescu, adresate avocaților.

.Salutare și sănătate, V. Alecsandri.

LXXII.

Mircești, 8 Martie 1876.

Iubite Negruzzi, Astăzi este aniversarul mișcării revoluționare de la 1848 și cu toate aceste îți trimit două poezii ce nu cuprind nici umbră de idee politică. Pentru ce acest contrast? pentru-că lumea e plină de contrasturi.

Păn' a nu publica pe Becri Mustafa, găsesc nimerit a pune în numărul din Maiu ceva care să nu aibă nici o asemănare cu legendele orientale... iarăși contrast precum vezi.

Scrie-mi cum găsești *Poeana fermecătoare* și *Prier*?²⁾ Ele se resimt de vîntul primăverei, și pentru mine au meritul că m'au odihnit de tablourile sîngeroase ce-mi inspirase istoria Turciei. Fie ca și cetitorii să zică ca mine!

N'am primit încă numărul I al revistei din București. M'ai îndatora împrumutîndu-mi-l pe cîte-va zile. Pentru o lună voi veni la Iași, iar pînă atunci *vale!*

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

Îți trimit și povestea lui *Cal galben de sub soare*³⁾. Însărcinează pe d-l Creangă să o prescrie și o publică. În curînd ți-o comunica urmarea albumului unui Bibliofil.

LXXIII.

Mircești, 11 Martie 1876.

Iubite Negruzzi, Fiind timpul de inundații, te inundez și eu cu poezii și cu articole în proză. Eată urma *albumului unui Bibliofil*. Ți-o trimit pentru lunile de vară pe care Francezii le nu-

¹⁾ «Satira VI», de I. Negruzzi. *Conv.* IX, p. 409.

²⁾ *Conv.* X (1876), pp. 45—48.

³⁾ Vezi *Conv. Lit.* IX, (1875-76) p. 337.

mesec la *saison morte*, pe cînd condeile scriitorilor se usucă și biata foaia Convorbirilor face zîmbre.

Grație unei dureri în șolduri, neprofitînd de timpul primă-văros care mă atrage în grădină, am fost obligat să stau liniștit în casă și să-mi întrebuițez oarele cu scrisul. Dacă șoldurile mele vor continua a mă ținea la închisoare, poate voi mai produce ceva și oi mai trimite umplutură coloanelor din Convorbiri; însă mărturisesc că mult aș dori să fiu pus în neputință de-a așterne negru pe alb, adică să nu mai am nici un pretext de-a șede în casă.

Ai asistat la conferința lui Petrino, care a produs atît vuet înainte de-a avea loc? Poezia ce a cetit, merită atîta svon?

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

LXXIV.

Mircești, 14 Martie 1876.

Iubite Negruzzi, Am avut răbdarea să citesc din scoartă în scoartă faimoasa «Revistă științifică și literară» No. 1, ce-a apărut în București după atît sgomot, atîte fanfare, atîte anunțuri care promiteau ceva extraordinar¹⁾. Și am pățit ca la iarmaroace, dinaintea unei barace de șarlatan, care anunță publicului minuni și-î arată cabazălcuri. La Paris, în una din acele barace, se promitea: *Cel mai mare pitic din lume* și cînd intraî, te găseai față'n față cu însuș șarlatanul, ce era nalt ca toți oamenii. Publicul înșelat ridea și eșia fără a spune altora mistificația ce pățise, pentru ca s'o pățiască și alții și ast-fel Hașdeu francez făcea treburi bune.

Îți trimit broșura înapoi, rîzînd eu însu-mi de *renghiul* bucureștian, dar tot-odată mirîndu-mă de bogata sărăcie de idei și de talente a Capitalei. Totul se reduce la deviza: *ridiculus mus*, pe care ar trebui s'o adopteze societatea zisă literară și științifică, ce s'a scremut o lună întreagă pentru ca să producă No. 1 al broșurei. Această opintire seacă trebuie să încurajeze și mai mult pe redactorul Convorbirilor literare, singura foaie care este serioasă și producătoare. Ea se afirmă pe tot anul mai mult și astăzi a dobîndit dreptul de împămîntenire în domeniul literilor.

¹⁾ «Revista literară și științifică» a apărut în București sub direcția D-lor B. P. Hașdeu și Dr. Brînză, la 15 Febr. 1876. De la No. 6 s'a contopit cu *Rev. contemporană*, luînd numele: «Revista contimp., literară și științ.»

Ea a devenit o putere de care se tem mulți din acei care, încălecați pe condei, fac cabrioale ridicule; dovadă este violența atacurilor acelor paiați de *litre*, care neputînd să nimicească foaia Convorbirilor pîntr'un duel leal, se înarmează cu arma lui Don Basilio: *la Calumnia*, cercînd a atribui Junimei din Iași tendințe monstruoase sub porecla de *direcție nouă*. Misterul acestei campanii bucureștene în contra Junimei din Iași, este clar pentru cine cunoaște spiritul de postomanie ce animă pe frații de peste Milcov. Astăzi se găsesc în Minister *patru Moldoveni*, adică patru Moldoveni ocupă patru posturi din cele mai importante a țării. Ergo, Moldovenii au năvălit în București și au luat pînea din gura acelor care singuri se cred în drept de-a se hrăni din budget... *un drept de naștere*. De acolo ură, violență, calomnie și mai presus de toate rea credință.

În adevăr presa bucureșteană prezintă astăzi spectacolul cel mai grotesc și tot-odată mai abject, căci propagă un antagonism neîmpăcat între Iași și București, o tendință vederată către separatism... Cum să le răspundem noi? Prin o indiferență disprețuitoare, prin lucrări serioase și din timp în timp [prin un hohot răsunător. Vîntul bate, cîinii latră, însă oala ferbe în vatră.

Te rog să arăți complimentele mele D-nei Negruzzi și să primești afectuoasele mele salutări.

V. Alecsandri.

LXXV.

Mircești, 17 Martie 1876

Iubite Negruzzi, Durerile mele tot continuă ca și frigurile D-tale, însă astăzi fără a da rod. Aștept acum încetarea lor, pentru ca să scriu ceva despre D. Rallet, o personalitate, care nu a fost neînsemnată în luptele noastre pentru unire în contra lui Vogoride.

În privirea medaliei *Bene merenti*, tot ce știu este, că în una din zilele trecute am primit pe neașteptate din partea prințului Carol, o scrisoare foarte amabilă și afectuoasă împreună cu medalia. Mai pe urmă am cetit în Monitor numele persoanelor medaliatate odată cu mine, însă nu am văzut trecut în listă pe dl Cazeneuve¹⁾. Nu mă dumeresc de unde Balassan²⁾ a luat această

¹⁾ Un prestidigitator cunoscut.

²⁾ Proprietarul și directorul jurnalului *Curierul* din Iași. Notele *Conv.*

știre de a publicat-o în *Curierul* său, nici cred că Domnitorul ar fi medaliat pe un prestidigitator, însă nu m'aș mira ca acesta să fi scamotat medalia.

Orî cum să fie însă, datoria mea a fost să răspund la o politeță prin politeță și am răspuns Măriei Sale precum se cuvine.

Broșura I a Revistei lui Hajdeu-Brânză et C-nie ți-am trimis-o; cred că acum trebuie să o fi primit. Dacă numerile viitoare vor semăna celui d'întîi, darea de seamă ce va face foaia Convorbirilor, va fi negreșit de natură a produce între redactorii Revistei, efectul unui bulgăre aruncat într'un cîrd de gîște.

Sînt curios de-a ceti articolul lui Liteanu¹⁾, precum și poemul lui Petrino. Despre cel d'întîi sînt încredințat că e bine scris, orî care ar fi critica operelor mele; despre cel de-al doilea doresc să-l găsesc demn de laudele ce îi s'au făcut în *Apărătorul legii*.²⁾

Cît pentru partea *smîntînită* a societății Iașului, după cum a poreclit-o Balassan, eu, dacă as face parte din sexul frumos, minia și indignarea m'ar prefăce din smîntînă în lapte acru. Auzî poreclă! Se vede că redactorul Curierului are drept calimară o oală de scopt politica și chișleagul.

Dacă vei primi n-rul II al Revistei din București, te rog să mi-l trimiți ca să-l citesc și eu și ți l'oî înapoia îndată.

Afectuoase salutări, V. Alecsandri.

LXXVI.

Mircești, 28 Martie 1876.

Iubite Negruzzi, Scrisoarea adresată de d-l Petrino ziarului *Romînul*³⁾ m'a cuprins de mirare. Cum se poate ca un om inteligent să răspundă cu asemenea manieră, amabilităților cu care a fost întîmpinat la venirea sa în Iași de către societatea Junimeii? Și el a căzut în capcana grosolană ce caută să întindă oamenilor ostili acestei societăți? Și el crede în stafia Direcției nouă, inventată pentru spaima copiilor și a idioților?.. Încă un molipsit de boală imaginară, un molipsit ajuns la gradul acel pernicios unde

¹⁾ Articolul lui G. Vîrnay-Liteanu: «Opere complete de V. Alexandri», cercetare critică, tipărit în *Conv.* X, (1876—77), pp. 57, 98, 158,

²⁾ V. *Apărătorul legii*, Iași 1876, No. 15.

³⁾ În scrisoarea aceasta, poetul Petrino declară că nu poate răbda nici un moment *acusațiunea gravă* că ar fi membru al *Junimeii*, societate care — zice el — urmărește și scopuri politice, ostile desvoltărei noastre naționale. V. *Romînul* an XX (1876), p. 258.

omul își perde până și regulile cele mai elementare ale buneî cuviinți. Dumnezeu să-l erte, că nu știe ce înai zice. Îmî pare rău însă că Carp s'a potrivit lui și s'a grăbit de-al destitui, făcînd astfel dintr'un rătăcit o *victimă politică*.

Să vezi acum cu ce mod dibaciu jurnalele aū să exploateze acest incident, mai cu seamă dacă alegerile senatoriale vor da o majoritate guvernului. Iar țipete, protestări, etc. și mai cu seamă batjocuri. Sînt curios să aflu cine a fost ales în Iași? Și dacă Măzescu a isbutit a întruni majoritatea voturilor pentru ca să îndeplinească toate cîte a promis, adică să dea ministerul în judecată și să treacă chiar peste capetele miniștrilor... (sic !)

Te rog să-mi trimiți No. II al Revistei științifice și literare și cum oî ceti-o, ți-oî înapoia-o îmediat.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

LXXVII.

Mircești, 2 April 1876.

Iubite Negruzzi, Printre terfeloagele mele am mai găsit și o prescriere a scenelor reprezentate de Irozî în serbările Crăciunului. Manuscrisul e cam greu de descifrat, fiind scris cu slove... dar cred că d-l Lambrior, care se ocupă de obiceiurile Romînilor, ar putea să-l studieze și să-l completeze în interesul *Con-vorbirilor*.

Ți-l trimit odată cu urările mele sincere de sfintele serbători care se apropie și care te vor găsi la țeară ca un om cuminte ce fuge de atmosfera ciumată a politiceî.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

LXXVIII.

Mircești, 22 Oct. 1877.

Iubite Negruzzi, După o săptămînă de alergare prin țeară pentru a ținea conferințe în ajutorul ostașilor noștri răniți (avînd mulțumire de-a produce o rețetă de 700 franci în orașul Piatra, una de 600 în Bacău și alta de 1400 fr. în Birlad) m'am întors acasă spre odihnă și aice am găsit epistola d-tale.

Frumoasă este această epistolă, pornită din inimă și cu inimă scrisă. Ea m'a uimit prin tabloul ce arată de nălucirile entusiaste care aū legănat tinerețea veteranilor din generația mea; m'aū uimit adînc vorbindu-mî de acel prieten bun «ce'n grădînuța-

verde, plăcută, zîmbitoare, se stinse cum se stinge un blind apus de soare». Tot odată m'am simțit pătruns de jale, cînd privind împrejurul meu am zărit un gol atît de mare. Incep a rămînea singur și nu știu pentru ce îmi trece prin inimă un fior de mîhnire.

Mulțumesc însă lui D-zeu că m'a învrednicit a vedea în apusul vieții mele, ceva ce din copilăria 'mî am dorit să văd: *Romînul în luptă de moarte*, sau mai bine zicînd: *Romînul intrat în nouă vieață*. — Ah, dragul meu Iacob, mult m'a bătut inima pînă a nu se începe lupta, mult m'am rugat lui D-zeu, eu, care nu's prea dus la biserică și în sfîrșit mi s'a împlinit dorul. Romînul lăsînd plugul în cîmp și apucînd arma ruginită de patru veacuri, a pășit sumeț în fața morței, a dat la dușman cu bărbăție și a șters rugina de pe armă în peptul ce i aținea calea. Plugarul blind s'a transfigurat într'o clipă și prin avîntul său de vitejie a știut să schimbe porecla glumeață de curcan, într'un titlu glorios. Știam că de la sublim la ridicol e numai un pas, însă pînă astăzi n'am știut că de la ridicol la sublim este tot aceeaș distanță. A trebuit să vină Romînașul nostru ca să creeze acest nou adevăr, precum a probat că armata teritorială poate să înlocuiască cu mari avantaje armata permanentă. — De-acum mă pot duce pe urma amicilor mei dispăruți; mi-am văzut visul cu ochii; nu mai pot vedea nimic mai frumos.

Îți mulțumesc cu duioșie că te-ai gîndit la mine, cînd ți-ai vărsat focul inimei în versuri ¹⁾. Printre aceste versuri ce formează un tot bine cugetat și bine scris, sînt unele cari au o frumoasă valoare literară...

Acum nu-mi mai rămîne decît să te îmbrățișez.

V. Alecsandri.

Notă. O singură eroare s'a alunecat în epistola D-tale: *vitej* (plur.) nu rimează cu *vîrtej* (sing.) — Ce păcat că nu vrei să scrii *onor* în loc de *onoare*!

¹⁾ Aluzie la poezia lui I. Negruzzi «Epistolă către Elisabeta Doamna», în care se vorbește și de lunca din Mîrcești și de cîntărețul ei. V. *Conv.* X. (1876). p. 289-90.

LXXIX.

Mircești, 1 Decembrie 1877.

Iubite Negruzzi, Iar m'am apucat de făcut stihuri . . . dovadă că a căzut omătul. Îți trimit legenda lui Peneș *Curcanul*¹⁾, pentru numărul de la 1 Ghenar. După Peneș vor mai urma, cred, și alții . . . precum și o mică comedie în versuri, intitulată: *La Turnu-Măgurele*²⁾. Răspunde-mi dacă Peneș a fost bine primit de Junime.

Unde ai găsit că eu aş fi comis vre-o dată vr'un sistem limbistic cu infinitive? Sistemul meu a fost tot-d'auna de a mă feri de sisteme gramaticale și de-a mă conduce după armonia limbei. Am admis finalul *fie*, dar am văzut că și finalii *ere*, *ire*, și *are* au drept la împămîntenire ca unele ce sînt mai armonioase. Nu mă impac cu *ciune*, cu *fiune*, cu *fiune* și alte bazaconii *ejusdem farinae*; dar cînd urechia mea nu ține cînd aude vre-un cuvînt nou, îl admit fără greutate; chiar pe *fiune* nu-l resping în cuvintele *noțiune*, *moțiune*, *rațiune*, fiind-că *noție*, *moție*, *rație* îmi par ridicole.

Așa dar te rog să nu mă puî în rîndul fabricanților de sisteme codașe, căci frica mea cea mai mare a fost tot-d'auna de-a mă găsi pe aceeași linie cu Pumnul, Laurian, Eliad și alți cioplitori cu barda în formele frumoase a limbei noastre.

N'am scris nici odată după regule statornicite de *sapienți*, de gramatici, de academici, am scris după cum m'a călăuzit inspirația și urechia. . . (nu Vasile Urechî). Aceste zise,

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

NB. Cum găsești, în legenda lui Peneș că ar fi mai bine zis :

Iar căpitanul admirînd
Stindardu'n *filfiire*

saū :

Iar căpitanul admirînd
Stindardu'n *strălucire*.

LXXX.

Mircești, 9 Decembrie 1877.

Iubite Negruzzi, Cumnata D-tale, D-na Săvescu mi-a scris pentru ca să mă înștiințeze că se organizează în București o reprezentăție în folosul văduvelor și al orfanilor de soldați morți pe cîmpul războiului. Tot-odată m'a rugat să improvizez ceva pentru această ocazie. Am improvisat deci alăturata mică comedie în

¹⁾ V. *Conv. Lit.* XI (1877), p. 352.

²⁾ A fost publicat în broșura «Ostașii noștri». Buc. 1878.

versuri, pe care ți-o trimit să o citești împreună cu D-na Negruzzi, și apoi să-mi comunicî impresia D-voastre. Francezii numesc *bluettes* asemenea compunerî, și în adevăr nici că am avut timp a produce alt-ceva decît o *bluetă*, fiind-că mi s'a acordat un timp foarte scurt. În patru zile am trebuit să inventez sujetul, să-l aștern pe hîrtie, să compun versurile, să copiez manuscriptul și să-l expediez la București, pentru ca D-na Săvescu să aibă vreme de a învăța rolul, etc. Te rog să-mî înapoiezi manuscriptul după ce îl vei ceti, căci nu am altul.

Te îmbrățișez și trimet afecționate complimente D-nei Negruzzi.

V. Alecsandri.

LXXXI.

Mircești, 14 Dec. 1877.

Iubite Negruzzi, Cred că te-î fi speriat de numărul scrisorilor mele, dar nu ai fi fost expus la un asemenea potop epistolar, dacă mî-ai fi trimis corecturile. Am mai descoperit un *lapsus calami* în legenda sergentului și doresc să-l îndrept numai decît. Cetind pe *Peneș Curcanul* și pe *Sergentul*¹⁾, ai observat negreșit, că amîndoi se laudă că au înfipt steagul pe reduta Griviței. — Faptul se complică astfel într'un mod care ar da loc oare-cărei îndoeli asupra veracității lui. Amîndoi... fălindu-se de acelaș act eroic... ar da să creadă cetitorului, că ei sînt niște gasconî sau pe romînește niște munteni.

Pentru a face dar parte dreaptă fiecărui, am gîndit să las lui Peneș gloria de-a fi pus steagul pe reduta Griviței, iar sergentului să-î dau un alt rol, acela de-a fi luat steagul turcesc din redută. *Așa dar și prin urmare celor mai sus pomenite*, sergentul în loc de-a zice:

«Știi eă? Ci-că drept plată

«Că am înfipt eă steagul pe Grivița luata

va zice:

«... Știi eă? Ci-că drept plată

Că am luat eă steagul redutei, și pe dată

Cu el, rănit de moarte, m'am prăbușit în șanț!»

Te rog foarte mult, iubite Negruzzi, să nu lași a se publica poeziile mele fără îndreptările ce ți-am însemnat în numeroasele mele scrisori... și astfel muza mea, care în rîndul acesta a comis mai multe necuviinți, îți va da o dulce sărutare.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

¹⁾ V. *Conv. Lit.*—XI, (1877) pp. 353-355.

LXXXII.

Mircești, 15 Dec. 1877.

Iubite Negruzzi, Încă o scrisoare !! — Am primit manuscrisul meu și am făcut îndreptările ce mi-ai indicat. — Iată ce vrea să zică de-a scrie în fugă și de-a nu avea vreme să-ți geluești lucrul. Iată cauza pentru care mulțime de scrieri ies în public strâmbe, oloage, ciunte și pline de pete. Obiceiul meu este de a lăsa în saltar să zacă timp de o săptămână tot ce-mi iese din condei, și apoi să revăd embrionul și să-l îndrept dacă merită să fie îndreptat sau să-l arunc în foc.

Piesa mea este o simplă scenetă de *circonstance*, fără nici o pretenție de artă dramatică sau de literatură; cu toate acestea, dacă îți convine, ți-o trimit pentru unul din numerii Convorbirilor.

Am mai scris câte-va poezii pe care promit să ți le trimit precum dorești, însă cu condiția ca acele destinate a părea în numărul de la 1 Ghenar, să fie îndreptate după indicările ce ți-am însemnat, astfel nu ar mai fi trebuință de a-mi trimite coala întii pentru ca să fac însumi corecturile necesare. — Țin foarte mult la ele și prefer mai bine să public mai târziu *Oda*¹⁾ și *Sergentul*, de cît să apară acum cu defectul lor. Ce vreî? nu pot mistui *inima plăpîndă* într'o odă marțială și mai puțin transformarea acelei inimii în... Unde, dracu, mă gîndiam cînd mi-a scăpat o bazaconie ca asta din penă?

La tipografie se poate lesne preface o coală începută și chiar pusă sub presă? În vreme ce se urmează cu tipărirea celorlalte coale, se reîncepe la nevoe zețuirea părții defectuoase și condamnată de autor. E o simplă chestie de timp, de silință și de plată... Trei lucruri care sînt la dispoziția omului.

Așa dar, încă o dată, te rog să faci d-ta însu-ți îndreptările ce ți-am indicat într'una din numeroasele mele scrisori și crede, mi-i îndatora foarte mult.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

Nu mă îndoesc că nuvela lui Gane²⁾ trebuie să fie frumoasă, pentru că Gane are gust și tact în compunerile lui. Sînt foarte nerăbdător a o ceti.

¹⁾ Oda: «Ostașilor romîni.» *Conv.* XI, (1877) p. 349.

²⁾ Nuvela este intitulată «Andreî Florea Curcanul» și a fost publ. în *Conv. Lit.* vol. XIII, p. 365 sq. Nota lui I. N. în *Conv.*

LXXXIII.

Mircești, Decembre 1877.

Iubite Negruzzi, Sînt foarte mulțumit că te-a înduioșat *Peneș Curcanul* și mai cu seamă că D-na Negruzzi voiește să declame această poezie în seara reprezentației ce se organizează. Nu mai puțin sînt încîntat că Sergentul v'a plăcut. Fiind-că aceste două încercări poetice a mele după un lung timp de tăcere ți-au părut bune, mă grăbesc a-ți trimite alte două care sînt în rudire cu cele d'întîi și cer a fi publicate împreună. Mi-ar părea (bine) să le văd pe toate la un loc în numărul de la 1 Ghenar, căci ele ar fi avangarda ce anunță grosul armatei.

Mi ai promis să-mi trimiți corecturile. Primesc și îți promit să ți le înapoiez fără cea mai mică întîrziere.

Scrisorile ce publicî în Convorbiri¹⁾ vor avea un rezultat folositor, căci ele sînt bine rezonate și limpede scrise. Urmează înainte, însă cînd îi trata cuvîntul *onor*, fă-mi *hatîrul* dacă mă *iu-bești*, să combați pe *onoare* și să admiți pe bărbatul ei *onorul*. Cu toată deferența cuvenită secului frumos, sunt împrejurări unde trebuie să-i facem infidelități.

Sănătate și voie bună, V. Alecsandri.

LXXXIV.

(fără dată).

Iubite Negruzzi, Recetind pe «Peneș Curcanul», am observat că versul «*spre crîncena redută*» e repetat de două ori. Te rog dar, dacă este încă timp, să se tipărească începutul strofei următoare în modul acesta :

Făcînd treî cruci, noi am răspuns
Amin ! și Doamne-ajută !
Apoi la fugă am împuns
Spre a Turcilor redută.

Sănătate și voe bună : V. Alecsandri.

Nu-mi aduc bine aminte dacă în *Sergentul* am scris :

Se 'ntoarce, strigă-un ordin, pe loc tot regimentul, etc.

Dacă găsești că *strigă un ordin* nu e tocmai corect, înlocuiește cuvîntul *strigă* cu *dă*.

¹⁾ V. «Scrisori» de I. Negruzzi, *Conv. Lit.* XI, pp. 17, 77, 241. 313, 405.

LXXXV.

Mircești, 20 Decembrie 1877.

Iubite Negruzzi, Fie 'n voia ta, fie în împărăția ta !

Imi pare foarte rău că prin cererile mele, te-am făcut să capeți o migrenă de cele tătarești... dar nu te mira de acea stăruință din parte-mi, căci la oare-care vristă, omul are *flotimia* de-a face copii nedefectuoși. Fiind da rcă timpul e scurt până la 1 Ianuarie, fiind-că tipografiile noastre sunt păcătoase, fiind-că este lipsă de hîrtie în Iași... etc. și mai cu seamă dorind a te scăpa de supărare și migrenă, admit fără dificultate modul lipirei hîrtiuțelor ca niște bandaje salutare pe *inima plăpîndă*... Dar dacă ai vroi să-mi faci o mare mulțumire, tot asemenea ai lipi un bandaj pe rănile *sergentului*, un bandaj ce ar purta versurile următoare :

«Că am luat cu steagul redutei... și pe dată

Cu el, străpunși de glonțuri, ne-am prăbușit în șanț.

Cît pentru republicarea odei în numărul de 1 Februarie, nu o pretind nicîdecum, fiind-că am trimis oda lui Vodă, îndreptată și completată, și nu mă îndoesc că va apărea în jurnalele din București, cu toate ale ei.

Mi s'a cerut din mai multe părți voie de-a publica pe *Sergentul*, *Peneș* și *Oda*, însă am refuzat înainte de eșirea la lumină a numărului din Convorbiri, care cuprinde acele bucăți; cît pentru odă am dorit să fac o grațiozitate lui Vodă înainte de sărbătorii, în urma unui telegram foarte amabil ce Măria Sa mi-a trimis la Mircești și cred, prin urmare, că Domnitorul va da-o publicității. În zilele aceste are a se întoarce regimentul 5 de dorobanți și aş dori ca să fie întâmpinați de oda ce le este și lor adresată ca la toți cei-l'alți ostași.

Iți trimit singurul portret ce-mi mai rămîne și pe lîngă el îți comunic o horă ce am compus în stil de *curcan* : hora de la Plevna... Cetește-o de curiozitate și dacă cunoști pe cine-va care să fie în stare de a-i face arie, încredințați-o.

Se înțelege că această bucată nu poate să intre în coloanele Convorbirilor¹⁾. În curînd ți-o comunica pentru numărul din Februarie următoarele piese : 1. Legenda celor 2 frați vînători²⁾; 2. Căpitanul Romano; 3. Soare de eamnă; 4. Hora de la Grivița³⁾.

¹⁾ A fost totuși tipărită în *Conv.* XI, p. (1878), p. 404.

²⁾ I-a schimbat titlul în «Frații Jderi».

³⁾ *Conv.* XI, (1877—78) pp. 402, 405.

Sărbătorile se apropie . . . Eu nu cred să pot veni la Iași înainte de 16 Ghenar . . . Primește dar de pe acum felicitările mele cele mai sincere.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

LXXXVI.

Mircești 29 Decembrie 1877.

Iubite Negruzzi, Una din calamitățile vieții este *împortunilor*, a acelor oameni cărora, fiindu-le urît de dinșii, cad năpaste în traiul altora cu toată nulitatea lor, cu toate defectele supărăcioase de care sînt înzestrați. Acei trîntori îți fură timpul cel mai prețios, cîtînd petrecere, fără a aduce nici o compensare și nu pot să înțeleagă că prezența lor e păgubitoare pentru omul ocupat și iubitor de liniște.

De o lună frate, sînt victima unor asemenea importunî, cari mă împiedică de a lucra și care amestîndu-mă prin prostiile lor, mă fac a comite mulțime de greșeli în scrierile ce compun pe furiș și în ascuns.

Dar, mi se va zice: pentru ce nu le închid ușa?

Am gîndit să o fac, însă nu e cu putință la țară, mai cu seamă cu trenurile ce îmi leapădă în treacăt musafiri și fug cu repeziciune.

Le flot qui l'emporte senfuit l'pouvanté.

De nu m'aș fi găsit expus la o asemenea calamitate, nu ți-aș fi cauzat atîta necaz cu modificările mele în poeziile ce ți-am trimis pentru numărul de 1 Ghenarie. Nu te mira decî, că și în legenda *Fraților Jderi* am făcut cîte-va schimbări, precum te veî convinge din copia alăturată.

Dacă voești să publici *Hora de la Plevna*, publică tot odată și *Hora de la Grivița* sub numele de Mircea Moldovanul, pentru ca numerile *Convorbirilor* să conție tot soiul de bucăți după timpul războiului. În curînd poate ți-o trimite și balada Griviței. Până atunci însă te îmbrățișez și îți doresc toate fericirile în cursul anului ce vine.

V. Alecsandri.

LXXXVII.

Mircești, 3 Gheuarie 1878.

Iubite Negruzzi, Îți trimet legenda *Frații Jderi*, puțin modificată, însă fii liniștit, alte modificări nu va mai primi. Poți dar să o dai la tipar, așa cum este acum. Cit pentru *Hora de la Plevna* și aceea *de la Grivița*, de vreme de le găsești bune de a-și arăta nasul în coloanele *Convorbirilor*, publică-le sub numele meu.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

NB. *A grăi pe un om*, fie mort sau viu, însemnează a pomeni de calitățile sau de defectele lui. *Le-ați grăit lumea, le grăește lumea*, expresii populare.

LXXXVIII.

Mircești, 21 Ianuarie 1878.

Iubite Negruzzi, Imi pare foarte rău că nu am putut asista la reprezentarea piesei d-tale ¹⁾. Întîrzieșem înadins plecarea mea din Iași până Vineri, cu gând de a merge Joi seara la teatru, însă peste zi soția mea s'a îmbolnăvit și am fost obligat să stau acasă.

Spune-mi cum ai fost mulțumit de actori și de public?

Intorcîndu-mă la Mircești, am dat peste o veste dureroasă: Rolla ²⁾ cumnatul meu, a murit după mai mulți ani de suferințe, la moșia lui Lupu Bogdan, la Gădiniș.

Încă unul din luptătorii de la 1840—1859, ce se duce să găsească pe cei pribegiți din lume! Rolla a avut o mare influență asupra societății Iașului, pe cînd s'a întors el de la München, dînd mîna cu toți tinerii din acea epocă pentru introducerea marilor reforme sociale și mai cu seamă pentru redeșteptarea simțului de demnitate personală. El a fost unul din acei porecliți *duelgiți*, care a contribuit prin spaima ce insufla, de a deprinde pe junii și chiar pe bătrîni, a se respecta pe sine și a respecta pe alții ³⁾. Am improvizat dar strofele aici alăturate și te rog să bine-voești

¹⁾ Comedia «O alegere la Senat», reprezentată pentru întia oară în Teatrul național din Iași, în 19 Ianuarie 1878. Nota *Conv.*

²⁾ Constantin Rolla, a fost ministru, fost 1-iul president al Curței de apel, etc. Nota *Conv.*

³⁾ Fiind student la München, Rolla ucisese în duel pe un conte german. N. *Conv.*

a le da publicității în *Curierul din Iași*¹⁾, pentru ca strofele să apară odată cu anunțul morții lui Rolla.

Fiind o poezie de ocazie, nu o pot rezerva pentru *Convorbiri*, dar îți promit de a-ți trimite în curînd alt-ceva pentru foaia *Convorbirilor*.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

LXXXIX.

Mircești, 8 Faur²⁾ 1878.

Iubite Negruzzi, Primind scrisoarea d-tale, m'am pus a răscoli sertarul biuroului meu și am găsit un început de voiaj la Constantinopole, pe care ți-l trimit. Această scrisoare I, va fi urmată de altele care, de vroești, vor fi publicate în numerii succesive ale *Convorbirilor*³⁾ Tot odată îți trimit un *răspuns generalului Florescu* care va apărea negreșit în curînd în unele jurnale din București⁴⁾. Acest răspuns îmi amintește frumoasa epistolă ce mi-ai adresat și la care începusem a răspunde cînd . . . de-o-dată m'am îmbolnăvit . . . Căci sunt bolnav de vr'o două săptămîni de răceala ce mă amenință a se schimba în friguri rele, dacă nu le-aș fi trîntit sub un nomol de quinină.

Acum merg spre bine, dar mă simt încă slab în balamale și capul nu mi-e dispus la lucru.

Mai multe bucăți începute stau baltă din cauza indispoziției mele și între altele *Eroi de la Plevna*.

Cît pentru partea din istoria misiilor mele politice, privitoare la Victor Emanoil, Cavur, etc., oi căuta azi sau mîine să o copiez, de voi putea, și ți-o trimete-o numai decît, pentru ca să apară în numărul de la 1 Martie, fiind *aproposito*, cum zic pedanții⁵⁾.

Deci te îmbrățișez și mă opresc aici, fiind amețit de doza de sulfat ce am înghițit mai dinioarea.

V. Alecsandri.

¹⁾ A fost totuși publicată în *Conv.* XI, (1878 p. 461 sub titlul: «Strofe improvizate la moartea lui C. Rolla».

²⁾ În «Convorbiri» s'a tipărit data greșită.

³⁾ Nu se știe din ce motive, această scrisoare nu a fost publicată.

⁴⁾ A apărut apoi și separat, tipărit în fol volante.

⁵⁾ *Conv.* XI (1878), pp. 429—434.

XC.

Fara data.

Iubite Negruzzi, Cu chiu, cu vaî, am reușit a copia extractul din suvenirele misiilor mele politice, privitor la Victor Emanoil, Căvur și Lamarmora. Bolșav cum sînt, această lucrare este *un vrai tour de force*.

Te rog să mi-l plătești, trinițindu-mi poezia mea *Balcanul și Carpatul*, care a apărut, mi se pare, în mai multe ziare; eu nu o mai posed și am trebuință de ea.

Cum găsești epistola către Florescu? Cum găsești tot-odată invalidarea alegerei lui Maiorescu? Ce adunătură de slugi și de creaturi servile e camera de astăzi! *Elle est toute à l'image du Rosetaki*.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

XCI.

Mircești, 17 Februarie 1878.

Iubite Negruzzi, Cînd ți-am trimes extractul din istoria misiilor mele politice, privitor la audiența ce am avut de la fostul rege Victor Emanoil, te-am rugat să-mi trimiteți o copie de pe poezia mea *Balcanul și Carpatul*, care îmi lipsește și de care am mare trebuință. Nu am primit nici un răspuns până acum; viu dar să-mi reînnoesc cererea.

Ce zici de Basarabia? Dibăcia oamenilor noștri de *stat... politic*, au adus trebile la cel frumos sfîrșit!

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

XCII

Mircești, 22 Februarie 1878.

Iubite Negruzzi, Îți mulțumesc pentru osteneala ce ți-ai dat de a-mi găsi *Balcanul și Carpatul*, acești copii care dispăru-seră din casa părintească. I-am revăzut cu bucurie, însă le-am găsit un defect pe care m'am grăbit a-l îndrepta pe loc. *Balcan* la plural devine *Balcani* și nu *Balcanuri*.

Am fost deșteptat la aceasta de către profesorul satului care într-o zi a venit înnadins să mă întrebe dacă trebuie să învețe pe copii a zice: Carpaturî, Alpurî, precum am zis eu Balcanuri?... Și i-am răspuns că am comis o greșală mare și voluminoasă cît acei munți, cînd m'am alunecat a le da o terminație nepotrivită lor.

Acum să vorbim puțină politică, de și nu este obiceiul nostru. Te temi că ni se va lua Basarabia? Și eu mă *cam* tem. Te temi că în urmă, Carol va abdica? Nu cred, căci țara s'ar opune printr'un plebiscit *ad-hoc*. Te temi că în urma urmei Bratiano sau Rosetaki va deveni Domn? Fii în pace... Când e o alegere de Domn, candidații puși la iveală nu es nici odată din urnă și apoi *Br. et Ros. ne sont pas du bois on fait des premiers*.

Înlăturînd dar aceste două temeri, adică: abdicarea lui Carol și suirea pe tron al unui *fruit sec* ca Bratiano sau a unui *vieux macaque* ca Rosetaki, să vedem dacă temerea privitoare la pierderea Basarabiei este întemeiată.

Rusia are un țap politic care îi reușează tot-deauna: țapul de a cere o sută, cînd nu cată a căpăta decît zece. Ast-fel a urmat în chestia tratatului de la Balta-Liman, ast-fel îmi pare că urmează și astă-zî. Cînd cu acel tractat, generalul Grabe, cumnatul lui Rolla, trecînd prin Iași, i-a dat la Constantinopoli o misie extraordinară.

Misia lui consista *numai* de a face pe Divan ca să admită și să iscălească condițiile tratatului de la Balta-Liman, în contra cărui Turcii făceau marî obiecții, consiliați fiind de ambasadorii marilor puteri. Grabe, spre a-și veni la scop începe a cere în numele împăratului Nicolae... a) Dreptul pentru Rusia de a întinde protecția sa ortodoxă asupra tuturor creștinilor din Orient; b) Dreptul de a cumpăra flota vice-regală din Egipt; c) Dreptul pentru corăbiile de război rusești de a trece liber și ori-cînd prin Bosfor și Dardanele, etc.

Turcii se sparie, se adresează la ambasadorii din Constantinopol și, povățuiți de aceștia, răspund lui Grabe prin un refuz absolut. Grabe amenință Divanul cu trecerea imediat a Prutului, de către armatele puternicului Țar Nicolae, însă spre a proba un mare spirit de conciliare, reduce cererile lor la simpla chestie a tratatului de la Balta-Liman, pentru *ca să nu se prezinte cu mîna goală la Petersburg*. Divanul, sub îndemnul ambasadorului, primește și ratifică tratatul, *séance tenante*, crezînd că joacă renghiul Rușilor. A doua zi curierii ambasadelor se dirigiau în grabă spre cabinetele europene, ducînd vestea de marea victorie repurtată de către politica Stambulului asupra politicei Petersburgului, iar generalul Grabe, *riant dans sa barbe*, se întorcea liniștit în Rusia cu tratatul subsuoară.

Astfel cred că se joacă maimuțele și cu Basarabia. Pînă în

sfârșit Rusia *va face sacrificiul de a se desista de această pretenție legitimă*, spre a proba Europei spiritul ei conciliant și mai cu seamă spre a rămînea în relații de bună-vecinătate cu Austria, care se interesează mai cu deosebire de gurile Dunării . . . Și cu chipul acesta, Europa ar încuviința mai cu înlesnire celelalte condiții ale păcei încheiate la San-Stefano.

E cu puțință și chiar probabil să mă înșel . . . dar așa îmi miroase, ca să nu zic un alt cuvînt mai potrivit.

Prin urmare îngrijirea afectată de miniștrii noștri îmi pare o comedie : *ils veulent nous faire accroire qu'ils font de grands efforts pour sauver la Bessarabie, afin de mériter plus tard le titre de sauveurs de la Patrie.*

Precît știu, Vodă și Doamna sînt foarte liniștiți.

Pentru ce dar atîta agitație în sufletul miniștrilor ?

Pure comédie et voilà tout.

Să dea Dumnezeu să trăim și vom vedea.

Până atunci, noi ne căutăm de treabă.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

Mulțumesc Junimei că nu a permis să se citească în sînul ei diatriba surdului ¹⁾).

XCIII.

Mircești, 24 Martie 1878.

Iubite Negruzzi, Pentru numărul viitor al *Convorbirilor* îți trimit continuarea istoriei misiilor mele politice. Te vei convinge din cuprinsul cuvintelor rostite de Napoleon, că dacă noi Romîni am fi urmat povățuirilor sale, nu ne am găsi azi în tăul din care nu știu cum vom eși. Te rog să-mi înapoezi din manuscrisul meu coalele ce cuprind paginile 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, care fac parte dintr'un total ce vroesc a păstra. Totodată, fiindcă se strecoară necontenit greșeli de tipar în articolele mele, doresc a face însu-mi ultima corectură. Iată de exemplu cîte-va errata, de publicat în numărul viitor ²⁾).

Ce mai faceți pe la Iași ? Petreceți bine, după cum am auzit.

¹⁾ Poetul Dim. Petrino, care era aproape de tot surd. El scrisese o epistolă ziarelor, în versuri, contra lui Alexandri. Nota *Conv.*

²⁾ Urmează o pagină de rectificări.

Aveți serate cu șarade, teatru, tifos¹⁾, și alte plăceri. Aicea de-abia am scăpat de zăpadă și ne-am bucurat de sosirea cocostîrcilor.

Eū am gojit în timp de mai bine de două luni, dar sper că toanele primăverei vor fi pentru mine un doctor mai folositor de cît acei eșiți din facultățile Franței și ai Germaniei.

Nu ai de gînd să tragi o raită pe aici? Plecînd dimineața din Iași, ai sosi aici la 11, ai șede cu mine până la 5 1/2 și seara te-ai întoarce la nevastă. Iar mie mi-ai face o mare mulțumire.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

XCIV.

Mircești, 29 Martie 1878.

Iubite Negruzzi, E adevărat că trebile par a se încurca rău și că din toate părțile orizonul țării se posomorăște. Rușii accentuează din zi în zi mai tare pretenția lor de a lua Basarabia noastră, drept plata ajutorului ce le-am dat noi la Plevna. Amenințările lor devin din ce în ce mai mari în prezența opunereii noastre de a pleca capul la poruncile venite din Petersburg... Inșă un fapt mă minunează în mijlocul complicațiilor actuale:

Țara noastră e în mîna Rușilor. Puterea lor militară e în stare să ne nimicească, cînd ar vroi, și cu toate acestea: Domnul țării tace și pare liniștit. Cogălniceanu (*un fricos*) face rodomontade față cu sute de mii de baionete muscălești; cu toate acestea, Brătianu (*alt fricos*) se agită, trimete agenți în Europa și pleacă în misie extraordinară ca să combată, pe lîngă cabinetele marilor Puteri, cererile Rusiei.

Crezi că acești doi oameni, crezi că Rosetaki și Brătianu aū în sufletele lor acea credință sfîntă care admite chiar rolul de martiri? Crezi că ar face paradă de atîta sumeție *proprio motu*, numai și numai sub înrîurirea patriotismului lor? Eu presupun că sînt autorizați chiar de guvernul rusesc în chestia Basarabiei, pentru ca această chestie să răsară în ochii Austriei cu proporții mai colosale, și astfel Rusia să facă la timp a se condamna la un mai mare sacrificiu, cînd va sacrifica pretenția ei în favoarea Austriei.

Aceasta, văzîndu-și odată asigurată preponderența pe Dunăre și gurile fluviului *scăpate din ghiarele Rusiei*, va fi obligată a

¹⁾ Înfințîndu-se în Iași un mare număr de spitale pentru răniți și bolnavi din război, locuitorii erau îngrijați ca, odata cu venirea căldurilor, să nu se declare o epidemie de tifos. Nota *Conv.*

închide ochii asupra multor condiții din tratatul de la San Stefano, și nu va da mîna cu Englitera pentru ca să combată pe vecina ei atît de grațioasă, atît de generoasă în privirea intereselor Austro-Maghiare.

Basarabia va rămînea de-o-camdată a noastră, iar Cogălniceanu, Brătianu și Rosetaki se vor proclama salvatorii țării, atribuindu-și tot meritul neretrocedărei Basarabiei și, prin urmare, bine meritînd de la patrie, vor cere, vor pretinde *cu drept cuvînt* de a rămînea la putere.

Et la farce sera jouée.

Iată cum îmi explic campania sumeață a gheșeftarilor fricoși în prezența baionetelor rusești. Dee Domnul să fim scutiți de mai rău. Ferească-ne cerul de un război austro-rusesc, căci atunci am fi pierduți. Pacea între aceste două imperii s'ar încheia pe spinarea noastră, prin o amicală împărțeală între ele a Romîniei.

Cine plătește gloaba? Armeanul. Mult mî-e teamă să nu fim Armeni în împrejurările de astăzi... Sărmana Franța! Sărmanul Napoleon! Unde sînt! Ursul ar reintra iute în birlog.

Dar să lăsăm aceste negre gînduri care ne amărăsc. Mergînd la țară de Paști, cată a-ți răcori inima la isvorul naturei primăvăroase și prinde inspirația de coadă.

Iar de sfîntul Gheorghe, vino să petreci o zi la Mircești. Lunca ne va face să uităm codrul politic, plin de hoți de tot soiul.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

XCv.

Mircești, 12 Aprilie 1878.

Iubite Negruzzi, Mă bucur că te știu la țară, la moșia părintească, Trifești, unde am fost odată cu mult regretatul părintele d-tale, și unde mi se pare că am împușcat pe jumătate un iepure șchiop. Grădina pe atunci era plină de flori și în mijlocul ei se înălța un copac sub al cărui frunziș am băut multe cafele turcești, precum se obișnuia pe acel timp, ce era mult mai oriental în obiceiuri decît timpul de astăzi. Negruzzi întrunea calitățile de bun vînător, de mare amator de flori și de foarte plăcut povestitor, încît cu vie mulțumire și vie înduioșare îmi aduc aminte de zilele ce am petrecut cu el pe malul Prutului, la anul mîntuirii 1840. Sînt 38 de ani de-atunci!!!

Nu făcusem încă nici un vers romînesc și de-abia intrasem

în domeniul literaturii cu o novelă intitulată: *Buchetiera de la Florența*¹⁾. Cum trec anii! și câte întâmplări în acest lanț de ani! Adese-orî cînd închid ochii, văd strecurîndu-se pe aripele suvenirilor o lume întreagă de fapte istorice, de episoade curioase care ar interesa mult dacă ar fi scrise... dar ochii se deschid iarăși și ei văd cu spaimă haosul prezent, dominat de figura *hidoasei pociturii*, care țipă ca o cucuvea pe ruinele patriei.

Orî-cum să fie însă, iubite Negruzzi, întoarce spatele evenimentelor actuale și te aruncă în lumea fantaziei, ca un om ce se asvîrle în valuri limpezi ca să se răcorească. Scrie ce ți-o trece prin minte, fără plan, fără ordine și pregătește-ți astfel elementele unui întreg pe care le-î scoate la lumină în timpî mai liniștiți. Fă ca pictorii, ce și pregătesc pînzele pentru tablouri, însemnînd din fugă pe ele schițe ușoare.

Am aflat de mult că D-l Th. Alexi a tradus idila d-tale: Miron și Florica, însă nu știam că a răușit așa de bine în traducerea sa; îmi pare bine că acest autor are talentul de *traduttore*, iar nu acel de *tradittore*, căci el poate să fie de mare folos țării noastre, vulgarizînd în Germania poezia romîna²⁾.

Ideea lui de a publica un volum întreg de traduceri este minunată; încît privește însă acele făcute de Doamna Elisaveta, nu știu dacă Măria Sa ar primi ca să se publice, chiar sub un pseudonim. Voi însărcina pe Kneazul A. Cantacuzin ca să-î comunice această propunere, fiind-că eu nu sînt în corespondență cu Palatul.

Cît pentru cererea D-lui Cihac, sînt gata să o îndeplinesc, însă nu-î cunosc adresa casei la Maiața. Te rog să mi-o trimieți, pentru ca să scriu imediat lui Socec.

Terminînd, îți doresc sărbători fericite și inspirații poetice. Arată amicitia mea lui Leon și Doamnelor Negruzi.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

XCVI.

Mircești, 28 Aprilie 1878.

Iubite Negruzzi, Ți-am trimis un exemplar al broșurei publicate în București, sub titlul de: *Ostașii noștri*. Ediția e frumoasă.

¹⁾ *Dacia literară* (Iași 1840), pp. 355—407.

²⁾ Teochar Alexi, publicist în Brașov. *Miron și Florica* a apărut și în *Rumänische Kunst-Dichtungen* (Kronstadt 1880) p. 52 sq.

Îți expediez acum relația misiei mele la Londra, pentru numărul ce vine al *Convorbirilor*¹⁾. Dacă crezi că împrejurările actuale nu se împotrivesc la publicarea acelui articol, dă-l la tipografie. În caz contrar trimete-mi manuscriptul îndărăt.

NB. — Îmi rezervez dreptul de a face ultima corectură.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

XCVII.

Mircești, 2 Mai 1878.

Iubite Negruzzi, Moartea lui bietul Petrino—*într'un spital!*—m'a surprins și întristat foarte mult. El avea un caracter nenorocit, în adevăr, dar nu lipsea de talent și sînt încredințat că talentul său s'ar fi dezvoltat până la o culme destul de înaltă, dacă împrejurările vieții sale ar fi fost mai blînde. Dispărerea lui din pleiada junilor literatori, lasă o lacună destul de simțitoare. Este dar cu dreptul ca o foaie serioasă ca *Convorbirile*, și mai cu seamă *Convorbirile*, să nu rămîie indiferente în privința acestei morți atît de grabnice.

Scrie dar numaidecît cîte-va rînduri pentru numărul ce are să iasă și lăsînd omul de-o parte, vorbește de poet. Veî face bine, căci trebuie să o faci. Am scris lui Socec să expeduiască prin poștă un exemplar din *proza mea* și unul din broșura noilor mele poezii, la adresa D-lui Cihac. Cît pentru adresa D-lui Liteano la Berlin, cred că e destul ca să puî pe scrisoare: *Monsieur Georges Liteano, Agence roumaine, Berlin.*

Funcționarii postali din Capitala Prusiei vor fi destul de inteligenți ca să găsească adresa agentului nostru. Ideea de a împărți broșura: *Ostașii noștri* la diferite corpuri, am avut-o și eu și fiindcă dispun de vre-o 500 exemplare, am de gînd să le împărțesc în armată. Cu toate acestea, societatea de bine-facere nu ar face rău dacă ar cumpăra un număr oare-care de broșuri pentru bolnavii și răniții de prin spitale.

Îmi pare rău că frigurile aû venit iar să te necăjească, și că ele te-aû oprit în cursul lucrărilor ce începuseși la țară. Aceste

¹⁾ *Gonv. Lit.*, XII, (1878), pp. 81—88.

frigurî înţeţite ar trebui să le combaţi energic, ca să nu ia de-prinderea de a se împămînteni în sîngele d-tale.

Schimbarea aerului e cel mai bun mijloc de lecuire. Vino dar la Mirceşti ca să găseşti vindecare şi să lucrăm împreună.

Poezia mea : *Eroi de la Plevna* e gata, dar nu i-a sunat ora de publicare. Mai tîrziu... Până atunci, te îmbrăţişez şi-ţi doresc sănătate.

V. Alecsandri.

XCVIII.

Mirceşti, 16 Maiu 1878.

Iubite Negruzzi, Viu să-ţi comunic o veste care ştiu că te va bucura.

Ai aflat din ziare că la Montpellier s'a constituit o societate a limbilor romane, care a pus la concurs compunerea unei poezii intitulate *Cîntecul gîntei latine*, cu scop de a-l traduce în toate idiomele romane, de a-l pune pe muzică şi de a-l populariza în întreaga lume latină.

Intr'o bună dimineaţă din iarna trecută, m'am trezit cu ideea de-a concura şi eu la acea operă, şi fără întîrziere am şi trimis la Montpellier patru strofe, sub titlul de : *Cîntecul gîntei latine* şi după obiceiul meu, le dasem uitărei, cînd de-odată primesc următoarele depeşi :

¹⁹₅ 1878. *Alecsandri-Mirceşti.*

Jury composé de Mistral, Tourtoulon, Quintana, Obedenaru et Ascoli vous decerne unanimement le prix du chant latin. Vous attendons.»

²²₁₅

Roqueferrier.

«Recevez avec mes félicitations cordiales, les vœux que nous formons pour la Roumanie. Vous, qui êtes un grand poète, veuillez être l'écho des sympathies des poètes latins réunis à Montpellier.»

Albert de Quintana.

NB. D-l Albert de Quintana este fondatorul societăţii limbilor romane şi a hărăzit o cupă simbolică de argint ca premiu pentru autorul celei mai bune poezii.

Îţi mărturisesc că nu puţin m'am bucurat de acest triumf,

mai cu seamă că el a contribuit a redeştepta simpatiile confrăţilor noştri latini pentru ţeara noastră.

Iată poezia :

Cintecul ginteî latine.

Latină gintă e regină
Între-ale lumeî ginte mari.
Ea poartă 'n frunte o stea divină
Lucind prin timpîi seculari,
Menirea ei tot înainte
Măreţ îndreaptă paşii săi,
Ea merge'n capul altor ginte
Vărsînd lumina'n urma ei.

Latina gintă-î o vergină
Cu farmec dulce, răpitor,
Străinu'n cale-î se înclină
Şi pe genunchi cade cu dor.
Frumoasă, vie, zîmbitoare,
Sub cer senin, în aer cald,
Ea se ogîndă'n splendid soare,
Se scaldă'n mare de smarald.

Latina gintă are parte
De-ale pămîntului comori
Şi mult voios ea le împarte
Cu celelalte-a ei surori,
Dar e teribilă'n minie
Cînd braţul ei liberator
Loveşte'n cruda tiranie,
Şi luptă pentru al său onor!

În ziua cea de judecată
Cînd faţa'n cer cu Domnul Sfînt
Latina gintă-a fi 'ntrebată
«Ce ai făcut pe acest pămînt?»
Ea va răspunde sus şi tare :
«O, Doamne, 'n lume cît am stat
În ochiî săi plini de admirare
Pe tine te-am reprezentat.»

Sfîrşind, te îmbrăţişez şi-ţi doresc sănătate. În curînd ţi-oî trimit urmarea relaţiei misiilor mele politice, sau vizitele mele la Prinţul Neapoleon, la Baronul Hübner, la Conte Kisselef¹⁾, etc.,

¹⁾ *Conv.* XII, (1878) pp. 153-158.

deși cu greu îmi vine să mă așez la biurou, cînd soarele se hîrjonește cu florile pe afară.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

XCIX.

Mircești, 18 Maiu 1878.

Iubite Negruzzi, Știi de mult că foaea mea favorită este foaea *Convorbirilor* și că tot ce scriu îi este destinat. Astă dată însă, poezia intitulată: *Cintecul gîitei latine*, eșind de sub stăpînirea mea, mî-a fost cu neputință a dispune de dînsa cum aș fi dorit. D-l Obedenaru, unul din membrii juriului de la Montpellier, a scris negreșit la București ca să încunoștințeze rezultatul concursului și a comunicat ziarelor din țeară versurile mele.

Presa și *Răsboiul* le-au și publicat în numerile de ieri.

Notițele ce-mî cereți despre *Societatea limbilor romane* sînt cuprinse în programul alăturat. El e scris în limba catalană (mî se pare), dar acest idiom e lesne de înțeles și lesne veți putea obține informările de care ați trebuință. — Nu știu nimica mai mult decît ce este cuprins în program.

Cît pentru persoanele care au compus juriul de la Montpellier, nu le cunosc. Știi însă că Mistral este autorul poemului *Mireio*, care a ilustrat pe poetul provençal, fiind foarte frumos și plin de adevărată poezie.

D-l Albert de Quintana este fondatorul și prezidentul «Societății limbilor romane» ce datează de doi ani. El este și prezidentul comisiei însărcinate cu secția spaniolă la Expoziția de la Paris.

Cînd am primit programul Societății de la Montpellier, m'am hotărît a scrie și eu ceva, nu însă cu sperare de a cîștiga premiul, dar cu simpla idee de a trimite un specimen de limba romînă, spre a se constata încă odată rudirea noastră cu toate ramurile gîitei latine. Norocul a vrut ca, toate poeziile prezentate la concursul de la Montpellier să fie mai slabe decît a mea și astfel am eșit eu triumfător. Cu atîta mai bine pentru țeară. Romînia e astă-zî mai cunoscută în lumea învățaților din lumea occidentală și ce mă bucură mai mult, este că poezia mea a motivat *urările poezilor latini pentru Romînia*.

Aicea este adevăratul triumf. — Am cîștigat un nou drept la

simpatiile marelor popoare de viță latină, și poate că acele simpatii răsărite pe câmpul literator, vor rodi pe câmpul politic.

Amin ! Să ne ajute Dumnezeu !

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

Te rog să-mi înapoești programul, când nu-î mai avea trebuință de el.

C.

Duminică (făină dată).

Iubite Negruzzi, Plec mine la Mircești și nu cred să mă viu la Iași până'n primăvară. Oî căta să-ți trimit continuarea misiilor mele politice.

Până atunci, îți trimit acum fotografia vasului de la Montpellier, în două exemplare oferite de mine societății «Junimea».

Complimente din partea noastră D-nei Negruzzi.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

Cl.

Mircești, 25 Iunie 1878.

Iubite Negruzzi, Cunoști vorba Romînuî ; una caldă, una rece ; ea ni se aplică de minune. După Grivița și Montpellier a urmat Berlinul ; după victoriî, loviri amare. Un Gorciakoff și un Bismark au apărut în cumpăna soartei noastre, cercînd a nimici greutatea noastră politică în lume ; și ast-fel iluziile răsărite în Bulgaria și în Provența, s'au întunecat într'o clipeală. Dar să nu ne descurajăm ! ferească Dumnezeu de a pierde încrederea în noi și în viitorul neamului nostru ! Omida mănîncă frunzele stejarului, dar nu poate ucide stejarul.

Să ne 'narmăm cu răbdare, cu demnitate, cu înțetire în fața prigonirii ; să dăm piept cu norocul. O mică luptă voinicească începe pentru Romîni. Fie ; să primim lupta cu suflet îndrăsnit, căci avem de apărât țara, acest depozit sacru încredințat nouă de părinții noștri, și pe care sîntem obligați să-l transmitem întreg la copii.

Măciuca politică din Berlin ne-a dat o lovire care ne-a amețit ; dar amețeaua trece și trecînd ea, trebuie să ne lase în picioare. Doar nu pierde Romînul cu una, cu două, ba nici cu nouă, căci are șapte vieți și-i puiul dracului, după cum se exprimă țăraniî.

Ne-am luptat vitejește la Grivița, am triumfat la Montpellier. Tot ast-fel vom triumfa cu vremea și pe cîmpul politic. Vroînța să ne fie tare și vom eși iar în undă. Cine știe dacă Dumnezeu nu ne-a pregătit, prin nedreptatea areopagului din Berlin, la lupte mari care să ne oprească de a ne adormi pe lauri nostri ?

Franța, a cîștigat mult din pagubele ce a suferit la 1870, căci a primit o crudă lecție de care știe a profita ; să urmărim pilda ei, să ne punem pe lucru, să luminăm poporul în care există vitalitatea națională, să renunțăm la desbinări care ne slăbesc, să ne unim într'un singur gînd și să nu ne mai căutăm sprijin de cît în noi înși-ne, lepădîndu-ne de Satana, adică de protecții străine, și vom ajunge ast-fel mai departe de cît am ajuns pîn'acum. Azi avem dușmani pe față : Ruși, Nemți, Jidani, etc. ; îi cunoaștem, știm cu cine avem a ne lupta ; dar totodată avem și ajutoruri oculte, avem nihilismul care-î cancerul Rusiei, avem socialismul care roade rănunchii Germaniei, ei lucrează pentru noi. Va veni o zi în care vom asista la o colosală dărîmarea de imperii și în aceea zi, de vom fi pregătiți, vom revendica tot ce a fost și este încă al nostru.

Deviza mea este : *Nimic nu se pierde*. Nu-mi perd dar sperarea în viitor, și chiar de sînt ajuns la bătrînețe, nu mă retrag din luptă, de vreme ce Dumnezeu voește ca să ne cerce și să ne oțelească prin noi lupte. Curaj dar, voi cei tineri, și pe lucru toți. Roadă plătește munca. Rusia, imperiul uriaș, a avut nevoie de pomana noastră... fie... noi n'avem nevoie de *bogdaprostea ei*.

Rămîne cu Basarabia pe cuget și cu pată neștearsă pe frunte.

Voi căuta a-ți trimite în curînd urmarea misiilor **mele politice** ; acum îți expediez un pachet cu broșuri, de **distribuț drept** premii la elevi. Bine-voește a le împărți pe la colegiul, etc.

A revederé în curînd.

Te îmbrățișez din toată inima, V. Alecsandri.

CII.

Mircești, 3 Octombrie 1878.

Iubite Negruzzi, Imi pare bine că te-ai întors sănă os din peregrinagiile ce ai făcut la munți și peste munți. Dacă nu ai scris nimic în timp de mai multe luni, este că mintea-ți avea nevoie de odihnă. Ast-fel copacii roditori sînt sterpi într'un an, pentru ca la anul viitor să dea o roadă îmbelșugată. Nu mă îndoiesc dar, că în cursul iernei vei produce mult și bine.

Cît pentru mine, află că de la începutul primăverii și până acum n'am scris nici un vers, nici o linie de proză ; ast-fel am fost năvălit de vizitatori, care mi-au furat tot timpul. Prin urmare portofoliul meu este tot atît de gol ca și saltarul D-tale.

Afară de *Musafiri*, am mai avut și un șir necurmat de ne-cazuri, care m'au depărtat de la orî-ce lucrare literară, — între altele chiar acum mi-a căzut o mare belea pe spinare. Arendașul meu mi-a declarat că nu mai ține moșia, și iată-mă obligat a mă apuca de coarneau plugului pe la sfîrșitul toamnei !

Mă lupt cum pot, însă cu mult desgust, căci îmi lipsește liniștea de care am neapărată trebuință pentru ca să lucrez. Această neașteptată contrarietate mai are și dezavantagiul a mă sili ca să petrec iarna în țară, de unde eram decis a merge la Corfu, pentru ca să găsesc un soare mai cald.

Voî căta dar, a profita de închisoarea mea silită în căsuța de la Mircești, pentru ca să urmez cu descrierea misiilor mele politice sau cu alte scrieri . . . nu știu care ; și îndată ce voî aș-terne ceva pe hîrtie, îți voî trimete manuscriptele pentru *Con-vorbiri*.

Până atunci însă, răbdare și îmbrățișare amicală.

V. Alecsandri.

Sper că voî veni la Iasi să vă mai văd, în ultima săptămînă a lui Octombre.

Complimente respectuoase d-nei Negruzzi.

CIII.

Mircești, 12 Noembrie 1878

Iubite Negruzzi, Am primit invitarea la banchetul Junimeî, însă cu mare părere de rău mă văd obligat a nu face parte din el, fiind împedecat de împrejurări casnice. Vă doresc dar la toți mesenii, veselie și masele sănătoase. Te însărcinez să porți din parte-mi un toast Junimeî și fecondității sale !

Aî trecut mai deunăzi pe la Mircești și nu te-ai abătut pe la mine . . . Avem să ne sfădim . . . Aș fi fost prea fericit să te văd, căci nu te-am văzut de mult și să-ți vorbesc de noul șir de lucrări ce am început.

După *Doine*, după *Lăcrămioare*, după *Pasteluri* și după *Legende*, de care parte a literaturii îmi rămînea să mă leg ? M'am

gîndit la teatru . . . și pe loc am răsfoit paginile istoriei noastre, unde am găsit subiecte minunate de drame în versuri.

Deocamdată atenția mea a fost atrasă prin epoca lui Alexandru Lăpușneanu, atît de dramatică și de caracteristică. În ea am descoperit mai cu deosebire trei personaje care merită de a fi reînviat pe scenă: *Folde*, *Lăpușneanu* și *Despot*. Tustrei ar forma o trilogie istorică, care, bine împărțită, bine țesută, bine scrisă, ar îmbogăți literatura noastră.

Nu știu dacă voi reuși a duce până la sfîrșit această lucrare serioasă și foarte grea, dar totuși am început cu *Despot*. De-acum într'un noroc. Am citit în foaia *Convorbirilor*, actul I a dramei lui Bodnărescu, intitulată Alexandru Lăpușneanu ¹⁾. Aștept urmarea pentru ca să judec scrierea aceasta sub punctul de vedere al artei dramatice. Limba este frumoasă, însă eu unul nu mă împac cu versuri albe.

Voi veni în curînd la Iași și voi căuta să sosesc tocmai în ziua de adunare a Junimei . . . Până atunci însă te îmbrățișez.

V. Alecsandri.

CIV.

Mircești, 16 Decembrie 1878.

Iubite Negruzzi, Îți răspund în articoli, pe rînd și lămurit:

1. Bine ai făcut de ai păstrat pentru d-ta fotografiile amforei de la Montpellier, căci ești cel mai sîrguitor membru al Junimei.

2. Sînt de opinia D-tale în privirea statuii lui Ștefan-Vodă: adică să ne ferim de a arunca banii adunați, în gura lupului, vreau să zic, a guvernului ²⁾, să nu espunem ideea noastră patriotică de a fi vărsată în bronz, sub forma unei caricaturi chibzuită și clocită în creerii unui funcționar de peste Milcov, — să avem fermitatea de a duce întreprinderea noastră până la capăt, înțelegîndu-ne cu un artist mare din Franța, precum este acela care ne-a făcut condițiile cele mai avantajoase . . . și se numește, mi se pare — Cordier ; să însărcinăm pe frate-meu ce se află în Paris, de a reîncepe negocierea cu dînsul, sau cu altul, pentru ca lucrarea

¹⁾ *Lăpușneanu-Vodă*, tragedie în ciucî acte de S. Bodnărescu. *Conv. Lit.* XII, (1878—79) pp. 261, 314, 366, 408, 455.

²⁾ Comitetul ales pentru ridicarea statuii lui Ștefan cel Mare la Iași se compunea din Pr. Gr. M. Sturdza, Vasile Alecsandri, Scarlat Pastia, N. Gane, Al. Stamatopol și Iacob Negruzzi. *Nota Conv.*

să înceapă cît mai curînd — să ne chibzuim asupra mărimii — pozei și caracterul statuei, toate acestea afară de amestecul guvernului și chiar al lui Vodă, temîndu-mă ca M. Sa să nu propue de a se face comanda vre-unui artist din Berlin.

Însă, unii vor zice, că pentru aceste chibzuiri, trebuie mai întîi ca comisia din care fac și eu parte, să se adune? — Aici e greu! căci eu cu greu es din casă în timp de iarnă. Cu toate acestea, îndatorirea pusă asupra-mi fiind mare, m'am hotărît într'o zi a-mi lua inima în dinți și a înfrunta gerurile pentru ca să viù la Iași. Cînd?... Nu știu, poate după sărbători.

Acum mă aflu în dricul lucrului... Mă lupt cu Despot și n'aș vroi să părăsesc cîmpul luptei, temîndu-mă să nu mi se potolească focul. Sînt ajuns la sfîrșitul actului II și sper să abordez peste vr'o patru zile actul III. Trebuie bătut ferul cît e roș și de aceea nu mă pot ocupa de alte scrieri, de aceea nu'ți pot trimite acum urmarea misiilor mele politice. Răbdare însă; de mi-a da Dumnezeu sănătate, voi întrebuița cu folos lunile de vară.

Un lucru numai mă turbură în mijlocul activității mele literare... Chestia jidanilor! această chestie de viață sau de moarte pentru noi!

Bine ar fi, socot, să se formeze comitete prin toate județele, spre a aduna mii și sute de mii de iscălituri pe petiții adresate constituantei, în contra drepturilor rîvnite de jidani cu gînd de cotropire desăvîrșită a țării... Ce zici de această manifestație generală? sfătuiți-ne, voi cei tineri și activi, care vă iubiți țara, și cătați de faceți ceva pentru ca să o scăpați de pericolul fatal ce o amenință.

Eă unul, în ziua cînd deputații Constituantei, supunîndu-se mișelește la poruncile din Berlin înscrise în tractatul de Paris, vor acorda urdiei... jidovești dreptul civil și politic, dînd astfel țara și naționalitatea noastră în mâinele lor, eă, în acea zi de doliu, îmi voi rupe condeiul, suspinînd cu lacrămă: *fnis Romaniae!* și chiar dacă împrejurările casnice îmi vor permite a o face, mă voi destăra pentru totdeauna.

Mă doare sufletul cînd mă gîndesc la ce am fost și la ce o să ajungem. Galiția și Bucovina aū nevoe de o soră mezină... și mult mă tem că o să o aibă.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

Dacă în zilele sărbătorilor Crăciunului, ați putea veni aici,

d-ta, Gane, Stamatopulo, am pune la cale toate măsurile necesare pentru ridicarea statuii lui Ștefan. Atunci sărbătorile ar fi depline pentru mine.

CV.

Mircești, 11 Aprilie 1879.

Iubite Negruzzi, Peste două săptămîni plec la București unde voi zăbovi vre-o lună cel puțin și fiind-că nu știu dacă voi putea veni la Iași înaintea plecării mele, îți scriu aceste rînduri pentru ca să te rog a mă informa ce hotărîre ai luat în privirea statuei lui Ștefan cel Mare? Callimach, răspuns'a la scrisoarea care îi recomanda de a vizita atelierul D-lui Cordier? Intr'un cuvînt, alesu-s'a artistul cărui să se încredințeze fondarea statuii? etc. . . . aș dori să am cele mai lămurite informări, pentru ca să știu ce să răspund lui Vodă, cînd aș fi întrebare de Măria Sa.

Ion Ghica a fost aici în zilele trecute și ascultînd drama lui *Despot*, a decis a se ocupa îndată cu punerea ei pe scenă, vroid să fie reprezentată numaidecît la 15 Septembrie ¹⁾

Rolurile au să se împartă chiar de pe acum, pentru ca să fie știute ca *Tatăl nostru*. Decorurile și costumele au să se lucreze în lunile de vară, pentru ca tot să fie gata până la începutul sezonului teatral.

Piesa este sfîrșită de mult. — Acum e copiată, corectată și gata de a eși în lume. — Imi pare rău că nu am prilejul de a vă ceti ultimele trei acturi, pentru ca să cunosc opinia d-tale și a altor membrii a Junimeii. — Ion Ghica și Alexandru Cantacuzin au părut destul de satisfăcuți.

Vă găsiți acum în fierberea luptelor electorale, nu cred dar să vă fie mintea dispusă la literatură. — Fiți dar cu prevedere și vă alegeți deputați și senatori cărora să le fie milă de țară.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CVI

Mircești, 5 Februarie 1880.

Iubite Negruzzi, Inainte de toate îți fac cunoscut că am primit dicționarul lui Cihac, că am răspuns învățatului nostru etimologist pentru a-i mulțumi, și că i-am și trimis un exemplar din gramatica macedo-romină a lui Boiagi.

¹⁾ A fost reprezentată la 8 Oct. 1879, pe scena teatrului din București.

Acum să venim la întrebarea ce-mi faci, dacă iarna aceasta a fost roditoare pentru mine? Cu durere răspund că nu! O nevralgie complicată cu un proces, mi-au secăt creativitatea și m'au împiedecat de a produce măcar o singură strofă.

Planuri am multe în cap, dar cînd vreau să mă pun pe lucru, se prezintă dinaintea ochilor mei imaginea hidoasă a unui tîrtan nespălat, cu care mă judec pentru o tîlhărie a lui, foarte păgubitoare mie. Cum dar să te inspiri, cînd muza drăgălașe se metamorfozează într-o dihanie cu perciuni și îmbrăcată în pielea dracului?

Despot se tipărește la Socec; peste vr'o opt zile ți-o trimete unul din cele întîi exemplare. Nu rămîne de cît ultima jumătate de coală sub teasc.

Cu ce, dar, să-ți îndeplinesc dorința în privirea foaiei *Convorbirilor*?

Portofoliul meu e gol de tot. Iată însă ce-ți propun: ne-am decis cu Ion Ghica, să preschimbăm un șir de scrisori amintitoare de timpurile trecute. Posed pîn'acuma trei epistole foarte interesante ce mi-a trimis Ghica.

Dacă-ți convine, sînt gata a le pune la dispoziția foaiei *Convorbirilor*. Acele scrisori nu se ating nicîdecum de politica zilei; ele sînt niște prețioase schițe de moravuri vechi și de datini istorice. Aștept răspunsul d-tale, pîn'a nu-ți comunica copie după dinsele.

Te-ai mirat de a nu vedea numele meu în tabla de materii a anului trecut? Aceeași mirare mă coprinde și pe mine, căci de cînd te-ai aruncat în brațele politiceii, ai cam legat de gard literatura. Să sperăm însă că vom veni în curînd la postul nostru.

Eu n'am fost la București de pe la Octombrie, fiind spaimîntat de gerul iernei. Socot însă să mă duc la Senat pe la sfîrșitul lui Februarie, dacă... etc.

Zici că ai să pleci peste vr'o 15 zile?... De ce nu te-ai opri cîteva ceasuri la mine? Pornind dimineața din Iași, ajungi pe la 11 ore la gara Mîrcești și seara cu trenul expres te îndrumezi spre București.

Programul e lesne de urmat și tot-odată de natură a-mi produce o mare satisfacere.

Amic sincer, V. Alecsandri.

CVII

Mircești, 11 Februarie 1880

Iubite Negruzzi, Îți scriu în grabă, căci plec la Roman pentru procesul meu. Necazurile ce am, nu-mi lasă capul liber pentru ocupări literare, sper însă că voi scăpa în curînd de buclucuri și atunci mă voi gîndi cu dragoste la copila noastră: Foea *Convorbirilor*. Cît pentru simțirile lui Ion Ghica către D-ta, eu cred că ești înșelat. Orî cum, cînd voi merge la București, voi avea o explicare cu el. Până atunci te îmbrățișez. Ai să mai stai mult în Iași?

Amic devotat, V. Alecsandri.

CVIII

Mircești, 14 Iunie 1880

Iubite Negruzzi, Îți trimit, după făgăduință, începutul corespondenței mele cu Ion Ghica—scrisoarea No. I și sper să-ți comunic altele pentru numerile următoare ale foaiei ¹⁾.

Plec peste două zile la Sinaia, unde sînt învitat de Doamna, ca să mă consulte asupra unei opere ce compune în colaborație cu un maestru venit din Suedia. Mă voi întoarce la Mircești în cele d'întîi zile ale lui Iulie.

Deci, sănătate și la revedere.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

CIX.

Mircești, 20 Iunie 1880.

Iubite Negruzzi, Primesc chiar acum alăturata scrisoare de la Papadopulo-Callimach. O găsesc destul de interesantă pentru ca să fie publicată în *Convorbirile Literare*²⁾. Dacă împărtășești opinia mea, pune să tragă o copie destinată pentru tipografie și trimete-mi originalul curat, îndărăt. Țiu a pune acest autograf în colecția mea de autografe.

Cred că ai primit epistola mea către Ion Ghica, în care fac biografia lui Vasile Porojan³⁾.

Ce ai de gînd să faci în vara aceasta?

¹⁾ Scrisoarea I («Din vremea lui Grigorie Ghica Voevod), *Conv.* XIV (1880) pp. 1—5.

²⁾ Scrisoarea e relativă la *Ceremonia cafelei*. V. *Conv. Lit.* XIV, p. 194-96

³⁾ S'a tipărit în *Conv.* XIV, (1880) pp. 165—171.

Profită de vacanță, ca să te mai dai în dragoste cu muza pe care ai părăsit-o pentru fleoarta de politică.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CX.

Mircești, 17 August 1880.

Iubite Negruzzi, Ești dus în străinătate? Ești în Iași? Arunc la poștă aceste două întrebări, într'un noroc și aștept un răspuns pentru ca să-ți trimit o scrisoare lungă și foarte interesantă a lui Papadopulo-Callimach.

Ai mai scris ceva, sau ai continuat a te închina la altarul lenii? De este așa, o să avem vorbă împreună, sper însă din contra, să te îmbrățișez.

V. Alecsandri.

CXI.

Mircești, 30 August 1880.

Iubite Negruzzi, Ți-am trimis scrisoarea lui Papadopulo-Calimach și sper că ai primit-o¹⁾. Mai posed o culegere de cîntece populare culese de părintele Episcop Melhisedek, precum :

Imn catichetic popular, Colăcărie sau discurs la nuntă, Cuvînt de ertăciune, Urare de anul noii.

Toate aceste anotate de colegul meu de Academie.

Dacă îți convin, sînt gata a ți-le trimite pentru *Convorbiri*²⁾. Ele sînt foarte interesante; aștept răspuns.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXII.

Mircești, 2 Septembrie 1880

Iubite Negruzzi, Profit de plecarea ginerelui meu la Iași, pentru ca să-ți trimit colecția de cîntece populare făcute de părintele Melhisedek. Nu mă îndoiesc că va găsi în curînd loc în coloanele *Convorbirilor*. Cred că ai primit a 4-a epistolă a lui

¹⁾ Scrisoarea tratează despre *Cyrl Lucar. V. Conv. Lit.* XIV, p. 252.

²⁾ S'aui tipărit în *Convorbiri*, XIV, (1880) pp. 290, 344, sub titlul «Literatură religioasă populară».

Ion Ghica¹⁾. Cînd va apare? El pregătește o a 5-a scrisoare foarte interesantă, la care voi răspunde imediat.

Te îmbrățișez. V. Alecsandri.

CXIII.

Mircești, 8 Sept. 1880.

Iubite Negruzzi, Dacă proiectul meu de a petrece iarna în străinătate te-a mîhnit, dă mîhnirea după spate, căci mi-am schimbat planurile. Nu plec din țeară decît la primăvară!

Perspectiva unui voiaj în luna lui Noembrie nu-mi surîde nici decum; apoi Academia și Senatul îmi ațin calea. Trebuie deci să las deocamdată toeagul de călător în colțul odăii și să rămîn la postul meu de cetățean academician în cursul iernii ce vine.

Voi profita negreșit de zilele viforoase pentru ca să mă pun pe lucru și voi trimite din cînd în cînd cîte ceva *Convorbirilor*. Cît pentru comedia în versuri de care mă întrebî, n'am început-o încă, fiind-că toată vara am fost năvălit de musafiri. Tot ce am putut face pe furiș, este o feerie națională pentru teatrul din București, intitulată *Povestea lui Pepelea* ²⁾.

Cea întîi lucrare ce voi întreprinde în curînd, este o dramă în proză: *Desrobirea Țiganilor*, ³⁾ apoi în cursul iernei voi începe comedia mea în versuri, *dacă mi-o fi bine*.

Pe săptămîna viitoare, adică la 14 Sept. mă voi găsi în Iași și voi avea mare mulțumire să te întîlnesc, pentru ca să mai vorbim de voiajuri, de literatură și chiar de politică.

Până atunci te îmbrățișez și te rog să prezentezi complimentele mele respectuoase D-nei Negruzzi.

V. Alecsandri.

CXIV.

Mircești, 9 Noembrie 1880.

Iubite Negruzzi, Plec mîine la București, de unde așî vroî să trimet d-lui Creangă colecția operelor mele, cerută de d-lui. Nu-î cunosc însă adresa. Te rog să ai bunătate a mi-o însemna pe o bucată de hîrtie și a mi-o expedia, 5 strada Calvină.

Ion Ghica a fost astă-zî aici și mi-a anunțat o nouă scrisoare.

¹⁾ A patra scrisoare (*Eterea*) *Conv.* XIV, (1880) pp. 325—344.

²⁾ *Conv.* XVII. (1883) pp. 201, 247, 293.

³⁾ Care nu a fost scrisă,

Sper că ceea ce ți-am dat, va apare întreagă în numărul ce are să iasă.

Vii la București?

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

CXV.

Mircești, 28 Decembrie 1880.

Iubite Negruzzi, Înainte de toate îți mulțumesc pentru felicitările ce mi-ai trimis de sărbători și pentru urările amicale ce faci în privirea sănătății și a hărniciei mele; sper că ele mi-or profita pentru ca să fiu mai cu voce bună și mai productiv în cursul anului care vine. Primește la rîndul D-tale din parte-mi asemenea urări, pe lingă care mai adaog în special unele în folosul *Convorbirilor*.

Articolul lui Ion Ghica este în adevăr mai personal decît scrisorile precedente ¹⁾, însă el nu este decît ca o prefață la o serie de studii foarte interesante, pe care le-ai vedea cu mare mulțumire în coloanele *Convorbirilor*. De aceea sînt prea bucuros de vestea ce-mi dai despre publicarea în numărul din 1 Fevr.

Eu mă recunosc dator cu multe răspunsuri lui Ion Ghica și sper că le voi scrie în curînd. Până atunci, te rog să arăți complimentele mele respectuoase d-nei Negruzzi, și să primești amicalele mele îmbrățișări.

V. Alecsandri.

Prin ginerele meu ți-o comunică un articol al lui Papadopolu-Callimach, în care se tratează despre ceasornicul lui Ștefan cel Mare, dat Rușilor de către Mitropolitul Veniamin Costaki ²⁾.

CXVI.

Mircești, 11 Ianuarie 1881.

24^a sub zero

Iubite Negruzzi, Scrisoarea d-lui Nicanor Frateșiu, protosincol și secr. consist. nu m'a surprins, fiind-că sînt obișnuit cu asemenea propuneri. Se vede că mă bucur de reputația de *pere nourricier*...

Sînt vr'o trei ani, am primit din Basarabia o epistolă din

¹⁾ Scrisoarea VII relativă la partidele politice și evenimentele din anul 1848. *Conv. Lit.* v. XIV, p. 407.

²⁾ Scrisoarea tratează despre «Ceasornicăria la Români» *Conv. Lit.* XV, 1881 pp. 29-32.

partea unui tînăr care mă ruga să-l adoptez, sub cuvînt că admira mult poeziile mele.

Anul trecut, un alt june amator de versuri, mî-a scris din Giurgiu, rugîndu-mă să-l primesc ca elev în *atelierul meu poetic*¹⁾.

Cu ocaziunea sărbătorilor anului nou am primit o propunere cam de aceeași natură, precedată de felicitări entusiaste în modul următor :

«Anul nou cu cea mai mare și înfocată verdeată vedem că «a sosit; iar cel trecător s'a dus ca cum n'a mai fost! Dar acest «an este *sperător* de a fi foarte îmbelșugat pentru marele și celebrul «nostru bărbat de stat, care nu mai puțin poartă și faimoasa «cunună de rege al tuturor poezilor din tot *globul Europei*. Decî «Dumnezeu să vă întărească *în milionit* sfînta sănătate ca să puteți «lupta de a face bine tuturor... și mie, trimițîndu-mă în Paris ca «să mă perfecționez... etc.». D-l Grigori Szilásky mi-a recomandat în adevăr scrierile tînărului Dulfu, cerîndu-mi opinia asupra meritelor lor, dar n'a mers pînă la propunerea de adoptare sau de creștere a junelui poet de peste Carpați...

Astăzi mi se prezintă un Costin!..

Stau și mă 'ntreb cine mi-a organizat o asemenea *scie*? De unde pînă unde am ajuns a fi considerat ca un adoptator, sau cel puțin ca un crescător de copii *talentați*?

Dacă aș fi milionar sau *în milionit*, aș crea un institut de poetotrofie, însă cu averea ce-mi rămîne, nu-mi este permis a mă gîndi decît la familia mea.

Am primit o nouă scrisoare de la Ion Ghica, care conține detalieri interesante asupra celor întîi tineri romîni din Paris, la anii 1834—1835²⁾, și asupra gradului de ignoranță a Francezilor despre țările noastre. Îmi propui să-i răspund spre a complecta suvenirile lui, și amîndouă scrierile ți le-oî comunica, dacă dorești.

Ți-am trimis prin gînerile meu un articol al lui Papadopoulos-Callimah asupra ceasornicăriei — destul de interesant. Sper în curînd să te scap și de dorul de versuri. Pînă atunci însă, o amicală strîngere de mînă.

V. Alecsandri.

¹⁾ I. Scurtu : «Cabinetul poetic al lui Alecsandri». *Sămănătorul* II (1903) p. 465.

²⁾ V. «Scriș. VIII (Din viața socială de pe la 1835 -36)» *Conv. Lit.* XIV, pp. 446—50.

CXVII.

Mircești, 16 Ianuarie 1881.

Iubite Negruzzi, M'am întâlnit cu părintele Episcop de Roman, Melhisedek, care a manifestat dorința de a se abona la *Convorbiri*. Tot-odată ar dori să aibă volumul anului 1880. Fă bine, dar, de regulează atît abonarea cît și trimiterea aceluî volum la adresa colegului meu de Academie.

Cînd pleci la București... dacă nu cum-va îi fi și plecat. Eû mai rămîi acasă până la finele lui Făurar.

Al d-tale amic, V. Alecsandri.

CXVIII.

Mircești, 26 Ianuarie 1881.

Iubite Negruzzi, Sînt însărcinat de Academie cu biografia răposatului meu amic C. Negruzzi. — Nu mă pot adresa dar la altul de cît la fiul său pentru a avea următoarele notiți: (*sic*).

- Anul și locul nașterii.
- Studiile; — sub care profesori? în care școale?
- Operele cu titlurile separate și anul publicației lor.
- Epoca și locul morții.
- Familia; părinții, strămoșii.

Te rog să-mi comunicî cît mai curînd toate aceste notiții sau măcar unele din ele, pentru ca să mă pot apuca îndată de lucru¹⁾. Aștept răspunsul D-tale cu nerăbdare și te îmbrățișez.

V. Alecsandri.

CXIX.

București, 10 Martie 1881.

Iubite Negruzzi, Te-am căutat aici și am aflat că ai plecat la Iași. Mă grăbesc dar a-ți trimete aceste rînduri, pentru ca să te rog de a nu publica încă epistola, mea asupra *Pinei amare a ecsilului*, ce ți-a comunicat Ion Ghica, fiind-că nu este completă.

Îmi propun să o sfîrșesc cînd mă voi întoarce la Mircești și atunci voi trimete-o foaii *Convorbirilor*²⁾.

Avem trei posturi vacante la Academie. D-ta ești candidatul

¹⁾ «Nu știu din care cauză lucrarea aceasta nu s'a făcut». Nota lui I. N.

²⁾ Scrisoarea a rămas neterminată și s'a publicat așa în *Conv. Lit.* an. XXIV (1891) pp. 721—726.

meu pentru unul din ele. Bine ai face de a-î trimite Academiei colecția completă a *Convorbirilor*.

Al d-tale amic, V. Alecsandri.

CXX.

Mircești, 11 Mai 1881.

Domnule Not. coresp. etern¹⁾,

Accepînd invitațiunea ce ați benevolit a-mi transmite la banchetul societății social literaria *Junimea*, mă nutresc cu speranțiunea de a frecuenta acel banchet, unde sum secur de a găsi un nutriment mai substanțial.

Prin consecența finesc ca și d-voastră prin sclamațiunea ardinte: *Să trăiască!* Cine?

Din reședințemîntul Mircești.

În Brumariu, în zi cu brumă.

Sincer stimător, Văsiliu Alecsandri.

CXXI.

3 Iulie 1881.

Iubite Negruzzi, Primesc chiar acum trei epistole de ale lui Ion Ghica, destinate *Convorbirilor*²⁾. Ți le expediez prin poștă.

Ghica pleacă Simbătă la Londra, ca ambasador. Regret absența lui de la Academie și de la direcția teatrului.

Te rog să-mi rezervezi un exemplar din ultimul volum al *Convorbirilor*.

Complimente respectuoase d-nei Negruzzi.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

Vrei să publici pe Pepelea într'unul din numerele veriî?

CXXII.

Mircești, 24 Iulie 1881.

Iubite Negruzzi, Am scris la București ca să-mi trimeată manuscriptul lui Pepelea, și păn'acum nu am primit nici răspuns

¹⁾ Invitația la banchetul anual al *Junimii*, subscrișă de secretarul societăței, era făcută de asă-dată în stil latino-germano-ardelean. Alecsandri răspunse cam în aceeași limbă. (Nota lui I. N.)

²⁾ Aceste trei scrisori sînt: a IX-a (David Urquhart), a X-a (Egalitatea), a XI-a (Libertatea), publ. în *Conv.* XV (1881) pp. 165, 209, 254.

nicî piesa. Voi mai reinnoi cererea mea astăzi, însă nu cred să obțiu vre-un rezultat până nu s'a numi un director al teatrelor în locul lui Ion Ghica, dus acum la Londra în calitate de ministru plenipotențiar. Mi s'a propus mie direcția acelei galere, dar înțeleg că am refuzat cu entusiasm.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

CXXIII.

Mircești, 17 Septembrie 1881.

Iubite Negruzzi, În sfîrșit am căpătat o copie depre manuscriptul lui Pepelea, dar în ce hal! veî judeca însu-și... E de mirat cum să aibă direcția un asemenea copist! Am făcut îndreptări pre cît am putut; acum dacă tot voești ca să publicî această piesă în *Convorbiri*, încredințează volumul alăturat unui zețar inteligent și Doamne ajută.

Ce zici de iarna timpurie care ne-a căzut pe cap? *Clima eminent* (sic) *proprice*! după spusa lui Aurelian.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXXIV.

Mircești, (fără dată)

Iubite Negruzzi, Îți mai trimit o piesă care s'a jucat cu mult succes în iarna trecută la București, însă tot așa de prost copiată ca și *Pepelea*. Dacă îți convine, public'o în «*Convorbiri*», fără nume de autor. Un simplu X e suficient¹⁾.

La caz contrar, ai bunătatea a da piesa lui Lukian pentru beneficiul lui, cu condiție ca să nu pue numele meu pe afiș, dacă ar afla că e făcută de mine.

Aștept răspunsul D-tale și te îmbrățișez.

V. Alecsandri.

CXXV.

Mircești, 27 Septembrie 1881.

Iubite Negruzzi, M'am bucurat că n'ai fost un pierde-vară ca mine și că ai tradus... fie chiar în versuri albe, pe Don Carlos al lui Schiller²⁾. Cu timpul sper că vom poseda în limba romînă tot teatrul clasic german, o adevărată comoară!

¹⁾ S'a publicat sub titlul «*Sfidelul Dracului*», farsă de Carnaval, imitată din franțuzește, de X., în *Con. Lit.* XV, p. 297. Ncta lui I. N.

²⁾ V. *Conv. Lit.* XVI (1882—83) pp. 15, 50, 88, 132, 173.

Imi spun că Maiorescu a reînviat pe lumea literară după opt ani de catalepsie. Cu atîta mai bine și pentru literatura noastră și pentru el! Un om ca dînsul, învățat, elocuent, deștept, cugetător și de gust, este menit a aduce mari foloase tinerimei, atît prin scrierile cît și prin graiul lui. Să ne felicităm dar de reînvierea ilustrului orator, care știe a combate atît de aspru beția cuvintelor.

Mulți chemați, dar puțini aleși... Această maximă se poate aplica la toate generațiile ce se succedă. Din elementele tinere care dau puține roade astăzi, cine știe dacă n'am vedea eșind o mină de oameni-vengheri de marfă bună? Să nu desperăm, ci să urmăm a le arăta calea... Sufletele june se obosesc de cinism și se revoltă cîte-o dată în contra lui; atunci ele aspiră a reintra în lumea ideală, căci care om nu suferă măcar odată în viață de nostalgia frumosului!

Ion Ghica va continua șirul scrisorilor lui, însă cu totu afară din domeniul politic. Acele două care tratează despre Egalitate și Liberate au fost făcute cu scop și de varietate și de a proba cum înțelegem libertatea și egalitatea, oamenii generației cărunte.

Fratele meu a promis să devie corespondentul *Convorbirilor*! Mă bucur de această hotărîre a lui, însă am să-l îndemn și eu din parte-mi ca să se ferească de politică, politica fiind filoxera literaturii.

Cît pentru mine, iubitul meu coleg, am legat condeiul de gard!... Intreaga vară am petrecut-o cu ocupări agricole și cu plăți de datorii. Slavă Domnului! Acum sînt liber, liberat și de moșie, pe care am arendat-o, și de creancieri pe care i-am ghiftuit de bani. Sper dar că în iarna ce vine, închizîndu-mă ca un culbec în căsuța mea, voi reuși a mă acăța de poalele muzei... Ce trînteală am de gînd să-i dau! Avusesem proiectul a pleca în străinătate spre a căuta un colț de pămînt scaldat în soare, însă și anul acesta mă voi mulțumi cu soarele din sobă... La Martie voi merge să asist la lucrările Academiei și la 1 Mai voi pleca... Unde?... Unde m'or duce ochii și pe cît timp pînzele pungii vor fi umplute.

E timpul să mai es în lume... Orizontul de la Mircești a început a-mi părea cam îngust, și soarele Romîniei cu nasul degerat de frig.

N'ai avea curagiul să te abați pe aicea cînd te vei duce la Cameră singur? Mi-ai face mare plăcere.

La revedere și miî de complimente afectuoase d-nei Negruzzi.

Al d-tale amic, V. Alecsandri.

Fă cu *Pepelea* și cu *Sfredelul dracului* ce-î găsi de cuviință. Ți le-am trimis numai și numai pentru că mi le-ai cerut. Dacă însă s'ar înjgheba o trupă în Iași, aș dori să dai *Sfredelul dracului*—(fără nume de autor)—ca să se joace.

CXXVI.

București, Sîmbată.

Iubite Negruzzi, Răspund îndată la scrisoarea ce mi-ai trimis la Mircești și care m'a găsit în București; am scris îndată lui Papadopulo ca să-ți expeduiască un articol foarte interesant asupra lui *Ciubăr-Vodă*¹⁾, și alte scrieri ce a făcut în timpii din urmă.

Nu am vreme astă-zî să-ți trimit notițele ce cereți asupra lui Rallet, dar cît mai curînd voi căuta să-mi aduc aminte despre unele particularități a vieței sale și le-oî așterne pe hîrtie, pentru ca să-ți îndeplinesc dorința.

Mîine plec la Sinaia și sper că voi afla data exactă a venirii Regelui la Iași.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXXVII.

Mircești, 17 Octombrie 1881.

Iubite Negruzzi, M'am întors de la București aseară și am găsit pe biuroul meu o scrisoare a d-lui Ion Ghica, care mă întreabă dacă s'au publicat în *Convorbiri* epistolele cele din urmă. Spre răspuns, te rog să-î trimieți numerile de la 1 August, 1 Sept. și 1 Oct. și să urmezi înainte cu trimeterea numerilor viitoare la adresa lui Ion Ghica:

Londres 77, Cornwall-Gardens.

Am văzut pe Maiorescu pregătind un articol foarte curios asupra sinuciderilor. Slavici lucrează o nuvelă... Eu sper că de acum m-oî pune pe lucru... dacă nu mă voi porni în străinătate.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

¹⁾ Articol tipărit în *Conv.* XVI, (1882) p. 285-295, sub titlul «Ciubăr-Vodă, în istoria Moldovei și în drama D-lui Vasile Alecsandri; «Despot-Vodă.»

CXXVIII.

Mircești, 14 Februarie 1882.

Iubite Negruzzi, Primesc din Londra începutul unei lucrări importante asupra unor chestiuni care interesează țara și bogăția ei. Cunoști autorul ¹⁾ și nu mă îndoiesc că scrisoarea lui va fi primită de foaia *Convorbirilor*. Ți-o comunic dar fără întârziere, însă cu condiție ca numele lui să nu fie publicat. Poziția lui actuală nu-î permite să-și moaie până în altă cerneală decât în aceea diplomatică.

Veî însemna dar numele autorului cu litera X și vei păstra manuscrisul ca să mi-l înapoezi cînd nu o mai fi trebuință de el.

În *Monitor* văd că ești absent de la Cameră, prin urmare trebuie să fii la Iași. Îți trimit dar manuscrisul dea-dreptul acasă, cu încredere că-ți fac mulțumire, dînd de hrană foaii lacome a *Convorbirilor*.

Plec peste cîte-va zile la București, căci la 23 Februarie se deschide sesiunea Academiei. Poate să ne întîlnim în tren. Amîndoi avem mai vie plăcere a ne regăsi pe tărîmul literar decât pe gunoiul politic.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXXIX.

Mircești, 8 April 1882.

Iubite Negruzzi, Fiind-că plec, de azi într'o săptămînă, te rog să spui d-lui Naum, că aștept cu nerăbdare traducerea din Mireio ce mi-a promis ²⁾. N'aș vrea să mă pornesc fără dînsa, căci sînt încredințat că va produce mare mulțumire lui Mistral și confrăților lui din Felibrigiul Provenței.

Să ne vedem sănătoși.

V. Alecsandri.

Complimentele mele d-nei Negruzzi.

CXXX.

Mircești, Mercuri.

Iubite Negruzzi, M'am întors sănătos și întinerit din călătorie și am adus *condeiul de aur* decernat lui Naum de către comitetul felibrin din Forcalquier. Te rog să-î spui că țiiu acest frumos premiu la dispoziția sa, și că-l poftesc să se repeadă la Mircești ca

¹⁾ Ion Ghica, atunci ministru al țării la Londra.

I. N.

²⁾ V. acea traducere în *Conv.* XVI, (1882-83) pp. 347-48.

să-l primească din mâinele mele, împreună cu diploma. Am auzit că pleci în streinătate. Când și încotro?

Nu uita să mergi la Londra și să vezi pe Ion Ghica. Adresa lui este 59, Prince's Gate.

Complimente D-nei Negruzzi și voiaj fericit.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

CXXXI.

Mircești, 1 Iulie 1882.

Iubite Negruzzi, Pân' a nu pleca din Iași, te rog să dai D-lui Naum alăturata scrisoare împreună cu o diplomă și cu condeiul de aur ce i s'au decernat ca premiu de către Ateneul jocurilor Florale din Forcalquier.

Îți doresc timp frumos, veselie și sănătate în călătoria ce întreprinzi și te rog să prezinți complimentele mele D-nei Negruzzi.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

CXXXII.

Mircești, 1 Iulie 1882.

Iubite Negruzzi, Primesc chiar acum din Londra un pachet conținând urmarea *Studiilor economice* a lui Ion Ghica, al căror început ți le-am comunicat înaintea plecării mele în streinătate.

Îți trimit acest nou manuscris, cu încredere că lucrarea aceasta va găsi loc în coloanele *Convorbirilor*, ca una ce este bine cugelată, bine scrisă și demnă de a găsi adăpost în o foaie de valoare¹⁾.

Azi dimineată ți-am trimis prin conductorul trenului un pachet, în care sînt coprinse premiul cîștigat de Naum la Forcalquier precum și diploma ce îl însoțește.

Te rog să bine-voești a i le înmîna pentru ca să-l vindecăm de friguri.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

CXXXIII.

Mircești, 22 Sept. 1882.

Iubite Negruzzi, Cred că te-ai întors din lunga-ți călătorie și mă grăbesc a te înștiința că Ion Ghica mi-a trimis urmarea

¹⁾ «Producțiunea, consumațiunea și schimbul» de I. Ghica. *Conv. Lit.* XVI pp. 165, 234, 273, 297, 392.

scrierei sale asupra *producerii* și a *consumării*. Ți le-oî comunica îndată ce voi fi sigur că te găsești în cuibul vesel din Păcurari.

Ion Ghica îmi spune că n'a primit numerile *Convorbirilor* din Iulie și August în care sînt publicate partea întâi a operei sale. Te roagă să bině-voești a regula să i se expeduiască și acele numere, pentru ca colecția lui să fie completă.

Frate-meu asemenea regretă că nu mai primește *Convorbirile*. Dacă abonamentul este expirat, rog să-l înscrii din nou în lista abonaților și să-i expeduești toate numerile ce-i lipsesc. Cu venirea mea la Iași voi regula plata acestui abonament.

Eram decis a petrece iarna în Italia, însă boala soției mele mă obligă a-mi părăsi orî-ce plan de voiaj. Voi sta și iarna aceasta la Mircești, lingă sobă, și de-o da Dzeu să am liniște, sper că mă voi ocupa de lucru.

V. Alecsandri.

CXXXIV.

Mircești, 25 Septembrie 1862.

Iubite Negruzzi, Îți trimit urmarea articolului lui Ion Ghica asupra *producerii* și *consumării*. Această lucrare serioasă mî-a părut bine făcută și pentru meritele sale am recomandat-o *Convorbirilor*. Dacă însă opiniile exprimate de autor nu sînt conforme cu acele susținute din foaia *Junimii*, se va găsi poate vre-un membru al *Junimii* care să scrie un contra-articol serios, bine cugetat și demn de un adversar ca I. Ghica.

Nu știu ca foaia *Convorbirilor* să fie exclusivă ca o foaie politică de o culoare absolută. Coloanele ei au fost totdeauna ospitaliere pentru tot ce e bine scris deși chiar cîte-odată prea puțin înțeles, precum *Teoria fatalismului* și alte ondulațiuni *ejusdem farinae*¹⁾. Așa dar, fiind-că ești dispus a publica și restul articolului lui I. Ghica, mi se pare convenabil ca să urmați a-l subsemna ca pînă acum numai cu inițialele autorului, și aceasta din cauza poziției diplomatice, care nu-i permite a-și pune numele întreg.

Dacă însă ai vroi să ai o explicare cu el în această privință, iată adresa lui: Ion Ghica, Prince's Gate — 59 — Londra.

Numerile din *Convorbiri* ce-i lipsesc sînt acele din Iulie și August, care conțin începutul articolului său.

¹⁾ Aluzie la articolele lui V. Conta: «Teoria fatalismului» și «Teoria ondulațiunei universale».

Cît pentru fratele meu, i-oî scrie pentru ca să mă înştiinţeze de la ce epocă nu a primit numerele foaii.

Că am cea mai mare dorinţă de a asista la inaugurarea statuii lui Ştefan cel Mare şi *lărbos*, nu poate fi nici o îndoială; şi sper că starea sănătăţii d-nei Alecsandri îmi va permite să-mi îndeplinesc dorinţa. Părerea mea de rău este că împrejurările su-părătoare prin care am trecut şi tot trec încă, nu mi-aū permis şi nici nu-mi permit de a compune vre-o odă de *circonstance*, cum am făcut cu ocazia inaugurării lui Mihai Viteazul.

Regele va veni negreşit ca să asiste la acea mare serbare naţională; M. Sa mi-a şi vorbit odată despre deciderea sa de a veni la Iaşi cînd se va descoperi statua.

Suferinţele d-nei Alecsandri de abia îmi lasă vreme ca să scriu cîte un răvaş pe la soroace, îndată însă ce va fi mai liniştită voi căta prin săltar ceva pentru *Convorbiri*.

Îmi pare bine că nu ţi-ai pierdut vara, şi că ai tradus tragedia lui Schiller: *Fecioara de la Orléans*¹⁾. Nu mai puţin mă bucur că ai înmulţit familia *Copiiilor de pe natură*.

Ce lucrează Naum? L'am îndemnat să traducă întregul poem al lui Mistral: *Mireio*... Apucatu-s'a de această lucrare?

Al d-tale amic, V. Alecsandri.

CXXXV.

Mirceşti, 15 Octomvrie 1882.

Iubite Negruzzi, Iată o nouă scrisoare a lui Ion Ghica²⁾, de soiul acelora care aū plăcut lectorilor foaii *Convorbirilor*. Ea cuprinde notiţe foarte interesante asupra pleiadei de dascăli Greci, care aū format educaţia generaţiei bătrîne din Bucureşti. Cred, prin urmare, că va găsi loc în coloanele *Convorbirilor*, ca un pastel al timpului trecut.

Pe cînd inaugurarea statuii lui Ştefan cel mare? Aş dori mult să fiu lămurit despre ziua serbării, căci am mare nevoie de a mă repezi la Bucureşti pe vre-o cîte-va zile, spre a mă da pe mîna lui Young, dantistul. Am o măsca îndrăcită, care mă bagă în iad de viu.

Amicii şi sărutare, V. Alecsandri.

Frata-meu nu a primit numerele din 1 *Iunie*, *Iulie*, *August* şi *Septembrie*.

¹⁾ V. *Conv.* XVII, (1883—84) pp. 8, 47, 87.

²⁾ Scris. XIII («Dascăli Greci».) *Conv. Lit.* XVI (1882—83) pp. 325—331.

CXXXVI.

Mircești, 17/29 Octombrie 1882.

Iubite Negruzzi, Eram gata de plecare la București, când soția mea a căzut din nou la pat, bolnavă de reumatismuri articulare și foarte dureroase. Deci stau pe loc, pînă va trece accesul acestor suferinți grozave. Cît pentru măselele mele cu pricina, le-am poruncit să mă lase în pace pe vre-o cîteva zile și pînă acum m'aû ascultat. Dea Domnul să nu se răsvrătească în contra ordinului meu. Sînt foarte necăjit, foarte obosit și foarte întristat de a pierde o mulțime de vreme fără lucru, căci nu sînt în stare de a face nici o *Makedonskioae*¹⁾.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXXXVII.

Mircești, 7 Decembrie 1882.

Iubite Negruzzi, Am citit chiar acum cuvintele patriotice pe care le-ai rostit în Cameră cu ocaziunea proiectului de lege pentru împămîntenirea unui jidan. Bravo! Să trăești! să dea Domnul ca toți Romîni să vorbească tot ast-fel²⁾.

Eû am avut păcatul să iaû numai odată cuvîntul în favoarea unui tînăr Evreu, care a publicat un volum de poezii romîne, și simt o mare mustrare de cuget; însă mă jur să nu mai cad în asemenea păcat.

Încă odată bravo! aferim! în toate limbele păgîne și creștine.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXXXVIII

Mircești, 12 Decembrie 1882.

Domnule Redactor, ³⁾ Răposatul meu amic, C. Negri, era mare amator de monede vechi de aur și în diversele lui călătorii, își

¹⁾ *Makedonskioae*, adică o poezie în felul celor compuse de D. A. Maccedonski poet din București. (Nota lui I. N.)

²⁾ Directorul *Conv. Lit.* fiind deputat, combătuse în Cameră (Dec. 1882) proiectul de lege pentru împămîntenirea D-lui Iacob Neuschotz, bancher din Iași. Discursurile ținute de Mihail Cogălniceanu și de primul ministru, Ioan Brătianu, în favoarea împămîntenirii bancherului israelit, nu isbuti să convingă Camera și proiectul de lege fu respins. (Nota *Conv.*)

³⁾ Din *Convorbiri* XVI p. 380.

formase o colecție, pe care o ținea împărțită în o mulțime de cutiuțe rotunde, quadrate, octogone, cutiuțe de sandal, de fildeș, de lac japonez, etc. Din cînd în cînd el își cerceta, își admira comoara care pe lingă valoarea ei metalică și numismatică, mai avea în ochii săi farmecul elocvent al suvenirilor. Fie-care din ele îi reprezenta un colț de lume călcat de el, un incident al vieții sale de călător, o anecdotă mai mult sau mai puțin interesantă; prin urmare el, omul cel mai generos ce am cunoscut, era, pot zice, sgîrcit în privirea monedelor sale și pîn'acolo mergea părănirea sa, că, la zile de nevoie prefera să facă împrumuturi de bani cu plată de dobînzî mari, de cît să se atingă de conținutul cutiuțelor.

În ultimii ani ai vieții sale, ajuns la o lipsă de avere care nu-i mai permitea să aibă mîna larg deschisă pentru ajutorul sărmanilor, Negri se decise, oftînd din greū, a avea recurs la comoara lui ascunsă, și odată intrat pe această cale de sacrificiu, el se despărți încet de scumpele sale medalii.

Cînd toate fură împrăștiate, amicul meu le duse dorul și în speranță de a mai găsi măcar una din ele, ca s'o păstreze drept talisman, el deschidea din cînd în cînd cutiuțele și constata cu mîhnire pustiul ce năvălise în sînul lor. De două ori însă, el avu mulțămirea de a descoperi cîte un Constandinat de aur printre nămolul de obiecte ce înghesuia biuroul lui; mulțămire efemeră! căci abia găsită, biata monedă trecu după obicei, în mîinile unei bătrîne cu familia numeroasă.

Astfel am urmat și eu, D-le Redactor, ca să răspund la apelul D-voastre și să vă trimet ceva poezii pentru «Convorbiri». Am deschis toate saltarele, am răsfoit toate hîrțile și în fine am găsit. Εορηκα!

Am găsit un teanc de versuri de album, care, departe de a avea valoarea medaliilor lui Negri, aū însă specialitatea lor caracteristică în domeniul literaturii. Această categorie de versuri reprezintă rezultatul amar aceluī chin al închiziției moderne ce se numește *pedeapsa albumului*, osîndă grozavă, la care poeții și chiar simplii versificatori sînt expuși mai cu deosebire.

Nu zic aceasta pentru poeziile ce vă trimit acum, căci ele aū fost compuse sub o impresie plăcută și adresate unor persoane care merită capo-d'opere poetice, și un autor nu poate fi de cît măgulit cînd e solicitat de dame și domnișoare atît de distinse, ca să îmbogățească albumul lor; dar în genere versurile de porunceală produc acelaș efect sgîrcitor de nevre ca și frecatul unui

sfeșnic de alamă pe o masă de marmură saă ca tăiatul unui dop de plută cu un cuțit știrbat.

Am avut ocaziune a fi supus adese-orî la pedeapsa sus po-
menită, fiind grațios solicitat prin viu grai saă prin poștă; ca să
deviū însu-mî călăul meū și m'am executat, producînd cele mai
multe orî niște prostii, demne de un geniū necunoscut, anume
Misletti din Tîrgul-Cuculuț, care a murit. Iată ultimele sale opintiri,
ce aū contribuit a'l ucide :

PE ALBUMUL D-NEI X

Trecînd aزی pe stradela lui Drakaki Baston
Zărit-am într'o birjă o muză de bonton
Ș'am zis : Căci n'am Pegazul Bădiței Apolon
Ca s'o răpesc în brațe-mî, și să o rog pe drum
Ca să'mî inspire versuri pentru al tău album.

PE ALBUMUL D-NEI XX

Amorul are miros, tu încă ai parfum :
Nedespărții deci fi-veți în inimă și 'n album.

Ferească Dumnezei pe tot omul și chiar pe dușman de
asemine boală producătoare, de asemenea convulsiiuî olimpo-epi-
leptice !

Vale !

V. Alecsandri.

CXXXIX.

Mircești, 20 Dec. 1882.

Iubite Negruzzi, Materie pentru *Convorbiri* începe a ploua.
Papadopulo a trimis la Iași la adresa d-tale un lung articol foarte
interesant asupra felibrilor din Provența ¹⁾. Eū ți-am expediat aزی
dimineață o nouă scrisoare a lui Ion Ghica. Le vei găsi acasă
cînd te-î întoarce de sărbători, dacă nu cum-va îi face sărbătorile
în București.

Primit-ai două poezii : una compusă de frate-meū la 1857 ²⁾
și alta de Millo la 1851 ? Ți le am trimis prin Maioreescu. Aș dori
mult ca să găsească un colț în foaia noastră literară.

¹⁾ *Conv. Lit.* XVI, (1872-1883) articolul intitulat «Mișcarea literară pro-
vensală».

²⁾ A fost tipărită în *Conv.* XIX, (1885) pp. 187-88, sub titlul : «Odă la uni-
rea Românilor»; a lui Millo nu a fost publicată.

Am scris zilele acestea o odă pentru inaugurarea statuii lui Ștefan-Vodă ¹⁾, și am început o comedie antică în trei acte și în versuri, intitulată *Horățiu* sau *Fintina Blanduzia*.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXL.

Mircești, Vineri.

Iubite Negruzzi, După dorința ce mi-ai exprimat, iată scrisoarea către redacția *Convorbirilor* care va preceda publicarea poeziilor de album, cu poșta de mîni.

Te-am felicitat de victoria ce ai reușit în Cameră, fără a cunoaște puternica pleadă care te-a combătut. Acum dar, îți reînnoesc însutit complimentele mele sincere.

Se zice că Neuschotz e decis a părăsi Iași și a se retrage la Viena. Ducă-se peste nouă țări și nouă-zeci și nouă de mări, cu tot neamul său, cu toți banii săi, cu toată seminția lui Abraham!... Amin!

Hotărîrea luată în privirea inaugurării statuii lui Ștefan cel Mare, îmi pare foarte nimerită. La April timpul fiind mai cald, va permite venirea în Iași a multor persoane din Capitală și din provincii (sic), și astfel ceremonia va fi mult mai demnă de eroul nostru.

Eu pregătisem o odă pentru această ocaziune; voi tescul dar versurile mele în portofoliu până la April... Numai de nu s'ar plodi între ele până atunci.

Informează-te, dacă un jidan, anume Rainstein-Răineanu sau Răinescu, autorul unui volum de poezii române a avut în Senat majoritate pentru împămîntenirea sa. Aș da cîte-va leturgii ca să nu o fi căpătat, în urma celor ce mi-ai scris despre Evreii, care se dedau la specula literaturilor străine.

Ai de gînd să vii de Crăciun la Iași? Eu voi merge peste vr'o patru zile ca să mă întîlnesc cu Regele și cu Regina și aș dori mult să te văd.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXLI.

Mircești, Martie 6, 1883.

Iubite Negruzzi, Ai aflat negreșit despre o importantă publicație mensuală ce are să apară în curînd la Paris sub titlul de

¹⁾ V. *Conv.* XVII, (4883) p. 112; «Odă la statua lui Ștefan cel Mare».

Revista Lumii latine. Ea se va ocupa cu seriozitate de țările noastre. Iată pentru ce îți trimit un pachet de programe ale ei, cu rugămintea ca să le împarți la membrii *Junimii*, și totodată să-i îndemni cu multă elocuență a se abona.

Cînd vii la București pentru Academie? Eu sper să plec la 14 Martie seara.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXLII.

Mircești, 10 Martie 1883.

Iubite Negruzzi, Îmi ceri un portret pentru *Albumul Junimii* și altul pentru tabloul colectiv al *Junimiștilor*. Tot ce posed este acesta pe care ți l trimit. Dacă formatul e prea mare, bine-voește a te adresa din parte-mi la D-l Heck, fotografu, pentru ca să-l reducă în proporțiile cărților de vizită. Veți face o comandă de 12 exemplare în socoteala mea.

Eu am de gînd a mă repezi pînă la Iași înainte de a pleca în străinătate, adică pe la începutul lui Mai, și atunci voi regula comptul meu cu D-l Heck. Portretul ce-ți trimit este unul din cele mai nimerite, fiind făcut la o epocă, unde obrazul meu nu purta încă: *(du temps l'irréparable outrage*, însă umbrele sînt prea tare însemnate pe el, aș dori ca Heck să le mai corige.

Nu am nici curagiul, nici răbdarea să mă pozez pentru a obține testimoniul fotografic a sbîrcelilor bătrîneții, cu care mă vîd năvălit pe fie-care an mai mult. Nu mă iartă *filotimia*, după cum zicea Kir Gaitanis, dascălul meu de limba grecească.

Mă întrebî dacă iarna din care începem a eși a fost roditoare?.. Ar fi fost prea mănoasă dacă nu mi-ar fi adus o mulțime de supărări: boala soției mele care a durat șase luni de zile, boala primejdioasă a fratelui meu, din care abia a scăpat cu viață, supunîndu-se la o operație din cele mai grele: *tracheotomie*... și altele, și altele... pe care să le ia dracul!

Cu toate acestea, am cercat să găsesc un adăpost în sînul literaturii, și cu chiu, cu vai, am scris o comedie în versuri, în trei acturi, intitulată: *Fîntîna Blanduziei*¹⁾. Lucrarea s'a făcut cu destulă repejune, în 4 săptămîni, dar fi va ea nimerită sau nu? Mă tem că va face a se încreți sprîncenele asprei critice, căci biata piesă a venit pe lume în vaetul de suferință a nevestei mele.

¹⁾ Tipărită în *Conv. Lit.* XVIII (1884—85) pp. 92, 141, 169.

Mergînd la Bucureşti, o voi supune o areopagului ce se adună pe fie care săptămînă la Maiorescu, şi apoi voi vedea ce este de făcut cu manuscrisul . . . Cine ştie ? poate că el este destinat a atîşa focul din sobă. Imî pare rău că nu poţi veni la Academie chiar la început, pentru ca să fii faţă la lectura comediei mele.

Orî-cum, te îmbrăţişez şi te rog să arăţi d-nei Negruzzi afecuoasele mele complimente.

V. Alecsandri.

CXLIII.

Mirceşti, Martie 1883.

Iubite Negruzzi, Am aflat că ai fost ales deputat. Te felicit. — Eū am de gînd să viū la Iaşi în zilele aceste pentru 24 de oare, şi fiind-că am a pleca în străinătate, foarte curînd, aş dori să-ţi strîng mîna şi să-ţi citesc ultima scriere : *Fîntîna Blanduziei*. Te rog să-mî faci cunoscut, cînd şi unde aş putea să îndeplinesc această dorinţă.

Te îmbrăţişez, V. Alecsandri.

CXLIV.

Mirceşti, 3 April 1883.

Iubite Negruzzi, Papadopulo-Callimach a tradus un poem vechiu, scris în al XIII-lea secol sub titlul de : *Expediţia lui Igor la Cumani*, de o rară frumuseţe poetică. Fiînd convins că veţi deschide coloanele *Convorbirilor literare* acelei interesante traduceri, am îndemnat pe amicul nostru P. Callimach ca să ne-o comunice¹⁾. Tot odată voi trimite în curînd traducerea făcută de D-l Ollănescu, de (*sic*) poema lui Horaţiu : *Poemă seculară*²⁾, care e foarte nimerită.

Ne pare rău tuturor că nu ai venit între noi la sesiunea Academiei şi spre a ne mîngîia, mulţi dintre noi te salutăm frăţeşte.

V. Alecsandri.

CXLV.

Mirceşti, 9 Maiu 83.

Iubite Negruzzi, Iţi trimet oda la statua lui Ştefan cel Mare, pentru ca să o publicî în *Convorbiri*. Te rog însă să puî la cale

¹⁾ Nu a fost publicată.

²⁾ E vorba de traducerea poemei «Carmen saeculare» — a lui Horaţiu V. *Conv. Lit.* XVII (1883—84) pp. 137—140.

a se tipări și pe coli de hîrtie separată, în număr de vre-o două sute exemplare, spre a fi împărțite în public în ziua înăugurării statuei. Aș dori ca să se facă o tipărire de lux pe hîrtie satinată.

Pre cît știu, plecî la București în curînd. Eû însu-mî m'oi îndruma spre capitala veselilor și a neghiobiilor pe Vinerea viitoare și sper să ne întîlnim acolo. Îți zic dar la revedere și te rog să prezentezi conplimentele mele afectuoase familiei *D-tale*.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXLVI.

(Cercle d'Aix-les-bains (Savoie).

5 August 1883 Hotel Continental

Iubite Negruzzi, După o lungă primblare încîntătoare pe malurile Rinului, prin Olanda, prin Englitera și Franța, iată-mă în fine sub dușele sulfuroase de la Aix! Cura este plăcută, fiind făcută cu apă caldă, de și masagiul aduce pe bietul pacient în stare de aluat plămădit fără milă. Poziția orașului și mai cu seamă împrejurimele lui sînt de o rară frumusețe. Te sfătuesc dar să nu alegi altă localitate de vindecare dacă, ferească Dumnezeu, ai căpătat vre-odată reumatisme sau stingere de glas. Aici vei întîlni umbra lui Lamartine, rătăcind pe marginea lacului de Bourgé, pe care marele poet l-a cîntat în versuri atît de armonioase, și vei avea mulțumirea de a vedea la o distanță mică de Aix, cataracta Niagara precum și fluviul St. Laurent, în miniatură: — însă, pe lîngă aceste minuni ale naturii, vei fi tot-odată întristat de a vedea la ce grad de slăbzenie aduce pe femeii patima jocului de cărți numit bacara, în saloanele de la Casino. Vei întîlni asemenea și strănepoți de-ai lui Traian, care te-ar face a adresa cuvinte puțin respectuoase acestui împărat, fondator de colonii în Dacia.

Apropo (sic) ¹⁾ de împărat, îți anunț trimiterea pentru *Convorbiri* a unui articol foarte interesant asupra lui Teodoros de Abissinia, care a fost Român, după multe probabilități bine expuse și lămurite în zisul articol. ²⁾ Nu mă îndoesc că coloanele *Convorbirilor* se vor deschide grabnic dinaintea lui, și în această convingere, te îmbrățișez, dorindu ți primblarea la Aix... fără reumatisme.

Al d-tale amic, V. Alecsandri.

¹⁾ (Sic) este în textul scrisorii. Nota *Conv.*

²⁾ Articolul acesta e a XV-a scrisoare a lui I. Ghica: «Theodoros», din *Conv. Lit.* XVII (1883—84) pp. 241.

CXLVII.

Mircești, Oct. 1883

Iubite Negruzzi, Mai iată o scrisoare de ale lui Ghica¹⁾, foarte interesantă. Ghica ar vrea să ște adune toate scrisorile într'un volum și a însărcinat cu această lucrare pe Bianu de la Academie; însă Bianu nu ște poate procura numerele din *Convorbiri* care cuprind acele epistole. — Nu ar fi un mijloc de a i le pune la dispoziție pe cît-va timp?

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXLVIII.

Mircești, 21 Oct. 1883.

Iubite Negruzzi, *Revista Lumii Latine* a apărut la Paris. Ea are a se ocupa mult de interesele noastre și merită să aibă mulți abonați în țară. — Ți-am trimis, nu-mi aduc bine aminte cînd, un număr de programe cu foi de abonamente a zisei reviste. Nu știu dacă ai găsit amatori pentru această importantă publicație? — Ori-cum să fie, te rog să-mi înapoezi vre-o 50 pentru ca să le trimet lui P. Grădișteanu, care mi-a promis că le va desface în București cît mai curînd.

În *Funimea* cred că s'ar putea abona cîți-va membri.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXLIX

Mircești, Marț.

Iubite Negruzzi, Era să vii la Iași, însă nu voi putea pleca de cît poimîne Joi; seara mă voi întoarce înapoi, la Mircești. — Aș dori mult ca să te întilnesc în puținele ceasuri ce voi sta în fosta capitală. — Te voi căuta pe acasă între trei și patru oare.

Am primit programele *Revistei Lumii Latine* și le voi trimite lui Grădișteanu; te rog să te informezi, care sînt junimiștii ce s'aū abonat la acea revistă și să-i îndemni a-ți număra banii abonamentului, pentru ca să-i trimitem cît mai curînd Baronului de Tourtoulon — 6 Rue Mezières — Paris.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

¹⁾ Scrisoarea XVI (Mehtupciu), *Conv. Lit.* XVII (1883—84) pp. 367—376.

CL.

Mircești, 20 Octombrie 1883.

Iubite Negruzzi, Intorcându-mă acasă, am găsit o năvelă trîmisă de frate-meu și destinată *Convorbirilor*¹⁾. Am cetit-o și am rămas foarte emoționat.

Mă grăbesc dar a ți-o comunica și a te ruga ca să o publici în viitorul număr, căci ast-fel ai face o mare mulțumire bietului meu frate, care pătimește de o boală foarte grea și prin urmare trebuie să fie încurajat spre a'și alunga ideile posomorite ce-l torturează.

În curînd sper să viu la Iași.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CLI. ²⁾

Mircești, 4 Ianuarie 1884.

Iubite Negruzzi, Ți-am trimis de mult un început de călătorie la Constantinopol și mai în urmă două poezii: una compusă de fratele meu și cealaltă de Millo. Te rog să mi le înapoezi pentru ca să pot îndeplini cererile lui Iosif Vulcan, care nu mă lasă în pace, reclamînd concursul meu la foaia sa *Familia*.

Voî face toate chipurile de-a veni la Iași, poimîne însă nu mi va fi cu putință. Vă doresc petrecere bună și vă urez să mai celebrați încă 20 ani aniversarul Junimei... cu părul alb.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

CLII.

Mircești 7 Ghenar 1884.

Iubite Negruzzi, Această scrisoare te va găsi cam somnoroș, cam ostenit după banchetul Junimei ce s'a prelungit, îmi închipuesc până în faptul zilei. Am asistat prin vis la acea serbare care consacră 20 de ani de existență a societății voastre și am auzit glumele, veselile, toasturile nenumărate a membrilor ei. Să vă ajute Dumnezeu a celebra și aniversarea a 40-a a Junimei, în intima și legitima mîndrie de desvoltare a Literaturii romîne.

Eū am avut un moment gîndul de a veni să vă surprind în mijlocul banchetului, însă viscolul de erî a răcit entuziasmul meu, și dar am cedat îndemnului prudenței, care mi-a șoptit la ureche

¹⁾ E năvela «Dor de morți» a lui I. Alecsandri, publicată în *Conv. Lit.* XVII (1883—84) pp. 330—337.

²⁾ Manuscris inedit.

să staă locului în vecinătatea sobii... însă la masă am băut în sănătatea și prosperitatea Junimi!

Erī a fost Boboteaza... una din cele mai importante sărbătorī a creștinătății, și cea mai semnificativă, după socotința mea, căci ea consacră ziua în care Mîntuitorul a spălat în apa Iordanului impuritatea jidovească a nașterii sale, și ast-fel numaī a dobîndit prestigiul dumnezeesc.

Astăzi este sărbătoarea Sfîntului Ioan Botezătorul! Om mare, spirit înalt al antichității, singurul care a cercat a combate lepra jidovească prin botezul fundatorului religiei creștine. A mai fost încă un om de talia lui pe acele timpuri de obrăsnicie evreească, Faraon Egipteanul! Acesta însă a fost mai practic decît Sf. Ioan, căci el a vrut să procure o scăldare definitivă în valurile Mării Roșii tuturor pezevenghilor, crîșmarilor, cămătarilor, și Meyerhofilor ¹⁾ din țara lui.

Statuele acelor doi iubitori de omenire ar trebui să se înalțe în toate orașele și satele... mai cu seamă la noi. Dar să revenim la timpul de față. Am primit *începutul meu de călătorie la Constantinopol*, și m'am decis a nu-l trimite lui Vulcan ci a-l prelucra pentru *Convorbiri*, cînd mi-o veni un chef de scris. Cît pentru *poesia* fratelui meu, îmi aduc bine aminte că ți-am trimis-o odată cu aceea a lui Millo... Mi se pare chiar că era tipărită pe o foaie *volante*.

Caută bine prin saltare, că-i găsi-o.

Soarele se ivește!.. te las, ca să-ī adresez rugăciunea mea de dimineață.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

XLIII.

Mircești, 9 Februarie, 1884.

Iubite Negruzzi, Dorești să afli cum mă găsesc și ce fac? *Povero di me!* Mi-am pierdut toată iarna în nelucrare din cauza unei nevralgii înțeleite. În zadar m'am încercat a întreprinde o dramă în versuri, a cărei subiect era să fie *Ovid*, exilat la Tomis. Nevralgia m'ă alungat ideile, ridicîndu-mi toată buna-voința de a continua. Condamnîndu-ne dar la răbdare, aștept momentul pornirii mele la București, pentru ca să mă distrag puțin cu punerea în scenă a piesei mele și cu lucrările academice.

¹⁾ Meyerhoffer, bancher din Iași. *Nota Conv.*

Imi anunți că «Fintina Blanduz'ei» este în studiu, prin urmare nu-mi va rămîne decît a privilegia repetițiile generale, și pe urmă a aștepta verdictul publicului. Nu mi ai dat însă nici o scrisoare despre opereta ce ai colaborat cu Caragiali și cu Gaudela ¹⁾. Rolurile sînt învățate, muzica bine știută? Crezi într'un cuvînt că artiștii noștri (*sic*) vor scoate-o bine în capăt?

Imi ceri pentru *Convorbiri* «Fintina Blanduziei». Cu mare mulțumiri ți-ași da-o, însă am de gînd s'o pun sub tipar, îndată ce voi sosi la București, și cred că va eși în broșură cel mai tîrziu pe la sfîrșitul lui Martie. Socec m'a rugat să nu-l las de o parte și sînt oare-cum obligat a satisface dorința editorului meu.

Piesa fiind în trei acte, ar necesita cel puțin două luni pentru publicarea ei în *Convorbiri*, iar altminteri ar ocupa un număr întreg al foaii. Și odată cunoscută de publicul cititor, ediția lui Socec ar suferi pagubă, după cum m'a asigurat însu-și.

Așa dar, te rog, iubite Negruzzi, să nu te superi dacă fac această concesie editorului meu; îți promit că îndată ce voi scăpa de nevralgia mea, îți voi procura materie pentru *Convorbiri*.

Imi pare bine că ai să vii la București pentru sesiunea academică. Vom avea o lună de zile de plăcută camaraderie, care va contribui a mă face să petrec zile bune în București.

Pentru slăbiciunea ochilor, nu știu mai bun leac de cît dușa de pulbere de apă de pucioasă, primite pe pleoape... Vino cu mine la vară la *Aix les Bains*.

Dea Dumnezeu ca însănătoșirea bietului Eminescu să fie deplină!.. însă mă tem...

Complimente afectuoase D-nei Negruzzi.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

Știi negreșit că corespondența lui Ion Ghica din *Convorbiri* a apărut într'un volum. Tot ce am scris în iarna aceasta este o epistolă-prefață.

Frate-meu m'a întrebat dacă ai primi în *Convorbiri* traducerea a unui minunat articol (și nu lung) de astronomie a lui Flammarion ²⁾. Știi că acest autor are un stil foarte poetic și talentul

¹⁾ «Hatmanul Baltag», operă bufă în 3 acte și 5 tablouri de I. Negruzzi și I. L. Caragiale... *Conv. Lit.* XVIII (1884—85), pp. 56, 109, 157.

²⁾ Articolul e intitulat: «Lumiile celelalte», și tipărit în *Conv.* XVIII (1884—85), pp. 118—122.

de a vulgariza într'un mod atrăgător misterile cerului. Am răspuns fratelui meu afirmativ... Bine am făcut?

Ion Ghica lucrează. Cred dar că foaia nu va lipsi de materie interesantă.

Iți trimet ultimul număr al gazetei *de Roumanie*, ce coprinde un articol foarte curios, intitulat *Go Ahead*¹⁾. Eroul este ginerele fratelui meu, Charles Bal, pe care poate ai avut prilej a-l vedea la Iași. După ce l-ai ceti, te rog să-l trimieți generalului Duca.

CLIV.

Mircești, 21 Februarie, 1884.

Iubite Negruzzi, Ion Ghica a sosit astăzi la Mircești cu poclon destinat *Convorbirilor*. — Iată-l! El începe o nouă serie de epistole interesante, care vor coprinde notițe istorice, schițe de moravuri dispărute din societatea română și tipuri caracteristice, bine colorate. — Am convingerea că-ți fac mari mulțumiri, oferindu-le foaii care a reprodus seria întâi.

Acea serie a apărut de curînd într'un volum. Sper că volumul va avea un frate gemine, a cărui naș vei fi D-ta.

Plec la București la sfîrșitul săptămîinii; cînd ai de gînd să vii la Academie?

Imbrățișări amicale, V. Alecsandri.

CLV.

Mircești, 25 Februarie 1884.

Iubite Negruzzi, Ghica a plecat aseară la București, unde îl voi urma la sfîrșitul lunii. Scrisoarea D-tale a sosit încă la timp, pentru ca să-l pot consulta asupra modului de a publica epistola sa ce v'am trimis; el preferă ca această epistolă să poarte N-rul XVII²⁾ și cele următoare numerele corespondente.

Bine ar fi însă să se anunțe în *Convorbiri*, apărerea volumului de curînd tipărit sub titlul de:

Scrisori ale lui Ion Ghica către V. Alecsandri, tipografia Academii Romîne 1884.

¹⁾ «Go Ahead» e reproducerea unui articol, publicat în jurnalul parizian *Gaulois* și în care se vorbește de o tîndră păreche, D-nul și D-na Charles Bal, ce a plecat în Lumea-nouă să-și refacă averea pierdută. Articolul interesa pe Alecsandri, fiind-că D-na Charles Bal era nepoata sa, fiica colonelului I. Alecsandri.

²⁾ Epistola XVII (amos) tipărită în *Conv. Lit.* XVIII (1884—85) pp. 10, 81.

În acest volum figurează la început o epistolă a mea, ca prefață și la sfârșit articolul meu intitulat Vasili Porojan, care a fost publicată în *Convorbiri*¹⁾.

Amic devotat, V. Alecsandri.

CLVI.

Mircești, 25 Mai, 1884.

Iubite Negruzzi, Moartea fratelui meu lasă multe regretări în urma sa, căci era un suflet bun, un spirit luminat, o natură distinctă. — Iubitor de tot ce este frumos pe lume, de tot ce înalță omenirea, el a și făcut mari servicii țării lui, în timp de 6 ani, cât a fost agent diplomatic la Paris sub Napoleon III, și dacă ar fi avut timpul să se ocupe de literatură, ar fi produs însemnate scrieri.

Dumnezeu a voit să-l scape de crunțile lui suferinți și mi l a luat, lăsându-mă cu un mare gol în inimă și cu un mare deșert împrejurul meu, căci am rămas singur dintre ai mei. Mîhnirea mea e fără margini, însă ideea ce mă susține este că voi regăsi într-o zi toate ființele care m'au iubit și m'au părăsit. — Va veni și rîndul meu să plec, și crede-mă că nu cu disperare voi vedea sosind momentul de plecare.

Îți mulțumesc pentru scrisoarea d tale și pentru propunerea de a publica în *Convorbiri* manuscriptele ce s'ar afla între hîrțile Iancului. Precît știu, în ultimele zile a vieții lui, pentru ca să alunge gîndurile negre, el s'a ocupat cu traducerea operei lui Montesquieu *Grandeur et décadence des Romains*.

Îmi pare foarte rău că s'a pierdut bucata de poezie a lui Millo. Nu mai am alt exemplar.

Încît privește «Fîntîna Blanduziei», de vreme ce te-ai împăcat cu Socec, te rog să nu o publici, de cît după ce vor fi colile broșurii eșite de sub tipar, cu îndreptările ce am mai făcut în manuscriptul meu.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

¹⁾ Ediția nouă (1887) din «Scrisorile» lui I. Ghica are o introducere scrisă tot de el. Epistola lui Alecsandri, e tipărită sub No. XVII, p. 337—359. «Vasile Porojan» nu e la sfârșit, ci poartă No. V pp. 69—84.

CLVII.

Fără dată.

Iubite Negruzzi, Sper să viū mîine, Miercuri, la Iași, unde mă voi opri pînă a doua-zi.

Voī veni dar seara la d-ta ca să citesc piesa mea ¹⁾ Aș dori să fie față D-na Negruzzi, Nicu Ganea și alte puține persoane ce veī putea aduna din fugă.

Imbrățișări, V. Alecsandri.

CLVIII.

Mircești, 9 Iunie 1884.

Iubite Negruzzi, M'am bucurat cînd am văzut în *Convorbiri* apărînd «Fîntîna Blanduziei» și ast-fel împlinindu-se dorința d-nei Negruzzi; am descoperit însă mai multe greșeli de tipar, pe care te rog să le îndrepti prin *errata* din numărul viitor.

Ploile m'aū împedicat păn'acum de a pleca la Aix-les-Bains; sper că timpul se va îmbunătăți în sfîrșit și'mī va permite a mă duce ca să mă îmbunătățesc și eū la rîndul meū.

Deci la revedere în Septembrie. Complimente afectuoase d-nei Negruzzi.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CLIX.

Mircești, 17 Iunie 1884.

Iubite Negruzzi, Un domn Singer mī-a trimis o broșură intitulată: *Sollen die Juden Christen werden?* pe care nu o pot înțelege, fiind scrisă în limba nemțească; îmi pare însă că trebuie să fie un pledoriu în favoarea tîrtanilor. Ți-o trimit ca să o citești și dacă veī găsi de cuviință, să însărcinezi pe Xenopulo sau pe Misir să facă o analiză *critică* asupra acestei scrieri *perciuno-file*²⁾. Îți comunic totodată și scrisoarea d lui Singer, cu rugămintă să-mī spuī ce vrea de la mine? Doresc răspuns grabnic, căci plec foarte curînd.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

¹⁾ Fîntîna Blanduziei.

²⁾ Analiza nu s'a făcut.

CLX.

Mircești, 19 Iunie 1884.

Iubite Negruzzi, O bună veste. Ion Ghica are să-ți trimeată în curînd o nouă scrisoare pentru *Convorbiri*, însă dorește ca să fie publicată fără nume de autor. Veî pune deci un simplu X sub acel articol, care tratează despre *Fidanî și comerțul țării*, și manuscrisul îl vei păstra la d-ta ¹⁾.

În sfîrșit sper a pleca în curînd... nu însă la Aix-les-Bains, care nu-î tocmai departe de Tulon, dar la Mehadia deși Ungurimea este o a doua holeră.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CLXI.

Mircești, 24 Iunie 1884.

Iubite Negruzzi, Cea mai plăcută veste ce puteai să-mi dai pînă a nu pleca din țeară este: *improvizarea operetei: lui Beizade Epaminonda* ²⁾ — (un rol destinat negreșit lui Iulian). Așî dori foarte mult să o citesc și să-ți dau părerea mea asupra ei, deși sînt încredințat că trebuie să fie piesă nemerită, de vreme ce te-ai lepădat de colaboratul Hatmanului Baltag ³⁾.

Îți mulțumesc pentru notița ce mi-ai dat despre jupîn Singer și despre planurile sale gheșefiare. Gîndul meu este de a nu-î răspunde nici un cuvînt. Ast-fel jupînul va pricepe că nu i se trece marfa la Mircești.

Îmi dai bună veste că Judele au început să emigreze... Nu te încrede în mișcările lor. Dacă i-ai urmări, sînt încredințat că ai întîlni pe falșii noi Americani, răspîndiți prin orașele din Valahia sau pe la munte. De cînd era s'o pătească cu marea Roșie, periculoșii se feresc de apă, mai cu seamă de Oceanuri.

Plecî în Elveția? Să te întorci de acolo cu nervele oțelite și cu bună dispoziție de lucru. Eū am părăsit planul de a mă duce la Aix-les-Bains și mă văd silit a mă mulțumi în anul acesta cu

¹⁾ A fost publicată sub numele lui I. Ghica. În *sumarul* Convorbirilor poartă titlul: «Wilson Ormsby» (scris XVIII, *Conv.* XVIII, pp. 293-303). În volum are numărul XX și titlul *Ovreit*.

²⁾ «Beizadea Epaminonda», operă comică în 3 acte de I. Negruzzi, *Conv. Lit.* XIX, (1885-86) pp. 529-621.

³⁾ Colaboratorul era I. Caragiale!

Mehadia, cu toate ploșnițele ei. Sper însă că voi combate cu prafuri ad-hoc pe aceste insecte semitice.

La revedere dar și complimente afectuoase d-nei Negruzzi.

Amic sincer, V. Alecsandri.

Foarte mult m'ai îndatori, dacă ai da ordin să mi se rezerve (cu plată) cele din urmă 6 volume ale *Convorbirilor*, începînd de la anul XIII.

CLXII.

Mircești, 28 Iunie 1884.

Iubite Negruzzi, Răposatul Cneaz A. Cantacuzino a scris o epistolă lui E. Quinet, ca răspuns la un articol batjocoritor pentru boerimea romînă. Acea epistolă cuprinde detalii foarte interesante asupra familiei Cantacuzineștilor și mai cu seamă asupra vestitului ³*Deleanu*, despre care părintele d tale mi-a povestit multe anecdote.

Scrierea Cneazului în limba franceză a fost tradusă de George Sion după îndemnul meu și o cred demnă de a fi publicată în *Convorbiri*¹⁾. Deși Sion nu face parte din Junime, el este colegul nostru din Academie și nu am nevoie să recomand ce ese din pana lui.

L am rugat să-ți trimeată direct traducerea sa, avînd convingerea că o veți publica-o în unul din cele d'întîi numere ale *Convorbirilor*.

Fiind cam în ajunul plecării mele în străinătate, îmi iau ziua bună, îmbrățișîndu-te cu iubire.

V. Alecsandri.

PS. Până ce veți căpăta traducerea anunțată, îți trimit o poezie a lui Sion, care m'a plăcut foarte mult și pe care a improvizat-o acum la Mircești²⁾.

CLXIII.

Mircești, 10 Septembrie 1884.

Iubite Negruzzi, Iată mă în fine acasă, reîntors de la Mehadia, ghiftuit de băile lui Hercule, de slănină rîncedă și de epilepticul Csardaș unguresc. Trăind timp de două luni față cu mojicia *Magyară* reviu convins că numele acesta ar trebui să se scrie fără y.

¹⁾ S'a și publicat în *Conv.* XVIII, (1884—85) pp. 443, 476.

²⁾ Poezia lui Sion este «La aniversara mea» ibidem. p. 122.

Cura ce am urmat m'a înzestrat cu noi dureri, însă doctorii din Mehadia pretind că e semn bun și că peste o lună nu voi mai simți nici o durere... O fi! Mehadia ar fi un loc încântător dacă nu ar fi vizitat de Unguri, de Bulgari, de Jidanî și de cîțiva Romîni de pe la noi. Aerul e plăcut, clima delicioasă, apa constipătoare și hrana otrăvitoare. Altmintrelea băile merită antica lor reputație.

Ghica mi-a trimis o nouă epistolă¹⁾ pe care mă grăbesc să ți-o comunic pentru *Convorbiri*. Primit-ai acea precedentă despre Jidanî?

Eū nu am lucrat nimic, fiind prea ocupat cu băile și cu admirarea mea pentru Unguri, dar fiind-că sînt decis a petrece iarna la Mircești, sper să mă pun pe lucru după întoarcerea mea de la Sinaia, unde mă voi duce peste o săptămînă. Ce fericire pe mine de m'ar apuca strechia lucrului!.. Ar trece iarna într'o clipă.

Ai făcut un voiaj în Svițera... Profitat-ai de vacanții ca să scrii ceva, sau ai urmat ca mine, făcînd casă bună cu Lenea?...

Complimente afectuoase d-nei Negruzzi.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

PS. D'abia pregătisem pachetul adresat d-tale, cînd primii scrisoarea din 10 Sept. Aceeași simțire prietenească ne pusese condeiul în mîină în aceeași zi. Adaog dar acest post-scriptum pentru ca să împărtășesc mulțumirea ce ți-a produs articolul lui Ghica în contra perciunaților... În ultimele noastre convorbiri asupra acestui neam spurcat, Ghica s'a arătat foarte preocupat de relele ce produc și vor produce în țară, coborîtorii lui Moisi; și cunoscîndu-î tendințele anti-semitice, sînt încredințat că la Londra el va ști a deschide ochii Englezilor, în privirea chestiei importante a năvălirii Jidanilor pe malurile Dunării. Dee Domnul ca Romîni să simtă în fine deșteptîndu-se în ei instinctul conservării!

CLXIV.

Mircești, 17 Oct. 1884

Iubite Negruzzi, Am trimis prin poștă un exemplar din *Fîntîna Blanduziei* d-nei Negruzzi. Te rog să expeduești la direcția

¹⁾ Epistola XIX: «Iancu Văcărescu», *Conv. Lit.* XVIII, (1884—85, pp. 385—393,

teatrului din București, manuscriptul fratelui meu, intitulat *Moronul*¹⁾. Totodată să regulezi a se trimite lui Ion Ghica numărul din *Convorbiri*. — Când ai să apară ultimii lui articoli?

Am auzit că vrei să te așezi la București, adevărat să fie? — Mă tem că această hotărîre să aibă de rezultat desființarea *Junimii*... Am început a lucra piesa *Ovidiu*. Noroc să dea Dumnezeu.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CLXV.

Mircești, 12 Nov. 1884.

Iubite Negruzzi, Te felicit că ai (sic) *) fost ales deputat, și fiind-că să mă felicitez la rîndul d-tale pentru titlul meu de senator, spre mulțumire îți fac cunoscut că am terminat două acturi din drama lui *Ovidiu*, cel d'întîi și cel de pe urmă. Acum mă apuc de actul II și sper, dacă voi fi liniștit, să-i dau colb repede, pentru ca să mîntui întreaga lucrare pînă pe la 15 Decembrie. — Prin urmare sînt foarte puțin dispus de a merge la București înaintea. *Ovidiu* îmi frămîntă creierii, și vreau să mă desbar de el în anul acesta, ca să rămîn liber pe anul ce vine.

Cînd ai de gînd să pleci la Cameră? — Dacă ai pleca deocamdată singur, te-ași îndemna mult să te scoli dimineața, să ieși trenul de la 8 ore, să te coborî la mine la 11^{1/2}, să dejunî, să ascuți, pentru mistuire, ce am scris pînă acum, să prînzești la 6 seara și cu trenul dela 7^{1/2} să pleci la București.

Planul e perfect... însă oare îți convine?

Complimente afectuoase d-nei Negruzzi.

Amic și coleg, V. Alecsandri.

CLXVI.

9 Martie 1885.

Iubite Negruzzi, D. Vulpian, neobositul adunător de arii naționale, a profitat de călătoriile sale prin țară, ca să colecteze și un mare număr de poezii populare, dintre care unele sînt o frumusețe rară. — Cred că *Convorbirile* ar primi cu mulțumire să deschidă coloanele sale unui tezaur atît de important, și dar, am

¹⁾ «Moronul», comedie într'un act, prelucrată după franțuzește de I. Alecsandri. *Conv. Lit.* XIX, (1885—86) pp. 480—516.

²⁾ *Nota Conv.*

îndemnat pe D-l Vulpian să vă supue colecția, ca să puteți în-su-și judeca de meritul ei.

D-l Vulpian ar dori să profite de acest mod de publicări, pentru ca mai târziu toate bucățile tipărite în *Convorbiri* să fie publicate într'un volum. ¹⁾

Bine-voiți a intra în vorbă cu recomandatul meu, și înțelegîndu-vă împreună, vorbiți D lui Socec despre proiectul D-lui Vulpian. V'am adus la București traducerea scrierei lui Montesquieu: *Grandeur et décadence des Romains*; însă negăsindu-vă aici, sînt obligat a lua manuscrisul cu mine la Paris.

Eū mai staū aici pînă Lunī, 15 Martie. Dacă aveți timpul a-mī răspunde, grăbește (sic) a-mī scrie la Grand hôtel du Boulevard. Mai am și o nouă scrisoare a lui Ghica. Ce să fac cu ea?

Te îmbrățișez și te rog să prezinți respectele mele doamnei Negruzzi.

V. Alecsandri.

CLXVII.

Mircești, 30 Martie 1885.

Iubite Negruzzi, Ți-am trimis erī poezia compusă de frate-meū la anul 1857. — Astă-zī am cercetat biblioteca mea și am găsit numai 12 volume din *Convorbiri*. — De la No. 13 încoace îmi lipsesc. — Dacă se poate să-mī procurī următoarele volumuri apărute în ultimii șapte ani, mă vei îndatori foarte mult. — A revedere la Beizadea Epaminonda.

V. Alecsandri.

CLXVIII.

Fără dată.

Iubite Negruzzi, Mulțumesc pentru volumul de *Convorbiri*; te rog să le trimiți la Mircești, sau să le lași la gară cînd îi trece spre București. Eū plec Lunī, și voi depune manuscrisul la Socec. — Pune la cale să mi se trimită regulat broșurile la Legațiunea romînă, 5, rue Penthievre, Paris.

A revedere, și complimente afectuoase D-nei Negruzzi,

Amic devotat, V. Alecsandri.

Formatul *Convorbirilor* este foarte plăcut.

¹⁾ Vezi D. Vulpean, Poezia populară pusă în muzică. Culegere din toate țările romine. Vol. I—III București 1886—1897 (text și muzică).

CLXIX.

Paris, 2 Iunie 1885.

Iubite Negruzzi, Ți-am trimis prin d-l D. Rosetti manuscrisul fratelui meu : *Despre mărirea și descăderea Romanilor* (trad. din Montesquieu). — Fiind însă că țin foarte mult la acest manuscris, avînd de gînd a-l lega și a-l păstra, te rog să mi-l conservi în bună stare și să mi-l înapoezi, îndată-ce nu-î mai avea nevoie de el.

Cu poșta de mîine îți voi trimete o nouă scrisoare de-a lui Ion Ghica care, după îndemnul meu, va urma a fi unul din colaboratorii *Convorbirilor Literare*. Aș dori mult să fac ca dînsul, dar pînă la iarnă nu cred să găsesc timp de a mă ocupa de literatură, căci lucrările cancelariei noastre de aici sînt foarte numeroase, fiind și de natură politică și de natură consulară.

Eră a fost importanta înmormîntare a lui Victor Hugo; tot Parisul era în picioare. Inchipueșteți toată populația Valahiei adunată la un loc. Defileul corporațiilor și armatei a început la 11 ¹/₂ oare și a ținut pînă la 5 după amiază. Numărul coroanelor nu se știe, dar se presupune că aū costat un milion și jumătate. Studenții Romîni aū depus și ei o coroană pe secriul expus sub arcul de triumf.

Iată inscripția, în litere de aur, tipărită pe acea coroană :

«Tu vécus triomphant sur la cime étoilée
«Où les élus du Dieu Génie ont seuls monté,
«Et la mort te conduit, à ton char attelé,
«Par un arc de triomphe à l'immortalité».

Imi pare foarte rău că delegațiunea Academiei voastre nu s'a gîndit a trimite o depeșă de condoleanță familiei marelui poet.

Complimentele noastre D-nei Negruzzi.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CLXX.

Paris, 19 Iunie 1885.

Iubite Negruzzi, Am primit numărul 3 al *Convorbirilor*, însă necomplect, căci broșura cuprinde materie mumaî pînă la pagina 272. Te rog dar să-mi trimiți alta neciuntită.

Mi-am găsit beleaua cu Legațiunea din Paris. Numărul de familii romîne, stabilite aici și al studenților, militari, civili, bursieri și alții, dă loc la un adevărat nămol zilnic de legalizări de acte

de tot soiul, de reclamații din partea creditorilor neplătiți și prin urmare de corespondenții cu ministerul de aici și cu cel din țară... Uff! În toată dimineața și peste zi, factorii de la poștă îmi aduc pacheturi, ce cuprind lucruri seci, care mă obligă la lucruri încă mai seci. Îți închipuești cum se potrivesc cu gusturile mele literare?

Pe lângă aceste, adaogă vizitele numeroase ce trebuie să fac pe la ambasadori și miniștri plenipotențiar... trecind din Belgia la Japon, din Germania la Siam, din Turkia la Nicaragua, din Engli-tera la Mexico, din Rusia la Bresil, chiar și la Equator, și la Mo-naco. — Un adevărat voiaj împrejurul lumii și un studiu etnografic foarte variat. Unul din reprezentanții republicelor americane spa-niole, m'a luat de Egiptian fiind-că mă numesc Alecsandri.

În curînd voi pleca la Aix-les-Bains și după săvîrșirea curei voi merge la București... și apoi la drăgălașul Mircești. Mă bucur la ideea de a te vedea și de a te îmbrățișa.

Complimente afectuoase din partea D-nei Alecsandri pentru D-na Negruzzi; amicii lui Maiorescu, Gane și la ceilalți convorbiriști.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

CLXXI.

Mircești, 23 Septembrie, 1885.

Iubite Negruzzi, Gazetele au spus adevărul astă una dată. Mă aflu la Mircești de vr'o două săptămîni; dar ceea-ce nu au spus, este că rare-ori am primit o mulțumire așa deplină, reîn-torcîndu-mă la cuibul meu, ca în rîndul acesta. După mai multe luni de viață chinuită în ticăloasa hardughie, închiriată pe 12 ani de predecesorul meu D-l Ferechide și poreclită: *Hôtel de la Le-gation*; după patru luni de neodihnă, și de nesomn în acea sură care tremură pe temeliile sale de cîte ori trece vr'o trăsură pe sub ferestre, (și de dimineată pînă în seară, decuseară pînă dimineată, strada Penthievre servă de trecătoare trăsurilor celor mai încărcate cu pietre, railuri, saci de făină, boloboace de fier pline de...); după lucrările înmulțite ale cancelarii prin mulțimea Ro-mînilor din Paris, etc.; după necazurile ce am avut cu guvernul republicei în chestia tarifelor, etc. etc. etc., am plecat la Aix-les-Bains pentru o cură anti-reumatismală și în sfîrșit am ajuns în ra-ul Mirceștilor! Laudă lui Dumnezeu! Aici am găsit toamna splendidă, grădina înflorită, livada încărcată cu fructe ca ne-altă dată, și lumea în cea mai deplină podoabă. Tot ce mă încunjură

îmi rîde în cale, cocoarele mă salută din înaltul cerului, trecînd în mari triunghiuri călătore, cățeii mei îmi sar pe genunchi cu veselie, și mai pre-sus de toate, nepoțelele mele îmi sar în spinare, dismerdîndu-mă cu numele de *Grand-papa*, *Gross-papa*, și umple casa de vuet și de mișcare. Fericirea e fără margini...

Trebue însă să mă despart de ea pentru ca să mă întorc la postul meu, adică în iadul băcălesc al Parisului, unde astă-zî bancherii Jidanî țin primul rang și se bucură sub regimul republican de titluri aristocrate: *les Princes de la finance*!! Perspectiva nu-mi surîde nici decum, dar ce să fac? Am intrat în danț...

Din cele ce preced înțelegi, iubite Negruzzi, că biata Muză a fost leșinată, ca o muscă în timpul iernii. Creerii mei sdruncinați nu aū mai fost în stare de a da roadă, și am ajuns a nu crede că poate cine-va să scrie versuri... nici chiar proză. Îmi este dar cu neputință de a-ți trimite ce-va pentru *Convorbiri*, căci nu am nimic prin saltare; sper însă că în noul apartament ce am luat în Paris, voi putea să consacru cîte-va momente literaturii.

Acea locuință este situată aproape de *parc Monceaux*, Rue Murillo, 11. Cuartierul e nou, frumos, liniștit și îndemnător pentru lucruri de imaginație. Muza mea va reînvia negreșit în acel cuib demn de dînsa.

Ți-am trimis atît din Paris cît și din *Aix-les-Bains*, dacă nu mă înșel, vr'o trei scrisori ale lui Ion Ghica despre chestii economice, foarte interesante. Le-ai primit? Amicul meu își propune a scrie un dialog al morților în care vor figura mulți (*sic*) personaje din trecut. El te roagă să-î trimiti *Convorbirile* din August și Septemvre.

Papadopulo îți va comunica în curînd un articol asupra lui Conaki ¹⁾. Pe Bengescu îl îndemn a scrie, dar lucrul cancelarii nu-î dă timp a se ocupa de literatură.

Plec Miercuri seară la București unde voi ședea vr'o trei zile până a nu merge la Sinaia.

Te îmbrățișez și trimit pentru D-na Negruzzi afectuoase complimente din parte-mi și din partea soției mele.

V. Alecsandri.

¹⁾ Articolul e sub forma de scrisori: Întîia și a II a scrisoare despre Teocuci. V. *Conv. Lit.* XIX (1885—86), pp. 369, 921.

CLXXII.

Mircești, 24 Octombrie, 1885.

Iubite Negruzzi, Pentru ca să nu se facă vre-o eroare în expediarea numerelor *Convorbirilor* lui Ion Ghica, mă grăbesc a-ți comunica adevărata lui adresă: *Grosvenov-Gardens-Londres, 50*. Cum voi sfârși cetirea articolului său, de care am vorbit, ți l'oi trimite din Paris.

Plec peste puține zile, adică la sfârșitul lunii și te îmbrățișez zicându-ți: să ne vedem sănătoși. Complimente afectuoase D-nei Negruzzi.

V. Alecsandri.

CLXXIII.

Paris, 11/23 Noembrie, 1885.
11 Rue Murillo.

Iubite Negruzzi, Iată urma articolelor lui Ghica. Incepe publicarea lor, căci sînt foarte interesante. Eū am sosit cu bine și acum sînt mulțumit de locuința mea cea nouă. Sper dar să pot reveni în liniște la lucrările mele literare. Cine e grațiosul și mult sapientul Densușeanu care m'a luat în răspăr? ¹⁾.

Nu cum-va autorul Negriadei?.. Fie-î poemul ușor!

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CLXXIV.

Paris, 2 Martie 1886.

Iubite Negruzzi, Incep cu felicitări pentru succesul ce a obținut *Nazat* ²⁾ și termin prin o bună veste care te va bucura. Ion Ghica a scris un articol asupra răposatului Gr. Alexandrescu, foarte interesant; îți trimit manuscrisul chiar astăzi, și sper că va fi publicat în *Convorbiri* cît mai curînd.

După cum spun foile din București, Pygmalion este un adevărat triumf pentru Bengescu ³⁾. Cu atît mai bine pentru repertoriul național; orî-ce progres literar mă bucură mult.

¹⁾ Vezi scrisorile către Maiorescu.

²⁾ *Nazat* — revistă teatrală umoristică de I. Negruzzi și D. R. Rosetti, reprezentată întîi în București în 25 Ianuarie 1886 pe scena teatrului Dacia, V. *Conv. Lit.*, XX, pag. 473. Nota *Conv.*

³⁾ *Pygmalion*, regele Fenicieî, tragedie în cinci acte în versuri de G. Bengescu-Dabija, v. *Conv. Lit.* vol. XX, pag. 10, 111, 241, 321, 383.

Ce mai faceți pe acolo?.. Nu întreb de luptele politice care sînt tot aceleași și prin urmare displăcute; întreb despre adunările literare de la Maioreșcu. Ele urmează 'nainte și produc ceva, sau vorbă multă și treabă puțină?

Aici, în cît mă privește, lucrul e în amorțire; n'am scris un singur vers! Să-mi fi secat izvorul?.. Cine știe? Sper însă că nu. Vom vedea mai tîrziu.

Postul meu însă impune mulțime de obligații, care iaă o mare parte din timp, dar n'am ce face... patria!..

Am auzit că sînt persoane care mă demisionează în fie-care săptămînă. Le găsesc noutime în modul lui Cuza-Vodă și le sînt recunoscător pentru hohotul ce-mi procură.

Complimente afectuoase D-nei Negruzzi.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

Bine ai face să citești într'una din seanțele Academiei articolul lui Ghica ¹⁾ și să adaogi cîte-va cuvinte asupra meritelor lui Alexandrescu, prieten vechiu al prietenului D-tale. Aș fi îndeplinit eu însumi această datorie, însă împrejurările nu mă vor ierta să iaă parte la lucrările sesiunii Academiei din anul acesta.

CLXXV.

Paris, 14 Martie 1886.

Iubite Negruzzi, Ion Ghica a sosit aseară la Paris și pleacă Joia viitoare 6/18, pentru ca să ajungă Duminică la București. În-tîlnindu-te cu dînsul, vă veți explica în privirea articolului: *Insula Proasta* ²⁾. Eu știu că ți-am expeduit trei părți întregi, în trei caeturi, prin poștă. Sosit-au toate la adresa lor? — Cît pentru biografia lui Alexandrescu, cred că s'ar putea ceti într'una din seanțele publice ale Academiei, și apoi publica în *Convorbiri*, fără a fi secfestrat de Anale, unde în adevăr ar rămînea îngropat. — Atîrnă de autor ca opera lui să devie sau nu prada Analelor.

Am aflat despre mersul lui *Nazat* și m'am bucurat, pentru-că orî sub ce formă s'ar ivi spiritul, el e bine primit chiar și de cei fără spirit; cît pentru cei care nu se află în această categorie, îl apreciază ca pe un amic, ca pe o rudă.

¹⁾ E vorba de scrisoarea XXV a lui I. Ghica: (Amintiri despre Grigorie Alexandrescu) v. *Conv. Lit.* XX (1886—87) pp. 97—110. Vezi acelaș text în *Analele Academiei* vol. VI/II p. I sq.

²⁾ V. *Conv. Lit.* XIX (1885—86) pp. 707, 819.

Aștept cu nerăbdare numerele *Convorbirilor* în care vor apărea *Pygmalion* și *Nazat*, ca să mă înfiorez cu cel d'întîi și să mă sclădăsc cu cel de-l doilea.

Timpul e frumos pe aici, adică soarele e splendid dar vîntul briciu... însă fiind-că ne găsim în epoca babelor, *sperăm* să mai avem zile cu ploae, cu lapoviță și cu tot ce se ține de aceste afurisite babe.

La revedere la August; pîn'atunci îmbrățișări amicale d-tale și complimente afectuoase d-nei Negruzzi.

V. Alecsandri.

CLXXVI.

Mircești, 30 Septembrie 1886.

Iubite Negruzzi, Îți trimit cel întîi snop de strofe, ce am cules în lunca de la Mircești, după un an întreg de muțire sub cerul neguros al Parisului ¹⁾. — De-ți va plăcea ți-oî mai trimite și altele. — Plec mine seară la București, unde voi sta două zile, căci la 4 Oct. voi merge la Curtea de Argeș pentru ca să asist la sfințirea bisericii lui Neagoe Basarab; sper că ne vom întîlni în aceste două zile, Grand hôtel du Boulevard. — Pentru mai multă siguranță te invit la dejun Joi sau Vineri, ad libitum. — Complimente afectuoase D-nei Negruzzi.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CLXXVII.

11, rue Murillo. Paris, 20 Novembrie 1886.

Iubite Negruzzi, Am sosit alaltăeri pe un timp ploios și rece; prima impresie nu m'a împăcat cu acest furnicar uriaș, în care foesc toate viciurile perfecționate ale civilizației moderne. — Ajungînd acasă, am găsit toate căminile fumînd ca un divan complet de Vizirî în sărbătorile Bairamului. — A doua impresie a fost încă mai supărătoare... în fine, cetind numărul 8 al *Convorbirilor* am dat de o greșală de tipar destul de gogoneață, pe care te rog să o îndreptî prin un *errata* în numărul viitor al foii literare

În strofa IX din *Oda mea la Curtea de Argeș* s'a lunecat versul următor care nu are nici un sens:

Geniū a fost *numele* tău

¹⁾ Poeziile: «Țara», «Odă la Curtea de Argeș», «Legența sfințirii bisericii din Argeș.» V. *Conv. Lit.* XX (1886—87), pp. 689. 692, 875.

Adevăratul vers scris de mine în manuscrisul ce ți-am dat la București, este :

Geniū a fost *meșterul* tău

Adică meșterul Manole care a zidit biserica de la Curtea de Argeș.

Bengescu ¹⁾ ți-a trimis al doilea articol al său înainte de sfârșitul anului.

Multe complimente afectuoase D-nei Negruzzi.

Al d-tale amic, V. Alecsandri.

CLXXVIII.

Paris, 30 Noembrie 1886.

Iubite Negruzzi, Dintre toate fotografiile mele, cea care a fost declarată mai nemerită este alăturată. Ea datează cam de mult, și mă arată mai în floare, dar nu văd nevoie de a figura în albumul Junimii cu sbîrcelile bătrîneților. Portretul meu din Calendarul *Convorbirilor*, anul 1886, este acela al unui centenar tîmpit. Aș dori să nu mai apară în Calendarele viitoare, căci s'ar sfărma (sic) muza mea și n'ar voi să fie în relații producătoare cu mine.

Bengescu se va pune la scris în curînd și cred că vei fi mulțumit. Cît pentru miné sper și nădăjduesc că voi scăpa de sterilitate în cursul iernii aceștea.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CLXXIX.

Paris, 10 Aprilie 1887.

Iubite Negruzzi, Nenorocitul Czihaç, autorul Dicționarului filologic, care a lucrat 20 de ani sub îndemnul de a servi literatura romînă, se găsește acum în cea mai tristă stare.

Lovit de paralizie, lipsit de mijloace de viațuire, (căci a jertfit toată averea lui cu lucrarea și publicarea operei sale), el, sărmanul, a rămas ca un mort printre vii.

Ar fi dar cu dreptul ca țara noastră să facă ceva pentru el, votîndu-i pensie reversibilă după moartea lui, văduvei ce va lăsa în curînd, și pentru a contribui la această recompensă, *Convorbirile*

¹⁾ G. Bengescu, pe atunci I-ul secretar al Legațiunei din Paris.

ar face bine, după părerea mea, să publice în coloanele sale, articolul biografic aci alăturat¹⁾.

Te îndemn foarte mult, iubite Negruzzi, să efi însu-și inițiativa în Cameră, pentru a propune votarea pensiei cuvenite lui Czihaç, ca filolog și ca român, al căruî tată, doctorul Czihaç a înființat Muzăul de istorie naturală din Iași.

Lasă la o parte orî-ce considerație limbistică, pentru ca să procurî limbii d-tale o bună ocazie de a vorbi cu elocuență în favoarea unei fapte bune.

Tot omul cu inimă te va aplauda și mai mult decît toți

Amicul d tale, V. Alecsandri.

CLXXX.

Mircești, 15 Noembrie 1887.

Iubite Negruzzi, Ți-am promis o poezie pentru *Convorbiri*, și graba plecării mele din București m'a făcut ca să o uit în ladă. Iată dar că ți-o trimit prin poștă²⁾ cu sperare că ea va servi de început la o nouă serie de scrieri în versuri; fie ca bătrînețea, hoața lipsită de milă, să fi uitat în fundul sacului meu vre-un pumn de versuri rătăcite.

Eû plec Miercuri la Paris pentru ca să asist la cine știe ce evenimente serioase sau conice, fără de care Parisul ar fi un oraș mort ca multe din orașele mari ale lumii, și Europa ar dormi în amorțală.

Cum voi sosi acolo, voi îmbulzi pe Bengescu, ca să-ți trimită materie pentru *Convorbiri*; tot-odată voi scrie lui Ion Ghica, îndemnîndu-l a expedui *Convorbirilor* o parte din scrierile ce are gata în portofoliu. Papadopulo m'a promis că în iarna aceasta îți va comunica mai mulți articoli arheologici.

Iată dar o provizie îndestulătoare pentru hrana publicului literar din țară. Cu această încredere, mă duc liniștit peste hotar și îți zic a revedere la anul. Complimente respectuoase D-nei Negruzzi.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

¹⁾ Biografia aceea — o fi scris-o Alecsandri? — nu s'a publicat. D-l Titu Maiorescu a tipărit un scurt necrolog pentru A. Czihaç, în *Conv. Lit.* XXI (1887—88 pp. 647—48).

²⁾ E poezia «Podul». V. *Conv. Lit.* XXI, (1887—88) p. 832.

CLXXXI.

Paris, 8 Ianuarie 1888.

Iubite Negruzzi, Indată-ce am primit scrisoarea d-tale, am văzut pe Bengescu și l-am îndemnat să grăbească cu lucrul. Întârzierea provine din lipsa de timp și mai cu seamă din cauza că el compune articoliș săi în limba franceză și apoi îi traduce pe românește. Te înștiințez însă că peste puține zile îți va trimite *urmarea* ce aștepti, fiind prea mulțumit de aprobarea d-tale.

Mîni voi scrie și lui Ghica la Londra, ca să se gîndească la *Convorbiri* și să le dea de hrană din provizia ce a făcut în timpii din urmă. El avea de gînd să vie la Paris ca să-mi citească un lung articol asupra oamenilor și evenimentelor din 1848, însă a fost împedicat de botezul ce a trebuit să dea unui vas românesc, durat într'un oraș maritim din Engllitera, botez în urma căruia a răcit și este obligat a sta lîngă sobă, căci și în părțile occidentale iarna își face de cap. Ți-oî comunica răspunsul său îndată ce-l voi primi.

Cît despre de Gubernatis bine ai făcut că l-ai dojenit pentru ușurința cu care a admis notițele biografice a unor autori de a patra mînă, pe cînd acei care sînt în fruntea literaturii noastre sînt, sau delăsăți cu totul, sau tratați cu o parcimonie nedemnă de un Dicționar ca acela ce lucrează de mulți ani¹⁾.

Parisul e acum în liniște și în veselia produsă de sărbătorile Crăciunului și ale anului nou. N'ar crede cine-va că în Orient se pregătește, Dumnezeu știe ce cataclismuri spăimîntătoare. Fie ca aceste flagele să treacă pe laturea noastră fără a ne atinge cît de puțin. Eu susțin aci că politica noastră este dictată de o neutralitate absolută, însă că ea se va conduce cu prudență după împrejurare, ne-avînd alt țel decît apărarea țării noastre și a intereselor romînești.

Soția mea și eu îți dorim d-tale și întregii d-tale familii, toate fericirile și îndeplinirea dorințelor celor mai șcumpе.

V. Alecsandri.

CLXXXII.

Paris, 22 Fer. 1888.

Iubite Negruzzi, Mă grăbesc a-ți răspunde, pentru ca să te înștiințez, că aștept sosirea lui Ion Ghica la Paris, cu ocazia că-

¹⁾ A. de Gubernatis a scris un «Dictionnaire international des écrivains du jour», Florence 1891 în 3, vol.

sătoriei fiului său Charles, ce se va face la legațiune. Amicul meu mî-a promis că va aduce un teanc de scrisori compuse în iarna aceasta și că mi le va ceti, până a nu trimite *Convorbirilor* o parte din ele. Este probabil că în curînd el va merge la București pentru sesiunea academică, și că se va prezenta d-tale cu mîna plină. Prin urmare, să nu ai nici o grijă pentru numărul din Martie a foaii, și sper chiar pentru numerele ce vor urma.

Bengescu e prea mulțumit de succesul scrierilor sale în limba noastră, pentru ca să nu continue mai departe. El ți-a trimis mai acum cîte va zile un manuscris și în curînd va trimite restul, însă se plînge, ca și mine, că nu primește regulat numerele succesive ale *Convorbirilor*; Ghica însu-și s'a jeluît despre această neregularitate poștală.

Lău, îți mărturisesc cu oare-care rușine, că nu am nimic în cartoanele mele; creerii mei aũ secăt din cauza lipsei de lumină, de soare și de orizont a casei în care locuiesc. Însă am să mă mut la Aprilie, într'un cuartier, unde nu voi fi lipsit de aceste bunuri ale vieții și atunci îți promit multe varietăți pentru foaea, care intră în al 22-lea an de viațuire.

Citisem în gazetele din țeară că te-ai ales deputat al opoziției. Acum văd în scrisoarea d-tale că ești descurajat și că ai vroi să te depărtez de atmosfera plină de microbi politici a Bucureștilor. Te înțeleg și îți doresc o plăcută călătorie la primăvară, căci iarna aspră pretutindenî îndeamnă a ședea locului lîngă sobă.

Politica exterioară seamănă cu timpul, cînd se mai limpezește cînd iar se fixmesește (sic). Însă atențiunea generală este fixată asupra fazelor boalei prințului imperial. Prelungirea vieții lui, va întîrzia izbucnirea războaelor. Franța se menține într'o rezervă foarte prudentă și se pregătește a face față evenimentelor, fără a le provoca. Bine am face să urmăim și noi exemplul ei și să mai potolim înverșunarea urilor, atacurilor și chiar calomniilor, în ajunul pericolului ce ne înconjură. Complimente afectuoase din partea soției mele și din parte-mi, D nei Negruzzi și D-tale.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CLXXXIII.

Paris, 3 Ianuarie 1888.

Iubite Negruzzi, Peste cîte-va zile anul nou, după ce și-a făcut mendrele aici, va pleca la București. L'am însărcinat să-ți

aducă, precum și d-nei Negruzzi, urările noastre de fericire deplină și de sănătate neîntreruptă.

Am aflat că ți-ai aruncat cu totul în torentul politicei, și că te lupți voinicește cu valurile parlamentare. Mă tem prin urmare să nu-ți fi pierit liniștea fără de care biata literatură tânjește. Ar fi mare păcat, căci literaturii datorești numele și influența de care te bucuri în societatea română.

Acum ai mai multe zile de vacanță; te sfătuiesc să arunci la dracu toate preocupările politice și să te odihnești în tot Lupusul... (cuvînt turcesc, dar foarte prețios pentru sănătate, el mai are meritul de a nu figura în dicționarul fericirilor într-o pomenire Laurian și Macsim).

Dacă îți vorbesc așa mult de sănătate, este că de la sosirea mea în Paris, am fost lipsit de dînsa. Gutunariu, catariu de piept, dureri de șele, toate au năvălit peste mine odată. Și m'a obligat să nu es din casă în curs de patru săptămîni. De cîte-va zile îmi merge mai bine, dar urmez un regim foarte prudent, căci la vîrsta mea zaiflicurile sînt dispuse a lua caracterul de boale.

M'ai îndatori foarte mult, iubite Negruzzi, dacă mi-ai trimite volumul de *Convorbiri* în care se află tipărită feeria mea *Pepelea* și *Sinziana* și în așteptarea acestui prezent de anul nou, te îmbrățișez și te rog să arăți D-nei Negruzzi afectuoasele complimente a Paulinei și ale mele.

1 Avenue Montaigne.

V. Alecsandri.

III.

Către Al. Papadopol-Callimach

CLXXXIV.

Mircești, 14 Noembrie 1879.

Iubite Coleg ¹⁾, Mi-ai promis o schiță din viața lui Despot ; această promitere e foarte prețioasă pentru mine. Fiind dar că începe chiar acum tipărirea dramei lui Despot, te rog să-mi faci mulțumirea de a-mi comunica manuscriptul D-tale, pentru ca să-l trimit lui Socec ²⁾. Astfel opera mea va fi completă. Timpul rău m'a prins la Mircești. Nu știu de voi mai merge la București și iarna aceasta, căci am a mă lupta cu Hausknecht și a mă ocupa cu o nouă scriere dramatică. — Când ne vedem ?

Amicii sincere, V. Alecsandri.

CLXXXV.

Mircești, 2 Ianuarie, 1881.

Iubite coleg, Îți urez de Anul nou toate fericirile lumești și o fecunditate nesfârșită în scrieri interesante ca acele ce știți face. Soția mea se unește la aceste urări. — Complimente respectuoase D-nei Papadopulo.

Al D-tale amic, V. Alecsandri.

CLXXXVI.

Mircești, 11 Februarie 1882.

Iubite, În speranță că acest răvaș te va găsi la Brofft, îți dau de știre că sper a mă găsi în București pentru deschiderea sesiunii academice, adică la 23 Februarie. — Pune la cale cu stăpînul otelului, ca să găsesc o odaie bună și nu scumpă, însă cu ferestrele pe piață.

Azi este tristul aniversar al escamotărei lui Cuza. Da ce mai

¹⁾ Scrisorile următoare sînt inedite și reproduse după manuscrisele de sub No. 824 și 825 ale Academiei. Cele franțuzești s'au rezervat pentru alt volum.

²⁾ Schița nu a fost publ. în volum.

evenimente de-atuncia ! . . . Cîți șarlatani au prosperat ! Și cîte fapte mari s'au realizat de bunăvoința lui D-zeu . . . *numaș*. Deseară este bucluc mare la Ateneu ¹⁾. Dacă-î asista, scrie-mi detaiuri.

Complimente afectuoase din partea casnicilor din Mircești.

V. Alecsandri.

CLXXXVII.

Mircești, 26 Noembrie 1882.

Iubite Papadopulo, Mi-ai promis că te-î abate pe la mine cînd îî pleca din Iași. Te aștept ca să-ți dau articolul despre care ți-am vorbit.

Sînt curios de a ști, ce efect a produs asupra lui Negruzzi, studiul ce l-ai făcut despre Felibri ?

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CLXXXVIII.

Mircești, 2 Decembrie 1882.

Iubite Alecu, Fost-ai la Galați sau ai de gînd a merge în curînd ? Știi pentru ce-ți fac această întrebare.

Noi ne găsim binișor decînd ai plecat și tot sperăm că-î mai reveni la Mircești cu vre-un articol interesant.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CLXXXIX.

Mircești, 5 Decembrie 1882.

Iubite Alecu, Cînd te-î întoarce de la Galați, îî găsi această scrisoare așteptîndu-te pe birou, ca să-ți zică bun sosit acasă.

Imi pare bine că însuș Turtulon (sic!) ți-a propus de a colabora la *Revista Lumii Latine*, căci această interesantă publicație va căpăta un conlucrător învățat și neobosit. — Imi scrii că te-ai abonat la Revistă, dar nu e destul atîta ; spre a înmulți numărul de abonați în Tecuci, trebuie să organizezi acolo un comitet de patronaj al ei, care să o recomande și să o popularizeze atît în oraș cît și la țară pe la proprietarii de moșii. Asemine comitete ar trebui organizate la Galați și în toate orașele Romîniei. Eu mă însărcinez cu Iași și Botoșanii ; însărcinează-te cu Tecuciul, Bîrladul și Galați.

¹⁾ La 11 Febr. 1882, a fost în sala Ateneului un mare meeting al proprietarilor. În chestiunea togamelelor agricole, ce tocmai se desbăteau în Parlament.

Negruzzi o fi sărind în sus de bucurie. I-am trimis și eu vre-o două teancuri de versuri, afară de poezia lui Millo și aceea a fratelui meu.

Te așteptăm la Mircești totdeauna cu multă bucurie.

Complimente afectuoase din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

Aș vrea să scriu ceva pentru inaugurarea statuei lui Ștefan, dar Pegazul se arată foarte cu nărav în privirea mea de cît-va timp și muza îmi face mutre.

Vom vedea.

CXC.

Mircești, 26 Ianuarie 1883.

Iubite Alecu, Răspund în șir la întrebările tale.

1. Paulina merge tot spre bine și se ocupă cu prinderea de pițigoși și de stigleți într-o cușcă cu capcane. Păn' acum are prinși vre-o 24.

2. Eū lucrez . . . am ajuns la sfîrșitul piesei mele și nu mai am decît o singură scenă a face.

3. La Mircești mai staū pîn' în ajunul deschiderii sesiunii Academiei. Atunci, dacă vrei, ți-oī da de știre ca să ne întîlnim la gara de la Tecuci și să facem împreună intrarea triumfală în București. Imi pare bine că te ocupi de Curtea Domnească din Iași ¹⁾. — Subiectul e foarte interesant și scrierea va fi nu mai puțin apreciată ca cele antecedente.

Cînd îi dori să tragi o raită pe aice, vei găsi, ca tot-deauna, brațe deschise.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXCI.

Mircești, 2 Martie 1883.

Iubite Alecu, Îți trimit un plic conținînd: *Li Parpaioun blu* și *Li Piado de la Princesso*, a lui Bonaparte Wyse. — Acest din urmă volum ți-l ofer pentru biblioteca D-tale. — Cît pentru Parpaioun, te rog să mi-l aduci cînd îi veni aice.

¹⁾ Vezi articolul «Amintiri despre curtea Domnească din Iași», *Conv. Lit.* XVIII, 1884—85, pp. 341, 393.

Am adăugit o broșură care negreșit te va interesa. Oda de la 1881²⁾ o voi căuta-o și ți-o trimit-o.

Am avut o mare supărare zilele trecute. Frate-meu a fost bolnav de moarte. De-abie a scăpat prin o operație numită tracheotomie. Acum merge spre bine.

Te îmbrățișez. — Complimente din partea Paulinei.

Amic devotat, V. Alecsandri

CXCII.

Mircești, 6 Martie 1886.

Iubite Alecu, Iată un pachet cu programe de-ale Revistei *Lumei Latine*. Fă bine de a le împărți pe la redacțiile foilor din Birlad și Galați, ca ele să le distribue odată cu numerele acelor foi... te rog însă să nu lași treaba pe tînjală.

Tot-odată, cred că ai îndatora prea mult pe Baronul de Turtulon dacă te-ai ocupa și cu abonamentul.

Eu voi pleca la 14 seara pentru București, pentru ca să mă găsesc acolo la deschiderea sesiunii Academiei

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXCIII.

Sinaia, (11 Octombrie 1883).

Iubite Alecu, Am primit o depeșă prin care mă întrebă cînd vii în țară? Iată-mă reîntors într'ale patriei dulci sînurî și îndată am și început a avea plăceri... De pildă...

Din vînzarea moșiei Pătrășcani, mai am a primi 2000 #, pe care s'a îndatorat D-l Schwab din Galați a mi-i plăti regulat, una mie la 1 Oct. 1883 și cealaltă mie la 1 Oct. 1884.

Scriind acestui bancher ca să-mi trimită la București banii ce mi se cuvin la 1 Oct., el îmi răspunde că e dispus a-mi îndeplini cererea, însă adaugă următoarea condiție de plată, care m'a pus pe gînduri și pe care te rog să o studiezi ca să vezi dacă ea nu cuprinde oare-care *cărioc*, ce mi-ar putea produce supărări în viitor. Iată pasagiul din scrisoarea lui:

«La mort si imprévue du Docteur Hepitès (l'acquéreur de Pa-trascany) nous oblige cependant à vous demander une quittance explicite par laquelle vous déclarerez que vous avez reçu de la

²⁾ Oda: «10 Mai 1881», *Conv. Lit.* XV (1881—82), p. 122.

part de Mr. Schwab et Cie la somme de 1.000 # formant le terme qui vous est dû le 1 Oct. pour la terre de Patrascany et qu'en raison de ce paiement vous cédez à *Mr. Schwab et Cie* tous les droits hypothécaires que vous possédez sur ledit immeuble en raison du terme échéant le ¹/₁₃ Oct., notamment le droit d'exiger la vente de l'immeuble... vous reservant cependant les droits qui resultent du dernier terme échéant le ¹/₁₃ Oct. 1884. Cette quittance devra être autenticifiée par le tribunal!...»

Ce ar putea să se întâmple dacă aş da la mână d-lui Schwab o asemine chitanţă? In fine ce mă sfătueşti să fac? Eū am răspuns d-lui Schwab, că ar fi mult mai simplu, să se înţeleagă cu clironomiī d-lui Hepytes, pentru ca să urmeze cu plata vânzării Pătrăşcanilor ca mai nainte şi eu să urmez a-ī da adiverinţe simple ca cele de până acum.

Aştept răspunsul tău cu nerăbdare până Lunī, aici la Sinaia, şi te îmbrăţişez.

V. Alecsandri.

Sper a fi la Mirceşti pe săptămīna viitoare.

CXCIV.

Sinaia. Castel-l'eleş, 12 Oct. 1883.

Iubite Alecu, Iţi mulţumesc pentru sfaturile ce mi-ai dat prin telegraf, le voi urma *adlitteram* până cīnd ne vom întâlni. Unde va fi însă întâlnirea? Aş dori mult să fie în Bucureşti, căci Sulzer mī-a propus să vie cīnd i-oī da de ştire pentru ca să ne înţelegem verbal în chestia ce cunoşti. Eu gīndesc să plec de aici peste 4 sau mult cinci zile; prin urmare mă voi găsi în Bucureşti pe Vineria viitoare. Dacă ai putea să te repezi acolo în acea zi, m'ai îndatori prea mult, căci mī-ai fi de mare ajutor în esplicarea mea cu Sulzer. Din Bucureşti, de-ī vroi, vom pleca împreună spre Mirceşti, unde vom petrece cīte-va zile, grāind de multe lucruri interesante. Aştept răspuns aice în Sinaia.

Te îmbrăţişez, V. Alecsandri.

CXCV.

Sinaia, Duminecă 21 Octombrie 1883.

Iubite Alecu, Plec miini, Lunī, la Bucureşti unde mă aşteaptă Sulzer. Urmīnd sfatului ce mi-ai dat, am să-ī reclam pur şi simplu

banii ce s'a angajat a-mi numera 'din partea lui Hepytes fără a intra în vre-o altă formalitate. Imi pare rău să aflu că d-na Plitos e bolnavă și înțeleg supărarea ce aveți. Răbdare, frate. Toată filozofia omenească e cuprinsă în acest cuvânt.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXCVI.

Mircești, 11 Novembrie 1883.

Iubite Alecu, Sînt la Mircești, așezat pe iarnă, și copiez piesa mea *Fintîna Blandusiei* pentru teatrul din București, fiindcă am decis să se reprezenteze în cursul lunii lui Ghenar. Vezi că mă ocup să-ți procur petrecere în București, pentru ca să mai uiți din cele secături politice, la care ești condamnat'ca Deputat,

... Eū am fost puțin *zaiif*, dar acum mă aflu bine și mult doritor de a te vedea la mine ca să mai vorbim de-ale noastre.

La revistele noastre nemulțumirile plouă cu cofa. Ne trebuie multă filozofie.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CXCVII.

Mircești, 28 Decembrie 1883.

Iubite Alecu, Mi-ai promis că-ți veni într'o zi la Mircești, însă ocupațiile de deputat au împiedecat negreșit bunele tale dispoziții. De sărbători nu cred să poți a te depărta de-acasă, mai cu seamă că la 10 Ianuarie ai să fi obligat a lua trenul spre Roman, căci consiliul de familie Cuza are să se adune la mine. Păn'atunci viū să te întreb dacă ai reușit a scamota vre-un abonament la Revista Lumei Latine, care a început a eși în Paris sub direcția lui Baron de Turtulon.

De cum-va din întîmplare un asemenea miracol s'a produs în orașul Tecuci, trimite suma mică sau mare a abonamentelor la biuroul Revistei: 6 rue Mézières. Paris.

Sfîrșind, soția mea și eū adresăm ție și familiei tale, sincere urări de fericire pentru anul nou. Să scrii multe pagini istorice și să cîștigi multe procese.

Amic, V. Alecsandri.

CXCVIII.

Mircești, 1 Febr 1884.

Iubite Papadopulo, Vremea vremuește. Iarna se terfelește. Primăvara pare că sosește. Zic pare, căci mai avem încă lunile

lui Februarie și Martie care aparțin timpului *sghiuhitor* și sînt în stare să ne joace renghiuri. *All right*.

Eū peste două săptămîni am de gînd a pleca la București, dacă o vrea Dumnezeu, după cum avea obiceiul a spune Nastratin Hoge, de cîte ori voia să întreprindă ceva. Trebuie să merg ca să privilegiez repetițiile Fîntinei Blanduzia. Voi șede acolo până la sfîrșitul sesiunii Academice. — Unde și cînd ne putem întîlni? Ocupa-te-aî cu notițele asupra ambadorului Veneției, Alecsandri? Eū n'am mai scris nimica. O iarnă percută.

Te îmbrățișez. V. Alecsandri.

A apărut volumul de corespondență a lui Ion Ghica cu mine. E foarte interesant.

CXCIX.

Mircești, 11,23 Faur 1884.

Iubite Alecu, Data de sus este aniversarul unei infamii care merită porecla de Haralambiadă ¹⁾. — Erî a fost ziua sfîntului Haralamb și negreșit din cauza acestei onomastice mi s'a furat un cal. Bucure-se ilustrul trădător, care a legat ast-fel numele lui de o restaurare de Domn și de un furt de cal.

Pe la noi cerul e sur, trist, rușinos; el se simte stigmatizat prin data de 11 23 Fevruarie... Cum o fi pe la voi? Imî zici că poate vei sosi aicea într'o bună dimineață... măcar de s'ar împlini una ca asta; însă de vrei să-mî procurî asemenea surprindere plăcută, trebuie să o faci înainte de 25 Fevruarie, căci am fixat această dată pentru plecarea mea la București. — Mai avem dar vr'o 15 zile dinaintea noastră.

Cînd ne vom găsi împreună în Capitală vom petrece zile bune, vorbind, nu politică, dar literatură și istorie. Academia te va mîngîia de urîtul Camerei.

Sînt încîntat că ai mai făcut descoperiri asupra familiei Alecsandri și aștept scrisoarea ta cu multă nerăbdare ca să o publicî în *Convorbiri* ²⁾. Ea va fi pentru mine și ai mei un document

¹⁾ Aniversarea detronării lui Vodă Cuza.

²⁾ Alexandri insistă adese-ori în scrisorile către Papadopol, ca acesta să dovedească originea italiană a familiei poetului. Papadopol însă n'a publicat nici o lămurire.

de cel mai mare preț. Îți mulțănesc frățeste de osteneala ce-ți dai pentru satisfacerea mea și te aștept în căsuța-mi cu brațele deschise.

Amic sincer, **V. Alecsandri.**

CC.

Mircești, 4 Mai 1884.

Iubite Alecu, Răspund, culcat pe pat, la telegramul tău. De 10 zile sufer de un lumbago-sciatic, care mă ține pironit în loc și mă împedecă de a merge la Montpellier pentru ca să asist la serbările ce se pregătesc pentru ziua de 24 Mai, — Nu am altă dorință de cât a mă duce la Aix-de Bains spre vindecare. — Avea-voi mulțumire să te văd, pân'a nu pleca din țară. — Aș dori o foarte mult.

Te îmbrățișez, **V. Alecsandri.**

CCI.

Mircești, 8 Mai 1884.

Iubite Alecu, În adevăr Regina a dorit ca s'o întovărășesc la Montpellier, ca unul ce cunosc localitatea, precum și cea mai mare parte din Felibri, însă din nenorocire nu'mi este cu puțință să mă pun la ordinul M. Sale, fiind reținut în casă prin un lumbago-sciatic din cele mai dureroase. Chiar plecarea mea la Aix-les-Bains este amînată până la sfîrșitul lunei aceștia.

Sînt foarte doritor să te văd și să-mi citești cele ce ai mai scris. Deci te aștept aice pînă la 15 Mai (nu mai de vreme) și sper să petrecem cîte-va zile bune înainte de a mă porni din țară.

Te rog să cercetezi ce s'a făcut cu petiția mamei Veniamina Pribag din Văratec, pe care ai binevoit a te însărcina ca s'o prezentezi Camerei. Intreabă după ea pe Aurelian cu care am vorbit cînd mă aflam la București.

Complimente amicale din partea soției mele.

Te îmbrățișez, **V. Alecsandri.**

CCII.

Mircești, 14 Mai 1884.

Iubite Alecu, Aștept cu nerăbdare ca să-mi citești tot ce ai scris și te aștept la Mircești precum ai promis.

Te rog să te informezi dacă d-l Georgescu, sculptorul, se află aici în București. El lucrează în una din odăile Academiei. Bianu te poate informa.

Te îmbrățișez, **V. Alecsandri.**

CCIII.

Mircești, Joi 17²⁹ Mai 1884.

Iubite Alecu, Îți scriu cu inima sdrobită. Frate-meu s'a săvârșit din viață alaltă-eri seară după o boală cruntă. Rămîn singur din toată familia mea.

Acum trebuie să-mi stăpînesc durerea și să mă gîndesc la biata cumnata mea, pentru ca să îndeplinesc dorința Iancului. Ea are drept la jumătatea din pensia bărbatu-său, însă acea sumă nu-î e de ajuns pentru trai, rămânînd sărmana lipsită de orî-ce mijloace.

Vorbește, te rog, cu amicîi mei din Cameră, cu Maiorescu, Grădișteanu, cu Aurelian, cu Negruzzi, cu Ionescu, vechi prieten al Iancului, ca să propue în Cameră votarea pensiei întregi a frate-meu pentru văduva lui, precum s'a urmat pentru văduva lui Beizade Iancu Ghica.

Fratele-meu a servit în armată din cea mai fragedă tinerețe și după un șir îndelungat de ani s'a retras cu rangul de Locotenent-Colonel; el a mai servit țarei timp de 6 ani ca Agent al Romîniei, isbutind prin tactul său și simpatia ce inspirase guvernului francez, a da Agenției noastre oficioase un caracter *oficial*.

Toți Romîni de prin Paris n'aū avut decît a se lăuda de modul cum a condus el afacerile Agenției, într'o epocă unde țara noastră nu avea nici o importanță politică și unde totul atîrna de la dibăcia și tactul persoanelor însărcinate cu apărarea intereselor ei.

Votarea pensiei întregi ar fi un act de justiție din partea Camerei, și aș considera-o ca un omagiū dat memoriei fratelui meu, care a fost devotat țării lui și bine-meritat de dînsa.—Precît știu, deputații aū să se împrăstie în curînd. Grăbește dar a-î îndemna ca să voteze pensia fără întîrziere. Tot odată te rog să cercetezi la biuroul pensiilor, cît primea fratele meu pe an, scăzîndu-se reținerile obicînuite și cît se cuvine cumnatei mele după lege.

Te rog, iarăș, iubite Alecu, să publici în *Independența* romîină și în alte foi, o notiță scurtă asupra lui Iancu.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCIV.

Mircești, 24 Mai 1884.

Iubite Alecu, Cred că scrisoarea aceasta te va găsi tot în Tecuci. Mă grăbesc de a ți-o trimite pentru ca să-ți dau de știre, că după informațiile ce mi-a dat Costin Vîrnav, pensia lui Iancu va trece întreagă cumnatei mele, fiind regulată conform legii vechi a Valahiei. Prin urmare e de prisos a mai propune în Cameră chestia acestei pensii; dar ceea-ce te rog, iubite Alecu, este să publici într'un jurnal din București, precum România Liberă, sau Românul, sau Independența romînă, o notiță biografică asupra fratelui meu. Cunoști mai bine decît orîcine cît a lucrat Iancu pentru ca să dea Agenției noastre din Paris importanța ce căpătase sub Napoleon III, pe cînd țările romîne nu aveau nici o însemnătate. Cunoști asemenea cele două scrisori ale lui adresate Prințului Gorciacof în chestia retrocedării Basarabiei. Ele au avut un resunet destul de mare în Rusia, pentru ca să merite a li se răspunde din însuș cabinetul marelui cancelar rusc.

Iancu, așezat în Paris de mulți ani, a făcut o propagandă activă pîntre oamenii politici din Paris și pîntre jurnaliști în interesul Romîniei, fiind în strînsă legătură cu Drouyn de Lhuys cu Ferdinand de Lesseps, cu Tacher de la Pagerie (?) și alții, care aveau mare trecere la Impăratul Napoleon. În timp de 6 ani cît a fost agentul nostru, frate-meu a cheltuit o însemnată parte din averea lui, pentru ca să susție Agenția noastră pe un picior înalt, căci în ochii Francezilor tot ce nu are aparență, este nevăgat în seamă.

Intr'un cuvînt, iubite Alecu, Iancu aparține generației care a pregătit sosirea mărețelor așezăminte, de unde au eșit renașterea și însemnătatea Romîniei de astăzi.

În tot sufer puțin și sper să plec la Aix-les-Bains în primele zile a lui Iunie. Mi-ai face o deplină mulțumire, dacă te-ai rezezi până la Mircești în zilele aceste.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCV.

Mircești, 1 Iunie 1884.

Iubite Alecu, Îți scriu numai două rînduri pentru ca să-ți spun că mi-î găsi încă aice la 9 sau 10 a lunii; gîndul meu fiind de a pleca la 12 sau cel mai tîrziu la 15.

Am primit și Monitorul și Poporul. Îți mulțumesc.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCVI.

Mircești, Luni 30 Iunie (1884).

Iubite Alecu, Îți răspund la București unde, cred, te găsești în acest moment. Am aflat că Ionescu a făcut propunere în Cameră în chestia pensiei cumnatei mele, însă după informările ce am primit de la Costin Vîrnav, presidentul biourourilor pensiilor, m'am încredințat că după lege, cumnata mea are drept la întreaga pensie a bărbatu-său ; prin urmare votul Camerei e de prisos. Văduva Iancului nu are de cît a îndeplini oare-care formalități pentru ca să se bucure de zisa pensie întreagă.

Orî cum, aş dori mult ca să ieş cunoştință de' cuvintele ce s'aũ rostit în cameră cu ocazia propunerii lui Ionescu, şi dar te rog să-mi trimiți numărul Monitorului în care s'aũ publicat acele cuvinte.

Eũ mă găsesc mai bine şi sper să plec de aici peste vre-o zece zile la Aix-les-Bains, pentru ca să mă vindec de restul de dureri ce'ni mai rămîn.

Dacă îi avea vreme să te rezezi aici până atunce, voi fi prea fericit ; la caz contrar primeşte îmbrăţişările mele şi complimentele afectuoase ale Paulinei.

V. Alecsandri.

CCVII.

Mehadia, 31 Iulie 1884.

Iubite Alecu, Ne găsim aici de o lună şi vom mai şede a vre-o trei săptămîni, ocupați a boteza reumatismurile în apă de pucioasă. Localitatea e frumoasă, petrecerile simple, dar hrana ungro-sălbatică, fiind lucrată cu grăsimi de porc sau cu unt împutit.

Mîncăm numai cît trebuie ca să nu murim de foame.

N'am scris un singur vers de cînd mă aflu în acest colț de pămînt, pe unde odinioară au venit strămoşii noştri romani pentru ca să se întărească în băile lui Hercule.

În primblările mele cerc să întilnesc cu închipuirea vre-o umbră de vechiu legionar, rătăcind printre stînci, dar realitatea îmi arată vre-un Maghiar mustăcios, ținînd între dinți o pipă puturoasă, sau un Sîrb, sau un Bulgar, sau un funcționar de la Craiova, etc.

Decepție cumplită !

Cu toate aceste, ne place şederea aici, căci aerul e sănătos deşi cam sulfuros, şi clima încîntătoare... De ce nu te rezezi să

mai răsuflă câte-va zile aice? Ai rămînea foarte mulțumit de escursiunea ce ai face și eu încă mai mulțumit, căci am avea multe de spus.

N'am primit nici un răspuns de la Obedenariu. Se vede că se ocupă cu descoperirea operelor ce i-am cerut. Cum mi-o scrie și-o comunică răspunsul lui.

Complimentele noastre afectuoase D-nei Papadopulo.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCVIII.

Mehadia, 4 August 1884.

Iubite Alecu, După cuprinsul scrisorii D-tale de ieri, văd că te-a cuprins uritul și lenea. Sper însă că aceste *morburi*, după cum zic frații noștri de aice, vor trece în curînd, condeiul fiind cel mai bun doctor pentru vindecarea lor.

Sînt foarte curios de a videa volumul ce a trimis Obedenarul, dar regretez de înainte că nu voi putea înțelege textul său, căci educația mea lasă mult de dorit în privirea limbei moarte. D-ta care ești un *sapiente*, ai putea să-l studiezi și să scrii un articol asupra obiceiurilor de care tratează străbunul meu. Ar fi mult interesant pentru noi, Romîni.

De două zile aice munții sînt împodobiți cu hobot de nori; lumina e întunecoasă și prin urmare gîndurile mele sînt posomorîte. Îmi pare rău că am un cozoroc pe ochi, mai cu seamă de cînd a năvălit o turmă de Jidanî, care a venit să-și exploateze reumatismele, cercînd a le vinde creștinilor cu preț bun.

Cucoana Zulnia Sturdza e cu noi. M'oî achita de comisionul ce mi-ai dat. Păcat că nu poți trage o raită pînă la băile lui Hercule, ca să ne videm. Sper dar că ne vom întîlni peste vre-o trei săptămîni la Sinaia, și în această sperare te îmbrățișez.

V. Alecsandri.

CCIX.

Mircești, 14 Septembrie 1884.

Iubite Papadopulo, După o ședere de două luni la băile lui Hercule din Banat, m'am întors acasă pentru ca să-mi dreg stomahul vătămat de hrana și de csárdășul unguresc. În acest timp nu am scris nimic, dar m'am scăldat și iar m'am scăldat, atît în apă sulfuroasă cît și în apă feruginoasă, cu gînd să înec durerile

schiatice, reumatismele, etc. Rezultatul nu-mi pare satisfăcător pîn'acum, căci am dureri nouă care apar totdeauna, zic doctorii, după săvîrșirea curei, dar care vor trece peste cîte-va săptămîni. .. Fie ! ..

Piciorul meu însă merge bine, așa de bine că duminică seara, adică poimîni, voi pleca la Sinaia, unde voi ședea pînă la 4 Octombrie, cînd Maiestățile Lor vor purcede la Sigmaringen. De vroești dar să ne întîlnim, vino acolo și vom avea multe de spus.

Te felicitiez de roada literară ce ai cules de cînd nu ne-am văzut, și sînt foarte doritor să mă împărtășesc de dinsele, înainte de a fi date la tipar.

Avusesem de gînd a merge într'o climă caldă pentru iarnă, însă holera ce-și face mendrele prin Italia, mă obligă a rămînea liniștit la gura sobei și Mircești pînă 'n primăvară. Cred că-î veni din cînd în cînd ca să vizitezi pe pustnicul de pe malul Siretului. Dee D-zeu să-l găsești lucrînd prin Ovid.

Am primit hîrtille fratelui meu, o ladă mare, cuprinzînd mulțime de documente privitoare Domniei lui Cuza. Veî afla între ele multe din cele dispărute în noaptea de 11/23 Februarie. Toate hîrtille sînt așezate cu multă ordine. Ele te îndeamnă să vii a le cerceta.

Te îmbrățișez și 'ți trimit multe complimente afectuoase din partea soției mele.

V. Alecsandri.

CCX.

București, 5 Octombrie 1884.

Iubite Alecu, Stau de 15 zile aice pentru terminarea unei afaceri, care terminîndu-se, sper să mă reîntorc acasă poimîne, pentru ca să mă leg de capul lui Ovidiu. — Pe aice nu se vorbește decît de viitoarele alegeri dela care conservatorii au decis să se abție (*sic !*).

Ți-oi trimete de la Mircești un exemplar din Blanduzia. — Aceasta piesă s'a mai reprezentat de două ori la începutul stațiunii teatrale cu mare succes artistic și bănesc. Aseară s'a jucat *Hamlet*... iar cu mare succes.

Vină la Mircești... te aștept și te îmbrățișez,

V. Alecsandri.

CCXI.

Mircești, 17 Octombrie 1884.

Iubite Alecu, Deabia reîntors acasă m'am legat de bietul Ovidiu, vroind a-l pune pe sceră în iarna aceasta. Am cetit mai

multe scrieri despre antichitate și mai cu seamă opera lui Desobry în 4 volume, intitulată *Rome au siècle d'Auguste*, însă n'am putut să mă lămuresc despre formulele întrebuințate de strămoșii noștri în convorbiri, când se adresa unu către altul. Noi uzităm astăzi pe *Măria ta, Maiestate, Sire, Alteță*, când ne adresăm la capete încoronate, *Excelență* când vorbim cu un ministru, *Monsieur* și *Madame* când avem aface cu persoane de potriva noastră.

Cum obișnuiau Romanii? Ce termeni corespunzători cu ai noștri aveau ei?

Te rog să faci cercetări în această chestie importantă și să-mi comunicî îndată adevărul. Aștept grabnic răspunsul D-tale și te îmbrățișez, așteptîndu-te la Mircești.

V. Alecsandri.

CCXII.

Mircești, 17 Noembrie 1884.

Iubite Alecu, Fiindcă nu mi-ai spus la care otel ai tras, îți trimet acest răspuns la Cameră. Îmi pare mult bine că Tecucenii te au ales, căci astfel ne-om întîlni mai des în București, când la Senat când la Academie... (te văd zîmbind și adăugînd : *cînd la fete*). Eroare! și vană illuziune, cum ar zice un neologist... Cît pentru mine, deși mă găsesc acum în strînsă legătură cu Ovidiu, îmi mențin demnitatea de venerabil... (*sic*).

N.B. Nu cumva acest *sic* se rudește cu sîc turcesc? Să pune cazul lui Hajdeu.

Sînt fericit de a ști că în fine bustul lui Negri și-a luat locul meritat în Cameră. Fericirea mea ar fi deplină când statua lui ar fi ridicată pe cheiul Galațului. Poate se va realiza și această dorință într'o zi.

Eu sufăr de o umflătură podragică la degetul cel gros de la piciorul stîng și nu mă pot încălța ca să vii la București. Profit dar de această împedecare pentru ca să lucrez în liniște la biuroul meu. — Am terminat două acturi din Ovidiu și sper să sfîrșesc și celelalte două pînă într'o lună. Ce frumoasă zi va fi aceea, când oi scrie cuvîntul *finis*.

Primesc cu bucurie și recunoștință dedicația lui Gheorghe Ștefan ¹⁾ și te îmbrățișez ca amic precum și ca coleg de Academie.

¹⁾ «Gheorghe-Ștefan-Vodă, domnul Moldovei» de Alex. Papadopol-Callimach. București, 1886.

Ocupă-te serios de tipărirea acestei scrieri importante care va veni de model celor ce se ocupă cu cercetări istorice și totodată câtă să faci o alcătuire cu Socec pentru publicarea diverselor scrieri ce ai publicat prin reviste. Eu îți păstrez numărul din Columna lui Traian, unde ai scris despre Horațiu și Daci.

Complimente amicale din partea Paulinei și Mariei. Eu te string în brațe.

V. Alecsandri.

CCXIII.

Mircești, 3 Decembrie 1884.

Iubite Alecu, Am terminat pe Ovidiu și pân'a nu pleca la București, vreă să iaă cîte-va zile de odihnă. Sper să plec Joi seara și să fiu Vineri dimineața la Grand Hôtel de Boulevard.

Vrei să-ți aduc la București cărțile ce mi-ai împrumutat? Răspunde-mi îndată.

A revedere sănătoși și voioși, V. Alecsandri.

CCXIV.

Mircești, 10 Ianuarie 1885.

Iubite Alecu, Vrei noutăți despre mine? Iată-le: După întoarcerea mea la Mircești am tușit, am strănutat, mi-am suflat nasul timp de vr'o șease zile; apoi, îndreptîndu-mă de acest gutunariu tătăresc, m'am pus de am copiat pe Ovid întreg într'un album, făcînd îndreptări mulțime și trimițînd pe rînd acturile la Direcția teatrului. Această muncă terminată, am început să'm fac pregătirile de plecare la București. Speram să plec Sîmbătă în 12 Ghenar pentru ca să am Duminica de odihnă la Grand Hôtel, cînd iacă gutunariul meu revine fără a întreba: bucuros de oaspeți? și eu iar mă pun pe tușit, pe stărnutat, etc., plesnind de ciudă că oî să fiu silit a amîna sosirea mea la București. Voi pleca la 14, dacă nasul și peptul meu îmi vor permite să afrontez frigul și zăpada ce acopere țara. De nu, apoi nu pot preciza cînd oî lua trenul.

Pe aice-i Siberia cu toate bunurile sale. Cum e pe la voi?

Cînd pleci la București? De-î sosi la Grand Hôtel înainte de mine, spune Madamei Horn să nu uite a ținea la dispoziția mea camera No. 11, pe cînd i-oî da de știre.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXV.

Paris, 16 Mai 1885.

Iubite Alecu, Scrisoarea ce mi-ai trimis avea parfumul țării și o rază de primăvară care mi-a desmierdat inima ; îți poți dar închipui ce mulțămire mi-a făcut. — Aice, în strălucitul meu exiliu, mă găsesc singur și foarte necăjit din cauza timpului ploios, vîntos și friguros, precum și mai ales din cauza că localul (cetește bocalul) Legațiunei este după chipul și asemănarea predecesorului meu, care l'a închiriat pe 12 ani, cu aproape 13.000 fr. pe an. O hardughie necomodă, lipsită de soare, în care nu întîlnești un colț pentru odihnă; o adunătură de cutii înguste ce poartă numire de odăi, un nămol de tinzi și de scări strimte și întunecoase.

Cînd mă duc de o vizitez, mi se strică tot cheful și'mî perd curajul de a o locui: Am fost obligat să schimb destinația camerilor, să fac din sufragerie odaie de culcat, etc., și din cauza acestor prefaceri, sîd tot la Grand Hôtel de Boulevard. De abia peste o săptămînă m'oi muta, însă nu știu dacă oî putea să staî mult în Legațiune sau dacă nu mi-oî căuta un apartament particular aiure.

Am fost de am vizitat biserica cumpărată de predecesorii mei. Altă hardughie veche, umedă, rece, întunecoasă, pentru care trebuie cheltuit sumedenie de bani, spre a o pune în stare de a servi pentru destinația ei.

Bree! în mare bucluc am intrat! Helbet! Mîne mă duc să mă prezint la Eliseu în ceremonia uzitată, apoi voi începe vizitele pe la ambadori, miniștri, etc.— alt bucluc!

Nu'mî era mie mai bine la Mircești, în liniște, în aer curat și mai cu seamă la soare? Bun teafăr, mî-am pus capul sub Evanghelie. Ce fericit ești să te ocupi de lucrări istorice și literare, departe de fleacuri, zise politice.

Parisul e frumos, dar scump peste măsură, și cere multe condiții pentru a ne încînta: banî, sănătate și tinerețe. — Afară de acestea el e orașul cel mai ostenitor... Prefer un orașel pe malul Mediteranei.

Aștept pe Paulina peste vr-o zece zile ca să-mî aducă puțină veselie, căci sunt posomorît ca un pașă care nu și-a tras ciubucul.

Scrie-mî ades, iubite Alecu și dă-mî vești de țară. La vîrsta noastră sîntem dispuși la nostalgie.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXVI.

Paris, 1 Iunie 1885.

Iubite Alecu, Astăzi este înmormîntarea lui V. Hugo. Sicriul său este așezat sub arcul de triumf de l'Etoile. Tot Parisul e în picioare de ieri dimineață și negreșit, tot omul ce se poate ținea pe picioare va asista la acest spectacol măreț. Îți închipui toată populația Moldovei adunată la un loc? Eată aspectul ce are să prezinte Parisul toată ziua de azi.

Studentii romîni au mers să exprime complimentele lor de condoleanță familiei poetului și au dus o coroană pe care sînt versurile următoare :

«Tu vécus triomphant sur la cime étoilée
Où les élus du Dieu Génie ont seuls monté,
Et la mort te conduit à ton char attelée,
Par un arc de triomphe à l'immortalité».

Paulina a sosit de șase zile și se află bine și mulțumită; îți trimete complimente afectuoase.

Te felicit că faci excursiuni împrejurul Iașului, pe la cetățue, pe la Frumoasa, Aron-Vodă, Răpidea, etc. Cît de bine am petrece împreună, dacă aș fi în țeară... Helbet!

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXVII.

Paris, 5 Iulie, 1885.

Iubite Alecu, Fericit ești că poți urma înainte cu lucrările literare, și ast-fel dai uitărei fleacurile politice care au devenit la noi un element zilnic de preocupări, pre cît seci pe atît și timpitoare. Ai scris trei articole pentru *Convorbiri*; să trăești și să produci cele multe înainte. Eă, vai de mine, m'am păcălit părăsind cîmpul înflorit al literaturii și intrînd în acel ghimpos al diplomației. Biata muza mea, stă culcată și adormită adînc într'un portofoliu, unde mă tem că-și va găsi mormîntul.

Nu-și poate cine-va închipui, în țară, cît lucru este la legătuirea din Paris. Pe fiecare zi intră nămoluri de plicuri din București, de reclamații în contra compatrioților noștri, uitătorii de a-și plăti datoriile; cereri de pomeni, de legalizări, de trimiteri, de citații pe la oameni cu adrese necunoscute, etc., vizite de oameni cu propuneri de gheșefuri, vizite de june pariziane care se plîng în contra studenților că le-au îngreunat și apoi le-au părăsit, etc.

În fine, iată și un bucluc diplomatic, care îmi cade pe spinare și mă oprește de a mă duce la băi: conflictul iscat între guvernul francez și guvernul nostru, din cauza tarifului autonom, ce lovește cu 50% produsele țărilor care nu au încheiat tractate de comerț cu noi.

Franța se află în cazul acesta, deși s'a bucurat în timp de 10 ani de avantajele națiilor celor mai favorizate. Guvernul ei a depus la Cameră un proiect de lege care tacsează produsele române cu 50% ... Răsboi à coups de tarifs, pornit din sistemul represaliilor. Preschimb note, grăesc, cat să luminez opinia publică asupra chestiunii în litigiu, dar întâlnesc pretutindenă saă o igno- ranță deplină saă un *parti-pris* din cel mai năîngî.

Uff! de-aș fi știut ce mă așteaptă, aș fi rămas liniștit la Mircești.

La Sinaia poate mă voi duce în luna lui Septembrie. Până atunci îmi doresc sănătate și activitate.

Complimente afectuoase din partea soției mele.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXVIII.

București, Duminică 29 Sept. 1885.

Iubite Alecu, Sînt plecat de la Mircești de Mercuri și mîni dimineată plec la Sinaia, unde poate voi ședea o săptămîină, apoi voi reveni la București și după vre-o patru zile mă voi întoarce la Mircești, ca să iaă pe Paulina și să ne ducem la Paris.

Ieri seară am asistat la deschiderea Teatrului național și la reprezentarea operei: Lucia de Lamermoor de trupa romînească!! Am rămas încîntat de jocul și cîntecul artiștilor noștri. Inceputul e remarcabil și promite mult pentru viitor.

Nu m'am putut opri de-a zice: *Obraznic e neamul romînesc!* Nimeni nu l descurajează și cum face, cum drege, isbutește.

Pe aice pace și tot traî destrăbălat. Chestia Bulgarilor nu îngrijește pe nimeni.

Am dat Academiei volumul lui Alecsandri. (?)

Te îmbrățișez și-ți zic la revedere, dacă se poate,

V. Alecsandri.

CCXIX.

Castel Peleș, Sinaia, 3 Octombrie, 1885.

Iubite Alecu, Mă găsesc de vre-o trei zile în sînul munților, locuind într'un castel feeric și admirînd minunile naturei împreu-

nate cu acele create de geniul omenesc. Pădurele au îmbrăcat haina lor toamnă de colorii variate și toamna domnește în toată frumusețea ei tradițională de toamnă românească... Într'un cuvânt, Sinaia, în momentul acesta, e un rai în splendoare și regretarea mea de a-l părăsi pentru a merge la Paris, nu are marginii.

Peste puține zile mă voi întoarce la București fără sperare de a te revedea, căci ai să pleci, după cum mi-ai scris și nu ai să revii decât la deschiderea Camerei.

În București voi ședează vre-o patru zile, apoi mă voi duce la Mircești ca să iau pe Paulina și să ne îndrumăm împreună spre capitala Franței, unde trebuie să ne găsim pe la 25 a lunii Octombrie.

Dee Dumnezeu ca viitorul să nu seamănă cu cele trei luni ce am petrecut la legațiunea din *rue Penthievre*, în care am suferit chinurile iadului.

M'am bucurat de vestea ce mi-ai dat că ai început tipărirea *Cîntăreii lui Igor*¹⁾, acel minunat poem slavonesc din secolul XII și totodată că ai terminat articolul asupra lui Conaki. Convorbirile trebuie să salte de bucurie, căci publicația lui Negruzzi începuse a deveni cam palidă. Tot bătrînii sînt chemați a-î prelungi viața.

Dacă ai ceva să-mi spui, scrie-mi aice îndată, sau la Mircești peste vr'o zece zile.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXX.

Mircești, 25 Octombrie, 1885.

Iubite Alecu, Îți trimit un autograf a lui N. Istrati, cu atît mai interesant că este o satiră din timpul lui Mihalaki Sturdza. Trebuie să o cunoști²⁾. — Plec peste o săptămînă, dar foarte mă tem că voi avea de tovarăș pe moșul ger cu barbă albă. — A revedere.

V. Alecsandri.

¹⁾ «Cuvînt despre expediția lui Igor Sveatoslavici, principele Novgorodului nordic contra Polovților sau Cumanilor», trad. și note de Alex.-Papadopol Callimach. V. *Analele Acad. rom.*, seria II, tom. VII, (1884—85), pp. 140—169.

²⁾ Satira anexată începe astfel:

A Moldovii diaci sfat
La Cristești s'au adunat
Ca să facă sfătuire
Spre a țării fericire...

CCXXI.

Paris, 10 Dec. 1885.

Rue Murillo 11.

Iubite Papadopulo, Îți mulțumesc pentru știrile ce mi-ai dat despre lucrările Camerii și mai cu seamă pentru aceea care te privește personal, adică: că politica nu te-a absorbat (sic!) cu totul și că întrebuințezi orele dimineții în domeniul literaturii.

Eū încă n'am putut pune piciorul în acel frumos domeniu, fiindcă de la sosirea mea aici nu am făcut alta, decît a mă ocupa cu instalarea mea; *rue Murillo 11*. Insfirșit după multă bătaie de cap și cheltuieli spăimîntătoare, am isbit a-mi face un cuib foarte plăcut, în care pot primi chiar pe Sultanul. Tot odată am mutat cancelaria Legațiunei din grajdul unde se afla, în apartamentele ce l-am ocupat în Strada Penthievre. Acum acea cancelarie e demnă de Legațiunea unui Regat și toți ne complimentează despre dînsa.

Cînd îi veni la Paris, vre-o dată, nu mi-a fi rușine să te primesc cu toate onoarele (sic!) ce merită un reprezentant al țării și cu toată îmbelșugarea ospetiei romînești.

Pe aici lumea este preocupată cu apropierea anului nou. Deși aū căzut omăt și frigul e simțitor, stradele sînt pline de oameni, femei, copii cari aleargă pe la magazine.

Cît despre politică, Camera e bogată în Tonchin până pe de-asupra urechilor. Chestia sirbo-bulgară începe a nu mai prezenta acelaș interes, decînd părțile beligerante stau față în față fără a se ucide, căci în Paris orî-ce întîmplare se învechește în puține zile.

Franța dorește pace și iar pace! Prin urmare o nouă complicitate în Peninsula Balcanică ar fi rău văzută de ea. Atitudinea Romîniei e foarte lăudată de toți oamenii de stat de aici.

Scrie-mi ades, îmi vei face mare mulțumire. Complimente afectuoase din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXXII.

Paris, 20 Decembrie, 1885.

Iubite Alecu, Moartea bietului Alecsandrescu ¹⁾ nu m'a mîhnit atît de mult (căci el era mort de mai mulți ani), cît m'a-mîhnit ne-păsarea generației actuale în privirea lui și uitarea în care căzuse

¹⁾ Poetul Gr. Alecsandrescu.

renumele lui, odinioară strălucit. — Bine ai făcut de ai luat cuvîntul în Cameră pentru ca să ceri a i se face o înmormîntare demnă de către Stat. Poate că, dacă nu te-ai fi găsit la București, nimeni nu s'ar fi gîndit la dînsul... și însă, ca poet, Alecsandrescu e mai pe sus decît unii, cărora li s'au făcut busturi și statue.

Duelul lui Maiorescu și Stătescu a avut un rezultat fericit, dar în interesul lor mai bine ar fi fost să nu fie fost provocat. Oamenii de valoare a acestor doi campioni politici, ar trebui să-și poarte respect unul altui; pentru demnitatea societății romîne.

Cît pentru discuțiile violente din Cameră și Senat, nu m'am mirat cît de puțin, fiindcă această *rengaine* are loc în toți anii. — Opoziția, orî de cine ar fi compusă, se crede obligată de a face profesiune de nemulțumire în contra celor de la putere. Un singur lucru m'a făcut să zimbesc, este propunerea Cogălniceanului de a rechema miniștrii plenipotențiarî din străinătate, spre a imita prostia comisă de Greci, sub cuvînt de economie. Pentru ce amicul nostru n'a avut această inspirație, pe cînd ocupa postul și primea leafa de Ministru plenipotențiar la Paris?

Îmi scrii că vă *bucurați* de o iarnă grozavă. Fericiți conce-tățeni!.. Pe aici avem ploî, neguri, umezeli, vînt și frig. Prin urmare ies cît se poate mai puțin, dar din nenorocire nu pot să reintru încă în domeniul literaturii. Poate că voi fi mai norocit după sărbători.

Mi-e dor de Mircești și de cabinetul de lucru unde, pe ne-simțite, mă apropiam de biuroû, apucam condeii și scriam vrute și nevrute.

În Paris... ai putea s'o crezi? duc o viață foarte monotonă, căci nu alerg nici pe la concerte, nici pe la teatru. Petrecerea mea favorită consistă a avea cîți-va prieteni la masă, dintre cari pe Ion Ghica, care se află aici de vr'o șase zile. — Căci nu ești din numărul lor!

Complimente afectuoase din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXXIII.

Mircești, Joi 1885.

Iubite Alecu, Răspunde-mi îndată ce timp aveți în Bucu-rești; cite graduri de frig? Pe aice e Siberia și n'am curajul să ies afară.

Dacă timpul e mai creștinesc pe acolo, spune Madamei Horn că voi sosi Marți dimineața și ca să-mi gătească odăea mea No. 11, să fie caldă.

A revedere, te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXXIV.

București, Sîmbătă (188,?)

Iubite Papadopulo, Iacob Negruzzi îmi scrie că e la aman, căci nu are cu ce umplea numărul viitor al «Convorbirilor». Deschide-ți saltarele și găsește ceva, care să fie trimis *îndată* redacției. Ai pe *Ciubăr-Vodă* gata și alte diverse articole istorice de mare interes. Fă un pachet destinat a juca rolul de *salvator* literar și-l expeduește *urgent* la adresa lui Iacob Negruzzi, strada Păcurari, Iași.

Eū mă aflu de vr'o 12 zile aice, adus de o măsea stricată pe care mi-o tratează Young dantistul. Sper a pleca acasă peste 4 zile.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXXV.

Paris, 1 Ghenarie 1886.

Iubite Alecu, Scrisoarea D-tale cu data de 16 Dec. mi-a sosit de anul nou catolic, cu amicale urări pentru anul nou ortodox. Le primesc cu mare bucurie și îți trimet pe ale noastre pentru întreaga-ți iubită familie.

În momentul acesta sosesc de la palatul Elysée unde am fost cu tot corpul diplomatic ca să felicităm pe D-l Grévy și pentru anul 1886 și pentru noua sa alegere de prezident al Republicei. Să mă fi văzut în uniforma mea de ministru plenipotențiar, ai fi crezut că s'a coborît soarele pe pămînt.. (total 1500 franci în punga croitorului).

Ministrul nostru e zemislit; acel de aici însă nu i-a sunat ceasul de naștere. Se așteaptă să vie pe lume peste puține zile. Noroc că preocupățiunile anului nou fac o diversitate acelor politice, altminteri s'ar burzului Francezii, găsindu-se mai multe zile fără guvern stabilit.

Zici că te-a apucat urîtul și că ai vrea să pleci în lume; însă cînd te-î găsi între cărțile de acasă, are să-ți treacă gustul de ducă. Eū te fericesc că lucrezi cu atîta activitate și fecunditate, și îți doresc încă anî mulți pentru ca să produci mult și frumos, precum

ai făcut pînă acum. Cît pentru mine văd că iarna mea literară are să rămîie o iarnă goală... Allah Kerim!

Complimente afectuoase din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXXVI.

Paris, 16 18 Ianuarie 1886.

Iubite Alecu, Cînd primesc o scrisoare din țară, ea trezește în minte-mî tabloul pe cît de înfiorător, pe atît de poetic al cîmpiilor căptușite cu omăt alb; îmi pare că văd prin ferestrele de la Mircești mișcarea valurilor din zăpadă de la suflarea Crivățului, și în fundul orizontului dunga neagră a luncii, cîntată de mine cu atîta dragoste. — Aice sunt lipsit de acest măreț spectacol și mă crede, îi duc dorul de si nu mă înfrățesc cu iarna, precum știi. M'am săturat de neguri, de ploî și de fulgî trecători, care fac numai un simulacru de ninsoare.

Cu toate aceste ai avut dreptate a spune M. Sale Regelui că am început a mă împăca cu traiul din Paris, căci noul meu apartament comod, plăcut, și mă reține acasă tot timpul cît nu sunt la cancelaria din strada Penthievre. Acum ne găsim în periodul vizitelor diplomatice, a meselor mari, a primirilor pe la miniștri, și trebuie să-mî pun fracu adeseori... *Autant corvées*. Deseară mănînc la prezidentul Repulicei. Voi fi negreșit însărcinat să duc brațul unei dame... Care? Fi-va tînără! frumoasă, amabilă?... S'au vre-o bahadîrcă sulimenită? Norocul va hotărî.

Zici că începe lenea a te năvăli?... Pîră vechie! Nu te mai cred, căci ești unul din rariî lucrători neobosiți la noi. Dacă însă va fi așa, cum o sufla vîntul de primă-vară, nu mă îndoesc că el va deschide pe loc muguriî literari ce-î porți în crieri. Voi ceti cu multă plăcere articolul despre Conaki și poezile lui, căci primesc Convorbiriî regulat, dar ce-ai făcut cu scrierea asupra Ambasadorilor venețianî, de care mă interesez atît de mult?

Eû, iubite Alecu, n'am scris nici un rînd decînd am plecat din țară și simt în sufletul meu o mare jale de timpul pierdut. Staû și mă gîndesc cite odată nu cumva a secat țîța muzei, aceea țîță drăgălașă și frumoasă pe care am supt-o pînă mai an...

Vai de mine, dacă și muza își va retrage țîțele de contactul buzelor mele, atunci adîo!

Te las în luptele Camerei și te îmbrățișez..

V. Alecsandri.

CCXXVII.

Paris, 4/16 Fev. 1886.

Iubite Alecu, Fi! liniștit; la masa prezidentului, Dumnezu! părinților noștri m'a scutit de a da brațu! unei bahadirce, însă am avut vecin pe ministrul Chinei, care a mîncat cît șapte mandarin!. Am admirat capacitatea stomacului său, și nu m'am putut opri de a-l felicita. El mi a răpus un singur cuvînt, singurul cuvînt ce știa în limba franceză: *cocorico* și a urmat înainte cu îndoparea. -- Sper să'l admir din nou la masa D lui Freycinet, Simbăta viitoare și să am prilejul de a mă convinge de progresul ce a făcut în franțuzește de atunci.

Pe cînd populația Londrei jăfuește magazii! de ceasornice sub pretext de foame, în Paris a început șiru! necurnat de mar! primir!, de mese mar! și de osteneli încă și mai mar!. Bieți miniștri sunt obligați a trăi în frace și în cravate albe, ba chiar a se culca cu ele.

Această vieață de gală trebuie să zîmbească foarte mult a-celora, care dorind a mă înlocui la Paris, respîndesc vestea că aș fi dispus a mă retrage de la legațiune. Unele gazete se ocupă de mine în sensul acesta, și, său îmi atribue proiecte de vilegiatură la Nizza, său mă demisionează odată pe săptămînă. Eū îi găsesc nostim! în acelaș mod precum Vodă Cuza l'a găsit pe nu știu care patriot de la Craiova, cînd i-a zis: *hai sictir mascara!*

Nu cred că voi veni la sesiunea Academiei în anul acesta, căci nu mă iartă împrejurările, dar spre toamnă am de gînd să fac o raită în țară pentru ca să revăd castelu! Peleș și Mircești!. Atunci vei veni, după obicei, în căsuța mea și vom avea multe de grăit.

Paulina îți trimite afectuoase complimente și te poștețe la masă în Paris. Cînd vii ca să dau poronca să'ți pregătească tacîmul?

Te îmbrățișez, V. Alexandri.

Amicii celor ce'și aduc an:nte de mine.

CCXXVIII.

Paris, 23 Februarie 1886

Iubite Alecu, Am cetit chiar acum articolu! ce l'ai scris asupra u! Conaki și nu mă pot opri de a-ți trimite aceste rînduri pentru a te felicita. Articulu! este o adevărată conferență mult interesantă

și instructivă ¹⁾). Generația de astăzi trebuie să o mediteze, ca să se convingă de comorile limbei lui Conaki și de talentul său în arta poeziei. Scrisoarea către Zulia este un cap d'operă de simțire, de idei înduioșitoare, de armonie, de frumuseți poetice și poate servi de model. Bine ai făcut că ai prezentat imaginea bătrînului poet în ochii tinerimei actuale, care fuge de poeți de cînd a răsarit ciupercile versificatoare, care distilează numai yenin : precum Macedonski, Densusianu, etc. Cînd îi avea vreme ocupă-te și pe Miluță Cuciureanu și de Alecu Russo și de Alecu Donici.

Eu sînt într'o perioadă de sterilitate care mă întristă, dar mă mîngîi cu ideia că am amici care lucrează și produc cu înbelșugare lucruri frumoase, ce vor îmbogăți literatura noastră. Iacob Negruzzi trebuie să-ți fie recunoscător, precum și lui Ghica de colaborarea voastră la Convorbiri. Această foaie cam tînjește de cînd a fost strămutată în București. Aerul lînced al Capitalei nu-î priiește ; aerul viu al țerei (?) îi era mult folositor. Nu o lăsați să moară de inanițiune și veți face o faptă bună.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

Ion Ghica a scris un articol foarte interesant asupra lui Gr. Alecsandrescu. El ar dori ca scrierea lui să fie cetită într'una din seanțele Academiei și în urma acestei cetiri să iee cineva cuvîntul pentru ca să propue a se ridica o statuie poetului mort.

Am gîndit la D-ta ca să vorbești asupra meritelor lui Gr. Alecsandrescu, care a fost uitat de atîta vreme, deși a avut mai mult drept la recunoștința compatrioților de cît alții, cărora s'au ridicat statui. Înțelege-te cu Negruzzi și îndeamnă-l din parte-mi să citească însuș articolul lui Ghica în Academie, mai cu seamă că tatăl său a fost bun amic cu Alecsandrescu, fiind contimporan.

Am primit azi dimineață răvașul ce mi-ai trimis cu data de 9/2 Febr. și m'am bucurat de succesul lui Pygmalion. Am felicitat pe Bengescu.

CCXXIX.

Paris, 1 Martie 1886.

Iubite Alecu, Mă simt foarte fericit că prin îndemnul meu isbutesc a-ți împrăstia lenea și a-ți trezi gustul de a scrie. După

¹⁾ E articolul publicat sub titlul : «Scrisoare despre Tecuci». *Conv. Lit.* XIX (1885—86), pp. 369. 921.

Conaki are să vie rîndul lui Cuciureanu și apoi al lui A. Russo ¹⁾. Bravo ! In cît privește pe Miluță Cuciureanu, mi se pare că amicul său, Russo, a publicat o notiță biografică în România literară. Mai poți dobîndi cite-va detaiuri de la fiul doctorului Cuciureanu, și de la T. Codrescu, bătrînul redactor al Buciumului Român. Despre Russo, afară de suvenirile personale ce ai, vei găsi ceva în volumul meu de *Proză*, iar în România literară sunt multe articole scrise de el.

Ion Ghica sosește astăzi la Paris ; el merge să iee parte la lucrările Academiei, cred că va ședea aice vre-o cite-va zile. I-oî vorbi de articolul său asupra lui Alecsandrescu, dîndu-î de știre că Negruzzi are de gînd a-l publica într'unul din numerele viitoare ale *Convorbirilor*.

Iarna nu ne lasă ... deși timpul e frumos. Muza mea e înghețată și are nasul pătlăginiu. O las dar încă să doarmă în portofoliul meu de ministru, până cînd s'a sătura de somn.

Sînt obosit de mese, de baluri, de vizite, chinuri obligatorii a postului ce ocup, dar ce să fac ? Sînt plătit ca să mănînc trufe.

Trimete-mî un model de *legat între vii*. O compatriotă a noastră dorește să facă un legat prin care să dăruiască mobilierul său precum și toate sineturile ce posedă. Ea nu are moștenitori direcți.

Multe amicii din partea Paulinei. Complimente D-nei Papadopulo Callimach.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXXX.

Paris, 25 Aprilie 1886.

Iubite Alecu, Așa de bine ai chibzuit trimiterea scrisoarei D-tale din 9/21 că a sosit chiar astăzi în ziua de Paști. Incep dar răspunsul meu cu : *Hristos a înviat !* Cuvinte sacre care se pronunță cu bucurie în toată creștinătatea de aproape 2000 de ani, cuvinte reînvietoare a suvenirilor noastre din copilărie, și care ne vorbesc de părinții noștri din părinți. O lume întreagă de imagini drăgălașe se deșteaptă în minte și în inimă la această epohă a anului, cînd primăvara cea verzie cu coșită aurie proclamă renașterea naturei, reînsuflețirea sperărilor în viitor și reintrarea puterilor slăbănogite în cursul iernii.

¹⁾ Vezî «România lit.» I (1855) p. 453—454.

Pentru ce tot omul se simte cuprins de bucurie în ziua de Paști, mai mult de cît în alte zile? Iată un mister care te leagă cu credința și nimicește fanfaronadele ateismului.

Aseară s'a celebrat învierea lui Hristos în biserica romînă de aici. Peste două sute de compatrioți erau față la această ceremonie religioasă de un efect atît de măreț. Ne-am întors acasă de-abia pe la două oare după miezul nopții și întreaga legațiune a venit să ciocnească ouă roșii și să mănînce pască la mine.

Paulina, ca o bună creștină, n'a vrut să părăsească în Paris obiceiurile țării noastre, încît ne-am crezut un moment că ne găsim la Mircești. Numai D-ta lipsia!

Te felicit pentru activitatea literară ce ai arătat în iarna aceasta; și îți doresc anî mulți pentru ca să scapi de uitare multe fapte istorice și cite-va personalități despre care nime nu-și bate capul. Îți mulțumesc în deosebi pentru biografiile lui Russo și Cuciureanu, doi buni prieteni ai mei, cari merita să trăiască pentru ca să vadă transformările țării noastre. Recunoștința morților trebuie să fie mai profundă decît a celor vii, decî Russo și Cuciureanu te vor binecuvînta din locul necunoscut unde se află¹⁾.

Aștept cu nerăbdare pe Gheorghe Ștefan și Dunărea în literatură și în tradiție²⁾, și îmi ling buzele de pe acum.

Dacă te-î duce la Tîrgul-Ocnei, nu uita să exprimi cucoanei Catinca și cucoanei Zulnia, simțirile mele cele mai afectuoase. Le sîrui mîinile și le doresc sănătate și fericire.

Asemenea te rog să prezinți complimentele mele respectuoase D-nei Papadopulo, iar Paulina îți trimite multe, multe amicii.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

Ți-am scris să-mi trimiți un model de danie între vii. Depune florî pe mormîntul lui Moș Costaki.

CCXXXI.

Paris, 25 Iunie 1886.

Iubite Alecu, Foarte plăcută surprindere mi-a făcut sosirea lui Gheorghe Ștefan Voevod la Paris sub forma unui volum elegant-

¹⁾ Biografiile acestor doi scriitori n'au fost publicate, după cum s'ar putea deduce din textul scrisorii lui Alecsandri.

²⁾ «Dunărea în literatură și în tradiție». V. «Analele Acad. rom.» seria II. Tom. VII 1884—85, pp. 309—377

În sfârșit ai scos la lumină istoria acestui Domn, care trecînd prin o mulțime de svînturări ale epocii în care a trăit, s'a stins la Stetin ca un eroi de roman istoric.

Trebue să aibă cine-va un spirit de investigațiune foarte dezvoltat pentru a face să renască în întregimea sa memoria unui om răposat de doi secolî. D-ta pozezi acel dar atît de prețios și ești menit a ocupa un loc însemnat pîntre literații arheologici ai Romîniei, cînd ai aduna și publica toate scrierile ce ai răspîndit în diversele reviste ale țării. Bravo, Alecu, și mulți ani cu sănătate și cu veselie pentru ca să continui a ridica vâlul uitărei de pe mormintele oamenilor, cari au jucat roluri mari în istoria noastră. Ești modest, tacî și faci... Ast-fel produci fără încetare fără a bate toba, și îmbogățești literatura, gustînd plăcerea albinei harnice, care adună miere pe florî de morminte. Eu te rivnesc, precum ți-am scris-o de mai multe ori, căci am intrat pe o cale ce nu duce la templul poeziei... Politica, diplomatica, care mi-au fost totdeauna urîte, sînt astăzi partea mea și mă lupt cu ele cum se luptă un marinar cu valurile amare, pîntre care a fost aruncat de furtună. — De un an de zile lucrez la împăcarea intereselor Romîniei cu ale Franței și de-abea acum am isbutit a vedea încheindu-se o convenție comercială între ambele țări. Cred că va dispărea eroarea ce prinsese rădăcină aici despre adevăratele simpatii și tendințe ale Romînilor, eroare respîndită de niște dușmani cunoscuți, cari aveau interes a ne deslipi de Franța și a ne izola de marea familie Latină.

Volumul D-tale a sosit cu timp frumos, aducîndu-mî un parfum de țară. El îmi este cu atît mai scump, că de o lună întreagă am trăit în ploae, vînt și frig. La August m'oi întoarce în *cara patria* și mă bucur la ideia că te-oi îmbrățișa la Mircești. — Complimente amicale din partea Paulinei. Vale!

V. Alecsandri.

CCXXXII.

Paris, 4 Iulie 1886.

Iubite Alecu, Bate-ți joc de critici și cată-ți de treabă. Lucrează înainte cum ai făcut până acum și lasă cîinii să latre. Urîtul de care te plîngi, este mai mult efectul primăverii asupra spiritelor cari planează pe de-asupra ticăloșiilor zilnice, ale vieții publice și private. El va trece în curînd.

Noi avem de gînd a pleca la Aix-les-Bains peste două săptămîni.

tămîni și odată cura sfîrșită, vom veni în țară, căci sîntem mînați de dorul ei. Sper că ne vom întîlni sau la Sinaia, unde voi inerge pe la 10 August, sau la Mircești, unde m'o'i afla pe la începutul lui Septemvrie.

Până atunci: Vale!

V. Alecsandri.

CCXXXIII.

Castel Peleş, 21 August 1886.

Iubite Alecu, Am venit erî aice, în minunea din Carpați, și am găsit pe Maiestățile Lor în aceleași prietinoase și amicale dispoziții către mine, care mi-au arătat totdeauna. Reîntoarcerea mea în țeară mi-a scăldat inima în cea mai dulce bucurie, căci începusem a suferi de dor în aerul corupt al Parisului, în acel nămol de milioane de oameni unde te simți străin și părăsit. Am regăsit orizonturile întinse, atît de necesare privirei mele, blîndețea fizionomiilor romîne, cîmpiile, munții, luncile, codrii, rîurile cari mi-au inspirat atîtea poezii în cursul vieții mele... Și sînt fericit, atît de fericit că numai o infamie ca cea din Bulgaria a putut să distrugă gîndurile mele din cursul lor plăcut și încîntător.

Ce zici de dibăcia politicei rusești? Ce zici de miserabiliș seizi bulgari, cari au urzit și executat complotul din Sofia¹⁾? Detaiurile acestei hoții sînt revoltante, și cînd vor fi cunoscute, vor indigna lumea întregă.

Eû voi sta aicea două săptămîni, apoi mă voi duce la Mircești. Sper dar să te revăd sau acolo sau la Sinaia și mă bucur de a te îmbrățișa pîn' a nu mă duce iar în fundul lumei.

A revedere dar, iubite Alecu, și sănătate cu bucurie.

V. Alecsandri.

CCXXXIV.

Mircești, 12 Septembrie 1886.

Iubite Alecu, După o petrecere minunată de trei săptămîni în castelul regal de la Sinaia, am venit în sfîrșit la castelul meu din Mircești, unde mi-am găsit familia și căteii în bună stare. Deși timpul e posomorît și plouă afară, în casă e soare. Vino să te încălzești la razele lui, dacă te iartă împrejurările; noi vom fi foarte fericiti de a te vede a și de a vorbi despre cîte și mai multe.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

¹⁾ Complotul pentru răsturnarea Prințului Al. Battenberg.

CCXXXV.

Paris, 6/18 Octombrie 1886.

Iubite Alecu, Nu știu care general Neamț, intrînd în Moldova cu oastea împărătească, sub domnia nu știu căruî Domn, trimitea zilnic la Viena buletinuri de victorii, redactate astfel : «Astăzi cu mila lui D-zeu am luat cetatea Herța. Astăzi cu mila lui D-zeu am intrat în cetatea Dorohoi. Astăzi, cu mila lui D-zeu, oastea împărătească a cucerit Hîrlău, etc.

Tot ca acel vestit învingător de sate pustii voi zice : Alaltăieri, cu mila lui D-zeu și cu trenul Express-Orient am sosit în Paris.

Ploaie cu cofa ! Luminile fanarelor se resfrîngeau în bălțile de pe ulițe, și bieții cai trăgeau trăsurile, uzi, obosiți, cu urechile plioștite, pe cînd vezeteii, pătrunși de ploaie, se încălziau bătînd cu bicele pe bielele vite, mai puțin vite de cît ei ! Ajungînd acasă, rue Murillo 11, am găsit apartamentul plin de fum, căci căminele franțeze se întreceau care de care a scoate mai mulți clăbucî pentru a serba întoarcerea mea la Paris.

Inchipuește-ți impresia încîntătoare ce am avut la primul pas ?

Am înjurat surugiește și clima și oraș și orășeni și de atunci ploaia urmînd a cădea fără încetare de două zile, am urmat și eu sudalmele... dar ce folos ? Nici o rază de soare nu a avut milă de mine până acum și nu s'a arătat ca să-mî potoale inima. Sternut, tușesc și crap de ciudă, iată în scurt ocuparea mea principală de cînd am debarcat în acest Cafarnaum deșanțat care farmecă atît de mult pe compatrioții noștri.

Scumpă țară și frumoasă

O ! Moldovă, draga mea...

Acum, fiind-că m'am ușurat împărtășindu-ți necazurile mele, viū să te rog ca să-mî procuri cît mai curînd *un mic volum de biografii a tuturor scriitorilor noștri* ¹⁾ publicat nu știu cînd și nu știu de cine. Dacă nu poți găsi numele autorului (*ardelean* de soî, mi se pare), cercetează la Socec, de la asociatul lui, care publică un catalog de toate publicațiunile romîne. Aștept un rezultat mulțămitor, prin urmare te îmbrățișez.

V. Alecsandri.

¹⁾ De sigur *Conspectul*... de V. Gr. Popă.

CCXXXVI.

Castel Peleş, Sinaia, 21 Oct. 1886.

Iubite Alecu, Primind această scrisoare cu data din Sinaia, miratu-te-ai poate că am prelungit până acum şederea mea în munţi, când iarna începe a-şi arăta virful nasului printre brazi pudruţi în alb; dar e cu putinţă a rezista graţiozităţii Regelui şi a Reginei, care ar vroi să mă ţie în feericul lor castel până în momentul când însuşi Maestăşile lor se vor despărţi de el spre a se reîntoarce la Bucureşti? Aice viaţa seamănă atît de puţin cu cea din oraşele infectate de politică, orele trec aşa de repede cu ocupări plăcute de-ale cultului artelor frumoase, în cît cu greu se poate hotărî un poet de a se sustrage farmecului lor... Cu toate aceste însă, poetul trebuie să dea pas Ministrului plenipotenţiar care la rîndul său trebuie să plece la postul său, departe de Castelul Peleş, departe de mult drăgălaşa ţară.

Am vorbit mult de D-ta cu Regele, care îţi păstrează o mare stimă şi am avut mulţumirea de a-l găsi convins de serviciile ce ai face istoriei noastre, încredinţindu-ţi misiuni archeologice prin statele în care strămoşii noştri au avut daraveri politice şi comerciale. Voi vorbi asemine şi cu Mitiţă Sturdza şi sper că, recomandat de însuşi Regele, vei fi nu tîrziu însărcinat cu cercetări în străinătate.

Am dat Maestăşii Sale notiţa D-tale asupra Maiorului Drăghicescu şi s'a dat îndată ordin ca să se aducă aice uvrajul acestui modest şi demn militar asupra malurilor Dunărei şi ale Mărei Negre¹⁾. Regele are să-l cetească şi convingîndu-se de meritele lui, nu mă îndoesc că Maiorul va înceta de a rămîne, ca până acum, perdut în nepăsarea şefilor şi a Statului Major.

Henri IV a doua zi după nu ştiu care bătălie, a scris lui Crillon următoarele cuvinte demne de el şi de generalul său: «Pends-toi, brave Crillon, nous avons eu une belle bataille et tu n'y étais pas!» — Astfel îmi vine mie să-ţi zic în urma frumoasei sărbători de la Curtea de Argeş. Ai cetit negreşit descrierea ei în foile noastre, dar nimic nu poate să-ţi dea o idee exactă de mărirea, de originalitatea acelei serbări săvîrşite pe malul Argeşului, la poalele munţilor, sub un cer albastru ca în zilele de primăvară. Serviciul religios al Sfinţirei bisericei restaurate a fost maiestos şi

¹⁾ Lucrarea e intitulată: «Dunărea, de la Orşova la Mare şi coastele Mării, de la Varna la Cetatea Albă». Galaţi (fără dată).

perfect; purtarea poporului adunat într'o gloată de 20.000 oameni a fost dămnă de timpurile acele de credință în care strămoșii noștri săvârșau faptele urieșe în numele Domnului. Regele a făcut un discurs de toată frumusețea și de un înalt caracter politic, discurs intrerupt prin miș de glasuri entusiaste care strigau ura.

Scena se petrecea în capul scării, Regele și Regina apărind poporului în ușa bisericeii, și avînd sub ei înșirați pe treptele scării, Episcopi și preoți în vestimente aurite. După rostirea Regelui și răspunsul Ministrului de Culte, am cetit în gura mare oda ce compusesem pentru această ceremonie religioasă și precît mi s'a spus, a produs o mare impresie. Ce să-ți mai spun? Biserica lui Neagoe și a lui Meșter Manoli e o minune așa cum a restaurat-o D I Leconte de Nouy; pe platoul unde-i așezată, se pare o sculă nestimată pe pămînt din cer picată.

La întoarcerea mea aice am compus și legenda sfințireii acelei lavre admirată de toți străinii, ministrii plenipotențiarî. Ea se înfrățește cu legenda lui Meșter Manoli și va apărea într'un album minunat, pregătit de D. Sturza. Fiînd că eu am descoperit acel poem, era de datoria mea să-l completez.

Gîndul meu e să plec poimîne, Mercurî; să șad doă sau trei zile la București și în sfîrșit să-mi ieș drumul spre casă pentru ca din sînul ei să mă îndrumez spre Paris, trecînd prin Berlin. De-a fi să nu te văd înainte de plecare, îți trimit multe îmbrățișări.

V. Alecsandri.

CCXXXVII.

Mircești, 1 Noembrie 1886.

Iubite Alecu, In sfîrșit astăzi plecăm din căsuța de la Mircești, lăsăm frumoasa luncă care a început a-ș perde coama pentru ca să urmeze exemplul stăpînului ei, și ne luăm sborul spre Paris. Încă un an de zile de exil! Sper că-mi vei scrie din cînd în cînd.

Paulina te roagă ca să însărcinezi pe N. Ionescu, din parte-i, cu interpelarea de care ți-am vorbit. El e bun de gură și făcută de el nu va da nici un prepus.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXXXVIII.

Mircești, Lună.

Iubite Alecu, Am sosit azi dimineață acasă și am găsit scrisoarea D-tale. Mă grăbesc a-ți răspunde că mai stau pe loc patru zile și apoi cu ajutorul lui D-zeu, voi lua calea exilului spre Franța. Zic exil, căci la vîrsta mea, depărtarea din țară se poate numi pe turcește *surghiun*. Aș fi foarte fericit să te văd pîn' a nu pleca. La caz cînd nu s'ar putea, primește îmbrățișările mele și salutările afectuoase a Paulinei.

V. Alecsandri.

CCXXXIX.

Paris, 8 Decembrie 1886.

Iubite Alecu, Vîntul vijie prin hornurile căminelor, afară plouă, cerul e întunecat; îți scriu aceste rînduri la lumina lampeî, deși pendula sună noă ore... Trist, trist, trist!

Factorul mî-a adus chiar acum scrisoarea D-tale din 21 Nov., am cetit-o cu mult interes și am pus-o între documentele mele storice, ca un tabloî nimerit a stărei morale ce caracterizează clerul nostru. Mă așteptam la întrigî din parte-le cu ocazia alegerii de Mitropolit, dar nu credeam că Sfinții părinți vor împinge lupta pînă a fonda jurnalurî batjocuritoare:

Tant de fiel entre-t-il dans l'âme des dévots!

Părinți pravoslavnicî în lupta lor cea mare
Schimbat-au chiar potirul în neagră calimare,
Și s'au stropit în față spre bună răfuială
Cu-a dracului aghiasmă, cu spurcata cerneală.

Aferim!!!

Dar să-î lăsăm de-o parte de vreme ce ei însuș s'au aruncat potcapul peste gard, și să vorbim de Cogălniceanu! Sărmanul! După o tinerețe atît de svîturată, după o viață atît de plină cu fapte însemnate, după un rol atît de mare în ultimii 40 de ani, iată-l acum îmbătrînit, suferitor, mîhnit, ajuns de vîntul releî soarte. E trist de a videa o personalitate distinsă ca a lui stingîndu-se în lipsuri și dureri atît fizice cît și morale... Țara nu trebuie să fie nepăsătoare cînd unul din fii săi cei mai aleși, unul din neobosiții luptători pentru existența ei, cade sub asprimea soartei... Cogălniceanu bolnav greu! Cogălniceanu alături cu mizeria! Și însă afară de trei patru persoane, nime nu se gîndește la el. Nu se uimește generația tînără de pierderea ce o să aibă în persoana

unui om ca Cogălniceanu, care va rămînea o figură însemnată în analele ultimului (sic!) jumătate de secol. Cine știe, dacă murind el, s'a gîndi guvernul a-î da onorurile cuvenite și Camera a-î pune bustul alături cu al lui Negri, Epureanu etc.? E, lume, lume!.. Și vîntul se vaetă în horn și ploaia cade mereu și întunecimea crește și lampa începe a se stinge!

Aice ministerul și-a dat demisia în urma votului Camerei pentru desființarea subprefecților, încît de cinci zile Franța se găsește fără guvern. Ast-fel că noi, Miniștri plenipotențiarî, nu știm cu cine să corăspundem.

Parisul începe a se umplea de compatrioți aprinși de dușmăniî contra guvernului nostru. «Ils font de l'opposition en chambre, ne pouvant en faire à la Chambre».

Să trăiască, dar să nu se înmulțească.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXL.

Paris, 1 Decembrie 1886.

Iubite Alecu, Nu pot să spun cită bucurie m'a cuprins cînd am aflat că s'au făcut propunerî în Cameră de a veni în ajutorul lui Cogălniceanu și că de urgență Camera i-a votat cîte 2000 fr. pe lună pensie, plus 15.000 fr. pentru căutarea sănătății sale în străinătate. Această meritată recompensă națională acordată în unanimitate, probează că inima Romînului cuprinde părți sănătoase, pe care nu le-a putut atinge vîntul coruptor al politicei.

Toate partidele aū dat de o parte urele și patimele lor dinaintea unui om recunoscut ca unul din cei mai neobosiți luptători pentru redeșteptarea neamului nostru. Deși *Independența lui Damet*¹⁾ a manifestat sperarea că Cogălniceanu va profîta de ajutorul ce 'i s'a făcut, pentru ca să prindă puterî nouă spre a lupta în contra guvernului, la realizarea dorinței acelora care se cearcă a î lua locul, totuș eū cred că amicul nostru își va căuta de sănătate, nu pentru a se amesteca iarăși în tărîțe, dăr pentru ca să consacre anii ce-i mai rămîn la ficsarea pe hîrtie a suvenirilor sale politice de o jumătate de secol. El este un letopiseș întreg; păcat ar fi să dispară din lume cu bogata comoară de fapte istorice la care a luat parte, și de care numele lui este

¹⁾ Fr. Damé.

legat... *Scripta manent*. Iată deviza: ce ar trebui să adopteze de acum înainte Cogălniceanul.

Eū, iubite Alecu, nu mă simt prea bine de vr'o cîte-va zile. Am niște opresiī care mă cam supără de a lucra. Doctoriī zic că e ceva nervos, dar numească-se nervos sau altminterī, efectul e cu totul displăcut. Nu-mī priește clima ploioasă, neguroasă, vîntoasă care domnește asupra Parisului în iarna aceasta. De abia azi am căpătat un grad de frig ce a înghețat umezeala.

Ce mai faci? Ce mai scrii?

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXLI.

Paris, 29 Decembrie 1886.

Iubite Alecu, Rău faci că te superi de toate prostiile care se petrec la noi ca și în orī-care altă țeară. Omenirea-ī condusă, de pasiunī în genere meschine și un om cu judecată sănătoasă privește în liniște mișcările deșănțate. Fiī dar mai nepăsător în față cu întîmplările zilnice, întărindu-te în convingerea că România nu va peri din cauza unor nulițăi strechiete și de rea credință. Destinatele (*sic*) unui neam ca al nostru sunt mai pe sus de luptele grupelor de ambițioși ce se intitulează partizī politice. De cînd lumea și mai cu seamă de cînd regimul constituțional, aceeaș comedie proastă este jucată de aceiași actori proști, în prezența unui public naiv, și cu toate aceste țara continuă mersul său pe calea însemnată de puterea nevăzută care conduce planetele.

Așa fiind, prinde tovărășie cu condeiful și prin concursul lui reîntră în regiunile acele încîntătoare ale poeziei și ale istoriei, din care ai cules până acum atîtea roade interesante.

Am auzit că aveți un timp minunat la Moldova; aice am avut păn'acum ploī necontenite, vînt nepotolit și o umezeală rece, foarte pătrunzătoare. Alaltăeri a fost o furtună cum nu s'a pomenit de mulți ani în Franța și care a produs o mulțime de sinistre atît pe Mare'cît și pe uscat.

Toată noaptea Parisul a fost silit să vegheze din cauza urletului furtunei. Acum, în ajunul anului nou, Parisul pare un adevărat furnicar ce foște pe strade de-a lungul magazielor. Nu poți trece prin gloata înghesuită pretutindenī, încît oamenii cuminte renunță de a mai eși pe bulevarduri. Înțelegī bine, că și eū sînt din numărul acestora.

În urma svoanelor răsoinice care au îngrijit lumea în săptămînile trecute, acum domnește liniștea provenită din căderea acelor svoane. On est à la paix sur toute la ligne. Dee Domnul să ție mult.

Colonia romînă din Paris se mărește pe fie care zi. Romînii curg șiroae, ei vin la petrecere, mulți din ei au să facă datorii și apoi să plece fără a le plăti. Mă aștept la o adevărată aversă de reclamații la Legațiune, în primăvară.

Paulina îți trimite multe amicii, eu te îmbrățișez și ți-oî expedia în curînd pe Traian.

Amic devotat, V. Alecsandri.

P.S. Am primit volumul lui Urechie ¹⁾ despre literatură. Cuî să mulțumesc? Am primit și cele două broșuri de biografii ale autorilor romîni, ce mi-ai trimis. Îți mulțumesc.

CCXLII.

Paris, 30 Decembrie 1886.

Iubite Alecu, Poimîni intrăm în anul 1887. Ce vom găsi în el? Dumnezeu o știe. Noi nu avem alta a face decît a ne dori unii altora fericire de tot soîul. Iată dar după datina strămoșească te presor cu griu urîndu-ți: belșug, sănătate și fecunditate literară.

Eu am prelucrat pe Ovid din cap până în picioare și sînt destul de mulțumit de el. Acesta e prezentul ce mi l-am făcut de anul nou. Il voi supune aprecierii publicului la viitoarea stagiune teatrală.

Am cerut pentru D-ta *palmele* de ofîter al Instrucțiunei publice, palmele de aur. Sper să le obțin în curînd și să-ți produc o satisfacție meritată prin o viață întreagă de lucrări importante.

Trimite-mi numele autorilor tragediei lui Traian și dacă se poate data publicărei sale.

Colonia din Paris se înmulțește zilnic, dar se ferește de Legațiune ca dracul de tămîie. Pentru ce? Naiba o știe. Crt pentru mine nu mă preocup de ea, nici cît de gîștele de Japon din grădina de aclimațație.

Poimîni am mare recepție de Romîni la Legație. Toată ziua trebuie să staî în prinsoare și să zîmbesc la o mulțime de ipokimene necunoscute... ba încă și să mă fac că beau șampanie. Să

¹⁾ «Schîțe din istoria literat. rom.» partea I, Buc. 1885.

bem însă împreună în memoria amicilor noștri care ne-au lăsat și în sănătatea celor în viață.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXLIII.

Paris, 25 Februarie 1887.

Iubite Alecu, Două rînduri în grabă, ca să-ți spun că nu posed aice poeziile lui Negri, despre care mi-ai scris. Poate să se găsească la Mircești. Noi sîntem sănătoși dar îngrijiiți de soarta compatrioților noștri aflați pe malurile Mediteranei sgduite de cumplite cutremure de pămînt. Se vorbește de numeroase victime mai cu seamă în Italia. Timpul s'a îndreptat de cite-va zile. Avem soare, dar vîntul tot e rece... Clima perfidă, deși plăcută.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXLIV.

Paris, 28 Ghenar 1887.

Iubite Alecu, Am cetit cu mult interes descrierea focului care a mistuit hotelul de Boulevard și mi-am închipuit spaima ce au avut locuitorii aceluî hotel plin de tot soîul de naționalități. Spectacolul a trebuit să fie grozav și măreț și vitejia pompierilor noștri demnă de admirat. Însă biata Madame Horn! E de jale căci a suferit pagube foarte mari, deși sărmana! merita prin neadormita sa activitate o soartă mai bună. Cînd îi vedea o, spuneî din parte-mî că iaî parte la măhniciunea ei și că o îndemn să nu să descurajeze.

Ieri seară la prima primire de la Elyseî am întîlnit pe D. Malard, introducătorul ambasadurilor, care m'a asigurat că cererea mea de *palme academice* pentru D-ta a fost agreată. Prin urmare vei căpăta în curînd aceste insemne onorifice. Și mulți din colegii noștri dela Academie te vor pismui.

Eû îți doresc să le porți sănătos și ani mulți.

Am terminat prelucrarea lui Ovid și acum o traduc franțuzește.

Din care cauză s'a iscat cearta între Ferikidi și Fleva? Am aflat din jurnal că s'au bătut în duel și că Fleva a fost rănit la degete. Adevărat e?

Am văzut asemenea că Cogălniceanu s'a îndreptat și că a și luat parte la seanțele Camerei, promițînd că va lupta pentru

apărarea drepturilor țării... Vrut-a să zică, că va da mîna cu opoziția ?

Timpul e prea frumos de trei zile. Dee Domnul să ție tot așa până la Iunie; apoi dacă a voi iarna să fie aspră... va fi liberă să o facă.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXLV.

Paris, 31 Ghenar 1887.

Iubite Alecu, In sfîrșit, după multe cercetări, am găsit piesa Traian; însă nu e o tragedie ci un simplu libretto de operă. Ți-o espeduesc chiar astăzi la otel Capșa, unde te-ai adăpostit după focul de la Bulevard. Nu cred că vei găsi în această broșură elementele unei lucrări dramatice de valoare.

La Camera din București se urmează sistemul interpelărilor violente, ca și în acea de aice; căci imităm în toate Franța, sau mai bine zis apucăturile strechiete ale unora din cetățenii Republicei. D-zeu să-l lumineze.

Timpul variază între ploaie, vînt, umezeală și negură. Aceste din urmă au luat o intensitate așa de mare în ultimele trei zile, că nu se vedea om cu om pe stradă, și noaptea staționaî sergenții cu făclii aprinse, pe la colțurile stradelor, îndreptînd cu glas mare mersul trăsurilor rătăcite. — Eșind de la masa ministerului afacerilor streine, trăsura mea era să deie în Seina, întîmplare nepăsoare pentru mine dar plăcută lui Costescu, căci ar fi calea deschisă ca să ajungă la îndeplinirea visurilor sale ambițioase.

Peste două zile altă masă mare la prezidentul Republicei, însă noroc că Elyzeul se găsește dincoace de apă.

Mergi vre odată la teatru? Eă foarte rar, de abia de trei ori m'am dus la spectacolul de zi, căci noaptea îmi vine greu să mă întorc acasă după miezul nopței, pe frig și umezeală. De cînd am adus de la Viena o sobă Maidinger, apartamentul meu e cald și n'am gust a eși, mai cu seamă că m'am pus pe lucru. — Paulina îți trimete multe amicii, eă te îmbrățișez.

V. Alecsandri.

CCXLVI.

Paris, 17 Martie 1887.

Iubite Alecu, Mă grăbesc a te înștiința că am expediat astăzi la Ministerul Afacerilor străine decorația: *palmes d'officier de*

l'Instruction publique pe care ți-am promis-o. Brevetul l'oî trimite mai târziu, fiind-că în acel care mi s'a comunicat, numele D-tale este greșit și trebuiește îndreptat.—Mergi de-ți ia decorația de la Olănescu și o poartă sănătos și voios.—Azi-dimineață a început a ninge.

Felicitări și complimente amicale din partea Paulinei. Te îmbrățișez.

V. Alecsandri.

CCXLVII.

Paris, 6 Aprilie 1887.

Iubite Alecu, Imi pare bine că insemnele de oficer de Academie ți au produs bucurie și am putut contribui la o distingere ce ai meritat-o prin o sîrguință neobosită pe cîmpul cercetărilor istorice și prin o mulțime de scrieri ce sînt de natură a răspîndi lumină în umbra deasă ce acopere încă trecutul țărilor noastre. *Nul n'est prophète dans son pays*, zice Francezul, dar adevăratul merit răsare ca izvoarele eșite din pămînt la razele soarelui, departe de obîrșia lor.

M'ai anunțat că D-l Brînză a dobîndit premiul de 5000 fr. pentru Flora Dobrogeiei. Încă o recompensă cu drept meritată, căci junele nostru coleg, pe lîngă știința botanică ce posedă, este animat de un adevărat cult pentru științele naturale și îl consider ca pe unul din fruntașii generației actuale. Aș dori să se recunoască și meritele lui Gane, care a scris multe nuvele interesante și a tradus cu măiestrie *Iadul lui Dante*, însă amicul nostru se găsește față cu un competitor care posedă în cumpănă lucrări atîrnătoare și aprețiate de un mare număr dintre colegii noștri.

Dacă aș fi putut veni la Academie, aș fi propus o schimbare în regulamentul ei, spre a realege pe Ion Ghica în postul de Prezident. El are o autoritate bine întemeiată, și știți bine ce nevoie au întrunirile Romînilor de înriurirea unei autorități înțelepte. Nu știu care este candidatul ascuns în cutie până acum, dar te rog să declari acelor din amici ce s'ar gîndi la mine, că postul ce ocup și distanța dintre Paris și București, nu mi-ar permite să vii regulat în toți anii ca să prezidez seanțele Academiei.

Darea de seamă ce ai să citești Duminică despre rolul lui Kisselef în țările noastre e negreșit foarte interesantă. Te îndemn să o completezi prin descrierea ce am făcut în *Istoria misiunilor*

mele politice din 1859, publicate în Convorbiri, despre întâlnirea mea cu dînsul la Paris.

Cere de la Iacob Negruzzi să'ți împrumute volumul, unde se găsește acea descriere curioasă.

Cogălniceanu e om de luptă și luptătorii viteji nu se gîndesc la dînșii, fie cît de slăbănogiți prin boală și prin vrîstă.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXLVIII

Paris, 1 Mai 1887.

Iubite Alecu, ¹⁾ Ziua de 1 Mai ni se pare ca o poartă ideală ce dă intrare pe cîmpii înflorite și scăldate în raze de soare! Și e destul să pronunțe cine-va acest dulce nume de primăvară pentru ca să simtă în minte-î și în inimă o reîntinerire încîntătoare. — Realitatea vine adese-orî de varsă dușe reci pe aripile închipuirei și le amortește fără milă. Ast-fel se întîmplă astăzi cu zi întîi Mai în Paris, căci plouă și bate vînt de toamnă, prin urmare simt un soî de cozoroc întunecos pe ochi și nori negri în crieri.

Afară de această posomorîre provenită din deșanțarea climei Parisului, mai am și un alt motiv de a fi embêté, (un neologist ar zice *îmbătăt*).

Cunoști natura buclucoasă a razeșului român. E un scaî care de se prinde odată de haină, nu te mai poți desbăra de el. Astfel mi se întîmplă cu niște razeși din satul Borzești (districtul Bacău). Mi-am găsit Bacăul cu ei.

Acum trei sau patru ani, doi frați Dobrovolski mi-au intentat proces pentru niște stînjini de pămînt. Pentru ca să scap de dînșii am preferat o învoială strîmbă decît o judecată dreaptă, care mi-ar fi cauzat mulțime de necazuri și cheltueli cu avocați. Le-am dat 200 galbeni și i-am trimis dracului pomană, sperînd că n'oî mai auzi pomenindu-se numele lor. Ei au dat declarație în tribunalul de Bacău că nu mai au nici o pretenție asupra mea. (Acea declarație trebuie să fie trecută în registrele tribunalului). Astăzi însă mă trezesc cu o citație care mă cheamă la 20 Mai spre a mă judeca în procesul intentat de D-na Efrosina Drăgănescu născută Dobrovolski-Botezatu pentru revendicare de pămînt cu casă și livadă pe el. — Această Doamnă trebuie să fie soră cu razeșii cărora le-am

¹⁾ Mss. înedit la Acad. Rom. No. 765 p. 435.

dat 200 ₮ și care au declarat, mi se pare, că ei singuri erau cliromonii îndrituiți a revendica pământul părintesc.

Ce să fac? Postul meu de Ministru nu mă iartă a părăsi Parisul pentru a mă duce la Bacău la 20 Mai, căci nu pot dispune de timpul meu înainte de vacanții. — Toate hîrțiile mele sînt închise în lada de fier de la Mircești încît mă văd amenințat de a perde procesul în lipsă.

M'am gîndit dar să recurg la prietenul meu Papadopulo Calimach, ca să mă scape de acest bucluc, ce-mî cade ca un bolovan din senin. Îți trimet aici alăturata citație a tribunalului și mîneți-oî expedia o procură legalizată ca să mă reprezentezi în afacerea Drăgănescu Dobrovolski-Botezatu.¹⁾ — Te rog iubite Alecu, să te repezi la Bacău ca să examinezi registrul tribunalului în care este trecută declarația fraților Dobrovolski și apoi să ceri o amînare pînă la întoarcerea mea în țară, la August. Atunci voi putea să răscolesc hîrțiile din ladă și să-mî gătesc arma de apărare.

Poate că mă voi decide a da un os de ros și Drăgănească pentru ca să scap de dînsa, dar înainte de toate trebuie să mă feresc de a fi condamnat în lipsă.

Aștept cu nerăbdare un răspuns ca să știu ce cale să apuc și te îmbrățișez frățeste. Complimente afectuoase din partea Paulinei.

V. Alecsandri.

Actul de învoială cu frații Dobrovolski trebuie să fie trecut și în registrele Curții de Apel din Iași în timpul lui Liciu. Afacerea a fost apărută de bietul Străjescu

CCXLIX.

Paris, 12 Iunie 1887.

Iubite Alecu, Îți mulțumesc pentru bunele știri ce mi-ai dat despre procesul intentat de Răzeșița din Borzești. În luna lui August voi fi la Mircești unde sper că vei veni să petreci cu noi; și atunci vom căuta terfaloagele privitoare la pretențiile zisei răzeșițe.

Primblarea ce ai făcut în Tîrgul-Ocnei, vizita la mormîntul lui Moș Costaki și urcarea pe Măgură, merită să scrii un mic articol care ar interesa mult pe cetitori, prin descrierea casei locuite de Negri și a ocupațiilor sale de grădinar, etc.

¹⁾ Procura vezi la sfîrșitul volumului II de scrisori autogr. către Papadopol I (No. 825 p. 186).

La Paris timpul în sfârșit s'a îmbunătățit după o iarnă ce a ținut 9 luni de zile. Simt că îmi cresc aripi pe umere și aștept cu nerăbdare ziua de 15 Iulie pentru ca să plecăm la Wiesbaden, unde Paulina va face o cură contra durerilor sale reumatice. Apoi luna lui August o voi petrece la Mircești și Septembrie la Sinaia. Gîndul meu e să mă întorc în Franța pe Mare, trecînd prin Constantinopol, Smirna, Athena, Messina, Palermo, Napoli, Roma, Florența, etc. Planul e frumos, dar oare se va realiza? ... Dumnezeu o știe!

Orî-cum, mi-e sete să respir aerul și să beau apă din țara mea. Și dorința de a-mî revedea amicii.

Complimente afectuoase din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCL.

Paris, 28 Iunie 1887.

Iubite Alecu, Cetisem în gazetele din București veste[a] descoperirei mormîntului lui Ovidiu, făcut de Cogălniceanu și de Papadopulo-Callimach și mărturisesc că eram gata să vă felicitez.— Farsa e hazlie și par'că văd de aice buza umflată a lui Urechia în urma stingerii visului său.

Am rîs ca și voi de acest *canard* bine inventat și cu dibăcie aruncat în public. E o bună lecție dată archeologilor intețiți, care văd în orî-ce peatră mucezită rămășița unui templu roman și în orî-ce litere trunchiate un document istoric de mare importanță.

În sfârșit soarele a bine-voit a-și aduce aminte și de bieții Pariziani; de 15 zile avem timp frumos, așa de frumos că am profitat de el ca să mă duc cu Paulina la Hâvre pentru cîte-va zile. Am stat pe malul Oceanului 5 zile, admirînd întinderea nemărginită și aspirînd aerul înviorat. — Ceea-ce m'a interesat peste măsură, este vizitarea vaselor de vapor ce fac voiajurî între Europa și America. Ce minuni! Adevărate palaturi cu lumină electrică și îmbogățite cu tot lucsul și confortul unui otel de primul ordin. Cînd te suî pe el nu-ți vine să te mai coborî pe uscat, ci te apucă dorul de ducă în fundul orizontului.

Și însă cu toate îndemnurile la care am fost espus, a trebuit să mă întorc la Paris pentru ca să îndeplinesc funcțiunea de ofițerul stărei civile, încins cu brîu tricolor. Am unit în numele legii pe Colonelul Jaques Lahovary cu fiica lui Grigori Cantacuzino,

care s'a despărțit de Ferdinand Ghica. Apoi i-am espeduit la Dièppe ca să guste luna de miere în fața și vecinătatea cuibului Afroditei... care s'a născut în spuma valurilor marine.

Sînt foarte nerăbdător să-mi citești articolul ce ai scris asupra lui Negri. Știi cît l-am iubit cît a fost în viață și cu cîtă înduioșire păstrez memoria lui. Aștept dar cu sete momentul de a ne vedea la Mircești, pentru ca să iaș cunoștință de biografia ce i-ai consacrat¹⁾.

Eu voi fi în țară la începutul lui August și voi șede acasă până la începutul lui Septembrie, cînd apoi mă voi duce să petrec o lună întreagă la Sinaia.

Cată să ne întîlnim și la Mircești și la Castelul Peleş.

Amicii din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLI.

Paris, 3 August 1887.

Iubite Alecu, Îți răspund în grabă ca să-ți dau de știre că proiectul meu este de a pleca peste trei sau patru zile, dacă nu se va ivi vr'o împedecare neprevăzută. Indată ce voi sosi la Mircești, ți-oî face cunoscut, căci doresc mult să te văd și să ascult cetirea articolului asupra lui Negri.

Cogălniceanu este aice. Astăzi a trebuit să-i facă operația. Voi merge mîini să-l văd. Adresa lui este 19 rue Oudinot.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLII.

Mircești, Lună (17 August 1887).

Iubite Alecu, Am sosit ieri seară acasă. Sînt fericit de a respira dulcele aer al țării și a bea apă proaspătă din grădină. Aștept să vii ca să vorbim de multe și de Cogălniceanu, care a scăpat din primejdia operației. L'am lăsat bine de tot la Paris și chiar în ziua plecării mele, la 10 August (stil nou) a dejunat la mine.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

¹⁾ E vorba,—probabil—de articolul «Amintiri despre Costache Negri», publicat mai tîrziu în *Revista nouă* (1889) pp. 321, 385 și 441.

CCLIII.

Mircești, 25 August 1887.

Iubite Alecu, Ne pare bine la toți că aerul din Mircești te a vindecat de friguri. Vină dar cînd ți-a plăcea ca să prinzi la puteri pentru lucrări viitoare și de mare interes pentru țară. Să știi însă că cît vor ținea căldurile astea *saharoase* (*sic* Al.), nu mă mișc de acasă, căci în urma vizitei noastre la Roma am fost și eu cîte va zile *saif*. Vom aștepta dar aice împreună o ploaie bine-făcătoare, care să răcorească atmosfera și să mîngîie pe agricultori și apoi vom merge la mănăstiri.

Până atunci vale și a revedere în curînd.

V. Alecsandri.

Complimente afectuoase din partea întregii Coșoniî din Mircești.

CCLIV.

Castel Peleş. Sinaia, 10 Oct. 1887.

Iubite Alecu, Am cetit cu mult interes scrisoarea ce mi-ai trimis, și m'am minunat de activitatea literară ce ai desvoltat în cursul verii care din nenorocire a trecut, ca să facă loc uricioasei ierni. Fericit ești că poți umplea golul zilelor adeseori atît de lungi ale vieții în țara noastră și că produci fără încetare atîtea scrieri importante pentru istoria țării. De-ar fi zece oameni neobosiți ca D-ta, aceasta istorie ar eși în curînd din întunerecul în care zace de secolî.

Te aștept cu nerăbdare aice, ca să-mi mai citești ce ai lucrat după plecarea din Mircești, căci această lucrare o consider ca o urmare a ocupației cu care te-ai îndeletnicit în bordeiul meu.

Sărmanul bordei! Mult e drăgălaș, chiar pus în comparație cu castelurile cele mai feerice! În el mă simt ca într'un calup potrivit cu talia și cu gusturile mele; în el am lucrat pe Despot — Fîntîna Blanduziei — Ovidiu — Pastelurile — Legende — Dumbrava roșie, etc., și sînt dar legat de zidurile lui prin numeroase suvenirî, scumpe inimei mele.

Aice duc o viață cît se poate de plăcută, într'un lux regal, în compania cea mai strălucită... dar vorba ceea: apa la matcă și Românul la ceapă.

Îți trimet procura ce mi-ai cerut și te rog să-l deștepți pe

Bogdan prin o scrisoare în privirea procesului de la 19 Octombrie pentru ca să iee măsurile necesare.

Așteptăm pe Regele mine, Vineri, întors de la manevre. Cum o veni, voi vorbi despre Vrancea, etc. și cred că se va interesa mult de lucrarea ce sigur ești chemat a face după istoria acelei vechi republici române.

Am primit și eu, alaltăeri, palmele de oficer al Instrucțiunei publice. Iată-mă dar din nou Coleg cu D-ta, titlu măgulitor, dar îl prefer pe acel de amic, care ne leagă de mult și de aproape.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLV.

Castel Peleş, 12 Octombrie 1887.

Dragă Alecu, Îți răspund îndată și adresez scrisoarea la hôtel Hugues. Ți-am trimis procura la Tecuci de alaltăeri. Voi ședeaaice până la 24 Octombrie fără a veni mai înainte la București. In capitală mă voi opri 4 zile și apoi voi pleca la Mircești.

Sînt sănătos, te îmbrățișez și te întreb dacă ai gînd să tragi o mică raită la Sinaia?

V. Alecsandri.

Cînd îi veni, nu uita cîte va cărți tipărite la Iași în vechime. Regele o să-ți vorbească și de voiajul la Vrancea și de un curs de limbă slavonă.

CCLVI.

București, 23 Octombrie 1887.

Iubite Alecu, In fine cu voia lui D-zeu, plec astăzi la Paris și părăsesc fără nici o părere de rău Capitala Bucureștilor și a înverșunărilor politice. Cerul e cam învelit în nori, dar sper că se va menține clement până la sosirea mea în capătul Europei.

Ieri am avut o audiență la palat. M. Sa Regele m'a primit ca pe un adevărat amic, adresîndu-mi cele mai călduroase urări pentru însănătoșirea mea. Am vorbit despre multe și nu am uitat de a-i spune că, dacă nu te-ai aflat la Tecuci în trecerea sa, cauza a fost că în acel moment îmi țineaî companie la București, îmblinzindu-mi suferințele prin lecturi interesante și prin vorbe prietenoase.

M. Sa a părut foarte simțitor la cîte i-am spus asupra D-tale

și a adăogit: *Monsieur Papadopulo est un homme de coeur et un savant d'autant plus méritoire qu'il est modeste.*

După vizita mea la palat au venit mai multe persoane să mă vadă și între altele D-l și D-na Maiorescu . . .

Dacă nu se va isca vre-o împiedecare neprevăzută, voi sosi la Paris Joi seara sau Vineri; ori-cum, ajungînd acasă ți-o scrie a doua zi ca să-ți dau vești despre noi. Până atunci primește îmbrățișările mele și amiciile Paulinei.

Complimente Doamnei și D-șoarei Papadopulo.

V. Alecsandri.

CCLVII.

Castelul Peleş, 29 Octombrie 1887.

Iubite Alecu, In urma primirei scrisorei a Doamnei Callimach, avînd prilejul a vedea aice pe toți miniștri adunați în Consiliu sub prezidența Regelui, mî-a trîsnit prin cap să întreb pe D-nu Brătianu și Gheorghian dacă nu ar fi dispuși a-ți încredința în-sărcinarea de avocat al Statului la Bîrlad sau la Tecuci. Amîndoi mî-au răspuns într'un glas că ar face-o cu cea mai vie plăcere dacă ai primi.

M'am angajat să te sondez până a nu se lua vre-o măsură întru aceasta, și iată dar că o fac fără întîrziere, fiind-că aş dori să am răspunsul până Duminica dimineată, avînd a pleca seara la București. Voi trage la Capșa unde voi șede a până Mercuri seara, apoi mă voi imbarca pentru Mircești.

Postul de avocat al Statului îmi pare compatibil cu ocupațiile literare și arheologice la care te-ai dedat, căci nu cred să te reclame tot timpul. Dar în această chestiune ești mult mai competent decît mine, de aceea aștept să aflu deciziunea ce vei lua. In caz afirmator, voi urma înainte cu stăruințele mele la București.

Ți-o dau de știre de sosirea mea acasă. Complimente respectuoase D-nei Amalie.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLVIII.

Castel-Peleș, Sîmbătă.

Iubite Alecu, Speram să pot pleca mîine, dar Regele nu vrea să-mi dea drumul încă. Poate că voi porni Marți seara.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLIX.

Castel-Peleș, Duminică 8 Noemb.

Iubite Alecu, În sfârșit plecăm cu toții de aici Marți viitoare, adică peste trei zile. Voi trage la Capșa și mă voi opri în București trei zile, după cari voi porni sau la Mircești, sau de-a-dreptul la Paris cu Expres-Orientul, căci mă apucă fiori cînd gîndesc la troenile din Galiția.

Ți-oî da de știre la București în tot cazul.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLX.

București, (Otel Capșa) 11 Noembrie 1887.

Iubite Alecu, Am sosit erî în București, în trenul regal, împreună cu Maestășile Lor; și plec Vineri seara la Mircești unde mă voi opri trei sau patru zile și apoi voi pleca la Paris.

Sunt sănătos, te îmbrățișez și te întreb dacă ai gînd să tragi o mică raită la Sinaia?

V. Alecsandri.

Cînd îi veni nu uita cîte-va cărți tipărite la Iași în vechime. Regele o să-ți vorbească și de voiajul la Vrancea și de un curs de limba slavonă.

CCLXI.

Mircești, 15 Noembrie 1887.

Iubite Alecu, Plec la Paris Marți, 17 Noembrie, de unde ți-oî scrie. Te rog să-mi trimiți modelul de procură 5 *rue Penthievres* și cînd a fi să se trateze procesul din Bacău, să ai bunătate a scrie lui Bogdan ca să vie acolo, îndeplinind toate formalitățile necesare. — Scrie-mi 11 *Murillo* și mă ține în curent cu cele ce se vor petrece în țara.

A revedere la anul.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLXII.

Paris, 6 Decembrie 1887.

Iubite Alecu, Prin neguri dese și prin cîmpii acoperite cu omăt am sosit în Paris chiar în ziua alegerii noului prezident al

Republicei. Stradele erau înghesuite de manifestanți, gata a face un mare bucluc dacă s'ar fi ales D-l Ferry în congresul de la Versailles. Circulația pe dinaintea gării St. Lazare era oprită de agenții poliției, în cît trăsura mea a fost întoarsă și obligată să facă multe împrejurimi pentru ca să ajungă la rue Murillo.

Francezii au avut și astădată bunul simț de a se feri de Ferry și de a evita poate un război civil, dînd voturile lor unui om bine primit de toți, căci e puțin cunoscut. Mai mulți concurenți la Prezenție au fost ast-fel eliminați și s'au întors de la Versailles cu buza umflată. Vorba veche: Nu-î pentru cine se gătește, dar pentru cine se nimerește.

Am găsit Parisul pierdut în piclă, glodos și rece. Unde-î cerul și orizontul de la Mircești? De mină încep vizitele mele oficiale și numeroase.

Am cetit în Independența că D-l Costescu-Comăneanu ar fi adresat biuroului Camerei cererea de a-i comunica dosarul bisericei romîne din Paris, pentru a-i înlesni elementele unei interpelări. Doresc mult să mă țin în curent de toate dobitociile ce va face și de toate prostiile ce va zice. Scrie-mi dar pe larg ce rol va juca și ce succes va obține.

Acest zevzechiu cată prin toate mijloacele să-și dea o importanță în Paris, unde se bucură de un concediu nelimitat și e scutit prin urmare, ca deputat, de a plăti fiscului impozitul financiar de 12⁰/₁₀. El tot-odată, dacă nu mă înșel, își primește și diurna. Informează-mă despre asta. Știi cum și-a petrecut toamna? Numărînd copacii din Champs-Elysées, din sus în jos și din jos în sus și ținînd dese conciliabule cu stropitori de acolo despre maniarea tulumbelor. Se vede că are de gînd a se angaja în compania lor, dacă nu se va realege deputat.

Trimite-mi modelul de procură pentru procesul Dobrowolski. Complimente afectuoase din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLXIII.

Paris, 9 Decembrie 1887.

Iubite Alecu, Am primit chiar acum pachetul ce mi-ai trimis cu procura și discursul tronului. Îți răspund îndată ca să te înștiințez că alaltăieri ți-am adresat o scrisoare interesantă la Otel Capșa. Aș dori foarte mult să-î dai de urmă și să o citești. Cercetează despre dinsa la poștă și la Cameră.

Aice am găsit potopul. Din cauza aceasta se zice că noul Prezident se va servi de Goblet (gobelet) ca să-și formeze ministerul. Mine la 3 ore tot corpul diplomatic este invitat a se prezenta la Eliseu, ca să salute pe d-l Sadi-Carnot. De a urma potopul, vom fi siliți a ne duce în not.

Te-am rugat în scrisoarea mea de alaltăieri să mă ții în curent despre interpelările lui Costescu-Comăneanu, care s'a pornit din Paris cu o falcă în cer și cu alta... în pământ. Are de gînd să atace Guvernul (*sic*) și Legațiunea (*sic*).

Parisul s'a liniștit ca prin minune îndată ce alegerea lui Sadi Carnot a fost cunoscută. De se alegea Ferry revoluția era gata să izbucnească.

Imi pare foarte rău de moartea lui bietul Ispirescu. Adunătura de povești va rămînea ca o colecție mult prețioasă. Cît pentru Cogălniceanu pare-mi-se că umblă după cai morți să le scoată potcoavele.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLXIV ¹⁾.

Paris, 12 Decembrie 1887.

Iubite Alecu, Iată procura cerută și legalizată după toate formele ²⁾. Nu știu de mai este trebuință de timbru.

Pe aice fie-care zi are actul său de nebunie.

Alaltăieri un ticălos, ațîțat prin declamările unor jurnale, s'a introdus în Cameră și a tras trei lovituri de revolver în D-l Ferry. Norocire că rănile nu au un caracter primejdios. Ucigașul anunță că este asociat cu alți patru nebuni, care l'a jurat să ucidă încă alți 19 deputați sau senatori. *Va bene così* — unde mergem?

Scrie mi, însă nu mai face cheltuială de prisos cu recomandarea scrisorilor.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLXV.

Paris, 29 Dec. 1887.

Iubite Alecu, Am primit proiectul de lege pentru prelungirea convenției comerciale cu Franța până la 1 Iulie 1888, și îți mulțumesc

¹⁾ Ms. inedit. Acad. Rom. 765 p. 441,

²⁾ O a doua procură ibidem p. 442

că m'ai înștiințat despre acest lucru important, pe care ministerul aff. străine a uitat să mi-l comunice. Sper că, deși Camera e în fur-tună, ea va vota legea până a nu se duce să se desfăteze în sărbătorile Crăciunului și ale Anului-Noū. Tot asemenea cred că va vota proiectul de lege pentru apărarea cablurilor sub-marine, pe care o aștept cu nerăbdare de doi ani.

Azi dimineață termometrul s'a coborît la 6 graduri sub zero ; pavea sună sec sub roțile trăsurilor și nasurile patlaginii răsună ca trîmbița în basmale. Ce trebuie să fie în Rosia și Galiția pe unde se fac concentrări de armate îndușmănite? . . . Voi, care vă găsiți în vecinătatea acelor doi coloși, slav și german, ce se amenință cu ochii și să pregătesc de luptă crîncenă, ce ați aflat despre adevăratele lor planuri. S'or bate, nu s'or bate? . . . Și în cazul dintîi ce rol vom juca noi? Rămîne-vom neutri sau lua-vom parte la luptă? Cu care din ambele mari puteri ne vom alia? Ce spune Cogălniceanu? Ce gîndește Brătianu? Nimeni nu ne ține în curent de măsurile ce se iau în țară, încît mă găsesc foarte *embarrassé* față cu colegii mei și pentru ca să scap de rușine mă fac că știu multe, dar că păstrez o tăcere diplomatică.

Te rog dar, iubite Alecu, să-mi scrii ades și să-mi spui tot ce-î afla. . . De-acum au să înceapă aici marele primiri și marele ospete la Eliseu și la Ministere. Duminecă mergem în uniforme să felicităm pe noul Prezident pentru Anul nou. . . De a fi să se menție gerul și să crească poate, vai de nasul meu.

A revedere iubite Alecu. Paulina și eu îți trimitem, precum și familiei D tale, o mie de urări de fericire cu ocasiunea sfințelor sărbătorii.

V. Alecsandri.

CCLXVI.

Paris, 3 Ghenar. 1888

Iubite Alecu, Primesc o scrisoare din partea d-lui C. P. funcționar la gara Tecuci, în care îmi arată că ar voi să vie la Paris pentru ca să se *perfectioneze*. El însă nu are mijloacele necesare pentru a trăi în Paris și negreșit comentează pe ajutoruri străine, pentru a nu muri de foame pe stradele Parisului, ca mulți alți cari au părăsit țara à *l'aventure*.

Mă tem 'că m'oi trezi într'o bună dimineață cu acest Domn căzut belea pe spinarea mea și obligat a mă ocupa de repatriarea

lui, ceea-ce mi se întâmplă neconținut, deși Legațiunea nu posedă fonduri pentru asemenea cheltuieli.

Te rog dar, Iubite Alecu, să dai o raită până la gară și să spui acelui Domn ca să-și caute de treabă și să nu umble după cai morți ca să le scoată potcoavele. Are un post ? Dee laudă lui D-zeu că are ce mânca și nu alerge după visuri. Parisul e scump și egoist. El nu dă adăpost decât acelor cu avere. Cît pentru cei-lalți îi consideră ca vagabonzi.

Felicitări de anul nou care se apropie... ¹⁾

V. Alecsandri.

CCLXVII.

Paris, 10 Ianuarie 1888

Iubite Alecu, Sfântul Vasili bate la ușă, aducînd în palmă pe anul nou. Fie ca în acea palmă să fie cuprinsă realizarea tuturor dorințelor noastre politice și particulare. Să ne regăsim sănătoși la toamnă în țeară, adică la Mircești ca în anul trecut.

Până atunci câtă să nu vă înnecați în omăt precum sîntem aice înnecați în negură, și profită de închisoarea în casă din cauza gerului ca să faci la copii... literari, căci despre cei-l'alți... basta ! Urări afectuoase de anul nou din partea noastră.

V. Alecsandri

CCLXVIII.

Paris, 25 Ianuarie 1888.

Iubite Alecu, Am aflat din gazete că iarna s'a făcut de cap la Moldova și că v'a întroenit pe toți, ca în anul cînd am fost prins la Tecuci, împreună cu bietul Kneaz. Imi închipuesc dar izolarea în care te găsești fără mijloace de a cutriera prin țeară și de a te pune în relație cu lumea. Noroc că ai o bibliotecă bogată și gustul studiului. — O carte interesantă este cel mai neprețuit tovarăș de închisoare.

Aice n'a nins dar a fost cîte-va zile ger până la 9 graduri. Acum plouă ca'n zilele de toamnă, termometrul fiind urcat la 7 graduri de căldură. Spectacolul ce-l avem sub ochi e trist și po-

¹⁾ Alăturat, pe contrapagina acestei scrisori, se găsește un bilet de vizită a lui Alecsandri cu următoarele cuvinte de urare : «Ani mulți și fericiți. Să ne vedem cu bine la vară și să mai rîdem de nebuniile omenirii».

somorît; el ne face a dori priveliştea cumplitelor alee da zăpadă şi furtunile viscolului cu măreaţa şi sălbatica lui poezie.

Sarbătorile bisericeşti s'au mîntuit; urmează acum cele lumeşti, adică baluri, mese, recepţiuni, adică trupe (?) şi îmbulzeli. Eū nu mă împac nici cu unele nici cu altele; şi însă trebuie să mă lupt cu ele în frac, cravată albă şi decorăţii... uff!

Mă ocup să-mi găsesc un alt apartament şi tot odată să demenajez cancelaria, fiind-că am dat concediū hôtélului lui Ferkyde de la rue Penthievre de fericită pomenire. Bebele peste bebele!... Ast-fel e lumea şi vieaţa — răbdare şi . . a revedere a vară.

Te îmbrăţişez, V. Alecsandri.

CCLXIX.

Paris, 1/18 Febr. 1888.

Iubite Alecu, Te-ai reales deputat; bine ai făcut, căci o să ai ocazie a asculta multe macaronade parlamentare în sesiunea viitoare. Toţi limbuşii îşi pregătesc armele elocvenţii pentru dărimarea guvernului actual; toate tolbele se umple de săgeţi destinate lui Brătianu care nu se uimeşte nici cît de puţin de furtunile (sic) ce-l ameninţă. — Paremi-se însă că şi astă-dată muntele va făta un şoarec, căci opoziţia unită este compusă din elemente disperate, care se vor desuni sub impulsul intereselor de partid. Fie care grupuleţ are să caute a trage plapoma în partea lui şi în fine nici unul nu va [avea] partea de dînsa. Ast-fel se întîmplă tot-deauna cînd luptele, zise politice, nu sînt sprijinite pe principii, ci inspirate sadea de interese personale.

Fie! Oamenii cuminţi, dacă mai există, să se roage lui Dumnezeu ca să proteje biata ţeară de calamităţile ce se adună ca nori negri pe de-asupra ei. Pregătirile de război ce se fac de cite-va luni de-alungul hotarelor Rusiei şi ale Austriei, adică împrejurul nostru şi boala ce pune în pericol viaţa prinţului imperial al Germaniei, sînt de natură a îngriji pe toţi Romîni, căci viitorul Romîniei este în cumpănă. Dar ce-î pasă opoziţiei? Ea a ajuns în halul Comunarzilor din 1870 carî strigaū: Peară Franţa, numai Napoleon să cadă.

Bun e Dumnezeu! El ne va scăpa şi astă-dată, însă mult mă tem că el se va fi ostenit de toate nebuniile noastre.

Ai văzut soare? — Te fericesc. Noi nu l-am zărit de vre-o trei luni şi ne întrebăm dacă nu cumva s'a stins pentru vecinicie.

Te îmbrăţişez, V. Alecsandri.

CCLXX,

Paris, 8/20 Martie 1888.

Iubite Alecu, Am primit scrisoarea D-tale din 5 Martie și m'am bucurat de vestea întoarcerii primăverii în țeara noastră. Aice ne-am adimenit și noi cu o falsă împlinzire a timpului, dar ne-am convins de 5 zile că iarna își uitase jocul la Paris și că s'a întors să-l caute ca să nu rămie păgubașă. Spre mîngiere se pomenește de zilele babei... mîncău-ar lupu babornită îndrăcită! Nu face alta de cît să aducă ploî, să stîrnească vînturi și să cearnă omăt. Cît despre soare, sărmanul, îl credeam emigrat în alte părți ale lumii, sătul fiind de-a videa prostiile noastre de pe întreaga față a pămîntului.

Nu mai vorbesc de cele petrecute la noi, căci acolo patimile au ajuns la frenezie și la orbire, iar îndrăsneala, lipsa de tact și de patriotism merg până a amenința tronul. Scuza noastră, dacă se poate admite vre-o scuză, este că sîntem tinere buruene din cîmpul politic, dar aice unde parlamentarismul a prins rădăcinii de un secol și unde (de) atîtea catastrofe urieșe ar fi trebuit să se coacă mințile, se petrec aceleași fenomene ca și la București...

În momentul acesta chiar camera ține o seantă sgomotoasă asupra punerii în disponibilitate a lui Boulanger, pe cînd pe strade se vinde o cocardă cu portretul lui... speculație jidovească care exploatează neghiobia parisiană.

Dacă ar judeca cine-va Franța după spectacolul deșanțat ce înfățișază Parisul, ar fi dispus a crede că această țară frumoasă, muncitoare, bogată, e menită la o decadență apropiată, însă ar fi înșelat în aprecierea sa. Nația franceză are mai multă vitalitate decît mulți alți, care se bucură de o aparență sănătoasă și tare și va veni iarăși timpul cînd ea va proba, că va întîrzia încă mult ora decadenței sale.

Dee Dumnezeu să avem și noi Romîni puterea de suflet a Francezilor, precum sîntem dispuși a face nebunii și salturi mortale ca dinșii.

V. Alecsandri.

Ion Ghica este aicea de o săptămînă și pleacă în țară peste puțin, împreună cu princessa și cu fiul său Charles, care s'a însurat cu fata D-nei Costescu, D-na Burki. — Eū i-am cununat la legațiune.

Ghica vine la București cu un teanc mare de scrieri nouă, foarte interesante.

CCLXXI.

Paris, 31 Martie 1888.

Iubite Alecu, Îți scriu în grabă ca să te întreb ce s'a întâmplat în București? Dacă ne-am lua după Independența, am crede că atâtea masacruri a fost la Orfeu, pe piața Teatrului, dinaintea Palatului, în dealul Mitropoliei și la hală, încît mai n'au rămas locuitori în oraș. Toți sînt pocniți, turtiți, descăpăținați, străpunși de baionete, împușcați, într'un cuvînt trimiși pe cea lume ¹⁾.

Dela Minister n'am primit decît două depeșe scurte, prin care mi s'a anunțat moartea ușierului și îmbulzala de la Palat, fără a ni se da detalii asupra căsăpiilor întîmplate.

Prin urmare mă aflu într'o poziție foarte delicată, neștiind ce spune persoanelor care mă întreabă. Aice Independența este trimisă la toate jurna'ele, care reproduc minciunile și calomniile ei și ast-fel opinia publică este viciată.

Scrie-mi te rog și'mi dă detalii asupra diverselor scene scandaloase ce poartă falnicul nume (!) de revoluție? Ce rol au jucat leaderii opozițiunei? Ce spune Cogălniceanu? Ce crede Brătianu? Ce face Regele? Regina?

Aștept cu nerăbdare răspunsul D-tale ca să mă orientez. Descrie-mi scenele dela Cameră în detail, căci ai trebuit să fii față. Cine sînt arestați și pentru care motive au fost duși la închisoare. — Intr'un cuvînt lămurește mă asupra tot ce mă poate interesa.

Peste trei zile mut cancelaria, Avenue Montaigne 33, și eu mă mut pe la 19 Aprilie tot Avenue Montaigne No. 1. Adresează-mi scrisoarea rue Murillo 11.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLXXII.

Paris, 7 Aprile 1888.

Avenue Montaigne.

În timpul întîmplărilor mult regretabile din București, Legațiunea din Paris, lăsată în neștiință de gravitatea lor, se ocupa

¹⁾ E vorba de turburările din 14 și 15 Martie 1888, cu ocazia căderii Cabinetului Brătianu.

cu mutarea ei din rue Penthievres în Avenue Montaigne. Peste 10 zile eu însu-mi voi fi mutat din rue Murillo tot în rue Montaigne No. 1, fericit de a mă găsi într'un cuartier curat, bine locuit și îmbielșugat cu soare și verdeață.—Prin o coincidență bizară părăsirea hotelului din rue Penthievres s'a efectuat în aceeași zi cu căderea Ministerului nostru și prin urmare cu depărtarea d-lui Ferekydes de la afacerile străine. Tot odată prin o altă coincidență nu mai puțin curioasă, căderea ministerului Brătianu a avut loc mai tot într'o zi cu cea a ministerului francez Girard și constituirea Cabinetului Rosetti, odată cu cea a Cabinetului I loquet. Ar crede cine-va că saū noi imităm pe Francezi, saū Francezii ne imitează pe noi.

Despre manifestări pe strade ei și noi sîntem de aceeaș apucătură și chiar Camerele ambelor țări sînt împărțite în partizi de aceleași ape. Eu cînd grăesc cu Francezii le zic : «Si vous voulez connaître la Roumanie et ce qui s'y passe, regardez la avec un microscope et vous y retrouverez la France».

Acum ce să mai zicem despre turburările noastre, de cît ca să ne apere Dumnezeu de complicări mai grele și primejdioase. Ne găsim întocmai ca Bizantinii în ajunul cuceririi Țarigradului de către Turci; ei discutau asupra chestiunei gramaticești cu Turcii în spate. Noi facem manifestări revoluționare pe cînd Rușii și Germanii adună oști numeroase la hotarele țării, Allah Kerim ! Încă odată, să-și facă cerul milă cu soarta noastră !

Opoziția și-a îndeplinit scopul urmărit de mai mulți ani, răsturnînd pe Brătianu ; să-i fie de bine ; dacă ea urmărește un alt plan, acela al pretendentului Bibescu, nu sînt cuvinte destul de tari în limba noastră pentru a înfiera orî ce mișcare a ei, atîngătoare de tron.

În împrejurările de față, persoana Regelui Carol este singura garanție ce ne mai rămîne pentru scăparea Romîniei din volvura peirei, ce crește împrejurul ei.

Scrie-mi pe larg cum s'a întîmplat lucrurile în zilele de 14 și 15, căci gazetele opoziției saū guvernamentale trag cenușă pe turta lor.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLXXIII.

Paris, 16 Aprilie 1888.

Iubitule Alecu, Odată cu furtuna sanche-politică din București, a încetat și furtuna iernii în Paris. De puține zile soarele primăverii s'a ivit de-asupra noastră și poporul parisian foște prin toate grădinile, primblările, bulevardurile, etc. Unii din tîrie-brîu strigă : Vive Boulanger ! Alții : vive la Republique ! Alții : vive la Monarchie ! Manifestări în toate zilele și pugilatură cu sergenții de oraș, dar păn'acum nimic serios. Bulanger a fost ales deputat în departamentul de Nord cu 17—20000 glasuri ; această alegere este considerată ca un pas spre fotoliul de Prezident al Republicei... etc. Cine știe ce-om mai videa în curînd aice ?

Eū mă ocup cu demenagearea mea din rue Murillo... Apartamentul meu este într'o situație admirabilă. Am soare de dimineața pănă seara, aer curat, lumină... In asemenea condiții voi ședea cu plăcere încă vre-o treî anî în Paris... dacă schimbările de guvern nu vor produce și schimbări în corpul diplomatic.

Am cetit în gazetele din București că Ion Ghica ar fi avînd intenția de a părăsi postul său de la Londra... Ce știî despre aceasta ?

Am aflat tot din foile romîne că Cogălniceanu ar fi iar bolnav și obligat a merge în străinătate. Care-î adevărul ?

Crezi că Ministerul actual are viață ? Numărul de paraponisiți e mare, unii pentru că aū perdut puterea din mîină, alții pentru că nu au putut pune laba pe frînele guvernului ; și toți acești negreșit că vor constitui un grup numeros de opozanți.

Noî, miniștrii, sîntem așa departe de țeară și așa de rău informați, încît cunoaștem mai bine cele ce se petrec în Hina, decît la noi. Numaî din scrisori particulare mai aflăm cite ceva mai exact.—Scrie-mî dar cît veî putea mai des și mai detaliat de toate ce se întîmplă în țară. Ni-î îndatora toarte mult.

V. Alecsandri.

CCLXXIV.

Paris, 20 Aprilie 1888.

Iubite Alecu, Dacă aș da credință unor jurnale de aici, aș crede că o grozavă revoluție de țaranî a isbucnit în țeara întregă, de a lungul și de-a latul. Totul se distruge sub vâlul încruntat al gloatelor, sîngele curge șiroaie, în toate satele se vād proprietari,

arendăș, primari, notari, spînzurați de crengile copacilor, iat casele lor, precum și coșerele ard în flacări după ce au fost golite, jăfuite de tot ce cuprindeau în sînul lor. Într'un cuvînt potop și mare gewalt. Pe de altă parte guvernul îmi telegrafiază că rescoala izbucnită în cîte-va localități din Valahia și mai cu seamă pe'm-prejurul Bucureștilor s'a potolit cu oare-care lupte de puțină gravitate.

Ce știi, frate? Ce este exact? Cum stăm? Scrie-mi fără înțîziere, căci mă găsesc îmbulzit de întrebări din toate părțile și nu știu ce să răspund. Precît sînt informat, focul nu s'a întins încă la Moldova, dar este de temut ca să nu izbucnească și la noi, judecînd după crimele ce s'ar fi comis în Valahia, după spusa jurnalelor scrise de jidanî.

Aștept cu nerăbdare un răspuns detaiat. Trimite-mi-l îndată. Mă vei îndatora foarte mult.

Amicii și s'auzim de bine, V. Alecsandri.

CCLXXV.

Paris, 24 Aprilie 1888.

Iubite Alecu, Îți scriu aceste rînduri din noul meu apartament, situat Avenue Montaigne No. 1. Pe biuroul meu se joacă razele înveselitoare ale soarelui, și de pe jilț zăresc trecînd pe Seine mulțime de vapoare care mă fac a crede că mă găsesc într'un port de Mare. — Cîtă mulțumire aș simți dacă ai putea să te repezi într'o zi la Paris, să ți dau ospitalitate într'o cameră cu priveliște frumoasă și cu biuro, pe care să scrii articoli istorici ca la Mircești.

Ticălosul de Melinte! ¹⁾ a adăugat însă o notă întunecoasă la tabloul încîntător și plin de lumină ce se desfășură sub ochii mei. Chiar astăzi am primit alăturata citațiune pentru procesul cu Dobrovolska, care este fixat la 19 Mai a. c. Ți-o trimit cu rugămintă ca să bine-voești a-l rade (pe Melinte) la tribunalul din Bacău în ziua hotărîtă. Mă vei îndatora prietinește.

Complimente afectuoase din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

¹⁾ Acestei scrisori este anexată *Citația*, prin care Alecsandri este invitat, pe ziua de 19 Mai, la trib. din Bacău, pentru a se judeca în procesul ce are cu d-l Anastasi Melinte, procuratorul D-nei Efrosina Drăgănescu, pentru pămînt.

CCLXXVI.

Paris, 6/18 Maiu 1888.

Iubite Alecu, In sfîrșit primăvara a bine-voit a-și alege domiciliul în Paris. De cîte-va zile avem un timp minunat, de care ne bucurăm în plin, de cînd ne-am mutat în noul nostru apartament. Aice soarele ne zice bună dimineața cînd apare și noapte bună cînd se culcă. Ziua întreagă ne ține tovărășie și ne dismeardă cu sărutările lui calde și încîntătoare.

De ce nu-î totdeauna primăvară? Cred că omul ar trăi îndoit mai mult și apucăturile lui cele rele s'ar împlînzii. Lipsa de soare este cauza celor mai grozave crime.

Poți să-mi spui dacă agenți muscali au luat parte la instigările revoltei țaranilor? Aceasta o susțin unele gazete austriace și Voința Națională din București. Eū îmi închipuiam că intrigile rusești nu mai puteau găsi un cîmp deschis spre aș juca calul în România. — Să mai fie oare oameni la noi care să se închine la Nașa Brat și să devie instrumente oarbe a politicei dela Nord? Făcutu-mi-am prea mari iluzii asupra simțului de Românism al poporului român, azi ne-atîrnat și de sine stătător? Crudă deșteptare, de-ar fi lucrul altminteri.

In Franța Rușii sînt la modă. Literatura rusească este tradusă și foarte gustată. Marinimia rusească este proclamată pe toate tonurile, până și iuftul a ajuns să aibă miros bun. — Fie, însă noi, care cunoaștem pe vecinii noștri de aproape, noi care am mîncat papară căzăcească, am și uitat trecutul? Și generația noastră actuală să fi prins orbul găinilor, încît să zică împreună cu Voltaire:

C'est du Nord aujourd'hui que nous vient la lumière?

Ce crezi? De este așa, trist viitor se pregătește Romîniei. Poate că însă voi muri, pîn' a nu asista la catastrofele ce se clocesc peste Prut, pentru ca să năvălească peste noi și să ne nîmicască.

Tot sper că Dumnezeu nu ne va lăsa după atîtea lupte prin care am trecut; mai mult, am convingerea că ori cine se leagă sau se va lega de România, nu va avea bun sfîrșit.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLXXVII.

Paris, 8 Iulie 1888.

Iubite Alecu, Aștept cu nerăbdare să-mi citești legenda, care ai compus precum și lucrarea asupra Galatzului și sper că în

curînd voi avea aceasta mulțumire, căci am proiectat să plec peste 12 zile ca să merg de-a dreptul la Mircești. Acolo poate voi regăsi timp frumos. În Paris plouă cu sacaua în toate zilele, încît dacă nu aş locui într'un apartament vesel și luminos, m'ar apuca spleenul englez. — Regele mi-a acordat concediul cerut; aștept acum leafa ca să mă pot porni.

Deci a revedere cu sănătate și voe bună.

V. Alecsandri.

CCLXXVIII.

Mircești, 18 Iulie 1888.

Iubite Alecu, În sfîrșit iată-ne la Mircești. Cîmpul ne-a primit cu plin, fiind recolta frumoasă; cerul cu albastru scăldat în lumină și lunca cu farmecul ei poetic. Te așteptăm cu mare bucurie.

Sănătate și voe bună.

V. Alecsandri.

CCLXXIX.

Mircești, 12 August 1888.

Iubite Alecu, Mă întrebî ce facem? Ne luptăm cu elementele! De cînd ai plecat de la noi toate catastrofele au căzut pe Mircești. Lunca a fost întreg inundată de Siret și tot fînațul din 80 de fălci înneecat, mălît saŭ luat cu pohoiul, încît nu-mî rămîne nici cu (ce) să hrănesc un socialist.

Un grozav ciclon s'a năpustit peste grădini și peste case. Coșerile mele au fost resturnate și acum trebuie să ne ocupăm de a elădi altele în grabă pentru păpușoiul din anul acesta. Nota bene: 15 fălci de păpușoiu, din cel mai frumos, au fost înnecate de Siret, în luncă.

În urma ciclonului o nouă furtună țesută cu fulgere a înspăimîntat lumea, trăznind șase oameni pe cîmp, etc. etc. etc. Într'un cuvînt pagubă de peste 20.000 fr., iată bilanul veriî din 1888. Dar aceasta nu e nimic pe lîngă halul de jelit în care se găsește

lunca, lunca, dragă luncă, raî frumos al fărîi mele.

care cere săî fac o elegie dureroasă.

Paulina s'a luptat cît șapte_voinici în mijlocul catastrofelor, pentru ca să scape tot ce se putea scăpa de naufragiŭ și este foarte ostenită... dar sper că se va odihni cu timpul, ce pare a se îndrepta.

Turcul zice : Allah kerim ! Eu zic : Sănătate să fie ! Și adaug
franțuzește : pour le reste je m'en fiche.

Cînd revii la noi, ca să te puî pe lucru ?

Salutări amicale din partea tuturor.

V. Alecsandri.

CCLXXX.

Mircești, 27 August 1888.

Iubite Alecu, Sper că ai sosit cu bine acasă, că te-ai curățit...
și că acum te afli sănătos cum să cuvine să fii, așa fiind, te rog
din partea Paulinei să nu uiți de a-i trimite un păun pentru fe-
ricirea păuniței văduve ce să plimbă tristă ca *Didona abandonată*.

Dacă te-î duce la Galați, vorbește cu Dalorso despre recolta
mea de griu, ovăs și mazăre, care sînt de bună calitate și adă
aminte Generalului Pencovicî că ne-a făgăduit un poloboc de vin
roș de Nicorești. Am fi prea bucuroși de a gusta din el până a
nu ne întoarce la Paris.

Balconul cu masa îți duc dorul. Noi îți trimitem mii de
prieteni.

V. Alecsandri.

CCLXXXI.

Mircești, 2 Septembrie 1888.

Iubite Alecu, Mare veste !.. Mai mare de cît aceea ce mi-ai
comunicat. Ferdinand Ghica îmi scrie că posedă mai multe scrieri
de ale răposatului Grig. Ghica, relative la *Unire* și îmi propune
să mi le trimită aice pentru ca să le arăt Regelui, cînd mă voi
duce la Sinaia. Bucură-te. O nouă comoară pentru amintirile D-tale.

Gîndesc să plec la 11 Sept. seara pentru București. Sîntem
sănătoși și așteptăm ploaia. Cerul s'a înourat.

Amicii din partea tuturor, V. Alecsandri.

CCLXXXII.

Sinaia, Mercuri (17 Oct.?)

Dragă Alecu, Nu pot pleca de aice de cît luni, cînd voi în-
tovărăși pe Regina până la Ploești, spre a asista la defilarea tru-
pelor. Seara voi fi la București. Voi da rande-vu lui Sulzer pe Marți.
Mult m'ai îndatori dacă te-ai repezi luni de la Tecuci pentru ca

să ne întâlnim la Brofft și să ne sfătuim în cauza de care ți-am scris. Răspunde-mi dacă pot compta pe această dorită întâlnire?

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLXXXIII.

Castel-Peleș, 19 Oct. 1888.

Iubite Alecu, Te tot aștept și nu mai vii, și vremea vremu-ește și ziua plecării mele de aici se apropie. Ar fi însă tocmai acum timpul ca să tragi o raită la Sinaia, căci avem de oaspe un om ce se ocupă cu istoria Orientului, D-l Bamberg, cărui ai putea să dai interesante notițe...

Mă întrebă ce fac? Cum petrec? Bine fac și bine petrec, fiindcă m'a apucat strechia poeziei de vre-o cîte-va zile și scriu fel și fel de pozne. Era multă vreme de cînd muza-mi zăcea adormită în portofoliul ministerial; acum s'a trezit nebuna și îmi face zile fripte ca o amoreză caprițioasă; ceea ce-mi convine foarte mult.

Alesu-te-ai deputat sau senator? Sper că nu, căci un mare număr de derbedei au eșit în *undă* pe ne-așteptate și au răsărit ca ciupercile din gunoii. Mai cu seamă Iașiul s'au distins prin o alegere șucada, în care d. Nădejde strălucește în frunte. Și însă Brătianu și Cogălniceanu nu au fost demni de sufragiul compatrioților lor. Cel d'întîi e supus chiar la umilința unui balotaj cu Cerlenti!.. O tempora, o mores! ¹⁾ *Après cela il faut tirer l'échelle.* — zic Francezii. — Avem multe de vorbit și sper că ne vom întâlni înaintea plecării mele la Paris. Scrie-mi ce planuri ai.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLXXXIV.

Castel-Peleș, 21 Oct. 1888

Iubite Alecu, Te înștiințez că Regele pleacă poimîni la București, unde va sta vre-o două zile. Marți se va întoarce aici; Mercuri plec eu acasă. Prin urmare, precum vezi, nu-ți rămîne vreme ca să vii și să-ți citesc memoriile. Te anunț despre aceasta pentru ca să nu faci cheltueli zadarnice cu drumul de fer și cu otelul.

Eu voi sta Mercuri, Joi și poate Vineri la București și apoi voi pleca la Mircești. Dacă nu ne vom putea întâlni cumva și undeva, te îmbrățișez de pe acum, drept adio.

V. Alecsandri

¹⁾ Al. scrie: o tempores o mora!

CCLXXXV.

Castel Peleş, 29 Octombrie 1888.

Iubite Alecu, Îți răspund în grabă, căci factorul așteaptă la ușă. Regele a plecat azi la București și nu se va întoarce decât Marți. Eu voi pleca Joi dimineața și mă voi opri două sau trei zile în Capitala nebunilor.

Ai aflat nenorocirea întâmplată la Ruginoasa? Demetre Cuza s'a sinucis! Sermana Doamnă! O depeșă a lui Theodor Rosetti, îmi spune că biata mamă e zdrobită de durere și de desperare.

Cîte drame pe lume, alături cu caraghioslucruri zise politice!

Nu te-ai ales nici deputat, nici senator; cu atîta mai bine.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLXXXVI.

Paris, 10/32 Novembrie 1888.

Iubite Alecu, Am sosit aseară cu bine la Paris! De la Mircești la Cracovia frig și zăpadă; de la Cracovia la Viena timp frumos cu soare; de la Viena la Paris cînd ploaie, cînd soare, iar aici am găsit negură și umezală după obicei. Ce timp aveți pe acolo și în ce stare se află cerul politic?

În Paris am găsit pace și n'am fost oprit de nici o manifestație pe strade, deși la Cameră se batjocuresc în tocmai ca la noi.

Complimente amicale din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCLXXXVII.

Paris, 1 Decembrie 1888.

Iubite Alecu, Îmi scrii că vă bucurați de un timp frumos și cald ca în primele zile ale verii. Fericiți ce sînteți! Aici avem neguri, ploă, vînt și receli; încît de cinci zile Paulina și eu nu facem decât să sternutăm, să tușim și să ducem dorul soarelui. Eu, pe de-asupra, am cîștigat și o disenterie abondentă ca prolixitatea unor oratori de-ai noștri; noroc că am putut s'o tai la vreme, căci altminteri aş fi riscat să fiu elocuent cîte cîte vreme.

Propo de elocuență, am cetit în Monitor debaterile Camerei și-am admirat tactul precum și simțul de bună-cuviință a bătrînilor în preschimbarea de batjocuri ce și-au aruncat în cap, dinaintea

generației nouă, intrată de curînd în parlament. Vernescu, într'o perorație strălucită a făcut aluziune la cantaridele cu care amicul nostru Cogălniceanu și ar fi întreținînd puterile tinereții (sic). Dacă ziua se cunoaște de dimineață, ce ne promite oare sesiunea parlamentară din anul de la Hristos 1889?

Am cetit în jurnalele franceze că ar fi ars grajdurile Regelui, de la Sinaia. Mă îngrijesc de a ști de aū scăpat de foc caii regi-nei, cei rotofeși și șargi. La caz contrar măhnirea sa va fi mare, căci îi iubea și desmerda ca pe niște copii.

Se zice că s'ar fi dat foc grajdurilor de către un pătimaș... socialist. — Complimente din partea Paulinei. Imbrățișări.

V. Alecsandri.

CCLXXXVIII.

Paris, 4to Decembrie 1888.

Iubite Alecu, Îți trimit un mandat poștal de 60 fr. pentru plata drumului de fer Tecuci-Roman și înapoi. Te rog să te repezi la Roman pentru ziua indicată în ultima mea scrisoare, spre a privilegia actul de învoială cu Kihos, tîrtanul care a găsit mijlocul de a-mi hrăpi una mie franci. Doresc ca acel act să mă ferească pe viitor de orî-ce altă pretenție a zisului tilhar.

Pe aice timpul e acru și neguros; dar apartamentul meu e situat astfel, că am lumină chiar la amiază și nu mă simt obligat ca alții, să ard gaz în lampă de dimineața până 'n seară.

Două mari noutăți: una e succesul obținut de o compatrioată, Doamna Hariclea Hartular, la operă, în rolul Margaritei din Faust a lui Gounod. Jocul ei e încă *agemiu*, căci nu s'a suit nici odată pe scenă, dar glasul ei e de toată frumusețea. Incă o stea romînă pe cerul artelor. Ea, cu cît va răuși mai mult, cu atît ne va face cunoscuți mai favorabil de națiile străine care ne cunosc puțin și rău.

Din toți bursierii trimiși în străinătate ca să studieze artele frumoase, numai femeile răușesc, astfel că avem a ne lăuda cu Birseasca la Viena, cu Theodorini la Madrid și Lisabona și acum cu D-ra Hartular la Paris. (Numele ei de teatru e M-e Darclée). Cît pentru bărbați, nici unul nu isbutește a se ridica de asupra mediocrității. Cum se esplică această deosebire între ambele secșuri?

O altă nuvelă, pe care o cunoști din jurnalele străine, este încurcătura afacerii Canalului de Panama, încurcătură care, după

cum se spune, poate să se sfîrșească prin o falită și să păgu-bească pe acționarî cu suma colosală de un miliard și patru sute milioane franci.

Citesc Monitorul foarte regulat și nu văd decît interpelări absurde, care opresc lucrarea Camerei și a Senatului. Unde mergem? Alphons Karr a zis: Plus, ça change, plus c'est la même chose!

Decînd m'am întors la Paris, nu mă laud cu sănătatea și ies prea puțin, temîndu-mă a mă expune la negurile producătoare de guturaie și catare.

Am dat comision la librar ca să-mi procure cartea lui Michaud. Cum voi avea și-oî trimite-o.

Te îmbrățișez. V. Alecsandri.

CCLXXXIX.

Paris, 12 Decembrie 1888.

Iubite Alecu, Cetesc Monitorul ca ne altă-dată, sperînd că voi găsi în el o probă de cuminție în desbaterile corpurilor legiuitoare, însă nimic! Mania interpelărilor violente este aceeași ca în timpul lui Brătianu și lucrul stă baltă! Un autor francez a zis: Plus ça change, plus c'est toujours la même chose.

Pe aice luptele din Camere se rudesc de-aproape cu ale noastre. Scandaluri zilnice, acuzări de corupție, ba chiar și amenințări cu pumnii. Nimeni nu mai bagă de seamă anarhia ce există, căci a devenit o deprindere.

Am primit știre că procesul cu Kihos este ficsat pentru 10 Decemvrie stil vechi. Paulina te roagă foarte mult a te repezi la Roman spre a privighia facerea hîrtilor de învoială cu tîrtanul ce pretinde 1460 fr., pe niște țiduli din cari unele trebuie să fie false. Teama de procesuri, în lipsa noastră din țară, ne-a decis a prefera o învoială strîmbă la o judecată dreaptă și a da Judei una mie franci, pentru ca să scăpăm de rîia lui. — Am însărcinat pe d-l Buiucii ca să numere bani, dar trebuie făcute hîrtille de explicare în mod asigurător, prin care să se declare că Kihos nu mai are nici o pretenție.

Marcu vătavul se va înfățișa dinaintea judecătorului de plasă cu condica, unde se constată că Kihos ne-a rămas dator o sumă de 700 fr., care bani sînt a se scădea din mia de franci a învoielii, de se va putea.

În curînd ți-oî trimite un mandat poștal de baniî trebuincioșî pentru mergere la Roman și întoarcere la Tecuci.

Sion mi-a trimis volumul său de suvenirî contimporane. Îmi pare bine că nu a publicat în el fabula lui cu săgetele amorului ascunse pe sub fuste.

Complimente amicale din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXC.

Paris, 31 Decembrie 1888.

Iubite Alecu, Îți scriu în cea de pe urmă zi al anului acest blăstemat, în care s'aû ivit atîtea calamităţi în ţară și la Mircești: Manifestații caraghioase în București, răscoala de țărani, inundări, cycloane și discursurile lui Nădejde, Morțun, Nicu Aslan, etc.

Eû însu-mî a trebuit să plătesc tributul meu personal, căci de la întoarcerea mea în Paris, am fost într'una bolnav și de-abia acum încep a-mî mai veni în fire.

Îți mulțumesc pentru osteneala ce ți-ai dat de a merge la Roman cu ocaziunea procesului ce mî-a intentat Iuda cel de Kihos. După sfatul prietenesc al D-tale, am preferat să ajung la împăcare, sacrificînd o mie de franci de sufletul bunicăî, ca țiganul.

Aice ne aflăm în ajunul anului nou!

Lumea întreagă e pe strade, alergînd pe la magazii ca să cumpere prezenturi. Nu poți trece de îmbulzala mare, însă puțin îmi pasă, căci nu ies din casă de vre-o trei săptămîni, și chiar cînd pot eși, am obicei de a nu mă băga în gloate.

Citesc și eû Monitorul cu multă curiozitate, pentru ca să constat talentele nouă oratorice care aû răsărit ca ciupercile, și găsesc că-î tot ca una, fata mea. *Plus ça change et plus c'est toujours la même chose* a zis Alphonse Karr. Poliloghie seacă, înveninată, obraznică și ignorantă!.. Și trebile staû pe loc, și proiectele de legî rămîn nevotate. O! patrioți de treabă!

Poemul lui Michaud nu e încă găsit, dar sper că după sărbătorî, librarul mi-l va procura și îndată ce-l voi ceti, ți l'oî expedia.

Păn' a nu pleca de la Mircești am scris cucoanei Catina Negri, însă nu am primit nici un răspuns. Veștile ce mî-ai dat despre dumneaei, despre Madame Zulniea și madame Smarandița m'aû bucurat foarte mult. Nu poți crede cîtă dorință am de a petrece cu D-lor cîte-va zile, fiind și D-ta față, aducîndu-ne aminte

de zilele din trecut atît de frumoase și vesele. Poate a da Dumnezeu ca'n vara viitoare să-mî pot împlini acest gînd.

Prin anticipație îți trimit urări prietenești de sfintele sărbători, să intrăm veselî și sănătoși în anul 1889.

Complimente respectuoase D-neî P. Callimach.

V. Alecsandri.

CCXCI.

Paris, 5/17 Ianuarie 1889.

Iubite Alecu, Mîni avem *Crăciunul sătul* și apoi scăpăm de sărbători, adecă de prezenturi, de vizite și de zile pierdute în banalități, care se repetă în toți anii, precum: *îfi urez toate fericirile, la mulți ani și la anu cu bine, să'l porfi sănătos, să-î fie Crăciunul cu augur și cu safiî, etc.*, care toate aceste se pot restălmăci în următorul chip: *Bine mî-ar veni la socoteală postul ce-l ocupî; bucuros m'aș da în dragoste cu nevasta d-tale; căcî nu am averea de care te bucurî!* etc. Un moș al meu, care cunoștea luna, răspundea la toți ce-l felicitău: să ți se întîmple toate cele ce 'mî dorești cu gîndul! căcî el nu se încredea în vorbe, și zicea:

Limbă dulce, acră buză
l'e sub ele arde spuză.

În ziua de 1 Ianuarie am primit o parte din Colonia romîna, la 150 de persoane, care toate m'aū felicitat pentru ziua mea, însă multe aū gîndit în gîndul lor: Heî! de-aș putea să-î iaū locul. ce locma! ce locma! În adevăr, pentru ca să le ațițe pofta, soarele ca ne-altă dată, după ce a fost ascuns în neguri două săptămîni, a răsărit în toată splendoarea lui și a dat un lustru neașteptat apartamentului meu. Compatrioții aū băut vre-o 20 butelii de șampanie și vr'o 30 de vin de la Socola și aū mîncat tot soiul de aluaturi zaharisite, apoi m'aū lăsat în pace, foarte ostenit și cu convingerea că unii m'aū și suduit în uliță spre mulțămîtă..

Astfel e Romînul, nu e vina lui.

Am primit astăzi de la Directorul Institutului de surdo-muți informările cerute de cucoana Catinca Negri, și îi le-am trimis prin poștă.

În jurnalele de aice s'a publicat numărul străinilor aflători în Paris. Știi la cit se urcă acel al Romînilor? La cifra eolosală de 933. Presupun însă că în această cifră s'aū introdus în mod

clandestin mulți jidanî și vagabonzi, de diferite naționalități. Am să fac cercetări la Prefectura poliției pentru ca să descoper fraudă.

Acum domnește liniștea la noi, fiind deputații și senatorii ocupați cu sărbătorile, însă vai și amar de la 22 Ianuarie înainte ! O bună speculație ar fi de a năimi urechi false și bine articulate pentru seanțele parlamentare.

Am să comunic ideea unui fabricant de lucruri posnașe.

Ce vreme aveți în țară ? Am auzit că e ger grozav. Aici avem neguri, ploî și vînt rece, însă termometrul nu se coboară mai jos decît trei sau patru graduri sub zero . . . Cu toate aceste nu ies ci mă prăjesc cînd la focul căminei, cînd la razele soarelui, cînd acesta îmi bate la fereastră. Am scris peste 40 de scrisori în ultimele zile și sînt obosit de-atîta muncă epistolară.

Te rog să prezintezi complimentele noastre D-nei Papadopolou-Callimach, și să primești, împreună cu felicitările noastre, îmbrățișările mele frățestî.

V. Alecsandri.

Ce mai lucrezi ? Asistat-ai la concertul dat în Birlad de Iosephina Stourdza ?

CCXCII.

Paris, 29 Ianuarie 1889.

Iubite Alecu, Sîntem reîntorși pe timpul minunelor ! — Sfînta Paraschiva rămîne neatinsă în mijlocul focului. Lascar Catargiu își dă demisia de Prezident al Camerei ! Și generalul Boulanger a fost ales deputat al Senei cu 244070 glasuri contra candidatului guvernului. Lupta electorală a fost foarte înverșunată. De două săptămîni stradele Parisului erau împeștrîtate cu afîșuri de toate coloarele, pline de injurii preschimbate între Boulanger și Jaques. În fine alaltăeri, *finita la comedia* ! Guvernul a fost bătut într'un mod foarte rușinos și se găsește azi în nedumerire. Unii pretind că însuș regimul republican s'ar afla compromis.

Pentru ca să-ți faci o idee de animozitățile presei pariziene în ultimele zile, îți trimit un număr din organul lui Jaques — la Bataille. — Veî vedea că francezii sînt profesorii noștri în arta sudalmii zilnice pe tărîmul politic.

Eû mă simt acum mai bine după două luni de ședere în casă. Am eșit pentru înțîia oară alaltăeri, căci era o zi prea frumoasă și m'a îmbătat aerul, ca și cînd aș fi băut două butelii de

șampanie, . . Ah! primăvară, vină, te aștept ca pe o mireasă încântătoare.

Complimente amicale din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXCIII.

Paris, 14 Martie 1889.

Iubite Alecu, Eram îngrijit de a nu mai primi scrisori de la D-ta și mă temeam să nu fii bolnav. Iarna aspră prin care ai trecut în țară a produs negreșit multe bronșite, junghiuiri etc. și fiind-că te știu cam nepăsător în privirea sănătăței, îți duceam grija.

Orî-cum, îmi anunți că ești bine, și astă veste ne-a bucurat foarte mult, pe Paulina și pe mine. Fii cuminte și te gîndește, că deși strănepoți de-al lui Traian, vîrsta nu ne mai permite a înfrunta gerul, vîntul, umezeala și . . . amorul.

Cunosc din cetirea gazetelor hasmodiile parlamentare și m'aș mîhni dacă nu aș mai avea încredere în Dumnezeuul Romînilor. El știe ce face și-și caută de treabă, lăsînd cîinii să latre. Sînt anî și anî de cînd asist la acest spectacol reprezentat de actori din Golia și cu toate nebuniile lor, țara înaintează sub împingerea aclelor puteri oculte, care pune omenirea întregă în mișcare.

Pe cînd dar guralivii din dealul Mitropoliei fac mare svoană, D-ta ca un om cuminte urmează lucrările istorice, care vor servi a lumina părțile încă întunecoase din istoria noastră, și aceste lucrări nu se vor perde, precum se vor perde în hăul uitărei polioghiile deșarte ale acelor ce cred că văd pe Ciceron cînd se privesc în oglindă.

Eū am fost zaif mai de cînd am sosit în Paris și prin urmare nu am lucrat nimic, deși jurnalele noastre pretind că am compus o nouă piesă. Aștept primăvara ca să reinviu și apoi vara ca să mă duc la Mircești, unde ne vom întîlni ca în toți anî.

Până atunci te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXCIV.

Paris, 9 Aprilie 1889.

Iubite Alecu, Ghevald la voi, ghevald la noi! — Aice Liga patrioților dată în judecată, Boulanger fugit la Bruxelles, Senatul schimbat în înaltă curte de justiție pentru ca să condamne pe șeful Bulangismului ca trădător al Republicei. — La București, da-

rea în judecată a lui Brătianu, căderea ministerului junimist și re-întoarcerea la cîrma statului a Conservatorilor ! Ce-o mai fi după asta ? Iar intrigî, lupte de partizî, ambiții nesățioase, desbinări felurite, care, toate, întipăresc un zimbet machiavelic pe buzele lui Hitrovo... Mă întreb cum se face că după 40 de ani, influența rusească dispărută din țara noastră, să fi isbutit a-și întinde iară veninul coroziv în societatea romînă ? crezi că conservatorii să fie ruso-filii ? ...

Premiile Academiei sînt destul de grase pentru ca să ațite poftetele ? Cine are șanse de a cîștiga pe cel de 12.000 fr. ? Dacă ar atîrna de la mine, eu ți-l-aș da D-tale ca celui mai neobosit lucrător dintre toți Academistiî.

Timpul a început a se mai îndulci pe aice, dar încă nu pare a se statornici cu *beau fixe*. — Soare și ploaie în toate zilele. Să-nătatea mea lasă mult de dorit ; cînd mă doare una, cînd mă doare alta, dar nu mă dau... sper că aerul țării mi-o face bine. Voi merge la Sinaia pe la începutul lui August, cată să vii acolo, fiind învitat de însuș Regele... Gătește-te a veni înainte de 30 August pentru ca să asistî la serbarea anuală a luărei Griviței.

Cum rămîne cu proiectul lui I. Lahovary pentru suprimarea Legațiunilor din Londra, Roma Bruxelles și Atena ?... Încă o dobitocie, dictată sanchè de economia politică ; propunerea sa poate să fie economicoasă dar nici decum politică și încă mai puțin politicoasă.

Hei, frate Alecule, multe prostii ne mai este dat de a vedea înflorind și dînd sămînță în pămîntul mînos a țării noastre.

Complimente amicale din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXCV.

Paris, 25 Aprilio 1889.

Iubite Alecu, Sper că scrisoarea aceasta te va găsi în bună stare și bine dispus de a gusta desfătările primăverii. Pe aice timpul e plos, dar frigul a scăzut și lucrările expoziției înaintează cu o răpeziune extra-ordinară. Cînd privește cineva minunile create într'un an de zile, atunci înțelege toată mărimea nației franceze și nălțarea geniului său.

Informările ce dorști să ai asupra scrisorii lui Cuza Vodă către Împăratul Napoleon, sînt cu totul imposibil de a le obține.

Cuza, precît știu, însărcinase pe A. Cantacuzin a remite epistola sa împăratului și frate-meu l'a ajutat ca să fie primit în Tuilleries.

Hristos a învieat! — Anî mulți și fericiți!

V. Alecsandri.

CCXCVI.

Paris, 14 Mai 1889.

Iubite Alecu, Expozițiunea actuală este o minune care merită să atragă admirarea lumei întregi. Nimic mai feeric, mai încântător, mai splendid. Fă toate chipurile să te repezi la Paris, măcar pe opt zile, pentru ca să culegi un suvenir neșters din minte până la sfîrșitul vieții.

Noi vom pleca de aici în luna lui Iulie, după obicei și ne vom reîntoarce în Octombrie.

Nu știu dacă Plagino și-a dat demisia, dar cît pentru Ghica știu că e decis a sta pe loc până cînd guvernul actual l'a desparte de la Londra. Indrăsni-va să o facă?

Prințul Bibescu a găsit cu cale să aducă aice o bandă de țigani, spre a arăta publicului tipul român al populației noastre.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCXCVII.

Paris, 4 Iunie 1889.

Iubite Alecu, Imi pare bine că ești sănătos și că lucrezi cu neîncetare și ast-fel nu ai timpul de a-ți fi urît. Lucrul este cel mai bun prieten al omului; el singur se ține de noi, obligîndu-ne a ne ținea de dînsul ca de o ancoră ce ne scapă de furtună.

Cetești gazete franceze? În zilele trecute a trebuit să cetești un discurs a lui Bibescu-Ciubăr-Vodă în care se declară singur: *le porte-drapeau du pays, le trait d'union entre la Roumanie et la France* și la sfîrșit se compară cu «un titan qui a forgé les merveilles de l'Exposition sur l'enclume de l'immortalité»; ilăul nemurirei! Vasile Cazimir nu ar fi putut nimic mai caraghios. Astă frază bursuflată îmi aduce aminte de Popa Virnav care a zis într'un discurs la 1848: *la foudre de vos interruptions s'émoussera sur le paratonnère de mes convictions*.

Sărmanul pretendent! Ambiția tronului îl va nebuni în curînd .. *ilăul nemurirei!* țiganul tot la ilău și la chiostee trage!

Pe aicea cald și furtună. Expoziția, cu toate astea, atrage sute

de miî de oameni pe fie-care zi, — şi însă mi-e dor de Mirceşti, unde sper să ajung pe la sfîrşitul lui Iulie. Vom avea multe de vorbit şi vom petrece zile bune.

Te îmbrăţişez, V. Alecsandri.

CCXCVIII.

Paris, 1 Iulie 1889

Iubite Alecu, Aştept cu nerăbdare momentul de a pleca în ţară spre a răsufla aerul înviator de la Mirceşti, şi a gusta o vieaţă liniştită şi potrivită cu vîrsta şi gusturile mele. — Sper dar să mă pun la drum, împreună cu Paulina, pe la sfîrşitul lunei şi să staû în ţară până la 15 Octombrie. Sper tot-odată că ne vom întilni la Mirceşti în luna lui August, căci voi petrece după obicei luna lui Septembrie în Sinaia.

Aice ne găsim într'o serie nebunatică de sărbători de tot soiul. Inauguraţiî de expoziţiî străine, congresurî, mese, serate, baluri, concerturî, etc., care nu se mai sfîrşesc.

Dacă citeşti vre-un jurnal francez trebuie să fîi surprins negreşit de această ahotă de petrecerî, ce pare a fi ajunul unei mari catastrofe viitoare. Dee Dumnezeu ca totul să aibă un sfîrşit bun.

Numărul străinilor ce aû năvălit în Paris este necalculabil; pe fie-care zi vizitatoriî expoziţiei se urcă la sute de miî şi în adevăr spectacolul acelei lumî impestriţate este măreţ pe cît curios. — S'aû adus specimene de toate popoarele ecsotice din Oceania, America, Azia, Africa, încît vizitînd esplanada invalizilor transformată în lagăr etnografic, îţi pare că faci un voiaj din cele mai extra-ordinare. Voi avea multe să-ţi spun cînd om fi la Mirceşti, de vreme ce împrejurările nu-ţi permit a veni la Paris şi ca parte comică ţi-oî povesti dişanţările caraghioase ale lui G. Bibescu ca comisar general a expoziţiei romîne şi ca pretendent la tronul Romîniei.

Până atunci îţi trimet o broşură care a apărut de curînd, scrisă de nu ştiu cine, dar bine scrisă. Ea cuprinde o parte istorică ce te va interesa.

Complimente din partea Paulinei.

Te îmbrăţişez, V. Alecsandri.

CCXCIX.

Mircești, 27 August 1889.

Iubite Alecu, Imi pare bine că, întorcându-te acasă, te ai apucat de lucru. Ți-ai udat buzele din nou în izvorul satisfacerilor intime ce le gustă omul descoperitor de comori istorice sau literare. Înainte cu lucru, iubite amice, căci va veni o zi unde munca îți va fi apretuită precum merită și numele ți va fi scris în cartea de aur a nobleții intelectuale române.

Este o favoare dumnezeiască de a lăsa după sine un nume respectat și neuitat, cu care se fălește o țară întreagă și care devine un titlu de mândrie pentru urmași.

De când ai plecat, Bébé întreabă neconținut de Papabo, și fetițele speră să te mai vadă până a nu se întoarce la pansion. — Paulina e foarte ocupată cu încărcatul grîului în vagoane, cu bateria păpușoiului, cu arătura, semănătura, etc., iar eu urmez a duce o viață leneșă după obicei.

Timpul a redevenit frumos și foarte favorabil agriculturii, ceea-ce încurajază pe proprietari și arendași.

Ion Ghica cu Madame Ghica și Madame Sturdza au fost alaltăeri la Mircești și astăzi au să vie la masă aice, pentru ca să plece diseară la București. Ion Ghica a întrebat de D-ta și i-a părut rău că nu te-a găsit.

Eu am de gînd, cu ajutorul lui D-zeu, să mă duc la Sinaia pe la 12 Septembrie. Trebuie numai decît să ne întîlnim acolo după întoarcerea Regelui de la Manevre.

Până atunci îți doresc sănătate, hărnicie și voe bună.

V. Alecsandri.

Cucoana Catinca mi-a trimis un telegram alaltăeri, invitîndu-mă a merge să o văd, fiind că părăsește Văratiful la 28 a lunei. Prea tîrziu!

CCC.

Grand Hôtel du B. 16 Sept. 1889.

Iubite Alecu, Starea sănătăței mele m'a obligat să plec din Mircești și să vii aice, ca să mă dau pe mîna doctorilor Calinderu și Buicliu. — Urmez acum o cură care va ținea până la sfîrșitul lunei cînd voi pleca la Paris. — Ce de mai necazuri pe capul omului! Toate planurile mele sunt astfel răsturnate!

Scrie-mi aice și dacă ai avea vre-o treabă la București, aş avea mare mîngiere să te văd.

Complimente amicale din partea Paulinei.

V. Alecsandri.

CCCI.

București, 18 Septembrie 1889.

Iubite Alecu, Am sosit acum o săptămînă aice, destul de suferitor, dar prin îngrijirea doctorilor Calinderu și Buicliu mă simt mai bine. Nu pot însă să ies din casă și încă mai puțin să merg la Sinaia, precum doriau. Calinderu a fost erî de a făcut o vizită Regelui și i-a explicat soiul boalei mele, care este o simplă iritație de beșică, boală neprimejdioasă dar supărătoare și care cere multă răbdare. Sper să mă îndrept cu totul până la ziua plecării mele la Paris.

La Mircești numai mai întorc în anul acesta, căci am de gînd a pleca de aice cu Expres-Orientul pe la începutul lui Octombrie.

Cogălniceanu a venit să mă vadă. L'am găsit tot voinic; se pregătește a face o campanie foarte violentă; Dumnezeu să-l ție bine.

Imi pare bine că tot lucrezi; însă te sfătuesc să-ți măsoară puterile, căci sănătatea este averea cea mai prețioasă pe lume. Ți-o doresc deplină din tot sufletul.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCCII.

București, 22 Septembrie 1889.

Iubite Alecu, Mă simt ceva mai bine și erî am eșit în cupeu la șosea; sper dar că am apucat pe calea însănătoșării, încît Paulina să poată pleca la Mircești, spre a face pregătirile de pornire la Paris. Însă în vremea absenței sale voi rămînea singur și pentru un zaif singurătatea este o tristă companie.

Viū dar să-ți fac o propunere. Eū ocup la Grand Hôtel du Boulevard trei odăi bune. Am drept la hrană pentru două persoane, căci m'am aranjat cu Madame Horn să î plătesc o sumă destul de mare pe zi, cuprinzînd în această sumă serviciul, lumina și încălzitul.

Îți propun dar să vii să șezi cu mine, până ce Paulina se va întoarce de la țară și să aduci multe manuscrite de cetit, spre a

ne petrece timpul într'un mod plăcut. Nu o să ai nici o cheltuială, căci vei înlocui pe Paulina în ceea-ce privește consumația zilnică și ocuparea uneia din odăi.

Dacă primești, răspunde-mi îndată și în ziua plecării Paulinei ți-o telegrama ca să vii. Deși nu-ți place Bucureștiul, sper că vei face un sacrificiu de o săptămână în favoarea unui vechi amic.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

(Telegramă)

Paulina pleacă Lună seara, vino Marți dimineață.

V. Alecsandri.

CCCI.

București, 16 Octombrie 1889.

Iubite Alecu, Să-ți trăiască astronomul! E gura adevărului! Cum ai plecat, soarele a răsărit, și ce soare? Ca cel din mijlocul verii, aruncînd pe monumentele Bucureștilor și mai cu seamă pe Sărindariul din față snopuri de raze aurite, călduroase, dismerdătoare, de-ți e mai mare dragu să stai... la gura sobiei. Toate nasurile romano-bulgare care trec pe sub ferestrele otelului sunt vopsite de o culoare pătlăginie ce adaugă mult la frumusețea tipului; birjarii sunt încotoșmănați în blane, și duducele pășesc pe strade cu pas grabnic și sprintenel. Se speră în curînd o ninsoare siberiană ca acea care a căzut între Iași și Roman... Aferim! Ce mai zici?

Eă, cu toate aceste agrementuri climatice, mă simt destul de bine azi de dimineață și după obicei, aş putea servi de nasiperniță la consiliul de miniștrii, cînd acești mari oameni de stat scriu ordine de bună administrație pentru fericirile țerii și pentru înaintarea neamului românesc.

Mai am o săptămână de petrecut în acest oraș, de care ești înamorat, și aștept pe Maiestatea Sa cu mare nerăbdare, pentru-ca să pot pleca până a nu da timpul o desmințire prevestirilor astronomului.

Ți-o scrie negreșit până a nu părăsi cuibul bucuriilor și a nebuniilor. Răspunde-mi cum ai călătorit și de ai găsit pe toți sănătoși acasă.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCCIV.

Paris, 12 Novembrie 1899.

Iubite Alecu, Am sosit în sfârșit la focul locuinței mele oficiale, foarte ostenit de drum și hemesit de foame. Am petrecut trei zile în Viena de am consultat celebritățile medicale din acest oraș și din cauză, mai cu seamă, că a venit fica mea de la Paris la acelaș otel unde mă găsiam. Doctorii vienezi au declarat ca și cei din București și din Paris că boala mea, fără a fi primejdioasă, e de natură a mă supăra, poate, încă multă vreme, dar că în fine am să mă vindec de ea; Fie! mi-am luat hotărîrea a răbda de vreme ce nu pot face altminter, însă găsesc că ar fi fost cu drept a nu fi supus la o asemenea chinuire nemeritată.

Aice am găsit negură, umezeală și toate plăcerile climei Parisului, care mă opresc de a face mișcarea recomandată de doctori. Noroc însă că apartamentul meu e destul de mare și confortabil pentru ca în el să mă pot primbla ca o feară sălbatică în cușca-î de fer.

Expoziția s'a închis! Liniștea a revenit în cartierul ce locuiesc, și care se află expus la cea mai colosală trecere de trăsură de tot soiul și de ființă de toată făptura. Construcțiile din cîmpul lui Martie seamănă acum ca niște scheleturi triste, goale și condemnate a fi în curînd dărîmate. Nămolul de străini care năvăliseră în Paris, încep a se strecura ca valurile unui fluviu debordat, lăsînd pe Parizienii a se ocupa de acum înainte de politică, și diversele partide a reîncepe luptele lor. Astăzi se deschide Camera, și se vorbește că are să fie o mare manifestare bulangistă. Inceput bun, precum vezi.

În ziua plecării mele de la București, chiar la gară, se respîndise vestea demisionării ministerului Catargiu. Se vede însă că era un vuet pripit, căci de atunci nu s'a adevărit. Tot asemenea s'a vorbit și despre dizolvarea Camerei.

Scrie-mi ce s'a întîmplat în lipsa mea, căci aice nime nu se îngrijește a ne informa.

Paulina îți trimite afectuoase complimente, eu te îmbrățișez și te rog să prezentezi omagiile mele D-nei Papadopulo și Domnișoarei.

V. Alecsandri.

CCCV.

Paris, 21 Noembrie 1889.

Iubite Alecu, Imi scrii că pe la Tecuci vă bucurați de un timp frumos și plăcut, încît toată lumea se primblă în toaletă de vară. Ce fericiți sînteți că posedați un astronom care vă procură primăvară în luna lui Noembrie. — Pe aice nu ne împărtășim de asemenea mare favoare; cerul e îmbrobodit în neguri, termometrul a căzut la zero și văpseala pătlăginie a apărut pe vîrfurile pariziane. De abie azi-dimineață am zărit, o clipă numai, fața soarelui, ca o bulincă roșie lipită pe o pînză sură, și după un ițiu trecător, focarul lumii a dispărut ca un ministru bucureștean.

Mă gîndesc cîte-odată ca să mă duc în regiunile acele care se bucură de renumele pompos: *Pays du soleil*!... însă fiindcă am mîncat păpară în multe rînduri, nu mai îndrăsnesc a întreprinde noi călătorii de descoperiri. Am fost pe malurile Mediteranei, am fost la Napoli și chiar la Palermo, după soare, și am găsit pretutindene vînt, ploii și chiar zăpadă, fără a mă putea adăposti în apartamentele confortabile și încălzite, și fără a mă putea împăca cu hrana de pe la hoteluri. Am decis prin urmare a nu mă mișca din Paris, unde posed o locuință bună, plăcută, încunjurată cu orizonuri vaste și vizitată din cînd în cînd de tot soarele ce poate da Parisul unui bolnav.

Sănătatea mea este tot aceeași, adică după zisa Romînului, cu cînele în casă, dar e susținută cu îngrijirea afectuoasă a Paulinei, care mă caută ca pe un copil. Sper dar că mă voi vindeca în iarna aceasta de suferințele care au năvalit nitam-nisam pe... capul meu.

Imi petrec zilele lîngă foc, cu o carte în mînă și mulțumesc acelor care se ocupă de literatură, aducînd prin scrierile lor o alinare bolnavilor.

Cît pentru schimbările prestigitoare ale Ministerelor noastre, nu le găsesc nicîdecum interesante, fiind tot ca una, fata mea. — Catargiu și-a dat demisia, în urma refuzului Regelui de a-i acorda dizolvarea Camerei, dar el nu se ține învins — Acum pîndește momentul cînd noul minister se va găsi în prezența unei camere hostile și va fi obligat a se retrage la rîndul lui. Atunci negreșit că poate Regele îl va însărcina să compue un nou Cabinet, învoindu-l a proceda la nouă alegeri... Ce-a mai fi în urmă, Dumnezeu o știe... Negreșit un ghevald general.

Urmezî cu lucrarea asupra relațiilor noastre cu Veneția?

Sunt foarte curios a videa ce ai mai descoperit în privirea lor și aștept totodată cu nerăbdare biografia lui Negri.

Ce fericit aș fi dacă aș apuca să-ți calc pe urmă, încălecînd pe condei. Sărmanul bidiviu, de mult așteaptă la iesle și stăpînul lui l-a lăsat în părăsire ca pe o vită netrebnică... însă bun e Dumnezeu! Mi-a veni iar apa la moară și voi avea mulțumire de a da o desmințire puternică acelor mișei carî aș răsîndit vorba *que je suis mal hypothèque*.

Paulina îți trimite amiciile sale. — Complimentele mele respectuoase D-nei Papadopulo și D-tale o frățească îmbrățișare.

V. Alecsandri.

CCCVI.

Paris, 28 Noembrie 1889.

Iubite Alecu, Cum am primit scrisoarea d-tale din 12/24 am și însărcinat pe librarul meu ca să-mi procure volumul lui Wisniewski, și îndată ce-l voi căpăta, ți-l voi expedui la Tecuci. — Scrierea ce ai întreprins despre relațiile noastre politice și comerciale cu Banca de S-t George din Geneva și cu Venezia, este de o foarte mare însemnătate pentru noi. Te îndemn dar să conduci lucrarea cu știința de care ai dat atîta probe pe tărîmul investi-gărilor și a descoperirilor istorice. Nime pîn'acum nu s'a ocupat de această mult interesantă perioadă a istoriei țărilor Dunărene.

Am primit un telegram relativ la deschiderea Camerei. Discursul Tronului promite un nemol de reforme, de îmbunătățiri, etc. care ar da de lucru D-lor deputați, dacă aceștii ar voi să muncească... însă știm dinainte cum vor rămînea toate baltă. Cîtînd programul ministerial nu m'am putut (opri) de a zice ca marele preot Malcan în opereta: la Belle Hélène: trop a fleuri! trop a fleuri!

Dee Dumnezeu ca unele măcar să dee roadă!

Și aice Camera s'a deschis... cu mare liniște și primele seanțe aũ fost pîn'acum foarte domoale, deși s'a tratat chestia aprinzătoare a chibriturilor. — Timpul s'a berghelit; ieri a căzut omăt!... Cu toate acestea mă simt ceva mai bine, căci mă feresc de a eși și de a mă supune a răci.

Parisul a început a se mai răsufla de străini și de Romîni, fiind expoziția închisă... Uff!

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCCVII.

Paris, 1 Decembrie 1889.

Iubite Alecu, Ce timp aveți pe acolo? Vint, ploae sau ninsoare? Soarele mai dă semn de viață din cînd în cînd? Sau îi duceți dorul ca și noi Parizienii? Aici a fost o seară și o parte din noapte o negură atît de deasă că nu se putea videa om cu om la un pas. Trăsurile mergeau încet ca la o înmormîntare și adese-orî se ciocneau între ele, cît pentru pedestrași, sermanii, ră-tăciau ca niște umbre pe strade și pe piațe, fără a putea să se orienteze. — De la ferestrele mele nu zăriam decît un ocean de aburî sub care zăcea Parisul înfundat și înecat, căci fanarele nu dau decît o lumină palidă ce măria grozăvia întunecimei. — Înțele-gi mulțumirea de a mă găsi în casă, dinaintea unui foc vesel și drăgălaș.

Cînd eram tînăr îmi plăcea să mă primblu prin neguri; îmi se părea că fac un voiaj fantastic în lumî necunoscute; acum însă asemenea plăceri nu mă mai atrag; fug de ele ca dracul de tămîie. Profit dar de neputința de a eși, ca să citesc cărți interesante ce îmi duc mintea în secolii trecuți, precum de pildă: *Les promenades archéologiques de Gaston Boissier*, în care tratează despre Horațiu și Virgiliu.

Ce mai faci, ce mai lucrezi? Mă interesez mult de lucrările amicilor mei, decînd sînt condamnat a bate în buze și mă bucur cînd aflu că tot mai sînt oameni ca noi, cu bun simț și cu mintea sănătoasă care se luptă a scăpa biata literatură din negurile puturoase ale politicei. — Dumnezeu să ȳ ție bine.

Am aflat că cucoana Catinca Negri și soru-sa Zulnia s'ar fi dus la Menton, uitînd groaza cutremurului de acum doi ani. Ade-vărat să fie?

Ministerul începe a striga ghevalt, după spusa unora; iar alții susțin că e țonțoroî... Cum crezi?

Complimente din partea Paulinei.

V. Alecsandri.

Primit-ai cartea ce mi-ai cerut despre banca de la Geneva?

CCCVIII.

Paris, 8 Decembrie 1889.

Iubite Alecu, Îți mulțumesc pentru osteneala ce ți-ai dat de-a merge la Bacău și pentru vestea bună că tribunalul a decis să

mă scoată din procesul Borzeștilor. Rămîne acum a ști ce-a mai fi cu reclamația venitului de care vestitul Melinte mă ameniță la caz cînd ar cîștiga procesul pentru 7¹/₂ stîngenî de pămînt.

Să așteptăm în pace a lui Melinte sor.

Până atunci însă te rog să împrăpătezi din cînd (în cînd) pe dinaintea ochilor lui Georg, spectacolul îngrozitor al fantasmei neîmpăcatului Melinte, pentru ca să se preocupe mai serios de procesul în chestiune. Eū însu-mî i-oî scrie zilele aceste ca să-î spun că trebile de azi nu trebuie lăsate pe mîini.

Cred că întorcîndu-te la Tecuci, ai găsit uvrajul asupra Băncei de San-Giorgio, pe care ți l-am trimis îndată ce mi l-ai cerut și că vei continua lucrarea mult interesantă ce ai început.

Am primit un răvaș de la Iosefina Sturza, împreună cu un număr din *Independența romînă*, în care a publicat un frumos articol asupra parcului din Birlad ¹⁾. I-am răspuns făcîndu-î complimentele mele sincere și îndrumînd-o să scrie impresiile sale zilnice, pentru-ca ast-fel să-și creeze o petrecere intelectuală.

Imî scrii că iarna și-a scuturat cojoacele la Tecuci. Ea și-a făcut mendrele și pe aice, aducîndu-ne frig — 6⁰ sub zero — și chiar omăt. Astăzi dimineață toate împrejurimile erau albe și Seina avea culoarea apei ce ar fi gata să înghețe. Cerul e sur, cu ceață și soarele roș ca o bombă aprinsă se arată prin negură, însă dispăre în clipă ca și cînd ar fi spăriet de mulțimea nasurilor văpsite fel de fel. Acest spectacol înfiorător mă îndeamnă și mai mult a nu eși, ci a mă apropia de cămină. Imî este ceva mai bine și nu voesc a compromite printr'o imprudență, ușurarea ce simțesc.

Fiind însă că sînt condamnat la închisoare și prin urmare nu-mî este cu putință să fac mișcarea prescrisă de Doctori, am instalat într'una din odăi un billard, pe care mă deprind cu carambolurile cele mai fantastice și imî frămînt mușchii fără a mă supune la chinul masajului și găsesc o distragere plăcută, ce mă oprește de a mă gîndi la ... nevoile mele.

Dacă aș mai putea să interprind vre-o lucrare literară, aș fi foarte fericit, căci mi-aș petrece iarna fără urît. Bun e Dumnezeu !

Ministerul va cădea — nu va cădea ? Crede-mă că sînt foarte indiferent la ceea-ce 'l privește. Lac să fie, broaște nu lipsesc.

¹⁾ V. «*Notre parc*» de Ioséphine Stourdza. «*L'indépendance roum.*» 1889. Suplim. 106.

Dorindu-ți sănătate, voe bună și spor la lucru, te îmbrățișez și te rog să arăți complimentele noastre D-nei Callimach,

V. Alecsandri.

CCCIX.

Paris, 18 Decembrie 1889.

Iubite Alecu, Îți scriu sub o lumină surie și tristă care mă face a zări literile mele ca prin un văl suptire, ast-fel e de deasă negura ce a înhobotat Parisul de mai multe zile. Sub ferestrele mele trec umbre de trăsurî, umbre de oameni, umbre de călăreți cari apar și dispar producînd o fantasmagorie din cele mai curioase. Copaciî desfrunziți se înșiră ca niște scheleturi negre cu brațele ridicate spre cer și implorînd o rază de soare. Alături Seina curge, pătrunsă de frig și luptîndu-se în contra înghețului și din cînd în cînd lunecă pe suprafața ei vapoare cu călătoriî în-vinețiți și strînși în spate. Spectacolul insuflă fiori și inspiră cugetări întristătoare asupra modului greșit cum a fost creată lumea bîntuită de stihii (?), vînt, umezelî, ger, neguri, camere de deputați, jurnalistică mincinoasă, etc. etc. . . Nu era mai simplu, decît a inventa iarna cu viscole, toamna cu ploî, vara cu arșițe, să fi lăsat omenirea a se bucura de o vecinică primăvară, poleită cu soarele, viața și podoaba vieții?

Aici, locuitorii se măgulesc cu ideia, că clima lor nu e aspră ca'n părțile noastre, dar ce folos că sînt favorizați de termometru, care se coboară rare-orî la 10⁰ sub zero. În loc de ger sec, în loc de omăt alb și înveselitor, ei aû umezeala ce pătrunde la oase și glod ce exală miasme bolnăvicioase. Dacă municipalitatea nu ar cheltui milioane cu îngrijirea orașului, nu ar fi de trăit într'o aglomerare de milioane de oameni, de sute de miî de cai și în atmosfera amestecată cu fumul de cărbune a numeroaselor fabrici. În țările reci, oamenii aû case clădite înadins spre a se putea adăposti de ger și de arșiță; doă rînduri de ferestre, sobe care respîndesc căldura în odăi, iar nu cămine de marmură, care lasă a se pierde 75 la sută din căldură pe ogeaguri.

Cu toate aceste francezii rabdă mai bine frigul decît noi, și asta provine poate că nu beaû apă, ci numai vin și licuoruri spirtoase. În fie-care stomah francez se află un depozit de spirt care îl inferbintă.

Tocmai acum primesc broșura despre Bîrlad pe care mi-ai

trimis-o. Am să o citesc cu interesul ce 'mă inspiră tot ce lucrezi. Cred că ești mulțumit de publicarea acestei nouă lucrări și că simți măgulirea părintească ce ne procură nașterea unui copil. Îți urez, prin urmare, să resimți adese-orî acea măgulire și, în privirea ploidiei literare, să meriți porecla de *mère gignone*.

Paulina îți trimite afectuoase complimente. Eu te îmbrățișez și te rog să prezentezi complimentele mele respectuoase Doamnei Papadopulo-Callimach.

V. Alecsandri.

CCCX.

Paris, 19 Decembrie 1889.

Iubite Alecu, Am cetit notița istorică asupra Birladului ¹⁾ și pe lângă satisfacerea ce mi-a produs această interesantă scriere, am admirat partea savantă a ei și răbdarea ce ai avut a răsfoi atâtea cărți străine și atâtea documente vechi. Dacă un frenolog ți-ar ecsamina tidva capului, negreșit că ar descoperi o bosă caracteristică, pe care o numesc eu: *la bosse du furetage archéologique et des découvertes historiques*.

Bravo, Alecule, ai isbutit și astă-dată a produce o lucrare de mare merit și pentru care Romîniî, iar mai cu seamă Bîrlădeniî trebuie să-ți fie recunoscători. În alte țări o asemenea operă ți-ar aduce și toloase bănești, însă la noi n'a venit încă vremea de a se prețui munca scriitorilor, de orice categorie ar fi...

Ce să facem? Să zicem: *santé!*

Negura nu are semne de a ne părăsi și prin urmare *influenza* se întinde în toate clasele populației. Parisul răsună de tusă, de sternutări și de glasuri răgușite. Noroc însă că această epidemie nu are nimic primejdios.

Nu știi dacă ea a trecut hotarul nostru, căci a trecut chiar Oceanul ca să meargă la New-York.

Am primit azi dimineață vestea morței cucoanei Smaranda Sturdza de la Bîrlad; soacra Iosephinei. Rămîne ceva avere pentru ușurarea vieții clironomilor?

Aș fi prea fericit dacă aș ști că fica amicului nostru Negri, se va bucura de acum înainte de un trai mai conform cu gusturile ei.

Eû merg mai bineșor, dar nu încă precum doresc... Răbdare.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

¹⁾ «Notiță istorică despre Bîrlad» de Al. Papadopol-Callimach. Bîrlad. 1889.

CCCXI.

Paris, 23 Decembrie 1889.

Iubite Alecu, Indată ce am primit scrisoarea D-tale din 18 Decembrie am dat ordin librarului meu să-mi procure Istoria Republicei Genovei de Emile Vincens și cum o voi avea-o la mână, ți-o expedia-o sub bandă, precum dorești. Sînt fericit că ești bine dispus a interpreta istoricul relațiunilor noastre cu Veneția și cu banca de San-Giorgio, căci sînt încredințat că va fi o scriere foarte interesantă și atrăgătoare. Curaj dar și noroc bun.

Îmi vorbeai de gerul siberian din țară; cred că incalte e sănătos, iar nu plin de microbi otrăviți ca pîcla Parisului.

Aici, din cauza climei mii de persoane suferă de *influenza* (citește grippe) cînd la noi, deși vecini cu Rusia, n'am auzit ca să fi pătruns această epidemie până acum. Boala care bîntue biata Romînie, nu e alta decît politica, o boală lipicioasă, tîmpitoare și adese-orî nebunatică.

În anii cei d'întîi a Domniei lui Cuza am întrebat pe Doctorul Meyer, dacă el nu a constatat un grad de sminteală în spiritele Bucureștenilor. El mi-a răspuns, că după părerea lui acea sminteală ajunsese la al doilea grad și că nu mai rămînea decît al treilea pentru ca să închidă pe toți la Mărcuța.

Îmi pare bine că damele Negri se bucură de o climă caldă și de o natură înflorită pe malurile Mediteranei și că ast-fel au scăpat de asprimea gerului din iarna aceasta. Cînd le vei scrie, spune-le, că sînt bolnav la Paris și că o scrisoare din partea lor mi-ar face mare mulțămire.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCCXII.

Paris, 29 Decembrie 1889.

Iubite Alecu, În ziua cînd am primit ultima D-tale scrisoare, am dat ordin librarului meu să-mi procure istoria Genovei care mi-aî cerut-o ca un prezent de Anul-Noû. Întîrzierea provine din cazul că mai toate calfele din librărie au căzut bolnave și nu rămăsese nici un băiat disponibil, ca să facă comisioanele. Librarul însă mi-a făcut cunoscut că în curînd îmi va procura uvrajul și atunci ți-l voi expedia grabnic

Am auzit că epidemia actuală ar fi pătruns și la noi și că însăș regina ar fi fost atinsă de ea. Adevărat să fie? Aice ea a

luat proporții îngrijitoare și cu cât se învechește ia un caracter mai grav. Multe persoane au murit, se zice, de influență; chiar bătrîna Princesă, văduva lui Grigore Ghica Vodă s'a săvîrșit din viață astă noapte. Sărmana! Mult ne-a măhnit moartea sa, căci ea avea mare afecțiune pentru Paulina și venia ades să ne vadă.

Sănătatea mea e tot staționară; nu merge în spre mai rău, dar nici în spre mai bine; ast-fel sînt obligat a șede a în casă și a mă feri de răceala umedă a neguri, care de două luni ține Parisul îmbrobodit într'un vâl sur și trist. Citesc, pentru a mă distra, cărți de călătorii prin țări sălbatice și acum mă găsesc în fundul Africei, față cu o populație barbară și cam antropofagă, care mă interesează... văzută de departe. Nu primesc nici un jurnal din țară și nu știu ce se petrece la București. Tot se mîncă miniștrii între ei? Opozițiile tot sînt ministro-fage?

Știi că Paulinei și mie ne este dor de cîmpii căptușite cu omăt? Ne-am săturat de pîclă ca de mere pădurețe și am preferi 15 graduri de frig cu soare cu dinți, decît negura în dosul căreia soarele stă ascuns cîte o lună de zile.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCCXIII.

Paris, 2 Ianuarie 1890

Iubite Alecu, Îată-ne intrați în anul nou catolic! Ce ne va aduce și acest atom al haosului eternității? Eu nu-î cer pentru mine personal decît sănătate, căci a trecut anul decînd sufer și mă simt ostenit de atîta chin. Î cer asemenea, pentru amicii mei adevărați, îndeplinirea tuturor dorințelor lor. Cît pentru deputați, senatori și miniștri, le urez mai mulți grăunți sănătoși în creeri, pentru ca să înțeleagă că ei nu sînt decît servitorii țării, iar nu uneltitorii de vrajbe spre satisfacerea unor patimi meschine și unor interese personale... Vorbă să fie.

Ziua de erî 1 Ianuarie nu s'a deosebit întru nimic de cea de 31 Decembrie 1889, tot negură, tot frig, tot cer posomorît; singura deosebire a consistat în espresiunea preocupată a persoanelor care erau obligate să dea prezenturi de anul nou.

Influenza se întinde din zi în zi mai mult și începe a lua un caracter mai serios, judecînd după mortalitatea din săptămîna trecută. Adevărul e, că se atribue acum acestei epidemii toate cazurile de boale și de decesuri.

Noi, spre mai multă siguranță, ne-am condamnat a nu mai eși din casă și vom urma acest regim până când epidemia va slăbi și timpul se va îndulci.

Am cetit în relația unui călător Evreu, care a trăit la 1159, următorul pasaj:

«Benjamin de Tudèle après avoir visité une grande partie de «l'Italie s'est rendu d'Otrante à Zéïtün, en *Valachie*, en passant «par Corfou, le golfe d'Arta, Acheloüs areneuse (?) ville de l'Etolie, «Anatolica en Grèce, sur le golfe de Patras, Patras, Lépante, Crissa «bâtie au pied du mont Parnasse, Corinthe, Thèbes dont les 2000 «juifs sont les meilleurs ouvriers de la Grèce dans l'art de fabri- «quer la soie et la pourpre, puis Negrepont et Zéïtün. — Là com- «mence la Valachie. Les Valaques courent comme des chevreuils «et descendent des montagnes pour piller et voler dans les terres «de la Grèce. — »

Ce crezi să fi fost acești Romîni?

Încă nu am căpătat uvrajul lui Vincens. Am să mai scriu chiar astăzi librarului; căci voesc să primești de anul nou al nostru istoria Republicei Genovei.

Dorindu-vă sănătate la toți, te îmbrățișez.

V. Alecsandri.

Complimente D-nei Papadopulo Callimach.

Primesc adese-orî scrieri de la Ion Ghica, care prin tonul lor glumeț, mă fac a crede că amicul nostru se bucură de o sănătate satisfăcătoare.

CCCXIV.

Paris, 3 Ianuarie 1890.

Iubite Alecu, În sfîrșit am parvenit a mi procura uvrajul lui Vincens și ți-l espeduesc chiar astăzi, împreună cu o notiță asupra acestui autor.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

(Urmează o notiță din Catalogul Bibliotecii Naționale din Paris despre cartea *Histoire de la République de Gênes*, par *Emil Vincens*. Paris, F. Didot. 1842. 3 vol. în 8°).

CCCXV.

Paris, 9 Ianuarie 1890.

Iubite Alecu, Sărbătorile se apropie și sînt furios că patru librari la cari m'am adresat nu aũ răușit încă a-mi procura uvrajul lui Vincens. Unii spun că ediția ar fi secată. Rămîne acum să-mi faci cunoscut, dacă se poate, numele editorului care a publicat istoria republicei Genovei, căci voesc numai decît și cu orî-ce 1 reț să-ți fac prezentul promis.

Am cetit în Monitor discursurile oratorilor noștri de frunte și am zis în mine: ce poliloghie emfatică și nefolositoare. Un francez de spirit făcea observația următoare: Il est si facile de ne pas faire une tragédie. Ast-fel am putea și noi să adăogim: E atît de lesne de a nu rosti un cuvînt lung și puțin cuprinzător! Dar cine te-ar asculta, cînd astăzi toți Romîni pătinesc de boala limbușiei.

Timpul a ținut frumos vr'o 4 zile, încît ne măguli-am că primăvara s'ar fi furișat în Paris cu gînd să detroneze iarna, însă deșartă speranță! Astăzi negura a luat din nou stăpînire pe cerul Parisului. Eũ o cred că este în asociație cu influența care devine din zi în zi mai îngrijitoare. Cînd această epidemie a apărut, ea părea a avea un caracter blînd, însă de atunci i s'a mai năsprit firea și îi place să facă victime.

Înțeleg că voești să fugi din Tecuci ca să scapi de havaleoa bacșipurilor. Pe mine Vasiliacul m'a ruinat, căci ține de 20 de zile și tot nu mai are capăt.

Sănătatea mea e tot ca cînele în car. Nu mai sper vre-o vindecare, decît numai în timpul cald al verii, care să-mi permită a umbla pe jos și a respira aer proaspăt. Am mare nevoie de aerul cîmpurilor noastre sau al Mării; din nenorocire nu e timpul de a eși la cîmp, nici de a mă întinde pe năsip la malul Oceanului. Răbdare...

Ce-a mai fi și anul care vine? Aduce liniște în lume, bunul simț în creeriile deputaților și sănătate mie? Ghici, ghicitoarea mea.

Te îmbrățișez și 'ți trimit urările cele mai afectuoase pentru D-ta și familia D-tale.

V. Alecsandri.

Am primit o scrisoare de la Privilegio, prin care îmi anunță că a intrat într'al 90-lea an al vieții... Aferim!

CCCXVI.

Paris, 16/28 Ianuarie 1890.

Iubite Alecu, Ce te ai devenit? Primit-ai uvrajul lui Vincens? Atunci înțeleg că te găsești împlintat în paginile acelor trei volume și că nimic nu te poate sustrage de la citirea lor și de la notițele ce faci după obicei. Eă urmez cura ce mi-a prescris vestitul Dr. Guyon și mă resimt în bine. Aștept numai sosirea primăverei ca să pot respira aer curat la Bois de Boulogne în trăsura închisă. Sper că aerul de care sunt lipsit de când am venit la Paris, fiind obligat a ședeă în casă, îmi va reda puterile pierdute. Păn' a nu consulta pe Guyon, ajunseseam într'o mare slăbiciune, în cît mă întrebam cîte-odată dacă nu era să dau pielea popii. Acum m'am infiripat puțin, dar tot încă nu aș fi în stare să ridic turnul Eiffel în spinare.

Pe aici suflă un vînt grozav de mai multe zile și vuește cîte odată ast-fel de tare, că se pare că răsună în depărtare descărcări de artilerie. Mulțime de ogeaguri cad pe capetele trecătorilor și mai mulți copaci au fost desrădăcinați. Imi aduc aminte de cyclonul de la Mircești.

Chiar acum primesc răvașul D-tale dela 10 22 Ianuarie și te fericesc că ți-ai găsit de lucru și petrecere.

Complimente din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCCXVII.

Paris, 1 Februarie 1890.

Iubite Alecu, Iată ne intrați în Februarie, făcînd un pas mai mult spre drăgălașa primăvară, care însă tot stă ascunsă, dar se simte că nu va întirzia să ne zică: bine am sosit. Mă găsesc astăzi mai bine și viu să stau la vorbă cu D-ta. — Am citit într'un jurnal francez că în fine Camera noastră a avut bunul simț a respinge darea în judecată a lui Ion Brătianu, cu toate opintirile inveninate ale lui Blaremburg și Cnie.

Ce de mai furori așa zise patriotice, ce de mai învinovățiri, ce de mai clevetiri, ce de mai înjurii în contra lui Brătianu din ziua căderii acestuia de la putere, și toate aceste pentru ce? Pentru ca să pue în practică fabula: La montaigne que accouche d'une souris. Cu ce s'a ales biata țară dintr'atîtea lupte surugiești de jurnaluri, de oratori (*sic*) și de palavragii? Cu un scandal mai

mult în analele parlamentare. Și în vremea aceasta, hotarele noastre staū închise comerțului și Franța însăș, care neconținut ne înșină cu vorbe mari de simpatie, etc., lovește cu taxe ruinătoare isvoarele cele mai importante ale averei noastre naționale. — Aū mărit vama asupra grîului și asupra vitelor, ba a și oprit cu desăvîrșire intrarea vitelor în lăuntru ei și acum s'a prezentat la cameră cu proiectul de lege spre a crește taxa asupra păpușoiului... Ce ne pasă nouă însă? Am făcut sgomot aproape doi ani de zile, am înjurat, am amenințat, am scris și publicat articoli violenți, am făcut discursuri dișanțate și la urma urmelor am eșit abrași, făcîndu-ne de rîs în ochii oamenilor cuminți și mai cu seamă în ochii străinilor. Brătianu iese învingător din acel vîlmășag zis politic, cu toate teoriile lui Carp de răspundere înaintea istoriei (*sic*); pare că istoria are să uite războiul în Bulgaria, independența cîștigată prin noi și proclamarea Regatului! În fine să ne bucurăm că a luat capăt acea tragi-comedie politică, care ținea de atîta vreme spiritele în frămîntare.

Aice pînă acum parlamentul se arată domol; Parisul e liniștit; singurul episod care a deșteptat curiozitatea publică este intrarea junelui Ducă de Orleans pe pămîntul Franței, în contra legii de ecsilare a familiilor care aū domnit. Abia sosit în Paris, el a fost arestat, judecat, condamnat la doi ani de închisoare, *poi finita la musica*, cum zice Italianul.

. Timpul se întoarce iar spre iarnă. Cum e pe la noi? Cum mergi cu lucrul?

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCCXVIII.

Paris, 17 Februarie 1890

Iubite Alecu, În fine Camera noastră a dat probă de bun simț, votînd contra dărei în judecată a lui Brătianu și a colegilor lui. Procesul scandalos după care alergau cu atîta înverșunare D-nu Blaremborg et C-nie a fost înlăturat și spiritele în țară au scăpat ast-fel de o surescitare care s'ar fi prelungit, în paguba lucrărilor serioase și folositoare ce camerile sînt chemate a desăvîrși.— În adevăr Blaremborg, Panu și Apostoleanu romîn cu buza umflată, dar această umflătură nu este de natură a ne înduioșa.

Cel mai aprig din treimea pomenită, D-l Blaremborg, în cursul a două seanțe a borît vre-o două ciubere de venin! Iată l ușurat

de acea fiere neagră care îi ardea mașele și l'ar fi aruncat poate în niște friguri bilioase, fatale pentru dînsul. El, s'ar cuveni să mulțumească lui Brătianu că acesta a contribuit, fără voe, a-î scăpa viața și a-l păstra pentru gloria și prosperitatea Romîniei (*sic*).

Regele trebuie să fie foarte mulțumit de desnodămîntul acelei tragi-comedii care a improspătat amintirea fabulei la montagne qui accouche d'une souris.

Sănătatea mea, slavă Domnului, merge spre bine, însă mă tem însu-mi să constat adevărul, pentru ca să nu mă deochi. Cu cît simt că-mi revin puterile, gîndul meu sboară spre Mircești unde, dacă vrea D-zeu, ne vom întîlni la vară și om gusta viața patri-archală de la țară, — viața necunoscută în centrurile mari ale civilizației.

Voî căta pîntre terfeloagele mele, copia corespondenței ce am ținut la 1858 pentru apărarea titlului de Principatele-Unite, recunoscut de tratatul de Paris, însă nu prea am sperare să o găsesc, căci, dacă nu mă înșel, am lăsat-o la Mircești. Mi se pare că ai și scos din ea cite-va notițe.

Timpul e frumos zioa și rece noaptea. De-ar sosi primăvara mai curînd, ce primire călduroasă î-aș face și cum aș bine-cuvînta-o. Răbdare încă vr'o două luni.

Complimente amicale din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCCIX.

Paris, 1 Martie 1890.

Iubite Alecu, Vremea vremuește, zice Romînul, zilele trec, săptămînile, lunile se succed apropiindu-ne de primăvară și în inimile noastre încolțește speranța de a vedea soarele stabilindu-se în țara noastră. Astăzi este zi întîi Martie, cînd toate fetele și flăcăii romîni își leagă mărtişori de mătăasă la gît sau la braț, un obicei foarte poetic și care merită să fie studiat. De cînd s'a introdus el la noi? Și ce semnificare simbolică are? M'ai îndatora foarte mult dacă ai putea descoperi ceva despre acest obicei și mi-ai comunica orî ce vei afla.

În contra așteptărei generale, 1 Martie a făcut apariția lui aice în mantie albă de omăt cu 4 graduri de frig. El pare a fi prevestitorul zilelor Babiî, în loc de a fi crainicul drăgălașei fecioare, ce poartă numele armonios de primăvară.

Să așteptăm în pace al timpurilor sbor.

Ce soi de timp aveți în țară? Se spune că gerul e mare și că tot pământul e căptușit cu zăpadă. Adevărat să fie?

În Paris se vorbește mult și multe despre demisia d-lui Constand, Ministrul din lăuntru și prin urmare despre grabnica tumbă a Ministerului întreg. — De acolo trag consecuența că în curînd și la București se va petrece ceva analog, căci toate năzbitiile franceze găsesc actori imediat în România.

Sănătatea mea a apucat pe o cale satisfăcătoare și sper că va pași tot înainte, mai cu seamă dacă se va îndulci clima și îmi va permite să ies ca să respir aerul viu al primăverii. Mă îngrijesc mai cu deosebire de dînsa pentru ca să pot fi în stare de a mă întoarce la Mircești în zilele cele dîntii ale lui Iunie. Până atunci cred că îi duce la bun sfîrșit lucrarea ce ai întreprins și că voi avea plăcerea de a te asculta cetind'o.

Ai de gînd să mergi la Academie pentru sesiunea generală? să-mi scrii din cînd în cînd ca să mă ții în curent de lucrările ce... nu veți face.

Păn'a nu pleca din Paris, poate că voi publica pe Ovidiu, *revu et corrigé*, într'o ediție frumoasă, fiind această operă dramatică dedicată M. Sale Reginei.

Îți voi trimete cel al doilea exemplar, cu rugămintea ca să citești cu luare aminte piesa așa cum e prelucrată, și să-mi spui cu francheță impresia ce'ți va produce.

Până atunci, te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCCXX

Paris, 6 Mart 1890.

Iubite Alecu, Am primit răvașul D-tale prin care îmi anunți că ai să pleci în curînd din București. Tot odată am primit o depeschă de la Maiestatea Sa Regina, unde îmi vestește că are să se facă o lectură chiar deseară în plenum Academiei. Negreșit că vei fi asistat la această seanță foarte interesantă. Te rog dar să-mi scrii îndată pentru ca să-mi dai informații amănunte asupra subiectului acelei lecturi regale și asupra impresiei ce va fi produs în public și în membri Academiei.

Cred că vei fi găsit timp frumos la Tecuci, care să te mîngie de șederea displăcută ce ai fost silit să faci la București și

că te vei fi apucat iar de lucru, fiind acum liber și independent.

În această convingere te îmbrățișez, urîndu-ți sănătate și veselie de serbătorile Paștilor.

V. Alecsandri.

CCCXXI.

Paris, 11 Martie 1890.

Iubite Alecu, Am cetit într'un volum apărut de curînd și intitulat : *Aspasie, Cléopatre et Théodore* par Henry Houssay, că Iustinian împăratul Bizantieî s'a născut în Dacia dintr'o familie săracă de țărani și că el a fost adus în copilăria lui la Bizanțe de moșul său Iustin, care a succedat pe tron Impăratului Anastasie (518). O știaî aceasta? Eū mărturisesc că n'aveam nici o idee de acest fapt și nu mă mir de ignoranța mea, căci în materie de istorie am fost totdeauna de o neștiință rară.

Mi-a plăcut decî foarte mult de a afla că marele Iustinian, legislatorul Imperiului Byzantin, era Dac de origină saū de naționalitate. Astfel, în viitor, Rușii se vor mîndri cînd vor descoperi că Blaremburg e de soi moscovit, corcit cu sînge grecesc.

Scrisorile din țară îmi fac cunoscut că vă bucurați în momentul acesta de o iarnă cumplită. Pe aice după cîte-va zile de soare, foarte frumoase, cerul s'a îmbrobodit cu nori, din care curge o ploaie neîncetată. Halal de cine se împacă cu gerul și cu umezeala.

În curînd trebuie să ți părăsești, dacă nu le-ai părăsit deja, ocupațiile, ca să te duci la Academie. Nu te rîvnesc, fiind-că ai să șaezi mai mult de o lună la București și știū că nu te împaci cu acel oraș, a căruî atmosferă este amestecată cu esență de Cantaride politice și sociale.

Să mă scrii d'n vreme în vreme cum vă petreceți orele sesiunei în sala Academiei, ornată cu atîtea portreturi caricaturizate de Academicianî răposați și în zile de seanță publică nu mai puțin ornată de Doamne amatoare de literatură, care vin să vă admire.

Sănătatea mea merge spre bine, dar încet, foarte încet. Caut să-mî reculeg puterile pentru ca să pot întreprinde la începutul lui Iunie întoarcerea mea la Mircești. La alta nu mă gîndesc, căci am nostalgia lunciî.

Intîlnitu-te-ai cu Brătianu? Văzut-ai pe Cogălniceanu?

Spune-î că am vorbit ades de el cu Doctorul Guyon.

Complimente amicale din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCCXXII.

Paris, 11 Martie 1890.

Iubite Alecu, În sfârșit de abia astă-zî am putut celi numărul din Monitor, care cuprinde cuvîntul rostit de Cogălniceanu întru apărarea lui Brătianu, căci toate celelalte numere aũ fost înghesuite cu interminabila palavragie a lui Blaremborg. Eram nerăbdător de a videa dacă amicul nostru a găsit într'o împrejurare atît de solemnă, accente de acele care pătrund în inime și fură mințile auditorului. Însă mărturisesc între noi, cu părere de reu, că Cogălniceanu nu s'a ridicat astă-dată la înălțimea reputației sale bine meritate de om de stat și de orator convingător și învingător. Cînticul lebedei mi-a părut lîncezit, cucurigul odinioară voinicesc și deșteptător al cucoșului de la 2 Mai, mi-a părut amorțit și însă amicul nostru a avut prilejul de a arăta la bătrînețe ce-a plătit la tinerețe.

Îmi scrii că te afli la București și mergi regulat la Academie. Te fericesc că poți eși din casă și face mișcare, fie chiar ca să te duci la adunarea nemuritorilor noștri.

Eũ încă tot fac zimbre privind pe fereastră la lumea care aleargă pe stradă călare sau în trăsură, și mai ales pe jos; dar helbet, mi-a veni și mie rîndul de a mă încredința că am picioare. Cînd îi veni la Mircești îmi propun să facem împreună multe primblări pedestre, *dacă a vrea Dumnezeu*: vorba lui Nastratin Hogeia.

N'ai de gînd să te prezinți la palat ca să vezi pe Regele și Regina? Să-mi scrii atunci toate amănuntele audienței. Unele jurnale franceze aũ anunțat că Regina ar fi greu bolnavă. Și sper că și această veste este una din acele zilnice minciuni care umple coloanele foilor pariziene. Ce este adevărat, e demisiunea ministerului de aice și compunerea unui nou cabinet sub prezidenția lui Freycinet cu care sunt în bune relații. Mă aștept prin urmare ca și la noi să izbucnească din senin o criză ministerială, căci noi imităm în toate pe francezii.

Timpul aice e frumos și zilele Babei încă nu aũ început. În față cu apartamentul meu este un copac înfrunzit. El îmi rîde în toată dimineața și îmi grăește de lunca din Mircești.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCCXXIII.

Paris, 19/31 Martie 1890.

Iubite Alecu, Două vești funebre, pe care poate le ai aflat. Kiki, fiul lui Grigori Ventura s'a sinucis într'un hôtél de la Paris și Alexandru Cuza a murit la Madrid. Cauza sinuciderii este, se zice, un amor nenorocit pentru o cocotă și un dram de nebunie. Iar boala care a răpit zilele lui Cuza cu răpeziciune nu o cunosc. Văduva lui are să sosească aice poimîini, Mercuri, împreună cu trupul răposatului și atunci voi putea afla detaiuri.

Ce va deveni biata Doamna Elena, lovită astfel de nenorocire! Intr'un scurt interval și-a pierdut ambii copii pentru care jertfit-a douăzeci de ani și mai bine din viața ei?

Ce va deveni princessa Muruzi precum și fiica sa, dacă Cuza nu a lăsat vre-un testament în favoarea lor și dacă nu a constituit o zestre soției sale cînd s'a însurat.

Negreșit Elena Doamna va clironomisi întreaga avere a lui Cuza-Vodă, însă după moartea ei cine are să se bucure de această mare avere? Cine știe ce procesuri au să se nască în urmă.

Imi scrii că aveți un timp minunat în țară. Aice tot asemine ne credem în mijlocul verii. De aceea am și mai întezită dorință de a pleca la Mircești cît mai curînd. Sper că pe la 3/15 Iunie voi fi mai oțelit și oî putea să întreprind voiajul dacă a vrea Dumnezeu.

Imi anunți că aveți de gînd a mă alege Președintele Academiei. Pentru ce? Cînd știți foarte bine că nu pot să mă găsesc la București în timpul sesiunii Academiei? Postul meu mă ține pe loc tot anul afară de două-trei luni de vacanță. Prin urmare numiți pe altul care-va care a fi în stare să îndeplinească această sarcină importantă.

Am trimis lui Socec manuscrisul lui Ovidiu. Cercetează dacă l'a primit.

Complimente din partea Paulinei.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

CCCXXIV.

Paris, 14 Aprilie 1890.

Iubite Alecu, Hristos a înviat! Paulina și eu vă trimitem călduroase felicitări de sărbătorile Paștilor și mai cu seamă urări de neîntreruptă sănătate. M'a bucurat vestea ce mi-ai dat de suc-

cesul obținut în sinul Academiei de lectura Reginei. Maiestatea Sa îmi anunțase prin telegraf intențiunea sa de a ceti una din compunerile sale și mărturisesc că mă temeam că va aborda Rapsoadele descoperit de D-ra Văcărescu, în tara *Dîmboviței* (sic).

Eū am terminat prescrierea pe curat a mai multor poezii scrise de mine la Sinaia și le voi lega într'un frumos album destinat Regelui, căci între ele sînt mai multe bucăți privitoare la campania noastră în Bulgaria.

Am trimis lui Socec întregul manuscris a lui Ovidiu și am primit de la editor răspunsul că se va începe tipărirea piesei cît mai curînd în formatul *Fintînei Blanduziei*.

Precum vezi, tot am lucrat ceva în cursul boalei mele atît de supărătoare; adevărul e, că am găsit o mare distragere în acea ocupație literară. Acum staū să mă gîndesc de ce să mă mai apuc, pentru ca să alung uritul până la plecarea mea în țeară... a lă grăce de Dieu.

V. Alecsandri.

CCCXXV.

Paris, 5 Mai 1890.

Iubite Alecu, De mult nu mi-ai scris. Ce deviî? Ce scriî? Cum mergî cu sănătatea? Eū am mai fost bolnav vr'o 15 zile, de niște dureri nevralgice la mușchiî din spinare, care m'aū torturat mult și m'a făcut să slăbesc. Acum aū mai început a mă mai ierta, dar tot mă supără din cînd în cînd.

Nu m'am bucurat încă de luna lui Mai, căci nu am putut eși din casă, însă am deschis ferestrele, cînd a fost soare și am respirat aer curat, care de-o camdată m'a îmbătat; simt însă că îmi face bine.—Dee Domnul să mă mai întăresc ca să pot plecă în țară peste șese săptămîni.

Se vede că s'aū împrăstieat în Moldova vești îngrijitoare despre boala mea, căci am primit depeșe până și de la Iancu Brănișteanu, Le am răspuns la mai mulți:

Petit bonhomme vit encore.

AI cetit detaiuri asupra manifestărei de la 1 Mai? A fost un fiasco deplin.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

(Telegramă)

Paris.

Ai été encore très souffrant mais je vais mieux.

V. Alecsandri.

CCCXXVI.

Mircești, Joi (8 Iunie 1890).

Iubite Alecu, Sînt patru zile decînd am descălecat la Mircești. Ziua cea d'întîi a fost o minune de frumoasă și a avut o influență binefăcătoare asupra mea. Ieri și alaltă-erî timpul s'a înăspriț în așa grad, încît am fost obligat să fac foc prin odăi. Prin urmare cheful mi s'a stricat. Astăzi e vînt rece, amestecat cu ploae. Din aceste schimbări de temperatură rezultă pentru mine o stena-horie și o slăbiciune foarte displăcute. Am nevoie de mare liniște și nu pot primi pe nime, până cînd n'oi prinde ceva putere. Te rog dar să aștepți avizul înainte de a veni la Mircești, căci n'aș vrea să dai peste un bolnav care șede mai mult culcat.

Aș dori să putem sta împreună la vorbă ca în trecut și să ascult cu luare aminte cetirea operilor ce ai scris în lipsa mea. Sper că în curînd te-oi înștiința prin telegraf, ca să vii numaî de cît, să ne aduci veselie în casă. Până atunci te îmbrățișez și îți doresc sănătate ca un bun amic ce-ți sînt. — Paulina, Marie și George îți trimit afectuoase complimente.

V. Alecsandri.

CCCXXVII.

Mircești, 15 Iunie 1890.

Iubite Alecu, In sfîrșit soarele s'a milostivit a veni să ne zîmbească, să ne înveselească și să ne însănătoșească. Diminețile sînt splendide și căsuța reclamă sosirea amicilor adevărați. Te scoală și vină. Mă vei găsi încă destul de slab, dar fericit de a respira aer înviorat, și nerăbdător de ați zice: Bun sosit.

Te îmbrățișez, V. Alecsandri.

IV.

Către Doamna Paulina Alecsandri.

CCCXXVIII¹⁾.

Czernovitz, Joi (1866).

Dragă Paulină, Am sosit cu bine la Czernovitz și m'am oprit aice vr'o două zile pentru ca să fac mulțămire Romînilor care au dorit să mă cunoască²⁾. Aseară am fost poftit a merge în sala unde se adună membrii societății romîne și acolo am fost primit cu mare entúsiiasm; portretul meu era încunjurat cu o cunună cu flori; volumul meu de poezii era asemine încununat pe o masă și cîțiva tineri au început a cînta un imn în lauda mea, cînd am intrat. După sfîrșitul imnului mi s'a adresat cuvinte de felicitări împreună cu un buchet din partea damelor. A trebuit să fac și eu un cuvînt de mulțumire, și apoi să viú acasă ca să mă schimb, căci eram bleașcă. Se vede că's mare poet, judecînd după complimentele ce am primit; eu nu mă credeam așa de mare. Aice piesele mele de teatru au produs un efect extraordinar; toți cîntă cîntecele din Florin și Florica³⁾, iar mai cu seamă poezia ce am adresat Bucovinei și care este tipărită în *Foaia societății*, a ajuns a fi cînticul național de aice... în ciuda Nemților.

Cu toate aceste însă, trebuie să mă depărtez de timpul gloriei din Cernăuți și să merg mai departe. Miini dimineată voi pleca la Lemberg cu drumul de fer și d'acolo la Viena, de unde iar ți-oî scrie ca să-ți dau știre despre sănătatea mea.

Până atunci te sfătuesc să fii liniștită, să-ți cauți de sănătate și să-mi scrii la Paris, ca să găsesc o scrisoare, cînd voi ajunge acolo. — *Rămîi sănătos Madam Nemțoaik la mine. Eu sînt pun și ghesund ca un dun.*

Adio, te sărut, V. Alecsandri.

¹⁾ Autografele acestor scrisori la Academia Rom. No. 2300.

²⁾ Vezi «V. Alecsandri la Cernăuți» de Hurmuzaki, «Foaia Societății» An. III. p. 20—24.

³⁾ Tipărită în «Foaia societății». An. I, p. 47.

CCCXXIX.

Paris, Aprilie 1867.

Dragă Paulină, Baligot ¹⁾ pleacă la București și s'a însărcinat cu o păpușă destinată Marghioliței. Acea păpușă îmbrăcată după modă, ține în brațe un moțof, se pune în genunchi, întoarce capul, ridică brațele, într'un cuvânt nu-î lipsește decît graiul. Baligot a trimite o la Mircești prin vre-un ocazion său prin poștă și va sosi negreșit de sărbătorile Paștilor, cînd Marghiolița s'a afla încă la țară. Sărută copila din parte-mi și dă-î alăturata scrisoare împreună cu păpușa.

Pisozki trebuie să fi sosit la Moldova și să-ți fi adus săcușorul de care ți-am scris. Răspunde-mi îndată cum te afli și cum merge lucrul moșiei. Primăvara se apropie, lunca a fi începînd a înverzi și a resuna de cînticele păsărilor. Te primbli vr'odată printr'insa său stai ca o babă la sobă?

Eū sunt sănătos; umblu pe jos cîte patru-cinci ore pe zi și dorm cît un pașă. Bătăile de inimă aū încetat și stomacul lucrează bine. Doresc să-mi dai asemenea noutate bună despre sănătatea matală.

Adio, te sărut, V. Alecsandri.

CCCXXX.

Nisa, 20 Mai 1867.

Dragă Paulină, Tocmai cînd era să-ți scriū, am primit răvașul prin care mă înștiințezi că Pisozki a trecut pe la Mircești, că a admirat gospodăria noastră și că ți-a adus săcușorul cu lucrurile cuprinse în el. Am cetit cu mare mulțumire toate cîte mi-ai scris despre starea moșiei și despre măsurile ce ai luat pentru zidirile ce sunt încă de făcut. Toate aceste îmi dovedesc și mai mult că ești harnică, voinică, înțeleaptă... drac împelițat și înțeleg foarte bine dorința lui Pisozki de-a găsi un alt drăcușor care să-ți semene și să-î intinerească bătrînețele. N'are decît să iee un fanar aprins și să umble prin țară cu colinda, poate că l'a sluji norocul, însă mă îndoesc, căci descoperirile cele bune sunt foarte, foarte rare pe lume.

Eū, precum te-am înștiințat în scrisoarea mea din urmă, am părăsit Parisul din cauza ploilor, a scumpetei și a marelui nu-

¹⁾ Arthur Baligot de Beynes, fostul secretar al lui Cuza-Vodă, decedat la 7 Ianuarie 1884.

măr de străini care au năvălit în el pentru expoziție. M'am îndreptat în părțile mai calde a Franciei și m'am oprit la Nisa pe malul Mărei. Aice am găsit soarele cel mai aurit, cerul cel mai albastru, Marea cea mai frumoasă și flori pretutindeni. Am un apartament într'un otel englez foarte bun, și petrec toate zilele pe balconul meu, resuflînd aerul viu a Mărei și luînd băi de raze de soare. Intr'un cuvînt mulțumesc lui D-zeu, până acum sunt prea mulțumit de sănătate și de va merge astfel am să (mă) fac cît un tun. Pre cît îmi era greu de șezut în Paris, pe atîta mă simt fericit la malul Mărei, departe de nemolul ostenitor al Parisului și de atmosfera-i puturoasă. Știi că îmi place a avea dinaintea mea un orizon întins ca la Mircești, și a resufla aer curat; aice am găsit ce'mi trebuiește și prin urmare cred că voi ședeia până la sfîrșitul lui Iunie, cînd apoi m'oi duce la băile din munții Pirenei. Imi va trebui vr'o lună de zile pentru cura mea și îndată ce o voi sfîrși, m'oi repezi la Moldova ca să te sărut și să-ți dovedesc că mi-am căutat de sănătate de cînd am plecat de acasă.

Cu toate însă că nu mă mai aflu în Paris, urmează a mi adresa scrisorile tot la adresa fratelui meu, precum ai făcut pîn' acum, și îmi scrie cît vei putea mai ades, căci scrisorile matala îmi pricinuesc o nespasă mulțumire. Adio, te sărut de o mie de ori.

V. Alecsandri.

Sărută pe Marghiolița din parte-mi și dă-i alăturatul bilet.

CCCXXXI.

Lindau, Miercuri (1872).

Dragă băbușcă, Eri am plecat de la Viena spre Svițera cu soare și astăzi am ajuns la Lindau cu ploaie, dar ce ploaie? . . Ast-fel curgea, că m'am hotărît a mă opri pe loc până mîini, în loc de a trece lacul de Constanța sub potopul ce cădea. Poate că m'a favoriza soarta ca să se îndrepte vremea, pentru ca să mă bucur de voiajul meu prin Svițera, însă nu o sper, pentru-că cerul e foarte acoperit cu nori. Munții nu se zăresc sub aburi și orizonul e posomorît cu un paraponisit. Ori cum va fi însă, voi pleca mîini, căci Lindau e trist.

Nu mi s'a întîmplat nici o aventură mai de însemnat, dar am avut noroc să mă găsesc tot cu Ruși la rîndul întîi. Unul, bătrîn, cu familia lui, mi-a repetat tot drumul că îl doare buricul; altul, tînăr, care pentru întîia oară ese din Rusia, mi-a declarat

că a șezut două zile la München, fără a vizita nici un monument; un al treilea, cam Arman de soi, m'a încredințat că nu împărtășesc Armeniî în modul cum se povestește la Moldova. Cu toate acestea, îî mirosea gura a *trandafelniță*. Aice, după masă, am observat un Neamț, care juca cărțile cu alți doi, și care neconținut își uda degetele cu limba, chiar și cînd nu era rîndul lui ca să iee cărțile. Unul din parteneriî lui avea alt obicei: cînd nu-î venia cărți bune, îl apuca spasmuri de nas, în cît nasul se sucia în toate părțile ca tromba unui elefant. La iarmaroace ar face parale. Atîta despre oameni, cît despre locuri, le am găsit minunate de îngrijire și de cultură. Totul pare pieptenat, zugrăvit și lustruit. În multe lanuri de grîu am văzut parî mulți înfipți, în vîrful cărora erau spînzurate cu șfoară bucăți de șindilă, ce mișcîndu-se de vînt spărieau vrăbiile.

Să cercăm și noi metoda asta, însă la noi ar trebui parî mulți, căci lanurile sunt întinse.

Plecînd mîni dimineată de aice, sper să fiu la Paris poimîni; în ziua chiar a sosirei mele m'oî duce să văd copila și ți-oî scrie. Acum sfîrșesc, încredințîndu-te că sunt sănătos, că nu simt osteneala drumului. Singurul lucru ce mă cam supără este singurătatea, dar m'oî deprinde.

Inchinăciuni respectuoase lui Tuloî, iar pe mata te sărut între sprîncene.

V. Alecsandri.

CCCXXXII.

Paris, Duminică (1872 ?)

Dragă băbușcă, Am sosit cu bine la Paris, alaltăieri Vinerî pe la 10 oare, seara, chiar o săptămînă în capăt după plecarea mea din Mircești. La gară am găsit pe Baligot care mă aștepta. A doua zi am mers să văd copila. Ce să găsești? O fată mare, naltă mai cît mata, cu o figură plăcută, vie și inteligentă. Ea mi-a sărit în brațe și m'a întrebat îndată de mămuța? Cum se află? De ce n'a venit? Cînd a veni? . . întrebările curgeau ca ploaia și eî nici aveam chip de răspuns. După ce s'a mai liniștit, i-am dat cămașa care i-a plăcut foarte mult; apoi mi-a cîntat din piano și am constatat că a făcut progrese, precum și cu desenul. Am să-ți aduc unul lucrat înadins pentru mămuța, care ți-a plăcea negreșit, căci este frumos. M-lla Latiollé m'a întrebat ase-

mine de mata și mi-a exprimat dorința dea te ține o iarnă întreagă în pansion la dînsa, ca să te învețe franțuzește. Copila a promis că ea ți-a fi profesor de limba franțeză și că va învăța totodată limba romînească de la mata. Am fost silit să le făgăduiesc că le-oî îndeplini dorința. Așa dar gătește-te să petreci o iarnă la Paris, ca să devii pariziană. După o vizită de trei ore, m'am dus la Noemi ca să mănînc și acolo am găsit toată familia, afară de frate meu care-i încă la București. Nepoatele au crescut și au devenit fete mari, frumoase. Am cunoscut și pe bărbatul Elenei, un tînăr care mi-a părut bun și de treabă. În fine am vizitat puțin Parisul. Puține urme au mai rămas din catastrofele ce a pătimit. Mai toate casele sunt reparate, dar tot se cunoaște că au trebuit să fie grozave stricăciuni. Parisul e tot acelaș cum l'ai cunoscut, însă mișcarea e mai puțină și luxul mai stîmpărat. Multe femei sînt îmbrăcate în negru și numărul echipagelor a scăzut. Nu știu dacă mă înșel, dar mi-a părut că și veselia generală e în scădere. Și negreșit așa trebuie să și fie după atîtea nenorociri. *Avenue du Roule*, unde șede M-lle Latuile a fost din cele mai stricate. Chiar astăzi mai rămîn cîteva case cu totul ruinate. Astăzi am să petrec toată ziua cu Marie ¹⁾ și de mîini voi începe a vizita mai cu de-amănuntul Parisul; prin urmare ți-oî scrie peste vre-o cîteva zile impresiile mele. Eū sînt sănătos și șed la Grand-Hôtel pe bulevarduri. Adio, te sărut împreună cu Gogu.

V. Alecsandri.

CCCXXXIII.

Dieppe, 20 August 1872.

Dragă băbușcă, Am plecat de la Boulogne de trei zile și am venit cu copila la Dieppe, tot pe malul Mărei, unde se găsește frate-meu cu familia lui. Marghiolița-i foarte mulțumită de a se găsi cu verile ei. Am așezat-o tot într'o casă cu dînsule și petrec toată ziua împreună, luînd băi de Mare și făcînd toate nebulniile vîrstei lor. Eū șed la Hôtel Bristol No. 5, într'o odăiță mică dar foarte curată. Timpul e frumos, mulțime de lume a venit să răsufle aerul Mărei și să se răcorească în apă. Fac ca toată lume(a), mă scald dimineța și peste zi petrec în familie.

Am primit aici scrisoarea în care îmi anunți că ai primit portretul copilei. Te plîngi de singurătate și te cred... de aceea

¹⁾ Copila lui Alecsandri.

am hotărît să plec cât oî putea mai de grabă. Aş voi mai întîr să-mî mîntui cura de băi şi să profitez de timpul frumos care a revenit, căci până acum am avut numai furtună. Eu sînt sănătos şi sper să mă deprind cu vîntul, deşi nu-l iubesc nicîdecum.

M'am bucurat pentru veştile ce-mî dai despre recoltă, însă îmi pare rău că nu s'a prezentat nici un posesor pîn' acum, căci aceasta răstoarnă toate planurile mele. Trebuie numai decît să mă desfac de Mirceşti îndată ce m'oî întoarce în ţară, pentru ca să fiu liber de a dispune de traiul nostru într'un mod mai plăcut.

Nedarea moşiei în posesie, are să mă oblige de a petrece iarna în ţară, lucru foarte supărător pentru amîndoi; însă ce să facem? Om videa cînd oî fi acasă, ce hotărîre oî lua.

Până atunci te îndemn să-ţi cauţi de sănătate, pentru ca la întoarcerea mea să te găsesc voinică şi sănătoasă împreună cu Gogu.

Te sărut

V. Alecsandri.

CCCXXXIV.

Paris, Mercuri 21 Sept. (3 Oct.) 1872.

Dragă băbuşcă, Plec mîni din Paris, la Dresda, unde voi sosi poimîni. Acolo m'oî opri vr'o trei zile, după care voi veni de-a dreptul la Mirceşti. Am de gînd a nu mă opri nicăiri, pentru casă ajung mai degrabă acasă, deşi distanţa între Dresda şi Mirceşti trebuie să fie de două zile şi două nopţi. Prin urmare socot că îi primi această scrisoare puţin înaintea sosirei mele. — Ți-oî da de ştire de la Dresda despre ziua pornirei mele din acest oraş, pentru ca să te găsesc acasă.

Ieri am petrecut ziua întreagă cu Marghioliţa, am mîncat împreună cu M-lle Latulaye la Grand Hôtel şi seara am fost cu toţi la operă. Acum nu-mî rămîne de cît să-mî fac valiza şi să plec. Nu-ţi pot spune cît sunt de mulţămît dea mă întoarce la bordeiul meu şi de a-mî găsi băbuşca sănătoasă, aşteptîndu-mă cu Gogu la staţie.

Îţi aduc un costum de iarnă foarte plăcut; moda cea de pe urmă. Ți-am luat şi camizole şi corsagiuri şi două corseturi. De-aş scăpa numai de supărările vămilor. Fie ce-a fi. — Te sărut de-o mie de ori.

V. Alecsandri.

A venit astăzi la mine D-l Boné, ca să-mi mulțamească pentru bunătatea ce-ai avut de a lua în gazdă pe fiul său bolnav de pe malul Siretului. — Boné m'a însărcinat ca să-ți mulțumesc cu multă recunoștință din partea lui.

CCCXXXV.

București, Vineri [1872]

Dragă, Timpul e tot schimbător. După două zile calde a dat o ploaie de potop care a răcit atmosfera. Aseară era frig și azi dimineață a început a fulgui, însă n'a ținut ninsoarea. Astăzi poate se va îndrepta vremea.

Aseară am cetit piesa mea la D-l Maiorescu ¹⁾; succes complet, mare entusiasm, complimente nesfârșite.

Am mâncat alaltăieri la madam Balș, care te dorește și-ți trimite sărutări. — Sunt sănătos, căci mă păzesc de răceală și de osteneală.

Scrisoarea matale m'a bucurat foarte mult; în sfârșit ai scăpat de închisoare și ai răsuflat aer curat. — Cum te afli după astă încercare? Vă sărut pe toate,

V. Alecsandri.

CCCXXXVI.

[București] Marți (1872, luna?)

Dragă, Am sosit cu bine și n'am închis ochii toată noaptea, după obicei. Am ajuns la hôtél Broft la 6^{1/2} ceasuri unde am găsit odaie caldă.

Vecinul meu de odaie este Callimah Catargiu care pleacă deseară pentru Tupilați. Am luat ceaiul împreună. Sper că scrisoarea aceasta o vei primi-o când te-î sui în tren ca să duci co-pilele la Iași.

Vă sărut pe toate de o mie de ori.

V. Alecsandri.

CCCXXXVII.

Dragă băbușcă, Aseară am cetit *Dumbrava roșie* dinaintea Doamnei și a întregii societăți din București. Succes complet — aplaudări — complimente, etc., au curs droaie pe capul meu, însă

¹⁾ Probabil piesa «Boeri și Ciocoi».

cea mai plăcută felicitare mi-a venit din partea unei dame bătrîne care mi-a zis: să-ți trăiască Gogu. I-am sărutat mîna de recunoștință.

Doamna m'a invitat să asist numai de cît la balul de la Curte, care va fi la fînitul anului. Nu am putut să-i refuz, prin urmare cu mare părere de rău voi lipsi de-acasă pentru ziua mea.

Măria Sa a manifestat dorința ca să-i citesc piesa mea de teatru scrisă în versuri franceze ¹⁾. Ea se găsește, mi se pare, în saltarul din stînga al biuroului meu. E o carte roșie cu marginile poleite. O cunoști, te rog să mi-o trimiți cu poșta.

Îți doresc sănătate și împlinirea dorințelor de anul nou și te sărut de o mie de ori. Spune lui Gogu, că mireasa lui îi trimete o guriță foarte dulce.

Iată un răvaș către D-l Hriste Ovanes pentru ca să numere în primirea matală jumătatea banilor ce datorește pe sămănături.

V. Alecsandri.

CCCXXXVIII.

[1873 ?]

Dragă, Sunt sănătos și am de gînd a mă întoarce foarte în curînd la țară. Aștept numai ca să se îndrepte Docan pe care l'am găsit bolnav de moarte. Am sperare că preste vr'o patru zile să plec de aici.

Lupta între soldați și popor a fost grozavă. Se vorbește de un mare număr de răniți și de uciși. Cînd m'oî întoarce acasă ți-oî povesti multe.

Te sărut, V. Alecsandri.

CCCXXXIX.

Viena, 10 Iulie 1874.

Dragă, în ziua cea d'intîi am avut timp foarte plăcut, însă a doua zi, adică erî, un soare de Africa. Am făcut voiajul de până aici în cele mai bune condiții și am ajuns cu bine pe la 5 ore. Sunt sănătos, m'am odihnit astă-noapte de minune și de seară plec înainte.

La Grand Hôtel, unde am tras, sunt mulțime de compatrioți, dar nu i-am zărit păn'acum; adevărul este că nu caut să-i întîlnesc

¹⁾ Poate «Les bonnets de la comtesse». Comédie en un acte, en vers, par V. Alexandri, apărută în urmă la București, 1882.

și sper că voi fi scutit de plăcerea de a îmi întâlni. În Viena sunt călduri nesuferite; prin urmare mă voi adăposti la umbră până diseară când a fi să pornesc și îmi voi petrece ziua, lungit pe canape cu o carte în mână. Vezi cât sunt de cuminte. Fii dar liniștită. Cât nu s' bumbăcit, devin mai viteaz de cât Mihael cel cu căciula mare. Ți-o scrie îndată de la Paris. Nu știu însă care direcție voi apuca pentru ca să intru în Franța, sau pe la Strassburg, sau pe aiure. Ori cum va fi, sper că voi merge cu bine. Te sărut; să te găsesc sănătoasă, nu te osteni cu grijitul, și sărută pe Gogu din parte-mi.

V. Alecsandri.

CCCXL.

București, 18 Maiu 1875.

Dragă, Am intrat în danț, trebuie să joc, după cum zice vorba. Sosit la București și intrat în cameră, m'am înecat în politică și dau din mîni și din picioare ca să scap, pentru ca să mă întorc la traiul liniștit de la Mircești. Însă acum ne găsim în lupta cea mare a drumului de fier de la Ocnă la Adjud și trebuie să stau pe loc până ce se va săvîrși această treabă. Mai am dar vr'o opt zile de chin; de vorbă de clacă, și apoi îi voi trimite pe toți să se primble. Noroc că sunt sănătos. Te sărut împreună cu D-nealor.

V. Alecsandri.

CCCXLI.

București, 20 Iunie 1875.

Dragă Paulină, De când am sosit în București și până astăzi, adică în timp de 14 zile, am luptat neconținut pentru-ca să se dea facerea drumului de fier de la Ocnă la Adjud companiei engleze. Numit raportor în chestia aceasta, am fost obligat să vorbesc neconținut și în sfîrșit slavă lui D-zeu, am isbutit. Acum mai rămîn de tratat chestia cea mare a dreptului ce se acordă jidaniilor de a deveni proprietari. Toți amici mei și chiar sentimentele mele care le cunoști, mă obligă a mai ședea cîte-va zile pentru apărarea țării în contra năvălirii de care suntem amenințați. Prin urmare nu voi putea veni acasă înainte de sfîrșitul săptămîinei. De când sunt, nu am asudat așa de mult ca în aceste 14 zile, dar mulțumesc lui D-zeu, că sunt sănătos. Te sărut împreună cu Dumnealui.

V. Alecsandri.

CCCXLII.

București, Joi (1875, luna ?).

Dragă, Nu-ți poți închipui ce luptă mare avem aice pentru drumul de fer. Unii vreaū ca să se dee Englezilor, alții vreaū să se dea iar Nemților. Și sunt mulți personagi mari și chiar cucoane, cari aū primit făgăduințe de prezenturi bănești în sume colosale, dacă or isbuti a se da liniile Ploestî-Predeal și Adjud-Ocna, Șoacășilor. Eū care sunt pentru Engleji am reușit ca să voteze Camera în favoarea lor ; însă acum chestia se găsește în Senat. Intrigele aū reînceput și mai tare pentru ca Senatul să respingă legea votată de Cameră și astfel să cadă baltă toată lucrarea noastră de 15 zile. Afacerea s'a complicat astfel în cît chiar Ministerul se află în ajunul de a-și da demisia.

Am telegrafiat generalului Duca să vie ca Senator să ne dea ajutor cu glasul său. Mîni, Vineri, are să se aleagă bobul de mazăre, căci mîni are să se pronunțe Senatul în favoarea saū contra Englezilor. După aceea are să se prezinte Camerei tratatul de comerț cu Austria, în care se tratează despre drepturile jîdanilor de a deveni proprietari la noi. În această chestie importantă sunt dator să lupt din toate puterile mele, și așa am să și fac de-oî ști c'oî mai ședea opt zile în iadul Bucureștilor.

N'am putut încă să mă ocup de procesul-verbal al comunei Mircești, în cazul jîdanului adus în sat de D-l Buiucli, căci nici un ministru nu are capul lui la loc în momentul acesta ; dar cum om mîntui buclucurile politice, oî lua în cercetare acel proces-verbal.

Toată ziua staū în Cameră pe-o căldură de 50 graduri — după masă merg cîte odată să mai răsufliu la șosea — apoi viū acasă și mă culc pe la 9 ceasuri. Iată viața ce duc în Capitală. Cu toate aceste sunt sănătos și foarte doritor să mă întorc lîngă baba și lîngă Gogu.

Te sărut împreună cu D-nii, V. Alecsandri.

CCCXLIII.

Viena, 23 April 1876.

Dragă, În tocmai ca cucoana Kirița, am făcut un voiagiū minunat și frumos m'am primblat, pân ce-am sosit la Viena. Aice, voi ședea încă astăzi Vineri, pentru ca să mă odihnesc bine și mîni voi pleca de-a dreptul la Paris pe la Strassburg.

De la Mircești până la Lemberg am avut călduri mari și

am văzut pretutindenî secetă ; însă de la Lemberg înainte recoltele sunt frumoase căci a plouat. Prin Moravia și până la Viena cîmpiile sunt inundate ; trebuie să fi căzut un adevărat potop.

Am avut avantagiul să fiu tot singur în vagon și să dau peste conductorî amabili care nu refuză guldenul și astfel am fost scutit de tovarăși de drum care împușesc sufletul cuigare puturoase. De-aș fi tot atît de favorit până la Paris aş zice : aferim !

Aice am tras la Goldene Lamm fiind-că cunosc pe stăpînul otelului, D-l Hauptmann ; aveam de gînd să mă duc la teatru, însă fiind vînt și frig, am găsit de cuviință a sta binișor acasă și a mă culca de vreme.

Deșteptîndu-mă azi dimineață și privind pe fereastră am văzut cîni înhămați la căruțe și mi-am adus aminte cum rideaî cînd ai fost la Viena. Îți închipuești pe tulumbagiul nostru înhămat la pompă ?

Nu se află nici un compatriot la otel. Criza îi ține pe acasă. Binecuvîntată să fie această criză salutară !

Sunt sănătos Fiî dar liniștită și nu te osteni peste măsură cu lucrul. Te sărut împreună cu Gogu și doresc să vă știu sănătoși.

V. Alecsandri.

CCCXLIV.

Strasburg, Sîmbătă, 1876.

Dragă. Nu am putut să mă opresc în Viena mai mult de 24 de ceasuri, fiind timpul nesuferit ; vînt, răceală și sacalîc. Am plecat decî a doua zi după sosirea mea, cu gînd să merg de-a dreptul la Paris, însă pe drum ne-am găsit opt persoane într'un vagon, dintre care două dame grase cît turnul Goliei și un Rus care nu se spălase pe picioare de cînd se născuse. Această companie puțin plăcută m'a ostenit ast-fel, încît am hotărît să o părăsesc la Strasburg și să o las a urma drumul spre Paris fără mine. Astă noapte o voi petrece-o aice, la otelul de Paris, unde am fost împreună și mîini voi pleca cu trenul de la 10^{1/2} dimineața pentru ca să sosesc în Paris la 9^{1/2} seara.

Am făcut o primblare prin oraș, singur ; orașul mi-a părut trist, fără mișcare, deși am întîlnit mulți ofițeri și soldați nemți ; am vizitat și Catedrala pentru ca să vîd părțile atinse de ghiulele în timpul războiului. Tot ce-a fost stricat s'a dres, însă nu știu pentru ce părțile nouî mi-aû părut ca niște pete.

E curios lucru; înainte cînd treceam podul de la Kehl, mi se părea că văd pe malul Franciei un aer de veselie și de istețime, care făcea un contrast vederat cu caracterul apatic al populației de dincolo de Rin, acum însă ambele maluri au același aspect trist și monoton.

Prin oraș toate figurile ce am întîlnit, mi-au părut că au un aer nemțesc, iar nu expresia vioae a Francezilor. Poate să fie efectul imaginației... dar nu cred să mă înșel. Este ceva în atmosferă care apasă mintea și întunecă sufletul.

Eu sunt sănătos deși nehrănit la vreme și neodihnit ca acasă; dovadă că mă găsesc în viața ce convine naturei mele, precum țiganului îi priește șatra bătută de toate vînturile. Poimîni voi videa pe Marghiolița și voi termina această scrisoare cu vești despre dînsa. Păn' atuncî te sărut și îți doresc noapte bună, căci eu merg să mă culc... deși nu sunt de cît 9 ceasuri.

(Continuă pe aceeași hîrtie)

Paris, — Lună. — Ieri toată ziua am fost pe drum și am trecut prin munții Vosgi, pe unde mi s'a părut că văd coborîndu-se regimenturi de soldați, cînd am călătorit împreună cu cîte-va luni înaintea războiului. — Am sosit seara în Paris și m'am coborît la Grand-Hôtel, unde cu mare greu am găsit o odaie la al 4-lea rînd, cu fereastra spre boulevard; însă deși cam sus, *asansorul* mă scu-tește de osteneala de-a sui și de a coborî scările. În sfîrșit azi dimineață am fost să văd pe Marghiolița. Bucuria mea a fost foarte mare găsindu-o sănătoasă, veselă și înfrumusețită... Sînt sănătos, dar nemulțumit de clima Parisului. Suflă un vînt tare și rece. Nu-mi scot din spinare paltonul cel gros și noaptea mă învelesc ca iarna.

Adio, te sărut și doresc să te găsesc sănătoasă împreună cu tulumbagiul.

V. Alecsandri.

CCCXLV.

Paris, 15 Mai 1876.

Dragă, Sînt sănătos de și timpul e rece, deși umblu ceasuri întregi și mă suî pe la al patrulea rînd. Dovadă că mișcarea este o condiție ne-apărată pentru sănătatea mea. Copila, ca și mine, e bine și foarte doritoare să te vadă și să te sărute. Peste 15 zile vom pleca și ne vom duce pe la Beuvrage, ca să videm pe Elena, apoi ne vom îndrepta pe malurile Rinului ca să facem același

voiagiū care l-am mai făcut, căci în Şviţera trebuie să fie un timp nesuferit.

Am comandat toate tualetele şi sper că nimica nu va întârzia pornirea noastră.

Erī dimineaţă am fost la Capela romînească de-am asistat la te-deumul celebrat pentru aniversarul morţii lui Cuza Vodă. Acolo am găsit pe Doamna Elena, care mi-a propus să ne întîlnim Martī la cumnata mea, ca să vorbim despre copii. — Ţi-oī spune rezultatul convorbirei noastre, însă după cele arătate cu Baligot, mă tem să nu fie chestia cam încurcată şi nu ştiu dacă oī putea să o descurc.

Am dus copilele la opera italiană cea nouă a lui Verdi, intitulată *Aida* şi pe lîngă alte mulţumiri, am avut satisfacerea de-a observa că fetele noastre atrag ochii prin gentileţile lor. Spune lui Gogu să fie mîndru de surioara lui. — Parisul e ghiftuit de lux ca înaintea războiului, încît erī fiind alergare de cai, pe la 6 ceasuri era un număr atît de mare de echipagiuri la Avenue de l'Imperatrice, la Champs-Élysées şi pe bulevarduri, cît am auzit doi Nemţi mirîndu-se în limba lor de atîta bogăţie. Ei credeaū că Parizianii mîncaseră toţi caii în timpul asediului.

N'am primit încă nici o scrisoare de la mata; sînt îngrijit... Scrie-mi cum te afli şi ce face tulumbagiul,

Te sărut şi doresc să te găsesc sănătoasă.

V. Alecsandri.

CCCLXVI.

Mart. 18. — Bucureşti, 1879.

Dragă, După o noapte albă, frumoasă şi poetică, însă în care nu am închis ochii, după obicei, am sosit bine la Bucureşti. Am găsit pe amicul nostru sănătos. El te sărută şi te aşteaptă cu toată dragostea ce'ţi poartă... Cad de somn, merg să mă culc şi te sărut de-o mie de ori.

V. Alecsandri.

CCCLXVII.

Sinaia, 25 Iulie 1880.

Dragă, Am primit o scrisoare de la Baligot în care îmi face cunoscut că a plecat de la Paris cu Doamna ¹⁾ şi cu copiii pentru

¹⁾ Doamna Elena Cuza.

ca să vie la Ruginoasa, trecînd pe la Mircești. De la Pesta aș să coboare Dunărea până la Brăila, de unde vor pleca la Ruginoasa. — Pe cît am înțeles, se vor opri la Mircești. Baligot îmi va telegrafia de la Brăila. Mata îi deschide depeșa și vei face cele de cuviință.

Doamna și Vodă pleacă Marți din Sinaia în străinătate. Nu vor să mă lase a mă porni înainte. Voi pleca dar Mercuri viitoare pentru ca să mă duc la Galați, de unde voi veni la Mircești. Vă sărut pe toți.

V. Alecsandri.

CCCXLVIII.

București, 26 Oct. 1880.

Dragă, La Mircești ați avut 18 graduri; aici am avut 10, însă te rog să crezi că n'am eșit în ziua aceea. Astăzi avem soare și timp foarte frumos. — Am fost până la senat și la teatru pe jos, îmbrăcat cu blana și încălțat cu galoși de pîslă. Vezi dar că mă păzesc bine de frig.

Peste puține zile începe opera. Ți-oî da de știre cînd a fi să joace o operă de cele care ne plac nouă.

Alecu și eu vă sărutăm pe toți și mai cu seamă pe Tertei, care a învățat a sudui — frumos!

V. Alecsandri.

CCCXLIX.

București, 24 Noembrie 1880.

Dragă, Am primit panerul cu hrană care cuprindea mulțime de bunătăți. Acum avem pe două săptămîni cu ce să ne îndopăm. Alecu e în extaz dinaintea purcelului și cată o combinație nouă pentru dînsul. Eu am salutat colacul cu respect și cu dragoste. Cred că sughiți ades, căci vorbim neconținut de mata.

Lucie Duca a venit să mă vadă și mi-a spus că Doamna te-a găsit întocmai precum își închipuise ca să fi, adică o femeie plăcută, devotată poetului și de multă energie. A adăugit că ești încă frumoasă, dar că în tinerețe ai fost negreșit foarte atrăgătoare.

Ce zici, băbușcă, de toate acestea?

Alaltăieri am scos maseaua de care pătimeam și am șezut în casă vre-o două zile pentru ca să nu se iriteze gingina la frig.

Astăzi e ger; pare-mi-se că oi şede la tandur cu cartea în mână, lăsînd pe alţii ca să cutreere stradele Bucureştilor.

Teatrul italian are să înceapă în curînd. Am să-ţi dau de ştire cînd s'a deschide, pentru ca să vii aice. În odăiţa noastră, care îmi pare cam goală, cînd e ca să mă culc singur.

Mitikă mi-a scris că Maria e mai bine şi că au să meargă împreună la Gădini pe vre-o cîteva zile, apoi se vor întoarce la Iaşi. Atunci îi fi liberă să faci ce-î voi şi să vii a te mai răcori lîngă moşneag.

Te sărut de o mie de ori, precum şi pe cei mari şi pe cei mici.

V. Alecsandri.

CCCL.

Bucureşti, 8 Octombrie 1881.

Dragă, De ieri plouă cu cofa, prin urmare nu ies din casă, mai cu seamă că am de societate pe Papadopol-Callimach, pe Piszki şi alţii. Aştept bani de la Galaţi ca să cumpăr bonuri şi apoi îndată plec la Galaţi ca să iau restul şi să mă întorc acasă. Aici toţi sunt încredinţaţi să ne ducem la Zanta, însă cred că mai nimerit om face, ca să stăm iarna la Mirceşti, la gura sobii, cu Grosana, Cuţu şi Gogu împrejurul nostru.

Te sărut de o mie de ori, V. Alecsandri.

CCCLI.

Bucureşti, 10 Octombrie 1881.

Dragă, Erî, Vinerî, a fost o zi frumoasă care ne-a făcut a crede că timpul se va îndrepta şi va ţinea măcar pînă la sfîrşitul lunei. Am profitat ca să merg la Cotroceni, unde am şezut vre-o 4 ceasuri cu Regina. Astăzi, Sîmbătă, ploaie cu cofa... Nu mai este chip de ieşit. Cu toate aceste oi căuta să sfîrşesc cu bonurile pentru ca să plec la Galaţi. Baniî au sosit de vr'o trei zile aici, dar cumpărarea de bonuri nu se face lesne. Te sfătuesc să nu vii în Bucureşti în timpul potopului, ci să aştepţi o telegramă de la mine, pentru ca să ne întîlnim la Galatz.

Regina m'a întrebat despre mata şi a manifestat dorinţa de-a veni cu noi la Zante.

Ţi-oî anunţa prin telegraf ziua plecării mele. Sunt sănătos şi te sărut de o mie de ori.

V. Alecsandri.

CCCLII.

București, 3 Martie 1882.

Dragă, Sunt sănătos și profitez de timpul frumos pentru ca să umblu pe jos.

Maria mi-a scris că mata ești bine și că nici ai vroit să consultezi pe Doctorul Russu. Asta m'a bucurat foarte mult și m'a liniștit. Am fost la Regele, dar pe Regina încă nu am văzut-o fiind încă slabă, dar ea mi-a trimis răspuns să nu plec de aici până a nu mă vedea . . .

Am aflat că ai de gând să vii aici peste vre'o 12 zile; te aștept cu mare bucurie.

Te sărut împreună cu copiii noștri Groasa—Hoțu și Engleza.

V. Alecsandri.

Pe verso (fără dată):

Dragă, am primit o scrisoare de la o profesoară din Babadag, în care îmi face rugămintă ca să-î trimit un portret de-ale mele pentru ca să-l așeze în sala de studiu. Te rog să puî un portret într'un plic și să-l dai la poștă cu următoarea adresă: D-nei Maria Amfilohia la Babadag.

CCCLIII.

(Fără dată).

Dragă, După un șir de zile frumoase, de o-dată erî pe la patru ceasuri a început a ninge ca în mijlocul iernei. Ți-am telegrafiât îndată, pentru că 'mi anunțaseși că era să pleci erî seară și mă temeam să te expui la răceală. Astăzi iar a început a ninge, cerul e acoperit și frigul e simțitor, căci e umed. Poate să se îndrepte vremea, și eu o doresc foarte mult, pentru ca să te văd sosind aici și să pot pe urmă pleca la Genua, unde sunt chemat. Regele și Regina au să șadă acolo până la 8 Aprilie, ar trebui dar să plec la 1 Aprilie—cel mai târziu, pentru ca să-î găsesc acolo și să șed cu Maiestățile Lor măcar patru zile. Fac puține vizite și la teatru încă n'am pus piciorul. Mi se spune că pe Marți mi se va reprezenta Despot. Vină cum s'o îndrepta vremea, dacă te simți în putere.

Vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

CCCLIV.

(Viena) Grand Hôtel 17 Aprilie 1882.

Dragă, Chiar acum am sosit la Viena, sănătos. Am petrecut bine la drum, fiind singur în vagon. Am dormit ca nealtă-dată. Aice voi sta mine și voi pleca poimîne la Milan, de unde ți-oî scrie. De la Cracovia a plouat neconținut . . . Fii liniștită, îmi merge bine.

Te sărut, V. Alecsandri.

CCCLV.

Milan 1882.

Dragă, Am sosit cu bine la Milan și am făcut un voiaj minunat, în timp de 24 de oare, fără osteneală. Am suit Simeringul cu repejune și lăsînd în stînga Triestul și Veneția, am ajuns la 6 și jumătate dimineața la Milan."

Aice am vizitat pe învățatul meu amic necunoscut Ascoli, cu care am petrecut ziua, plimbîndu-ne împreună și vizitînd Catedrala și alte monumente interesante.

Mîni dimineață plec la Genova de unde mă voi îndrepta spre Marsilia, dealungul Cornișei. Cum voi ajunge ți-oî scrie. Am petrecut în Viena cu familia lui Bălăceanu . . . sărmanul! Are cinci fete, dintre care patru sunt de măritat și nici o zestire.

Dar apropo de măritat, cum merge amorul lui Burduf cu hoțul? S'a căsătorit în sfîrșit?

Ziua de 1 Mai a fost în Viena o sărbătoare mare. Toți Nemții au celebrat primăvara bînd la bere într'una. Se zice că s'a făcut o consumație de *un milion* de balerce de bere! Ce popor fericit! Te sărut și doresc să am știri de-acasă. Scrie-mi la Montpellier.

V. Alecsandri.

CCCLVI.

Genova, Maiu 1882.

Dragă, Îți scriu în grabă cîte-va rînduri de la Genova, unde am sosit la 12^{1/2} sănătos. Plecînd la 4 și 10 minute înainte la Monaco, m'am grăbit să fac dejun la cafeneaua noastră, la Concordia, și am mîncat o macaronadă în cinstea matală; apoi am făcut o primblare prin oraș, unde am găsit aceeași liniște și acei leneși așezați pe un marmaclîc de fer și stupind cu nepăsare dinaintea lor. În strădele care se cobor la port, tot acele albituri spînzarate la pe-

reți, dar ce m'a supărat, este de a videa omnibusuri tîrîndu se pe șine de fier, în strada cea mai principală cu palaturi mari. Pentru ce omnibusuri într'un salon?

Curios lucru!.. Pe Simering am găsit vară și la Genova. vînt rece. În toată Lombardia a plouat cu cofa. Recoltele sunt splendide. Ți-oî scrie de la Monaco minî dimineată.

Te sărut, V. Alecsandri.

CCCLVII.

Monte-Carlo, Maiu 1882.

Dragă, Plecînd de la Genova pe la 4 ore după amiază, am sosit aici la 11 1/2 și am tras la Hôtel de Paris, unde am dormit cîte șapte într'un pat minunat, căci pînă aice n'am avut parte decît de paturî nemțești, adică proaste. Am făcut călătoria de pe Cornișa pe lună, avînd în stînga marea ce se întindea pînă în fundul orizonului cu mișcările ei line, și în dreapta dealurile acoperite cu măslini, cu portocali înfloriți, etc., printre cari sburau milioane de luciole. Privighetorile cîntau nebune de-alungul malurilor Mărei, și glasul lor se unia armonios cu vuetul valurilor. Eū din parte-mî, ca să nu staū de geaba, cîntam bucăți din Bărbierul de Seviglia și astfel am sosit la Monte-Carlo, sănătos, voios și regretînd că nu ești cu mine, dar helbet!..

Grădina Cazinului cu terasele sale este o adevărată minune, mai cu seamă cînd știe cine-va ce era locul acesta cu 15 ani în urmă. Pe o stîncă arsă de soare, s'a creat un raî și împrejurul acestui s'a ridicat un oraș întreg... De ce n'avem moșia Mircești lîngă Monte-Carlo!! Ce admirabil efect ar face lunca pe malul Mărei Mediterane!..și noi ce ne-am lefăi!

Plec astăzi la 2 ore la Marsilia, unde voi sosi la 9 1/2 seara, apoi mîni dîmîneată mă voi duce la Montpellier, dar mărturisesc, că de n'aș fi grăbit, aș mai rămînea cu mulțumire încă vre-o săptămînă aice, unde am lumină, soare și flori în belșug.

Sper să găsesc la Montpellier un răvaș de la mata, cu vești bune de acasă. Prin urmare te sărut de-o mie de ori... helbet...

V. Alecsandri.

CCCLVIII.

Montpellier, 8 Maiu 1882.

Dragă, Sosind erî, duminică, la Montpellier, am fost primit la gară de către Bonaparte Wyse, baronul de Turtulon, Laforgue

și alți amici ai mei necunoscuți. Pe la 2 ore după amiază ne-am dus aproape de Montpellier, în parcul unui Castel unde erau adunați mulți felibri și multe dame. Acolo am fost așezat pe un jeli, în ochii tuturor ca un obiect de curiozitate, alături de D-na Prezidentă și am asistat, timp de 4 ore la numeroase cetiri în limba provençală și cântice populare care produse mare entusiasm. Studenții romini din Montpellier mi-au prezentat o mare coroană de trandafiri, pe care i-am împărțit la dame, după ce le-am cetit în gura mare cântecul ginteii latine.

Seara, pe la 7 ore, mare banchet în onorul meu, la care asistați vr'o 60 de persoane. S'au ridicat multe toasturi în onorul meu, și în fine mi s'a oferit o statueta de bronz foarte frumoasă, din partea Felibrilor. Am mulțumit cum se cuvine, și m'am întors acasă pe la miezul nopții. Sunt sănătos și am de gând a pleca de aici poimîne, ca să mă întilnesc cu Mistral la Avignon. Apoi m'oi duce la Forcalquier. N'ai nici o grijă îți e voinic moșneagul. Te sărut de-o mie de ori.

V. Alecsandri.

CCCLIX,

Montpellier, 9 Maiu 1882.

Dragă, Serbarea de aici fiind terminată, plec mîni dimineața la Marsilia, ca să văd pe Plagino și portul cel mare cu corăbii din toate părțile lumii. Ieri și astăzi am fost invitat la dejun și la masă de amicii mei felibri, însă într'un oraș de provincie nu aș putea să stați multă vreme, căci m'ar prinde urîtul. De la Marsilia voi merge să văd pe poetul Mistral la Mailan și de-acolo la Forcalquier, împreună cu Bonaparte Wyse. Aici ne așteaptă mari sărbători. Îți trimit programul lor; pune pe cineva să ți-l traducă. Aici la Montpellier am găsit pe Doctorul Obedenarul, cu care am petrecut în toate zilele și mai mulți studenți romini, între cari pe Paul Catargi; el m'a întrebat de mata și ți sărută minile.

Timpul e foarte frumos. Eu sunt sănătos. Nu mă simt durerea ce-o aveam în dreapta și sper că m'oi întoarce acasă cît un tun. Nu te îngriji dar despre mine. Ți-u prea mult la mata, pentru ca să nu mă feresc de ori ce ar putea să-mi fie vătămător.

Să ne videm dar sănătoși la Viena. Te sărut de o mie de ori. Ți-o mai scrie de la Forcalquier.

V. Alecsandri.

Dragă, La Montpellier am primit cea întâi scrisoare a mamei și m'a mîhnit văzînd cît ești de neliniștită pentru mine. Babușcă dragă, nu-ți cunoști moșneagul; nu știi că în voiaj eu devin tînăr de 50 ani, însă tînăr cu experiența unui om de 60. N'ai dar nici o grijă; mă păzesc de orî ce ar putea să-mi fie vătămător pentru ca să-ți revin acasă sănătos și voinic.

Ieri am plecat de la Montpellier și am venit la Marsilia: drumul ține numai 5 ore. Am tras la otel de Londre unde am fost împreună, și îndată m'am dus de-am vizitat portul, căci am o predilecție deosebită pentru Mare și pentru vieța maritimă. Ziua era minunată și portul plin de corăbii mari, venite din toate părțile lumii.

Am vizitat două vapoare colosale care au să plece, unul la China și altul la America și cu tot farmecul lor asupra închipuirei mele m'am stăpînit de a pleca cu ele. Admiră-mă cît sunt de cumințe!.. În loc de-a mă imbarca pentru ca să mă duc peste noia mări și nouă țări, am să merg mîni la Avignon, unde mă așteaptă Bonaparte Wyse, pentru ca să mă întovărășască la Mailan, locuința lui Mistral. Poimîni ne vom îndrepta spre Forcalquier, unde ne așteaptă mari serbări ce au să ție trei zile. Primarul de acolo m'a invitat a găzdui la el, precum și cel de la Gap, unde voi merge după Forcalquier. În fine voi lua trenul Parisului. Astăzi mă duc să fac dejun la restaurantul de pe Comoșa (?) și vizita familiei Plagino...

Dragă, mă întorc pe la șase ore la otel, încîntat de dejunul la Reserva, avînd cea mai frumoasă priveliște pe Mare; însă îți mărturisesc că m'ai lipsit mult. Împreună am fi petrecut deosută de orî mai bine. La Plagino am șezut vr'o cinci ore, admirînd villa lui, unde dacă am vroi, am petrece toată iarna, ocupînd căsuța lui Cantacuzin.

Alătura de Villa Marie, este de închiriat o altă casuță, cu grădină și cu terasă minunată pe malul Mării. Cine știe dacă n'om veni aici spre iarnă. Orî cum, te sărut și îți doresc liniște și sănătate.

V. Alecsandri.

CCCLXI.

Avignon, 13 Mai 1882.

Dragă, erî dimineată am plecat de la Marsilia și am sosit la Avignon pe la 11 ore. La gară ne aștepta Bonaparte Wyse care venise aici înaintea mea și îmi reținuse o odaie bună la otel. Am plecat îndată împreună cu o trăsură la Mailan ca să vizităm împreună pe celebrul poet al Provenții, Mistral. După o oră de primblare am sosit într'un sat mic așezat în fața munților Alpi și m'am întâlnit cu amicul meu necunoscut. El locuște ca mine la țară într'o căsuță mică, înconjurată de o mică grădinuță și lucrează neconținut într'un cabinet bine luminat și simplu mobilat ca al meu.

Mistral e un om de vre-o 52 de ani, înalt, frumos, cu fruntea largă, cu păr bogat și argintiu; fizionomia lui e plăcută, veselă, simpatică și graiul lui poetic. Cum m'a văzut, m'a luat în brațe și ne-am sărutat împreună ca doi frați ce nu s'au întâlnit de mult. Soția lui mai tinără decît el cu vr'o 25 de ani, ocheșică și grațioasă, ne-a trimis în sala unde era pusă masa pentru dejun. Am șezut la masă 4 ore, grăind cu veselie, închinînd sănătăți pentru țară și familia mea. Într'un cuvînt, am petrecut pînă la 6 ore cu cea mai vie mulțumire. Madam Mistral ne-a cîntat cîntice provențiale foarte plăcute și a cetit cîntecul gîntei latine cu mult entusiasm. I-am promis să-i trimit un costum național complet. Te rog dar să te ocupi cu găsirea lui, pentru ca să-l pot espedia îndată ce voi sosi acasă.

La întoarcere, Mistral ne-a întovărășit la Avignon pentru ca să șadă cu mine pînă astăzi la 1 ora după amiază, cînd am să plec la Forcalquier. Aici chiar sub hotel este librăria lui Bușeli, prietin al lui Mistral și poet. Încă un amic de-ai mei care a fost fericit de-a me vedea.

Sînt sănătos și te sărut de-o mie de ori.

V. Alecsandri.

CCCLXII.

Forcalquier, 14 Mai 1882.

Dragă, mă găsesc în munții Alpi, într'un orașel mic, unde s'au adunat mulțime de persoane pentru ca să asiste la serbarea felibrigilor. Sosind aici alaltăeri seară, am fost primiți cu muzica locală și cu fanare aprinse; a trebuit să mergem pe jos prin

ulițele orașului pînă la primăria unde ne așteptaă Prefectul districtului cu Primarul și cu toți funcționarii administrativi. După complimentele de bună sosire, ne-aă împărțit pe la gazde. Eă mă găsesc la d-l primar, ocupînd o odaie bună a cărei ferești daă pe piață și la care sînt aninate steagurile Franciei și a Romîniei. Ierî orașul s'a umplut de oameni veniți din satele de pe înprejur și a început serbarea cu o procesie la o biserică situată pe un deal. La 3 oare ne-am adunat într'o sală mare, luînd loc, eă în dreapta prezidentului și Bonaparte Wyse în stînga lui. Sala era plină de dame și de domni. A trebuit să fac un discurs care a fost foarte aplaudat pentru ca să mulțumesc tuturor acelor ce 'mă adresase complimente, numindu-mă cel mai mare poet al orientului și renăscătorul nației romîne, etc. etc. Seara, banchet de 100 persoane, unde iar a trebuit să iaă cuvîntul pentru ca să port un toast locuitorilor din Forcalquier. După masă, luminație, foc de artificie, muzică și bal pe piață, însă eă ca un om cuminte, m'am culcat pe la 10 ore.

Astăzi are să reînceapă serbarea și mîni plec la Gap.

Sînt sănătos și te sărut de o mie de ori.

V. Alecsandri.

CCCLXIII.

Gap, 17 Maiu 1882.

Dragă, Ierî găsindu-mă încă la Forcalquier, am fost învitat a asista la așezarea celei întăi petre de viaduc a drumului de fier ce se lucrează acum. Suindu-mă în trăsură cu prefectul și escortat de geandarmi am sosit la locul destinat. Timpul era foarte frumos, lume multă și mai cu seamă pe culmea dealului pe care se află orașul. Pe piatra viaducului era lipită o placă, unde numele meă era săpat cu acel al prefectului și altele. A trebuit să iaă cuvîntul și am improvisat 4 versuri care aă avut mare succes și care aă să se publice prin jurnalele localității ¹⁾. Azi dimineață la 6 ore și jumătate am plecat la Gap, unde am sosit cu bine pe la 12, trecînd prin munții Alpî, pe marginea apei Duranța și admirînd panorame minunate.

Acum ies din sala Felibrilor plină de lume. Iar am fost obligat să fac un mic discurs pentru ca să răspund la complimentele ce mi s'aă adresat de mai mulți Felibri.

¹⁾ V. «Revue des langues romanes» 1883. X, p. 151.

Peste două ore banchet mare. Mîni plec la Avignon. Sosind acolo, voi lua două zile de odihnă, deși nu mă simt ostenit.

Nu'ți scriu mai mult, pentru-că aū venit cîte-va persoane să mă vadă, dar cum oī sosi la Avignon, ți-oī scrie iară.

Te sărut de o mie de ori.

V. Alecsandri.

CCCLXIV.

Avignon, 18 Maiū 1882.

Dragă, M'am întors erī seară de la Gap după săvîrșirea serbărei Felibrilor din Munții Alpī și am de gînd să stau pe loc ca să mă odihnesc, pîn' a nu pleca la Paris. Sînt învitāt a merge la Beziers și la Alby, dar cred că destul m'am arătat amicilor mei felibri de prin locurile aceste și n'am timp să mă mai întîrziū pe aice încă vr'o 12 zile. Așa dar sper să fiū la Paris la 21 Maiū, adică peste 3 zile. Sînt sănătos, slavă Domnului, deși sînt tot pe drumuri decînd am plecat de-acasă. Partea munților Alpī ce am vizitat este foarte frumoasă, căci drumul de fier duce tot pe malul apei Duranța și trece prin stînci. Sînt dar mulțămīt de primblarea mea, dar m'am săturat de complimente și de mese carī ūin cîte patru ceasuri.

Din cauza alergărilor mele dintr'un loc într'altul nu am primit decīt un singur răvaș de la mata și nu am nicī o veste de-acasă, nicī de la copii. Sper să găsesc scrisori la Paris, căci sînt nerăbdător de a ști cum vă aflați cu toții. În toate alergările mele prin Alpī am fost întovărășīt de Bonaparte Wyse care se ține furcă de mine, căci i-am căzut tronc la inimă. El mi a și promis să vie la Mircești într'o zi.

Ți-am scris mai în toate zilele; sper dar că ești liniștită despre mine. Am eșīt bine în capăt pîn' acum cu meseria de curier și constat cu mulțumire, că sînt încă destul de voinic.

Drept aceea te sărut și desmierd pe Grosana, pe tușa și pe hoțul.

V. Alecsandri.

CCCLXV.

Paris, 20 Maiū 1882.

Dragă, Am sosit aseară pe la 11 1/2 ore la Paris și am găsit la gară pe Iancu, pe Ališa, Bebé și Șarl. Am tras la Grand

hôtél pentru că este mai în centru, însă poate că m'oi muta la frate-meu peste cîte-va zile.

Nu pot să-ți spun încă nimic despre Paris, fiind-că încă nu am eșit, dar cînd am ajuns la hôtél, mișcarea trăsurilor era atît de mare pe boulevard, că deabia fiacerul meu a putut răsbate pentru ca să intre în curtea hotelului. Aice am găsit o odaie bună, la rîndul al doilea, cu priveala spre piața operei.

Sunt sănătos și nu mă simt ostenit; dovadă că ți-i moșneagul Țonțoroi, după cum zice Pizozki. Iancu mi-a dat două scrisori de-a matală, una de la 30 April și alta la 5 Mai. Cea d'întîi m'a căutat pe la Montpellier, pe la Forcalquier și de aice a fost expeluită la Paris de către primarul aceluî oraș. Vezi că și primarii din Franța sunt la ordinele mele, nu numai cel din Mircești.

Acum cred că te ai liniștit, știndu-mă lîngă frate-meu, lîngă D-na și lîngă Baligot. Ți-oî scrie peste două zile, după ce voi mai vizita curiozitățile Parisului.

Te sărut și doresc să ne vedem sănătoși la Viena,

V. Alecsandri.

CCCLXVI.

Paris, 24 Maiu 1882.

Dragă, Deși nu am venit în Paris de cinci ani, îmi pare că nu m'am depărtat de el nicidecum. Umblu toată ziua pe jos, însă după obiceiul meu mă întorc la otel de vreme și mă culc pe la 10 ceasuri. Dovadă că am cinci ani mai mulți în spinare. — Aice una din petrecerile mele cele mai plăcute este de-a mă pune pe-un jilț în curtea otelului și de a privi sosirea călătorilor. Seara curtea e luminată cu lumină electrică, încît pare ca un salon plin de lume. Baligot și Iancu vin în toate zilele să mă vadă și să facem primblări împreună. Am văzut pe Doamna care m'a întrebat despre matală; asemenea și Noemi și Alisa.

Pe toți 'i-am găsit sănătoși și toți m'au găsit bine, cu toate că mi-a înălbit mustața Adevărul e, că mă simt bine dispus, sănătos și mulțumit de călătoria mea. Poate că voi profita de venirea mea în părțile aceste, pentru ca să fac cu baronul de Turtulon o primblare de puține zile în Olanda, ca să vizităm galeriile de tablouri de la Anvers și pe un învățat care face parte din corpul felibrilor.

Am scris lui Ion Ghica că mă aflu în Paris și îl aștept peste vre-o 10 zile. Baligot mi-a spus că de la Viena la Munich sunt

10 ceasuri de drum de fer și dela Munich la Wakershein numai două. Prin urmare cînd o veni timpul ca să ne ducem împreună să-l videm pe Alecu, mata îi veni la Viena, unde îi petrece noaptea, și a doua zi dimineața plecînd la 10 ceasuri vei ajunge la 8 seara în Munich, unde te-oî aștepta la gară. Pentru înlesnirea matală voi scrie stăpînului de la Grand hôtel din Viena, ca să poarte de grije de toate, pentru ca să găsești odaie gata și să pleci a doua zi.

Căci dacă ar fi să vin eū la Viena înaintea matală, aș face de trei ori de geaba drumul dintre Viena și Munich. Ți-oî scrie mai pe larg despre acest plan...

Te sărut, V. Alecsandri.

CCCLXVII.

Paris, 27 Maiū 1882.

Dragă, Sunt sănătos și petrec cu mulțumire în Paris, vizitînd curiozitățile sale, care se înmulțesc pe fie-care zi. — Pe Baligot și pe Iancu îi văd în toate zilele, căci vin de mă găsesc în curtea hotelului care 'mî slujește de salon... N'am mai primit vești din țară. Nu știu cum vă aflați. Scrie-mî de ești sănătoasă și adresează scrisoarea la adresa frate-meū : Monsieur I. Alecsandri, 50 bis Avenue de la Grande armée Paris. — Eu voi mai ședea pe aice vr'o zece zile, după care voi pleca la Munich, unde te oî aștepta ca să mergem la Wakershein.

Te sărut de-o mie de ori, V. Alecsandri.

CCCLXVIII.

Londra, 31 Maiū 1882.

Dragă, Te-î mira negreșit cînd îi primi acest răvaș cu data din Londra. Adevărul este că nu mă gîndeam nici eū să răsar de odată aice, însă nu am avut ce mă face cînd IoŃ Ghica m'a scris că este cam bolnav, că dorește numai de cît să mă vadă și că prezența mea este neapărată pentru o ceremonie națională. Iată dar că am venit în cite-va ceasuri din Paris, făcînd o primblare minunată de la Calais la Douvres pe Marea liniștită ca un iaz.

Distanța dintre Franța și Englitera este numai de un ceas și jumătate și vaporul care duce de la un mal la altul este un adevărat palat. De la Douvres la Londra drumul de fer duce în două ceasuri, trecînd prin locuri frumoase, înverzite și împodobite cu

mulțime de case de țară cum aş vrea să am la Mirceşti. Londra e cel mai mare oraş din lume şi are peste patru milioane de locuitori, bogăţii nenumărate, monumente măreţe şi apa Tamiza pe care plutesc mii de corăbii venite din toate părţile lumii.

Am tras la gazdă la Ion Ghica, unde ocup o odaie mare, comodă, luminoasă, cum îmi place mie, în cartierul aristocratic al Londrei, aproape de Hyde Parc, cel mai mare parc din Europa. În acest parc se plimbă în toată ziua mii de trăsură de lucş şi sute de amazoane pe cai de soii. E un spectacol care nu se vede aiure şi merită de a fi văzut. Ieri am fost cu Ion Ghica şi cu familia lui, ca să asistăm la darea de pe uscat a celei întâi corăbii de răşboi române. Vasul era aşezat pe o skelă înclinată şi ornat cu steaguri. La un moment hotărît, Madam Ghica a tăiat cu o bărdită un găitan subţire de mătasă şi corabia a plecat încet, luncind pe skele şi a intrat maiestros în apă ca o lebadă cochetă, în strigăte de ura a persoanelor prezente. După aceea am fost pofuiţi la un dejun englezesc, am ridicat toasturi şi în fine ne-am întors acasă, făcând jumătate de cale pe Tamisa şi jumătate cu drumul de fer de sub Londra. Am rămas foarte mulţumit de această ceremonie şi de modul cum mi-am petrecut ziua şi am dormit butuc până la 8 oare. Astăzi merg să fac vizita D-lui Tissot, ambassadorul francez, pe care-l cunosc de la Iassy şi Duminică m'oi duce să petrec cu Kingston, care, precum îţi aduci aminte, a fost la Mirceşti cu Crawlay.

Londra îmi place cu deosebire, prin urmare cred că voi şedea aici în total vre-o zece zile, căci Ghica şi Madam Ghica se opun de-a mă lăsa să-i părăşesc mai de grabă. Pe urmă m'oi întoarce la Paris, unde m'oi opri numai patru sau cinci zile, până a nu pleca la Munich, locul întâlnirii noastre. Ţi-o scrie la fie-care două zile. Mata adresează scrisorile tot la frate-meu. Complimente din partea lui Ghica . . . Te sărut de o mie de ori împreună cu Tirtei.

V. Alecsandri.

CCCLXIX.

Londra, 2 Iunie 1882.

Dragă, Cînd ne-om întîlni oi avea multe de istorisit, căci în cîte-va săptămîni am vizitat părţile cele mai frumoase din Europa: Austria, Italia, Franţa şi Englitera.

Înlesnirile de comunicaţie sunt atît de comode, în cît nici nu

simți cînd ai trecut dintr'o țară în alta și numai după deosebirea limbilor cunoști că ai părăsit un popor pentru altul. Dar nicăire acele mijloace de comunicație nu sunt mai numeroase de cît în Englitera și mai cu seamă în Londra.

Aice drumurile de fer trec pe deasupra caselor și pe sub case cu o repeziciune spăimîntătoare și însă, nici odată sau foarte, foarte rar se întîmplă vre-un accident. Numărul și mărimea garilor sunt colosale ; trenurile se ȳes ca prin vis, ducînd miș și sute de miș de călători care vin din toate părțile lumii. Ai crede că toți Englezii sunt pe drum și că locuiesc în vagoane. Pe stradă, trăsurile de toate formele nu mai încap și vezeteii sunt așa de dibaci, caii așa de bine dresați, că nu se întîmplă nici o încurcălă. Un singur polițai e destul ca să reguleze cu un semn de mîna mișcarea acelor trăsuri, oprindu-le cînd trebuie, pentru în'esnirea trecerii celor pe jos.

În casele engleze domnește cea mai completă ordine, bucătăriile sunt adevărate saloane în care poți intra în tualetă de bal ; asemine și în cabineturi. Apa curge pretutindenii, caldă și rece, în cît totul este curat și fără cît de puțin miros.

Parcurile sunt minunate ; stradele curate și femeile frumoase ; dar le lipsește soarele Italiei și chiar acel de la Mircești. Iată pentru ce sunt dorit a mă întoarce acasă, lîngă baba pe care o sărut de o mie de ori.

V. Alecsandri.

CCCLXX.

Londra, 6 Iunie 1882.

Dragă, Plec peste două zile la Paris, unde sper să găsesc o scrisoare de la mata. . . Să-mi telegrafiezi dacă trebuie să plec îndată și dacă mai este cu putință să ne abatem pe la Wackerstein.

Eu sunt sănătos și foarte dorit de a te videa, pentru ca să mă mîngii. . .

Te sărut, V. Alecsandri.

CCCLXXI.

Londra, Iunie 1882.

Dragă, Sunt în momentul plecării, deși Ion Ghica și familia lui se roagă să mai staū. La Paris voi ședea numai până cînd oi primi scrisoarea matale. Din cuprinsul ei voi pricepe dacă a

trebui să vii deadreptul la Moldova, sau să merg la Munich să te aştept acolo pentru ca să ne ducem împreună la Wackerstein...

Dacă nu m'aş găsi aice lângă familia lui Ghica, unde sunt iubit ca un frate, m'aş îmbolnăvi de supărare. — Ghica se află în aceeaş împrejurare ca şi mine...

Doresc mult să te văd; am multe de grăit cu mata.

Te sărut de-o mie de ori, V. Alecsandri.

CCCLXXII.

Sinaia, 24 August 1882.

Dragă, Am sosit Sîmbătă la Sinaia şi am mers în gazdă la Gheorghe Duca, însă casa lui fiind clădită pe un vîrf de deal şi fiind suişul foarte obositor, m'am coborît astăzi de vale şi am luat o odaie veselă, la otelul unde a şezut Adela Moruzi.

Duminică am petrecut mai toată ziua cu Regele şi cu Regina la palatul lor din munţi; am vizitat castelul şi am rămas încîntat de frumuseţea lui. — Ieri am dejunat iar împreună şi am înduplecat pe Regele ca să decoreze pe amicii mei filibri din Provence. — Astăzi mă duc iar la palat, ca să lucrăm cu Regina şi dacă voi găsi un prilej favorabil, i-oî vorbi de Mitikă. Aştept astăzi pe Mitişă Sturza ca să aflu dacă a făcut ceva, precum mi-a promis. De nu, voi ruga de-a-dreptul pe Regele ca să se gîndească la ginerele meu.

Timpul e foarte frumos, însă nopţile sunt reci şi sunt obligat să fac puţinţel foc. Multă lume a plecat de aice şi Sinaia 'ncepe a fi cam pustie. Prin urmare cred că voi mai şerdea până la sfîrşitul săptămînei numai. Pe Lunea viitoare sper să fiu întors acasă. Despre sănătate sunt mulţămît, căci mă feresc de osteneală, de mîncare şi de răceală.

Regina m'a întrebat de mata şi de Margarita şi cele ce 'i-am spus a bucurat-o. Cît despre Marie, nu mi-a spus încă nici un cuvînt.

Vă sărut pe toate la un loc, V. Alecsandri.

Telegrafiază-mi cum vă aflaţi.

CCCLXXIII.

Sinaia, 29 August 1882.

Dragă, Mîni este ziua aniversărei luarei Griviţei. Regele şi Regina doresc să asist la serbarea ce se pregăteşte aice pentru

acel aniversar istoric. Prin urmare nu voi putea pleca de aici de cît poimîni, Marţi. Voi merge la Bucureşti pentru ca să mă întîlnesc cu Mitiţă Sturdza şi să văd dacă am isbutit a face ceva pentru Mitikă; apoi cred că voi pleca Mercuri seara la Mirceşti. — Am primit o scrisoare de la Marie care'mi anunţă că s'a mutat la Geneva, Hôtel Naţional. . .

Regina 'ţi trimete complimente şi sărută pe Tertei.

Eū vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

CCCLXXIV.

Sinaia, Sept. (1882).

Dragă, Sunt sănătos; timpul frumos. Era să plec Duminică, însă m'am oprit, fiind că Lună a fost aniversarea luărei Griviţei, pentru care s'a făcut o mare serbare aici. Te-Deum la biserică, apoi dejun cu soldaţii pe vîrfurile unui munte sub o baracă împodobită cu brazi şi cu flori, în sunetul muzicii. La masă, unde se găsea Regele şi Regina, a trebuit să port un toast armatei romîne pe care am cîntat-o şi am făcut un cuvînt ce a uimit pe toţi, producînd mare efect. După dejun, oră de soldaţi împreună cu cucoane în haine ţărăneşti. Am jucat şi eu ca toată lumea, luînd parte la veselie obstească şi am rămas foarte mulţumit de această serbare a vitejiei romînilor din cîmpul de război. Îi găsi discursul meu în jurnale şi mai cu seamă în Monitor. ¹⁾

Am primit răvaşul mamei şi m'am bucurat că sunteţi cu toţii sănătoşi. Spune-i Margarinei că draga papă s'a întoarce în curînd, ca să-i culeagă ciocolată pe copaci.

Am răuşit a decora pe mulţi din amicii mei din Provenţa. Sper că voi răuşi a face ceva şi pentru Mitică. Aflu că Brătianu are să vie astăzi aici; îl aştept pentru ca să-i vorbesc de-a dreptul, deşi îmi vine greu a face acest pas.

Gîndul meu e ca să plec mină, mină Joi, la Bucureşti şi Vineri seara la Mirceşti, însă se poate ca din cauza lui Mitică să mai întîrziu până Sîmbătă. În tot cazul trimete trăsura la gară, Sîmbătă dimineaţa şi Duminică.

Vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

Paulina Kreţulescu 'ţi trimete complimente ²⁾.

¹⁾ Vezi *Monitorul Oficial* din 1882, No. 128.

²⁾ Urmează o scrisoare, cu data: Bucureşti 18 Oct. 1882, cu povestirea unei scene intime de la Curtea Regală.

CCCLXXV.

București, 15 Martie 1883.

Dragă, Am sosit cu bine pe o dimineată frumoasă, deși cam rece. Am avut tovarăș de drum pe părintele Episcop Melhisedec, pe Crețulescu, ambasadorul nostru la Petersburg, pe Ionescu și alți membri de-ai Academiei. N'am dormit toată noaptea după obiceiul meu, însă nu mă simt ostenit.

Schimbarea aerului îmi prieste. Cred că și matale ți-o face bine; prin urmare cum te-î mai întări și dacă a permite vremea, să vii aici.

În momentul acesta, adică pe la 10 ceasuri, s'a întins o piclă asupra orașului, dar cred că s'a ridica. Vă sărut pe toate. Dă-mi știri despre mata.

V. Alecsandri.

CCCLXXVI.

București, 2 Aprilie 1883.

Dragă, scrisoarea matale m'a bucurat foarte mult. Tot odată Valiano mi-a scris că este mulțumit de mata și că îți dă voe să vii la București. Te aștept dar cu mare bucurie.

Eū sînt bine. Ieri am făcut o mulțime de vizite, căci era Duminecă și nu aveam Academie. Am auzit o mulțime de scandaluri pe care ți le-oî povesti cînd îi veni.

Vă sărut pe toate.

Astăzi e vînt cam rece Adu-mi vre-o două șipuri de colonie.

CCCLXXVII.

Luni, 16 Mai 1883.

Dragă, am sosit cu bine la București unde am găsit o căldură cum îmi place. Sînt sănătos și sper să văd mîni pe Regele: apoi să-mi caut de drum înainte. Îngrijește de mata ca să fi voi-nică, cînd a fi să întreprinzi voiajul.

Îți trimit cu conductorul cofetură de tusă și un șip de doftorii pentru căței. Ce mai fac bieții totolonci? Tare mi-î milă de dînșii.

Spune lui Alecu ¹⁾, că Teodor Rosetti nu se află în București, prin urmare trebuie să fie la Golești.

Vă sărut pe toți și vă doresc sănătate.

V. Alecsandri.

Pîn' a nu pleca ți-oî mai scrie odată.

¹⁾ Al. Papadopol-Callimach.

CCCLXXVIII

București, 18 Mai 1883.

Dragă Paulină, Ieri am fost la Cotroceni de-am prânzit cu Regele, singurî amîndoi și am șezut la vorbă până la 10 ore seara. Întorcîndu mă în oraș am fost puțin la teatru ca să aud pe Romaniasca recitînd Legenda Rîndunicăii. Mare succes, publicul a chemat autorul și am fost obligat să-l salut din logie. Eū plec mîne dîmîneacă pe la Virciorova și voi ajunge poimîne pe la 1 după ameză la Viena. Voi trage la hotel Tegethoff în Iohannesgasse, de unde ți-oî scrie cum oî sosi. Sînt sănătos deși căldurile sînt foarte mari aici. Îi jălesc pe deputații și pe senatorii de a fi să mai întîrzie în București, și mă simt fericit că nu mă găsesc printre ei.

Alecu mi-a scris un răvaș care m'a bucurat, dîndu-mî vești bune de mata și de copii, precum și de biete totoloance.

A revedere în curînd. Vă sărut pe toți și pe toate din toată inima.

V. Alecsandri.

CCCLXXIX

Segenbaas (Neuwied), Mai 1883.

Dragă, Am aflat din scrisoarea lui Alec, că ai avut alt nou șir de supărări, de cînd am plecat de-acasă și mă doare inima cînd mă gîndesc la mata, dar nu pot zice alta de cît ca Valiano: *patience mon enfant!* Se apropie momentul de scăpare și sper că va începe pentru noi o nouă viață, scutită de necazuri. Aștept să-mî scrii că totul este gata, pentru ca să-ți dau semnalul de plecare, și apoi... *helbet!*

Eū sînt sănătos și mă găsesc foarte bine aici, pe un vîrf de munte, în aer proaspăt și într'o societate de tot plăcută.

Mama Reginei este de-o bunătate și de-o distincțiune admirabilă, Regina ar voi să mă ție aici, până a fi ca să se întoarcă în țeară, dar i-am declarat că 'mî este cu neputință, fiind a mă ocupa de sănătatea matală și a te duce la băi. M. Sa m'a rugat însă să-i fac o mare îndatorire, adică să o întovărășesc la Coblenz unde are a merge în curînd ca să salute pe Împărăteasa germană. N'am avut ce mă face și a trebuit ca să mă supun la dorința sa. Indată dar ce m'oî întoarce dela Coblenz, ți-oî trimite un telegram drept semnal de plecare. Planul meu, precum ți-am scris alaltăieri, este ca de la Viena să viū în... până la Colonia, unde

mi-î găsi la gară și de unde vom pleca de-a dreptul la Londra, dacă te-î simți în putere, iar de nu, ne vom îndrepta spre Paris. Până atunci te rog să-ți menajezi sănătatea... te sărut și doresc să te întâlnesc voinică.

V. Alecsandri.

CCCLXXX

Segenhaus, Neuwied (Mai 1883).

Dragă, Ți-am scris alaltăieri pentru ca să-ți spun că împărăteasa Germaniei, venind la Coblenz, Regina m'a rugat să o întovărășesc în vizita ce voiește a-î face. Așteptăm răspunsul de la Coblenz, pentru ca să terminăm acea formalitate de etichetă și îndată apoi voi fi liber a mă duce de aice unde oî vroi. Poate să fie o întârziere de vr'o două trei zile și îndată apoi ți-oî trimete un telegram ca să te îndemne a pleca la Viena. Mata ține-te gata.

La Viena am pus la cale cu Brofft ca să-ți poarte de grijă de toate; vei merge la hotel Tegetthof, vei șede pe loc cît îi vroi și vei pleca la Colonia cu trenul de la 3^{1/2} ceasuri după amiază, luînd în șlepincar o cabină întreagă cu două paturi. Vei sosi la Colonia a doua zi pe la 12^{1/2} ceasuri ziua și mi-î găsi la gară. De acolo ne-om îndrepta împreună saū la Londra saū la Paris, după cum îi vroi și după cum te-î simți.

Alecu mi-a scris că ai fost la Iași ca să găsești o casă pentru copii, nu știu însă dacă copilele sînt tot la Mircești saū dacă Mitikă le a și luat cu dînsul.

Răspunde-mi îndată cum te găsești. Eu sînt sănătos și te sărut.

V. Alecsandri.

Așteaptă depeșa mea pentru plecare.

CCCLXXXI.

Sinaia (1883).

Dragă, Am primit portretul matală și am rămas încîntat de el. Regina și toate persoanele de aice l'aū admirat și aū găsit că'î seamănă cu totul. Eu îl consider așa de nimerit, în cît am de gînd a mai comanda o duzină la Viena, căci nu cred să reușască alt portret mai bine. Astăzi am primit scrisoarea matală și am rămas foarte mulțămît că sunteți sănătoși cu toții acasă. Eu în-

su-mă sunt cît se poate de bine, timpul fiind frumos și odăile bine încălzite.

Am cerut voie Regelui și Reginei de a pleca de aici Joi sau cel mai târziu Vineri, însă fiind-că Regele pleacă la manevră, m'a poftit să rămîn cu Regina până Luni, cînd Regina va merge la Ploești pentru ca să asiste la defilarea trupelor. A trebuit să mă supun. Așa dar voi pleca Luni la București și săvîrșind trebile mele cu Sulzer, sper să fiu cel mai târziu Joi la Mircești, adică de mine într-o săptămînă.

M'am săturat de locuri străine și oftez după căsuța mea. Cred că voi găsi acolo pe Margareta și pe Elena pentru ca să le sărut și să le aduc bomboane de la Capșa, precum și lui Burdufu lui Tatu...

Ce voiești să-ți aduc din București?

Vă sărut pe toate de o mie de ori.

V. Alecsandri.

CCCLXXXII.

București, 31 Ianuarie 1885.

Dragă, Sunt sănătos. Eră m'am întîlnit cu Brătianu care m'a întrebat de mata și mi-a zis că poate va fi trebuință să plec la Paris îndată după ce se va face numirea mea, pentru ca să-mă reglez poziția mea acolo și cu prezența mea să nimicesc oare care intrigă care s'ar urzi în lipsa mea. De-a fi să plec cu trenul Fulger care e comod și grabnic, voi fi absent vr'o trei săptămîni cel mult și apoi m'oi întoarce în țară ca să șed cît voi avea trebuință.

Bălăceanu a sosit și a tras la hotelul Brofft, nu la Grand Hôtel. El va cerca poate să-și dreagă trebile, dar nu cred să reușeze căci demisia lui a fost primită de *însuși Regele*... Imi pare rău de dînsul, căci are o casă de copii.

Piesa ¹⁾ e pusă în studiu și se va reprezenta pe la 8 sau 10 Martie. Scrie-mă.

Vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

CCCLXXXIII.

București (1885?).

Dragă, Aseară am citit piesa dinaintea unei adunări nume roase. Eram înconjurat de o mulțime de dame care aș rămas în-

¹⁾ Ovidiu.

cîntate, mai cu seamă de opinia lui Ovidiu asupra femeilor. Piesa a fost declarată admirabilă și superioară Fîntînei Blanduziei. Cu toate acestea, cînd m'oi întoarce acasă, am s'o mai puric și s'o mai completez Timpul neguros și umed ca la Londra. De aceea șed mai mult în casă și n'am făcut încă nici o vizită . . . odată am fost la teatru ca să asist la reprezentația Blanduziei și în acea seară cucoana Smarandița și cu Mița se găseau într'o benuară impopoțonate. Ele m'a invitat ca să merg la dinsele acasă, dar ș'or pune pofta în cuț.

Aseară cele mai multe cucoane au cercetat despre mata, întrebîndu-mă dacă n'ai venit odată cu mine. Vre-o două au declarat că nu eă am scris Ovidiu dar mata, care mi'ai purtat de grije să nu fiu întrerupt.

Om videa acum pe la 4 Martie cum s'o purta publicul cu Ovidiu. Eă în curînd m'oi întoarce acasă.

Vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

CCCLXXXIV.

(București (1885).

Dragă, Ți-am scris că voi pleca Joî, însă am primit o invitație de la Regina pe Vineri dimineața; sunt dar obligat a nu pleca de cît Vineri seara. Sper că nu se va mai prezenta nici o împedecare păn' atunce.

Sunt sănătos și vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

CCCLXXXV.

București, Vineri 1885.

Dragă, Viu de la Regina, căreia am cetit al 4-lea act din Ovidiu. A rămas încîntată și mi-a luat manuscrisul. Intorcîndu-mă pe la 4 ceasuri, a început o ninsoare de cele tătărăști. Temîndu mă de viscol, am decis să nu plec astăzi . . . Sper că va înceta la noapte și să plec mîni.

Te sărut, V. Alecsandri.

CCCLXXXVI.

(București) Sîmbătă 16 Martie (1885).

Dragă, E viscol și am hotărît să nu mă plec. Te aștept pe mata aice. Înștiințează-mă cînd ai de gînd să pleci? Să aduci cu

mata cadrul cel negru cu pergamentul Reginei pe care a zugrăvit *Concertul în luncă*, căci am să-l depun la Academie pe timpul cît voi fi absent din țară, temîndu-mă să nu se fure acasă în lipsa noastră. Am dejunat cu M-me Balș, care dorește mult să te vadă. Ai loja No. 6 la teatru românesc, unde vei merge cînd ți-o plăcea, cît îi sta în București.

Vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

Academia începe la 19 și azi suntem în 16. E de prisos să mă mai ostenesc cu drumurile.

CCCLXXXVII.

Duminică.

Dragă, Bine am făcut că n'am plecat, fiind că toată noaptea a viscolit și a căzut foarte mult omăt în București. Ce trebuie să fie în țara de sus, pe la noi? Te aștept dar aice, însă te rog să nu te expui la drum cît nu-î fi sigură de mersul regulat al trenurilor și până ce nu a mai scădea gerul. Eū sunt sănătos, slavă Domnului. Să mă înștiințezi de ziua sosirei matala pentru ca să pregătesc odaea și să rețin odaea de-alături.

Te sărut, V. Alecsandri.

CCCLXXXVIII.

București, Mercuri (1835?)

Dragă, Am sosit cu bine aici. La Roman mi-a eșit tot orașul înainte cu flori și cu muzică. Aice mai nime, afară de două, trei persoane. Dar asta mi-a convenit mult mai bine, căci eram cam ostent de horcăitul Iancului. Kneazul te sărută.

Vă sărut pe toți, V. Alecsandri.

CCCLXXXIX. ✕

București, Miercuri (1835).

Dragă, Banchetul ce mi se pregătește aice se va da Vineri în sala teatrului. Aū să fie peste două sute de persoane la masă și masa are să ție până pe la 11 ceasuri de noapte. Am să fiū obligat să răspund la multe discursuri... dar a doua zi, Sîmbătă

seara, sper să plec acasă. Trimite trăsura la gară Duminică dimineața. De nu voi veni Duminică, Luni însă negreșit.

Vă sărut pe toți, V. Alecsandri.

Gata casa? Kneazul și frate-meu pleacă mai totodată cu mine.

CCCXC.

București, Vineri (1885?)

Dragă, Am comunicat depeșa matală lui Străjescu, care se va găsi negreșit la 12 Martie în Iași. O veste dureroasă a sosit de la Atena. Amicul nostru Cantacuzino a murit de un acces de astmă... încă unul dus!

Timpul astăzi este chiar de primăvară. Sunt sănătos.

Am primit răvașul matală azi dimineață. M'oi întâlni cu bancherul mîni.

Piesa se va reprezenta la 20 Martie. Te-oî înștiința mai sigur peste cîte-va zile... Te sărut de o mie de ori.

V. Alecsandri

CCCXCI.

București, Duminică (1885).

Dragă, Sunt sănătos și plec mîni la Sinaia. Îți scriu aceste rînduri de la Zizin, căruia te rog să trimiți un paner cu mere și pere cît mai curînd. Sper că în privirea apartamentului se va pune la cale după gîndul nostru.

Complimente din partea multor dame de aici. Zizin îți trimite complimente respectuoase și îți mulțumește pentru fructe.

Vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

CCCXCII.

București, Marți (1885)

Dragă, Sunt sănătos deși a început a mă cerca o altă măsea. La 9 ceasuri dimineața merg la Academie cu Ghica; acolo lucrez până la 12. La unu mă duc la repetiția piesii, care nu mă mulțumește până acum nici de cum, în cît din cauza actorilor voi fi silit să retrag piesa, sau să întîrziu reprezentația până la 22 Martie. Te oî înștiința despre hotărîrea definitivă, peste cîte-va zile.

Aice plouă cu cofa de alaltăeri, însă nu-î frig. Șed serile acasă din cauza umezelii. Moartea lui Cantacuzino n'a produs mare impresie între cunoștințele lui de aice. Pe mine m'a mîhnit mult, deși mă așteptam la această veste. Eliza Băleanu a fost foarte pătrunsă și a plîns mult.

Am primit de la Iancu o scrisoare foarte disperată. El se plînge că boala lui merge complicîndu-se. Ce-a mai fi?..

... Scrie-mi cum vă găsiți?

Vă sărut de o mie de ori, V. Alecsandri.

CCCXCIII.

Viena, Vineri (1885 A)

Dragă, Am plecat ieri Joi la 9 ore dimineața cu trenul expres și am sosit la Viena astăzi la 2 după amiază. Timpul ne-a favorizat tot drumul, însă aice am găsit ploaie. Am tras cu Ion Ghica la Grand Hôtel unde vom ședea până Lună pentru ca să luăm trenul Fulger. Sunt sănătos și doresc să am vești despre mata, Marie, copii și tontoloace. Scrie-mi la Paris îndată, adresînd scrisoarea la legațiunea romînă.

Ți-oî mai scrie Lună dimineața.

Vă sărut pe toate de o mie de ori, V. Alecsandri.

CCCXCIV.

Paris, (1885 P)

Dragă, M'am bucurat foarte mult de hotărîrea ce ai luat a veni cît mai degrabă la Paris, căci deabia am sosit aice și urîtul începe a mă apuca. M'am deprins cu baba mea și n'am de cine să mă leg. Oî scrie lui Brofft îndată ce mi-î telegrafia ziua plecării matala de la Mircești. Să mi telegrafiezi și de la Viena cînd ai să pleci pentru ca să vii să te ieui la gară. Ion Ghica pleacă mină dimineață la Londra. Am să remîn singur până îi sosi aice. Am văzut astăzi pe Noemia și nu m'am putut opri de a plînge gîndind la bietul Iancu. Cumnata înălbește și se îngrașă... Are mult curaj... Te așteaptă ca să-ți ajute la instalarea menajului. Îți păstrează o bucătăriță...

În momentul acesta Bengescu a venit să-mi vestească că bătrîna princesă Sturza a murit la Baden, un an în capăt după

moartea lui Mihalachi Sturza. Am trimis pe Bengescu să pue pe-
cețile legațiunei pe toate ușele de la otelul răposatei, din Paris.

Timpul e foarte displăcut. Ninge și e frig. Sunt sănătos.

Vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

CCCXCV.

Paris, Joî (1885).

Dragă, Dacă îi sosi Vineri la Viena și îi pleca Sîmbătă seara,
ai să faci două nopți pe drum și să sosești aici la 5 ceasuri de
dimineață, oră foarte necomodă, căci totul e închis la această oră
în Paris. Dacă însă îi pleca din Viena cu trenul fulger, vei face
numai o noapte pe drum și îi sosi aici la 6 ore seara a douăzi.
Te înștiințez despre asta, ca să chibzuești marșrutul matal, ca să
nu te espuî la o prea mare osteneală și la răceala nopților, care
e foarte aspră.

Ți-am telegrafiat să pleci Joî de la Mircești pentru că în scri-
soarea matal văzusem că ești îngrijată despre mine, dar mai mul-
țumit aș fi dacă ai fi combinat plecarea în mod de a sosi la Paris
neostenită; adică cu tren fulger.

Orî cum, te aștept cu mare nerăbdare ca să mă mut la Le-
gațiune chiar în ziua sosirei matal. Casa va fi gata Sîmbătă
seara... Te sărut de o mie de ori. Sunt sănătos și doritor să te
văd ajunsă cu bine în Paris.

V. Alecsandri.

CCCXCVI.

București, 29 Ianuarie (1886?)

Dragă, Astăzi e sfîntul Petru și Pavel. E sărbătoarea matal.
Îți trimit o mie de sărutări de împărțit cu copii și cu Gogu. Eu
sunt sănătos și foarte bine la amicul nostru, la Kneazul; cu toate
aceste mult doresc să vii acasă. Cînd oi scăpa de aici? Nu știu!
Cred că ești foarte mulțumită de-a te găsi cu Margareta, și cu
tot neamul. Acum ești adevărat bunica... deși nu încă babă.
Scrie-mi cum vă aflați...

V. Alecsandri.

CCCXCVII.

București, Joî seara 8¹/₂ ceasuri (1886).

Dragă, Pe cînd mata sosiaî la Mircești, eu am sosit cu bine
la București. Am tras la hotelul Brofft, camera No. 9. Aștept cu

nerăbdare să aflu cum te găsești și cum ai găsit pe toți acasă ;
ce-au făcut burduful lui Tatu și Fornailă cînd te-au văzut. Te las
să-mi iaú ceaiul și să mă culc.

Te sărut, V. Alecsandri.

CCCXCVIII.

București, 19 August 1886.

Dragă, Sunt sănătos, dar mă găsesc tot în București din
cauză că în castelul de la Sinaia se află un văr al Regelui. Nu
voesc să fiu indiscret și să mă amestec în viața de familie regală.
Insuș Brătianu a întîrziat mergerea lui la Sinaia, pentru acelaș
motiv. Aștept dar pe loc ca să-mi dea de știre D-ra Romalo cînd
voi putea să mă duc și cred că mîni sau poimîni voi primi acea
știre. Îți trimit un pachet de gazete, care dau detaiuri despre
întoarcerea prințului de Battemberg în Bulgaria. Aice toate spiritele
sunt preocupate de hotărîrea ce va lua Rusia în privirea eveni-
mentelor petrecute peste Dunăre. Eū cred că de-o camdată Rusia
își va înghiți ciuda, pregătind mai tîrziu un nou renghiū prințului.

În București timpul se menține frumos și cald. Ce timp aveți
la Mircești? Cum te găsești de cînd ești acasă? Ce-a făcut
Grosana cînd te-a văzut? Cum se poartă Cutza cu dînsa? Și cu
Hoțoțoiu. Scrie-mi despre toate în scurt.

Eū, după obicei, ți-o scrie ades. Te sărut de o mie de ori.

V. Alecsandri.

CCCXCIX.

Sinaia, Castelul Peleș (1886).

Dragă, Am venit erī la Sinaia și am fost primit ca totdea-
una cu mare bucurie de Maestășile Lor. Amîndoi m'aū întrebat de
mata și le-am răspuns că dorul Margaretei te-a silit a merge
îndată la Mircești, dar că la întoarcerea noastră la Paris, vei trece
pe la Sinaia și vei veni să prezentezi omagiile matala Reginei și
Regelui.

Aice mi-am găsit odaea mea, unde am dormit astă noapte
fără să mă înțorc și sper să petrec cît se poate de bine vre-o
două săptămîni. Am făcut drumul de la București la Sinaia într'un
vagon cu Brătianu, cu Mitiță Sturza, cu Cîmpineanu și cu Stolojanu
și m'am încredințat că guvernul este foarte mulțumit de Lega-
țiunea din Paris. Asemine Regele și Regina mi-aū exprimat satis-
facerea lor pentru modul cum am condus trebile. Prin urmare, de

la mine și numai de la mine atîrnă ca să prelungesc cît oî vrea șederea mea în Paris.

Ți-am trimis un pachet de gazete în care ai putut citi că Prințul Bulgariei a primit mari ovațiuni peste Dunăre. Astăzi el va intra în Sofia, dar multe a suferit sărmanul din momentul detronării sale până la intrare. A fost insultat de Bulgari și de Ruși cu o mojie nepomenită. Dee D-zeu să nu o pățească mai rău.

Scrie-mi cum te afli? Ce fac copilele și căței? Eu am mare dorință dea veni acasă.

Vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

CD.

Castelul Peleş, Mercuri 1886.

Dragă, Am primit răvașul matala și am rămas foarte mulțumit de dispozițiile ce ai luat în privirea moșiei. Bun ministru am. Dacă prințul de Battemberg ar fi avut miniștri ca mata, nu ar fi fost scamotat de pe tron. El părăsește Bulgaria peste două zile și se întoarce în sinul familiei sale. Eu din contră îmi propun să reintru cît mai curînd voi putea, în domeniul meu, unde voi găsi o regină și pe Burduful lui tata.

Princesa Cuza anunțînd venirea sa la Castel Peleş, Regele m'a însărcinat să mă duc la gară ca s'o primesc. M'am dus în trăsură cu patru postalioni, avînd lîngă mine pe d-șoara Maiorescu și am adus-o pe Doamna aice, unde a avut cea mai simpatică primire din partea Maestărilor Lor. Va dejuna cu noi și pe la 5 ore se va întoarce la București, împreună cu frate-său Teodor Rosetti.

Timpul e minunat, verdeața munților poleită de razele soarelui... prin urmare mă simt vesel și sănătos... Nu fac primblări mari dar în fie-care zi jucăm biliardul cu Regele timp de două ceasuri și mă găsesc foarte bine de acest regim.

Sîmbătă va avea loc pe un vîrf de munte o serbare națională în onorul luărei Griviței. În fine pe la 5 sau 6 Septembrie sper să pot pleca de aice, ca să vii de-a dreptul la Mircești fără a trece prin București. Cînd o fi să ne îndreptăm spre Paris, vom veni împreună la Sinaia.

Vă sărut pe toate din toată inima, V. Alecsandri.

Doamna a fost priimită cu frățască simpatie de către Regina și Regele în Castel și după ce a petrecut cîte-va ore și vizitat castelul, a plecat la București încîntată de cîte a văzut.

CDI.

Castel-Peleș, Sinaia, 1 Sept. 1886.

Dragă, Bucură-te; am început iar a lucra; în ziua de 30 August, aniversarul Griviței, am asistat în biserica mănăstirei Sinaia, la rugăciunile făcute pentru sufletele vitejilor morți în luptă; steagul regimentului care a dat asalt cetății, era față aproape de altar... sdrențele lui decorate cu Steaua României și străpunse de glonții dușmanului, atrăgeau ochii și-l umpleau de lacrimi. La sfârșitul leturgiei M. Sa Regina a aninat în vârful aceluși steag o cunună de trandafiri și de dafini, legată cu o lungă cordea pe care era scrisă de însăși Regina, următoarea deviză:

Rozele pentru cei vii
Laurii pentru cei morți!

După această ceremonie religioasă, a urmat, în lagăr, deasupra mănăstirei un dejun de 80 de persoane, apoi hora jucată de soldați, mină în mină cu damele de la Curte și din Sinaia.

Regele și Regina erau prinși în mijlocul horei și spectacolul întreg, făcea admirarea tuturor străinilor ce se găseau de față.

Înțelegi bine cât am fost de uimit la amintirea vitejilor din timpul războiului; n'am putut închide ochii toată noaptea și a doua zi dimineața am scris o poezie intitulată *Incununarea steagului*, care a plăcut atât de mult, încât Regina a și prescris-o frumos, pe un pergament destinat batalionului de la Grivița. — Sunt foarte mulțumit că m'am convins de tăria condeiului meu, care zăcea în nemișcare de un an. Acum sunt sigur că la iarnă voi produce lucruri frumoase, care te-or mîngăea de lipsa Mirceștilor.

Voi ședea aice încă vre-o săptămînă, apoi voi veni la apelul Margaretei, pentru ca să petrecem împreună măcar vre-o patru zile. Aștept sosirea lui Ferekydes, pentru ca să se reguleze afacerea decorațiunilor încuviințate de Rege.

Vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

CDII.

Castel-Peleș, Sinaia, 4 Sept. 1886.

Dragă, Am mai compus două poezii; condeiul a început iară a alerga pe hîrtie, căci frumusețile munților îmi dă inspirația. Cu toate aceste, scopul meu e de a pleca peste 4 zile, pentru ca să găsesc pe Margareta la țară și să petrec cu (ea) măcar cîte-va zile. Aștept numai să vie Ferekydes pentru regularea afacerii de-

corațiilor și Sturza pentru punerea la cale a bisericei din Paris. Dacă or întârzia, voi fi silit a lăsa totul baltă până la întoarcerea mea în București, adică la sfârșitul lunei.

Vă sărut pe toate de o mie de ori, **V. Alecsandri.**

Om mînca persicile 'mpreună, cu vin de la Socola.

CDIII.

Argeș, 12 Oct. 1886.

Dragă, Îți scriu în grabă ca să-ți dau de știre că sunt să-nătos. Am sosit erî aice cu Regele și Regina și ne întoarcem mîni la Sinaia. — Sfințirea bisericei a fost favorizată de un timp minunat. Mii de oameni în costumuri naționale încunjurau biserica. După servirea sfințirei și a liturgiei, Regele a pronunțat în gura mare un minunat discurs plin de idei și de simțiri înalte, apoi după răspunsul lui Mitiță, a venit rîndul meu. Din capătul scării, adresîndu-mă la poporul adunat, am cetit cu glas tare oda ce cunoști¹⁾. Ea a produs mare impresie, mai cu seamă versurile următoare :

Un singur om de viță tare
Cuprinde mii de oameni tari,
Precum o ghindă 'n coajă-i are
Un verde codru de ștejarî.

Tot poporul le-a înțeles și a strigat ura !

Serbarea s'a desăvîrșit în regulă perfectă și orașul Argeș e animat de veselie. Deseară avem masă mare și mîni la 10 oare plecăm.

Mă găsesc bine găzduit ; serile și diminețile sunt reci, prin urmare nu mă despart de paletourile No. 1 și 3. N'a venit încă vreme să pun blană. căci soarele a fost ferbinte toată ziua.

La Sinaia voi mai șede a vr'o 4 zile mult ; iar la București numai două, după care mă voi întoarc la Mircești ca să ne gătim de plecare la Paris.

Să te găsesc sănătoasă, te sărut de o mie de ori, ,

V. Alecsandri.

Îți aduc nafură de la sfințirea bisericei.

¹⁾ «Odă la Curtea de Argeș.» V. «Conv. Lit.» XX. p. 692.

CDIV.

Castel-Peleș, Sinaia, 14 Oct 1886.

Dragă, Ne am întors de la Curtea de Argeș în deplină sănătate, deși părăsiți de timpul cel frumos ce l'am avut pentru sfințirea bisericeî. A doua zi după această ceremonie, iarna a început a-și arăta vârful nasului, începînd prin o ceață deasă și rece și sfîrșind chiar prin căderea de omăt pe munții de la Sinaia. Două zile ceața a ținut îndesîndu-se tot mai mult, încît pe la 4 ore era nevoit de aprins lumina electrică în castel. Nu era chip de eșit afară și înțelegi bine că n'am eșit din căldura castelului... M'am apucat de scris pentru ca să-mi ocup ceasurile și după dorința Regelui am compus legenda sfințirei bisericeî de la Argeș, care se leagă cu aceea a Meșterului Manoli. — Toți spun că am reușit foarte bine.

Acum îmi rămîne de a pleca de la Sinaia, însă nu vrea Regele să mă lase a părăsi Castelul. Cu toate aceste sper să-mi ieu sborul peste vre-o trei zile, adică Luni, pentru ca să mă pot porni Marți sau Mercuri din București.

Sunt sănătos și foarte doritor de a primi răvaș de la mata. Doctorul Valiano m'a scris dîndu-mi vești bune de casa de la Mircești. Scrie-mi sau telegrafiază-mi cum te găsești.

Te sărut de o mie de ori, V. Alecsandri.

CDV.

Sinaia, Joi (1886).

Dragă, Am primit răvașul matal și m'am bucurat mult că sînteți cu toții sănătoși. Eu, asemenea mă simt bine și doritor de-a veni acasă, dar nu pot scăpa de aice. După invitarea Regelui și a Reginei trebuie să mai șed vre-o săptămînă cu Maiestățile Lor. Nu cred dar, să putem pleca la Paris înainte de sfîrșitul Lunei. Asta nu mă supără nici de cum, pentru-că om avea timp să regulăm despre clădirea casei și să primim cîștiul moșiei.

Sper că până atunci Xenopol și societatea de construcții vor termina planurile lor și vom alege între ele după plac și cuviință.

Îmi spuî că devizul prezentat de arhitectul de la Miclăușeni îți pare cam scump. Aș vrea să'l cunosc. Trimite-mi dar planul cu devizul aice, ca să-mi fac o idee despre valoarea lor.

Berlier a scris că a expediat portretul meu. Poate că va sosi aice în vreme cît m'oi găsi pe loc. Maiestățile Lor au primit

cu mare mulțumire dea fi expus portretul în castelul lor. Poate, că va fi pus în sala micului și frumosului teatru din castel și dacă va plăcea, sper că Berlier va fi chemat a face portretele Regelui și a Reginei.

Timpu! a început a se cam răci; nu-mi pasă, căci nu ies pe afară.

Merile și perile din Mircești sunt din zi în zi mai aprete și mai cu gust mincate.

Vă sărut pe toate de o mie de ori, V. Alecsandri.

CDVI.

Castel-Peleș, Sinaia, 19 Oct. 1886.

Dragă, Până a nu pleca din țară, am mare nevoie de a mă întâlni cu Brătianu, pentru mai multe afaceri, însă e foarte greu de a-l găsi, căci e neconținut dus la via lui de la Florica. Regele m'a asigurat că Mercuri, adică răspoimîni are să fie aici consiliu de Miniștri și că Brătianu va veni negreșit; M. Sa m'a îndemnat prin urmare să-l aștept pe loc, pentru-că numai așa oi avea prilej a-l videa și timp de a-i vorbi. Asemenea și cu ceilalți miniștri, pe care cînd îi cauți în București, rar îi găsești.

Am hotărît dar să urmez sfatul Regelui și să întîrzi plecarea mea din Castel până Mercuri, cînd voi pleca împreună cu Brătianu în acelaș vagon. Regina și chiar Regele ar vrea să mă mai ție la Sinaia, dar cu toată plăcerea ce am de a petrece între minunile Castelului, trebuie să mă gîndesc că iarna vine, că drumul până la Paris e lung și că nu am timp de pierdut. Așa dar plecarea mea este ficsată pentru ziua de Mercuri seara. Voi șede cel mult Joi și Vineri la București. Sîmbătă voi porni spre Mircești și Duminică voi sosi acasă.

Scrie-mi îndată dacă mai ai trebuință de bani de hîrtie și înseamnă ce sumă anume, pentru ca să schimb napoleonii cît este agio cunoscut.

Primit-ai vre-un răvaș de la copii? Cred că acum trebuie să fie instalați la Nisa.

Te sărut de o mie de ori, V. Alecsandri.

Am compus o lungă legendă a sfințirii bisericei de la Curtea de Argeș și am dedicat-o Reginei; ceea-ce le-a produs o mare bucurie; Mititză Sturza căruia am cetit-o azi dimineață, a rămas uimit și încîntat de ea.

CDVII.

București, Joî (1886?)

Dragă, Precum te-am înștiințat prin scrisoarea mea de la Sinaia, am venit erî seară la București împreună cu Brătianu, care 'ți trimete multe complimente, și o droaie de miniștri. Astfel am avut prilejul de a vorbi de toate afacerile Legațiunei. Mai am să mă întîlnesc cu D-l Coutouly și cu Ferekides și apoi voi fi liber. Sper dar să plec Sîmbătă seara, ca să ajung Duminică dimineața la Mircești. Scrie-mî îndată dacă dorești ceva de aici.

Te sărut de o mie de ori, V. Alecsandri.

CDVIII.

București, 24 Octombrie 1886.

Dragă, Am fost aseară la teatru de am revăzut pe bătrînul Millo cu cucoana Kiritza la Iași și mărturisesc că am fost uimit de a videa succesul acestei piese, care s'a reprezentat pentru în-tîia oară la 1844... adică cu patru-zeci și doi de ani înainte. Cîte suvenire de tinerețe a deșteptat în mine acest tablou al Societății noastre de acum aproape o jumătate de secol!.. Bietul Millo, îmbătrînit, slăbănogit a jucat cu multă vervă, deși nu-l mai ajuta glasul, nici memoria.

Publicul format de noua generație a rîs cu hohot ca și acel de la 1844 și zărindu-mă în lojă (pe care Kirița o numea lojniță) după ce l-a rechemat pe Millo, a început a striga cu sgomot *autorul!* Am fost obligat iar a mă prezenta pe scenă, deși nu-mi prea *cuvînia*! În toată sala Millo și eu numai, înfățișam epoca cucoanei Kirița cu trăsura ei cea galbină, cu caii de poștă ai lui Privileghe, etc. Cum trece vremea, cum se schimbă lumea

Intre acte, Direcția și actorii au venit să mă roage ca să rămîn Sămbătă pentru ca să asist la reprezentația *Fîntînei Blănduziei*. N'am putut face altminteri decît să primesc a le îndeplini cererea, mai cu seamă că astfel voi avea prilejul de a zice cu calul lui Toma Alimoș:

Să arăt la bătrînețe
Ce-am putut la tinerețe.

Așa dar, voi pleca Duminică seara și voi sosi Lunî dimineața. O zi de întîrziere și alta nimicită.

Te sărut de o mie de ori, V. Alecsandri.

Agia s'a suit. Nu crezi că am nimeri dacă am schimba în hîrtie bani?... cîștiului Sf. Gheorghe. Am avea astfel un cîștig însemnat. Scrie-mi !

CDIX.

Castelul l'eleș, Sinaia 2 Octombrie 1887.

Dragă, De cînd ai plecat de aici, timpul s'a menținut frumos. Astăzi însă munții au dispărut sub neguri și plouă cu cofa. Eū sunt sănătos, dar îmi lipsește lumina veselă a soarelui.

Am primit o scrisoare de la Marie în care îmi spune că Margarita are o rană la picior și că D-l Sculy ar fi declarat că copila e scrofuloasă. Doctorul Teodori ce se găsește aici și care a văzut pe Margarita la Mircești, este încredințat că e sănătoasă ca un trandafir. Pe cine să credem ? Dacă îi avea timpul să te repezi până la Iași, am ști adevărul.

Scrie-mi cum te găsești și ce au făcut Grosana și Cuța și mai ales Hoțotoi cînd te-a văzut.

Vă sărut, V. Alecsandri.

CDX.

Castel Peleș, 12 Octombrie 1887.

Dragă, Fructele au ajuns în bună stare și plac foarte mult, atît Regelui cît și Reginei, care m'au însărcinat să 'ți trimit mulțumirile lor. D-l Architect Mandrea a sosit aici și mi-a adus planul. Îmi place mai mult decît toate celelalte făcute de Xenopol. Regina îl găsește frumos. Devizul se urcă la aproape 60.000 franci, socotindu-se 10 la sută pentru munca Architectului. Prin urmare costul lucrului se sue numai la 50.000 franci. Nu cred să putem preface casa mai ieftin. Împărțeala este tocmai după indicările mele. Am spus D-lui Mandrea că nu pot lua nici o hotărîre pînă a nu mă consulta cu mata. Am păstrat dar planul, ca să ți-l arăt cînd m'oi întoarce la Mircești. Gîndul meu este de-a pleca de aici peste 12 zile, adică la 24 Octombrie. Voi merge la București, unde voi ședeaa vre-o patru zile ca să mă pot întîlni cu Ministrul și apoi voi veni acasă ca să mă odihnesc și să îndop pe Burduf cu șoșol.

Munții sunt albi, timpul e rece deși frumos. Eū nu ies din Castel și sunt sănătos.

Te sărut de o mie de ori, V. Alecsandri.

CDXI.

Castel Peleş, 3 Noembrie 1887.

Dragă, Astăzi e aniversarea căsătoriei Regelui şi a Reginei. La dejun s'au ridicat mai multe toasturi, între care unul al meu, în versuri ¹⁾ din partea pîriului Peleş, care învîrteşte moara turbinei producătoare de lumină electrică. El a plăcut foarte mult la amîndoî, care mi-au mulţămît din toată inima. După masă, Regina mi-a spus că Regele este foarte mîhnit de boala feciorului Împăratului Germaniei, care era chemat a moşteni tronul. El are din nenorocire aceeaş boală ca şi bietul Iancu, cancer în gît. Prin urmare e condamnat de doctori!

Regele a fost în legătură prietenească cu prinţul imperial tocmai din copilăria lor, au făcut împreună războiul cu Danezii şi cu Austriacii şi au trăit împreună ca doi fraţi. Moartea apropiată a prinţului afectează pe Rege într'un grad care îngrijeşte pe Regina. Ea m'a rugat dar să nu plec de aici decît odată cu Maestăşile Lor, adică peste şase zile, fiind-că prezenţa mea la Castel e un izvor de scumpă distracţie pentru Rege.

Ce trebuia să răspund? Negreşit că voi şede cu mare mulţămire, căci adevărata prietenie se arată la nevoe. Aşa dar înainte de 9 Nov. nu pot pleca. Această întîrziere te va supăra foarte, însă judecă dacă aş putea să o înlăturez.

Pe lîngă această veste tristă, iată alta mulţămitoare. Am început a lucra şi am produs o frumoasă poezie intitulată *Balada Peleşului*, care a produs mare plăcere Regelui şi Reginei. Fiind dar că m'a apucat iar ştrechia lucrului, voi profita de aceste zile, spre a compune alte bucăţi. Sper să mă întorc la Mirceşti cu mîna plină.

Timpul e frumos şi eu sănătos. Scrie-mi cum te găseşti şi ce faci.

V. Alecsandri.

CDXII.

Bucureşti, Otel Capşa 11 Noembrie 1887.

Dragă, Telegrama mea de ieri cred că te-a liniştit. Voi pleca poimîni Vineri la Mirceşti, căci am deplină sperare de a mîntui trebile Legaţiunei până atunci. M'am întors la Bucureşti împreună

¹⁾ Poezia: «Urarea Peleşului». Vezi «Monitorul oficial» 1887, p. 4024.

cu Regele și Regina, care n'au vrut să mă lase de la Sinaia înaintea Maiestăților Lor. Aice am găsit pe Bălăceanu și am făcut o vizită chiar erî seară lui Brătianu, care împreună cu D-na Brătianu îți trimit multe și afectuoase închinăciuni . . . Sunt sănătos.

Te sărut de o mie de ori, V. Alecsandri.

CDXIII.

Castel-Peleș, 4 Oct. 1888.

Dragă, Sunt sănătos. Am regulat plecarea mea de aice pe la 22, cel mai târziu 25 Octombrie, pentru ca să am timpul necesar de-a termina cu d-l Carp afacerile Legațiunei și a revedea socotelile moșiei. Cred că totul va fi sfârșit până la 1 Noembrie, pentru ca să putem pleca pe la 3 Noembrie și ajunge la Paris la 7.

Marie mi-a scris că te-ai întors de la Socola foarte ostenită și că tusea nu încetează de a te necăji. Te rog să nu neglijezi sănătatea, căci ea este cea mai scumpă avere. Mă tem să nu te puî bolnavă la drum în timpul iernei. Ar trebui să mă ascuți cum te ascult eu, când e vorba de sănătate, căci ce ne-ar folosi averea când nu ne-am putea bucura de dînsa.

Te rog, dragă, să cauți în saltarele de la dulapul cu valuri de muzică o carte intitulată: *Ballades et chants populaires de la Roumanie, traduites par M-r Alecsandri*, 1853, și să mi-o expeduești aice, căci e destinată Reginei. Marie mi-a trimis un exemplar cam rupt.

Scrie-mi când îi avea un ceas liber. Vă sărut pe toți și pe toate cu dragoste.

V. Alecsandri.

CDXIV.

Castel-Peleș, 6 Octombrie 1888.

Dragă, Am primit depeșa matală și m'am bucurat să aflu că ești sănătoasă. Tot astăzi am primit și o scrisoare a Doctorului Valliano, care îmi spune că tot te supără tusa. Cum am face ca să-ți treacă? găsește o doctorie.

Aici plouă azi cu cofa și în Castel e un întunec trist. Toți stăm prin odăile noastre lungiți pe canapele, cetind sau dormind. Așteptăm să se aprindă lumina electrică pentru ca (să) mai prindem la veselie. Sunt sănătos, și mă feresc de frig, de vînt, etc.

Te sărut de o mie de ori, V. Alecsandri.

CDXV.

Castel-Peleș, 9 Octombrie 1888.

Bravo, băbușcă!.. Ești harnică și voinică cît opt; dee D-zeu să fii sănătoasă cît opt-spre-zece. De cînd am plecat din Mircești ai cules via de la Socola, ai mîntuit sămănăturile de toamnă, ai început culesul popușoiului, ai umplut trei coșere și-ți mai rămîne încă de umplut coșeruî ce se lucrează. Cînd ai putea să vinzi grîul și ovăzul înainte de plecarea la Paris, minunea a fi completă.

Am scris lui Privileghi îndată, pentru ca să-î dau de știre că ai să trimieți în săptămîna ce vine cîte-va lăzi la adresa lui și l'am rugat să reguleze expeduirea lor pe mare pînă la Marsilia și de acolo pînă la Paris.

Aștept panerul cu merele. Regele îl așteaptă asemenea cu mare plăcere și îți mulțumește, căci afară de poamă, nu sunt alte fructe pe masă de o săptămîină. Sîper că vor ajunge în bună stare și vor fi bune de mîncat. Am pus la cale ca să se așeze merele pe polițe, într'o cameră nici prea rece, nici prea caldă și am recomandat ca să le păstreze numai pentru Regele.

De ieri ne găsăm în iarnă. Ea s'a coborît de pe munți în vale, aducînd omăt destul și ger. Astăzi toate nasurile sunt pătlăgini; dar Castelul e bine încălzit și nici nu vreau s'o știu.

Pre cît am înțeles Regele și Regina ar vrea să mă ție aice mai mult de cît plănuisem, dar oi căta să scap pe la 25 Octombrie numai decît, pentru ca să nu ne apuce iarna grea pe drum.

Complimentele mele lui Burduf și nuntă veselă cu roadă.

Vă sărut pe toate din toată inima, V. Alecsandri.

Auzisem că Ion Ghica ar fi bolnav; i-am scris și azi am primit răspuns scris de D-na Ghica și iscălit de el, prin care îmi dă de știre că se află la insula Wight într'un hîtel splendid, pe malul Oceanului și că se prăjește la soare. Complimente matale din partea lui și a D-nei Ghica.

Ți-am scris că a fost aice Mititză Sturdza. Am vorbit multe împreună și m'am convins că face opoziție ministerului nou, fără a fi contra Regelui. Cît pentru Brătianu nu l'am văzut încă, fiind-că n'a venit la Sinaia în vara aceasta.

CDXVI.

Castel-Peleș, 7 Octombrie 1888.

Dragă, Azi dimineată ne-am trezit cu iarna în țară. Ea și-a întins cojoacele albe pe virfurile munților și eu mi-am adăugat o nouă pătură de bumbac la piept. Vezi cum mă îngrijesc de mine pentru ca să nu-ți ocazionesc nici un necaz și nici o supărare. Ast-fel ar trebui să faci și mata pentru ca să fii liniștit!

În fața ferestrei mele văd piscurile înălbite și înghețate și cu toată sălbatica lor podoabă nu-mi vine gust nici decît de a mă plimba pe sub brazil încărcate cu țurțuri. Prefer să fac mișcare de alungul galeriilor încălzite din castel, pe covoare groase unde nu pătrunde frigul

Aice avem pe D-l Lecomte de Nouy care a dres biserica de la Curtea de Argeș și care face minunate fotografii. El a scos portretele tuturor oaspeților din Castel; al meu pare a fi foarte nimerit. Ți l-oî aduce cînd m'oî întoarce acasă.

Marie mi-a scris că mai toate merele s'au stricat; îmi pare rău că în anul acesta nu pot face mulțumire Regelui. Maiestățile Lor m'a întrebat ades de mata, auzind de vrednicia ce ai arătat în urma ciclonului; Regina m'a însărcinat să-ți scriu ca să nu te ostenești mai mult de cît te iartă puterile.

Văcăreștele sunt aice; Domnișoara Héléne, poeta, a fost numită în locul D-nei Romalo, care va fi în curînd declarată prima damă de onor a Curței.

Sunt sănătos, deși cîte odată îmi e cam urît din cauza lipsei de lumină. După dejun, pe cînd toți se retrag în odăile lor, mă întind pe canape, cetesc și adorm. Mi se pare că toți fac ca mine. Seara jucăm biliardul până la 10 ceasuri și jumătate... e poi buona notte!

Vă sărut pe toate de o mie de ori, V. Alecsandri.

CDXVII.

Sinaia, Castel-Peleș 8 Octombrie 1888.

Dragă, Astă-noapte, pe furiș, iarna s'a coborît de pe virful munților în vale. Totul e alb împrejurul nostru și omătul cade neîncetat, ca și cînd ar vroi să ascundă orî-ce urmă de verdeață. Brazil sînt acoperiți cu țurțuri, atmosfera încărcată cu negură și soarele s'a ascuns nu știu unde, pentru ca să nu-î degere nasul.

Spectacolul e frumos, prea frumos, dar îmi place a-l admira de după geamuri, pe cînd focul pîlpie în sobă și ceaiul mă îndeamnă să-l beau pentru ca să-mi păstrez căldura. Știi cum se ghemuesc mîțele la gura sobei și cu ce ochi visători se uită în fund cînd se apropie iarna, astfel și eu, închis în casă privesc năvălirea zăpezii în sînul țării. Ce timp aveți la Mircești?

Am primit volumul ce mi-ai trimis și l'am și dat Reginei. Aștept acum de la Paris un bronz, ca acel ce mi-a oferit Maria Cantacuzin, pentru ca să-l prezentez Maiestății Sale, căci el înfățișează una din eroinele poemurilor Sale.

Bengescu îmi scrie că totul merge bine în Avenue Montaigne, și că tot personalul Legațiunii ne așteaptă ca să ne iasă înainte la gară, precum a urmat în toți anii... De Domnul ca să putem trece prin Galitzia și Austria fără greutate și fără vijelii de iarnă.

Vă sărut pe toate din toată inima, V. Alecsandri.

CDVIII.

Castel-Peleș, 11 Oct, 1888.

Dragă, Te bucură căci am început a lucra! Am scris erî trei poezii și am avut mulțumire de-a mă încredința că nu mi s'a tocit condeiul. Sqsirea ernei și lumina albă a zăpedei au efectul de-a-mi aduce inspirații. Ele îngheață natura, dar tot odată îmi desgheață crierii și mă îndeamnă a scrie. Mai am încă de șezut două săptămîni în castel și cred că voi mai produce cîte-va bucăți în versuri, căci liniștea și lipsa de grijă sînt pentru mine condiții neapărate pentru lucru.

Am uitat să-ți spun în scrisoarea de erî, ca să espeduești la Paris cele două tablouri care reprezintă fructe și scena lui Toma necredinciosul cu Christos. Nu știu dacă paravanul din odaia mea s'ar putea trimite odată cu cele-l'alte efecte.

Merile și perile sînt foarte gustate de Regele, de Regina și de fratele ei, Prințul de Wied și fiind-că numărul lor nu e mare în anul acesta, am pus la cale ca să se păstreze numai pentru Majestățile lor. Musafirii fac zîmbre!

Ce vreme aveți pe-acolo? Ninge, plouă? Se zice că în București e timpul foarte uricios. De Domnul să se îndrepte pe cînd a fi să plecăm.

Vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

CDXIX.

Castel-Peleș, 12 Oct. 1888.

Dragă, am scris legenda Romîncei ¹⁾ care în vremea lui Sturza Vodă a eșit înaintea plugului trimis de Vodă ca să taie în două moșia răzeșilor vecini cu Flămînzii, și a depus copilul ei la picioarele boilor, zicînd să tragă plugul peste trupul copilului. A plăcut foarte mult Reginei, care s'a și apucat să o traducă în limba germană. Astăzi a sosit din Paris bronzul ce am comandat pentru Maiestatea Sa și care e întocmai cu acel ce mi l-a oferit Maria Cantacuzin. Nu pot să-ți descriu bucuria Reginei primindu-l. El e foarte admirat și acum e depus în cabinetul ei de lucru.

Am adus vorba asupra zilei plecării mele de aici adică la 25 a lunii, zicînd că concediul meu expiră la sfîrșitul lunii și că o să am nevoie de vre-o 6 zile ca să-mi pun toate trebile la cale pîn' a nu porni din țară. Cred că va fi oare-care luptă, însă sper să 'mi pot îndeplini gîndul.

Timpu' s'a îndreptat, soarele a revenit, însă gerul e foarte simțitor încă.

Vă sărut pe toate, V. Alecsandri.

CDXX.

Castel-Peleș, 15 Oct. 1888.

Dragă, Timpul urmează a fi splendid. Deși vîrfurile munților sînt acoperite cu omăt, la poalele lor clima e dulce pe la amiază și îmi permite a face primblări cu Regele și cu Regina, cîte două ceasuri pe jos. Este speranță că toamna se va menține tot ast-fel de frumoasă pînă pe la 15 Noemvrie și că vom putea face voiajul nostru la Paris fără a suferi de frig. Trebuie însă să ne pornim numai decît pe la începutul lunii viitoare și aștept ca să-mi dai de știre cînd ăi fi gata de plecare; pîn' atunci eu mă păzesc de tot ce ar putea să-mi stingherească sănătatea; fă și mata ca mine, pentru ca să ne întoarcem țîntoroî la Paris.

Am primit o scrisoare de la Ion Ghica, din insula Wight, care îmi face cunoscut că se găsește bine, dar scrisoarea e numai iscălită de dînsul, căci Princesa îi servește de secretar.

Bengesco îmi dă de știre că femeia lui a sosit în București pentru trebî de clironomie; am să merg s'o văd cînd oî pleca de

¹⁾ «Plugul blestemat».

alice. Nanu aspiră a fi numit prim-secretar la Bruxella sau la Londra. Dacă va istuti, voi cere să se rînduiască Cretzeanu în locul lui, ca unul ce se bucură de stima Regelui și e un băiat inteligent și onest.

Toți proprietarii de șaleturi s'au întors la București, încît Sinaia a rămas pustie, numai Ministrul Franței Coutouly și Văcăreștele au mai rămas pe loc. Poeta e numită domnișoară de onor a Reginei și traduce poeziile Maiestății sale în versuri franceze foarte nimerite. Eu am scris în toate zilele cîte ceva și Regina le traduce în limba germană, încît precum vezi, Castelul a redevenit un cabinet de lucru, decînd ne-au slăbit musafirii. Imi pare bine că m'am convîns de puterea condeiului meu și sînt încredințat că vom întrebuița cu roadă la Paris, găsindu-ne amîndoi liniștiți și feriți de ori-ce grijă. Am mulțime de planuri în cap.

Scrie-mi cum te afli și cum vă aflați cu toții, Vă sărut de o mie de ori.

V. Alecsandri.

Lupu Bogdan a fost ales deputat de Roman.

CDXXI.

Castel Peleş, 1 Oct. 1888.

Dragă, Îți scriu astăzi numai cîte-va rînduri pentru ca să-ți spun că sînt sănătos și că am anunțat Reginei plecarea mea de aici pe Duminecă, adică peste 6 zile. M. Sa m'a întrebat dacă n'aș putea să 'mi prelungesc congediul; am răspuns că nu voesc nici o favoare de la d-l Carp și că avînd a porni la Paris cel mai tîrziu la 2 Noemvrie, imi trebuie măcar vre-o șase zile pentru ca să-m pun trebile la cale, înainte de a mă depărta din țară. Astă veste nu i-a plăcut nici decum dar n'am ce face. Mă tem acum ca Regele să nu mă împiedece, fiind-că cumnatul său, Prințul de Wied, are a pleca Vineri și Castelul are să rămîie cam lipsit de oaspeți drăgălași. Voi cerca însă toate chipurile ca să nu întîrziu mai ales că m'a ajuns dorul de casă și de băbușcă.

Aștept o scrisoare de la mama, care să-mi anunțe că totul este gata la Mircești.

Vă sărut pe toate de-o mie de ori, V. Alecsandri.

Dl Văcărescu, tatăl poetei, a fost numit ministru la Belgrad.

CDXXII.

Castel Peleş, 18 Oct. 1888.

Dragă. Azi m'am prăjit la soare ca un Lazaroni de la Neapoli, admirînd frumuseţea naturei sub lumina toamnei şi compunînd în minte-mî strofe armonioase. Nu-ţi pot spune ce bucurie simt cînd scriu o pagină de versuri; îmi pare că de-abia acum am început a ciripi în limba poetică. Ca vechi lăutar, care a cîntat aşa de mult, mi-am luat vioara din cui unde o aninaseam de multă vreme şi iată-mă 'acum trăgînd din arcuş cu foc şi cu măiestrie. Mult să ţie încă această beţie de cîntic? Nu ştiu, dar aşa 'mî pare, că ea nu va înceta de curînd, dacă îi fi mata sănătoasă şi prin urmare nu voi fi supus la nici-o grijă. Ştii cit de puţin trebuie ca să-mî curme glasul.

Îmi fac pregătirile de plecat pe Duminică... dacă a vrea D-zeu, vorba lui Nastratin Hogeia. Pe Regina am avizat-o de proiectul meu, acum rămîne să conving şi pe Regele de neapărata nevoie ce am a pleca mai curînd.

Vă sărut pe toate cu dragoste, V. Alecsandri.

CDXXIII.

Castel Peleş, 21 Octombrie 1888.

Dragă, Regele pleacă Duminică la Bucureşti pentru ca să întovărăască pe cumnatul său, Prinţul de Wied ce se întoarce în Germania şi Majestatea Sa va reveni la Sinaia de abia Marţi. Prin urmare sunt obligat a-l aştepta aice, unde mi-a zis să rămîn. Voi pleca decî Mercuri sau cel mai tîrziu Joi, căci Regele are să vină cu trenul de 8 ceasuri seara, şi d'abie l'oî întrezări pentru ca să-mî fac adio dacă, precum proiectasem, aş pleca Mercuri dimineaţa. Orî cum, eu voi fi întors la Mirceşti Sîmbătă sau Duminică dimineaţa. Ți-oî telegrafia de la Bucureşti.

Am scris pentru Regele o frumoasă poezie, ce-î voi prezenta în ziua plecării mele. Timpul se menţine frumos. Dee Domnul că să mai ţie tot ast-fel până ce vom ajunge la Paris. Am scris lui O.ănescu ca să-mî procure tescherele de liberă trecere prin Austria, Germania, Franţa, ca să fiu scutit de vizitele vămilor. Le voi găsi la Bucureşti. Scrie-mî dacă socoţi că totul va fi gata pe la sfîrşitul lunei şi de vom putea să ne punem la drum pe la 2 sau 3 Noemvrie.

Primesc chiar acum răvaşul prin care îmi faci cunoscut că ai vîndut grîul şi ovăzul. Deşi preţurile nu sunt tocmai bune, foarte nimerit şi cuminte ai făcut, vînzînd acele produse până a nu pleca. Cine ştie ce era să mai fie de ele până în primăvară ! Cîtă sumă ai prins din această vînzare ? Crezi că ea o să ajungă a acoperi toate cheltuielile, plata datoriilor la Roman, lefile slugilor, îngropatul viilor, etc., sau a fi nevoe să-ţi trimit ceva din leafa mea, cînd oi sosi la Bucureşti ?

De s'ar vinde păpuşoiul cu preţ bun, la anul tot ar remînea ceva folos.

Te sărut de o mie de ori, V. Alecsandri.

CDXXIV.

Castel Peleş, 22 Octombrie 1888

Dragă, Ai auzit nenorocirea ce s'a întîmplat la Ruginoasa ? Prinţul Démètre ¹⁾ s'a ucis ; pentru ce şi cum nu ştim, dar un telegram ne-a adus această tristă veste ieri. Regele şi Regina m'au însărcinat să scriu Doamnei din parte-le ; ceea ce am şi făcut. Astăzi Teodor Rosetti m'a telegrafiat de la Ruginoasa că Doamna este cu totul sdrobită de durere ; am răspuns imediat, din partea matală şi a mea, complimente afectuoase de condoleanţă. Sărmana Doamnă ! Ce viaţă necăjită pentru dînsa, de cînd au crescut băeţii mari.

Privileggio mi-a scris înştiinţîndu-mă că a primit lăzile în număr de trei, că ele cîntăresc 400 de kilograme, că le-a transportat la biuroul vapoarelor Fresinet, şi le-a recomandat ca să fie scutite de umezeală pe cît se poate.

Cheltuiala transportului se sue la 25 fr. Chitanţa a fost trimisă matală la Mirceşti. Regele pleacă mîni la Bucureşti şi se întoarce Marţi aice. I-a plăcut foarte mult poezia mea.

Vă sărut pe toate cu dragoste, V. Alecsandri.

CDXXV.

Castel Peleş, 23 Octombrie 1888.

Dragă, În sfîrşit am isbutit a obţine încuviinţarea Regelui şi a Reginei ca să plec Joi dimineaţa. Voi şedea două sau trei zile în Bucureşti pentru ca să reglez cu D-l Carp oare-care afaceri

¹⁾ Prinţul Dimitrie A. Cuza.

ale Legațiunei și sper să mă întorc acasă Duminică. sau cel mai târziu Luni seara, căci am de gînd a călători ziua.

Aflu că Démètre Cuza a murit de oftică, dar că nu s'a sinucis... Cu atîta mai bine pentru biata Doamnă care este sdrobotită de durere.

Am primit scrisoare de la Ion Ghica; el se desfătează sănătos în insula Wight și asistă la toate reprezentațiile date de amatori...

Astăzi timpul dă semne de schimbare. Munții sunt acoperiți cu negură. Iarna se apropie; e timp de fugit!

Te sărut de o mie de ori, V. Alecsandri.

Am scris legenda Crinului care a făcut pe Regina să plîngă. Are să o traducă îndată.

CDXXVI.

Castel Peleş Simbătă — 1888 (luna ?)

Dragă, Mă găsesc de Miercuri trecută la Sinaia, bucurîndu-mă de un timp minunat. Prințul de Galles a sosit aice de alaltăieri, încîntat de primirea ce i s'a făcut și mai cu seamă de frumusețea fetelor care sunt în palat, căci el este mare apreciator al frumuseții. Regina a organizat în onorul lui un șir de reprezentații în teatrul din Castel, foarte nimerite și care obțin mare succes. Cred că Prințul va duce cu el neuitate suvenire din România și va lăsa tot asemenea suvenire aice, căci el este foarte amabil cu toată lumea.

Ieri am avut ocazie de a vedea pe toți miniștrii, veniți ca să se prezinte Prințului, însă nu am avut prilej de-a le vorbi de trebî. Toți s'a arătat cătră mine destul de prietenoși. Cît pentru Regele și Regina, nu am nevoie de a mai spune că i-am găsit tot așa de simpatici ca în trecut.

Scrie-mi cum te afli? În mijlocul serbătorilor de aice, gîndul meu tot rămîne neclintit în privirea sănătății mame.

Dacă e adevărat că mă iubești, nu poți să mi-o probezi mai bine de cît îngrijindu-ți de sănătate, pentru ca să te regăsesc voinică și frumoasă.

Vă sărut pe toți din toată inima, V. Alecsandri.—

TABLA NUMELOR

- Agarici, p. 81.
 Alex. Th., p. 104.
 Alecsandrescu Gr., p. 152, 153, 182, 183, 187.
 Alecsandri I., p. 124, 138, 139, 141, 142, 171, 172, 281, 282, 283, 305.
 Ascoli, p. 106, 275.
 Aslan N., p. 61, 227.
 Aurelian P. S., p. 170, 171.
 Bal Charles, p. 141.
 Balassan, p. 87, 88.
 Băleanu Eliza, p. 295.
 Bălăceanu, p. 275, 291, 306.
 Baligot, p. 260, 262, 271, 282.
 Balș, D-na, p. 265.
 Barnușiu, p. 12, 36.
 Bamberg, p. 223.
 Battenberg Al., p. 191, 297, 298.
 Bengescu-Dabija, p. 66, 152, 187.
 Bengescu G., p. 151, 155, 156, 157, 158, 295, 309, 310.
 Berlier, p. 301, 302.
 Bianu I., p. 137, 170.
 Bibescu Fr. G., p. 217, 232, 233.
 Bismark, p. 109.
 Birsescu Agata, p. 225.
 Blaremburg, p. 248, 249, 252, 253.
 Bodnărescu S., p. 66, 112.
 Bogdan Lupu, p. 97, 311.
 Bogdan G., p. 207, 209.
 Borgia, p. 114.
 Boissier Gaston, p. 240.
 Bolliac C., p. 49.
 Bolintineanu, p. 42, 45, 53.
 Bonaparte Wyse, p. 165, 276, 277, 278, 279, 280, 281.
 Boné, p. 265.
 Bonheur Ro-a, p. 14.
 Boulanger, p. 215, 218, 229, 230.
 Brătianu I., p. 12, 100, 102, 103, 212, 214, 216, 217, 223, 226, 231, 248, 249, 250, 252, 253, 291, 297, 302, 303, 306, 307.
 Brînză D-r, p. 86, 88, 201.
 Buiciu, p. 234, 235.
 Burki, D-na, p. 215.
 Byron, Lord, p. 49.
 Callimach-Catargiu, p. 265.
 Calinderu, D-r, p. 232, 234, 235.
 Câmpineanu, p. 297.
 Cantacuzino I. A. (Zizin) p. 69, 83, 104, 114, 145, 232, 294.
 Cantacuzino Gr., p. 204.
 Cantacuzin Maria, p. 309, 310.
 Cantemir D., p. 84.
 Caragiani, p. 50.
 Caragiali I., p. 140.
 Carnot Sadi, p. 211.
 Carp P. P., p. 28 (notă), 39, 89, 249, 306, 311, 313.
 Catargiu Lascar, p. 229, 237, 238.
 Catargi Paul, p. 277.
 Caudela, p. 140.
 Cavour, p. 99.
 Cazeneuve, p. 87.
 Cazimir V., p. 232.
 Ceaur-Aslan N., p. 227.
 Cerlenti, p. 223.
 Cihac, p. 75, 104, 114, 155, 156.
 Cipariu, p. 8, 36, 50.
 Codrescu Th., p. 45.
 Cogălniceanu M., p. 7, 45, 48, 74, 77, 102, 103, 183, 195, 196, 197, 199, 202, 204, 205, 211, 212, 216, 218, 223, 224, 225, 235, 252, 253.
 Conaki C., 151, 181, 185, 187, 187, 188.
 Con'a V., p. 128.
 Cordier, p. 114.
 Corne, p. 31, 41.
 Costescu Comăneanu, p. 210, 211.
 Cotzebue Wilhelm, p. 75.
 Coutouly, p. 303, 311.
 Crawley, p. 284.
 Creangă I., p. 6, 85, 118.
 Crețeanu, p. 311.

- Crețulescu N., p. 288.
 Cugler Matilda, p. 31, 78, 79.
 Cuciureanu M., p. 187, 188, 189.
 Cuza-Vodă, p. 153, 163, 168, 169, 175, 186, 231, 232, 244.
 Cuza Al. (fiul), p. 254.
 Cuza D        , p. 224, 313, 314.
 Cuza, Doamna Elena, p. 224, 254, 271, 282, 298, 313, 314.
 Dam   Fr., p. 196.
 Densușanu Ar., p. 12, 152, 187.
 Desobry, p. 176.
 Docan, p. 226.
 Donic   A., p. 187.
 Drăghicescu, Maior, p. 193.
 Drouyn de Lhouy  , p. 172.
 Duca George, p. 63, 268, 286.
 Duca, General, p. 141.
 Duca Lucie, p. 272.
 Dulfu P., p. 120.
 Eliade-K  dulescu, p. 36, 67, 91.
 Eminescu, p. 140.
 Epureanu, p. 196.
 Eraclide C., p. 35.
 F  lcoianu, General, p. 42.
 Ferekyd  , p. 150, 199, 217, 299, 303.
 Ferry Jules, p. 210, 211.
 Flammarion C., p. 140.
 Fleva N., p. 199.
 Floquet, p. 217.
 Florantin I. Pop., p. 44.
 Florescu, General, p. 98, 99.
 Freycinet, p. 186.
 Frunzescu D., p. 5.
 Galles, Prin  ul de, p. 314.
 Gane N., p. 76, 77, 93, 112, 114, 143, 150, 201.
 Garnier, p. 8.
 Georgescu, Sculptor, p. 170.
 Ghica Ion, p. 81, 114, 115, 116, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 136, 137, 140, 141, 144, 146, 147, 148, 149, 151, 152, 153, 156, 157, 158, 169, 183, 187, 188, 201, 215, 232, 234, 282, 283, 284, 285, 294, 295, 307, 310, 314.
 Ghica Ferdinand, p. 205, 222.
 Ghica Gr., p. 222.
 Ghica Charles, p. 215.
 Ghica Iancu, Beizadeaua, p. 171.
 Girard, p. 217.
 Grabe, General, p. 100.
 Gr  di  teanu P., 137, 171.
 Granda Gr. H., p. 49, 50, 80.
 Gr  vy Jules, p. 184.
 Gorciakoff Fr., p. 109, 172.
 Got, p. 70.
 Golescu A., p. 39.
 Gubernatis, Angelo de, p. 157.
 Guyon, Dr., p. 248, 252.
 Hartular Hariclea, p. 225.
 Ha  de   B. P., p. 28, 33, 45, 52, 57, 66, 76, 84, 86, 88.
 Hausknecht, p. 163.
 Heine Heinrich, p. 66.
 H  bner, Baron, p. 107.
 Hugo Victor, p. 149, 179.
 Hurmuzaki A., p. 30, 45, 46.
 Ionescu N., p. 171, 173, 194.
 Ispirescu P., 211.
 Istrati N., p. 181.
 Jora M., p. 39.
 Karr Alph, p. 225, 226, 227.
 Kingston, p. 284.
 Kisselef, p. 107, 201.
 Kremnitz Mitte, p. 11.
 Kre  ulescu Paulina, p. 287.
 Laforgue, p. 276.
 Lahovary I., p. 231.
 Lahovary Jaques, p. 204.
 Lamarmora, p. 69.
 Lamartine, p. 136.
 Lambrior, p. 66, 71, 89.
 Lauran, p. 36, 50, 66, 91, 159.
 Leconte de Nouy, p. 19, 20, 194, 308.
 Lesseps, Ferd. de, p. 172.
 Liteanu-Virnav G., p. 65, 66, 88, 105.
 Lukian, p. 45, 123.
 Macedonski Al., p. 12, 130, 187.
 Maiorescu T., p. 27, 28, 33, 36, 41, 50, 61, 75, 76, 82, 83, 85, 99, 124, 125, 132, 135, 150, 153, 156, 171, 183, 208, 265.
 Malard D., p. 199.
 Mandra, Architect, p. 304.
 Maxim, p. 50, 66, 67, 159.
 Melchisedec Episcop, p. 117, 121, 288.
 Michaud, p. 226, 227.
 Millo M., p. 3, 4, 6, 132, 138, 139, 142, 165, 303.
 Mistral, p. 106, 108, 127, 276, 277, 279.
 Missir, p. 143.
 M  rzescu, p. 89.
 Molière, p. 10.
 Montesquieu, p. 142, 148, 149.
 Mor  un V., p. 227.
 Nanu, p. 311.
 Napoleon III, p. 29, 101, 103, 214.
 Napoleon, Prin  ul, p. 107.
 Naum A., p. 126, 127, 129.
 N  dejde I., p. 223, 227.
 Negri C., p. 60, 68, 69, 130, 131, 176, 189, 196, 199, 203, 205, 239, 243.
 Negri Catinca, p. 227, 288, 234, 240.
 Negruzzi C., p. 27, 28, 32, 35, 37, 45, 48, 57, 58, 103, 121.
 Negruzzi I., p. 164, 165, 171, 181, 184, 187, 188, 202.

Negruzzi Leon, p. 32, 40, 45, 50, 61, 104.
 Obedenariu, D-r, p. 106, 108, 173, 277.
 Oliănescu, D. C., p. 135, 201, 312.
 Panu Anton, p. 58.
 Panu G p. 65, 66, 76, 249.
 Papadopol Callimach A., p. 14, 15, 114, 116, 117, 119, 120, 125, 132, 135, 151, 156, 203, 204, 273.
 Pastia Scarlat, p. 112.
 Pencovici, General, p. 222.
 Petrino D., p. 72, 76, 79, 86.88, 101, 105.
 Pisozki, p. 260, 273, 282.
 Plăgino, p. 232, 277, 278.
 Pogor V., p. 31, 41, 44, 50, 58, 61, 71, 75.
 Paicu, p. 55
 Popa Virnov, p. 232
 Pruncu d. 31
 Pumnul Ar., p. 36, 91.
 Quinet Ed., p. 145.
 Quintana, Albert de, p. 106.
 Racoviță D. p. 19
 Rallet D. p. 87,
 Regele, (Carol I) 14, 15, 52, 87, 88, 100, 101, 102, 114, 129, 185, 191, 193, 207, 208, 209, 216, 217, 221, 222, 224, 225, 231, 235, 236, 238, 250, 253, 255, 274, 286, 291, 297, 299, 300, 301, 302, 304, 305, 306, 307, 309, 310, 311, 312, 313, 314.
 Regina, (Carmen Sylva) p. 13, 101, 104, 116, 216, 217, 228, 225, 251, 253, 255, 272, 273, 274, 286, 289, 290, 291, 292, 293, 297, 299, 300, 302, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 311, 313, 314.
 Răureanu, p. 69.
 Kola C., p. 97, 98, 100.
 Romallo, D-ra, p. 287, 300.
 Romanescu Aristuța, p. 289
 Rossei, C. A., p. 99, 100, 102, 103, 127,
 Rosseti D., p. 149, 152.
 Rosseti Theodor, p. 224, 288, 298.
 Russo A., p. 187, 188, 189.

Russu D-r. p. 274.
 Scavinski Daniel, p. 45.
 Scheletti, p. 31.
 Schiller, p. 123.
 Sculy, D-r, p. 304.
 Severin, Părintele, p. 17, 19, 20.
 Sion G., p. 53, 145, 227.
 Slavici I., p. 76.
 Socec, p. 63, 71, 104, 105, 140, 148, 163, 177, 192, 254, 255.
 Stamate Cavaler de, p. 30, 31.
 St. Mar de Girardin, p. 5.
 Stamatopol A., p. 112, 114.
 Stătescu E., p. 183,
 Stolojan., p. 297.
 Sturza D., p. 193, 286, 287, 297, 300, 302, 307.
 Sturza Princ. M., p. 112, 296.
 Sturza Josefina, p. 229, 241, 243.
 Sturza Mihail, p. 181.
 Sturza Smaranda, p. 243,
 Sturza Zulma, p. 167, 174, 240.
 Szilassy Gr. p. 120,
 Șerbănescu Col. Th., p. 31.
 Teodorini El., p. 225.
 Tissot, p. 284.
 Tourtoulon, Baron de, p. 106, 137, 164, 166, 168, 276.
 Turgenieff, p. 67.
 Urechiă V. A., p. 198, 204.
 Văcărescu Elena, p. 255, 308, 311.
 Valiano D-r, p. 289, 301, 306.
 Ventura Gr., p. 254.
 Vernescu G., p. 225.
 Victor-Emanuel, p. 98, 99.
 Vincens Emile, p. 244, 246, 247, 248.
 Virnav Costin, p. 172, 173.
 Visniecowski, p. 239.
 Voltaire, p. 220.
 Vulcan Iosif, p. 138, 139.
 Vulpian D., p. 147, 148.
 Wied, Principe de, p. 309, 311, 312.
 Xenopol, p. 66, 113.
 Xenopol (?) architect, p. 301, 304.
 Zamfirescu M., p. 62.
 Zanne, p. 53.

TABLA DE MATERII

	Pag.
Prefața	III
Bibliografie	V
Scrisori către T. Maiorescu	3
» » I. Negruzzi	25
» » Al. Papadopol-Callimach	163
» » Paulina Alecsandri	259
Tabla numelor	315

ERRATA

P. 32, vers 8 : în loc de : *aŋară* sună lîn = *arfa* sună lîn.

P. 45, rînd 3 jos : în loc de : Scairuskı = *Scavinski*.

P. 48, scris. XXXVII, rînd 9 : și vă mulțumesc *acest plăcut souvenir* = citește : *pentru* acest plăcut souvenir.

P. 158, rînd 3 jos : data scrisorei 1889.

P. 195, rînd 13 : în loc de : storice = istorice,

P. 217, rînd 16 : » » » regardez la = regardez-la.

P. 220, rînd 13 : » » » aș juca = a-și juca.

P. 248, jos : în loc de : la montagne = *la montagne*.

